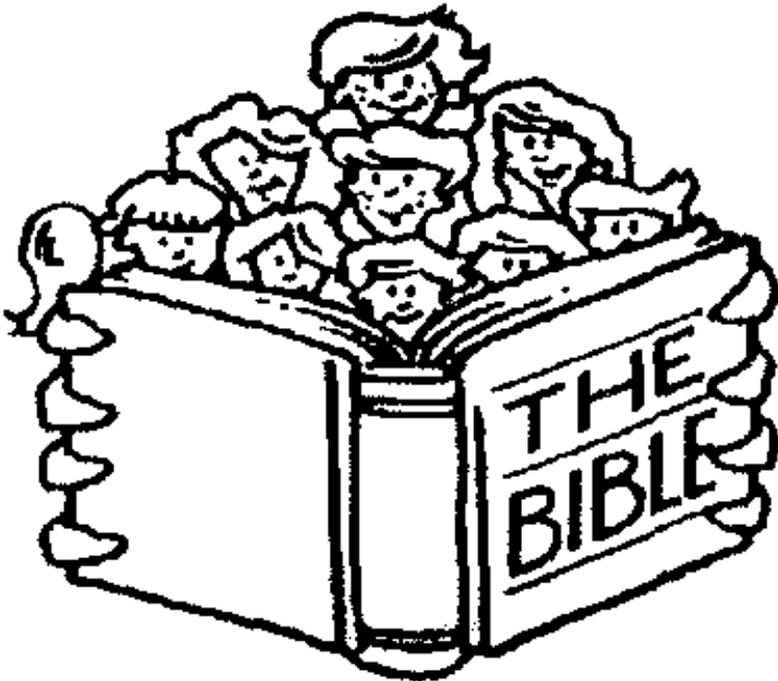

Η Περιγεγραμμένη Βίβλος

Στηβ Φλατ Εισαγωγή

Η περιγραφόμενη Βίβλος παρέχει μια γρήγορη αναφορά για κάθε βιβλίο της Βίβλου. Ως βιβλίο αναφοράς, παρέχει περιορισμένες πληροφορίες για τον συγγραφέα και τον σκοπό του βιβλίου, μια σύντομη περιγραφή και βασικά θέματα. Υπάρχουν επίσης υποσημειώσεις που αναφέρονται σε διάφορα άλλα μαθήματα The Bible Way Online εάν επιθυμείτε μια πιο λεπτομερή μελέτη.

Στην προσωπική σας Γραφική μελέτη, σας ενθαρρύνουμε να διαβάζετε απευθείας από τη Βίβλο σας, ίσως από περισσότερες από μία εκδοχές, αντί να δέχεστε απόψεις από ιερέα, ιεροκήρυκα, πάστορα, ραβίνο ή κάποιο συγγραφέα, συμπεριλαμβανομένων των συγγραφέων του BibleWay.

Τα μαθήματα της Περιγραφής της Βίβλου προσαρμόστηκαν από το A Look at The Book

μια σειρά Βιβλικών μελετών από τον Steve Flatt, εκτός από τους Μικρούς Προφήτες που διασκευάστηκαν από τους Μικρούς Προφήτες από τον Al Maxey.

Η BibleWay Publishing χορηγεί άδεια αναπαραγωγής για μη εμπορικούς σκοπούς και χωρίς αλλαγή. Επισκεφθείτε μας στο <http://www.thebiblewayonline.com>
Αναθεωρήθηκε Ιούλιος 2024

Η ΠΡΩΤΗ ΜΑΤΙΑ ΣΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Εισαγωγή:Μερικοί βασικοί παράγοντες πίσω από τη μελέτη:

Η αποστολή -Η αποστολή είναι να ερευνήσει ολόκληρη τη Βίβλο και να δημιουργήσει ένα θεμέλιο για μια ζωή μελέτης.

Το κίνητρο -Το κίνητρο είναι να μας βοηθήσει να κατανοήσουμε καλύτερα τις διαθήκες, τη συνέχεια και την ανάπτυξη χαρακτήρα της γραφής.

Η μέθοδος -Η μέθοδος θα επικεντρωθεί απευθείας στη Βίβλο. Στη μελέτη μας η Βίβλος είναι πρωταρχική και αυτές οι σημειώσεις είναι δευτερεύουσες.

I. Βασικά στοιχεία για τη Βίβλο:¹

A. Η Βίβλος είναι μια συλλογή 66 βιβλίων που γράφτηκαν από 40 άτομα σε μια περίοδο 1600 ετών.

1. Τα μέρη του γράφτηκαν αρχικά σε τρεις γλώσσες, Εβραϊκά, Ελληνικά και Αραμαϊκά.
2. Ο Θεός χρησιμοποίησε ανθρώπους όλων των κοινωνικών στρωμάτων - ψαράδες, βοσκούς, ποιητές, προφήτες, βασιλιάδες, γιατρούς κ.λπ. - ως συγγραφείς Του.
3. Συνδυάζεται με αξιοσημείωτη ενότητα για να σχηματίσει ένα κεντρικό μήνυμα.

B. Η Αγία Γραφή χωρίζεται στην Παλαιά και την Καινή Διαθήκη.

1. Η Παλαιά Διαθήκη:

ένα. Ο Θεός αποκαλύπτει την αρχή - τη δημιουργία, τον άνθρωπο και την αμαρτία του ανθρώπου (εξέγερση). (Γένεση 1-3:19)

σι. Μοιράζεται τη διαθήκη του Θεού να λυτρώσει και να ευλογήσει όλη την ανθρωπότητα. (Γένεση 3:15· 12:1-3)

ντο. Επικεντρώνεται κυρίως στη χρήση των Εβραίων από τον Θεό ως φυλής ανθρώπων που επέλεξε να επιφέρει τη λύτρωση μέσω του

Χριστού. (Εξοδος 19:4-6· 34:27)

ρε. Περιέχει τον Νόμο του Μωσσή, τη Διαθήκη με τους Ιουδαίους, η οποία εκπληρώνεται με την έλευση του Χριστού, την εξιλεωτική θυσία Του στον σταυρό και την ανάστασή Του. (Ματθαίος 5:17· Ρωμαίους 7:4-6· Γαλάτες 3:23-25· και Εβραίους 9:15-17)

μι. Εξακολουθεί να είναι πολύτιμο για τη μελέτη μας. (Ρωμαίους 15:4· Β Κορινθίους 10:11)

φά. Περιέχει 39 βιβλία που μπορούν να χωριστούν ή να ομαδοποιηθούν με τον ακόλουθο τρόπο:

[1] Νόμος (5 βιβλία): Γένεση-Δευτερονόμιο

[2] Ιστορία (12 βιβλία): Joshua - Esther

[3] Ποίηση (5 βιβλία): Job-Song of Solomon

[4] Μείζονες Προφήτες (5 βιβλία): Ησαΐας-Δανιήλ

[5] Μικροί Προφήτες (12 βιβλία): Ωσηέ-Μαλαχίας

2. Η Καινή Διαθήκη αναφέρεται και ως Καινή Διαθήκη

ένα. Δίνεται η Καινή Διαθήκη μέσω του Χριστού; (Ιερεμίας 31:31-35· Α Κορινθίους 11:25· Εβραίους 9:15)

σι. Είναι η αποκάλυψη και το θέλημα του Θεού για όλους τους λαούς; (Μάρκος 16:15-16· Γαλάτες 3:27· Εφεσίους 2:11-22)

ντο. Παρέχει όσα γνωρίζουμε για τον Ιησού Χριστό, το σχέδιό Του για τη σωτηρία μας και το θέλημά Του για τη ζωή μας. (Βλ. Π. Γ. παρακάτω)

ρε. Περιέχει 27 βιβλία που μπορούν να χωριστούν ή να ομαδοποιηθούν με τον ακόλουθο τρόπο:

[1] Ευαγγέλια (4 βιβλία): Ματθαίος - Ιωάννης

[2] Εκκλησιαστική Ιστορία (1 βιβλίο): Πράξεις

[3] Επιστολές Παύλου (13 βιβλία): Ρωμαίοι - Φιλήμων

[4] Γενικές Επιστολές (8 βιβλία): Εβραίους - Ιούδα

[5] Προφητεία (1 βιβλίο): Αποκάλυψη

II. Βασικές υποθέσεις για τη Βίβλο:

A. Η Βίβλος είναι «θεόπνευστη» ή «εμπνευσμένη». - «Όλη η Γραφή είναι θεόπνευστη και είναι χρήσιμη για διδασκαλία, επίπληξη, διόρθωση και εκπαίδευση στη δικαιοσύνη, ώστε ο άνθρωπος του Θεού να είναι πλήρως εξοπλισμένος για κάθε καλό έργο». (Β' Τιμόθεο 3:16-17)

1. Αυτός ο ισχυρισμός της έμπνευσης βρίσκεται σε όλη τη γραφή. (Β' Πέτρου 1:21· Β' Σαμουήλ 23:1-3· Ιερεμίας 1:9· Μιχαίας 3:8· Πράξεις 1:16· Β' Κορινθίους 14:37, κ.λπ.)

2. Η έμπνευση συνεπάγεται το αλάθητο και το αλάθητο

3. Ο τρόπος με τον οποίο ο Θεός ενέπνευσε τους ανθρώπινους συγγραφείς

διέφερε:

ένα. Προφορικές εκφράσεις (Εξοδος 20 και Αποκάλυψη 2-3)

σι. Οράματα (Πράξεις 10:9-16)

ντο. Διεύθυνση της έρευνας ή της μελέτης ενός ατόμου. (Λουκάς 1:1-4)

ρε. Με άγνωστους τρόπους (Α Κορινθίους 11:23)

B. Η Βίβλος αντιπροσωπεύει το πλήρες, αποκαλυφθέν και αντικειμενικό θέλημα του Θεού.

1. Σε όλη την ιστορία, ο Θεός αποκάλυψε όλο και περισσότερο το θέλημά Του.

(Ιερεμίας 31:31-34· Εβραίους 1:1-2· Ιωάννης 16:12-13· Πράξεις 2:4· Β' Κορινθίους 13:8-10)

2. Ο Ιησούς υποσχέθηκε στους αποστόλους ότι το Πνεύμα του Θεού θα τους καθοδηγούσε «σε όλη την αλήθεια» (δηλ. - σε όλη την αποκαλυφθείσα αλήθεια - Ιωάννης 13:16) κατά τη διάρκεια της ζωής τους.

3. Κοντά στο χρονολογικό τέλος της απόδοσης της γραφής, οι απόστολοι είπε στους πιστούς να προσέχουν από την ψευδή αποκάλυψη. «Αλλά ακόμα κι αν εμείς ή ένας άγγελος από τον ουρανό κηρύξει ένα ευαγγέλιο διαφορετικό από αυτό που κηρύξαμε σε εσάς, ας είναι αιώνια καταδικασμένος! Όπως είπαμε ήδη, έτσι και τώρα λέω ξανά: Αν κάποιος σας κηρύττει ένα ευαγγέλιο διαφορετικό από αυτό που δεχτήκατε, ας είναι αιώνια καταδικασμένος!» (Γαλάτες 1:8-9)

Γ. Η Βίβλος είναι το πώς γνωρίσαμε τον Χριστό και τη σωτηρία που προσφέρει.

1. Υπάρχουν αρκετές κοσμικές ιστορικές αναφορές στον Ιησού.²Ωστόσο, η Βίβλος είναι η μόνη πηγή που μας δίνει μια εμπνευσμένη περιγραφή του νου και του έργου του Χριστού. (Φιλήμων 3:8-10· 1 Πέτρου 2:21)

2. Η πίστη κάποιου στον Χριστό έχει τις ρίζες του σε αυτά που μαθαίνει μέσω της γραφής.

(Ρωμαίους 1:16-17· 10:17)

Δ. Ο Λόγος του Θεού καθορίζει την κατεύθυνση και την πορεία της ζωής κάποιου.

(Ψαλμός 119:105· Β' Πέτρου 1:19· Παροιμίες 3:5-6)

E. Η Αγία Γραφή μπορεί να γίνει κατανοητή από τον απλό άνθρωπο.

1. Η Βίβλος γράφτηκε στις κοινές γλώσσες της εποχής με την προσδοκία ότι θα διαβαστεί και θα ακουστεί από όλους.

2. Οι πιστοί ενθαρρύνονται να αναζητούν και να τρέφονται με τον λόγο. (Α

Πέτρου 2:2)

3. Ο Παύλος ήθελε να διαβαστούν οι επιστολές του σε ένα μεγάλο ακροατήριο. (πρβλ. Α' Θεσσαλονικείς 5:27· Κολοσσαείς 4:16)
4. Εάν εσείς και εγώ δεν μπορούμε να κατανοήσουμε τον Λόγο του Θεού, θέτει είτε δίλημμα δύναμης είτε χαρακτήρα με τον Θεό.

ΓΕΝΕΣΗ

Εισαγωγή: Το βιβλίο της Γένεσης είναι ένα έπος, ένα δράμα σε μεγάλη κλίμακα. Βλέπουμε την καλή δημιουργία του Θεού να ξινίζεται σταδιακά ως αποτέλεσμα της αμαρτίας του ανθρώπου. Ωστόσο, βλέπουμε επίσης πώς το αιώνιο σχέδιο του Θεού να σώσει και να αποκαταστήσει τον πεσμένο άνθρωπο αρχίζει να ξετυλίγεται.

Όνομα:

1. Γένεση σημαίνει καταγωγή ή αρχή
2. Οι πρώτες τέσσερις λέξεις της Γένεσης είναι «Εν αρχή ο Θεός».

Συγγραφέας: Ο συγγραφέας είναι ο Μωυσής.

1. Η Καινή Διαθήκη τον θεωρεί ως συγγραφέα της Πεντάτευχης. (Ματθαίος 19:8· Ιωάννης 5:46-47· Πράξεις 3:22· Ρωμαίους 10:5)
2. Η αφήγηση του θανάτου του πρέπει να προστέθηκε από μεταγενέστερο συγγραφέα. (Δευτερονόμιο 34)

Σκοπός και κύριο μήνυμα:

1. Η Γένεση ονομάζεται επακριβώς το «βιβλίο των αρχών», γιατί αναφέρεται:
  - ένα. Η προέλευση του σύμπαντος. (1:1-25)
  - σι. Η καταγωγή του άνδρα και της γυναίκας, ο γάμος και το σπίτι. (1:26-2)
  - ντο. Η προέλευση της αμαρτίας και του θανάτου. (3:1-7)
  - ρε. Η προέλευση της υπόσχεσης του Θεού να λυτρώσει την ανθρωπότητα. (3:8-24)
  - μι. Η προέλευση της θυσίας. (4:1-15)
  - φά. Η προέλευση του πολιτισμού. (4:16-9:29)
  - σολ. Η προέλευση διαφορετικών γλωσσών και εθνών. (10-11)
  - η. Η προέλευση του εβραϊκού έθνους ως ειδικά επιλεγμένου λαού μέσω του οποίου ο Μεσσίας θα ερχόταν στον κόσμο. (15-20)
2. Το Genesis θέτει τις βάσεις για τη μεγάλη ιστορία του Redemption.

I. Περίγραμμα του Βιβλίου(Η Γένεση καλύπτει την ιστορική περίοδο από τη

δημιουργία έως την κάθοδο του εβραϊκού λαού στην Αίγυπτο στις ημέρες του Ιωσήφ.)

A. Δημιουργία του κόσμου και οι απαρχές της ανθρωπότητας. (1:11-11:32)

1. Η Γένεση ανοίγει με τη δημιουργία του σύμπαντος ως κατοικίας του ανθρώπου. (1:1-2:3)
2. Η προσοχή στρέφεται γρήγορα στη θέση της ανθρωπότητας στη δημιουργία. (2:4-25)
3. Η αμαρτία μπαίνει στον κόσμο και μαθαίνουμε τις συνέπειες της πτώσης. (3:1-4:26)
4. Καθώς η αμαρτία αυξανόταν. Ο Θεός καθάρισε τη γη από την αμαρτία με τον Κατακλυσμό. (6:1-9:29)
5. Ο Νώε και η οικογένειά του ήταν το μέσο για την επιβίωση του ανθρώπινου γένους και τον επανεποικισμό της γης. (10:1-11:32)

B. Η ζωή του Αβραάμ. (12:1-25:18)

1. Ο Θεός κάλεσε τον Άβραμ και έκανε διαθήκη με αυτόν και τους απογόνους του. (12:1-14:24)
2. Η διαθήκη επιβεβαιώθηκε με την περιτομή ως σημείο της. (15:1-17:27)
3. Η αμαρτία επέμενε, όπως φαίνεται στα γεγονότα στα Σόδομα. (18:1-19:28)
4. Ακόμη και ο ίδιος ο Αβραάμ ενήργησε επαίσχυντα εναντίον του Αβιμέλεχ. (20:1-18)
5. Μετά από χρόνια αναμονής για να εκπληρώσει ο Θεός την υπόσχεσή Του, ο Ισαάκ γεννήθηκε από τον Αβραάμ και τη Σάρα. (21:1-34)
6. Η πίστη του Αβραάμ δοκιμάστηκε σκληρά όταν ο Θεός του είπε να προσφέρει τον Ισαάκ ως θυσία. (22:1-19)
7. Ο Ισαάκ παντρεύεται τη Ρεβέκκα και διαβάζουμε για άλλες αφηγήσεις Αβραάμ. (22:20-25:18)

Γ. Η ζωή του Ισαάκ και της οικογένειάς του. (25:19-26, 35)

1. Ο Ησαύ και ο Ιακώβ γεννιούνται από τον Ισαάκ (25:19-28), και ο μεγαλύτερος πουλά το πρωτόγονό του δικαίωμα στον νεότερο. (25:29-43)
2. Όπως είχε κάνει ο πατέρας του νωρίτερα, ο Ισαάκ εξαπάτησε τον Αβιμέλεχ Β'. (26:1-16)
3. Ο Ισαάκ αντιμετωπίζει σύγκρουση και οι γάμοι του Ησαύ δυσαρεστούν τους γονείς του. (26:17-35)

Δ. Η ζωή του Ιακώβ. (27:1-28:22)

1. Ο Ιακώβ εξαπάτησε τον πατέρα του και έκλεψε την ευλογία του αδελφού

του, οδηγώντας στη φυγή του στην εξορία όπου συνάντησε τον Κύριο και στην ανανέωση της διαθήκης του Θεού με τον Αβραάμ. (27:1-28:22)

2. Ενώ ήταν στην εξορία, ο Ιακώβ παντρεύτηκε τη Λία και τη Ραχήλ και δημιούργησε μια μεγάλη οικογένεια που εμφανίστηκε στο έθνος του Ισραήλ. (29:1-36:43)

E. Η ζωή του Ιωσήφ. (37:2-50:26)

1. Η παιδική ηλικία του Ιωσήφ (37:1-26) και η εμπειρία του Ιούδα με την Ταμάρ. (38:1-30)
2. Ο Ιωσήφ παλαιείται ως σκλάβος και ο Θεός τον έβαλε προνοιακά σε θέσεις που του επέτρεψαν τελικά να σώσει τόσο την Αίγυπτο όσο και την οικογένειά του από την πείνα. (39:1-41:57)
3. Μετά από χρόνια που δεν είδε την οικογένειά του, ο Τζόζεφ επανενώνεται μαζί τους. (42:1-50:26)
4. Η Γένεση κλείνει με τους Ισραηλίτες να ευημερούν στην Αίγυπτο.

II. Βασικά Θέματα του Βιβλίου

A. Δημιουργία: η αρχή όλων των πραγμάτων

1. Τα εδάφια Γένεση 1-2 αφηγούνται την ιστορία: Ο Θεός απλώς δημιούργησε τον κόσμο σε έξι ημέρες, και στο τέλος κάθε ημέρας ο Θεός έλεγε το έργο Του καλό.
2. Η Δημιουργία δηλώνει τη δόξα και τη Μεγαλειότητα του Θεού. (Ψαλμός 19:1· Ρωμαίους 1:20)
3. Ο Θεός έδωσε στην ανθρωπότητα την ευθύνη να χρησιμοποιεί τη δημιουργία με σύνεση. (1:28· 2:15)
4. Τι φοβερή ευθύνη έχουμε να φροντίζουμε τη γη
5. Μπορούμε να εμπιστευτούμε τα εδάφια Γένεση 1-11 ότι είναι μια ακριβής περιγραφή της αρχής των πραγμάτων; ένα. Οι φιλελεύθεροι μελετητές χαρακτηρίζουν αυτά τα κεφάλαια "Εβραϊκό μύθο".
σι. Αλλά η Γραφή αντιμετωπίζει τη Γένεση 1-11 ως ιστορική. (Εξόδοι 20:11· Ρωμαίους 5:12-14)

B. Η μοναδικότητα των ανθρώπινων όντων.

1. Την 6η ημέρα ο Θεός δημιούργησε και τα ζώα και τον Αδάμ.
2. Αλλά ο άνθρωπος ήταν διαφορετικός από τα άλλα ζώα. ήταν διακριτός. ένα. Μόνο ο άνθρωπος δημιουργήθηκε κατ' εικόνα ή κατ' ομοίωσιν του Θεού.³(1:26-27)
σι. Ο Θεός έδωσε ζωή σε όλα τα πλάσματα, αλλά μόνο στον άνθρωπο

έδωσε ένα αιώνιο πνεύμα (μερικές φορές αναφέρεται ως ψυχή).

3. Ο άνθρωπος δημιουργήθηκε για τον Θεό, ικανός να ανταποκριθεί, και επίσης ικανός να απορρίψει τον δημιουργό του.

Γ. Επειδή οι άνθρωποι είναι φτιαγμένοι κατ' εικόνα Θεού, ο καθένας είχε αξιοπρέπεια και μεγάλη αξία.

1. Ο Θεός απαγόρευσε τον φόνο γιατί ο άνθρωπος ήταν πολύτιμος. (9:6)
2. Εφόσον τα ανθρώπινα όντα είναι φτιαγμένα κατά την εικόνα του Θεού, δεν πρέπει να καταριόμαστε και να υποτελούμε άλλα ανθρώπινα όντα. (Ιακώβου 3:9)

Δ. Η αρχή του γάμου και του σπιτιού.

1. Για ένα απροσδιόριστο χρονικό διάστημα ο Αδάμ έζησε στον κήπο χωρίς τη συντροφιά άλλου ανθρώπου. (2:18· 21-25)
2. Η συντροφικότητα απεικονίζεται σε όλη τη Γραφή ως πρωταρχική ανθρώπινη ανάγκη.
3. Ο Θεός επέλεξε να καλύψει την ανάγκη του Αδάμ για συντροφιά όχι δημιουργώντας το αντίγραφο του Αδάμ, αλλά δημιουργώντας το αντίθετο του Αδάμ, καθώς και το συμπλήρωμά του.
4. Το σχέδιο του Θεού για το γάμο ήταν ο άνδρας και η γυναίκα να αφήσουν πατέρα και μητέρα, να ενωθούν ο ένας με τον άλλον και να γίνουν μια σάρκα.

Ε. Η αμαρτία εισήλθε στον κόσμο, και συνέβη η πτώση του ανθρώπου. Το Genesis 3 αφηγείται αυτή την τραγική ιστορία.

1. Ο Σατανάς, μέσω του φιδιού, έβαλε αμφιβολίες στο μυαλό της Εύας. (3:1-5)

2. Επειδή ο Αδάμ και η Εύα επέλεξαν να μην υπακούσουν στον Θεό, το τέλειο σπίτι τους γκρεμίστηκε και η απεριόριστη σχέση τους με τον Θεό διαλύθηκε.

ένα. Η αμαρτία είναι η απόρριψη της πρόθεσης του Θεού για τη ζωή μας.

σι. Ο Αδάμ και η Εύα επέτρεψαν σε κάτι άλλο εκτός από τον Θεό να είναι το κέντρο της ζωής τους.

3. Η αμαρτία υποβάθμισε τον άνθρωπο και διέλυσε τις σχέσεις του με: ένα. Άλλα ανθρώπινα όντα.

σι. Το σύμπαν του, με τη φύση.

ντο. Οι εαυτοί μας - τώρα βιώνουμε αμφιβολίες, φόβο, απογοήτευση,

άγχος,

κατάθλιψη, ασθένεια και θάνατο.

ρε. Θεός - η αμαρτία μας ξενίζει και μας χωρίζει από τον Θεό.

4. Από τη στιγμή της πτώσης, οι θανάσιμες συνέπειες της αμαρτίας είναι ένα

κύριο θέμα στη Γραφή.
ένα. Βασικά, η αμαρτία είναι ένα καρδιακό πρόβλημα. (Γένεση 6:5·
Ιερεμίας 17:9)
σι. Από τον Αδάμ και την Εύα, τα ανθρώπινα όντα προσπάθησαν να
παρακάμψουν την ενοχή τους για την αμαρτία και τις συνέπειες που
έρχονται με την αμαρτία.

ΣΤ. Η αρχή της σωτηρίας.⁴

1. Η αμαρτία του ανθρώπου δεν άλλαξε ποτέ το γεγονός ότι ο Θεός αγαπά
τα ανθρώπινα όντα που έφτιαξε κατ' εικόνα Του.
2. Ωστόσο, η τιμωρία για την εξέγερση κατά του Θεού είναι ο θάνατος.
3. Αλλά και στην τιμωρία του Θεού, η χάρη Του είναι εμφανής.
4. Ο Θεός πείθωσε τον Αδάμ και την Εύα να τους φέρουν στα συγκαλά τους
ώστε να μετανοήσουν και να σωθούν και να δείξουν στους άλλους τη
σοβαρότητα της αμαρτίας. Ο Θεός μας πειθαρχεί ακόμα επειδή μας
αγαπά. (Δευτερονόμιο 8:5· Παροιμίες 3:11-12)
5. Η πρώτη υπόσχεση σωτηρίας είναι η Γένεση 3:15.
6. Ξεκινώντας με τον Αβραάμ, ο Θεός επέλεξε ένα έθνος ανθρώπων μέσω
του οποίου θα έκανε τη σωτηρία διαθέσιμη σε ολόκληρο τον κόσμο.
ένα. Ο Θεός ήθελε ο Ισραήλ να είναι οι πρώτοι του ιεραπόστολοι στην
υπόλοιπη ανθρωπότητα.
σι. Τομέσω του Ισραήλ επρόκειτο να έρθει ο Σωτήρας. Ο Θεός έστειλε
τον δικό Του Υιό να κάνει αυτό που μόνο ο Ισραήλ δεν μπορούσε να
κάνει.
7. Ο Θεός θέλει να μας ανανεώσει και να μας αποκαταστήσει κατ' εικόνα
Του.
(Κολοσσαείς 3:10· Εφεσίους 4:24)
8. Όπως ο Ισραήλ, ο Θεός θέλει να είμαστε φορείς της ευγενικής
πρόσκλησης του
Θεός - να είναι βασιλικοί πρεσβευτές της σωτηρίας μέσω του Ιησού
Χριστού.
9. «Επειδή, όπως στον Αδάμ όλοι πεθαίνουν, έτσι και στον Χριστό όλοι θα
ζωντανέψουν». (Α Κορινθίους 15:22)

ΕΞΟΔΟΣ ΠΛΗΘΟΥΣ

Εισαγωγή: Το βιβλίο της Εξόδου είναι ίσως το πιο σημαντικό βιβλίο της
Παλαιάς Διαθήκης που πρέπει να γνωρίζει και να κατανοεί ο Χριστιανός ως
υπόβαθρο της Καινής Διαθήκης. Καταγράφει την αρχή της εθνικής ζωής του
Ισραήλ και τη διαθήκη που έκανε ο Θεός με τους Ισραηλίτες μέσω του Μωυσή

στο Σινά. Αυτή η διαθήκη δεν αντικατέστησε ούτε εκπλήρωσε τη Διαθήκη που έκανε με τον Αβραάμ.

Όνομα-Η λέξη έξοδος σημαίνει έξοδος - αναχώρηση.

Συγγραφέας- Το βιβλίο γράφτηκε από τον Μωυσή. (Έξοδος 17:14· 24:4-8· Αριθμοί 33:1-2· Δευτερονόμιο 31:9, 22, 24)

1. Ήταν το κεντρικό πρόσωπο του βιβλίου και αυτόπτης μάρτυρας των πρωταρχικών του γεγονότων.
2. Σχεδόν σίγουρα το έγραψε κατά τη διάρκεια της 40χρονης περιπλάνησης.

Σκοπός-Ο σκοπός του βιβλίου είναι να μοιραστεί με τον αναγνώστη τι συνέβη μεταξύ της αρχικής διαθήκης που έκανε ο Θεός με τον Αβραάμ και της μετέπειτα ανάπτυξης του έθνους της διαθήκης μέσω του οποίου θα ερχόταν ο υποσχεμένος Μεσσίας. Η διαθήκη με τους Ισραηλίτες μέσω του Μωυσή θα εκπληρωνόταν όταν ολοκληρωνόταν ο σκοπός της, δηλαδή η έλευση του Μεσσία.

I. Ιστορικό του βιβλίου

A. Το βιβλίο ξεκινά στην Αίγυπτο όπου αφήσαμε τελευταία φορά την οικογένεια του Τζέικομπ. (πρβλ. Γένεση 50:12-14)

1. Έχουν περάσει διακόσια εβδομήντα πέντε χρόνια από τότε που πέθανε ο Ιωσήφ.
2. Η πιθανή ημερομηνία για την έξοδο είναι γύρω στο 1450 π.Χ. ένα. Το 1 Βασιλέων 6:1 λέει ότι ο Σολομών άρχισε να χτίζει το Ναό 480 χρόνια αφοτου το Ισραήλ εγκατέλειψε την Αίγυπτο.
σι. Η κατασκευή του Ναού ξεκίνησε περίπου το 967 π.Χ.
ντο. Προσθέτοντας 480 χρόνια στο 967, παίρνουμε μια ημερομηνία 1447 π.Χ. για την έξοδο.

B. Νέα ηγεσία βασίλευε τώρα στην Αίγυπτο.

1. Ο Ιωσήφ είχε ανέλθει στην εξουσία υπό την κυριαρχία των Υξών στην Αίγυπτο.
2. Οι Υξοί, όπως και οι Εβραίοι, ήταν σημιτικής καταγωγής.
3. Κυβέρνησαν την Αίγυπτο περίπου από το 2160 έως το 1580 π.Χ.
4. Το 1580 π.Χ. οι Υξοί εκδιώχθηκαν από γηγενείς Αιγύπτιους.
ένα. Ο νέος Φαραώ δεν «ήξερε» τον Ιωσήφ με την έννοια ότι δεν εκτιμούσε εκείνη την περίοδο της ιστορίας του έθνους του.
σι. Φοβόταν επίσης ότι ο τεράστιος αριθμός των Εβραίων (σήμερα

- ανέρχεται συνολικά σε 2 έως 3 εκατομμύρια) θα συμμαχήσε με έναν άλλο ξένο εισβολέα.
- ντο. Ένα σχέδιο σκληρής καταπίεσης εφαρμόζεται στους Εβραίους. (1:11-22)
- [1.] Ξεκινά με την εργασία των σκλάβων. (1:11-14)
- [2.] Το σχέδιο κλιμακώνεται στη σφαγή παιδιών. (1:15-22)

II. Το κύριο μήνυμα του βιβλίου

- A. Το πρωταρχικό μήνυμα της Εξόδου είναι η απελευθέρωση.
- B. Εμφανίζει έντονα την πίστη του Θεού στη διατήρηση και την ανάπτυξη του διαθήκη που έγινε με τον Αβραάμ.
- Γ. Το βιβλίο αποκαλύπτει επίσης τον προνοητικό έλεγχο του Θεού στους ανθρώπους και έθνη για να επιφέρει το επιθυμητό τέλος Του.
- Δ. Η απελευθέρωση του λαού του Θεού από την αιγυπτιακή δουλεία είναι μια προεπισκόπηση της απελευθέρωσης του λαού του Θεού από τη δουλεία της αμαρτίας από τον Ιησού Χριστό.

III. Περίγραμμα του βιβλίου

- A. Η ιστορία της απελευθέρωσης - Έξοδος 1-12:
1. Το βιβλίο ξεκινά με την ιστορία της γέννησης και της υιοθεσίας του Μωυσή από την Αιγύπτια πριγκίπισσα. (2:1-10)
  2. Τώρα ο 40χρονος Μωυσής είναι εξοργισμένος για ένα επεισόδιο όπου μάρτυρες ένας Αιγύπτιος χτύπησε έναν Εβραίο δούλο. Δολοφονεί τον Αιγύπτιο και καταφεύγει στη Μαδιάμ. (2:11-15)
  3. Για τα επόμενα 40 χρόνια, ο Μωυσής υπηρετεί ως βοσκός στο κοπάδι του πεθερού του Ιοθάρ. (2:16-25)
  4. Ο Θεός καλεί τον Μωυσή από μια φλεγόμενη βάτο να επιστρέψει στην Αίγυπτο για να ελευθερώσει τους Εβραίους από τη δουλεία. (3:1-4:31)
  5. Μετά τις αρχικές απαιτήσεις του Μωυσή για ελευθερία, ο Φαραώ αυξάνει το βάρος των Ισραηλιτών. (5:1-6:13)
  6. Τότε ο Θεός στέλνει μια σειρά από δέκα τρομερές πληγές στη γη. (7:14-12:36)
  7. Ο λαός αρχίζει την έξοδό του. (12:37-51)
- B. Το ταξίδι στο Σινά - Έξοδος 13-19:
1. Αφού έφυγε από την Αίγυπτο, ο Φαραώ εξοργίζεται και στέλνει τα

άρματα του να καταστρέψουν τους Ισραηλίτες. (14:1-13)

2. Ο Θεός χωρίζει τα νερά της Ερυθράς Θάλασσας, επιτρέποντας στους Ισραηλίτες να περάσουν. Καθώς τα άρματα του Φαραώ προσπαθούν να ακολουθήσουν, τα νερά καταρρέουν πάνω τους. (14:14-31)
3. Ο Μωυσής και η αδερφή του Μαριάμ ψάλλουν δοξολογίες στον Κύριο για την απελευθέρωσή του. (15:1-21)
4. Ταξιδεύοντας από την Ερυθρά Θάλασσα στην Έρημο της Αμαρτίας (Έξοδος 15:22-16:1), οι άνθρωποι άρχισαν να γκρινιάζουν για την έλλειψη τροφής και νερού. (16:2-3)
5. Ο Θεός απάντησε στη γκρίνια τους δίνοντάς τους:
ένα. Μάννα. (16:4-36)
σι. Νερό στο Rephidim. (17:1-7)
6. Ο Θεός παρείχε επίσης μεγάλη νίκη επί των Αμαληκίων. (17:8-16)
7. Ο Ιέθρο (ο πεθερός του Μωυσή), ενώνεται με τους Ισραηλίτες και συμβουλεύει τον Μωυσή να οργανώσει τον λαό και να διαχειρίζεται τις κρίσεις. (18:1-27)
8. Φτάνουν στο Σινά και ετοιμάζονται να λάβουν το νόμο. (19:1-25)

Γ. Στο Σινά - Έξοδος 20-40

1. Δίνονται οι Δέκα Εντολές. (20:1-17)
2. Δίνεται σειρά αστικών νόμων. (20:18-23:19)
3. Η διαθήκη επιβεβαιώνεται. (24:1-18)
4. Δίνονται οδηγίες για την κατασκευή και την επίπλωση της Σκηνής. (25:1-27:21)
5. Δίνονται οδηγίες για τα ιερατικά ενδύματα, τη διακονία της Σκηνής του Μαρτυρίου και την τήρηση του Σαββάτου. (28:1-31:18)
6. Ενώ ο Μωυσής είναι στο βουνό, οι άνθρωποι διαμορφώνουν και λατρεύουν ένα χρυσό μοσχάρι. (32:1-33:23) Μετά την καταστροφή του χρυσού μοσχαριού, η διαθήκη με τον Θεό ανανεώνεται. (34:1-35)
7. Αναλυτικά η περιγραφή της κατασκευής της Σκηνής του Μαρτυρίου και της επίπλωσής της. (35:3-40:33)

IV. Βασικά Θέματα του Βιβλίου

A. Απελευθέρωση

1. Οι τέσσερις λέξεις που οι περισσότεροι από εμάς συνδέουμε με την έξοδο είναι: "Άφησε τους ανθρώπους μου να φύγουν!"
2. Η απελευθέρωση επιτεύχθηκε με τέτοιο τρόπο ώστε μόνο ο Θεός μπορούσε να λάβει δόξα. (Έξοδος 3:14)

B. Πάσχα

1. Το Πάσχα είχε την αρχή του με τη 10η πληγή - τον θάνατο του πρωτότοκου.
2. Ο Θεός παρείχε ένα σχέδιο με το οποίο τα πρωτότοκα των Ισραηλιτών «πέρασαν» και προστατεύονταν. (Έξοδος 12)
3. Το Πάσχα και η εορτή των Αζύμων τελούνταν μαζί από εκείνη την εποχή για να τιμήσουν την έξοδο. (πρβλ. Έξοδος 23:15)
4. Η εικόνα του Πάσχα είναι κεντρική στην έννοια της εξιλέωσης του Χριστού. (Ιωάννης 1:29· Α Κορινθίους 5:7)

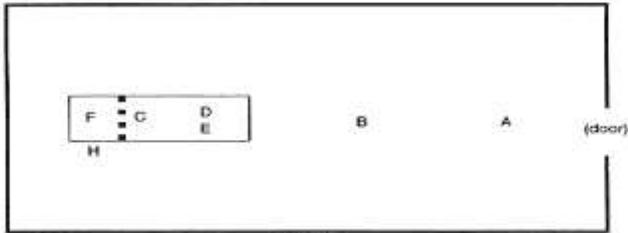
Γ. Ο Νόμος του Μωυσή

1. Ο Μωυσής και τα παιδιά του Ισραήλ έμειναν στο Σινά για περισσότερο από ένα χρόνο για να λάβουν και να κατανοήσουν τον νόμο.
2. Ο Νόμος του Μωυσή αντιπροσώπευε το επόμενο σημαντικό βήμα στην ανάπτυξη της διαθήκης που έγινε με τον Αβραάμ. (Γένεση 15)
3. Οι Δέκα Εντολές (ή Δεκάλογος) αντιπροσώπευαν τα θεμελιώδη καθήκοντα και τις υποχρεώσεις των λαών προς τον Θεό και τους συνανθρώπους τους. (Έξοδος 20:17· πρβλ. Δευτερονόμιο 6:5· Ματθαίος 22:37-40)
4. Οι βασικές αρχές που διέπουν τον Νόμο (π.χ. σεβασμός στον Θεό, λατρεία, συζυγική πίστη, ιερότητα της ανθρώπινης ζωής κ.λπ.) αποτελούν μέρος της αιώνιας φύσης του Θεού και είναι μόνιμα σχετικές. Ωστόσο, ο ίδιος ο νόμος (π.χ. θυσίες ζώων, λατρεία του Σαββάτου, διατροφικοί περιορισμοί) έχει εκπληρώσει τον σκοπό του (και έχει αντικατασταθεί από) ο ερχομός του Ιησού Χριστού.
5. Ο Νόμος αργότερα ονομάζεται:
  - ένα. Κατάρα (Γαλάτες 3:10-13)
  - σι. Φυλακή (Γαλάτες 3:23)
  - ντο. Αυτό που μας οδηγεί στον Χριστό. (Γαλάτες 3:24)
  - ρε. Μια πρόβλεψη ή τύπος. (Εβραίους 10:1)
  - μι. Κηπουρός ή δάσκαλος. (Γαλάτες 4:2)

Δ. Η Σκηνή

1. Ήταν σύμβολο της παρουσίας και της ηγεσίας του Θεού μεταξύ των ανθρώπων.
2. Ήταν επίσης το επίκεντρο της λατρείας των Ισραηλιτών.
3. Οι προδιαγραφές κατασκευής του δόθηκαν στο Σινά. (Έξοδος 25-40)

Diagram of the Tabernacle

1" = 30'

A - Brazen Altar	E - Candlestick
B - Laver	F - Ark of the Covenant
C - Altar of Incense	G - The Holy Place
D - Table of Bread	H - The Holy of Holies

ΛΕΥΙΤΙΚΟΝ

Εισαγωγή: Για τον περιστασιακό αναγνώστη το Λευιτικό είναι ένα δύσκολο βιβλίο να περιπλανηθεί μέσα από φαινομενικά ατελείωτες λεπτομέρειες σχετικά με νόμους, καταστατικά, εορτές, γιορτές και θυσίες μπορεί να είναι κάτι παραπάνω από λίγο βαρετό. Ωστόσο, το βιβλίο περιέχει βασικές πληροφορίες ζωτικής σημασίας για μια γνήσια εκτίμηση για το σωτήριο έργο του Ιησού.

Όνομα- Το «Λευιτικό» πήρε το όνομά του από το έργο της ιερατικής φυλής του Λευί. Σημαίνει κυριολεκτικά ότι αφορά τους Λευίτες.

Συγγραφέας- Το βιβλίο γράφτηκε από τον Μωσέ. Πιθανότατα το έγραψε περίπου ένα χρόνο μετά την έξοδο.

1. Αρκετές φορές η φράση «ο Κύριος μίλησε στον Μωσέ» εμφανίζεται στο Βιβλίο. (Λευιτικό 1:1· 4:1· 5:14· 6:1, κ.λπ.)
2. Η Καινή Διαθήκη αποδίδει το βιβλίο στον Μωσέ. (Ματθαίος 8:4· Λουκάς 2:22· Εβραίους 8:5)

Σκοπός- Ο σκοπός του βιβλίου είναι διπλός:

1. Να διδάξει στο έθνος του Ισραήλ τον δρόμο προς τον Θεό.
2. Να τους διδάξει πώς να περπατούν με τον Θεό.

I. Ιστορικό του βιβλίου

A. Το περιεχόμενο του Λευιτικού πιθανότατα δόθηκε στον Μωσέ κατά τη

διάρκεια της χρονιάς που ο Ισραήλ στρατοπεδεύει στο Σινά.

- B. Δεν είναι ιστορική αφήγηση. Είναι μια εκτενής περιγραφή των ειδών θυσιών, των εντολών για σωστή διαβίωση και των κανόνων για την τήρηση των εορτών, των εορτών και των ιερών ημερών.

II. Κύριο μήνυμα του βιβλίου

- A. Το πρωταρχικό μήνυμα του Λευιτικού είναι η αγιότητα.
1. Το Λευιτικό μερικές φορές αναφέρεται ως κώδικας αγιότητας.
  2. Το μήνυμα συνοψίζεται καλύτερα στο Λευιτικό 11:45 «Εγώ είμαι ο Κύριος που σας ανέβασα από την Αίγυπτο για να γίνω ο Θεός σας, γι' αυτό να είσαι άγιος, γιατί είμαι άγιος».
- B. Οι άνθρωποι θα ήταν άγιοι (ξεχωρισμένοι ή αφιερωμένοι) από:
1. Ακολουθώντας το θείο νόμο.
  2. Προσφορά θυσίας για εξιλέωση της αμαρτίας.
  3. Τιμωρία της αμαρτίας μέσα στην κοινότητά τους.

III. Περίγραμμα του βιβλίου

- A. Νόμοι που αφορούν τις θυσίες - Λευιτικό 1-7:
1. Το ολοκαύτωμα. (1:1-17)
  2. Η προσφορά σιτηρών. (2:1-16)
  3. Η προσφορά ειρήνης. (3:1-17)
  4. Η προσφορά αμαρτίας. (4:1-5:13)
  5. Η προσφορά ενοχής. (5:14-6:7)
  6. Ειδικές οδηγίες προς ιερείς ιερείς. (6:8-7:38)
- B. Ο ρόλος και οι αρμοδιότητες των ιερέων. - Λευιτικό 8-10.
- Γ. Ο περίπατος του Ισραήλ με τον Θεό - Λευιτικό 11-27:
1. Κανόνες καθαριότητας. (11-15)
  2. Η Ημέρα της Εξιλέωσης. (16)
  3. Κανόνες προσωπικής συμπεριφοράς. (17-20)
  4. Κανόνες συμπεριφοράς ιερέων. (21-22)
  5. Κανόνες γιορτών και ιερών ημερών. (23-25)
    - ένα. Το Σάββατο. (23:1-4)
    - σι. Το Πάσχα. (23:5)
    - ντο. Εβδομάδα των Αζύμων. (23:6-8)
    - ρε. Πεντηκοστή (ή εορτή του τρύγου). (23:15-21)
    - μι. Η γιορτή των τρομπέτων. (23:23-25)
    - φά. Ημέρα της Εξιλέωσης. (23:26-32)

σολ. Εορτή των Σκηνών. (23:33-44)

η. Το έτος του Σαββάτου και το έτος του Ιωβηλαίου. (24:1-25:55)

Δ. Υποσχέσεις και προειδοποιήσεις προς το λαό του Θεού - Λευιτικό 26-27.

IV. Βασικά θέματα του βιβλίου

A. Η έννοια της θυσίας

1. Η πρακτική της θυσίας πηγαινει μέχρι το εδάφιο Γένεση 4:4 και διαπερνά όλη τη γραφή,
2. Το Λευιτικό 17:11 είναι ένα βασικό εδάφιο για την κατανόηση της έννοιας της θυσίας. «Διότι η ζωή ενός πλάσματος είναι στο αίμα, και σας την έδωσα για να κάνετε εξιλέωση για τον εαυτό σας στο θυσιαστήριο. είναι το αίμα που κάνει εξιλέωση για τη ζωή κάποιου».
ένα. Εξιλέωση σημαίνει πληρωμή για κάποιον άλλο ή υποκατάστατο.
σι. Μια θυσία σήμαινε πληρωμή ή υποκατάστατο.
3. Πέντε είδη θυσίας περιγράφονται στο Λευιτικό:
ένα. Το ολοκαύτωμα(1:1-17) - Η πιο κοινή από τις θυσίες, ένα αμειψόδοστο ζώο θα καταναλωθεί ολοκληρωτικά από τη φωτιά ως σύμβολο της απόλυτης αφοσίωσής του στον Κύριο.
σι. Η προσφορά σιτηρών(2:1-16) - Μια προσφορά αλευριού ή σιτηρών έγινε για να εκφράσει την ευχαριστία προς τον Θεό. Γενικά προσφερόταν σε σχέση με αιματηρή θυσία.
ντο. Η προσφορά ειρήνης(3:1-17) - Αυτή η εθελοντική προσφορά παρείχε στους Ισραηλίτες την ευκαιρία να εκφράσουν την επιθυμία τους για κοινωνία με τον Κύριο. Ο προσκυνητής έλαβε μέρος του θυσιασμένου ζώου για να το απολαύσει ως εορταστικό γεύμα.
ρε. Η προσφορά της αμαρτίας(4:1-5.13) - Αυτή η προσφορά έγινε για τα περισσότερα αδικήματα κατά του νόμου. Το μεγαλύτερο μέρος του πτώματος του ζώου κάηκε έξω από τον καταυλισμό.
μι. Η προσφορά ενοχής(5:14-6:7) - Εάν ένα άτομο παραβίαζε το νόμο παίρνοντας κάτι που ανήκε στον Κύριο (π.χ. - δέκατο) ή άνθρωπο (π.χ. - περιουσία), έπρεπε να φέρει ένα κριάρι χωρίς ψεγάδι ως θυσία. Αυτή η προσφορά επρόκειτο να επιτευχθεί με την κατάλληλη αποκατάσταση.
4. Οι τρεις πρώτες από αυτές τις θυσίες (ολοκαύτωμα, προσφορά σιτηρών και προσφορά ειρήνης) ήταν εθελοντικές. Τα δύο τελευταία (προσφορά αμαρτίας και προσφορά ενοχής) απαιτήθηκαν υπό ορισμένες συνθήκες.
5. Ολόκληρο το σύστημα της θυσίας έδειχνε το απόλυτο και ικανοποιητικό θυσία του Ιησού.

B. Η ιεροσύνη - Λευιτικό 8-10:

1. Όταν ολοκληρώθηκε η σκηνή του Μαρτυρίου, ο Ααρών και οι γιοι του ξεχώρισαν ως ιερείς από τον Μωυσή. (8:1-36)
2. Όλοι οι ιερείς έπρεπε να είναι από τη φυλή του Λευί.
ένα. Μόνο οι άμεσοι απόγονοι του Ααρών μπορούσαν να υπηρετήσουν ως ιερείς: άλλοι Λευίτες βοηθούσαν σε σχετικά καθήκοντα.
σι. Ένα ειδικό δεκατιανό τους στήριζε.
ντο. Ο ρόλος τους ήταν να προσφέρουν θυσίες και να διδάσκουν το νόμο στους ανθρώπους. (πρβλ. Δευτερονόμιο 33:8-10)
3. Οι ιερείς χρησίμευαν ως μεσολαβητές μεταξύ του λαού και του Θεού.
Αποτελούσαν «τύπο» του μεσολαβητικού έργου του Χριστού.
(Εβραίους 9:1-15)
4. Η ιστορία του Nadab και του Abihu (10:1-8) υποδηλώνει την ευλάβεια και την υπακοή που αναζητά ο Θεός στη λατρεία.

Γ. Οι γιορτές και οι εορτές του Ισραήλ (Λευιτικό 23):

1. Σάββατο -Κάθε έβδομη μέρα (Σάββατο) ήταν μια ιερή ημέρα ανάπαυσης και λατρείας. Ήταν και ώρα συνάθροισης του λαού. (23:1-3)
2. Πάσχα -Η πιο σημαντική από όλες τις γιορτές, το Πάσχα θύμιζε στον Ισραήλ την απελευθέρωση του Θεού. (23:5)
3. **άζυμο ψωμί** -Την εβδομάδα που ακολούθησε το Πάσχα, η γιορτή των αζύμων παρέτεινε τον εορτασμό του Πάσχα. (23:6-8)
4. Πεντηκοστή (ή εορτή της συγκομιδής) -Η Πεντηκοστή, που γιορταζόταν 50 ημέρες μετά το Πάσχα, ήταν γιορτή των ευχαριστιών. Συνέπεσε με τη συγκομιδή. (23:15-21)
5. **Τρομπέτες** -Αυτή η γιορτή σηματοδότησε την έναρξη του εβραϊκού νέου έτους. (23:23-25)
6. Ημέρα της Εξιλέωσης -Αυτή ήταν η μία μέρα κάθε χρόνο που ο αρχιερέας έμπαινε στα Άγια των Αγίων για να προσφέρει θυσία για την αμαρτία όλου του λαού. Σε αντίθεση με τις άλλες γιορτές, ήταν εποχή νηστείας και πένθους. (23:26-32)
7. Εορτή των Σκηνών -Για να τιμήσουν τα 40 χρόνια περιπλάνησης στην έρημο, οι Ισραηλίτες έμεναν σε σκηνές για μια εβδομάδα. (23:33-44)
8. Οι Άγιες Ημέρες των Εβραίων ήταν συμβολικές των θαυμαστών πτυχών της φύσης του Θεού:
ένα. Σάββατο - ο Θεός ως Δημιουργός.
σι. Πάσχα - Ο Θεός ως ελευθερωτής.
ντο. Πεντηκοστή - Ο Θεός ως Προμηθευτής.
ρε. Ημέρα της Εξιλέωσης - Ο Θεός ως Άγιος και Χάριτος.

ΑΡΙΘΜΟΙ

Εισαγωγή: Το Numbers λέει την ιστορία της αιτίας και της διάρκειας των 40 χρόνων που το Ισραήλ περιπλανήθηκε στην έρημο. Πιο συγκεκριμένα, εστιάζει σε γεγονότα που συνέβησαν στην αρχή και στο τέλος αυτής της περιόδου. Η Βίβλος είναι σχεδόν σιωπηλή για τα 38 χρόνια που μεσολάβησαν. Οι αριθμοί είναι μια γραφική περιγραφή του σχεδίου, της δύναμης, της τιμωρίας, της υπομονής και της πρόνοιας του Θεού για τον λαό της διαθήκης Του.

Όνομα- Το Numbers έρχεται στις Αγγλικές Βίβλους μας από το Septuagint.

1. Αυτός ο τίτλος αντικατοπτρίζει τις δύο απογραφές που έκανε ο Θεός για τον λαό Του.
(Αριθμοί 1:26)
2. Ο εβραϊκός τίτλος του βιβλίου είναι «In The Wilderness».

Συγγραφέας- Ο Μωυσής έγραψε τους Αριθμούς υπό την έμπνευση του Αγίου Πνεύμα.

1. Η λεπτομερής αφήγηση, που αφορά ιδιαίτερα καταστάσεις ηγεσίας, υποδεικνύει τον Μωυσή ως αυτόπτη μάρτυρα συγγραφέα.
2. Το εδάφιο Αριθμοί 33:2 μας λέει, «Με εντολή του Κυρίου ο Μωυσής κατέγραψε τα στάδια του ταξιδιού τους».

Σκοπός- Το Numbers γράφτηκε για να καταγράψει την ιστορία του Ισραήλ από την αναχώρησή του στο Σινά μέχρι την άφιξή τους στο Μωάβ στην ανατολική πλευρά του ποταμού Ιορδάνη.

1. Σε αυτή τη διαδικασία, αποκαλύπτει την απιστία και την απιστία των ανθρώπων.
2. Στη συνέχεια περιγράφει τις τιμωρίες του Θεού για την έλλειψη πίστης τους.
3. Παρουσιάζει τελικά την πρόνοια και την προστασία του Θεού για την τήρηση της διαθήκης Του.

I. Ιστορικό του βιβλίου

A. Το Numbers πιθανότατα τελείωσε στο τέλος της 40χρονης περιπλάνησης - γύρω στο 1406 π.Χ.

B. Είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί η ανάγκη της οργάνωσης καθώς θα κινητοποιούνταν 2-3 εκατομμύρια.

1. Αριθμοί Το κεφάλαιο 2 αναφέρεται σε κάποιες λεπτομέρειες

- περιγράφοντας τη διάταξη του στρατοπέδου.
 2. Η διάταξη της κατασκήνωσης έμοιαζε ως εξής:

II. Το κύριο μήνυμα του βιβλίου:

- A. Το βιβλίο αποκαλύπτει την απιστία των ανθρώπων. (Αριθμοί 11:1· 14:2· 16:2 6:41· 20:2· 21:4)
- B. Το βιβλίο αποκαλύπτει την πιστότητα του Θεού. (Αριθμοί 11:31-32· 20:11 21:9· 33:50-54)

III. Περίγραμμα του βιβλίου

- A. Προετοιμασία να φύγει από το Σινά. (Αριθμοί 1-9)
1. Δεκατρείς μήνες μετά την έξοδο, ο Θεός διέταξε να γίνει Απογραφή πιθανών στρατιωτών. (1:1-16)
    - ένα. Η απογραφή περιελάμβανε άνδρες ηλικίας 20 ετών και άνω. (1:17-46)
    - σι. Οι Λευίτες εξαιρέθηκαν από την κύρια απογραφή. (Αριθμοί 1:47-54). Καταμετρήθηκαν χωριστά και τους δόθηκε συγκεκριμένοι δασμοί. (3:1-4:49)
  2. Πριν την πορεία δόθηκαν στον κόσμο συγκεκριμένες οδηγίες. (5:1-9:23)
    - ένα. Δόθηκαν νόμοι για:
      - [1.] Εκδίωξη του ακάθαρτου από το στρατόπεδο. (5:1-4)
      - [2.] Αποκατάσταση. (5:5-10)
      - [3.] Μοιχεία. (5:11-31)
    - σι. Δόθηκε η επιλογή και η περιγραφή του ναζιρικού όρκου. (6:1-27)

ντο. Έγιναν προσφορές για την αφιέρωση της Σκηνής του Μαρτυρίου. (7:1-89)

ρε. Οι Λευίτες αφιερώθηκαν για το έργο τους. (8:1-26)

μι. Το Πάσχα τελέστηκε. (9:1-14)

φά. Το σύννεφο πάνω από τη Σκηνή του Μαρτυρίου (9:15-23) και το φύσημα των σαλπίγγων (10:1-10) εξηγήθηκαν.

B. Από το Σινά στο Kadesh-Barnea (Αριθμοί 10-12):

1. Αρχίζει η πορεία προς τη Χαναάν. (10:11-36)

2. Ο κόσμος παραπονιέται για έλλειψη κρέατος. (11:1-9)

ένα. Ο Μωυσής ζητά και λαμβάνει βοήθεια από τον Θεό. (11:10-30)

σι. Ο Θεός στέλνει ορνύκια στο στρατόπεδο για να ταΐσει τους ανθρώπους. (11:31-35)

3. Ο Ααρών και η Μαριάμ επαναστάτησαν εναντίον του Μωυσή. (12:1-16)

Γ. Η περιπλάνηση στην έρημο (Αριθμοί 13-19):

1. Αφού 10 από τους 12 κατασκόπους φέρνουν πίσω μια τρομακτική αναφορά για τη Χαναάν, οι άνθρωποι αντιτίθενται στο σχέδιο του Θεού. (13:1-14:19)

2. Ο Θεός τιμωρεί τους ανθρώπους με 40 χρόνια περιπλάνησης. (14:20f)

3. Δίνονται πρόσθετοι νόμοι. (15:1-41)

4. Ο Κορέ, ένας Λευίτης, και 250 ηγέτες στο Ισραήλ αμφισβητούν ανοιχτά την εξουσία του Μωυσή και καταστράφηκαν από τον Θεό. (16:1-50)

5. Ο Θεός επιβεβαίωσε ότι η ιεροσύνη θα γινόταν αποκλειστικά μέσω της γενεαλογίας του Ααρών. (17:1-3)

6. Δίνονται επιπλέον πληροφορίες σχετικά με την παροχή από τους ιερείς. (18:1-32)

Δ. Από το Kadesh-Barnea στο Moab (Αριθμοί 20-36):

1. Ο Μωυσής αμαρτάνει και δεν θα του επιτραπεί να εισέλθει στη Γη της Παγγελίας. (20:1-13)

2. Η Miriam και ο Aaron πεθαίνουν. (20:1-28)

3. Ο Ισραήλ νικά τον Σιών, Βασιλιά των Αμορραίων (21:21-25), και τον Ογ, Βασιλιά της Βασάν (21:23-35), και αποκτά τον έλεγχο μεγάλου μέρους της ανατολικής πλευράς της Ιορδανίας.

4. Φοβούμενος τους Ισραηλίτες, ο βασιλιάς Βαλάκ, ο βασιλιάς του Μωάβ, προσέλαβε έναν προφήτη που ονομαζόταν Βαλαάμ για να πει κατάρρα στον Ισραήλ. Αντίθετα, ο Θεός τον χρησιμοποιεί για να ευλογήσει τον Ισραήλ. (23:1-24:25)

5. Κατασκηνωμένοι κοντά στη Μωάβ, οι Ισραηλίτες άρχισαν να παίρνουν Μωαβίτισσες πόρνες και να λατρεύουν τον Βάαλ. (25:1-5)

6. Ως τιμωρία, ο Θεός έστειλε μια πληγή που κατέστρεψε 24.000 από τους

Ισραηλίτες. (Αριθμοί 25:6-18)

7. Γίνεται η δεύτερη απογραφή. (26:1-51)

8. Πριν μπουν στη Χαναάν, δόθηκαν οδηγίες στους Ισραηλίτες.

ένα. Ο Τζόσουα επιλέχθηκε ως νέος αρχηγός. (27:18-23)

σι. Οι φυλές του Ρουβήν, του Γαδ και ημισή φυλή του Μανασσή έλαβαν άδεια να εγκατασταθούν στην ανατολική πλευρά του Ιορδάνη.

ντο. Ο Μωυσής προσδιόρισε έξι «πόλεις καταφυγίου». (35:1-34)

IV. Βασικά θέματα του βιβλίου

A. Η απογραφή

1. Λαμβάνεται 13 μήνες μετά την έξοδο, περιλάμβανε άνδρες ηλικίας 20 ετών και άνω (1:2-3, 45), εξαιρουμένης της φυλής του Λευί. (1:47-54).

2. Η απογραφή ήταν συνολικά 603.550. (Αριθμοί 1:46· 2:32)

ένα. Αυτός ο αριθμός υποδηλώνει ένα έθνος 2 έως 3 εκατομμυρίων.

σι. Θα μπορούσαν 75 άτομα (πρβλ. Γένεση 46:26-27) να πολλαπλασιαστούν σε πάνω από 2 εκατομμύρια σε μια περίοδο 430 ετών;

ντο. Οι σκεπτικιστές χλευάζουν την πιθανότητα ενός τόσο μεγάλου αριθμού.

3. Απλοί υπολογισμοί δείχνουν ότι είναι εφικτό.

4. Πέρα από αυτούς τους υπολογισμούς, το σύνολο του πληθυσμού ήταν μια εκπλήρωση των υποσχέσεων του Θεού. (πρβλ. Γένεση 13:14-17· Έξοδος 1:7-12)

B. Απιστία.

1. Ο Θεός έβγαλε τον λαό της διαθήκης του από τη δουλεία με τον ενέχυρο μιας γης της επαγγελίας.

2. Απλώς ζήτησε πίστη στην ικανότητά Του να κρατήσει την υπόσχεσή Του και να είναι ο προμηθευτής τους.

3. Τρεις μέρες μετά το ταξίδι τους από το Σινά (10:33-36) αρχίζουν τα προβλήματα:

ένα. Παράπονα στην Taberah. (11:1-3)

σι. Παράπονα για έλλειψη κρέατος. (11:4-35)

ντο. Ζήλια και αντίθεση με τον Μωυσή από τον Ααρών και τη Μαριάμ. (12)

4. Αυτά τα επεισόδια ωρίμασαν σε σύγκριση με την κρίση της απιστίας στο Kadesh. (13:1-14:45)

ένα. Καθώς οι Ισραηλίτες επρόκειτο να εισέλθουν στη Γη της Επαγγελίας, ο λαός ήθελε να στείλει κατασκόπους στη γη. (Δευτερονόμιο 1:22)

σι. Δέκα από τους δώδεκα κατασκόπους έφεραν μια αρνητική αναφορά.

(13:26-29, 31-33)

- ντο. Ο λαός τάχθηκε στο πλευρό των άπιστων κατασκόπων και ήθελε να επιστρέψει στην Αίγυπτο. (14:4-10)
- ρε. Χάρη στη μεσολάβηση του Μωυσή, ο Θεός γλίτωσε το έθνος από τη στιγμιαία εξαφάνιση (14:10-20) αλλά το καταδίκασε να περιπλανηθεί στην έρημο για 40 χρόνια. (14:21-35)
- μι. Μετά από μια νύχτα πικρού πένθους, οι άνθρωποι άλλαξαν γνώμη και προσπάθησαν να καταλάβουν τη Χαναάν, για να νικηθούν. (14:39-45)
5. Το εδάφιο Εβραίους 3:19 προσφέρει μια περίληψη του προβλήματος των Ισραηλιτών. «Βλέπουμε λοιπόν ότι δεν μπόρεσαν να μπουν μέσα, λόγω της απιστίας τους».
6. Η ουσία της ζωής ενός πιστού είναι η πίστη (πρβλ. Β Κορινθίους 5:7)

Γ. Αχαριστία και Παράπονο

1. Υποκινούμενοι από την έλλειψη πίστης, οι Ισραηλίτες ήταν δυσαρεστημένοι, παραπονούμενοι.
2. Κοιτάξτε στην επόμενη σελίδα τη λίστα με τα παράπονα.
3. Το Ισραήλ πλήρωσε υψηλό τίμημα για το αχάριστο πνεύμα του και προειδοποιούμαστε να μην κάνουμε το ίδιο. (πρβλ. Α' Κορινθίους 10:10)

Δ. Προαναγγελίες του έργου του Χριστού.

1. Η ανάσταση του ορειχάλκινου φιδιού (Αριθμοί 21:8-9) ήταν ένας τύπος σταύρωσης του Ιησού. (πρβλ. Ιωάννης 3:14-15)
2. Ο Ιησούς παρομοίασε τον «άρτο εξ ουρανού» (μάννα) με τον εαυτό του. (πρβλ. Ιωάννης 6:32-40)
3. Η έκκληση του Μωυσή προς τον Θεό να μην εξαλείψει τους ανθρώπους για την αμαρτία τους (Αριθμοί 14:13-19) χαρακτηρίζει το σωτήριο, μεσολαβητικό έργο του Χριστού. (Ρωμαίους 5:6-8)
4. Ο Παύλος μας λέει ότι ο Χριστός ήταν ενεργός στην κάλυψη των αναγκών στην έρημο. (1 Κορινθίους 10:3-4)

SCRIPTURE	ISRAEL'S COMPLAINT	MOSES' RESPONSE	GOD'S RESPONSE
Exodus 14:11	Grumbled at the sight of Pharaoh's army	Encouraged Israel to trust God	Delivered Israel
Exodus 15:24	Grumbled about the bitter water	Cried out to God	"Healed" the water
Exodus 16:2	Grumbled about the lack of food	Rebuked Israel	Supplied manna
Exodus 17:2	Grumbled about the lack of water	Prayed to the Lord	Water from the rock
Numbers 11:1	Grumbled about God's provision of food	Anger and prayer	Judgment
Numbers 14:2	Grumbled about Moses' leadership. Can't possess Canaan	Pled with Israel, prayed to the Lord	Judgment
Numbers 16:2	Grumbled about Moses' leadership	Rebuked and prayed	Judgment
Numbers 16:41	Grumbled about Moses	Prayed	Judgment
Numbers 20:2	Grumbled about Moses and a lack of water	Rebuked Israel	Supplied water
Numbers 21:4	Grumbled about Moses and the manna	No response	Judgment

ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟ

Εισαγωγή: Το βιβλίο του Δευτερονόμου καταγράφει για εμάς τις τρεις αποχαιρετιστήρια αγγελιαφορέματα που έδωσε ο Μωυσής στο τέλος της καριέρας του. Οι διευθύνσεις ήταν διαδοχικές, η πρώτη εστιάζει στο παρελθόν, η δεύτερη ασχολείται με το παρόν και η τρίτη αφορά το μέλλον.

Όνομα- Δευτερονόμιο σημαίνει δεύτερος δευτερεύων νόμος nomos.

1. Το όνομα μας έρχεται μέσω των Εβδομήκοντα.
2. Ο τίτλος επιλέχθηκε επειδή το Δευτερονόμιο δίνει α επαναδιατύπωση του νόμου που βρέθηκε νωρίτερα στην Πεντάτευχο.

Συγγραφέας- Ο Μωυσής είναι ο ανθρώπινος παράγοντας μέσω του οποίου το Πνεύμα του Θεού θα παρείχε έμπνευση και αποκάλυψη.

1. Το βιβλίο κάνει αυτόν τον ισχυρισμό. (Δευτερονόμιο 31:9-26)
2. Ο Ιησούς απέδωσε το έργο στον Μωυσή. (πρβλ. Ματθαίος 19:7· Μάρκος 7:10· βλ. Λουκάς 10:28)
3. Η αφήγηση του θανάτου του Μωυσή (Δευτερονόμιο 34:1-12) ήταν

σίγουρα
προστέθηκε από άλλο συγγραφέα -- πιθανότατα ο Τζόσουα.

Σκοπός -Ο κύριος σκοπός του βιβλίου είναι να υπενθυμίσει στον Ισραήλ την ιδιαίτερη σχέση του με τον Θεό.

1. Ο Μωυσής υπενθύμισε στον λαό ότι με την προνομιακή του θέση ως λαός της διαθήκης είχε την ευθύνη να υπηρετήσει πιστά τον Θεό.
2. Στα τρία μηνύματά του που καταγράφηκαν στο Δευτερονόμιο, ο Μωυσής παρακάλεσε τον λαό να υπακούσει στις εντολές.
3. Ο νόμος δίνεται για δεύτερη φορά επειδή η γενιά που έλαβε αρχικά τις εντολές στο Σινά είχε πεθάνει.

I. Ιστορικό του βιβλίου

A. Το Δευτερονόμιο γράφτηκε το 120ο έτος του Μωυσή (πρβλ. 34:7), καθώς ολοκληρώνονταν τα 40 χρόνια περιπλάνησης στην έρημο, και ο Ισραήλ πρόκειται να εισέλθει στη Χαναάν.

B. Πιθανή χρονολογία 1405-1410 π.Χ.

Γ. Είναι γραμμένο ενώ οι Ισραηλίτες βρίσκονται στο τελευταίο στρατόπεδό τους στις πεδιάδες του Μωάβ.

II. Το κύριο μήνυμα του βιβλίου: Το συνοπτικό μήνυμα του βιβλίου του Δευτερονόμου είναι η αγάπη, η εμπιστοσύνη και η υπακοή.

A. «Και τώρα, Ισραήλ, τι ζητάει από σένα ο Κύριος ο Θεός σου παρά να φοβάσαι τον Κύριο τον Θεό σου, να περπατάς σε όλες του τις οδούς, να τον αγαπάς, να υπηρετείς τον Κύριο τον Θεό σου με όλη σου την καρδιά και με όλα την ψυχή σου και να τηρείς τις εντολές και τα διατάγματα του Κυρίου που σου δίνω σήμερα για το καλό σου;» (Δευτερονόμιο 10:12-13)

B. Αυτές οι έννοιες της αγάπης και της υπακοής συνδυάζονται για να σχηματίσουν την απάντηση που θέλει ο Θεός από τον λαό Του σε οποιαδήποτε γενιά. «Αν με αγαπάς, θα υπακούς σε αυτό που διατάζω». Ιωάννης 14:15

Γ. Το ευημερούν μέλλον του Ισραήλ στη Χαναάν εξαρτάται από την υπακοή τους. (Δευτερονόμιο 6:3· 8:17-18· 11:8)

III. Περίγραμμα του βιβλίου

A. Μωυσής ανασκοπεί το παρελθόν του Ισραήλ (Δευτερονόμιο 1-4)

1. Θύμισε στους ανθρώπους την αμαρτία που οδήγησε στην περιπλάνηση των 40 ετών στην έρημο. (1:5-46)
2. Αφηγείται τα μεγάλα γεγονότα αυτής της 40χρονης περιπλάνησης. (2:1-3:29)
3. Ο Μωυσής τους προτρέπει να υπακούουν στον Κύριο. (4:1-14)
4. Τους λέει να απέχουν από τα είδωλα. (4:15-31)
5. Τελειώνει αυτή την ομιλία παραμερίζοντας τρεις «πόλεις καταφυγίου» ανατολικά του Ιορδάνη. (4:41-43)

B. 2η Ομιλία του Μωυσή - Ανασκόπηση του Νόμου για τη Νέα Γενιά
(Δευτερονόμιο 5-26):

1. Ο Μωυσής απαγγέλλει τον Δεκάλογο (5:1-21) και πώς τον έλαβε αρχικά στο όρος Σινά. (5:22-33)
2. Τονίζει τη διδασκαλία των εντολών στα παιδιά και στις επόμενες γενιές. (6:1-25)
3. Έδωσε οδηγίες για την κατάκτηση και την κατοίκηση της νέας γης. (7:1-26)
4. Ο Μωυσής παρακαλεί τους Ισραηλίτες να αγαπούν, να τιμούν και να υπακούουν σε αυτούς Αρχοντας. (8-11)
5. Δίνονται οδηγίες για σωστή λατρεία. (12-14)
6. Δίνονται οδηγίες σχετικά με:
  - ένα. Διαιτητικοί περιορισμοί. (14:1-21)
  - σι. Δεκατιανοί. (14:22-29)
  - ντο. Διαγραφή χρεών. (15:1-11)
  - ρε. Απελευθερώνοντας υπηρέτες. (15:12-18)
  - μι. Ζώα για θυσία. (15:19-23)
  - φά. Άγιες μέρες. (16:1-17)
  - σολ. δικαστές. (16:18-20)
  - η. Αποχή από την ειδωλολατρία. (16:21-17:7)
  - Εγώ. νομικά δικαστήρια. (17:8-13)
  - ι. Προμήθειες για βασιλιά. (17:14-20)
  - κ. Έσοδα για ιερείς και Λευίτες. (18:1-8)
  - μεγάλο. Ποινές για απεχθή πρακτικές. (18:9-22)
  - Μ. Πόλεις καταφυγίου. (19:1-14)
  - η. Μάρτυρες. (19:15-21)
  - ο. Πηγαίνοντας στον πόλεμο. (20)
  - Π. Διάφοροι προσωπικοί νόμοι και ποινές. (21-25)
  - q. Πρώτοι καρποί και δέκατα. (26:1-15)

Γ. 3η Διεύθυνση του Μωυσή - Ζώντας στη Γη της Επαγγελίας. (27-30):

1. Όταν πάνε στη γη, ο Μωυσής θέλει να στήσουν ένα βωμό στο όρος Εβάλ και οι Λευίτες θα κάνουν απαγγελίες εκεί. (27)
2. Οι ευλογίες υπόσχονται για υπακοή. (28:1-14)
3. Οι κατάρες θα συνοδεύουν την ανυπακοή. (28:16-68)
4. Οι όροι της διαθήκης και η επιλογή ζωής ή θανάτου. (29:1-30:20)

Δ. Η Τελική Διακονία του Μωυσή. (Δευτερονόμιο 31-34)

1. Ο Ιησούς του Ναυή διορίζεται να διαδεχθεί τον Μωυσή. (31:1-8)
2. Ο Μωυσής προβλέπει την εξέγερση του Ισραήλ. (31:14-29)
3. Ο Μωυσής προσφέρει ένα προφητικό άσμα στους ανθρώπους. (31:30-32:43)
4. Ο Θεός καλεί τον Μωυσή στο όρος Nebo. (32:48-52)
5. Πριν από το θάνατό του, ο Μωυσής ευλογεί τις φυλές του Ισραήλ. (33:1-29)
6. Καταγράφεται ο θάνατος του Μωυσή. (34)

IV. Βασικά θέματα του βιβλίου

A. Αγάπη και Υπακοή.

1. Έχει ήδη αναγνωριστεί ως το κύριο μήνυμα(α) του βιβλίου, είναι ζωτικής σημασίας για εμάς να δούμε πώς το πρώτο προωθεί το δεύτερο.
2. «Άκου, Ισραήλ: Ο Κύριος ο Θεός μας, ο Κύριος είναι ένας. Αγάπα τον Κύριο τον Θεό σου με όλη σου την καρδιά και με όλη σου την ψυχή και με όλη σου τη δύναμη. Αυτές οι εντολές που σας δίνω σήμερα πρέπει να είναι στις καρδιές σας. (6:4-6)
3. Σε αντίθεση με ό,τι κάποιος έχουν προτείνει, η Παλαιά Διαθήκη δεν είναι ένας στείρος κώδικας χωρίς αγάπη, αλλά μια διαθήκη που βασίζεται στην αγάπη του Θεού και την προσδοκία σε αντάλλαγμα.
4. Με τη σειρά της, η Καινή Διαθήκη -που αναγνωρίζεται ως διαθήκη χάριτος και αγάπης- προσδοκά και διατάσσει την υπακοή. (Ιακώβου 1:22· Ματθαίος 7:21)

B. Η πνευματική εκπαίδευση των παιδιών μας.

1. Το Δευτερονόμιο 6 τονίζει την πνευματική εκπαίδευση των Εβραίων παιδιών.
2. Το Δευτερονόμιο 6:6-7 είναι ένα βασικό απόσπασμα. «Εντυπωσιάστε τα στα παιδιά σας. Μιλήστε για αυτά όταν κάθεστε στο σπίτι και όταν περπατάτε στο δρόμο, όταν ξαπλώνετε και όταν σηκώνεστε. Δέστε τα ως σύμβολα στα χέρια σας και δέστε τα στο μέτωπό σας».

3. Οι ιστορίες της απελευθέρωσης του Θεού επρόκειτο να μεταδοθούν. (6:20-25)
4. Η συνεχής αναγνώριση των προμηθειών του Θεού πρέπει να διαπερνά τα σπίτια μας. (6:10-12)
5. Ακολουθώντας το παράδειγμα του Δευτερονόμιου 6, οι γονείς πρέπει:
  - ένα. Μιλάμε ελεύθερα και συχνά στα σπίτια μας για πνευματικά πράγματα.
  - σι. Διδάξτε και πρότυπα τις εντολές και τις αρχές του Θεού.
  - ντο. Κάντε τα σπίτια μας κέντρα λατρείας.

Γ. Ο Ισραήλ ως «εκλεκτός λαός» του Θεού (Δευτερονόμιο 7:6 επ.):

1. Το Δευτερονόμιο είναι όπου οι Ισραηλίτες προσδιορίζονται για πρώτη φορά ως εκλεκτός λαός. (7:6)
2. Δεν επιλέχθηκαν λόγω μεγέθους, μεγαλείου ή οποιασδήποτε αξίας. (7:7)
3. Επιλέχθηκαν λόγω:
  - ένα. Η αγάπη του Θεού. (7:8)
  - σι. Η πιστότητα του Θεού στη διαθήκη Του που έγινε στον Αβραάμ. (7:8)
4. Το Ισραήλ φαινόταν να μην καταλαβαίνει ότι η επιλογή του θα προκαλούσε ευθύνη (7:11-12) και όχι αλαζονεία.
5. Εκπλήρωση του σκοπού τους όπως ορίζεται στη διαθήκη προς τον Αβραάμ (να αναδείξει τον Μεσσία). Το Ισραήλ δεν είναι πλέον εκλεκτός λαός. Η εκκλησία είναι ο «εκλεκτός λαός» του Θεού σήμερα – αυτοί που καλούνται στη δικαιοσύνη μέσω του Υιού του Θεού, του Χριστού. (πρβλ. Ρωμαίους 2:28-29· Γαλάτες 3:29· Εφεσίους 1:4)

Δ. Ο θάνατος του Μωυσή (Δευτερονόμιο 34)

1. Ο θάνατος και η ταφή του Μωυσή ήταν συνήθως δύο από τις πιο απίστευτες σκηνές σε όλη την ιστορία.
2. Ο Θεός προσωπικά έδειξε στον Μωυσή τη Γη της Επαγγελίας ότι δεν θα έμπαινε ποτέ.
3. Τότε ο Θεός τον πήρε σίτι στην πραγματική Γη της Επαγγελίας. Μοναδικά, ο Θεός πήρε το σώμα του Μωυσή και το έθαψε.
  - ένα. Κανείς δεν γνωρίζει τον τόπο της ταφής.
  - σι. Ο Ιούδας προσφέρει μια ενδιαφέρουσα ανατροπή στην ταφή του Μωυσή. «Αλλά και ο αρχάγγελος Μιχαήλ, όταν διαφωνούσε με τον διάβολο για το σώμα του Μωυσή, δεν τόλμησε να του καταγγείλει συκοφαντική κατηγορία, αλλά είπε: «Ο Κύριος να σε επιπλήξει!» (Ιούδας εδ. 9).

ΙΗΣΟΥΣ ΤΟΥ ΝΑΥΗ

Εισαγωγή: Έχοντας ολοκληρώσει την Πεντάτευχο, το βιβλίο του Ιησού του Ναυή ξεκινά αυτό που οι μελετητές αποκαλούν «Βιβλία Εβραϊκής Ιστορίας». Υπό τη νέα ηγεσία του Joshua, το Ισραήλ θα διασχίσει τον Ιορδάνη και θα διεκδικήσει τελικά τη γη της επαγγελίας.

Όνομα- Το όνομα «Τζόσουα» αντικατοπτρίζει τη βασική φιγούρα του βιβλίου.

Συγγραφέας- Αν και κανένας συγγραφέας δεν αναφέρεται στο βιβλίο, η εβραϊκή παράδοση αναθέτει το βιβλίο στον ίδιο τον Τζόσουα.

1. Είναι σαφές ότι ο Τζόσουα έγραψε κάποια πράγματα που βρέθηκαν στο βιβλίο. (πρβλ. Ιησούς του Ναυή 18:9:24:26)
2. Ο συγγραφέας ήταν σίγουρα αυτόπτης μάρτυρας των γεγονότων, γιατί οι λεπτομέρειες που δίνονται αντικατοπτρίζουν μια ακριβή γνώση ορισμένων γεγονότων. (πρβλ. Ιησούς του Ναυή 3:14-17· 4:19-20· 5:1-12)
3. Εφόσον ο θάνατος του Ιησού του Ναυή καταγράφεται (Ιησούς του Ναυή 24:29στ) μαζί με ορισμένες πληροφορίες που συνέβησαν αργότερα από την εποχή του (Ιησούς του Ναυή 15:13-17), είναι πιθανό ότι αυτά τα γεγονότα προστέθηκαν από μεταγενέστερο συγγραφέα.

Σκοπός- Ο σκοπός του Joshua είναι να καταγράψει την κατάκτηση της γης του

Χαναάν από τους Ισραηλίτες. Κάνοντας αυτό, καταγράφει επίσης την πιστότητα του Θεού στη διαθήκη Του.

I. Ιστορικό του βιβλίου

A. Ο άνθρωπος Τζόσουα:

1. Ανήκε στη φυλή του Εφραΐμ και ήταν γιος της Νουν. (Αριθμοί 13:8)
2. Ήταν μεγάλος στρατιωτικός ηγέτης.

ένα. Ο θρύλος προτείνει ότι έλαβε στρατιωτική εκπαίδευση ενώ βρισκόταν στην Αίγυπτο.

σι. Ο Μωυσής τον έβαλε επικεφαλής του ισραηλιτικού στρατού σε μια βασική μάχη στο δρόμο για το Σινά. (Εξοδος 17:8-16)

ντο. Ήταν ένας από τους 12 κατασκόπους που στάλθηκαν στη Χαναάν για να αναζητήσουν τη Γη της Επαγγελίας. (Αριθμοί 13)

[1] Μόνο ο Joshua και ο Caleb έφεραν πίσω μια αναφορά βασισμένη στην πίστη. (Αριθμοί 13:25-14:10)

[2] Εξαιτίας αυτής της πίστης, αυτοί οι δύο ήταν οι μόνοι άνδρες άνω των 20 ετών την εποχή της εξόδου που έζησαν για να μπουν στη Χαναάν. (Δευτερονόμιο 1:34-40)

ρε. Είχε υπηρετήσει ως ειδικός βοηθός του Μωυσή κατά την περίοδο της

περιπλάνησης. (Εξοδος 24:13· 32:17· 33:11)

3. Ο Τζόσουα ήταν μεγάλος πνευματικός ηγέτης.

ένα. Άσκησε πνευματική ηγεσία στο σπίτι του. «Αν όμως σας φαίνεται ανεπιθύμητο να υπηρετείτε τον Κύριο, τότε επιλέξτε μόνοι σας σήμερα ποιον θα υπηρετείτε, είτε τους θεούς που υπηρέτησαν οι πρόγονοί σας πέρα από τον Ποταμό είτε τους θεούς των Αμορραίων, στη γη των οποίων ζείτε. Αλλά όσο για εμένα και το σπιτικό μου, θα υπηρετούμε τον Κύριο». (24:15)

σι. Ήταν μια τεράστια πνευματική επιρροή στον λαό του. «Το Ισραήλ υπηρετούσε τον Κύριο σε όλη τη διάρκεια της ζωής του Ιησού του Ναυή και των πρεσβυτέρων που τον έζησαν και που είχαν βιώσει όλα όσα είχε κάνει ο Κύριος για τον Ισραήλ». (24:31)

4. Το όνομα Joshua σημαίνει, «ο Ιεχωβά είναι η σωτηρία».

ένα. Στα ελληνικά, το όνομά του είναι «Ιησούς».

σι. Όπως θα περίμενε κανείς από το όνομα και τα καθήκοντά του, είναι ένας τύπος Χριστού.

B. Το βιβλίο καλύπτει μια περίοδο 25-30 ετών μεταξύ του θανάτου του Ο Μωυσής και ο θάνατος του Ιησού του Ναυή.

Γ. Καθώς έμπαιναν στη Χαναάν, ο Θεός είχε ορίσει την «εξωτερική τους πολιτική».

1. Το Ισραήλ μπορούσε να συνάψει περιορισμένες συνθήκες με έθνη που ζούσαν

εκτός των ορίων της κάλυψης της γης που τους δόθηκε από σύμφωνο. (Δευτερονόμιο 20:10-15)

2. Ωστόσο, τα έθνη εντός αυτών των ορίων επρόκειτο να καταστραφούν ολοκληρωτικά. (Δευτερονόμιο 7:1-2· 20:16-20)

II. Κύριο μήνυμα του βιβλίου

A. Το κύριο μήνυμα του βιβλίου είναι η Νίκη μέσω της πίστης

B. Στον Ιησού του Ναυή 12, παρατίθενται τα ονόματα 31 βασιλιάδων και βασιλείων που κατακτήθηκαν από τους Ισραηλίτες.

1. Παραδόξως, το κεφάλαιο 13 ξεκινά με αυτό το εδάφιο - «Όταν ο Ιησούς του Ναυή ήταν γερασμένος και προχωρημένος στα χρόνια, ο Κύριος του είπε: «Είσαι πολύ γέρος και υπάρχουν ακόμη πολύ μεγάλες εκτάσεις γης που πρέπει να καταλάβεις».

2. Τα εδάφια Ιησούς του Ναυή 13:2-7 περιγράφουν την περιοχή που πρέπει ακόμη να κατακτηθεί.

Γ. Αυτές οι νίκες επιτεύχθηκαν με την πίστη σε έναν πιστό Θεό. «Καμία από όλες τις καλές υποσχέσεις του Κυρίου στον οίκο του Ισραήλ δεν απέτυχε. όλοι εκπληρώθηκαν». (Ιησούς του Ναυή 21:45)

III. Περίγραμμα του βιβλίου

A. Η είσοδος στη Χαναάν (1:1-5:12):

1. Ο Θεός προτρέπει τον Τζόσουα να είναι «δυνατός και θαρραλέος» στο ρόλο του ως νέου ηγέτη. (1:1-9)
2. Ο Ιησούς του Ναυή ανταποκρίνεται με πίστη. (1:10-18)
3. Στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την είσοδό τους, αποστέλλονται δύο κατάσκοποι για να ερευνήσουν τη γη.
ένα. Η Ραάβ, μια πόρνη που ζούσε στην Ιεριχώ, έκρυψε τους κατασκόπους, (2:1-7)
σι. Για τη βοήθειά της και την πίστη της, υποσχέθηκαν ότι θα τη γλίτωναν όταν οι Ισραηλίτες έμπαιναν στη γη. (2:8-24)
4. Με εντολή του Θεού, ο λαός πέρασε τον Ιορδάνη σε ξηρά και μπήκε στη Χαναάν. (3:1-17)
5. Ένα μνημείο από δώδεκα πέτρες χτίστηκε στο Gilgal. (4:1-24)
6. Ενώ στρατοπέδευε στο Γίλγαλ, δύο πράγματα έγιναν πριν μετακομίσουν περαιτέρω:
ένα. Όλα τα αρσενικά που γεννήθηκαν κατά την περίοδο της περιπλάνησης έκαναν περιτομή. (5:2-9)
σι. Το Πάσχα τελέστηκε. (5:10-12)

B. Η κατάκτηση της κεντρικής Χαναάν. (5:13-8:35)

1. Κοντά στην Ιεριχώ, ο Ιησούς του Ναυή είναι σίγουρος για την παρουσία και την ηγεσία του Κυρίου. (5:13-15)
2. Ο Ισραήλ κατέκτησε υπάκουα τη μεγάλη, περιτειχισμένη πόλη της Ιεριχώ απαντώντας με πίστη στην εντολή του Θεού. (6:1-27)
3. Το Ισραήλ απέτυχε στην επόμενη μάχη του ενάντια στο μικροσκοπικό Αϊ. (7:1-5)
ένα. Η ήττα αποδόθηκε στο αμάρτημα του Αχάν που αποκαλύφθηκε και τιμωρήθηκε. (7:6-26)
σι. Ο Αϊ τότε ηττάται. (8:1-29)
4. Στο όρος Εβάλ στήνεται βωμός και διαβάζεται ο νόμος στον λαό. (8:30-35)

Γ. Η κατάκτηση της νότιας Χαναάν. (9:1-12:24)

- 1, Φοβούμενοι τον Ισραήλ, οι Γαβαωνίτες τους εξαπατούν ώστε να

πιστεύουν ότι είναι

«εκτός» και συνάπτουν συνθήκη. (9:1-27)

2. Πόλη μετά από πόλη πέφτει μπροστά στους Ισραηλίτες. (10:1-43)

Δ. Η κατάκτηση της βόρειας Χαναάν. (11:1-12:24)

1. Σε μια προσπάθεια να απωθήσουν το Ισραήλ, τα απομεινάρια του νότου ενώνουν τις δυνάμεις του βορρά και το Ισραήλ αντιμετώπισε τον πιο τρομερό εχθρό του. (11:1-9)

2. Το Ισραήλ κατακτά την υπόλοιπη βόρεια Χαναάν. (11:10-23)

3. Δίνεται περιλήψη κατακτήσεων εκατέρωθεν του Ιορδάνη. (12:1-24)

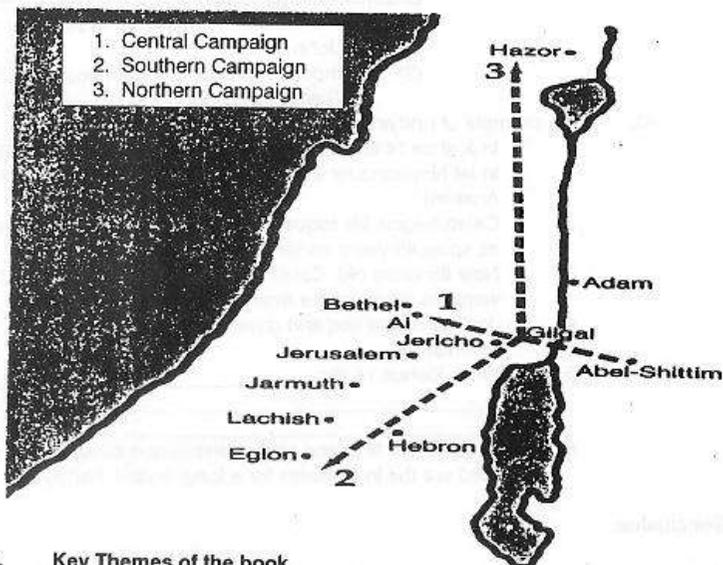
Ε. Διαίρεση και διευθέτηση της γης. (13-24)

1. Ο Θεός διατάζει την απόκτηση πρόσθετης γης. (13:1-7)

2. Ένα εκτενές τμήμα της γραφής περιγράφει λεπτομερώς την κατανομή των εδαφών στις διάφορες φυλές. (13:8-21:45)

3. Οι ανατολικές φυλές (Ρουβέν, Γαδ και η μισή φυλή του Μανασσή) επιστρέφουν στην πατρίδα τους. (22:1-34)

Φ Οι αποχαιρετισήριες ομιλίες του Joshua (Ιησούς του Ναυή 23:1-24:28) και ο θάνατος (24:29-33).

IV. Key Themes of the book

IV. Βασικά Θέματα του Βιβλίου

A. Νικήτρια πίστη – Ιησούς του Ναυή 6:

1. Καθώς ο Ισραήλ ετοιμαζόταν να μπει στη Χαναάν, αντιμετώπισε τους πιο οχυρούς

πόλη του αρχαίου κόσμου - Ιεριχώ.

2. Ο Θεός διέταξε ένα παράξενο σχέδιο νίκης. (Ιησούς του Ναυή 6:2)

3. Η νίκη που επιτεύχθηκε λόγω:

ένα. Η δύναμη του Θεού. (Ιησούς του Ναυή 6:2)

σι. την πίστη του Ισραήλ.

ντο. Μια υπάκουη απάντηση πίστης.

B. Δύο «προβληματικά» αποσπάσματα.

1. Πολλοί έχουν ηθικές ερωτήσεις σχετικά με την απόλυτη εξόντωση του Χανααίτι. (Ιησούς του Ναυή 11:20),

ένα. Η ιστορία και η αρχαιολογία αποκαλύπτουν ότι οι Χανααίτι ήταν άνθρωποι ευτελείς, ανήθικοι και ειδωλολατρείς. (πρβλ. Δευτερονόμιο 18:9-14)

σι. Αναμφίβολα, ο Θεός ήθελε να καταργηθεί πλήρως αυτή η επιρροή για χάρη της προστασίας του Ισραήλ.

ντο. Υποτιμούμε την περιφρόνηση του Θεού για την αμαρτία. Ένας πανάγιος Θεός έχει και το δικαίωμα και την υποχρέωση να εκδικείται την ειδωλολατρία και την ανηθικότητα. (πρβλ. Ιωάννης 2:14-16· 2 Θεσσαλονικείς 1:7-9· Αποκάλυψη 21:8)

2. Η ιστορία της Ραάβ (Ιησούς του Ναυή 2:1-7) δικαιολογεί το ψέμα υπό ορισμένες συνθήκες;

ένα. Η Ραάβ είπε ψέματα για να προστατεύσει τους δύο κατασκόπους που στάλθηκαν να ανιχνεύσουν την Ιεριχώ.

σι. Μερικοί ηθικολόγοι υποστήριζαν ότι το ψέμα της ήταν κατάλληλο και δικαιολογημένα.

ντο. Στην πραγματικότητα, η Ραάβ σώθηκε παρά το ψέμα της (και παρά την πορνεία της), και πουθενά η Γραφή δεν την επαινεί για κανένα από τα δύο.

ρε. Όπως και εμείς, σώθηκε με χάρη μέσω της πίστης.

μι. Η Βίβλος καταδικάζει το ψέμα κάτω από οποιαδήποτε περίσταση. (πρβλ. Λευιτικό 19:11· Εφεσίους 4:25)

[1] Ο διάβολος είναι ο «πατέρας όλων των ψεμάτων». (Ιωάννης 8:44)

[2] Οι αμετανόητοι ψεύτες αντιμετωπίζουν ένα δυσοίωνα πεπρωμένο. (Αποκάλυψη 21:27)

Γ. Ένα παράδειγμα αθάνατης πίστης και ζήλου – (Ιησούς του Ναυή 14)

1. Στο Joshua 14:6f, ο Caleb κάνει μια παράκληση στον παλιό του φίλο

- Joshua να τον αφήσει να κατακτήσει ένα βουνό που οχυρώθηκε από Anakites (ή Anakim).
2. Ο Κάλεμπ ξεκινά το αίτημά του αφηγούμενος την πίστη τους ως κατασκόπων 45 χρόνια νωρίτερα.
  3. Τώρα 85 ετών, ο Caleb διεκδικεί ένα αθάνατο σθένος και θέλει να διώξει τους Anakim. (14:12)
  4. Ο Ιησούς του Ναυή συναίνεσε και έδωσε ως κληρονομιά τον Caleb Hebron.
  5. «Εγώ, όμως, ακολούθησα ολόψυχα τον Κύριο τον Θεό μου». (14:8)
  6. Μια πίστη σαν τον Caleb και η «ολόκαρδη αφοσίωση» του στον Κύριο είναι τα συστατικά για μια μακρά, γόνιμη και ευτυχισμένη ζωή.

ΔΙΚΑΣΤΕΣ ΚΑΙ ΡΟΥΘ

Εισαγωγή:

Αυτά τα δύο βιβλία αξίζουν να μελετηθούν μαζί επειδή ανήκουν στην ίδια περίοδο της ιστορίας και επίσης επειδή η Ρουθ αντιμετωπίζεται ως παράρτημα των Κριτών σε ορισμένες εβραϊκές καταχωρίσεις ιερών βιβλίων. Οι δικαστές αφηγούνται μια ζοφερή ιστορία κοινωνικού χάους, ανυπακοής στον Θεό, καταπίεσης, απελευθέρωσης και αποστασίας. Η Ρουθ αφηγείται μια όμορφη ιστορία αφοσίωσης, αγάπης και πίστης μέσα σε όλα αυτά.

Όνομα-Το όνομα Δικαστές προέρχεται από τον τύπο ηγεσίας που καθιέρωσε ο Θεός κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου περίπου 200 ετών.

1. Οι δικαστές ήταν βασικά στρατιωτικοί ηγέτες που οδήγησαν το Ισραήλ να απορρίψει τον ζυγό ενός καταπιεστή και στη συνέχεια έγιναν πολιτικοί ηγέτες.
2. Η Ρουθ πήρε το όνομά της από τη γυναίκα Μωαβίτισσα που είναι η κεντρική του βιβλίου εικόνα.

Συγγραφές-Ωστόσο, δεν υπάρχει σαφής απόδειξη ποιος έγραψε αυτά τα βιβλία

μερικοί μελετητές έχουν υποθέσει ότι είτε ο Σαμουήλ είτε ένας από τους μαθητές τα έγραψαν.

Σκοπός

1. Ο σκοπός των Κριτών δεν είναι να δοξάσουν τους προγόνους του Ισραήλ αλλά μάλλον να δοξάσουν τη χάρη του Θεού του Ισραήλ.
2. Ο σκοπός της Ρουθ είναι να μας επιτρέψει να δούμε το εκτεταμένο εύρος της Χάριτος του Θεού που καλωσόρισε ακόμη και Εθνικούς μετακλητούς

στο βασίλειό Του.

I. Ιστορικό των βιβλίων των Κριτών και της Ρουθ

A. Κριτές πιθανότατα γράφτηκε στις πρώτες μέρες του Ισραηλιτικού μοναρχία (Κριτές 17:6· 18:1· 19:1· 21:25), πιθανώς γύρω στο 1000 π.Χ. Αφηγείται την περίοδο γύρω στο 1385-1050 π.Χ.

H B. Ρουθ πιθανότατα γράφτηκε περίπου την ίδια εποχή, σίγουρα όχι πριν από τη γέννηση του Δαβίδ.

Γ. Όταν πέθανε ο Ιησούς του Ναυή, ο Ισραήλ βρισκόταν στη Χαναάν και επρόκειτο να εδραιώσει την πλήρη κατοχή του.

1. Οι ακατακτημένες φυλές στη γη και στα σύνορα της Χαναάν δεν είχαν ακόμη αντιμετωπιστεί. (Κριτές 1:1-4)

2. Ο Ισραήλ δεν υπάκουσε στον Θεό καθώς τους διέταξε να καταστρέψουν ολοκληρωτικά τους Χαναναίους (Κριτές 1:19-33)

Δ. Ο Θεός τιμώρησε την ανυπακοή και την αποτυχία τους, χρησιμοποιώντας τους άλλους για να καταπιέζουν τους.

E. Το βιβλίο παρουσιάζει επτά κύκλους:

1. Αποστασία.

2. Τιμωρία.

3. Μετάνοια.

4. Απελευθέρωση.

ΣΤ. Υπήρχαν 14 Κριτές:

1. Οκτώ κύριοι κριτές: Οθνιήλ, Αχούδ, Ντέμπορα, Γεδεών, Ιεφθάε, Ο Σαμψών και δύο άλλοι που δεν εμφανίζονται στο βιβλίο των Κριτών: ο Ηλί και ο Σαμουήλ.

2. Έξι ανήλικοι κριτές: Shamgar, Tola, Jair, Ibzan, Elon και Abdon.

H G. Ruth πιθανότατα τοποθετείται σε μια από τις προηγούμενες περιόδους των κριτών.

II. Το κύριο μήνυμα των βιβλίων των Κριτών και της Ρουθ

A. Ο Ισραήλ απέτυχε στο κάλεσμά της να ακολουθήσει τον Θεό ως μοναδικό ηγέτη της.

1. Η βασική δήλωση των Κριτών και μια περίληψη ολόκληρου του βιβλίου είναι το εδάφιο Κριτές 21:25, «Εκείνες τις ημέρες ο Ισραήλ δεν είχε

βασιλιά, ο καθένας έκανε όπως ήθελε».

2. Οι επανειλημμένες αποτυχίες του Ισραήλ να τηρήσει τη διαθήκη προετοίμασαν τον δρόμο για τον θεσμό της κεντρικής μοναρχίας.

ΣΙ. Το υπονοούμενο μήνυμα είναι: ο εκλεκτός λαός του Θεού χρειάζεται έναν Δίκαιο βασιλιά.

Γ. Το βιβλίο της Ρουθ είναι σημαντικό για τον ειδικό ρόλο στην καταγωγή τόσο του Βασιλιά Δαβίδ όσο και του Ιησού.

III. Περιγραμματα των βιβλίων των Κριτών και της Ρουθ

A. Οι μερικές κατακτήσεις της Χαναάν από το Ισραήλ. (Κριτές 1:1-2:5)

B. Το έργο των Δικαστών. (Κριτές 2:6-16:31).

Γ. Δύο παραρτήματα του βιβλίου.

1. Το υπόμνημα του Μιχαία του Εφραιμίτη και ενός Λευίτη που αφιερώθηκε ως ιερέας. (Κριτές 17:1-18:31)
2. Ένα έγκλημα στη Gibeah στο Benjamin σχετίζεται. (Κριτές 19:1-21:24)
3. Και τα δύο χρησιμεύουν για να απεικονίσουν την αναρχία, την ανομία και τη σύγκυση των ανθρώπων κατά τη διάρκεια της περιόδου. (Κριτές 21:25)

Δ. Η ιστορία της Ρουθ (Ρουθ 1:1-4:22)

Μια Εβραϊκή οικογένεια μετανάστευσε στη Μωάβ και η τραγωδία άφησε τη μητέρα και τις δύο Μωαβίτισσες νύφες μόνες. Όταν η Ναόμι αποφάσισε να επιστρέψει στη Βηθλεέμ, η Ρουθ αποφάσισε να μείνει μαζί της. Η Ρουθ γνώρισε έναν άντρα στη Χαναάν που ονομαζόταν Βοόζ, τον παντρεύτηκε και έγινε μέλος της μεσσιανικής γραμμής του Ιησού.

IV. Βασικά θέματα των βιβλίων των Κριτών και της Ρουθ

ΕΝΑ. Η αμαρτία οδηγεί σε δουλεία και θάνατο.

1. Χωρίς καθοδηγητικό πρότυπο, τα άτομα πέφτουν με τα μούτρα στην αμαρτία.
2. Η αυστηρή πειθαρχία του Θεού σχεδιάστηκε για να κάνει τον Ισραήλ να επιστρέψει σε αυτόν.
3. Τα συναισθήματα του Θεού για την αμαρτία δεν έχουν αλλάξει.

B. Η μεγάλη συμπόνια και η χάρη του Θεού είναι πέρα από κάθε μέτρο. (Κριτές 2:18-19· 10:10-16)

1. Αν ήμασταν στη θέση του Θεού, δεν θα ήμασταν το ίδιο επεικής.
2. Ο Θεός δείχνει την αγάπη του για εμάς όταν δεν την αξίζουμε. (Ρωμαίους 5:8)

Γ. Η δύναμη του Θεού βρίσκεται πάντα πίσω από τις νίκες του λαού του.

1. Το Ισραήλ ήταν πάντα υπεραριθμημένο, εξαντλημένο και ικανό.
2. Επτά φορές διαβάζουμε, «Το Πνεύμα του Κυρίου ήρθε επάνω».

Δ. Πρέπει να διδάσκουμε κάθε γενιά

1. Τα εδάφια Κριτές 2:7-10 υποδεικνύουν ότι μέσα σε μία γενιά μετά τον Ιησού του Ναυή, ο Ισραήλ είχε ξεχάσει τον Θεό.
2. Δεν μπορούμε να υποθέσουμε ότι τα παιδιά μας θα γνωρίσουν τον Θεό αν δεν τα διδάξουμε.

Ε. Πρέπει να ασκούμε πίστη και εμπιστοσύνη στον Θεό.

1. Σε κάθε κριτή βλέπουμε ελαττώματα, μερικές από αυτές μεγάλες αδυναμίες και αποτυχίες.
2. Αλλά σε αυτά βλέπουμε επίσης μια ποιότητα πίστης και εμπιστοσύνης που τόσο χρειαζόμαστε.

ΣΤ. Η λυτρωτική αγάπη του Θεού εκτείνεται σε όλους τους ανθρώπους. Είναι ο αρχικός Σωτήρας «ίσων ευκαιριών».

1. Έχουμε μερικές φορές την εσφαλμένη άποψη ότι ο Θεός αγαπά και σώζει μόνο μία φυλή κατά την αρχαιότητα.
2. Η Ρουθ είναι μόνο ένα παράδειγμα στο ότι η πρόσβαση στη χάρη του Θεού ήταν ανοιχτή σε όλα τα άτομα, τους Εθνικούς καθώς και τους Εβραίους.
3. Ο σύζυγος της Ρουθ, ο Βοός, ήταν γιος της Ραάβ, από την Ιερικό. (Ματθ. 1:5)
4. Όλα αυτά προεξοφλούν το παγκόσμιο εύρος του έργου του Ιησού του Μεσσία.

ΕΓΩ ΣΑΜΟΥΕΛ

Εισαγωγή: Το I Samuel παρουσιάζει μια νέα εποχή στην ιστορία και τη διακυβέρνηση του Ισραήλ. Το βιβλίο ξεκινά λέγοντάς μας για τους δύο τελευταίους κριτές του Ισραήλ (Ηλί και Σαμουήλ) και κλείνει λέγοντάς μας για το χρίσμα των δύο πρώτων βασιλιάδων (Σαούλ και Δαβίδ).

Όνομα -Το βιβλίο πήρε το όνομά του από τον πρώτο του κεντρικό χαρακτήρα

και μερικό συγγραφέα - Samuel.

1. Τα βιβλία του I και II Samuel ήταν αρχικά ένα βιβλίο.
2. Χωρίστηκαν στα Εβδομήκοντα (περίπου 270 π.Χ.) επειδή τα δύο δεν χωρούσαν σε έναν μόνο κύλινδρο.

Συγγραφέας-Η συγγραφή είναι αβέβαιη.

1. Το εβραϊκό Ταλμούδ ισχυρίζεται ότι ο Σαμουήλ έγραψε το πρώτο μέρος του βιβλίου (Α' Σαμουήλ 1-24) και ότι ο Νάθαν συνέθεσε τα υπόλοιπα (πρβλ. Α' Χρονικών 29:29).
2. Γνωρίζουμε ότι ο Σαμουήλ κατέγραψε ορισμένα πράγματα. (Α' Σαμουήλ 10:25· Α' Χρονικών 29:29)
3. Είναι πιθανό ότι ένας μεταγενέστερος προφήτης που χρησιμοποιεί τα αρχεία του Σαμουήλ, άλλες πηγές και η διεύθυνση του Αγίου Πνεύματος παρήγαγαν το βιβλίο μεταξύ 975 και 930 π.Χ.

Σκοπός-Ο σκοπός του I Samuel είναι να καταγράψει για εμάς τη μεγάλη μετάβαση στην εθνική ζωή του Ισραήλ, καθώς το έθνος εγκατέλειψε τη θεοκρατία και πήγε στη μοναρχία. Ο Σαμουήλ ήταν ο βασικός χαρακτήρας που χρησιμοποίησε ο Θεός σε εκείνη τη μετάβαση.

I. Ιστορικό του βιβλίου

- A. Η εποχή των κριτών ήταν μια χαοτική περίοδος στην ιστορία του Ισραήλ.
1. Υπήρξε ένας επαναλαμβανόμενος κύκλος εξέγερσης, καταπίεσης και απελευθέρωσης.
  2. Μετά από περίπου 330 χρόνια, ο Ισραήλ ζήτησε βασιλιά.
ένα. Στην πραγματικότητα, η ιδέα της μοναρχίας εξετάστηκε σοβαρά σε διάφορες περιόδους κατά τη διάρκεια της διακυβέρνησης των δικαστών. (πρβλ. Κριτές 8:22· 9:6)
σι. Η ιδέα άνθισε όταν ο Σαμουήλ έγινε αρκετά μεγάλος και οι πρεσβύτεροι του Ισραήλ ένιωσαν ότι ήρθε η ώρα για έναν βασιλιά. (Α' Σαμουήλ 8:1-5)
- B. Σε αντίθεση με ό,τι πιστεύουν πολλοί, η ιδέα του βασιλιά ήταν μέσα στο πλαίσιο του σχεδίου του Θεού. (πρβλ. Δευτερονόμιο 17:14-20)
- Γ. Ο Θεός αντιτάχθηκε στην εγκαθίδρυση μοναρχίας στο Α' Σαμουήλ 8 για δύο λόγους:
1. Η ζήτηση ήταν πρόωρη.
  2. Τα κίνητρα και η στάση που οδήγησαν στην ίδρυσή του ήταν λάθος.

II. Το κύριο μήνυμα του βιβλίου.

A. Η προοπτική του Θεού.

1. «Αλλά ο Κύριος είπε στον Σαμουήλ: «Μη σκέφτεσαι την εμφάνισή του ή το ύψος του, γιατί τον απέρριψα. Ο ΚΥΡΙΟΣ δεν κοιτάζει τα πράγματα που κοιτάζει ο άνθρωπος. Ο άνθρωπος κοιτάζει την εξωτερική εμφάνιση, αλλά ο Κύριος κοιτάζει την καρδιά» (Α' Σαμουήλ 16:7).
2. Τόσα πολλά γεγονότα του I Samuel συνέβησαν λόγω μιας γήινης προοπτικής:
  - ένα. Η επιθυμία να έχεις βασιλιά. (8:1-5)
  - σι. Η επιλογή για τον πρώτο βασιλιά. (9:1-2)
  - ντο. Η επιλογή του Σαούλ να γλιτώσει τον Αγάγ και τα ζώα του Αμαληκίτη. (15:1-33)
  - ρε. Οι αρχικές εντυπώσεις του Σαμουήλ για τον Ελιάβ, τον γιο του Ιεσσαί. (16:6-7)
  - μι. Ο φόβος του Ισραηλίτη για τον Γολιάθ. (17)

B. Ο θρόνος του Δαβίδ.

1. Ο «θρόνος του Δαβίδ» γίνεται όχι μόνο το σήμα κατατεθέν της εθνικής ζωής του Ισραήλ, αλλά και ένα κλειδί για την ίδρυση της εκκλησίας. (Πράξεις 2:25-31· 3:24)
2. Θα εξετάσουμε αυτό το μοτίβο με περισσότερες λεπτομέρειες όταν μελετήσουμε το Β' Σαμουήλ.

III. Περίγραμμα του βιβλίου

A. Σαμουήλ: Κριτής και Προφήτης (1-7)

1. Το βιβλίο ξεκινά με τη συγκινητική ιστορία της γέννησης του Σαμουήλ. (1:1-2, 10)
2. Ο Σαμουήλ μεγάλωσε σε ένα σπίτι με τους επαναστάτες γιους του Έλι. (2:11-26)
  - ένα. Σε αυτό το λιγότερο από ιδανικό περιβάλλον, ο Σάμουελ διατήρησε την ακεραιότητά του. (2:26)
  - σι. Ένας ανώνυμος προφήτης προείπε την καταστροφή του σπιτικού του Ηλί. (2:27-36)
3. Έγινε φανερό ότι ο Θεός θα χρησιμοποιούσε τον Σαμουήλ ως προφήτη και αρχηγό Του. (3:1-4:1)
4. Όταν οι Φιλισταίοι νίκησαν τον Ισραήλ και κατέλαβαν την Κιβωτό της Διαθήκης, ο Ηλεί πέθανε και ο Σαμουήλ έγινε αρχηγός του Θεού. (4:1-22)
5. Μετά από πολλαπλές συμφορές, οι Φιλισταίοι έστειλαν την κιβωτό πίσω στο Ισραήλ. (5:1-7:2)
6. Ο Σαμουήλ οδήγησε το έθνος πίσω στον Κύριο και σε περιόδους

στρατιωτικών
νίκη. (7:3-17)

B. Σαούλ - Ο πρώτος Βασιλιάς του Ισραήλ (8:1-12:25)

1. Ο λαός φώναζε για βασιλιά. (8:1-22)
2. Ο Σαούλ επιλέχθηκε και χρίστηκε από τον Σαμουήλ. (9:1-10, 14-17)
3. Οι πρώτες μέρες του ήταν επιτυχημένες (11:1-15· 13:1 -14:52) και διατάχθηκε να πολεμήσει με τους Αμαληκίτες. (15:1-3)
4. Η ανυπακοή του Σαούλ σε αυτή την εκστρατεία οδήγησε στην απόρριψή του από τον Θεό. (15:4-35)

Γ. Το χρίσμα του Δαβίδ και η παρακμή του Σαούλ. (16-31)

1. Ο Θεός διέταξε τον Σαμουήλ να χρίσει τον Δαβίδ ως τον επόμενο βασιλιά του Ισραήλ. (16:1-23)
2. Ο Ντέιβιντ έρχεται στην εθνική σκηνή νικώντας τον γίγαντα Γολιάθ. (17:1-58)
3. Το μεγαλύτερο μέρος του υπόλοιπου βιβλίου μοιράζεται μαζί μας την αυξανόμενη ζήλια και την προσπάθεια του Σαούλ να καταστρέψει τον Ντέιβιντ. (18:1-30:31)
4. Το βιβλίο κλείνει με τη θλιβερή αφήγηση της αυτοκτονίας του Σαούλ. (31:1-13)

IV. Βασικά Θέματα του Βιβλίου

A. Οι επαναστάτες γιοι δύο ευσεβών ανδρών.

1. Οι γιοι του Ηλεί ήταν εξαιρετικά πονηροί, διαστρέφοντας την ιεροσύνη και διαπράττοντας πορνεία. (2:12-25)
ένα. Η Γραφή θέτει μέρος της ευθύνης για την εξέγερσή τους στους ώμους του Ηλί. (3:13)
σι. Σκοτώθηκαν από τους Φιλισταίους. (4:10-18)
2. Ο Σαμουήλ, ένας ευσεβής άνδρας που μεγάλωσε στο ίδιο σπιτικό με τους γιους του Ηλεί, είδε την κακία των δικών του γιων να λυπάται. Ενώ δεν του ανατίθεται καμία άμεση ευθύνη για την αμαρτία τους, αυτό που μας λέγεται εγείρει ερωτήματα:
ένα. Ήταν πολύ απασχολημένος για να γίνει ο πατέρας που έπρεπε; (7:15-

17)

σι. Προσπάθησε να τους αναγκάσει να «ακολουθήσουν τα βήματά του;» (πρβλ. 8:1)

3. Αυτές οι δύο καταστάσεις αποτελούν ένα μεγάλο μάθημα και προειδοποίηση για τους γονείς οποιασδήποτε γενιάς.

B. Δαβίδ, ένας άνθρωπος με την καρδιά του Θεού.

1. Ήταν άνθρωπος πίστης. (17)
2. Ήταν τηρητής διαθήκης. (18:1-3· 20:16-17· 20:42· Β' Σαμουήλ 1:26· 9:1-13)
3. Τίμησε την εξουσία του Θεού. (24:7· 26:9-11)
4. Δόξαζε τον Θεό με χαρά. (Β' Σαμουήλ 6:1-76· οι Ψαλμοί)

Γ. Ο θάνατος του Σαούλ.

1. Ο Σαούλ είχε καλή αρχή. (11:1-15)
2. Σύντομα πήρε την κατάσταση στα χέρια του. (13:6-14)
3. Η ανυπακοή του επιταχύνθηκε όταν γλίτωσε τον Αγάγ, βασιλιά των Αμαληκιτών, και τα ζώα τους. (15:1-9)
ένα. Ο Σαμουήλ αντιμετώπισε τον Σαούλ για την ανυπακοή του. (15:10-23)
σι. Ο Σαούλ εκλογικοποίησε την ανυπακοή του. (15:13, 15, 20-21)
ντο. «Χαράζεται ο Κύριος με ολοκαυτώματα και θυσίες όσο και με την υπακοή στη φωνή του Κυρίου; Το να υπακούς είναι καλύτερο από τη θυσία, και το να προσέχεις είναι καλύτερο από το λίπος των κριών. (15:22)
4. Η πίστη του Σαούλ άρχισε να φθίνει. (17)
5. Ζηλεύει παράφορα την επιτυχία του άλλου (Α' Σαμουήλ 18:8-11), επιχειρώντας ακόμη και φόνο. (Α' Σαμουήλ 18:11· 19:1, 15)
6. Ο Σαούλ αποκτά εμμονή με την αυτοσυντήρηση σε σημείο να σκοτώνει αθώους ανθρώπους. (Α' Σαμουήλ 22:6-19)
7. Στράφηκε ακόμη και στον αποκρυφισμό. (Α' Σαμουήλ 28:1-25)
8. Τελικά, σε απόλυτη ήττα και ταπείνωση, ο Σαούλ αυτοκτονεί. (Α' Σαμουήλ 31:1-13)

II ΣΑΜΟΥΗΛ

Εισαγωγή:Καθώς το I Samuel πλησιάζει στο τέλος του, ο Saul και οι γιοι του πεθαίνουν στο όρος Gilboa. Στο Β' Σαμουήλ, ο κεντρικός χαρακτήρας είναι ο Ντέιβιντ, και η ιστορία ασχολείται με τον ερχομό του στο θρόνο και τα κατορθώματά του ως βασιλιάς.

Όνομα-Το βιβλίο (αρχικά συνδυασμένο με I Samuel) φέρει το όνομα του Σαμουήλ, του τελευταίου κριτή του Ισραήλ. Ο Σαμουήλ ήταν αυτός
Ο Θεός συνήθιζε να χρίζει τον Σαούλ και τον Δαβίδ.

Συγγραφέας-Η συγγραφή είναι αβέβαιη.

1. Το εβραϊκό Ταλμούδ ισχυρίζεται ότι ο Σαμουήλ έγραψε το πρώτο μέρος

- το βιβλίου (Α' Σαμουήλ 1-24) και ότι ο Νάθαν συνέθεσε το υπόλοιπο. (πρβλ. Α' Χρονικών 29:29)
2. Γνωρίζουμε ότι ο Σαμουήλ κατέγραψε ορισμένα πράγματα. (Α' Σαμουήλ 10:25· Α' Χρονικών 29:29)
  3. Είναι πιθανό ότι ένας μεταγενέστερος προφήτης χρησιμοποιώντας τα αρχεία του Σαμουήλ, άλλες πηγές και την καθοδήγηση του Αγίου Πνεύματος δημιούργησε το βιβλίο μεταξύ 975 και 930 π.Χ.

Σκοπός -Ο σκοπός του Β' Σαμουήλ είναι να καταγράψει τη βασιλεία του Δαβίδ, του μεγαλύτερου βασιλιά του Ισραήλ, και να καθορίσει τον ρόλο του στη διαθήκη που έγινε με τον Αβραάμ.

I. Ιστορικό του βιβλίου.

- A. Η Samuel καλύπτει την περίοδο μεταξύ του θανάτου του Σαούλ (περίπου 1010 π.Χ.) έως την παραμονή του θανάτου του Δαβίδ (περίπου 970 π.Χ.).
- B. Θυμηθείτε ότι ο Σαούλ είχε κυνηγήσει τον Δαβίδ για περίπου μια δεκαετία πριν από το θάνατο του Σαούλ.
  1. Καθώς αρχίζει το βιβλίο, ο Δαβίδ χρίζεται βασιλιάς της φυλής του Ιούδα. (Β' Σαμουήλ 2:1-7)
  2. Ωστόσο, ξεσπά πόλεμος μεταξύ των σπιτιών του Σαούλ και του Δαβίδ, και θα περνούσαν 7 1/2 χρόνια μέχρι να γίνει βασιλιάς όλου του Ισραήλ.
- Γ. Οι ακόλουθες ημερομηνίες μπορεί να είναι χρήσιμες για την τοποθέτηση των δραστηριοτήτων του Ι και Η Samuel στην ιστορία.
  1. Η βασιλεία του Σαούλ 1050 έως 1010 π.Χ
  2. Η βασιλεία του Δαβίδ 1010 έως 970 π.Χ
  3. Η βασιλεία του Σολομώντα 970 έως 930 π.Χ
  4. Διαίρεση του Βασιλείου 930 π.Χ

II. Τα κύρια μηνύματα στο Βιβλίο:

- A. Ο χαρακτήρας του Δαβίδ
  1. Μας δείχνουν τις επιτυχίες του David. (π.χ. 5:1-7· 6:12-19· 8:1-14)
  2. Το βιβλίο αποκαλύπτει επίσης τις αμαρτίες και τις προσωπικές αδυναμίες του Δαβίδ. (π.χ. 11:1-27· 13:1-39· 24:1-10)
  3. Σε αντίθεση με τον Σαούλ, ο Δαβίδ πάντα απαντούσε στην αμαρτία του με μετανοημένη καρδιά. (π.χ. 12:13· 24:10)
- B. Ο οίκος του Δαβίδ (7:4-16)
  1. Θα εξετάσουμε αυτό το μήνυμα κάτω από τα "Βασικά Θέματα" του βιβλίου.

2. «Το σπίτι σου και το βασίλειό σου θα μείνουν για πάντα μπροστά μου. ο θρόνος σου θα εδραιωθεί για πάντα». (7:16)

III. Περίγραμμα του Βιβλίου

A. Ο θρήνος του Δαβίδ για τον Σαούλ και τον Ιωνάθαν. (B' Σαμουήλ 1)

1. Ένας Αμαληκίτης ήρθε στον Δαβίδ ισχυριζόμενος ότι σκότωσε τον Σαούλ. (1:1-13)
2. Ο Δαβίδ διέταξε αμέσως να τον σκοτώσουν. (14-16)
3. Ο Δαβίδ θρηνεί για τον Σαούλ και τον Ιωνάθαν. (1:17-27)

O B. Ο Δαβίδ έχρισε βασιλιά του Ιούδα και ακολούθησαν χρόνια εμφυλίου πολέμου. (2-4)

1. Ο Δαβίδ στέφεται βασιλιάς της δικής του φυλής. (2:1-7)
2. Ο Ισβοσέθ, γιος του Σαούλ, έγινε βασιλιάς στη βόρεια περιοχή από τον Αβνερ, διοικητή του στρατού του Σαούλ. (2:8-11)
3. Τα δύο βασίλεια πολέμησαν για επτά χρόνια. (2:12-4:12)
ένα. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου ο Abner δολοφονήθηκε. (3:30)
σι. Στη συνέχεια, ο Ishbosheth δολοφονήθηκε. (4:5-6)

Γ. Η βασιλεία του Δαβίδ σε όλο το Ισραήλ. (B' Σαμουήλ 5-24)

1. Τα επιτυχημένα πρώτα χρόνια. (5-10)
ένα. Οι ηγέτες της βόρειας φυλής συνειδητοποίησαν ότι δεν ήταν σοφό να είναι ένας διχασμένος λαός, και το Ισραήλ και ο Ιούδας ενώθηκαν ξανά. (5:1-5)
σι. Ο Δαβίδ κατέλαβε την Ιερουσαλήμ. (5:6-16)
ντο. Οδήγησε την ήττα των Φιλισταίων (5:17-25) και έφερε την κιβωτό στην Ιερουσαλήμ. (6:1-23)
ρε. Ενώ ο Θεός δεν θα επέτρεπε στον Δαβίδ να χτίσει το ναό. Έκανε μια διαθήκη μαζί του για τον μεσσιανικό βασίλιά που θα ερχόταν από το «σπίτι» του. (7:1-29)
μι. Οι περαιτέρω κατακτήσεις του Δαβίδ καταγράφονται. (8:1 -10:19)
2. Η αμαρτία του Δαβίδ με τη Βηθσαβέ. (11:1-12:31)
ένα. Στο σπίτι με τον χρόνο στα χέρια του, ο Δαβίδ αμάρτησε με τη Βηθσαβέ (11:1-13) και κανόνισε τη δολοφονία του συζύγου της. (11:14-17)
σι. Ο προφήτης Νάθαν είπε στον βασιλιά μια παραβολή για να δείξει την αμαρτία του (12:1-6) και προέβλεψε τις συνέπειες που θα αντιμετώπιζε. (12:7-14)
ντο. Η πρώτη από τις προβλεπόμενες συνέπειες του Νάθαν - συνέβη ο θάνατος του παιδιού που γεννήθηκε από τον Δαβίδ και τη Βαθσαβέ.

(12:15-31)

3. Η ταραγμένη μετέπειτα βασιλεία του Δαβίδ. (Β' Σαμουήλ 13:1-24:25)
ένα. Όπως προέβλεψε ο Νείθαν, «το σπαθί δεν έφυγε από το σπίτι του Ντέιβιντ».

σι. Αφού βίασε την αδελφή του (Β' Σαμουήλ 13:1-22), ο Αμνών σκοτώθηκε από τον αδελφό του Αβεσσαλώμ. (13:23-39)

ντο. Μετά τη φυγή, ο Αβεσσαλώμ επιστρέφει στην Ιερουσαλήμ. (14:1-33)

ρε. Οδηγεί μια εξέγερση εναντίον του πατέρα του (15:1-12) και ο Ντέιβιντ πρέπει να φύγει. (15:13-17:29)

μι. Καθώς ο Δαβίδ ανακτά δυνάμεις, ο Αβεσσαλώμ σκοτώνεται από τον Ιωάβ. (18:1-33)

φά. Ο Δαβίδ επέστρεψε στην Ιερουσαλήμ και αποκαταστάθηκε στην εξουσία. 19:1-20:26)

σολ. Το βιβλίο ολοκληρώνεται με διάφορα γεγονότα και δηλώσεις από Τα τελευταία χρόνια του Ντέιβιντ. (21:1-24:25)

[1] Οι Γαβαωνίτες εκδικούνται. (21:1-14)

[2] Πολεμάει ξανά τους Φιλισταίους. (21:15-22)

[3] Ο Δαβίδ πρόσφερε ένα τραγούδι επαίνου. (22:1-51)

[4] Οι ισχυροί άνδρες του Δαβίδ ονομάζονται. (23:8-39)

[5] Ο Ντέιβιντ κάνει απογραφή των μαχητών. (24:1-17)

[6] Χτίζει ένα θυσιαστήριο στον Κύριο. (24:18-25)

IV. Βασικά θέματα του Βιβλίου

A. Ο οίκος του Δαβίδ (Β' Σαμουήλ 7:4-16):

1. Υπάρχει ένα παιχνίδι με τη λέξη "σπίτι".

ένα. Ο Δαβίδ θέλει να χτίσει στον Θεό ένα «σπίτι» (δηλ. - έναν ναό).

σι. Ενώ ο Θεός απέρριψε το σχέδιό του, υποσχέθηκε να χτίσει στον Δαβίδ ένα «σπίτι» (δηλ. - ένα βασίλειο).

2. Μερικά μέρη της υπόσχεσης εκπληρώθηκαν μέσω του Σολομώντα.

ένα. Θα έχτιζε τον Ναό που ονειρευόταν να χτίσει ο Δαβίδ. (7:13)

σι. Ο Σολομών θα γνώριζε επίσης την τιμωρία για την αμαρτία. (7:14)

3. Τελικά, όμως, η προφητεία εκπληρώνεται μέσω του Χριστού. (Λουκάς 1:31-33, 68-70· Πράξεις 2:29-31· 15:12-18)

ένα. Αυτή είναι μια από τις σημαντικότερες μεσσιανικές προφητείες στο ΟΤ.

«Εκείνη τη νύχτα ήρθε ο λόγος του Κυρίου στον Νάθαν, λέγοντας: Πήγαινε και πες στον υπηρέτη μου Δαβίδ: Αυτό λέει ο Κύριος: Εσύ θα μου χτίσεις σπίτι για να κατοικήσω; Δεν κατοικώ σε σπίτι Από την ημέρα που έβγαλα τους Ισραηλίτες από την Αίγυπτο μέχρι σήμερα, μετακόμισα από τόπο σε τόπο με μια σκηνή ως κατοικία

μου, είπα ποτέ σε κανέναν από τους ηγεμόνες τους πρόσταξε να ποιμάνω τον λαό μου τον Ισραήλ, γιατί δεν μου έχτισες σπίτι από κέδρο;

«Τώρα, πες στον υπηρέτη μου Δαβίδ: Αυτό λέει ο Κύριος ο Παντοδύναμος: Σε πήρα από το βοσκότοπο και από το κοπάδι για να είσαι κυρίαρχος του λαού μου Ισραήλ. Ήμουν μαζί σου όπου κι αν πήγες, και έχω Αποκόψτε όλους τους εχθρούς σας από μπροστά σας Οι δικοί τους και να μην ενοχλούνται πια, οι πονηροί άνθρωποι δεν θα τους καταπιέζουν, όπως έκαναν στην αρχή, από τότε που διόρισα ηγέτες στον λαό μου, τον Ισραήλ.

«Ο Κύριος σου διακηρύσσει ότι ο ίδιος ο Κύριος θα στήσει σπίτι για σένα: Όταν τελειώσουν οι μέρες σου και ξεκουραστείς με τους πατέρες σου, θα αναστήσω τους απογόνους σου για να σε διαδεχθούν, που θα προέλθουν από το ίδιο σου το σώμα, και εγώ Θα εδραιώσει το βασίλειό του Αυτόν με τη ράβδο των ανθρώπων, με μαστίγωση από τους ανθρώπους. ο θρόνος σου θα εδραιωθεί για πάντα».(7:4-16)

σι. Αποτέλεσε τη βάση για τη «μεσσιανική ελπίδα» του Ισραήλ.

ντο. «Πήγαινε να πεις στον υπηρέτη μου τον Δαβίδ. Αυτό λέει ο Κύριος: Εσύ θα μου χτίσεις ένα σπίτι για να κατοικήσω; Δεν έχω κατοικήσει σε σπίτι από την ημέρα που έβγαλα τους Ισραηλίτες από την Αίγυπτο μέχρι σήμερα. Μετακομίζω από μέρος σε μέρος με μια σκηνή ως κατοικία μου. Όπου κι αν έχω μετακινηθεί με όλους τους Ισραηλίτες, είπα ποτέ σε κανέναν από τους ηγεμόνες τους που διέταξα να ποιμάνουν τον λαό μου τον Ισραήλ; Γιατί δεν μου έχτισες σπίτι από κέδρο;» (Β' Σαμουήλ 7:5-7)

4. Ο εβραϊκός όρος «μεσσίας» (ελληνικά - Χρήστος) σημαίνει «χρισμένος».

B. Η αμαρτία του Δαβίδ με τη Βηθσαβέ (Β' Σαμουήλ 11:1 -12:31):

1. Η Βίβλος είναι απολύτως ειλικρινής για τους χαρακτήρες και τους ήρωές της.
2. Όταν έπρεπε να ήταν αλλού (11:1), ο Δαβίδ ποθούσε τη Βηθσαβέ και διέπραξε πορνεία μαζί της. (11:4)
3. Αυτή η αμαρτία οδήγησε σε μια σειρά από λανθασμένες επιλογές, αμαρτωλή συμπεριφορά και αρνητικές συνέπειες.
ένα. Η Bathsheba ανακάλυψε την εγκυμοσύνη της και έστειλε μήνυμα

στον David. (11:5)

σι. Ο Ντέιβιντ προσπάθησε να συγκαλύψει. (11:6-11)

ντο. Όταν αυτό απέτυχε, συνωμότησε για να δολοφονήσει τον σύζυγο της Bathsheba, Uriah. (11:12-17)

ρε. Ο προφήτης Νάθαν αντιμετώπισε τον Δαβίδ για την αμαρτία του (12:1-9) και προείπε τις συνέπειες της. (12:10-14)

[1] Το σπαθί δεν θα έφευγε ποτέ από το σπίτι του. (12:10)

[2] Από το σπίτι του, η συμφορά θα επέφερε τον Δαβίδ. (12:11· πρβλ. 16:11, 21-22)

[3] Μερικές από τις συζύγους του Δαβίδ θα έπαιρναν από αυτόν και θα τις έδιναν σε ένα κοντινό του πρόσωπο. (12:11· πρβλ. 16:22)

[4] Το παιδί που γεννιόταν στη Bathsheba θα πέθαινε. (12:14, 18-19)

4. Οι κύριες διαφορές μεταξύ της καρδιάς του Δαβίδ και της καρδιάς του Σαούλ ήταν η προθυμία του Δαβίδ να μετανοήσει ταπεινά και ολοκληρωτικά. (12:13· Ψαλμός 51)

5. Τα μαθήματα για εμάς είναι πολλά:

ένα. Κανείς δεν έχει ανοσία στον πειρασμό. (Α Κορινθίους 10:12)

σι. Το ένα αμάρτημα συχνά οδηγεί στο άλλο, μετά το άλλο, κ.λπ.

ντο. Οι συνέπειες της αμαρτίας είναι συχνά πέρα από κάθε φαντασία. (πρβλ. Ωσηέ 8:7)

ρε. Η συγχώρεση του Θεού είναι πάντα διαθέσιμη και δωρεάν.

μι. Ωστόσο, το συγχωρεμένο άτομο θα αντιμετωπίσει οποιεσδήποτε συνέπειες για την αμαρτία.

Γ. Η ιστορία του Μεφιβοσθέ.

1. Χρόνια πριν γίνει βασιλιάς ο Δαβίδ. έκανε διαθήκη με τον Ιωνάθαν. (Α' Σαμουήλ 18:1-4· 20:16)

2. Ο Ιωνάθαν ζήτησε συγκεκριμένα από τον Δαβίδ να επεκτείνει τη διαθήκη στους απογόνους του. (Α' Σαμουήλ 20:42)

3. Περίπου 20 χρόνια αργότερα, ο Δαβίδ αρχίζει να ρωτά για τυχόν απογόνους από τον οίκο του Σαούλ. (Β' Σαμουήλ 9:1)

ένα. Ο Ζιβά, ένας από τους υπηρέτες του Σαούλ, το είπε στον βασιλιά του Μεφιβοσθέ, γιου του Ιωνάθαν.

σι. Έπεσε από μια νοσοκόμα όταν ήταν πέντε ετών, ήταν ανάπηρος και στα δύο πόδια. (Β' Σαμουήλ 4:4)

ντο. Τώρα ζούσε απομονωμένος στο Lo Debar. (Β' Σαμουήλ 9:4)

4. Ο Δαβίδ στέλνει να τον βρουν και ένας φοβισμένος Μεφιβοσθέ υποκλίνεται μπροστά στον βασιλιά. (Β' Σαμουήλ 9:8)

5. Προς μεγάλη του έκπληξη. Ο βασιλιάς Δαβίδ χάρισε στον Μεφιβοσθέ όλη τη γη και τα αγαθά που ανήκαν στην οικογένεια του Σαούλ και τον

- κάλεσε να φάει στο τραπέζι του βασιλιά. (Β' Σαμουήλ 9:10)
6. Αυτό που έκανε ο Δαβίδ για τον Μειβοσθέ είναι ένα είδος αυτού που έχει κάνει ο Ιησούς Χριστός για εμάς.

I ΚΑΙ II ΒΑΣΙΛΕΙΕΣ

Εισαγωγή: Αυτά τα δύο βιβλία αναφέρονται σε όλους τους βασιλιάδες του Ισραήλ και του Ιούδα εκτός από τα δύο πρώτα. Παρουσιάζονται επίσης οι μεγάλοι προφύτες, άλλοι από τους οποίους κατονομάζονται και άλλοι όχι. Μεγάλο μέρος του υλικού θα παραλληλιστεί στα I & II Χρονικά.

Όνομα

1. Αρχικά αυτά τα δύο βιβλία μετρήθηκαν ως ένα.
2. Εφόσον ασχολούνται με τη βασιλεία των βασιλιάδων, τιτλοφορούνται κατάλληλα.

Συγγραφείς: Η συγγραφή είναι αβέβαιη, αλλά οι περισσότεροι μελετητές πιστεύουν ότι γράφτηκε από τον Ιερεμία και έναν ή περισσότερους από τους συγχρόνους του.

Σκοπός

1. Και τα δύο βιβλία δείχνουν ότι η ευημερία του έθνους εξαρτιόταν τελικά από την πίστη των ανθρώπων στον Θεό.
2. Για να δείξει πώς ανταποκρίθηκε κάθε βασιλιάς στον Θεό, είτε εκπληρώνοντας είτε απορρίπτοντας τη διαθήκη του Θεού.

I. Ιστορικό του Βιβλίου

META ΧΡΙΣΤΟΝαιώνες της ιστορίας του Ισραήλ καλύπτονται από τους I & II Kings.

1. Μετακινούνται από το τέλος της βασιλείας του Δαβίδ (970 π.Χ.) μέχρι τη χρυσή εποχή του Σολομώντα, το ρήγμα μεταξύ Ισραήλ και Ιούδα (με το θάνατο του Σολομώντα περίπου το 930 π.Χ.) έως την πτώση της Σαμάρειας στους Ασσύριους (722 π.Χ.) και καταστροφή της Ιερουσαλήμ (587 π.Χ.).
2. Ο λογαριασμός ξεκινά με ένα σταθερό, Ηνωμένο Βασίλειο υπό έναν ισχυρό βασιλιά.
ένα. Ωστόσο, με το θάνατο του Σολομώντα (περίπου 930 π.Χ.) το έθνος χωρίζεται σε δύο βασίλεια.

[1] Το Βόρειο Βασίλειο ήταν γνωστό ως Ισραήλ. Μερικές φορές ονομαζόταν με το όνομα της ηγετικής της φυλής, Εφραΐμ.

(α) Το Ισραήλ είχε εννέα δυναστείες και 20 βασιλιάδες.

(β) Ο Ισραήλ δεν είχε ούτε έναν δίκαιο βασιλιά.

[2] Το Νότιο Βασίλειο, γνωστό ως Ιούδας, είχε δύο φυλές: Ιούδας και Βενιαμίν.

(α) Ο Ιούδας είχε μόνο μία δυναστεία (του Δαβίδ) και 20 βασιλιάδες.

(β) Οκτώ βασιλιάδες του Ιούδα αναγνωρίστηκαν για διάφορους βαθμούς δικαιοσύνης.

3. Ο απολογισμός τελειώνει με ολική κατάρρευση και μαζική απέλαση στη Βαβυλώνα.

B. Μεγάλες διεθνείς δυνάμεις που έπαιζαν κατά τη διάρκεια αυτής της ιστορικής περιόδου ήταν η Ασσυρία, η Βαβυλώνα, η Αίγυπτος και η Φοινίκη.

Γ. Το βιβλίο μπορεί να χρονολογηθεί με λογική ακρίβεια, κάπου μεταξύ 562 και 536 π.Χ.

Δ. Οι Βασιλείς του Ιούδα και του Ισραήλ.

1. Τα βιβλία είναι κατασκευασμένα έτσι ώστε να επιτρέπουν την αφήγηση των ιστοριών δύο εθνών στη σύγχρονη εποχή.

2. Οι προφήτες κάνουν επίσης τη δουλειά τους αυτή την περίοδο.

3. Στους παρακάτω καταλόγους δίνονται οι βασιλείς και οι ημερομηνίες διακυβέρνησής τους. Ορισμένες από τις ημερομηνίες αλληλεπικαλύπτονται λόγω συν-αντιβασιλείας. Οι οκτώ καλοί βασιλιάδες υποδεικνύονται έχοντας τα ονόματά τους με όλα τα κεφαλαία γράμματα. Οι ημερομηνίες που ορίζονται βασίζονται σε μεγάλο βαθμό σε αυτές που έδωσε ο ER Theile στα δύο βιβλία του, *The Mysterious Numbers of the Hebrew Kings* και *A Chronology of the Hebrew Kings*», πρόκειται για κοντινές προσεγγίσεις και είναι, φυσικά, π.Χ.

Ηνωμένο Βασίλειο

Σαούλ 1050 -1010

Δαβίδ 1010 - 970

Σολομών 970 - 930

Ιούδας		Ισραήλ	
<u>Βασιλιάς</u>	Ημερομηνί ες διακυβέρνη	<u>Βασιλιάς</u>	Ημερομηνίες διακυβέρνησ ης

	σης		
Ροβοάμ	930-913	Ιεροβοάμ Ι	930-909
Abijam	913-910	Nadab	909-908
ΣΑΝ	910-869	Μπάσα	908-886
ΙΩΣΑΦΑΤ	872-848	Ελάχ	886-885
Ιεχοράμ	853-841	Ζίμρι	885
Ο Αχαζίας	841	Tibni	885-880
Αθαλία	841-835	Όμρι	885-874
JOASH	835-796	Αχαάβ	874-853
ΑΜΑΖΙΑΗ	796-767	Ο Αχαζίας	853-852
ΑΖΑΡΙΑ (UZZIAH)	792-740	Ιεχοράμ (Joram)	852-841
ΓΙΟΘΑΜ	750-732	Jehu	841-814
Αγάζ	735-715	Ο Ιωάχαζ	814-798
ΕΖΕΚΙΑΣ	715-686	Ο Ιωάς	798-782
Μανασσής	697-642	Ιεροβοάμ Β'	793-753
Amon	642-640	Ζαχαρίας	753
ΙΩΣΙΑ	640-609	Shallum	752
Ο Ιωάχαζ	609	Μεναχέμ	752-742
Ιωακείμ	609-598	Pekah	752-732
Ο Ιεχοϊακίν	598-597	Πεκαχία	742-740
Σεδεκίας	597-586	Hoshea	731-721

(Η Ιερουσαλήμ καταστράφηκε το 586) (Αλωση της Σαμάρειας 721)
(Ο Ιεχωαχίν απελευθέρωσε το 562)

II. Το Κύριο Μήνυμα του Βιβλίου

- A. Τα βιβλία προσπαθούν να δείξουν ότι η μοίρα του Ισραήλ εξαρτιόταν από την τήρηση της διαθήκης του Κυρίου μαζί τους.
- B. Η βασιλεία κάθε βασιλιά δεν αξιολογείται σύμφωνα με την πολιτική ή ιστορική σημασία του αλλά σύμφωνα με την πνευματική του ζωή.

III. Περίγραμμα του Βιβλίου

- A. Η 40ετής βασιλεία του βασιλιά Σολομώντα. (Α' Βασιλέων 1-11)
1. Ο Σολομών βασιλέυε επειδή η εξουσία και η σοφία του προέρχονταν από τον Θεό. (1)
  2. Ο Σολομών έκτισε το ναό. (5-6)
  3. Ο Σολομών έκανε δύο πράγματα που οδήγησαν τελικά στην ανατροπή

του βασιλείου του:

ένα. Έκανε συμμαχίες με τον κόσμο. (3:1-2)

σι. Επέτρεψε την ανάμειξη της ειδωλολατρίας με τη λατρεία του Θεού.
(3:3)

4. Η καρδιά του Σολομώντα απομακρύνθηκε από τον Θεό. (11:1-6)

B. Τα πρώτα 80 χρόνια των διαιρεμένων βασιλείων. (Α' Βασιλέων 12-22)

1. Μετά το θάνατο του Σολομώντα το έθνος διαιρέθηκε.

ένα. Ο γιος του Σολομώντα, ο Ροβοάμ, προκάλεσε ανόητα μια εξέγερση μεταξύ των υπηκόων του, αφού πήρε τη θέση του πατέρα του.

σι. Το έθνος διαιρέθηκε, ο Ιεροβοάμ έγινε βασιλιάς του Βόρειου Βασιλείου και ο Ροβοάμ έγινε βασιλιάς του νότιου βασιλείου.

[1] Το βόρειο βασίλειο, το «Ισραήλ» είχε 10 φυλές.

(α) Είχε περίπου τρεις φορές περισσότερη γη και διπλάσιο κόσμο.

(β) Πρωτεύουσά της ήταν η Σαμάρεια.

[2] Το νότιο βασίλειο, γνωστό ως «Ιούδας» είχε 2 φυλές: τον Ιούδα και τον Βενιαμίν.

(α) Πρωτεύουσά της ήταν η Ιερουσαλήμ.

(β) Είχε και τον ναό του Σολομώντα.

2. Ο βασιλιάς Ιεροβοάμ οδήγησε τον Ισραήλ στη λατρεία των χρυσών μόσχων. (12)

3. Η Αίγυπτος εισέβαλε και νίκησε τον βασιλιά Ροβοάμ του Ιούδα. (14)

4. Ο Θεός έστειλε τον Ηλία για να δείξει ότι η εκούσια αμαρτία φέρνει τρομερά αποτελέσματα. (17-22)

Γ. Τα υπόλοιπα χρόνια του Βορείου Βασιλείου. (Β' Βασιλέων 1-17)

1. Ο Ηλίας πέθανε και πέρασε τον μανδύα του στον Ελισσαιέ. (18-25)

2. Βασιλείς του Ισραήλ και του Ιούδα.

3. Ο Ισραήλ εξορίστηκε στην Ασσυρία. (17)

ένα. Το Βόρειο Βασίλειο απλώς έπαψε να υπάρχει ως έθνος.

σι. Δίνεται εξήγηση για την καταγωγή των Σαμαρειτών. (17:24-41)

Δ. Τα υπόλοιπα χρόνια του Νοτίου Βασιλείου. (Β' Βασιλέων 18-25)

1. Όταν το Ισραήλ έπεσε στην Ασσυρία, τον Ιούδα κυβερνούσε ο καλός βασιλιάς Εζεκίας.

ένα. Υπό αυτόν, ο Θεός απελευθέρωσε τον Ιούδα από τους Ασσύριους εισβολείς υπό τον Σενναχερίμ.

σι. Ο Ησαΐας ήταν σύγχρονος του Εζεκία και συμμετείχε σε πολλά γεγονότα της ζωής του.

2. Τον Εζεκία διαδέχθηκε ο κακός γιος του, ο Μανασσής, του οποίου η

ειδωλολατρία και η κακία παρέσυραν ολόκληρο το έθνος.

3. Τον Μανασσή ακολούθησε για λίγο ο γιος του, ο Άμων, ο οποίος συνέχισε να συνθέτει το κακό.
4. Μετά ήρθε ο τελευταίος δίκαιος βασιλιάς του Ιούδα, ο Ιωσίας, ο οποίος ηγήθηκε μιας θρησκευτικής αναγέννησης στη χώρα.
5. Ωστόσο, το 606 π.Χ., ο Ναβουχοδονόσορ, βασιλιάς της Βαβυλώνας άρχισε να κυριαρχεί στον Ιούδα.
6. Το 597 π.Χ. οι Βαβυλώνιοι κατέλαβαν την Ιερουσαλήμ και μετέφεραν τον βασιλιά Ιωαχίν αιχμάλωτο στη Βαβυλώνα, ένα. Αυτό ήταν όταν ο Δανιήλ, οι τρεις φίλοι του και πολλοί άλλοι Εβραίοι οδηγήθηκαν στη Βαβυλώνα ως αιχμάλωτοι.
- σι. Ο Ναβουχοδονόσορ εγκατέλειψε τον Ιούδα υπό την κυριαρχία του Σεδεκία.
- ντο. Αλλά τον επόμενο χρόνο τελείωσε η βασιλεία του Σεδεκία, η Ιερουσαλήμ καταστράφηκε και ο Ναός λεηλατήθηκε και γκρεμίστηκε.

IV. Βασικά θέματα του Βιβλίου

A. Ο Θεός κατοικεί ανάμεσα στο λαό Του. Αυτό συμβολιζόταν από την παρουσία Του στο Ναό.

B. Ο Λόγος του Θεού αντιμετωπίζει τις αμαρτίες μας. (Α' Βασιλέων 16:30-33· 18:17-18· 19:1-2:21:20)

1. Οι προφύτες του Θεού προκαλούσαν με τόλμη τόσο τους βασιλιάδες όσο και τους απλούς ανθρώπους να ακολουθήσουν τις ορθές οδούς του Κυρίου. (Α' Βασιλέων 18:17-18) Το μήνυμά τους ήταν «Έτσι είπε ο Κύριος».
2. Η συγχώρεση έρχεται όταν υπάρχει μετάνοια.
3. Η παραμέληση του λόγου του Θεού οδηγεί σε πτώση.
4. Ο Θεός είναι υπομονετικός, αλλά η υπομονή Του τελικά εξαντλείται και η κρίση Του εκδίδεται.

Γ. Η κυριαρχία απαιτεί απόλυτη πίστη. (Α' Βασιλέων 18:36-40· Ματθαίος 10:32-39)

Δ. Ακόμη και ένα άτομο μπορεί να έχει μεγάλη επιρροή είτε για το κακό είτε για το καλό.

1. Ένα παράδειγμα κάποιου του οποίου η επιρροή ήταν κακή είναι η Ιεζάβελ
2. Ένα παράδειγμα κάποιου του οποίου η επιρροή ήταν καλή είναι ο Josiah.

I - II ΧΡΟΝΙΚΑ

Εισαγωγή:Καθώς διαβάζετε το I & II Chronicles, πιθανότατα βιώσατε déjà vu. Πάνω από το ήμισυ του υλικού στο Chronicles είναι μια διπλή πληροφορία που βρίσκεται στο Samuel and Kings. Γιατί επαναλαμβάνονται αυτά τα δεδομένα; Το Chronicles προσφέρει μια διαφορετική προοπτική από το Samuel or Kings (βλ. ενότητα "Κύριο Μήνυμα"). Γράφτηκε για να συμπληρώσει τα άλλα δύο.

Όνομα- Χρονικά

1. Στην Εβραϊκή Βίβλο, το βιβλίο ονομαζόταν «τα λόγια των ημερών» ή «Γεγονότα της περιόδου».
2. Οι Εβδομήκοντα αναφέρθηκαν στο βιβλίο ως «Πραγμάτων που παραλείφθηκαν».
3. Ο τίτλος «Χρονικά» προήλθε στις αγγλικές μας Βίβλους από ένα όνομα αλλαγή που έγινε από τον ιστορικό Ιερώνυμο του 4ου αιώνα.

Συγγραφέας-Η παράδοση λέει ότι ο Έσδρας έγραψε αυτά τα βιβλία.

1. Είχε σίγουρα τα προσόντα να το κάνει. (Έσδρας 7:10-11)
2. Το Ταλμούδ υποστηρίζει αυτή την παράδοση.
3. Αν και είναι αβέβαιο, η συγγραφή του Έζρα είναι μια λογική πιθανότητα.
4. Ο συγγραφέας των Χρονικών συγκέντρωσε αυτά τα βιβλία από δέκα ακόμη διαφορετικές πηγές. (Α' Χρονικών 9:1· Β' Χρονικών 12:15)

Σκοπός– Τα Χρονικά I & II γράφτηκαν για να ενισχύσουν το υπόλοιπο του έθνους που έβρασε από τη Βαβυλωνιακή αιχμαλωσία.

1. Σε αυτό το υπόλοιπο έπρεπε να υπενθυμιστεί ότι ο Κύριος ήταν ακόμα μαζί τους επειδή ήταν ένας λαός διαθήκης.
2. Το βιβλίο προσέφερε επίσης προειδοποιήσεις κατά της μελλοντικής αποστασίας και/ή ειδωλολατρίας.

I. Ιστορικό του βιβλίου.

A. Στην αρχαία Εβραϊκή Βίβλο, το I & II Chronicles, μαζί με τον Έσδρα, ήταν πιθανότατα ένας τόμος.

B. Η Βαβυλωνιακή αιχμαλωσία.

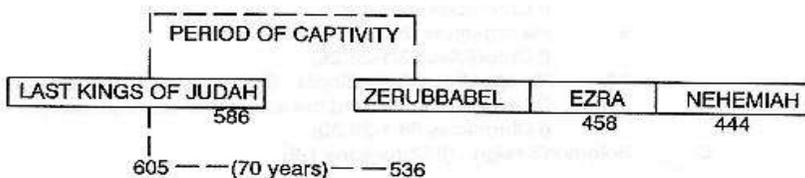
1. Η αιχμαλωσία του Ιούδα διήρκεσε επίσημα από το 605-536 π.Χ. (περίοδος 70 ετών).
2. Ο λόγος για μια εξορία 70 ετών αναφέρεται στο Β' Χρονικών 36:21.

Γ. Η επιστροφή.

1. Το 536 π.Χ. ο Κύριος διακήρυξε ότι όλοι οι Εβραίοι μπορούσαν να

- επιστρέψουν στην πατρίδα τους, (Β΄ Χρονικών 36:22-23)
2. Ο Έσδρας επέστρεψε στην Ιερουσαλήμ το έβδομο έτος του βασιλιά Αρταξέρξη Α' που κυβέρνησε την Περσία από το 465 έως το 423 π.Χ.
  3. Ο Ναός είχε ξαναχτιστεί μεταξύ 520 και 515 π.Χ., αλλά οι άνθρωποι ήταν πνευματικά απαθείς.
  4. Υπό την ηγεσία του Νεεμιά (περίπου 445 π.Χ.) υπήρχε ένα πνευματικό κλίμα που ευνοούσε τη συγγραφή ενός βιβλίου όπως τα Χρονικά.

Δ. Το παρακάτω διάγραμμα βοηθά με τη γραμμή χρόνου:

II. Το κύριο μήνυμα του βιβλίου.

A. Το κύριο μήνυμα του βιβλίου(ων) ήταν να υπενθυμίσει στους ανθρώπους τη σχέση της διαθήκης με τον Θεό και να τους ενθαρρύνει να ενεργήσουν ανάλογα.

1. Οι εξόριστοι είχαν γυρίσει σπίτι από τη Βαβυλώνα.
2. Αν και ο Ναός είχε ξαναχτιστεί, είχε παραμεληθεί από τους ανθρώπους.
3. Αναβίωση στη γη δεν θα συμβεί και δεν θα μπορούσε να συμβεί μέχρι να αποκατασταθεί η σωστή λατρεία εκεί.

Το Β. Χρονικά, λοιπόν, είναι μια ιστορία του έθνους από ιερατική σκοπιά.

1. Αντίθετα, τα βιβλία του Σαμουήλ και των Βασιλέων πρόσφεραν ιστορία από πολιτική άποψη.
2. Το παρακάτω διάγραμμα δίνει μια χρήσιμη σύγκριση μεταξύ των βιβλίων:

SAMUEL-KINGS	<u>ΧΡΟΝΙΚΑ</u>
-Προβολή και Βόρεια και Νότια	-Προβολή μόνο νότια
-Έμφαση στον θρόνο	-Έμφαση στον Ναό
-Αστική/πολιτική ιστορία	- Ιερή ιστορία
-Έμφαση στον προφήτη	-Έμφαση στον ιερέα
-Πόλεμοι εξέχοντες	-Οι πόλεμοι λιγότερο εμφανείς
-Μηνυτήρια των 2 εθνών	-Ενθαρρύνεται το υπόλοιπο

III. Περίγραμμα του βιβλίου.

A. Γενεαλογίες. (A' Χρονικών 1-9)

1. Από τον Αδάμ στον Νώε. (A' Χρονικών 1:1-4)
2. Από τους γιους του Νώε μέχρι τον Ιακώβ και τον Ησαΐ. (A' Χρονικών 1:5-54)
3. Από τον Ιούδα στους απογόνους του Δαβίδ. (A' Χρονικών 2:1-4- 23)
4. Δίνεται η καταγωγή των άλλων γιων του Ιακώβ, με ιδιαίτερη προσοχή στον Λευί.
5. Δίνεται ένας κατάλογος όσων εγκαταστάθηκαν στην Ιερουσαλήμ μετά την εξορία στη Βαβυλωνία. (A' Χρονικών 9:1-44)

B. Η βασιλεία του Δαβίδ. (A' Χρονικών 10-29)

1. Το στάδιο για τη βασιλεία του Δαβίδ διαμορφώνεται από τις λεπτομέρειες του θανάτου του βασιλιά Σαούλ. (10:1-14)
2. Ο Δαβίδ γίνεται βασιλιάς όλου του Ισραήλ και καταλαμβάνει την Ιερουσαλήμ. (11:1-9)
3. Κατονομάζονται οι πιστοί υπηρέτες του Δαβίδ. (11:10-12:40)
4. Ο Δαβίδ φέρνει την Κιβωτό της Διαθήκης πίσω στην Ιερουσαλήμ. (13:1 - 16:43)
5. Δεν θα επιτραπεί στον Δαβίδ να χτίσει το Ναό (17:1-2), αλλά ο Θεός συνάπτει μια ειδική διαθήκη μαζί του. (17:3-27)
6. Ο Δαβίδ ενισχύει τις δυνάμεις του Ισραήλ. (18:1-20:8)
7. Κάνει μη εξουσιοδοτημένη απογραφή. (21:1-30)
8. Ο Δαβίδ προετοιμάζεται για την κατασκευή του Ναού. (22:1-19)
9. Οργανώνει τους ιερείς και τους Λευίτες. (23:1-26:28)
10. Διορίζει άλλους υπαλλήλους. (26:29-27:34)
11. Δίνονται τα τελευταία λόγια του Δαβίδ και η αφήγηση του θανάτου του. (28:1-29:30)

Γ. Η βασιλεία του Σολομώντα. (B' Χρονικών 1-9)

1. Ο Σολομών διορίζεται βασιλιάς του Ισραήλ και λαμβάνει ένα όραμα στη Γαβαών. (1:1-17)
2. Υπό την ηγεσία του κτίζεται ο Ναός. (2:1-5:1)
3. Η Κιβωτός της Διαθήκης φέρεται στο Ναό. (5:2-14)
ένα. Η κιβωτός είναι αφιερωμένη στον Κύριο. (6:1-42)
σι. Ο ναός είναι αφιερωμένος στον Κύριο. (7:1-10)
4. Καταγράφονται οι μεγάλες νίκες και τα επιτεύγματα του Σολομώντα. (8:1-9:31)

Δ. Οι βασιλείς του Ιούδα. (Β' Χρονικών 10-36)

1. Μετά τη διαίρεση του βασιλείου υπό τον Ροβοάμ (γιο του Σολομώντα), το βόρειο βασίλειο αγνοείται και δίνεται μια ιστορία των βασιλιάδων του Ιούδα.

ένα. Ροβοάμ. (10:1-12:16)

σι. Abijah. (13:1-22)

ντο. Σαν. (14:1-16:14)

ρε. Ο Ιωσαφάτ. (17:1-20:37)

μι. Ιεχοράμ. (21:1-20)

φά. Ο Αχαζίας. (22:1-9)

σολ. Αθαλία. (22:10-12)

η. Joash. (23:1-24:27)

Εγώ. Αμαζία. (25:1-28)

ι. Ο Αζαρία. (26:1-23)

κ. Jotham. (27:1-9)

Ι. Αχάζ. (28:1-27)

Μ. Εζεκίας. (29:1-32:33)

ν. Μανασσή. (33:1-20)

ο. Αμον. (33:21-25)

Π. Ο Ιωσίας. (34:1-35:27)

q. Ο Ιωάχαζ. (36:1-4)

r. Ιωακείμ, (36:5-8)

μικρό. Ο Ιεχοϊακίν. (36:9-10)

t. Σεδεκίας. (36:11-21)

2. Μεγαλύτερος χώρος και προσοχή δίνεται στους καλούς βασιλιάδες (δηλ. Ασά, Ιωσαφάτ, Εζεκίας και Ιωσίας) με ελάχιστη προσοχή σε αυτούς που χαρακτηρίζονται από το κακό.

IV. Βασικά θέματα του βιβλίου

A. Κοινά χαρακτηριστικά των καλών πνευματικών ηγετών.

1. Αναζήτησαν τον Κύριο.

ένα. Σαν. (Β' Χρονικών 14:11)

σι. Ο Ιωσαφάτ. (Β' Χρονικών 17:4,6α· 18:6)

ντο. Εζεκίας. (Β' Χρονικών 30:6-9)

ρε. Ο Ιωσίας. (Β' Χρονικών 34:3)

2. Αποστράφηκαν από βδελυρά και απεχθή πρακτικά.

ένα. Σαν. (Β' Χρονικών 14:3-5)

σι. Ο Ιωσαφάτ. (Β' Χρονικών 17:6β)

ντο. Εζεκίας. (Β' Χρονικών 29:6-10)

ρε. Ο Ιωσίας. (Β' Χρονικών 34:4-7)

3. Ήθελαν να λατρεύουν με πνεύμα και αλήθεια.
     ένα. Σαν. (Β' Χρονικών 15:11-12)
     σι. Ο Ιωσαφάτ. (Β' Χρονικών 20:18-21)
     ντο. Εζεκίας. (Β' Χρονικών 29:3-5, 15-36)
     ρε. Ο Ιωσίας. (Β' Χρονικών 34:8-35:19)
4. Οδηγούσαν τους ανθρώπους να ασχοληθούν με την προσευχή και τη μελέτη του Λόγου.
     ένα. Σαν. (Β' Χρονικών 14:4)
     σι. Ο Ιωσαφάτ. (Β' Χρονικών 20:5-12)
     ντο. Ο Ιωσίας. (Β' Χρονικών 34:29-31)
5. Όταν απειλούνταν από αντιπάλους, βασιζόνταν στον Κύριο.
     ένα. Σαν. (Β' Χρονικών 14:11-12)
     σι. Ο Ιωσαφάτ. (Β' Χρονικών 20:5-12)
     ντο. Εζεκίας. (Β' Χρονικών 32:20-23)
     ρε. Ο Ιωσίας. (Β' Χρονικών 34:19-21)
6. Το καθένα είχε μια «αχίλλειο πτέρνα».
     ένα. Σαν. (Β' Χρονικών 16:7-10)
     σι. Ο Ιωσαφάτ. (Β' Χρονικών 20:35-37)
     ντο. Εζεκίας. (Β' Χρονικών 32:24-25)
     ρε. Ο Ιωσίας. (Β' Χρονικών 35:20-25)

B. Ο ρόλος της λατρείας.

1. Η λέξη λατρεία μας προέρχεται από την έννοια του «αξίου πλοίου» (δηλαδή ο Θεός μας αξίζει τον έπαινο και τη λατρεία μας.)
2. Πρέπει να αντικατοπτρίζεται σε όλα όσα κάνουμε. (Ρωμαίους 12:2· Κολοσσαείς 3:17)
3. Υπάρχουν, ωστόσο, περίοδοι συλλογικής λατρείας όπου ο λαός του Θεού συγκεντρώνεται με σκοπό να δοξάσει τον Θεό και να οικοδομήσει ο ένας την πίστη του άλλου. (Εβραίους 10:25)
4. Όταν αγνοείται η ποιότητα ή η κανονικότητα αυτού του χρόνου συναρμολόγησης, η πνευματική απάθεια είναι πάντα το αποτέλεσμα.

Γ. Εβραίοι και Σαμαρείτες.

1. Οι περισσότεροι σπουδαστές της Γραφής γνωρίζουν την έχθρα που υπήρχε μεταξύ των Ιουδαίων και των Σαμαρειτών, (πρβλ. Ιωάννης 4:9)
2. Η καταγωγή των Σαμαρειτών εντοπίζεται στην περίοδο που συντάχθηκε το Χρονικό.
3. Η Ασσυρία κατέλαβε τη Σαμάρεια το 721 π.Χ. υπό τον Σαργών. (πρβλ. Β' Βασιλέων 17:24-40)
     ένα. Εκτόπισε χιλιάδες Ισραηλίτες και επανοικοδόμησε τη γη με Εθνικούς.

- σι. Ο επιμεικτός γάμος μεταξύ των εναπομεινάντων Εβραίων και των εισαγόμενων Εθνικών δημιούργησε έναν φυλετικά, πολιτιστικά και θρησκευτικά μεικτό λαό.
- ντο. Όταν οι Εβραίοι επέστρεψαν από τη Βαβυλώνα, υπήρξε μια τεταμένη σχέση μεταξύ των δύο ομάδων. (πρβλ. Έσδρας 4:1-3)
- ρε. Τελικά οι Σαμαρείτες έχτισαν τον δικό τους ναό στο όρος Γεριζίμ.
4. Όπως οι Εβραίοι, έτσι και οι Σαμαρείτες θεωρούσαν τους εαυτούς τους αληθινούς κληρονόμους του Αβραάμ.

EZPA KAI NEEMIA

Εισαγωγή: Τα βιβλία του Έσδρα και του Νεεμία παρέχουν την κύρια πηγή πληροφοριών για τα 100 χρόνια μετά τη Βαβυλωνιακή αιχμαλωσία. Μας μιλάνε για τον επανεποικισμό της Παλαιστίνης από τους Εβραίους, την ανοικοδόμηση του ναού και την ανοικοδόμηση του τείχους της Ιερουσαλήμ.

Όνομα- Κάθε βιβλίο ονομάζεται για τον κεντρικό του χαρακτήρα.

1. Κάποτε τα δύο βιβλία αντιμετωπίζονταν ως ένα και ονομάζονταν Έσδρας.
2. Υπάρχουν περαιτέρω στοιχεία ότι και οι δύο ήταν κάποτε μέρος των Chronicles.

Συγγραφέας- Τα βιβλία πιθανότατα γράφτηκαν από τα ονόματά τους.

1. Και στα δύο βιβλία οι κεντρικοί χαρακτήρες μιλούν συχνά σε πρώτο πρόσωπο. (πρβλ. Έσδρας 8:15στ· Νεεμίας 1:1στ)
2. Και οι δύο συγγραφείς χρησιμοποίησαν διάφορες πηγές για τη συγγραφή των βιβλίων τους. (Έσδρας 1:2-4· 4:8στ· 6:3στ)

Σκοπός

1. Το βιβλίο του Έσδρα γράφτηκε για να καταγράψει την πίστη του Θεού στην αποκατάσταση των Εβραίων στη γη.
2. Το βιβλίο του Νεεμία γράφτηκε για να δείξει το έργο του Θεού μέσω ενός αφοσιωμένου ηγέτη - του Νεεμία.

I. Ιστορικό των βιβλίων.

A. Η Βαβυλωνιακή αιχμαλωσία.

1. Η Βαβυλώνα κατέκτησε τον Ιούδα και έβγαλε τους πρώτους αιχμαλώτους από τη γη το 606 π.Χ. (πρβλ. Δανιήλ 1:1-7)
2. Το 597 π.Χ. και το 586 έγιναν άλλες δύο μεγάλες εκτοπίσεις.
3. Ο προφήτης Ιερεμίας προφήτεψε ότι η αιχμαλωσία θα διαρκούσε 70 χρόνια. (Ιερεμίας 25:12)

B. Η επιστροφή.

1. Το 539 π.Χ., η Βαβυλώνα έπεσε στον Δαρείο, τους Μήδους και άρχισε η περσική βασιλεία. (πρβλ. Δανιήλ 5:30)
2. Τα εδάφια Έσδρας 1:1-4 μιλάνε για τον «Κύρο, Βασιλιά της Περσίας» που εξέδωσε μια διακήρυξη που επέτρεπε στους Εβραίους να επιστρέψουν στα σπίτια τους και να ξαναχτίσουν τον Ναό τους.
 ένα. Αυτός ο Κύρος ήταν προφανώς ο Κύρος Β', ο Κύρος ο Μέγας, που κυβέρνησε την Περσική Αυτοκρατορία των Αχαιμενιδών από το 539 έως το 530 π.Χ.
 σι. Ο προφήτης Ησαΐας προέβλεψε τον ακριβή ρόλο του Κύρου στην ανοικοδόμηση του ναού 150 έως 200 χρόνια πριν συμβεί.
3. Όπως ακριβώς οι Ισραηλίτες είχαν πάει στη Βαβυλώνα σε τρία στάδια (606, 597 και 586 π.Χ.). Η επιστροφή τους έγινε σε τρία στάδια.
 ένα. Ο Ζοροβάβελ οδήγησε το πρώτο ομαδικό σπίτι το 536 π.Χ.
 (Σημείωση: Ο Ναός ξαναχτίστηκε και αφιερώθηκε το 515 π.Χ., την εποχή της Εσθήρ.)
 σι. Ο Έσδρας οδήγησε τη δεύτερη ομάδα αιχμαλώτων στο σπίτι το 458 π.Χ. και ακολούθησε μεγάλη αναβίωση.
 ντο. Ο Νεεμίας οδήγησε την τελευταία ομάδα εξόριστων στο σπίτι το 445 π.Χ. και ανοικοδόμησε το τείχος της Ιερουσαλήμ.

C. Η αποκατάσταση του Ιούδα. Ο παρακάτω πίνακας προσφέρει μια χρονολογία των κύριων χαρακτήρων και γεγονότων της αποκατάστασης του Ιούδα:

ΠΕΡΣΟΣ ΒΑΣΙΛΙΑΣ	ΗΜΕΡ ΟΜΗΝΙ	ΒΙΒΛΙΚΟΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡ	ΓΡΑΦΗ	ΕΚΔΗΛΩΣΗ
Κύρος	539-530	Ζοροβάβελ, Ιησούς του Ναυή, Χαγκάι, Ζαχαρίας	Έζρα 1-4	Πρώτη επιστροφή Ο Ναός ξεκίνησε και μετά σπαιάττες
Καμβύσης	530-521	----	-----	Καμία δουλειά στο Temple
Δαρείος 1	521-486	Χαγκάι, Ζαχαρίας	Έζρα 4-6	Ολοκληρώθηκ αν οι εργασίες του ναού
Ξέρξης - Ασσούηρος	486-465	Αστήρ, ο	Εσθήρ 1-10	Η ιστορία της διατήρησης

Αρταξέρξης	465-423	Έζρα, Νεεμίας, Μαλαχίας	Έζρα 7-10 Ο Νεεμίας	Δεύτερη επιστροφή υπό τον Έζρα Τρίτη
ΤΕΛΟΣ	ΠΑΛΑΙ	ΔΙΑΘΗΚΗ	ΙΣΤΟΡΙΑ	Υπουργείο Μαλαχίας

Δ. Η περίοδος που καλύπτουν αυτά τα δύο βιβλία κυμαίνεται από το 536 π.Χ. (αρχή της βασιλείας του Κύρου) έως το 433 π.Χ. (δεύτερη κυβερνήτης του Νεεμία).

Ε. Είναι κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου που ο όρος «Εβραίος» αντικατέστησε το «Εβραίος» ή «Ισραηλίτης» ως ο κοινός όρος για τους απογόνους του Αβραάμ, του Ισαάκ και του Ιακώβ.

1. Το βόρειο βασίλειο εξαφανίστηκε μετά την Ασσυριακή αιχμαλωσία.
2. Το επιζών έθνος αποτελούνταν κυρίως από τον οίκο του Ιούδα.
3. Η λέξη Εβραίος αρχικά σήμαινε «ένας από τον Ιούδα».

II. Κύριο μήνυμα του βιβλίου. Το κύριο μήνυμα των δύο βιβλίων είναι ότι ο Θεός αποκαθιστά, ανοικοδομεί και αναβιώνει μέσω αφοσιωμένων ηγετών.⁵

Ο Α. Έσδρας ήταν Ιερέας και γραμματέας. (Έσδρας 7:10)

1. Το βιβλίο του Έσδρα εστιάζει στην αποκατάσταση του Ναού και στην επανίδρυσή του ως κέντρου του πολιτισμού του Ιούδα.
2. Τα εδάφια Έσδρας 7:27-28 συνοψίζουν το βιβλίο. «Δόξα στον Κύριο, τον Θεό των πατέρων μας, που έβαλε στην καρδιά του βασιλιά να φέρει τιμή στον οίκο του Κυρίου στην Ιερουσαλήμ με αυτόν τον τρόπο και που μου έδωσε την καλή του εύνοια ενώπιον του βασιλιά και των συμβούλων του και όλοι οι ισχυροί αξιωματούχοι του βασιλιά. Επειδή το χέρι του Κυρίου του Θεού μου ήταν πάνω μου, πήρα θάρρος και συγκέντρωσα αρχηγούς από τον Ισραήλ για να ανέβουν μαζί μου».

Ο Β. Ο Νεεμίας ήταν κύπελλος του Αρταξέρξη Α' της Περσίας.

1. Ενώ ήταν στην εξορία, θρηνούσε για την ερήμωση του τείχους της Ιερουσαλήμ, και ήθελε να το ξαναχτίσει.
2. Με την άδεια του Αρταξέρξη, ο Νεεμίας επέστρεψε στην Ιερουσαλήμ δεκατρία χρόνια μετά τον Έσδρα.
3. Η αφοσίωση του Νεεμίας στην υπόθεση συνοψίζεται καλύτερα στο 6:3α. "Κάνω ένα σπουδαίο έργο και δεν μπορώ να πάω κάτω. Γιατί να σταματήσει η δουλειά ενώ το αφήνω και πηγαίνω σε εσάς;"

III. Περίγραμμα των βιβλίων.

A. Η επιστροφή υπό τον Ζοροβάβελ. (Εσδρας 1-6)

1. Αφού κατέκτησε τη Βαβυλώνα, ο βασιλιάς Κύρος εξέδωσε διάταγμα που επέτρεπε στους Εβραίους να επιστρέψουν στην πατρίδα τους και να ξαναχτίσουν τον Ναό τους. (Εζρα)
2. Δίνεται μια λεπτομερής απογραφή των 50.000 Ζοροβάβελ που θα οδηγούσε πίσω. (Εσδρας 2)
3. Ο Βωμός και ο Ναός ξαναχτίζονται. (Εσδρας 3:1-13)
4. Προέκυψε αντίθεση για το κτίριο. (Εσδρας 4:1-24)
5. Προκαλούμενοι και παρακινούμενοι από τους προφήτες Αγγαίο και Ζαχαρία, οι άνθρωποι ξανάρχισαν τις εργασίες στο Ναό. (Εσδρας 5:1-17)
6. Ο βασιλιάς Δαρείος εξέδωσε διάταγμα για την ανοικοδόμηση του Ναού. (Εσδρας 6:1-12)
7. Μετά από τέσσερα χρόνια σκληρής δουλειάς, ο Ναός ολοκληρώθηκε και αφιερώθηκε. (Εσδρας 6:13-18)
8. Τηρήθηκε το Πάσχα. (Εσδρας 6:19-22)

B. Η επιστροφή υπό τον Έσδρα. (Εσδρας 7-10)

1. Περίπου 80 χρόνια μετά την πρώτη επιστροφή υπό τον Ζοροβάβελ, ο Έσδρας ο γραμματέας επέστρεψε με περίπου 1700 άτομα. (Εσδρας 7:1-10)
ένα. Ο βασιλιάς Αρταξέρξης εξέδωσε διάταγμα να τους συνοδεύει. (Εσδρας 7:13-27)
σι. Δίνεται κατάλογος των οικογενειών. (Εσδρας 8:1-14)
2. Κατά την άφιξη, ο Έσδρας ταράχτηκε όταν διαπίστωσε ότι οι γάμοι με τους ανθρώπους της χώρας είχαν θέσει σε κίνδυνο την πνευματική τους αφοσίωση. (Εσδρας 9:1-4)
ένα. Έκανε προσευχή για τους ανθρώπους. (Εσδρας 9:5-15)
σι. Ο κόσμος μετανόησε και ομολόγησε την αμαρτία του. (Εσδρας 10:1-17)
ντο. Δόθηκε ένας κατάλογος με αυτούς που παντρεύτηκαν αλλοδαπές. (Εσδρας 10:18-44)

Γ. Η επιστροφή υπό τον Νεεμία. (Νεεμίας 1-13)

1. Περίπου το 445 π.Χ. ήρθε η είδηση στον Νεεμία για την κατάρρευση του τείχους της Ιερουσαλήμ. (Νεεμίας 1:1-11)
2. Με την άδεια του Αρταξέρξη, επέστρεψε στην ιερή πόλη αποφασισμένος να ξαναχτίσει το τείχος. (Νεεμίας 2:1-20)
3. Καλοσχεδιασμένα και μεθοδικά ξεκίνησε η δουλειά. (Νεεμίας 3:1-32)
4. Άρχισε το πρόβλημα.

- ένα. Οι μη φιλικοί γείτονες τους τσάκωσαν. (Νεεμίας 4:1-23)
 σι. Υπάρχει μια κατακραυγή από τους Εβραίους. (Νεεμίας 5:1-19)
 ντο. Υπάρχει ακόμη και μια συνωμοσία κατά της ζωής του Νεεμιά. (6:1-14)
5. Υπό την ηγεσία του Νεεμιά, το τείχος ολοκληρώνεται σε λιγότερο από δύο μήνες. (Νεεμίας 6:15 - 7:1-4)
  6. Οι επαναπατριζόμενοι εξόριστοι ονομάζονται και αριθμούνται. (7:5-73)
  7. Ο Έσδρας διάβασε και εξήγησε τον Νόμο του Μωυσή. (Νεεμίας 8:1-18)
  8. Ο λαός ομολόγησε τις αμαρτίες του και αφιερώθηκε εκ νέου στον Κύριο. (Νεεμίας 9:1 -10:39)
  9. Γίνονται κλήροι, και το ένα δέκατο του λαού επιλέγεται να ζήσει στην Ιερουσαλήμ. (Νεεμίας 11:1-36)
  10. Δίνεται κατάλογος ιερέων και Λευιτών. (Νεεμίας 12:1-26)
  11. Ο τοίχος είναι αφιερωμένος στον Κύριο. (Νεεμίας 12:27-47)
  12. Όταν ο Νεεμίας επέστρεψε στον Αρταξέρξη, μεγάλο μέρος της επιρροής του έφυγε επίσης. (Νεεμίας 13:1-6)
  13. Επιστρέφοντας στην Ιερουσαλήμ, ο Νεεμίας αντιμετώπισε με ζήλο τους παραβάτες. (Νεεμίας 13:7-11, 23-25)
  14. Ο λαός ενθαρρύνθηκε να υποστηρίξει τους ιερείς (Νεεμίας 13:10-14) και να υπακούει στους νόμους του Σαββάτου. (13:10-14)

IV. Τα θέματα του Βιβλίου

A. Μια μισαλλοδοξία για συμβιβασμό.

1. Όταν επέστρεψε στην Ιερουσαλήμ, ο Έσδρας ενοχλήθηκε επειδή οι Εβραίοι είχαν παντρευτεί με τους Χαναανίτες λαούς και συμμετείχαν σε ειδωλολατρικές συνήθειες. (Έσδρας 9:1-4)
2. Ο Νεεμίας αντιμετώπισε το ίδιο πρόβλημα αργότερα. (Νεεμίας 13:23-27)
3. Και οι δύο αρχηγοί μίλησαν και έδρασαν αποφασιστικά. (Έσδρας 10:10-12· Νεεμίας 13:25-26)
4. Ο Θεός μας είναι απολύτως ασυμπαθής στη συμμαχία μας με οτιδήποτε μας οδηγεί μακριά Του.

B. Κάνοντας κάτι σπουδαίο για τον Θεό.

1. Η διαδικασία ξεκινά με την αναγνώριση μιας ανάγκης. (Νεεμίας 1:3)
2. Την αναγνώριση της ανάγκης ακολουθεί πολλή προσευχή. (Νεεμίας 1:4-11· 2:4β)
3. Προσλαμβάνονται υπηρέτες του Θεού και ανατίθεται η εργασία. (Νεεμίας 3:1-32)
4. Θα προκύψουν προβλήματα. (Νεεμίας 5:1-7α)
5. Θα έρθει αντιπολίτευση. (Νεεμίας 2:19, 4:7-8:6:1-14)

ένα. Πολεμήστε το με προσευχή και συνετή προφύλαξη. (Νεεμίας 4:9)
σι. Εμπιστευτείτε τον Θεό για να αποτρέψετε την αντίθεση. (Νεεμίας 4:14)

6. Διατηρήστε την εστίασή σας. (Νεεμίας 4:6· 6:15)

7. Δοξάστε τον Θεό. (Νεεμίας 8:2-6)

Γ. Ο αντίκτυπος της αιχμαλωσίας.

1. Τρεις σημαντικοί θεσμοί προήλθαν από την αιχμαλωσία:

ένα. Η συναγωγή - τόπος τοπικής λατρείας.

β, Ο γραφέας - μαθητής/δάσκαλος του νόμου.

γ. Η διασπορά - εκείνοι οι Εβραίοι που έμειναν διάσπαρτοι στα έθνη.

2. Η αιχμαλωσία και η επιστροφή οδήγησαν στον ορθόδοξο Ιουδαϊσμό.

ΕΣΘΗΡΑ

Εισαγωγή: Το βιβλίο της Εσθήρ αφηγείται την ιστορία μιας συνωμοσίας για την εξόντωση ολόκληρου του εβραϊκού έθνους στις ημέρες του Πέρση βασιλιά Ασσουήρου (Ξέρξης) και πώς ματαιώθηκε.

Όνομα- Το βιβλίο πήρε το όνομά του από το ορφανό κορίτσι που έγινε βασίλισσα της Περσίας. Esther είναι μια περσική λέξη που σημαίνει αστέρι.

Συγγραφέας- Κανένας συγγραφέας δεν κατονομάζεται στο βιβλίο. εβραϊκή παράδοση

αποδίδει την πατρότητα στον θείο της Εσθήρ, τον Μαροδοχαίο, έναν από τους κεντρικούς χαρακτήρες του βιβλίου. Άλλοι μελετητές πιστεύουν ότι γράφτηκε από άγνωστους γραμματείς που ακολούθησαν τον Έσδρα.

Σκοπός

1. Για να δείξουμε την υπερισχύουσα πρόνοια του Θεού.

2. Για να δείξει ότι ο Θεός τίμησε την εκλογή Του του Ισραήλ ως λαού της διαθήκης Του.

3. Για να απεικονίσει τι μπορεί να συμβεί στη ζωή ενός ανθρώπου όταν ο Θεός είναι ο σκηνοθέτης.

I. Ιστορικό του βιβλίου.

A. Όταν ο Κύρος επέτρεψε στους εξόριστους Εβραίους να επιστρέψουν στην πατρίδα τους, πολλοί από αυτούς έμειναν στα νέα τους μέρη.

1. Ο Μαροδοχαίος, η Εσθήρ και χιλιάδες άλλοι παρέμειναν στην περιοχή των Περσών εκτός Παλαιστίνης.

2. Αυτό το βιβλίο καταδεικνύει την παρουσία του Θεού με αυτούς τους ανθρώπους επίσης με τους παλιννοστούντες στον Ιούδα.

B. Έχουμε πολλές πληροφορίες για τη βασιλεία του βασιλιά Ασσουήρη από μη βιβλικές πηγές.

1. Είναι περισσότερο γνωστός στην ιστορία με το ελληνικό του όνομα, Ξέρξης βασιλιάς της Περσίας από το 486 έως το 465 π.Χ.
2. Στο κενό μεταξύ του τρίτου του (Εσθήρ 1:3) και του έβδομου (Εσθήρ 2:16) χρόνια, ανέλαβε μια καταστροφική εισβολή στην Ελλάδα.

Γ. Χρονολογία - Πρέπει να γράφτηκε από Εβραίο που έζησε στην Περσία μεταξύ 450-400 π.Χ.

1. Η αρχαιολογία έδειξε ότι ο συγγραφέας είχε από πρώτο χέρι γνώση της περσικής κοινωνίας και αρχιτεκτονικής κατά τις ημέρες της Περσικής Αυτοκρατορίας.
2. Ο Ξέρξης βασίλευσε στην Περσική Αυτοκρατορία από το 486-465 π.Χ. και συνήθως προσδιορίζεται ως Ασσουήρος.
3. Η Αγγλική Βίβλος το τοποθετεί μετά τον Έσδρα και τον Νεεμία επειδή μοιράζεται ένα περσικό υπόβαθρο μαζί τους.

Δ. Ασυνήθιστα στοιχεία για το βιβλίο.

1. Είναι το μόνο βιβλίο της Γραφής που δεν αναφέρει το όνομα του Θεού.
2. Είναι το μόνο βιβλίο της Παλαιάς Διαθήκης που δεν έχει βρεθεί ανάμεσα στους χειρόγραφους της Νεκράς Θάλασσας του Κουμράν.
3. Ήταν το τελευταίο βιβλίο που έγινε δεκτό στις Εβραϊκές Γραφές.

Το E. II Chronicles 36:20-23 παρέχει ένα υπόβαθρο για το βιβλίο της Εσθήρ.

II. Τα κύρια μηνύματα του βιβλίου

A. Το βιβλίο εξηγεί την προέλευση της εβραϊκής γιορτής του Πουρίμ (Φεβρουάριος/Μάρτιος).

B. Το μεγαλύτερο θέμα του βιβλίου είναι η πρόνοια του Παντοδύναμου Θεού

III. Περίγραμμα του βιβλίου.

A. Η γιορτή του Ασσουήρου και το διαζύγιο του Βάστι. (1:1-22)

B. Η επιλογή της Εσθήρ ως Βασίλισσας. (2:1-23)

Γ. Η συνωμοσία του Αμάν να καταστρέψει τον Μαρδοχαίο και τους Εβραίους. (3:1-15)

Η πειθώ του Δ. Μαρδοχαί στην Εσθήρ να παρέμβει. (4:1-17)

Η επιτυχής έκκληση της Εσθήρ προς τον Βασιλιά. (5:1-7· 10)

ΣΤ. Η πτώση του Αμάν και η απελευθέρωση των Εβραίων. (8:1-9· 16)

Ζ. Η γιορτή του Πουρίμ. (9:17-32)

Η. Συμπέρασμα: Η εξέχουσα θέση του Μαροδοχαίου του Εβραίου. (10:1-3)

IV. Βασικά θέματα του βιβλίου.

A. Οι δοκιμασίες, όσο σοβαρές κι αν είναι, δεν μπορούν να καταστρέψουν την πίστη ενός αληθινού πιστός.

1. Η απομάκρυνση από τη δοκιμασία είναι φυσικό.

2. Οι δοκιμασίες έχουν σκοπό να ενισχύσουν την πίστη μας. (Α' Πέτρου 4:12· Ιακώβου 1:2-4).

B. Ο Θεός έχει ένα σχέδιο για τη ζωή σου όπως ακριβώς είχε και για την Εσθήρ.

1. Ποιος ξέρει παρά ότι ο Θεός μπορεί να σας κάλεσε για μια τέτοια στιγμή; ένα. Μπορεί να θέλει να σας χρησιμοποιήσει με κάποιον εξαιρετικό τρόπο.

σι. Το πιο πιθανό είναι να θέλει να σας χρησιμοποιήσει στα φυσικά γεγονότα της ζωής σας.

ντο. Ο Θεός αναζητά την υποταγή μας στο θέλημά Του ανεξάρτητα από το

περιστάσεις.

ρε. Ο Θεός δεν μπορεί να μας χρησιμοποιήσει για να εκπληρώσει το σχέδιό Του για εμάς, αν δεν είμαστε πρόθυμοι να υπακούσει στην κλήση Του.

2. Αυτό συνδέεται με το δόγμα της πρόνοιας του Θεού.

Γ. Η υπερηφάνεια και η εκδίκηση οδηγούν στο θάνατο. (Παροιμίες 11:2· 16:18· 29:23).

Δ. Τα σχέδια του ανθρώπου δεν μπορούν ποτέ να αναιρέσουν τον σκοπό του Θεού:

1. Το οξυδερκές σχέδιο του Haman φαινόταν σίγουρη επιτυχία.

ένα. Ο νόμος των Μήδων και των Περσών ήταν αμετάκλητος.

σι. Αλλά ο Αμάν παρέβλεψε ένα πράγμα - τον Παντοδύναμο Θεό.

2. Μην παραβλέπετε ποτέ τον Παντοδύναμο.

Ε. Ένα άτομο που είναι αφιερωμένο στον Θεό έχει μεγάλη δύναμη και επιρροή.

ΣΤ. Η ευθύνη μας είναι να υπακούμε. Τα αποτελέσματα είναι στο χέρι του Θεού.

Z. Η φυλετική προκατάληψη είναι απολύτως λανθασμένη.

Συμπέρασμα:

- A. Όπως δείχνει τόσο ξεκάθαρα η Εσθήρ, όλη η ιστορία είναι πραγματικά η Ιστορία Του, και όλοι οι άνθρωποι πρέπει να βλέπουν τον εαυτό τους ως πλάσματα υπεύθυνα σε έναν Άγιο Θεό.
- B. Ένα συνοπτικό διάγραμμα των κύριων γεγονότων των Παιδιών του Ισραήλ εμφανίζεται στην επόμενη σελίδα.
- Γ. Καθώς προχωράμε στα ποιητικά και προφητικά βιβλία της Παλαιάς Διαθήκη, θα προσπαθήσουμε να τα τοποθετήσουμε σε αυτό το ιστορικό πλαίσιο.
- H D. Esther δείχνει τόσο ξεκάθαρα ότι όλη η ιστορία είναι πραγματικά Ιστορία [His-Story], και όλοι οι άνθρωποι πρέπει να βλέπουν τον εαυτό τους ως πλάσματα υπεύθυνα σε έναν Άγιο Θεό.

A CHRONOLOGY OF THE OLD TESTAMENT

Biblical Events

World History

Call of Abraham	2100 BC	Hyksos comes to power in Egypt
Birth of Joseph	1915 BC	
Jacob's family moves to Egypt	1876 BC	
Death of Joseph	1805 BC	
	1580 BC	Hyksos expelled from Egypt
Birth of Moses	1530 BC	
	1504 BC	Thutmose III (Pharaoh of Oppression)
	1450 BC	Amenhotep II (Pharaoh of the Exodus)
The exodus; Ten Commandments	1447 BC	
Moses' death; entry of Canaan under Joshua	1407 BC	
Death of Joshua; period of the judges begins	1385 BC	
	1361 BC	Tutankhamen ("King Tut") becomes Pharaoh
		(Cycles of apostasy, oppression and deliverance during time of Israel's judges)
Saul becomes king	1050 BC	
Saul's death; David becomes king of Israel	1010 BC	
David's death; Solomon comes to the throne	970 BC	
Solomon begins the temple	967 BC	
Solomon's death; division of the kingdom	930 BC	
Northern Kingdom falls to Assyria	721 BC	
	701 BC	Sennacherib's invasion of Judah
	612 BC	Destruction of Nineveh
First deportation of captives from Judah	606 BC	
Second deportation	597 BC	
Third deportation; Solomon's temple destroyed	586 BC	
Jehoiachin freed in Babylon	562 BC	
	539 BC	Babylon falls; Persian period begins
Cyrus allows first captives to leave under Zerubbabel	536 BC	
Work begins on second temple	535 BC	
Temple completed	515 BC	
	486 BC	Ahasuerus becomes King of Persia
Esther becomes Ahasuerus' queen	480 BC	
	465 BC	Artaxerxes I becomes King
Ezra leads captives home	458 BC	
Nehemiah leads captives home	445 BC	
Nehemiah visits Artaxerxes	433 BC	

ΔΟΥΛΕΙΑ

Εισαγωγή: Ο μέσος αναγνώστης δεν θα αναγνώριζε αυτά τα πέντε βιβλία ποίησης (Ιώβ - Τραγούδι του Σολομώντα) ως τέτοια επειδή η εβραϊκή ποίηση δεν είναι ήχου και όρασης όπως η αγγλική ποίηση μας. Είναι της σκέψης. Αν και ασυνήθιστη για εμάς, η ποίηση σε οποιαδήποτε γλώσσα ή πολιτισμό έχει

ιδιαίτερη δύναμη και αντίκτυπο σε μια ευαίσθητη καρδιά.

Το βιβλίο του Ιώβ, μαζί με τις Παροιμίες και τον Εκκλησιαστή, αναφέρεται και ως «λογοτεχνία σοφίας». Αντανακλαστική σε τόνους, η λογοτεχνία σοφίας ασχολείται με τα βαθιά ζητήματα της ζωής (π.χ. - ύπαρξη, σκοπός, ευτυχία κ.λπ.). Ο Job ασχολείται με ερωτήματα στην πρακτική ζωή, ένα από τα οποία μπορεί να είναι τα μεγαλύτερα και πιο περίπλοκα ερωτήματα της ανθρώπινης εμπειρίας - το πρόβλημα του πόνου.⁶

Όνομα -Το βιβλίο πήρε το όνομά του από τον κύριο χαρακτήρα του.

Συγγραφέας-Ο συγγραφέας είναι άγνωστος.

Σκοπός-Σκοπός του βιβλίου είναι να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της ταλαιπωρίας των δικαίων ανθρώπων.

1. Το «πρόβλημα» βρίσκεται στην εξής λογική:
ένα. Ο Θεός μας είναι απείρως καλός, στοργικός και δυνατός.
σι. Γιατί υποφέρουν αυτοί που έγιναν κατ' εικόνα Του;
2. Το βιβλίο δεν δίνει πλήρη πνευματική εξήγηση, αλλά πνευματική συμβουλή.

I. Ιστορικό του βιβλίου.

Ο Α. Ο Ιώβ ήταν ιστορικός χαρακτήρας. (πρβλ. Ιεζεκιήλ 14:14, 20· Ιακώβου 5:11)

Β. Πιθανότατα έζησε στα χρόνια των πατριαρχών. (δηλαδή - μετά τις ημέρες του κατακλυσμού και πριν από την εποχή του Μωυσή)

1. Η διάρκεια της ζωής του υποστηρίζει αυτή την άποψη. (42:16)
2. Ο Ιώβ φαίνεται να λειτουργεί ως ιερέας για την οικογένειά του, χαρακτηριστικός ρόλος στην πατριαρχική εποχή. (1:5)
3. Ο Μωσαϊκός Νόμος και/ή οι αποκαλύψεις από τους προφήτες δεν αναφέρονται ποτέ σε όλες τις θεολογικές συζητήσεις του Ιώβ και των φίλων του.
4. Η σειρά των γεγονότων που περιγράφονται στο βιβλίο πιθανότατα συνέβησαν γύρω στο 2000 π.Χ.

Γ. Η συγγραφή του βιβλίου στη σημερινή του μορφή πιθανότατα δεν έλαβε χώρα μέχρι περίπου την εποχή του Σολομώντα (περίπου 950 π.Χ.), όταν το ενδιαφέρον για τη λογοτεχνία της σοφίας κορυφώθηκε.

II. Κύριο μήνυμα του βιβλίου.

A. Όπως αναφέρεται στην ενότητα «Σκοπός», το βιβλίο ασχολείται με το πρόβλημα του ανθρώπινου πόνου.

1. Είναι ίσως το πιο δύσκολο ερώτημα που αντιμετωπίζουν οι πιστοί.
2. Η σύζυγος και οι «φίλοι» του Ιώβ έθεσαν τη ρηχή στενή προοπτική ότι τα βάσανα κάποιου είναι πάντα άμεσο αποτέλεσμα της αμαρτίας του/της. ένα. Αυτή η έννοια δεν είναι μόνο ρηχή αλλά αντιβιβλική. (πρβλ. Ιωάννης 9:1στ)
σι. Επίσης, δεν προσφέρει καμία βοήθεια ή παρηγοριά σε αυτόν που υποφέρει.

B. Η απάντηση που προσφέρει το βιβλίο του Ιώβ είναι πρακτική και όχι θεωρητική.

1. Δεν ασχολείται τόσο με το «Γιατί» του πόνου, αλλά περισσότερο με το «Πώς» να το αντιμετωπίσεις.
2. Η πρωταρχική προϋπόθεση που τίθεται είναι η εμπιστοσύνη στην απόλυτη κυριαρχία του Θεού. (Ιώβ 38:1-42:6)
3. Αυτό το ίδιο μήνυμα διακηρύσσεται σε αρκετές περικοπές της Καινής Διαθήκης. (πρβλ. Ρωμαίους 8:28· 2 Κορινθίους 12:9-10)

III Περίγραμμα του βιβλίου.

A. Ο Πρόλογος. (Ιώβ 1:1-2:13)

1. Ο Ιώβ παρουσιάζεται ως ένας ευθύς και δίκαιος άνθρωπος (1:8) και επίσης ένας άνθρωπος με μεγάλο πλούτο. (1:13)
2. Ο Σατανάς αμφισβητεί την ειλικρίνεια της πίστης του Ιώβ (1:6-11) και του επιτρέπεται από τον Θεό να τον δοκιμάσει. (1:13-2:8)
ένα. Ο Ιώβ έχασε τα βόδια και τους υπηρέτες του. (1:13-16)
σι. Έχασε όλες τις καμήλες του. (1:17)
ντο. Τα δέκα παιδιά του πέθαναν όλα όταν μια ανεμοθύελλα κατέρρευσε το σπίτι όπου γλέντησαν. (1:18-21)
ρε. Του αφαιρέθηκε ακόμη και η υγεία του Ιώβ. (2:1-8)
3. Οι φίλοι του Ιώβ έρχονται να τον συμπονέσουν. (2:11-13)

B. Συζητήσεις για την κατάσταση του Ιώβ. (Ιώβ 3:1-40)

1. Αφού ο Ιώβ θρηνεί για την κατάστασή του (3:1-26), δίνονται τρεις κύκλοι ομιλιών.
ένα. Κάθε γύρος έχει τον Job, τον Eliphaz, τον Bildad και τον Zophar να συζητούν για την αιτία του πόνου του Job.
σι. Ο πρώτος γύρος (4:1-14:22) ο δεύτερος γύρος (15:1-21:34) και ο τρίτος γύρος (22:1 - 31:40) ομιλιών έχουν ποιητική μορφή.

2. Το γενικό συμπέρασμα που καταλήγουν στις ομιλίες των φίλων είναι ότι μια τέτοια εξαιρετική αναταραχή πρέπει να οφείλεται σε μεγάλη αμαρτία στη ζωή του Ιώβ.

Ομιλίες του C. Elihu. (Ιώβ 32:1-37:24)

1. Ο Elihu είναι ένας νεότερος άνδρας που ακούει αυτές τις ομιλίες και είναι απογοητευμένος με αυτό που ακούει. (32:1-5)
2. Εκφωνεί τέσσερις δικούς του λόγους. (Ιώβ 32:6 - 33:33· 34:1-37· 35:1-16· 36:1 -37:24)
ένα. Σε αυτά έρχεται πιο κοντά στην αλήθεια από τους άλλους.
σι. Επίπληξε τον Ιώβ επειδή δικαιολογούσε τον εαυτό του ενώπιον του Θεού.
ντο. Επίπληξε τους τρεις φίλους γιατί μιλούσαν πολύ αλλά έλεγαν λίγα.
ρε. Ο Ελιού επεσήμανε ότι η ταλαιπωρία μπορεί να χρησιμεύσει τόσο για διδασκαλία όσο και για τιμωρία.

Δ. Η απάντηση του Θεού στον Ιώβ. (Ιώβ 38:1-42:6)

1. Σε δύο υπέροχες ομιλίες ο Θεός προκάλεσε τον Ιώβ να εξηγήσει τα θαύματα της δημιουργίας του.
2. Ο Ιώβ έμαθε γρήγορα ότι δεν μπορούσε ποτέ να καταλάβει ένα κλάσμα από αυτά που ήξερε ο Θεός, και απάντησε υποταγμένος και παραδομένος.
3. Ο Θεός δεν εξήγησε στον Ιώβ γιατί υπέφερε. μάλλον Αυτός απλά ήθελε ο Ιώβ να Τον εμπιστευτεί και να υποκλιθεί μπροστά Του.

Ε. Επίλογος. (Ιώβ 42:7-17)

1. Ο Θεός επιπλήττει τους φίλους του Ιώβ. (42:7-10)
2. Η υγεία του Ιώβ αποκαθίσταται, ο πλούτος του αποκαθίσταται διπλά, και ευλογείται με δέκα παιδιά. (42:11-17)

IV. Βασικά θέματα του βιβλίου.

A. Το πρόβλημα της ταλαιπωρίας.

1. Πώς μπορεί ένας παντοδύναμος, παντοδύναμος και στοργικός Θεός να επιτρέψει το κακό, τον πόνο και τα βάσανα σε αυτόν τον κόσμο;
2. Αν και δεν προσφέρει μια συνολική εξήγηση, το βιβλίο θίγει ορισμένους λόγους για την παρουσία του στον κόσμο.
ένα. Η ταλαιπωρία δοκιμάζει τον χαρακτήρα. (Ιώβ 1:6-12· πρβλ. Ιάκωβος 1:2-4)
σι. Η ταλαιπωρία μπορεί να προκύψει από τη δική του αμαρτία. (Ιώβ 4:7-9· πρβλ. Ιωάννης 5:14)
ντο. Το βάσανο εξευγενίζει το αντικείμενό του. (Ιώβ 23:10· πρβλ.

Μαλαχίας 3:2-3)

ρε. Κάποια βάσανα μπορεί να είναι αποτέλεσμα της πειθαρχίας του Θεού.
(Ιώβ 33:19-30· Εβραίους 12:4-11)

3. Καθένα από αυτά ισχύει σε ορισμένες περιπτώσεις.

ένα. Κανένα από αυτά δεν είναι μια καθολική εξήγηση για τον πόνο.

σι. Το βιβλίο του Ιώβ καθιστά σαφές ότι είναι πέρα από την ανθρώπινη κατανόηση να εντοπίζει πάντα την αιτία του πόνου. (Ιώβ 38:1 επ.)

ντο. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να μην αντιμετωπίζουμε όλα τα βάσανα ως τιμωρία από τον Θεό. (πρβλ. Ιωάννης 9:11)

B. Η «υπομονή» του Ιώβ.

1. Η έκφραση «η υπομονή του Ιώβ» μας ήρθε από την απόδοση KJV του Ιακώβου 5:11.

2. Αν διαβάσατε το βιβλίο του Ιώβ, τον βρήκατε κάθε άλλο παρά υπομονετικό (όπως συνήθως ορίζουμε τη λέξη).

ένα. Ο Ιώβ γκρίνιαζε και γκρίνιαζε για την κατάστασή του. (3:1-26· 6:1-13)

σι. Επιτέθηκε στην ασυμπαθητική, ρηχή προοπτική των γύρω του. (6:14-30)

ντο. Ο Ιώβ παραπονέθηκε ακόμη και για τον Θεό στον Θεό. (30:20-23)

3. Η αρχική λέξη που αποδίδεται "Υπομονή" στο KJV μεταφράζεται καλύτερα "σταθερότητα" (RSV), "επιμονή" (NIV) και "στάθηκε σταθερός" (NEB).

4. Ο Ιώβ είναι ένα παράδειγμα ακλόνητου ανθρώπου που προσκολλάται με θάρρος στον Θεό ακόμα κι όταν δεν καταλαβαίνει. «Σε όλα αυτά, ο Ιώβ δεν αμάρτησε κατηγορώντας τον Θεό για αδικοπραγία». (1:22)

Γ. Η κυριαρχία του Θεού.

1. Ίσως το πιο εμπνευσμένο μέρος του βιβλίου είναι η υπέροχη ομιλία του Θεού στον Ιώβ. (Ιώβ 38-41)

2. Δυνατό και ποιητικό, μας θυμίζει το φοβερό μεγαλείο, την κυριαρχία και το μεγαλείο του Θεού.

ΨΑΛΜΟΙ

Εισαγωγή: Μερικές από τις πιο αγαπημένες παγκοσμίως γραφές μπορούν να βρεθούν στους Ψαλμούς. Αντικατοπτρίζοντας όλο το φάσμα των ανθρώπινων συναισθημάτων, οι Ψαλμοί έχουν βοηθήσει τους ανθρώπους να βρουν το δρόμο τους μέσα από διάφορες εμπειρίες της ζωής για αιώνες. Χρησιμεύουν ως εκφράσεις του ανθρώπινου συναισθήματος στη λύπη ή στη χαρά, στην κατάθλιψη ή στην αγαλλίαση, στο σκοτάδι ή στο φως.

Όνομα-Ψαλμοί

1. Η λέξη «ψαλμός» σημαίνει κυριολεκτικά έπαινος.
2. Ο εβραϊκός τίτλος αυτής της συλλογής είναι "Songs of Praise".

Συγγραφείς-Σύμφωνα με επιγραφές που δίνονται σε διάφορους ψαλμούς, μπορεί να εντοπιστεί η πατρότητα αρκετών από αυτούς.

1. Εβδομήντα τρία είναι γνωστό ότι συνέθεσε ο Ντέιβιντ.
2. Ο Σολομών έγραψε δύο. (72; 127)
3. Ο Heman έγραψε ένα. (88)
4. Ο Ίθαν συνέθεσε ένα άλλο. (89)
5. Το ένα γράφτηκε από τον Μουσή. (90)
6. Ο Ασάφ, ένας από τους αυλικούς μουσικούς του Δαβίδ, έγραψε δώδεκα. (50, 73-83)
7. Δέκα ψαλμοί συντάχθηκαν από τους «γιους του Κορέ». (42-49; 84; 85; 87)
8. Οι άλλοι είναι ανώνυμοι.

Σκοπός-Οι ψαλμοί συγκεντρώθηκαν και διατηρήθηκαν κυρίως για να σχηματίσουν ένα βιβλίο τραγουδιών ή ύμνο δοξολογίας και λατρείας.

1. Το βιβλίο αποτελείται από ποιήματα σχεδιασμένα για τραγούδι.
2. Έφτασε να χρησιμοποιείται ως ύμνος για λατρεία ναών και συναγωγών.
3. Οι ψαλμοί χρησιμοποιήθηκαν από την πρώτη εκκλησία (πρβλ. Εφεσίους 5:19) και είναι η πηγή των στίχων που χρησιμοποιούνται σε ορισμένα τραγούδια που τραγουδάμε σήμερα.
4. Εκτός από τη χρήση τους ως τραγούδια, οι Ψαλμοί έχουν προσφέρει λατρευτικό στοχασμό, παρηγοριά, ενθάρρυνση και πεποίθηση στο λαό του Θεού για αιώνες.

I. Ιστορικό του βιβλίου.

A. Με την ταύτιση ορισμένων συγγραφέων γνωρίζουμε ότι οι ψαλμοί

γράφτηκαν για χίλια χρόνια. (1500-500 π.Χ.)

1. Είναι σαφές ότι τα περισσότερα συντέθηκαν κατά την εποχή της ενιαίας μοναρχίας. (I Samuel -I Kings)
2. Η συντριπτική πλειοψηφία γράφτηκε κατά την εκατονταετία από το 1030-930 π.Χ.

B. Το βιβλίο χωρίζεται σε πέντε ξεχωριστές ομάδες.

1. Ψαλμοί 1-41.
2. Ψαλμοί 41-72.
3. Ψαλμοί 73-89.
4. Ψαλμοί 90-106.
5. Ψαλμοί 107-150.

Γ. Δεν γνωρίζουμε ποιος συνέλεξε και τακτοποίησε τους ψαλμούς με τη σημερινή τους σειρά.

Δ. Οι επιγραφές (ή οι επικεφαλίδες) αρκετών από τους ψαλμούς δεν υποδηλώνουν μόνο την συγγραφή, αλλά πολλά άλλα πράγματα προστέθηκαν από τους μεταφραστές του King James.

1. Οι συνθήκες που περιβάλλουν τη σύνθεσή τους. (34; 51; 102)
2. Η προβλεπόμενη λειτουργία ή χρήση του ψαλμού. (4; 30; 92)
3. Μια μελωδία ή μελωδία που συνοδεύει τον ψαλμό. (45; 56; 57; 69; 75)

Ε. Παρέχονται επίσης μουσικές σημειώσεις (π.χ. "selah", "gittith", "maskit") αβέβαιης σημασίας.

ΣΤ. Το σημαντικότερο λογοτεχνικό χαρακτηριστικό των Ψαλμών είναι ο παραλληλισμός

1. Η εβραϊκή ποίηση εξισορροπεί τη σκέψη παρά τον ήχο.
2. Χρησιμοποιώντας τον παραλληλισμό, ο ποιητής κάνει μια δήλωση στη μια γραμμή και την παραλληλίζει με μια συμπληρωματική δήλωση στην επόμενη γραμμή.
3. Μερικοί από τους βασικούς τύπους παραλληλισμού που βρίσκονται στους Ψαλμούς περιλαμβάνουν:
  - ένα. Συνώνυμος παραλληλισμός - Σε αυτή τη μορφή, η σκέψη που δηλώνεται στις πρώτες γραμμές ενισχύεται από τη δεύτερη γραμμή. (π.χ. 10:1· 18:2· 19:1· 114)
  - σι. Συνθετικός παραλληλισμός - Σε αυτήν την παράλληλη μορφή, οι δεύτερες γραμμές συμπληρώνουν τη σκέψη της πρώτης. (π.χ. 8:2· 12-1· 33:1)
  - ντο. Κλιματικός παραλληλισμός - Ένα μέρος της πρώτης γραμμής

επαναλαμβάνεται και μια νέα σκέψη προστίθεται στη δεύτερη γραμμή. (π.χ. 29:1-2· 32:1-2· 77:1)

ρε. Αντιθετικός παραλληλισμός - Η δεύτερη γραμμή προσφέρει μια αντίθετη σκέψη που δίνει έμφαση στην πρώτη γραμμή. (π.χ. 1:6· 18:27· 34:10)

Z. Στα εβραϊκά, ορισμένοι από τους ψαλμούς σχηματίζουν ακροστιχίδες. (π.χ. 9, 10, 25, 34; 37; 111 και 112)

II. Κύριο μήνυμα του βιβλίου.

Απ. Το κύριο μήνυμα των ψαλμών είναι η έκφραση λατρείας και εξάρτησης από την αγάπη, το έλεος και τη δύναμη του μεγάλου Θεού μας!

B. Τρία βασικά στοιχεία που εκφράζονται στους Ψαλμούς είναι ο έπαινος, η ικεσία και η μετάνοια.

III. Περίγραμμα του βιβλίου.

A. Αν και οι ψαλμοί υποδιαιρούνται σε πέντε ομάδες (πρβλ. I .B.), είναι ουσιαστικά αδύνατο να περιγράψουμε τους ψαλμούς κατά ύψος ή περιεχόμενο.

1. Προσευχές, ικεσίες, έπαινοι, προφητείες κ.λπ. αναμειγνύονται αδιακρίτως μεταξύ των πέντε ομαδοποιήσεων του βιβλίου.
2. Μερικοί ψαλμοί συνδυάζουν περισσότερα από ένα θέματα σε ένα μόνο ποίημα.

B. Οι μελετητές ποικίλλουν ως προς τις μεθόδους ταξινόμησης των ψαλμών. Εδώ είναι ένα δείγμα:

1. Μεσσιανικοί ψαλμοί - Αυτοί μιλούν προφητικά για το πρόσωπο και το έργο του Μεσσία. (π.χ. 2, 8, 22, 69, 110)
2. Ψαλμοί θρήνου - Σε αυτούς τους ψαλμούς, υπάρχει μια κραυγή προς τον Θεό για βοήθεια σε καιρό δυσκολίας. (π.χ., 7, 26 και 60)
3. Μαρτυρικοί ψαλμοί - Το ουσιαστικό χαρακτηριστικό αυτών των ψαλμών είναι η δήλωση από τον συγγραφέα για το τι έχει κάνει ο Θεός γι 'αυτόν. (π.χ. 30; 34)
4. Ψαλμοί προσκυνητών - Γνωστοί και ως «ψαλμοί της ανάβασης», αυτοί οι ψαλμοί έχουν να κάνουν με προσκυνήματα στην ιερή πόλη της Ιερουσαλήμ. Αυτά τα τραγούδια προφανώς τραγουδήθηκαν καθώς οι Ισραηλίτες ανέβαιναν στην Ιερουσαλήμ για ετήσιες γιορτές. (π.χ. 120-134)
5. Επιβλητικοί ψαλμοί - Αυτοί είναι ψαλμοί που ζητούν κρίση για τους

κακούς. (58, 109)

6. Ψαλμοί μετάνοιας - Κυρίως γραμμένοι από τον Δαβίδ, αυτοί οι ψαλμοί αποκαλύπτουν την καρδιά ενός μετανοημένου ατόμου που λυπάται για την αμαρτία του. (32, 51)
7. Ψαλμοί σοφίας - Αυτοί οι ψαλμοί δίνουν συμβουλές σε ευσεβείς ανθρώπους που ζουν σε έναν ασεβή κόσμο. (π.χ. 37, 73)
8. Ιστορικοί ψαλμοί - Στους ιστορικούς ψαλμούς, ο συγγραφέας ανατρέπει στη συμπεριφορά του Θεού με το έθνος του Ισραήλ. (π.χ. 78, 105, 106)

IV. Βασικά θέματα του βιβλίου.

A. Η παρουσίαση του Θεού στους Ψαλμούς.

1. Περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο βιβλίο της Παλαιάς Διαθήκης, οι Ψαλμοί μοιράζονται μαζί μας τις κύριες πτυχές της προσωπικότητας και της φύσης του Θεού.

ένα. Είναι εύκολα φανερό ότι οι ψαλμωδοί έβλεπαν τον Θεό ως προσωπικό και φροντισμένο, καθώς και παντοδύναμο και δίκαιο.

σι. Τον επαινούν συνεχώς ως Δημιουργό, Συντηρητή, Κυρίαρχο και Κριτή.

2. Τονίζουν ορισμένα από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του Θεού:

ένα. Το άπειρό του. (πρβλ. Ψαλμός 139)

[1] Είναι παντογνώστης [απεριόριστη γνώση]. (εδ. 1-6)

[2] Είναι πανταχού παρών [παρών σε όλα τα μέρη]. (ν.7-12)

[3] Είναι παντοδύναμος. [άπειρη δύναμη] (εδ. 13-18)

[4] Είναι όλος άγιος και δίκαιος. (εδ. 19-24)

σι. Η καλοσύνη του. (Ψαλμοί 25:8-10· 33:5· 34:8· 52:1,9· 73:1· 86:5· 100:5· 106:1)

ντο. Η δύναμή του. (Ψαλμοί 21:13· 46:1-7· 62:11· 65:6, 7· 77:14-18)

ρε. Η δικαιοσύνη του. (Ψαλμοί 7:9· 48:10· 50:6· 71:15,19· 89:16· 97:2· 111:3· 1119:142-144)

μι. Την πιστότητά του. (Ψαλμοί 18:30:25:10· 36:5· 40:10· 89:1-34· 92:1, 2, 15· 111:5-9)

φά. Η αγάπη του. (Ψαλμοί 42:8· 47:4· 63:3· 78:68· 89:33)

σολ. Το έλεός του. (Ψαλμοί 18:50· 32:1-5· 57:10· 62:12· 65:3· 69:16· 78:38-39· 85:2-3). 103:3-17)

B. Οι Μεσσιανικοί Ψαλμοί.

1. Αρκετοί από τους ψαλμούς έχουν ερμηνευτεί στην Καινή Διαθήκη ότι μιλούν για τον Χριστό.

ένα. Ψαλμοί 2; βλ. Πράξεις 4:25-26. 13:33; Εβραίους 1:5. 5:5

σι. Ψαλμοί 16; βλ. Πράξεις 2:24-31. 13:35-37
ντο. Ψαλμός 22; βλ. Ματθαίος 27:35-46. Ιωάννης 19:23-25
ρε. Ψαλμοί 45; βλ. Εβραίους 1:8-9
μι. Ψαλμοί 89; Πράξεις 2:30
φά. Ψαλμοί 110; Ματθαίος 22:43-45. Πράξεις 2:33-35. 5:6-10:6:20;
7:24

2. Ο τρόπος με τον οποίο αναφέρονται αυτοί οι ψαλμοί στην Καινή Διαθήκη καθιστά σαφές ότι οι αναφορές στον Δαβιδικό θρόνο αποτελούν προμήνυμα του Χριστού.
3. Ο Ιησούς ισχυρίστηκε ότι οι ψαλμοί μιλούσαν γι' αυτόν. «Πρέπει να εκπληρωθούν όλα όσα είναι γραμμένα για μένα στο Νόμο του Μωυσή, στους Προφήτες και στους Ψαλμούς». (Λουκάς 24:44)

Γ. Μια εξάρτηση από τον Θεό. - Ψαλμός 23:

1. Αν οι Ψαλμοί ξεκαθαρίζουν κάτι, είναι ότι ολόκληρος ο τρόπος ζωής και το μέλλον μας είναι χτισμένοι στον Θεό.
2. Παρέχει:
  - ένα. Η καθοδήγησή μας. (23:1)
  - σι. Η προστασία μας. (23:4-5)
  - ντο. Η τροφή μας. (23:2)
  - ρε. Το κουράγιο μας. (23:4β)
  - μι. Η πειθαρχία μας. (23:4β)
  - φά. Τις ευλογίες μας. (23:6α)
  - σολ. Η αίσθηση της αξίας μας. (23:5β)
  - η. Το αιώνιο πεπρωμένο μας. (23:6β)

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΕΣ, ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΣΟΛΩΜΩΝΑ

Εισαγωγή: Αυτά τα βιβλία περιλαμβάνονται μαζί γιατί είναι σε μεγάλο βαθμό έργα του Σολομώντα. Η ραβινική παράδοση λέει ότι τα τρία βιβλία γράφτηκαν κατά τη διάρκεια τριών εποχών της ζωής του Σολομώντα - Άσμα Σολομώντα όταν ήταν σε νεανικό σφρίγος, Παροιμίες στη μέση της ζωής και Εκκλησιαστής όταν ήταν πικραμένος γέρος. Αν και δεν έχουμε ιδέα πόσο αληθινός είναι αυτός ο θρύλος, είναι αλήθεια ότι τα βιβλία φέρουν ξεχωριστά, ξεχωριστά μηνύματα.

Ονόματα

1. Παροιμίες - Μια παροιμία είναι μια σύντομη ρήση που χρησιμοποιείται για να επικοινωνήσει μια αλήθεια.

ένα. Η ρίζα της λέξης «παροιμία» φέρει την ιδέα του «κυβερνώ» ή «εξουσιάζει».

σι. Οι παροιμίες είναι σοφές, συνοπτικές δηλώσεις που χρησιμοποιούνται για να διέπουν τη ζωή μας.

2. Εκκλησιαστής - Το όνομα προέρχεται από την ελληνική απόδοση του εβραϊκού τίτλου "Qoheleth", δηλαδή "Ο Κήρυκας".

3. Άσμα Σολομώντα

ένα. Αυτός ο τίτλος έρχεται στις Αγγλικές Βίβλους μας επειδή είναι ένα ποίημα (τραγούδι) που συνέθεσε ο Σολομών.

σι. Ο εβραϊκός τίτλος του βιβλίου είναι «Song of Songs», που σημαίνει «το καλύτερο από τα τραγούδια».

Συγγραφέας- Είναι γενικά αποδεκτό ότι:

1. Ο Σολομών είναι ο συγγραφέας του Εκκλησιαστής, του Άσμου του Σολομώντα και των περισσότερων Παροιμιών. (Παροιμίες 1:1· 10:1· 25:1· Εκκλησιαστής 1:1-12: Άσμα Σολομώντα 1:1)

2. Τα δύο τελευταία κεφάλαια των Παροιμιών γράφτηκαν από τον Agur και τον βασιλιά Λεμουήλ, για τον οποίο γνωρίζουμε ελάχιστα.

Σκοπός

1. Οι παροιμίες γράφτηκαν για να παρέχουν στέρεες συμβουλές για μια καλή ζωή.

2. Ο Εκκλησιαστής καταγράφει τους αγώνες του ανθρώπου να βρει νόημα και ολοκλήρωση στη ζωή.

3. Το Άσμα του Σολομώντα περιγράφει παραστατικά την ομορφιά της σωματικής αγάπης όπως την ήθελε ο Θεός.

I. Ιστορικό των βιβλίων.

Ο Α. Σολομών, ο συγγραφέας του μεγαλύτερου μέρους αυτού του υλικού, ήταν ο τρίτος Βασιλιάς του Ισραήλ που κυβέρνησε από το 970 έως το 930 π.Χ.

1. Ήταν γιος του Δαβίδ και της Βηθσαβεέ. (πρβλ. Β' Σαμουήλ 12:24)

2. Το όνομά του σημαίνει ειρηνικός.

Β. Η άνοδος του Σολομώντα στην εξουσία εξιστορείται στο Α' Βασιλέων 1:1-2:46.

Γ. Έχοντας την επιλογή ενός θεϊκού δώρου ως νέος βασιλιάς του Ισραήλ, ο Σολομών ζητά ταπεινά σοφία. (Α' Βασιλέων 3:5-9)

1. Επειδή ήταν το καταλληλότερο αίτημα, ο Κύριος του έδωσε σοφία και πλούτη και φήμη. (Α' Βασιλέων 3:10-14)

2. Κλασικό παράδειγμα της σοφίας του είναι η λύση που πρόσφερε για το επίμαχο παιδί. (πρβλ. Α' Βασιλέων 3:16-28)

Δ. Στις αρχές της καριέρας του, ο Σόλομον αναγνωρίζεται ίσως ως ο πιο σοφός άνθρωπος που έζησε ποτέ.

1. Συνέθεσε 3000 παροιμίες και 1005 τραγούδια. (Α' Βασιλέων 4:32)
2. Είναι ο κορυφαίος συγγραφέας της λογοτεχνίας σοφίας του Ισραήλ. (Α' Βασιλέων 3:1· 11:1-6) και οδηγήθηκε στην ειδωλολατρία.

Ε. Αργότερα στη βασιλεία του, ο Σολομών πέτυχε πολλά σπουδαία πράγματα (π.χ. κατασκευή του ναού), αλλά αυτά τα επιτεύγματα είχαν μεγάλο κόστος. 1. Για να ολοκληρώσει μερικά από τα φιλόδοξα οικοδομικά του έργα, ο Σολομών χρησιμοποίησε καταναγκαστική εργασία και έχασε την καλή θέληση του λαού. (πρβλ. Α' Βασιλέων 4:6β)

2. Πήρε ξένες συζύγους για πολιτικούς σκοπούς (Α' Βασιλέων 3:1· 11:1-6) και οδηγήθηκε στην ειδωλολατρία.

Φ. Αυτά τα τρία βιβλία μοιράζονται μαζί μας τα οφέλη των εμπειριών του.

1. Οι Παροιμίες και το Άσμα του Σολομώντα μοιράζονται μαζί μας τη σοφία που λαμβάνεται απευθείας από τον Θεό.
2. Ο Εκκλησιαστής μοιράζεται μαζί μας τη σοφία που απέκτησε ξανά με τον δύσκολο τρόπο.

II. Μήνυμα(α) των βιβλίων.

Α. Το κύριο μήνυμα των τριών βιβλίων είναι ότι η ζωή έχει πραγματική αξία και

που σημαίνει μόνο όταν περπατάς με τον Θεό.

1. Στις Παροιμίες μια φράση κλειδί είναι «ο φόβος του Κυρίου».
2. Στον Εκκλησιαστή κάθε τι «κάτω από τον ήλιο» είναι «ανούσιο» και «κυνήγι του ανέμου» εκτός από τον Θεό.
3. Στο Song of Solomon, η ομορφιά της σωματικής οικειότητας εκθειάζεται όταν απολαμβάνουμε τον τρόπο του Θεού.

Β. Στίχοι θέματος:

1. «Ο φόβος του Κυρίου είναι η αρχή της γνώσης, αλλά οι ανόητοι περιφρονούν τη σοφία και την πειθαρχία». (Παροιμίες 1:7)
2. «Τώρα ακούστηκαν όλα. Ιδού το συμπέρασμα του θέματος: Φοβάστε τον Θεό και τηρήστε τις εντολές του, γιατί αυτό είναι όλο το [καθήκον] του ανθρώπου». (Εκκλησιαστής 12:13)
3. «Πολλά νερά δεν μπορούν να σβήσουν την αγάπη. τα ποτάμια δεν

μπορούν να το ξεπλύνουν». (Άσμα Σολομώντα 8:7α)

III. Περίγραμμα των βιβλίων.

A. Παροιμίες.

1. Ο Σολομών προσφέρει επιλεγμένες παροιμίες για τη σοφία. (1-9)
2. Ακολουθεί μια συλλογή Παροιμιών που ασχολούνται με ένα ευρύ φάσμα θεμάτων (10-29), όπως:
ένα. Χρήση και κατάχρηση της γλώσσας.
σι. Τα οφέλη και οι ευλογίες της επιμέλειας και της εργασίας.
ντο. Καλοί φίλοι.
ρε. Παιδική εκπαίδευση.
μι. Πλούτος.
φά. Η καθοδήγηση του Θεού.
σολ. και τα λοιπά.
3. Ο Agur συντάσσει διάφορες παροιμίες στο κεφάλαιο 30.
4. Ο Lemuel γράφει τις παροιμίες του κεφαλαίου 31, συμπεριλαμβανομένου ενός όμορφου ποίημα ακροστιχίδας που επαινεί μια καλή γυναίκα. (31:10-31)

B. Εκκλησιαστής.

1. Ο πρόλογος. (1:1-11)
2. Ο Σολομών συζητά τις διάφορες επιδιώξεις στις οποίες ασχολήθηκε για εκπλήρωση. (1:12-6:12)
3. Στην επόμενη ενότητα η ανοησία του είναι ακόμα εμφανής, αλλά κάποια κομμάτια σοφίας αρχίζουν να αναδύονται. (7:1 -12:8)
4. Το συμπέρασμα του βιβλίου δείχνει την ορθή σχέση και την υπακοή στον Θεό. (12:9-14)

Γ. Άσμα Σολομώντα

1. Χρησιμοποιώντας αφήγηση σε πρώτο πρόσωπο, το ποίημα ξεκινά με μια νύφη να επαινεί και να λαχταρά τον άντρα της. (1:1-3:11)
2. Στην επόμενη ενότητα, ο σύζυγος επαινεί τη νύφη του. (4:1 - 5:1)
3. Για αδιευκρίνιστους λόγους, ο σύζυγος λείπει και εκείνη λαχταρά να επιστρέψει. (5:2 - 6:9)
4. Όταν οι δύο ερωτευμένοι επανενώνονται, η χαρά του έρωτά τους εξυμνείται. (6:10-8:14)

IV. Βασικά θέματα των βιβλίων.

- A. Το κύριο θέμα των Παροιμιών είναι η αξία της αληθινής σοφίας. (1:20-23) Μερικά βασικά στοιχεία της αληθινής σοφίας είναι:

1. Η σοφία βασίζεται πάντα στον σεβασμό, την πίστη και την εμπιστοσύνη στον Θεό. (1:7· 9:10· 3:5-8)
  - ένα. Η σοφία δεν είναι συνώνυμη με τη γνώση.
  - σι. Σοφία είναι η σωστή χρήση της γνώσης και των δεξιοτήτων, για να φέρει τη δόξα του Θεού.
2. Η σοφία εμφανίζεται σε:
  - ένα. Σωστή χρήση της γλώσσας. (4:23)
    - [1] Περιορίστε τα λόγια σας στο ελάχιστο. (10:14-19· 17:28)
    - [2] Κρατήστε τους ειλικρινείς. (12:19-22· 19:22)
    - [3] Κρατήστε τα σύντομα. (17:27)
    - [4] Μην συκοφαντείς. (10:18; 11:13; 16:28; 18:8; 20:19; 26:20)
  - σι. Προσωπική ακεραιότητα. (10:9; 13:6; 15:26; 28:18)
  - ντο. Καλοσύνη. (11:16-17· 12:25)
  - ρε. Ταπεινότητα. (11:2; 13:10; 15:25; 16:5; 18; 19; 22:4)
  - μι. Υπομονή. (12:16; 14:16-17; 14:29; 15:18; 16:32; 22:24, 25)
  - φά. Συζυγική πίστη. (5:1-14, 21-23· 6:20-35· 7:1-27)
  - σολ. Γενναιοδωρία. (3:27-28; 11:24-26; 18:16; 19:17:21:13)
  - η. Εργατικότητα. (6:6-8· 10:26· 12:11, 24, 27· 20:4, 13)
3. Η σοφία βρίσκεται από:
  - ένα. Μια καρδιά που αναζητά. (Παροιμίες 2:1-4· πρβλ. 1 Πέτρου 2:2)
  - σι. Αποκάλυψη από τον Θεό. (Παροιμίες 2:6)
  - ντο. Μια υποτακτική ζωή. (πρβλ. Ψαλμός 119:98-100)

B. Το κύριο θέμα του Εκκλησιαστή - ο κόσμος δεν μπορεί να προσφέρει ευτυχία.

1. Δυστυχώς, αφού ζήτησε και έλαβε σοφία, ο Σολομών τη σπατάλησε.
2. Ο Εκκλησιαστής εντοπίζει τις αναζητήσεις του για νόημα και ευτυχία.
  - Αναζήτησε αυτές τις αρετές μέσω:
    - ένα. Σοφία και γνώση. (1:12-18)
    - σι. Ευχαρίστηση. (2:1)
    - ντο. Γέλιο. (2:2)
    - ρε. Αλκοόλ. (2:3)
    - μι. Μεγάλα κτιριακά έργα. (2:4-6)
    - φά. Συσσώρευση πλούτου και περιουσιακών στοιχείων. (2:7-11· 5:10-11)
    - σολ. Σκληρή δουλειά. (3:22-23)
3. Ο Σολομών καταλήγει στο συμπέρασμα ότι όλα αυτά ήταν «χωρίς νόημα, κυνήγι του ανέμου».
4. Στο τέλος του βιβλίου, ο Solomon έχει ξαναμάθει την πηγή του νόημα και ευτυχία. (12:1-13)

Γ. Το κύριο θέμα του Άσμαν του Σολομώντα είναι η ομορφιά της σεξουαλικότητας όταν την απολαμβάνουμε εντός των παραμέτρων του θελήματος του Θεού.

1. Η αντίληψη ότι το σεξ είναι ένα «αναγκαίο κακό» έχει περάσει λανθασμένα ανά τους αιώνες.
2. Η Βίβλος παρουσιάζει μια πολύ θετική άποψη για τη σεξουαλικότητα. ένα. Ο Θεός δημιούργησε τους ανθρώπους με σεξουαλικές ανάγκες και επιθυμίες. (Γένεση 1:27-28· 2:18-25· Α Κορινθίους 7:3-5)
σι. Έχει ξεκαθαρίσει ότι η σεξουαλική έκφραση είναι καλή και σωστή μέσα και μόνο στο πλαίσιο του γάμου. (Εξοδος 20:14· Λευιτικό 18:20· Αριθμοί 5:12-13, 29· Παροιμίες 6:29-32· Ματθαίος 5:27· Μάρκος 10:19)
ντο. Το Song of Solomon ενθαρρύνει μια αποκλειστική (Song of Solomon 4:9) και άθραυστη (8:6-7) σχέση μεταξύ δύο ανθρώπων εντός του δεσμού του γάμου.
3. Αυτή η θετική άποψη τόσο του γάμου όσο και της σεξουαλικότητας πρέπει να διδάσκεται στα σπίτια μας και στα μαθήματα της Αγίας Γραφής.

ΗΣΑΪΑΣ

Εισαγωγή: Με το βιβλίο του Ησαΐα. εισάγουμε ένα εντελώς νέο τμήμα της γραφής - τους Προφήτες. Η αγγλική μας λέξη "προφήτης" προέρχεται από την ελληνική λέξη prophētēs (αυτός που μιλά για άλλον και χρησιμοποιείται για τη μετάφραση της εβραϊκής λέξης nabi (αυτός που γνωστοποιεί το θείο θέλημα). Ένας προφήτης στο Ισραήλ θεωρούνταν ως πρόσωπο μέσω του οποίου θα μιλούσε ο Θεός, (πρβλ. Ησαΐας 45:11-13· Ιερεμίας 1:9· Αμώς 1:3-5), οι προφήτες δεν ήταν άρχοντες ή αξιωματούχοι στην κυβέρνηση προκάλεσε τους βασιλιάδες και τους ανθρώπους να ακολουθήσουν τις οδούς του Κυρίου (πρβλ. Α' Βασιλέων 18:17-18).

Οι προφήτες πριν από το 850 π.Χ. αναφέρονται ως οι «μη γραφείς» προφήτες. Αν και ορισμένα από τα γραπτά τους είναι μέρη της Βίβλου (π.χ. Μωυσής, Σαμουήλ), δεν άφησαν πίσω τους βιβλία με τις συλλογικές τους προφητείες.

Οι προφήτες μετά το 850 π.Χ. ονομάζονται γενικά οι «γράφοι» προφήτες. Υπάρχουν δεκαεπτά βιβλία στη Βίβλο που συνέθεσε το Πνεύμα του Θεού

μέσω αυτών των ανθρώπων. Πέντε από αυτά τα δεκαεπτά βιβλία γράφτηκαν από τους Μείζονες Προφήτες και δώδεκα από τους Μικρούς Προφήτες. (Σημείωση: Η διάκριση μεταξύ Μείζονος και Μικρού Προφήτη βασίζεται στο μήκος των βιβλίων) Ο Ησαΐας δεν είναι το πρώτο προφητικό βιβλίο που γράφτηκε (βλ. χρονολογικό χάρτη των προφητών), αλλά είναι το πρώτο στο οποίο φτάνουμε στις Βίβλους μας.

Όνομα-Το βιβλίο πήρε το όνομα του συγγραφέα του.

Αρθούρος

1. Ο συγγραφέας του βιβλίου είναι ο Ησαΐας:
  - ένα. Το όνομά του σημαίνει «ο Κύριος σώζει».
  - σι. Εζήσε και διακονούσε στην Ιερουσαλήμ όπου ήταν ο ιεροκήρυκας της αυλής.
  - ντο. Ο Ησαΐας ήταν προφανώς καλά μορφωμένος, επιδέξιος στον λόγο και τη γραφή και ήταν γνωστός στη βασιλική αυλή.
  - ρε. Η παράδοση υποστηρίζει ότι πριονίστηκε στη μέση κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Μανασσή.
2. Οι φιλελεύθεροι μελετητές αναρωτιούνται εάν ο Ησαΐας έγραψε τα κεφάλαια 40-66:
  - ένα. Το βιβλίο αλλάζει θέματα μεταξύ των κεφαλαίων 39 και 40.
  - σι. Ο πρωταρχικός λόγος για την αμφισβήτηση της συνολικής συγγραφής του Ησαΐα είναι η απροθυμία να επικυρωθεί η προγνωστική προφητεία.
  - ντο. Η Καινή Διαθήκη αντιμετωπίζει το βιβλίο ως ενότητα. (Ματθαίος 3:3· 8:17· 12:17· 13:14· 15:7· Ιωάννης 12:38-41)

Σκοπός-Το βιβλίο του Ησαΐα έκανε τρία πράγματα:

1. Ο Ησαΐας επέληξε την ηγεσία του Ιούδα επειδή αναζητούσε πολιτική ασφάλεια αντί να εμπιστευτεί τον Κύριο.
2. Προέβλεψε την αιχμαλωσία των Βαβυλωνίων και την επιστροφή του Ιούδα στην πατρίδα τους.
3. Ο Ησαΐας κοίταξε πέρα από τα άμεσα γεγονότα και προείπε τον ερχομό, τα βάσανα και τη βασιλεία του Μεσσία.

I. Ιστορικό του βιβλίου.

Ο Α. Ησαΐας είχε μια μακρά διακονία που ξεκίνησε το έτος που πέθανε ο βασιλιάς Ουζίας (740 π.Χ.) και συνεχίστηκε στη βασιλεία του Μανασσή (696-642 π.Χ.).

1. Η διακονία του επεκτάθηκε κατά τη διάρκεια της βασιλείας τεσσάρων

βασιλιάδων του Ιούδα.

2. Το έργο του κάλυψε ένα διάστημα τουλάχιστον πενήντα ετών.

Ο Β. Ησαΐας υπηρέτησε σε μια κρίσιμη περίοδο στην ιστορία του έθνους.

1. Ξεκίνησε το έργο του ενώ υπήρχαν ακόμη δύο βασιλεία.

2. Είδε την πτώση του Ισραήλ (721 π.Χ.) και προειδοποίησε τον Ιούδα για την ίδια τύχη.

3. Ο Ησαΐας ήταν σύγχρονος του Μιχαΐα στον Νότο (Ιούδα) και του Ωσηέ στον Βορρά (Ισραήλ).

4. Υπήρξε μεγάλη βοήθεια και υποστήριξη στον θεοσεβή Βασιλιά Εζεκία.

II. Το κύριο μήνυμα του βιβλίου.

A. Το κύριο μήνυμα του βιβλίου ήταν μια αυστηρή επίπληξη και μια έκκληση για μετάνοια.

1. Η κοινωνική αδικία ήταν κοινός τόπος. (πρβλ. Ησαΐας 5:8)

2. Η πνευματική ζωή του Ιούδα υπέφερε. Ιερείς και προφήτες ήταν διεφθαρμένοι. (Ησαΐας 56:10-12)

B. Ησαΐας 1 είναι η επισκόπηση ολόκληρου του βιβλίου.

1. Ο προφήτης παρακαλεί για μετάνοια και μια μεταμορφωμένη ζωή.

2. «Τα χέρια σου είναι γεμάτα αίμα. πλυθείτε και καθαρίστε. Πάρε τα κακά σου από τα μάτια μου! Σταμάτα να κάνεις λάθος, μάθε να κάνεις σωστά! Αναζητήστε δικαιοσύνη, ενθαρρύνετε τους καταπιεσμένους. Υπερασπιστείτε την υπόθεση του ορφανού, υπερασπιστείτε την υπόθεση της χήρας». (Ησαΐας 1:16-17)

III. Περίγραμμα του βιβλίου.

A. Προφητείες κρίσεως κατά των εθνών. (Ησαΐας 1-35)

1. Ο Ιούδας και η Ιερουσαλήμ κατηγορούνται για τις αμαρτίες τους. (1:1-31)

2. Η καταστροφή που θα υποστεί η Ιερουσαλήμ αντιπαραβάλλεται με την ομορφιά της «Ιερουσαλήμ του Γιαχβέ» (δηλ. - η βασιλεία του Μεσσία). (2:1-5:30)

3. Ο Ησαΐας δέχεται την κλήση και την αποστολή του από τον Θεό. (6:1-13)

4. Ακολουθεί το «βιβλίο του Εμμανουήλ», προσφέροντας προφητείες των

Ο ερχομός του Μεσσία με φόντο τον Συνοεφραιμιτικό πόλεμο. (7:1 - 12:6)

5. Δίνονται μια σειρά από προφητείες κρίσης κατά:

ένα. Βαβυλών. (13:1-14:23)

σι. Ασσυρία. (14:24-27)

ντο. Φιλιστία. (14:28-32)

ρε. Μωάβ. (15:1-16:14)

μι. Δαμάσκο. (17:1-14)

φά. Cush και Αίγυπτος. (18:1-20:6)

σολ. Βαβυλών. (21:1-10)

η. Edom. (21:11-12)

Εγώ. Αραβία. (21:13-17)

ι. Ιερουσαλήμ. (22:1-25)

κ. Λάστιχο. (23:1-18)

6. Δίνονται γενικές προφητείες σχετικά με την κρίση κατά της γης την «ημέρα του Κυρίου». (24:1-27:13)

7. Δίνονται προειδοποιήσεις σε:

ένα. Το Βόρειο Βασίλειο. (28:1-13)

σι. Το Νότιο Βασίλειο. (28:14-31:9)

8. Μια υπόσχεση ευλογίας και χαράς προσφέρεται σε όσους αναζητούν τον Κύριο με δικαιοσύνη. (32:1-35:10)

B. Η ιστορική γέφυρα (Ησαΐας 36-39):

1. Αυτά τα τέσσερα κεφάλαια περιέχουν μια ιστορική παρένθεση που εξετάζει διάφορα γεγονότα από τη ζωή του βασιλιά Εζεκία. (36-39)

ένα. Ο Συναχειρείμ απείλησε να εισβάλει στην Ιερουσαλήμ και ο βασιλιάς Εζεκίας καλεί τον Ησαΐα. (36:1-37:5)

σι. Ο προφήτης υποσχέθηκε την απελευθέρωση και ένας άγγελος κατέστρεψε τον ασσυριακό στρατό. (37:6-38)

ντο. Κατά τη διάρκεια μιας ασθένειας, ο Εζεκίας προσευχήθηκε θερμά και ο Θεός του παρέτεινε τη ζωή 15 χρόνια. (38:1-22)

ρε. Ωστόσο, μετά την ανάρρωσή του, ο Εζεκίας καυχόταν ανόητα για τον πλούτο του έθνους και ο Ησαΐας προέβλεψε ότι η Βαβυλώνα μια μέρα θα λεηλάτηζε τον Ιούδα. (39:1-8)

2. Αυτά τα κεφάλαια χρησιμεύουν επίσης για να γεφυρώσουν το πρώιμο μέρος του βιβλίου, που σχετίζεται με την κυριαρχία των Ασσυρίων, με το τελευταίο τμήμα και την προφητεία του για τη Βαβυλωνιακή κατάκτηση.

Γ. Προφητείες του μέλλοντος (Ησαΐας 40-66):

1. Με φόντο τη βαβυλωνιακή εξορία που μόλις είχε προβλεφθεί, προμηνύεται η ευγενική απελευθέρωση του Θεού. (40:1-48:22)

2. Πέρα από την αποκατάσταση στην πατρίδα τους, η τελική απελευθέρωση θα ερχόταν μέσω του «Δούλου του Κυρίου». (49:1-53:12)
3. Το έργο του θα συνοδευόταν από δόξα. (54:1-57:12)
4. Το βιβλίο κλείνει με εκκλήσεις για μετάνοια (58:1-59:15) και με την κατανόηση ότι η τελική ελπίδα του Ιούδα βρίσκεται μόνο μέσω του ερχόμενου Μεσσία. (59:16-66:24)

IV. Βασικά θέματα του βιβλίου.

A. Προφητεία

1. Πολλοί αρνούνται την συγγραφή ολόκληρου του βιβλίου από τον Ησαΐα εξαιτίας του προγνωστικές προφητείες στην τελευταία ενότητα (κεφάλαια 40-66). ένα. Για παράδειγμα, τα εδάφια Ησαΐας 44:28 και 45:1 ονομάζουν συγκεκριμένα τον Κύριο ως τον μοναδικό που θα χρησιμοποιούσε ο Θεός για να ανοικοδομήσει τον ναό .... 150 χρόνια πριν πραγματοποιηθεί!
σι. Πολλές συγκεκριμένες μεσσιανικές προφητείες εμφανίζονται και σε αυτή την ενότητα.
2. Να σημειωθεί, ωστόσο, ότι η πρώτη ενότητα του βιβλίου περιέχει και προφητείες.
ένα. Προμηνύονται τα μέλλοντα της Βαβυλώνας, της Ασσυρίας, της Αιγύπτου κ.λπ.
σι. Στην πρώτη ενότητα περιλαμβάνονται και οι μεσσιανικές προφητείες.
3. Το πραγματικό πρόβλημα εδώ είναι η υπόθεση ότι κανένας συγγραφέας δεν θα μπορούσε να γνωρίζει το μέλλον.
ένα. Μια τέτοια υπόθεση αναιρεί τη θεϊκή προέλευση του Λόγου.
σι. Η παρουσία προγνωστικών προφητειών είναι απόδειξη έμπνευσης. (πρβλ. Δευτερονόμιο 18:21-22)

B. Η Αγιότητα του Θεού.

1. Στη ριζική του μορφή (qds - ιερό) φέρει την ιδέα του χωριστού ή του διαχωρισμού.
2. Η έκφραση του Ησαΐα, «ο Άγιος του Ισραήλ» βρίσκεται 25 φορές στο βιβλίο. (Στην υπόλοιπη Παλαιά Διαθήκη εμφανίζεται μόνο έξι φορές.)
3. Σε μια από τις σπουδαίες σκηνές της Βίβλου, επιτρέπεται στον Ησαΐα να δει τον θρόνο του Κυρίου. (Ησαΐας 6:1-13)
ένα. Τα σεραφεϊμ φώναξαν: «Άγιος, άγιος, άγιος ο Κύριος ο Παντοκράτωρ».

(Ησαΐας 6:3)

σι. Η απάντηση του Ησαΐα είναι ντροπή και φόβος που γεννήθηκε από την προσωπική του ανομία.

ντο. Ο Θεός επέτρεψε και χρησιμοποίησε την εμπειρία του Ησαΐα για να καλέσει τον Ισραήλ να «ξεχωρίσει» από τις στάσεις και τη συμπεριφορά των παγανιστικών εθνών.

4. Η αγιότητα του Θεού δεν αναιρεί το σωτήριο και λυτρωτικό πνεύμα Του.

ένα. Θυμηθείτε το όνομα Ησαΐας σημαίνει «ο Θεός θα σώσει».

σι. Πολλές φορές στο βιβλίο ο Ησαΐας λέει, «ο Λυτρωτής σου, ο Άγιος του Ισραήλ». (πρβλ. Ησαΐας 41:14· 43:14· 47:4· 48:17· 54:5)

Γ. Ο δούλος του Κυρίου.

1. Ξεκινώντας από τον Ησαΐα 40 βρίσκουμε την επαναλαμβανόμενη φιγούρα του «Δούλου του Κυρίου».
2. Μερικές φορές ο υπηρέτης είναι ξεκάθαρα το έθνος του Ισραήλ (Ησαΐας 49:3), και άλλες φορές δεν είναι. (Ησαΐας 49:5-6)
3. Μερικοί μελετητές βλέπουν τον υπηρέτη ως μια εξέλιξη που χαρακτηρίζεται σε αυτήν την πυραμίδα:

4. Ο Ησαΐας 53 προσφέρει ξεκάθαρα μια εικόνα του υπηρέτη ως Ιησού Χριστού. (πρβλ. Πράξεις 8:32-34· Α' Πέτρου 2:22-25)

ΙΕΡΕΜΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΝΟΙ

Εισαγωγή: Οι προφητείες του Ιερεμία δόθηκαν στον Ιούδα λίγο πριν και αμέσως μετά την πτώση της Ιερουσαλήμ. Το βιβλίο ξεκινά περίπου 60 χρόνια μετά το τέλος της διακονίας του Ησαΐα.

Ονόματα

1. Ο Ιερεμίας πήρε το όνομά του από τον προφήτη που το έγραψε.
2. Το βιβλίο των Θρήνων πήρε το όνομά του επειδή είναι ένας θρήνος για την καταστροφή της Ιερουσαλήμ από τα βαβυλωνιακά στρατεύματα.

Συγγραφέας

1. Και τα δύο βιβλία γράφτηκαν από τον Ιερεμία.
2. Αρχικά, ηχογραφήθηκαν σε έναν κύλινδρο.
3. Τα βιβλία πιθανότατα τέθηκαν στην τελική τους μορφή από τον Βαρούχ, έναν πιστό γραμματέα υπό την εντολή του Ιερεμία. (πρβλ. Ιερεμίας 36:27-32)

Σκοπός

1. Οι προφητείες του Ιερεμία δόθηκαν στους ηγεμόνες και στο λαό του Ιούδα.
ένα. Το μήνυμά του ήταν αυστηρό και η κρίση που είπε ήταν μη αναστρέψιμη.
σι. Ο περισσότερος κόσμος περιφρόνησε και απέρριψε το μήνυμά του.
2. Οι Θρήνοι δείχνουν έντονα τον μεγάλο συναισθηματικό και σωματικό πόνο που βίωσαν ο Ιερεμίας και ο λαός του από την αιχμαλωσία.

I. Ιστορικό των βιβλίων.

A. Γνωρίζουμε περισσότερα για τον Ιερεμία από οποιονδήποτε άλλο προφήτη της Παλαιάς Διαθήκης.

1. Ήταν γιος του ιερέα Χιλκία. (Ιερεμίας 1:1)
2. Ως παιδί κλήθηκε σε προφητικό έργο. (Ιερεμίας 1:6)
3. Ο Ιερεμίας ζούσε στην ιερατική πόλη Αναθοθ, που βρίσκεται λίγα μόλις μίλια βόρεια της Ιερουσαλήμ.
4. Είχε εντολή να μην παντρευτεί. (Ιερεμίας 16:1-2)
5. Με ένα μη δημοφιλές μήνυμα, ο Ιερεμίας ξυλοκοπήθηκε, φυλακίστηκε και κακομεταχειρίστηκε επειδή διακήρυξε το μήνυμα του Θεού.

B. Η διακονία του Ιερεμία διήρκεσε περίπου 40 χρόνια στον Ιούδα.

1. Η διακονία του διήρκεσε τη βασιλεία πέντε βασιλιάδων του Ιούδα: του Ιωσία, Ιωάχαζ, Ιωακείμ, Ιωαχίν και Σεδεκίας. (πρβλ. Β' Βασιλέων 22-25)
2. Ήταν σύγχρονος πέντε άλλων προφητών: Ναούμ, Σοφονίας, Αββακούμ, Δανιήλ και Ιεζεκιήλ. [ανατρέξτε στον Χρονολογικό Χάρτη των Προφητών]
3. Πέρα από τη διακονία του στον Ιούδα, ο Ιερεμίας αργότερα υπηρέτησε σε ένα υπόλοιπο στην Αίγυπτο.

- Γ. Κατά το τέταρτο έτος του βασιλιά Ιωακείμ, ο Θεός διέταξε να καταγράψει ο Ιερεμίας τα μηνύματα που είχε λάβει μέχρι εκείνο το σημείο. (36:1-4)
1. Ο αρχικός κύλινδρος καταστράφηκε από τον Ιωακείμ περίπου ένα χρόνο αργότερα. (36:9-23)
  2. Ο Θεός διέταξε τον Ιερεμία να ξαναγράψει το υλικό. (36:27-32)
  3. Ο δεύτερος ειλητάριος συμπληρώθηκε με μεταγενέστερες ακόμη προφητείες και τέθηκε στην τελική του μορφή κάποια στιγμή μετά την άλωση της Ιερουσαλήμ (586 π.Χ.).

II. Το κύριο μήνυμα των βιβλίων.

- A. Το κύριο μήνυμα του βιβλίου του Ιερεμία είναι μια επίπληξη για την απιστία και μια παράκληση για μετάνοια.
1. Ο Θεός προείπε την επικείμενη κρίση τους στα χέρια της Βαβυλώνας.
  2. Προέβλεψε και την επιστροφή στην πατρίδα τους.
- B. Το κύριο μήνυμα του βιβλίου των Θρήνων είναι μια έκφραση θλίψης για την καταστροφή της Ιερουσαλήμ και του ναού.
- Γ. Σε συνδυασμό, τα βιβλία μεταφέρουν το μήνυμα της θείας κρίσης.

III. Περίγραμμα των βιβλίων.

- A. Προφητείες πριν από την πτώση της Ιερουσαλήμ.
1. Ο Ιερεμίας καλείται να γίνει προφήτης. (1:1-19)
  2. Η πρώτη του προφητεία διακηρύσσει μια θεϊκή κρίση για την αποστασία του Ιούδα. (2:1-3:5)
  3. Ο δεύτερος χρησμός του προειδοποιεί τους ανθρώπους να μην πέσουν στην ίδια μοίρα με το βόρειο βασίλειο. (3:6-6:30)
  4. Η τρίτη προφητεία του Ιερεμία προειδοποιεί να μην εμπιστευόμαστε τους ναούς και τις θρησκευτικές προσόψεις για να τους προστατεύσουμε από τις συνέπειες της απιστίας τους.

5. Μια τέταρτη προφητεία επιπλήττει τους ανθρώπους για την παραβίαση της διαθήκης τους. (7:1 -10:25)
6. Μια πέμπτη προφητεία διακηρύσσει την τιμωρία στη γη. (14:1-17:27)
7. Χρησιμοποιούνται συγκεκριμένα σύμβολα για τη δραματοποίηση του μηνύματος της κρίσης. (18:1-19:15)
8. Ο Ιερεμίας συλλαμβάνεται (Ιερεμίας 20:1-6) και θρηνεί για τη μοίρα του. (20:7-18)
9. Η επόμενη μεγάλη ενότητα του υλικού δεν είναι με χρονολογική σειρά. Κάτω από τη βασιλεία του Ιωακείμ και του Σεδεκία, ο Ιερεμίας προειδοποίησε για την επικείμενη αιχμαλωσία και υπέμεινε διωγμό για το μήνυμά του. (21:1 -39:18)

B. Προφητείες μετά την άλωση της Ιερουσαλήμ. (Ιερεμίας 40:1-51:64)

1. Μετά την πτώση της Ιερουσαλήμ (586 π.Χ.), ο Ιερεμίας προφήτευσε στο λαό του Θεού:
  - ένα. Ιούδας. (40:1-42:22)
  - σι. Αίγυπτος. (43:1-44:30)
  - ντο. Βαβυλών. (45:1-51:64)
2. Το επίκεντρο αυτών των προφητειών είναι μια διαβεβαίωση στους ηττημένους Εβραίους ότι ο Θεός θα κρίνει επίσης τα πονηρά έθνη γύρω τους.
3. Αυτές οι προφητείες δείχνουν επίσης τον Μεσσία.

Γ. Ιστορικό παράρτημα.

Το τελευταίο κεφάλαιο του Ιερεμίας είναι σχεδόν πανομοιότυπο με το Β' Βασιλέων 24-25. (Ιερεμίας 52:1-34)

Δ. Θρήνοι για την πεσμένη Ιερουσαλήμ. (Θρήνοι 1-5)

1. Ο Ιερεμίας εξηγεί τη μοίρα της Ιερουσαλήμ ως κρίση από τον ουρανό. (1:1-2:22)
2. Παρακαλεί τον Κύριο για έλεος. (3:1-66)
3. Θρηνεί για τη χαμένη δόξα της Ιερουσαλήμ. (4:1-22)
4. Το βιβλίο κλείνει με μια προσευχή για απελευθέρωση. (5:1-22)

IV. Βασικά θέματα των βιβλίων.

A. Το κάλεσμα από την ειδωλολατρία:

1. Κατά την εποχή του Ιερεμίας, ο Ιούδας είχε βυθιστεί σε διεφθαρμένα βάθη ειδωλολατρίας.
  - ένα. Κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Ιωσία, η λατρεία των

ειδώλων μειώθηκε. (πρβλ. Β' Βασιλέων 23:4 επ.)

σι. Μετά το θάνατό του, η ποταπή πρακτική επανήλθε σε ισχύ.

2. Ο Ιερεμίας δήλωσε ότι αυτά τα ειδωλολατρικά σύμβολα ήταν ανίκανες και ανίσχυρες αυταπάτες. (Ιερεμίας 10:1-16)
3. Παρά το γεγονός αυτό, οι Εβραίοι ήταν «βαθιά» στην ειδωλολατρία. ένα. Στο Ναό είχαν στηθεί ακόμη και ειδώλα. σι. Θυσιάστηκαν ακόμη και παιδιά στον Μολέχ. (Ιερεμίας 32:35)
4. Αντίθετα, ο Ιερεμίας αποκαλύπτει τον Ιεχωβά ως Δημιουργό και Σωτήρα. (Ιερεμίας 27:5· 31:1-3)

B. Μια υπάκουη βόλτα εναντίον μιας θρησκευτικής πρόσοψης.

1. Παραδόξως, παρά την ειδωλολατρία του Ιούδα, ο λαός παρέμεινε «θρήσκος».
2. Η θρησκεία τους ήταν μια πρόσοψη, μια τελετουργία χωρίς νόημα, παρά μια υπάκουη βόλτα από μια αφοσιωμένη καρδιά.
3. Ο Ιερεμίας τόνισε τις ακόλουθες αρχές:
ένα. Η γνώση χωρίς υπακοή είναι άχρηστη. (Ιερεμίας 2:8· 23:9-17)
σι. Οι θυσίες και η υπηρεσία στο ναό είναι άκαρπες εκτός από αφιερωμένη ζωή. (Ιερεμίας 7:4-11)
ντο. Η περιτομή της καρδιάς ήταν τόσο απαραίτητη όσο και η περιτομή της σάρκας. (Ιερεμίας 4:4· 9:26)
4. Η υπόλοιπη Βίβλος επιβεβαιώνει αυτές τις αρχές.
«Οι άνθρωποι θα είναι λάτρεις του εαυτού τους, λάτρεις του χρήματος, καυχησιάρηδες, περήφανοι, υβριστές, ανυπάκουοι στους γονείς τους, αχάριστοι, ανίεροι, χωρίς αγάπη, ασυγχώρητοι, συκοφάντες, χωρίς αυτοέλεγχο, βάνουσοι, μη λάτρεις του καλού, δόλιοι, εξωφρενικοί, αλαζονικοί, λάτρεις της ηδονής παρά λάτρεις του Θεού που έχουν μια μορφή ευσέβειας αλλά αρνούνται τη δύναμή της. Δεν έχουν καμία σχέση με αυτούς». (Β' Τιμόθεο 3:2-5)

«Τι ωφελεί, αδελφοί μου, αν κάποιος ισχυρίζεται ότι έχει πίστη αλλά δεν έχει πράξεις; Μπορεί μια τέτοια πίστη να τον σώσει; Ας υποθέσουμε ότι ένας αδελφός ή μια αδελφή είναι χωρίς ρούχα και καθημερινό φαγητό. Αν κάποιος από εσάς του πει: «Πήγαινε, σου εύχομαι να είσαι καλά· μείνε ζεστός και χορτάτος», αλλά δεν κάνει τίποτα για τις σωματικές του ανάγκες, τι ωφελεί; Κατά τον ίδιο τρόπο, η πίστη από μόνη της, αν δεν συνοδεύεται από δράση, είναι νεκρή. Αλλά κάποιος θα πει: «Έχεις πίστη. Έχω πράξεις». Δείξε μου την πίστη σου χωρίς πράξεις, και θα σου δείξω την πίστη μου με αυτό που κάνω. Πιστεύεις ότι υπάρχει ένας Θεός. Καλός! Ακόμα και οι δαίμονες

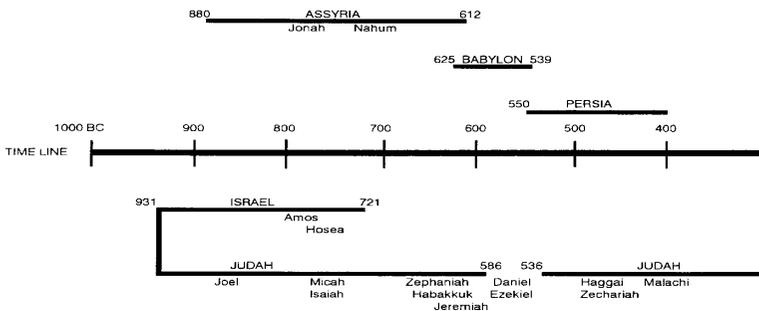
το πιστεύουν - και ανατριχιάζουν». (Ιακώβου 2:14-19)

«Προσέχετε τους ψευδοπροφήτες. Σου έρχονται με ρούχα προβάτου, αλλά μέσα τους είναι άγριοι λύκοι. Από τον καρπό τους θα τους αναγνωρίσεις. Μαζεύουν οι άνθρωποι σταφύλια από αγκάθια ή σύκα από γαϊδουράγκαθα; Ομοίως, κάθε καλό δέντρο φέρνει καλούς καρπούς, αλλά ένα κακό δέντρο φέρει κακούς καρπούς». (Ματθαίος 7:15-18)

Γ. Η Νέα Διαθήκη. (Ιερεμίας 31:31-34)

1. Η Μωσαϊκή Διαθήκη της Παλαιάς Διαθήκης δεν προοριζόταν ποτέ να είναι η τελική αποκάλυψη του Θεού. (πρβλ. Γαλάτες 3:24-25· Ρωμαίους 7:4-6· Εβραίους 9:15-17)
2. Το εδάφιο Εβραίους 8 αναφέρει ότι ο Ιερεμίας 31 εκπληρώθηκε από τη Διαθήκη του Χριστού.

CHRONOLOGICAL CHART OF THE PROPHETS

EZEKIHIA

Εισαγωγή: Το βιβλίο του Ιεζεκιήλ είναι η αρχή μιας νέας φάσης στην ισραηλινή προφητεία και η μορφή και τα χαρακτηριστικά του διαφέρουν ως προς το ύφος από τα βιβλία προφητείας που έχουμε μελετήσει μέχρι τώρα. Ο Ιεζεκιήλ βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε αποκαλυπτικές εικόνες των οποίων το νόημα έχει χαθεί ανά τους αιώνες. Ακόμη και οι αρχικοί αναγνώστες του θα διάβαζαν αποκαλυπτικά κομμάτια για τις έντονες εντυπώσεις περισσότερο από συγκεκριμένες λεπτομέρειες. Αυτό το είδος χρησιμοποιήθηκε συνήθως σε περιόδους πολιτικής αναταραχής και διώξεων.

Όνομα- Το βιβλίο πήρε το όνομά του από τον προφήτη που το έγραψε.

Συγγραφέας- Ιεζεκιήλ

1. Ο Ιεζεκιήλ ήταν μέλος ιερατικής οικογένειας. (Ιεζεκιήλ 1:3)
2. Μεταφέρθηκε από την Ιερουσαλήμ στο δεύτερο κύμα της βαβυλωνιακής αιχμαλωσίας (597 π.Χ.) όταν ήταν 25 ετών. (Ιεζεκιήλ 1:2)
3. Ενώ ήταν εξόριστος στο Τελ Αμπίμ, ο Ιεζεκιήλ κλήθηκε να γίνει προφήτης σε ηλικία 30 ετών. (Ιεζεκιήλ 1:1)

Σκοπός- Ο Ιεζεκιήλ έχει δύο σκοπούς:

1. Το βιβλίο αφηγείται τους αιχμαλώτους του «δεύτερου κύματος» που διαμένουν μέσα Βαβυλώνα ότι η περαιτέρω και τελική κρίση εναντίον του Ιούδα και της Ιερουσαλήμ είναι ακόμη προσεχής.
2. Όπως τα περισσότερα από τα θεόπνευστα προφητικά βιβλία, ο Ιεζεκιήλ επισημαίνει τη δόξα και την ελπίδα του μέλλοντος, που κατέστη δυνατή μέσω του Χριστού.

I. Ιστορικό του βιβλίου.

A. Για να κατανοήσουμε το βιβλίο του Ιεζεκιήλ, είναι χρήσιμο να θυμόμαστε τα στάδια της βαβυλωνιακής αιχμαλωσίας.

1. Η πρώτη πολιορκία από τη Βαβυλώνα έγινε το 606 π.Χ. Ο Daniel και άλλοι πιάστηκαν αιχμάλωτοι σε αυτήν την ομάδα.
2. Η δεύτερη εκτόπιση έγινε το 597 π.Χ. Ο Ιεζεκιήλ ήταν σε αυτή την ομάδα και προφήτευσε στους 10.000 αιχμαλώτους — κατά τη διάρκεια αυτής της κατάκτησης.
3. Στην τρίτη πολιορκία (586 π.Χ.) η Ιερουσαλήμ λεηλατείται, ο Ναός καταστρέφεται και το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού αιχμαλωτίζεται.
4. Μέσα από όλα τα παραπάνω, ο Ιερεμίας κήρυττε στην Ιερουσαλήμ.

B. Το βιβλίο απασχολεί το πρώτο ενικό πρόσωπο σε όλο το μήκος του.

Το προφητικό έργο του X. Ιεζεκιήλ ξεκίνησε το πέμπτο έτος της εξορίας του

(περίπου 592 π.Χ.) και επεκτάθηκε τουλάχιστον στο 27ο έτος της εξορίας (περίπου 570 π.Χ.). (1:2· 29:17)

Δ. Το αποκαλυπτικό ύφος της γραφής χρησιμοποιήθηκε για να αφηγηθεί ζωντανά ταραχώδεις εποχές μεγάλων ανατροπών. Ήταν φορτωμένο με

εικόνες και συμβολισμούς γνωστούς στους πρώτους αναγνώστες, αλλά σε μεγάλο βαθμό χαμένοι από εμάς σήμερα.

II. Το μήνυμα του βιβλίου. Το μήνυμα είναι η πίστη του Θεού.

A. Είναι πιστός στο να φέρει συνέπειες για την αμαρτία. (1-32)

B. Είναι πιστός στην τήρηση της διαθήκης της ευλογίας του. (33-48)

III. Περίγραμμα του βιβλίου.

A. Προφητείες πριν από την πτώση της Ιερουσαλήμ. (1:1-24:27)

1. Ο Ιεζεκιήλ καλείται να υπηρετήσει ως «φύλακας στον οίκο του Ισραήλ». (1:1-3:27)

2. Με τη χρήση συμβόλων προβλέπεται η καταστροφή της Ιερουσαλήμ. (4:1-5:17)

3. Ο Ιεζεκιήλ προσφέρει δύο συγκεκριμένους χρησμούς για το επικείμενο γεγονός. (6:1 -7:27)

4. Κατά το έκτο έτος της αιχμαλωσίας του, ο Ιεζεκιήλ λαμβάνει ένα όραμα για την ειδωλολατρία στο Ναό και την καταστροφή που θα υποστεί εξαιτίας του. (8:1-10:22)

ένα. Στο ίδιο όραμα, ο Ιεζεκιήλ είδε την κρίση να επιβάλλεται στους ηγέτες του έθνους. (11:1-15)

σι. Προβλέπει επίσης την επιστροφή του Ιούδα στην πατρίδα τους. (11:16-25)

5. Η καταστροφή θα συμβεί λόγω της εξέγερσης της Ιερουσαλήμ (12:1-28), των ψευδοπροφητών (13:1-23) και της ειδωλολατρίας (14:1-23).

6. Προσφέρονται αλληγορίες και μεταφορές που απεικονίζουν την τιμωρία. (15:1-18:32)

7. Ο Ιεζεκιήλ θρηνεί για τους πρίγκιπες του Ισραήλ. (19:1-14)

8. Πρόσθετες αλληγορίες και εικονογραφήσεις χρησιμοποιούνται για να συμβολίσουν την καταστροφή της Ιερουσαλήμ. (20:1-24:27)

B. Προφητείες εναντίον άλλων εθνών. (Ιεζεκιήλ 25:1 -3 2:32, 35:1-15) Οι προφητείες δίνονται συγκεκριμένα σχετικά με:

1. Αμμών. (25:1-7)

2. Μωάβ. (25:8-11)

3. Εδώμ. (25:12-14)

4. Φιλιστία. (25:15-17)

5. Ελαστικό. (26:1-28:19)

6. Σιδώνα. (28:20-26)

7. Αίγυπτος. (29:1-32:32)

8. Εδώμ. (35:1-15)

Γ. Προφητείες του μέλλοντος. (Ιεζεκιήλ 33:1-48:35)

1. Ο Ιεζεκιήλ καλείται να είναι «φύλακας». (33:1-20)
2. Προβλέπει την επιστροφή του Ιούδα στην πατρίδα τους. (33:21-34· 31· 36:1-38)
3. Η πρώτη προφητεία του Χριστού έρχεται μέσα από το όραμα του Ιεζεκιήλ για τα ξερά οστά. (37:1-28)
4. Δίνεται μια προφητεία κατά των εχθρών της εκκλησίας, «Γωγ» και «Μαγώγ». (38:1-39:29)
5. Ένα «νέο Ισραήλ» απεικονίζεται με θεϊκή λαμπρότητα και υπό την προστασία του ουρανού. (40:1-48:35)

IV. Βασικά θέματα του βιβλίου.

A. Οι προφητείες εκπληρώθηκαν:

1. Ασφαλώς οι προφητείες του Ιεζεκιήλ κατά του Ιούδα πραγματοποιήθηκαν όπως και οι συγκεκριμένες προφητείες των άλλων εθνών.
2. Ένα ξεκάθαρο και κλασικό παράδειγμα είναι το πεπρωμένο της Τύρου, της μεγάλης πόλης της Φοινίκης. (Ιεζεκιήλ 26-28)
ένα. Ο Κύριος είπε για την Τύρο: «Θα φέρω πολλά έθνη εναντίον σου». (Ιεζεκιήλ 26:3)
σι. Είπε: «Θα καταστρέψουν τα τείχη της Τύρου και θα γκρεμίσουν τους πύργους της». (Ιεζεκιήλ 26:4α)
ντο. Επιπλέον, «Θα ξύσω τα ερείπια της και θα την κάνω γυμνό βράχο». (Ιεζεκιήλ 26:4β)
ρε. Ο Ιεζεκιήλ προφήτευσε επίσης «... θα γκρεμίσουν τα τείχη σου και θα γκρεμίσουν τα ωραία σου σπίτια και θα ρίξουν τις πέτρες, τα ξύλα και τα μπάζα σου στη θάλασσα». (Ιεζεκιήλ 26:12β)
μι. Ο Κύριος συνέχισε: «Θα σε κάνω γυμνό βράχο και θα γίνεις τόπος για να απλώσεις δίχτυα». (Ιεζεκιήλ 26:14α)
φά. Τέλος, «Δεν θα ξαναχτιστείς ποτέ, γιατί εγώ, ο Κύριος, μίλησα, δηλώνει ο Υπέρτατος Κύριος».
3. Λίγο μετά την προφητεία αυτή, ο βασιλιάς Ναβουχοδονόσορ διεξήγαγε 13ετή πολιορκία (περίπου 587-574 π.Χ.) κατά της Τύρου.
ένα. Κατέστρεψε την ηπειρωτική πόλη.
σι. Οι άνθρωποι κατέφυγαν σε ένα νησί μισό μίλι μακριά.
4. Η πόλη ανακτήθηκε και ξαναχτίστηκε μέχρι το 332 π.Χ., όταν ο Μέγας Αλέξανδρος ήρθε εναντίον της.
ένα. Για άλλη μια φορά ο κόσμος κατέφυγε στο νησί.

- σι. Ο Αλέξανδρος έβαλε τον στρατό του να γκρεμίσει την πόλη (στην ηπειρωτική χώρα) και έβαλε τις πέτρες, την ξυλεία και το χόμα στη θάλασσα, χτίζοντας μια χερσαία γέφυρα προς το νησί.
5. Η πόλη λεηλατήθηκε ξανά από έναν από τους στρατηγούς του Αλεξάνδρου, τον Αντίγονο, το 314 π.Χ.
6. Σήμερα δεν έχει απομείνει τίποτα από την αρχαία πόλη της Τύρου. ένα. Εκεί που βρισκόταν είναι ένας συμπαγής βράχος.
σι. Μέχρι σήμερα οι ψαράδες απλώνουν εκεί τα δίχτυα τους.
7. Σαφώς η πηγή της γνώσης του Ιεζεκιήλ για αυτά τα γεγονότα ήταν ο Θεός.

B. Τα τελευταία 11 κεφάλαια (Ιεζεκιήλ 38-48):

1. Τα τελευταία έντεκα κεφάλαια του Ιεζεκιήλ είναι πρωταρχική ζωοτροφή που χρησιμοποιείται από τους διαλογιστές.
ένα. Τα κεφάλαια 38 και 39 έχουν δημιουργηθεί για να αναπαριστούν κάποια παγκόσμια δύναμη και μια μεγάλη σύγκρουση που εγκαινιάζει το τέλος του χρόνου.
σι. Τα κεφάλαια 40-48 λαμβάνονται κυριολεκτικά (όχι ως αποκαλυπτικά προορίζονται για εικόνες) και υποτίθεται ότι ζητά έναν φυσικά ανακατασκευασμένο ναό, την αποκατάσταση των θυσιών ζώων, ένα ιερατείο, εορτές της Παλαιάς Διαθήκης κ.λπ.
2. Η ανακρίβεια αυτής της ερμηνείας πρέπει να είναι άμεσα εμφανής.
ένα. Υποτιμά κατάφωρα τη φύση του τελειωμένου εξιλεωτικού έργου του Χριστού. (πρβλ. Εβραίους 10:10-14)
σι. Κάνει κακή χρήση του στυλ ή του τύπου της λογοτεχνίας που χρησιμοποιείται στα κεφάλαια 38-48.
3. Τα εν λόγω κεφάλαια αναφέρονται ασφαλώς στην έλευση του Χριστού και στη διαθήκη που θα συνάψει.
ένα. Ο Ιεζεκιήλ 37 κλείνει με το εξής: «Θα κάνω διαθήκη ειρήνης μαζί τους· θα είναι αιώνια διαθήκη και θα βάλω το αγιαστήριό μου ανάμεσά τους για πάντα». (εδ. 26)
σι. Τα κεφάλαια 38 και 39 χρησιμοποίησαν τα ονόματα των Εβραίων εχθρών ως σύμβολα της δίωξης και των εχθρών που ο Σατανάς θα εκτόξευε εναντίον της εκκλησίας.
ντο. Τα κεφάλαια 40-48 απεικονίζουν την ομορφιά της λατρείας και της σχέσης μέσω του Ιησού Χριστού.
[1] Το «ποτάμι από το ναό» (Ιεζεκιήλ 47) σίγουρα αναφέρεται στο «ρυάκι του ζωντανού νερού» που πρόσφερε ο Ιησούς. (Ιωάννης 7:38)

[2] Ο πρίγκιπας που υπηρετεί ως φύλακας (Ιεζεκιήλ 44:1-3) είναι σίγουρα αυτός που άνοιξε την πύλη του ουρανού για εμάς.

[3] Η παρουσία του Κυρίου που υποσχέθηκε στο Ιεζεκιήλ 48:35 είναι σχεδόν σίγουρα μια αναφορά στο Πνεύμα Του που ζει μέσα μας. Εν ολίγοις, το Ιεζεκιήλ 38-48 δεν είναι ένα σχέδιο για μελλοντικά παγκόσμια γεγονότα. απεικονίζει αποκαλυπτικά την καρποφορία της διαθήκης που έγινε με το Ισραήλ (δηλαδή - την εκκλησία).

Γ. Προσωπική ευθύνη.

1. Στη μελέτη μας για τους προφήτες, έχουμε δει αρκετά παραδείγματα συλλογικής ευθύνης.
ένα. Ένα ολόκληρο έθνος τιμωρείται για τη σοβαρότητα και την επικράτηση της αμαρτίας μέσα του. (π.χ. - Ιούδας)
σι. Έχουμε δει παραδείγματα αθώων ανθρώπων που αιχμαλωτίστηκαν εξαιτίας των αμαρτιών μιας ομάδας. (π.χ. - Daniel, Ezekiel)
2. Αλλά ο Ιεζεκιήλ μας δίνει και το παράδειγμα της προσωπικής ευθύνης. (πρβλ. Ιεζεκιήλ 3:16-21· 9:4· 18:1-32)
ένα. Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι υπάρχει διαφορά μεταξύ συνέπειας και ενοχής.
[1] Κατά καιρούς ο αθώος μπορεί να υποστεί κάποιες από τις συνέπειες από τις πράξεις των ενόχων.
[2] Ωστόσο, η ενοχή ή η αθωότητα είναι πάντα αποτέλεσμα προσωπικής επιλογής.
σι. Το Ιεζεκιήλ 18 είναι ένα σπουδαίο κεφάλαιο που στοχάζεται στο θέμα της προσωπικής ευθύνης. (πρβλ. Ιεζεκιήλ 18:4β, 17β-18:30)
3. Αυτή η ζωτική αρχή πρέπει να διδάσκεται σε κάθε γενιά.
ένα. Ο Ιησούς έπρεπε να επιπλήξει την ιδέα της συλλογικής δικαιοσύνης. (πρβλ. Ιωάννης 8:39 επ. Ματθαίος 3:7-10)
σι. Πρέπει να μας υπενθυμίζεται ότι το δικό μου τελικό πεπρωμένο έρχεται μέσα από την προσωπική μου επιλογή.

Δ. Η κοιλάδα των ξηρών οστών. (Ιεζεκιήλ 37)

1. Σε αυτό που ήταν σίγουρα ένα από τα πιο τρομακτικά σημεία του οράματός του, ο Ιεζεκιήλ είδε παλιά, ξερά οστά να ζωντανεύουν.
2. Αυτή είναι προφανώς μια προφητεία του Πνεύματος της ζωής ότι ο Ιησούς θα εισπνέει στο νέο Ισραήλ (δηλαδή - την εκκλησία Του).

ΝΤΑΝΙΕΛ

Εισαγωγή: Το βιβλίο του Δανιήλ είναι ένα συναρπαστικό έργο. Μέρος του αποτελείται από αινιγματικές αποκαλυπτικές εικόνες, ενώ άλλα μέρη μοιράζονται μαζί μας μερικές από τις πιο εμπνευσμένες ιστορίες σε όλες τις γραφές.

Το βιβλίο γράφτηκε σε δύο γλώσσες. Το Δανιήλ 2:24β-7:28 συντίθεται στα αραμαϊκά [ή συριακά ή χαλδαϊκά] και το υπόλοιπο βιβλίο είναι στα εβραϊκά. Αυτό το γεγονός αντανακλά την προσωπική ιστορία του Ντάνιελ (δείτε την ενότητα "Παρασκήνιο") και τον αντίκτυπο που θα είχε η αιχμαλωσία στον εβραϊκό πολιτισμό.

Όνομα-το βιβλίο πήρε το όνομά του από τον προφήτη που το έγραψε.

Συγγραφέας-Δανιήλ

1. Ο Δανιήλ γεννήθηκε σε μια πλούσια και ευγενή οικογένεια στον Ιούδα.
2. Το 606 π.Χ. ήταν μεταξύ των χιλιάδων που αιχμαλωτίστηκαν στο πρώτο κύμα της βαβυλωνιακής κατάκτησης. (1:1-7)
3. Ο Δανιήλ διακρίθηκε στην κρατική υπηρεσία.
ένα. Εκπαιδεύτηκε ειδικά για ηγεσία στην αυλή του Ναβουχοδονόσορα. (1:3-6)
σι. Ο βασιλιάς Δαρείος διόρισε τον Δανιήλ ως έναν από τους τρεις κύριους διαχειριστές του (6:3) και σχεδίαζε να τον θέσει σε ολόκληρο το βασίλειό του (6:4).
4. Σε όλη τη διάρκεια της αιχμαλωσίας και των προαγωγών του, παρέμεινε ένας βαθιά πνευματικός άνθρωπος, πιστός στον Θεό του και στις πεποιθήσεις του. (πρβλ. 1:8-16· 6:1)
ένα. Κήρυξε πιστά το μήνυμα του Θεού. (5:24-8)
σι. Του δόθηκε η ικανότητα να ερμηνεύει όνειρα και οράματα.
[1] Αυτά των άλλων. (2-5)
[2] Το δικό του. (7-12)
ντο. Παρά τη μεγάλη του πίστη και την ιδιαίτερη ικανότητά του, δεν διεκδίκησε ποτέ τα εύσημα για τον εαυτό του. (2:27-30)
5. Αν και φιλελεύθεροι μελετητές αμφισβήτησαν τη συγγραφή του βιβλίου από τον Ντάνιελ, δεν υπάρχει αμφιβολία για αυτό το γεγονός.
ένα. Το ίδιο το βιβλίο παρουσιάζει τον Daniel ως συγγραφέα. (πρβλ. Δανιήλ 7:2· 8:1· 9:2· 12:4)

- σι. Η ιστορικότητα του Δανιήλ εντοπίζεται στον σύγχρονο Ιεζεκιήλ, ο οποίος μιλάει για αυτόν πολλές φορές.
- ντο. Η μαρτυρία του Ιησού είναι ότι αυτό το βιβλίο γράφτηκε από τον «Δανιήλ, τον Προφήτη». (Ματθαίος 24:15)
- ρε. Η ανακάλυψη των κυλίνδρων της Νεκράς Θάλασσας παρείχε περαιτέρω αρχαιολογικές αποδείξεις της συγγραφής του Δανιήλ.

Σκοπός

- 1. Ο αρχικός σκοπός του βιβλίου ήταν να επιτρέψει στον αιχμάλωτο Ιούδα να γνωρίσει το άμεσο και μακροπρόθεσμο μέλλον του.
ένα. Έλεγε στους αιχμαλώτους ότι τα πολιτικά βασίλεια της γης θα έρχονταν και θα έφευγαν.
  - σι. Το βιβλίο τους καλούσε να είναι πιστοί στον Θεό.
- 2. Εκτός από τα παραπάνω, σκοπός για τους αναγνώστες όλων των γενεών είναι να δείξουν το προνοητικό χέρι του Θεού να επιφέρει το θέλημά Του.

I. Ιστορικό του βιβλίου.

- A. Θυμηθείτε ότι ο Δανιήλ συνελήφθη στο πρώτο κύμα της αιχμαλωσίας των Βαβυλωνίων (606 π.Χ.).
- B. Έζησε στο ξενιθί της δύναμης της Βαβυλώνας και είδε την πτώση της στους Μήδους και τους Πέρσες.
- Γ. Το βιβλίο καλύπτει την περίοδο από το 606 π.Χ. (1:1) έως το 536 π.Χ. (10:1).

II. Κύριο μήνυμα του βιβλίου.

- A. Το κύριο μήνυμα του βιβλίου είναι η κυριαρχία του Θεού.
  - 1. Μέσω των δυνάμεων της Βαβυλώνας, της Περσίας, της Ελλάδας και της Ρώμης, ο Θεός θα εκτελούσε τους σκοπούς Του.
  - 2. Το ίδιο θα μπορούσαμε να πούμε σήμερα για τις ΗΠΑ, τη Ρωσία, την Κίνα κ.λπ.
- B. Όσον αφορά τα άτομα, ο Θεός δεν ελέγχει τις αποφάσεις των ανθρώπινων όντων (πρβλ. Ιησούς του Ναυή 24:15, Ιωάννης 3:16), αλλά χρησιμοποιεί τις επιλογές μας για να επιτύχει τους επιθυμητούς Του σκοπούς.

III. Περίγραμμα του βιβλίου.

A. Η ιστορία του Daniel και άλλων.

1. Ο Δανιήλ και τρεις άλλοι αιχμάλωτοι από τον Ιούδα εκπαιδεύονται για υπηρεσία στην αυλή του Ναβουχοδονόσορα. (1:1-7)
ένα. Δεν θα μολύνονταν με το φαγητό του Βασιλιά. (1:8-16)
σι. Μέσω της νηστείας τους, ο Θεός τους στήριξε και τους ευλόγησε για την ακεραιότητά τους. (1:17-21)
2. Όταν ο Ναβουχοδονόσορ είδε ένα ανησυχητικό όνειρο, μόνο ο Δανιήλ μπορούσε να το ερμηνεύσει. (2:1-45)
3. Τότε του δόθηκε εξέχουσα θέση στην αυλή του Βασιλιά. (2:46-9)
4. Ο Ναβουχοδονόσορ έστησε μια χρυσή εικόνα για λατρεία (3:1-7), αλλά ο Σεδράχ, ο Μισάχ και ο Αβδενεγώ αρνήθηκαν να προσκυνήσουν μπροστά της. (3:8-12)
5. Οι τρεις ρίχτηκαν σε πύρινο καμίνι αλλά ελευθερώθηκαν από τον Θεό. (3:13-30)
6. Ο Ναβουχοδονόσορ είδε ένα άλλο όνειρο που ερμήνευσε ο Δανιήλ. (4:1-27)
ένα. Το μήνυμά του εκπληρώθηκε όταν ο Ναβουχοδονόσορ έγινε προσωρινά τρελός εξαιτίας της υπερηφάνειάς του. (4:28-33)
σι. Ανάρρωσε και δόξασε τον Θεό. (4:34-37)
7. Υπό τον διάδοχο του Ναβουχοδονόσορα, τον Βαλτάσαρ, ο Δανιήλ ερμήνευσε μυστηριώδη γραφή που εμφανιζόταν στον τοίχο. (5:1-28)
8. Η προφητεία εκπληρώθηκε το ίδιο βράδυ, όταν ο Δαρείος ο Μήδος κατέλαβε τη Βαβυλώνα και ο Βαλτάσαρ σκοτώθηκε. (5:29-31)
9. Ο Δανιήλ έλαβε τιμητική θέση στην αυλή του Δαρείου. (6:1-3)
10. Ζηλότυποι συνομήλικοι συνωμότησαν εναντίον του (6:4-9), αλλά όταν ο Δανιήλ ρίχτηκε στο λάκκο των λιονταριών, ο Θεός τους έκλεισε τα στόματα. (1 4:10-28)

B. Οράματα και προφητείες του Δανιήλ. (Δανιήλ 7:1 -12:13)

1. Το δεύτερο μισό του βιβλίου ξεκινά από μια προσωπική καταγραφή της ζωής του Δανιήλ στις αποκαλύψεις που έλαβε για τη βασιλεία του Θεού. Αυτά περιελάμβαναν τα:
ένα. Όραμα τεσσάρων μεγάλων θηρίων. (7:1-28)
σι. Όραμα του κριαριού και της δασύτριχης κατσίκας. (8:1-27)
ντο. Όραμα των 70 εβδομάδων. (9:1-27)
ρε. Όραμα γεγονότων κατά τη Μακκαβαϊκή εποχή. (10:1-12:3)
2. Τότε είπαν στον Daniel να σφραγίσει το βιβλίο. (12:4-5)

IV. Βασικά θέματα του βιβλίου.

A. Τα επίγεια βασίλεια και η Βασιλεία του Θεού.

1. Στο Δανιήλ 2, ο Ναβουχοδονόσορ βλέπει ένα όνειρο για μια εικόνα φτιαγμένη από τέσσερα διαφορετικά υλικά.

ένα. Αυτή η εικόνα είχε μπροστά από χρυσό, στήθος και χέρια από ασήμι, κοιλιά και μηρούς από ορείχαλκο, πόδια σιδερένια και πόδια από σίδηρο και πηλό.

σι. Ο Δανιήλ ερμήνευσε την έννοια ως τέσσερα επίγεια βασίλεια:

[1] Ο χρυσός ήταν η Βαβυλώνα.

[2] Το ασήμι ήταν η Μηδο-Περσία.

[3] Ο ορείχαλκος ήταν η Ελλάδα.

[4] Ο Σίδηρος ήταν η Ρώμη.

ντο. Στις ημέρες του τέταρτου βασιλείου, μια πέτρα, που δεν κόπηκε από ανθρώπινο χέρι, κυλούσε και κατέστρεφε την εικόνα.

ρε. Αυτή η πέτρα προφανώς έδειχνε την ίδρυση της εκκλησίας του Θεού. (πρβλ. Πράξεις 2)

2. Στο Δανιήλ 7, ο προφήτης μοιράζεται ένα όραμα με τέσσερα θηρία.

ένα. Πιστεύω ότι αντιπροσωπεύουν τις ίδιες τέσσερις αυτοκρατορίες.

σι. Στο Δανιήλ 7:13-14 φαίνεται να περιγράφεται η ανάσταση, η ανάληψη και η ύψωση του Χριστού.

ντο. Φαίνεται πιθανό ότι αναφέρονται οι φρικαλεότητες που διέπραξε το τέταρτο θηρίο

ο ρωμαϊκός διωγμός της πρώτης εκκλησίας, (πρβλ. 7:19-27)

3. Στο Daniel 8, υπάρχει ένα όραμα ενός κριαριού και μιας δασύτριχης κατσίκας.

ένα. Πρόκειται για προφητικές εικόνες του δεύτερου και του τρίτου βασιλείου. (δηλαδή Μηδο-Περσία και Ελλάδα)

σι. Η «εξέχουσα ώρα» της δασύτριχης κατσίκας είναι μάλλον αναφορά στον Μέγα Αλέξανδρο. (πρβλ. Δανιήλ 8:9-14)

ντο. Η «μικρή ώρα» θα μπορούσε κάλλιστα να είναι σύμβολο των Θεοφανείων του Αντιόχου. (8:9-14)

B. Οι «εβδομήντα εβδομάδες» του Daniel 9.

1. Οι ερμηνείες που προσφέρονται για αυτό το απόσπασμα είναι ποικίλες.

2. Δύο βασικά αξίζουν προσοχής:

ένα. Μερικοί ισχυρίζονται ότι οι εβδομήντα εβδομάδες (ή εβδομήντα επτά) είναι ένας αριθμός ετών (δηλαδή 490 χρόνια).

[1] Εάν ξεκινήσετε με το διάταγμα του Αρταξέρξη προς τον Έσδρα

το 458 π.Χ. (πρβλ. Έσδρας 7:6-7, 9:9) και εμφανιστείτε 69 x 7 χρόνια (δηλαδή 483 χρόνια), θα φτάσετε σε μια ημερομηνία 26. μ.Χ. - το έτος που ο Ιησούς άρχισε τη δημόσια διακονία του. (πρβλ. 9:25)

[2] Η εβδομηκοστή εβδομάδα θα ήταν τότε μια ολοκλήρωση του έργου Του. (πρβλ. 1 9:26-27)

σι. Πιθανότατα, οι εβδομήντα εβδομάδες των ετών είναι εξ ολοκλήρου συμβολικές για ολόκληρη την περίοδο που είναι απαραίτητη για να καρποφορήσει και να εκπληρωθεί το μεσσιανικό έργο. (πρβλ. 9:24)

Γ. Πίστη με ακεραιότητα.

1. Η Βίβλος είναι γεμάτη με παραδείγματα ηρώων και ηρωίδων που διατήρησαν την πίστη τους και την ακεραιότητα της πορείας τους με τον Θεό μέσα από δύσκολες συνθήκες.

ένα. Ιωσήφ. (Γένεση 38-50)

σι. Εσθήρ.

ντο. Ιωάννης ο βαπτιστής. (Ματθαίος 14:1-2)

ρε. Όλοι οι Εβραίοι 11.

2. Ο Daniel φέρνει δύο κλασικά παραδείγματα της ίδιας αρχής:

ένα. Ο Σεδράχ, ο Μισάχ και ο Αβεντνεγώ και το πύρινο καμίνι.

σι. Ο Ντάνιελ και το λάκκο των λιονταριών.

3. Επειδή και οι δύο καταστάσεις τελείωσαν με τους ήρωες να μην βλάπτονται, μερικές φορές αντλούμε λάθος μήνυμα από τις ιστορίες τους.

ένα. Το μήνυμα δεν είναι ότι ο Θεός θα κρατά πάντα το λαό του μακριά από το κακό. (πρβλ. Εβραίους 11:35-38)

σι. Το μήνυμα ολοκληρώνεται στην απάντηση που έδωσαν οι τρεις αιχμάλωτοι Βασιλείς στον Ναβουχοδονόσορ στο Δανιήλ 3:16-17.

c. Το σωστό μήνυμα στις ιστορίες τους είναι να περπατούν με πίστη.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΜΙΚΡΟΙ ΠΡΟΦΗΤΕΣ

Ακολουθεί μια σειρά από εις βάθος μελέτες που είναιδενέχει σχεδιαστεί για να παρουσιάσει μια σε βάθος εξήγηση του βιβλικού κειμένου, αλλά μάλλον για να παρέχει στον μαθητή εκτενείς βασικές πληροφορίες που μπορούν να βοηθήσουν στη διευκόλυνση της καλύτερης κατανόησης αυτών των αφοσιωμένων ανθρώπων και της εποχής τους.

Το Προφητικό Γραφείο

«Σύμφωνα με το νόμο, υπήρχαν τουλάχιστον πέντε κατηγορίες ομιλητών -- ο Μωυσής, ο νομοθέτης, οι σοφοί, που έδιναν συμβουλές, οι ιερείς που δίδασκαν το νόμο, οι προφήτες, μέσω των οποίων ο Θεός έλεγε τον λόγο Του· και οι ψαλμωδοί, που ήταν οι τραγουδιστές ή ποιητές στο Ισραήλ» (Homer Hailey).

«Κατά γενικό ορισμό, μια προφητεία είναι μια προφορική ή γραπτή αποκάλυψη με λόγια μέσω ενός ανθρώπινου επιστομίου που μεταδίδει την αποκάλυψη του Θεού και εκθέτει το θέλημά Του στον άνθρωπο» (Gleason Archer, Jr.).

Ο Θεός είπε στον Μωυσή ότι ο αδελφός του ο Ααρών θα ήταν ο «προφήτης» του (Εξ. 7:1). Στη συνέχεια, ο Θεός εξηγεί τη φύση αυτού του έργου στην Έξοδος 4:14-16 ..... ο προφήτης είναι "επιστόμιο". Ο Κύριος συζητά περαιτέρω έναν προφήτη και το έργο του στο Δευτ. 18:18-22, και μας λέει πώς μπορούμε να προσδιορίσουμε ποιος είναι γνήσιος προφήτης και ποιος ψευδοπροφήτης.

Η πρόβλεψη του μέλλοντος ήταν μόνο ένα μικρό μέρος της προφητείας. το κύριο έργο του προφήτη ήταν να αποκαλύψει το θέλημα του Θεού στον λαό Του ..... τι περίμενε ο Θεός από αυτούς στο παρόν. «Ως εκπρόσωπος του Θεού ήταν περισσότερο μπροστινός παρά προφήτης» (Hailey).

Βιβλικοί τίτλοι αυτών των ατόμων

Προφήτης --- (Εβραϊκά: nabi ..... αυτός που έχει κληθεί). «Ο προφήτης δεν έπρεπε να θεωρηθεί ως αυτόκλητος επαγγελματίας που σκοπός του ήταν να πείσει τους άλλους για τις δικές του απόψεις, αλλά μάλλον κλήθηκε από τον Θεό να διακηρύξει ως κήρυκας από την αυλή του ουρανού το μήνυμα που έπρεπε να μεταδοθεί από τον Θεό στον άνθρωπο» (Archer).

Seer --- (Εβραϊκά: hozeh ή ro'eh). «Ως μάντης (αυτός που «βλέπει») θα απέφευγε να εξελίξει ιδέες ή απόψεις του νου του και θα περιοριζόταν σε αυτό που του είχε δείξει πραγματικά ο Θεός» (Archer). Αυτός φαίνεται να ήταν ο πρώτος όρος με τον οποίο κλήθηκαν αυτοί οι άνδρες (βλέπε: Α' Σαμ. 9:9).

Άνθρωπος του Θεού --- (Α' Σαμ. 9:6· Α' Βασιλέων 17:18). "Αυτός ο τίτλος υπονοούσε ότι ο προφήτης πρέπει να είναι ένας άνθρωπος που ανήκε πρωτίστως στον Θεό, ήταν εξ ολοκλήρου αφοσιωμένος στον

σκοπό Του και απολάμβανε την προσωπική Του συναναστροφή. Επομένως, μπορούσε να του εμπιστευτεί κανείς τη μετάδοση του Λόγου του Θεού, επειδή μιλούσε μόνο όπως ο Θεός φώτισε τον και τον καθοδήγησε να μιλήσει» (Archer).

Υπηρέτης του Ιεχωβά --- (Α' Χρον. 6:49· Α' Βασιλέων 18:36).

Αγγελιοφόρος του Ιεχωβά --- (Ησ. 42:19).

Φρουρός --- (Ιεζεκιήλ 3:17· 33:7).

Αρμοδιότητες του Προφητικού Γραφείου

«Η ευθύνη των προφητών του ΟΤ δεν ήταν κυρίως να προβλέψουν το μέλλον με τη σύγχρονη έννοια της λέξης προφητεύω, αλλά μάλλον να πουν το Θέλημα του Θεού το οποίο είχε κοινοποιήσει μέσω αποκάλυψης» (Gleason Archer).

«Ο προφήτης είχε την ευθύνη να ενθαρρύνει το λαό του Θεού να εμπιστεύεται μόνο στο έλεος του Ιεχωβά και στη δύναμη που παρέχει, παρά στα δικά του πλεονεκτήματα ή δύναμη, ή στη δύναμη των ανθρώπινων συμμάχων» (Archer).

«Ο προφήτης ήταν υπεύθυνος να υπενθυμίσει στο λαό του ότι η ασφάλεια και η ευλογία εξαρτώνται από την πιστή προσήλωσή τους στη διαθήκη και ότι αυτή η προσκόλληση περιλάμβανε όχι μόνο δογματική πεποίθηση αλλά ειλικρινή υποταγή της θέλησής τους να υπακούσουν στον Θεό με όλη τους την καρδιά και να οδηγήσουν μια θεοσεβή Εκτός από τέτοια υποταγή, καμία θυσία ή τελετουργική λατρεία δεν θα μπορούσε να ικανοποιήσει τον Κύριο. Με άλλα λόγια, μια σωτήρια πίστη περιλαμβάνει έναν αγιασμένο περίπατο.

"Ο προφήτης έπρεπε να ενθαρρύνει το Ισραήλ σε σχέση με το μέλλον. Αυτή η διαβεβαίωση για το μέλλον, για τον απόλυτο θρίαμβο της αληθινής πίστης, ήταν καλά υπολογισμένη για να ενθαρρύνει τους ειλικρινείς πιστούς εντός του Ισραήλ να διατηρήσουν πίστη στον Θεό και να συνεχίσουν να Τον εμπιστεύονται πρόσωπο κάθε αντίθετης εμφάνισης και εχθρικών περιστάσεων» (Archer).

«Η Εβραϊκή προφητεία επρόκειτο να σφραγίσει την εγκυρότητα του μηνύματος του Θεού με την αντικειμενική επαλήθευση της εκπληρωμένης

προφητείας» (Archer).

"Υπάρχουν δύο κατηγορίες ιεροκήρυκων --- οι καλοί ιεροκήρυκες που έχουν κάτι να πουν και οι φτωχοί ιεροκήρυκες που πρέπει να πουν κάτι. Αλλά υπάρχει μια άλλη και ανώτερη τάξη. Αποτελείται από αυτούς που και οι δύο έχουν κάτι να πουν και που πρέπει να το πουν τέτοιοι είναι οι προφήτες». ---- Άλμπερτ Κνάντσον

AMOS

Προσωπικό παρελθόν

Η σημασία του ονόματος *Amos* (το οποίο είναι από το εβραϊκό ρήμα *amás*= "να σηκώσει ένα βάρος, να κουβαλήσει") είναι "φορτών." Καταγόταν από το νότιο βασίλειο του Ιούδα, από την πόλη *Tekoa*-- Περίπου έξι μίλια νότια της Βηθλεέμ, δώδεκα μίλια νότια της Ιερουσαλήμ και δεκαοκτώ μίλια δυτικά της Νεκράς Θάλασσας. *Tekoa* ήταν το κέντρο μιας μεγάλης περιοχής εκτροφής προβάτων.

Ο Amos περιγράφει τον εαυτό του ως έναν που είχε τρία διαφορετικά επαγγέλματα:

Βοσκός (Αμώς 1:1) --- Αυτή είναι η εβραϊκή λέξη *noqed*, η οποία ήταν μια λέξη που χρησιμοποιήθηκε για να περιγράψει έναν άνδρα που φρόντιζε μια συγκεκριμένη μικρή, τραχιά, στικτές ποικιλία προβάτων (που ονομάζεται *naqod*) που απαιτούσε λιγότερη τροφή και μπορούσε να ζήσει καλά στην έρημο, και που παρήγαγε ένα μαλλί ανώτερης ποιότητας και μεγάλης αξίας.

Βοσκός (Αμώς 7:14)--- Αυτή είναι η εβραϊκή λέξη *boqer*, που αναφέρεται σε αυτόν που εκτρέφει ή φροντίζει βοοειδή.

Καλλιεργητής Συκαμοριού Σύκα (Αμώς 7:14) --- Αυτό ήταν το άγριο σύκο (*siq-mim* στα εβραϊκά) που απέπνεε μια σφαίρα χυμών όταν τσίμπησε την κατάλληλη εποχή, και που σκληρύνθηκε σε ένα είδος βρώσιμου φρούτου που οι κατώτερες τάξεις μπορούσαν να αντέξουν οικονομικά. Αυτό το δέντρο βρέθηκε σε χαμηλότερο υψόμετρο από το Tekoa, οπότε ο Amos έπρεπε αναμφίβολα να ταξιδέψει (ίσως μέχρι την περιοχή της Νεκράς Θάλασσας) για να περιποιηθεί αυτά τα δέντρα.

"Αυτές οι ασχολίες κατέστησαν απαραίτητο για τον Αμώς να κάνει πολλά ταξίδια στις αγορές μαλλιού και βοοειδών του Ισραήλ και του Ιούδα. Με αυτόν τον τρόπο, έμαθε από πρώτο χέρι τις στρατιωτικές, κοινωνικές και

οικονομικές συνθήκες και πρακτικές πλουσιών και φτωχών" (John T. Willis).

Ο Άμος ήταν δένεννας «επαγγελματίας» προφήτης, αλλά ένας απλός άνθρωπος που χρησιμοποιείται από τον Κύριο για να παραδώσει τον Λόγο Του στο λαό Του. «Δεν είμαι προφήτης, ούτε γιος προφήτη... αλλά ο Κύριος με πήρε από το να ακολουθήσω το ποίμνιο και ο Κύριος μου είπε: Πήγαινε να προφήτευσε στον λαό μου τον Ισραήλ. Και τώρα ακούστε τον Λόγο του Κυρίου!». (Αμώς 7:14-16). Δεν είχε ειδική εκπαίδευση, δεν ήταν απόφοιτος του *Σχολή των Προφητών* (Αναφέρονται ποικιλοτρόπως ως "συγκρότημα" -- Α' Σαμουήλ 10:5, 10 και "εταιρείες" -- Α' Σαμουήλ 19:20 και "γιοι των προφητών" -- Α' Βασιλέων 20:35). ούτε ήταν απόγονος ή συγγενής με κάποιους προφήτες.

Δεν ήταν καν πολίτης του Ισραήλ (το βόρειο βασίλειο), αλλά μάλλον του Ιούδα (του νότιου βασιλείου). Ωστόσο, ο Θεός τον έστειλε στο Ισραήλ για να διακηρύξει τον Λόγο στους ανθρώπους του βόρειου βασιλείου. Δεν ήταν πλούσιος, ωστόσο στάλθηκε για να προειδοποιήσει τους πλούσιους, όχι ένας άνθρωπος πολυτέλειας, ή κάποιος που ήταν τεμπέλης, αλλά σταλμένος σε αυτούς που ήταν και οι δύο. Όλα αυτά σχεδιάστηκαν για να διαχωρίσουν τον ΑΝΘΡΩΠΟ από το ΜΗΝΥΜΑ. Δεν έπρεπε να υπάρχει τίποτα σε αυτόν τον άνθρωπο που να προσελκύει προσωπικό θαυμαστές. Ήταν το μήνυμα στο οποίο ο Θεός ήθελε να επικεντρωθούν οι άνθρωποι, όχι ο αγγελιοφόρος!

Ο Αμώς έκανε το μεγαλύτερο μέρος, αν όχι όλο, από το προφητικό του έργο (το σύνολο του οποίου πιθανώς δεν διήρκεσε περισσότερο από ένα χρόνο -- Αμώς 1:1) στην πόλη Μπέθελ (Αμώς 7:10), όπου καταγγέλθηκε από τον Αμαζία τον ιερέα και απαγόρευσε να κηρύξει περαιτέρω στο Ισραήλ.

«Κάποιος έχει περιγράψει τον Άμος ως «ο πρώτος Μεγάλος Μεταρρυθμιστής». Δεν ήταν από τη σχολή των προφητών, που τότε ήταν διατεθειμένοι να κλαίνε ό,τι ήθελε ο λαός... Δεν υπήρχε στον Άμος η συμπάθεια, η θερμή αγάπη και το συναίσθημα του πολιτικού ή του πολίτη, αλλά μια ψυχρή αίσθηση δικαιοσύνης Και ήταν ο αυστηρός προφήτης της δικαιοσύνης και της δικαιοσύνης το πνεύμα του Ωσηέ συνοψίστηκε στη λέξη στοργική καλοσύνη» (Όμηρος Χέιλι).

"Οι σκοτεινές μέρες στις οποίες έζησε απαιτούσαν έναν άνθρωπο με εύρωστη ηθική ίνα και αφοβία. Τέτοιος ήταν ο Άμος. Ο χαρακτήρας του, διαμορφωμένος στο σκληρό έδαφος της ερήμου του Τεκoa, του έδωσε τη

δυνατότητα να σταθεί ενώπιον του ιερέα και του λαού, διακηρύσσοντας το λέξη που του είχε δώσει ο Θεός» (Expositor's Bible Commentary). "Κατά την κλήση του Θεού, άφησε το σπίτι του στην Ιουδαία ως απλός λαϊκός για να διακηρύξει ένα εχθρικό μήνυμα στην περήφανη πρωτεύουσα του Βόρειου Βασιλείου του Ισραήλ. Χωρίς καμία ιδιότητα ως αναγνωρισμένου προφήτη, αντιμετώπισε γενναία την προκατάληψη του εφραιμίτη κοινού να εκτελέσει πιστά την αποστολή του από τον Θεό, ένας άνθρωπος με σκληρές πεποιθήσεις και σιδερένια θέληση, δεν μπορούσε να εκτραπεί από τον σκοπό του ακόμη και από τον ανώτατο λειτουργό της σαμαρικής ιεραρχίας» (Gleason L. Archer, Jr.).

Ημερομηνία

Το εδάφιο Αμώς 1:1 μας δίνει μια αρκετά ακριβή εικόνα για το πότε συνέβη αυτή η προφητεία. Ήταν επί των ημερών του βασιλιά Οζία (792-740 π.Χ.) και του βασιλιά Ιεροβοάμ Β' του Ισραήλ (793-753 π.Χ.). Η αποστολή του στο Μπέθελ είχε επίσης ακριβέστερη ημερομηνία ως «δύο χρόνια πριν από τον σεισμό». Αυτός ήταν ένας πολύ σφοδρός σεισμός στη βασιλεία του Οζία που έμεινε στη μνήμη για αιώνες μετά --- "Θα φύγετε όπως φύγατε πριν από τον σεισμό στις ημέρες του Οζία, βασιλιά του Ιούδα" (Ζαχαρίας 14:5). Ως αποτέλεσμα αυτών των πληροφοριών, οι περισσότεροι μελετητές χρονολογούν το προφητικό του έργο κάπου μεταξύ 760 και 755 π.Χ.

Ιστορική Αναδρομή

Αυτή ήταν μια εποχή που οι τύχες του βόρειου βασιλείου (Ισραήλ) είχαν φτάσει σε ένα από τα υψηλότερα σημεία ευημερίας και ειρήνης. Ο Ιεροβοάμ μπόρεσε να επεκτείνει τα σύνορά του σχεδόν σε εκείνα του παλαιού βασιλείου του Δαβίδ. Υπήρχε επίσης ειρήνη με το νότιο βασίλειο (Ιούδα). «Μετά από μια μακρά περίοδο σύγκρουσης κατά την οποία ο Ιούδας ήταν από πολλές απόψεις υποταγμένος στο Ισραήλ, υπήρχε τώρα ένα πνεύμα συνεργασίας και αμοιβαίας επιχείρησης που είχε ως αποτέλεσμα μια ροή εμπορίου και εμπορίου μεταξύ των δύο βασιλείων» (New Layman's Bible Commentary).

Ήταν μια εποχή μεγάλης οικονομικής ευημερίας και εθνικής ισχύος. Η αύξηση του πλούτου οδήγησε επίσης σε εκτεταμένα οικοδομικά προγράμματα. Το λιτό τούβλο των παλαιότερων χρόνων έδωσε τη θέση του σε κτίρια από πελεκητή πέτρα και διακοσμήσεις από ελεφαντόδοντο. Είχαν «χειμωνιάτικα σπίτια» και «καλοκαιρινά σπίτια» (Αμώς 3:15). Είχαν «σπίτια από ελεφαντόδοντο» (Αμώς 3:15) και «σπίτια από καλοπελεκημένη

πέτρα» (Αμώς 5:11). Ξάπλωσαν σε «κλίνες από ελεφαντόδοντο» (Αμώς 6:4). απλωμένο σε καναπέδες? έφαγαν και ήπιαν μέχρι να χορτάσουν. αλείφθηκαν με τα καλύτερα λάδια. περιβάλλονταν από μουσική (Αμώς 6:4-7). Εν ολίγοις, ήταν «ανήσυχοι στη Σιών» (Αμώς 6:1).

"Ταυτόχρονα με τον αυξημένο πλούτο υπήρξε μια συνδεδεμένη άνοδος εκείνων των κοινωνικών κακών που χαρακτηρίζαν την ευημερία της βασιλείας του Σολομώντα: οι πλούσιοι έγιναν πολύ πλούσιοι και οι φτωχοί έγιναν ακόμη φτωχότεροι" (New Layman's Bible Commentary). «Καθώς η οικονομική τους ευημερία και η εθνική τους ισχύς συνέχιζαν να ενισχύουν την ασφάλειά τους, μια εσωτερική φθορά έτρωγε τα ζωτικά τους στοιχεία» (Expositor's Bible Commentary).

Υπήρχε παντελής έλλειψη κοινωνικής ανησυχίας στη γη. Οι πλούσιοι δεν θα σταματούσαν με τίποτα για να αυξήσουν τα κέρδη τους, συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής εκμετάλλευσης των φτωχών. Ακόμη και το νομικό σύστημα ήταν διεφθαρμένο και οι φτωχοί δεν είχαν προσφυγή ούτε στα δικαστήρια. «Οι πλούσιοι απολάμβαναν μια νοχελική και επιεικής ύπαρξης, παρακινούμενοι από την αρπαγή των συζύγων τους που απαιτούσαν όλο και περισσότερες πολυτέλειες» (New Layman's Bible Commentary).

«Πίσω από κάθε ηθική, κοινωνική και πολιτική διαφθορά βρίσκεται μια βασική αιτία: Η θρησκευτική παρακμή και η αποστασία» (Homer Hailey). Οι άνθρωποι ήταν θρησκευόμενοι, αλλά απείχαν πολύ από το να είναι πνευματικοί. Η θρησκεία τους αποτελούνταν από εξωτερικές πράξεις --- έκαναν μια παράσταση για τον Θεό, αλλά Αυτός δεν ξεγελάστηκε. «Περηφανεύονταν για τα ακριβά «εκκλησιαστικά κτίρια» τους. Υπερηφανεύονταν για τις πολυάριθμες θυσίες που πρόσφεραν, και για το γεγονός ότι τις πρόσφεραν ακριβώς όπως τους ορίζει ο Νόμος («νομιμοποίηση»). δόξα στον Κύριο Αλλά, αντίθετα, ο Άμος απέρριψε την ιδέα ότι η ποσότητα, οι αριθμοί και η εξωτερική εμφάνιση ήταν πραγματικά θρησκεία!». (Γουίλις). Μερικοί επέκριναν τον Άμος ότι ήταν κήρυκας ενός «κοινωνικού ευαγγελίου». Ωστόσο, "ο Θεός κατέστησε σαφές ότι η καρδιά της θρησκείας ήταν να αγαπά τον Θεό με όλη την καρδιά και να αγαπά τον πλησίον του ως τον εαυτό του. Χωρίς αυτά τα δύο στοιχεία, κάθε αριθμός εξωτερικών πράξεων δεν έχει νόημα για τον Θεό" (Willis).

"Οι προφήτες είχαν εκφυλιστεί σε υπηρέτες του χρόνου, τυφλωμένοι από

την αυταρέσκεια του έθνους. Η θρησκεία άνθισε σίγουρα στο έθνος, αλλά ήταν μια θρησκεία που ήταν τελείως διαζευγμένη από την πραγματικότητα. Υπήρχε μεγάλος ακτιβισμός και εξωτερικά σόου με πλήθη συνωστιζόταν Τα ιερά την εποχή των μεγάλων εορτών ήταν περίτεχνα, αλλά δεν υπήρχε αληθινή ζωή και καμία απόδειξη ότι οι πραγματικές πνευματικές αξίες είχαν θέση, και ο Γιαχβέ υποθάλπιζε ένα τεκμήριο που συνόρευε με την αλαζονεία» (New Layman's Bible Commentary).

"Υπερβολικές θρησκευτικές τελετές και τελετουργίες εκδηλώνονταν από κάθε χέρι. Τα δέκατα προσφέρονταν κάθε τρεις ημέρες, οι προσφορές ελεύθερης βούλησης ήταν άφθονες και τα ποσά που διαφημιζόνταν (Αμώς 4:4-5). Η θρησκευτική ζέση ήταν υψηλή, αλλά η αληθινή πνευματική αφοσίωση στον Θεό ήταν παντελώς λείπει» (Homer Hailey). «Ήταν μια θρησκεία που ήταν κενή σε περιεχόμενο, αν και γεμάτη τελετουργίες. Ο Άμος επέμενε ότι ο Θεός δεν είχε χρόνο για τελετουργική θρησκεία χωρίς καρδιά» (New Layman's Bible Commentary).

Το μήνυμα του Αμώς

Το βιβλίο του Αμώς χωρίζεται σε τρεις μεγάλες κατηγορίες:

Κεφάλαια 1-2 --- Σειρά χρησμών εναντίον «εξωτερικών» εθνών, που τελειώνουν με παρόμοιους χρησμούς εναντίον του Ιούδα και του Ισραήλ.

Κεφάλαια 3-6 --- Καταδικάζοντας διάφορες αμαρτίες που επικρατούσαν στο Ισραήλ.

Κεφάλαια 7-9 --- Μερικές πληροφορίες σχετικά με την κλήση του Αμώς και πέντε οράματα αντικατοπτρίζουν μερικά από τα βασικά θέματα του μηνύματός του.

The Oracles Against the Nations:

Δαμασκός --- 1:3-5

Γάζα --- 1:6-8

Ελαστικό --- 1:9-10

Εδώμ --- 1:11-12

Αμμών --- 1:13-15

Μωάβ --- 2:1-3

Ιούδας --- 2:4-5

Ισραήλ --- 2:6-16

"Το σημαντικό σε αυτή τη σειρά, η οποία γενικά καταγγέλλει τις φρικαλεότητες του πολέμου, είναι ότι ο Άμος ανακοινώνει ότι ο Θεός ενδιαφέρεται για την αμαρτία όπου κι αν συμβαίνει. Είναι ο διεθνής Θεός της δικαιοσύνης, που τιμωρεί την αμαρτία όπου κι αν συμβεί" (Τζακ Π. Λιούις) .

Στα Πέντε Οράματα του Αμώς βρίσκουμε τα κύρια θέματα που ο Θεός ήθελε να τονίσει αυτός ο άνθρωπος. Ουσιαστικά είναι οράματα καταστροφής!

Οι Ακρίδες (Αμώς 7:1-3) --- Οι ακρίδες στην Παλαιστίνη ήταν ανεξέλεγκτες και θεωρούνταν «πράξη του Θεού». Ο Αμώς είδε μέσα τους την απειλή της τιμωρίας του Θεού και παρακαλώντας για τη γη μπόρεσε να πείσει τον Θεό να υποχωρήσει.

Η Μεγάλη Φωτιά που καταβροχθίζει τη γη (Αμώς 7:4-6) --- Μερικοί το βλέπουν αυτό ως λιμό ή ξηρασία. Και πάλι, ο προφήτης παρακαλεί τον Κύριο, και αυτός μετανοεί.

The Plumb Line (Amos 7:7-9) --- Αναγγέλλεται η καταστροφή του οίκου του Ιεροβοάμ. Ο Άμος δεν παρακαλεί άλλο.

Το καλάθι με τα καλοκαιρινά φρούτα (Αμώς 8:1-3) --- Οι προφύτες συχνά μεταφέρουν το μήνυμά τους με λογοπαίγνια που δεν προορίζονται να είναι χιουμοριστικά. Από την ομοιότητα του καλοκαιριού (qayits) και του τέλους (qets) στα εβραϊκά, ο Κύριος διδάσκει τον Άμος ότι το τέλος πλησιάζει. «Ήρθε το τέλος για τον λαό Μου Ισραήλ» (Αμώς 8:2).

Ο Κύριος Στέκεται Δίπλα στο Θυσιαστήριο (Αμώς 9:1στ) --- Δίνεται η εντολή να χτυπηθεί το Ιερό και να καταστραφούν οι αμαρτωλοί άνθρωποι της γης. «Το νόημα αυτού του τελευταίου οράματος είναι ότι όταν ο Θεός θα στείλει επιτέλους τους Ασσύριους να ανατρέψουν το Ισραήλ, ότι δεν θα υπάρχει τρόπος για τους αμαρτωλούς να ξεφύγουν από την τιμωρία, όσο σκληρά κι αν προσπαθούν» (John T. Willis).

ΧΑΜΠΑΚΚΟΥΚ

Προσωπικό παρελθόν

Το όνομα Αββακούμ είναι ένα ασυνήθιστο όνομα αβέβαιης σημασίας. Μερικοί πιστεύουν ότι προέρχεται από την εβραϊκή λέξη Habaq που

σημαίνει «αγκαλιάζω» --- έτσι, το όνομά του θα σήμαινε μια «φλογερή αγκαλιά». «Στο τέλος του βιβλίου του αυτό το όνομα γίνεται κατάλληλο επειδή ο Αββακούμ επιλέγει να προσκολληθεί σταθερά στον (αγκαλιάζοντας) τον Θεό ανεξάρτητα από το τι συμβαίνει στο έθνος του --- 3:16-19» (Επεκτεινόμενη Ανοικτή Βίβλος). Ο Ιερώνυμος προτίμησε την ιδέα του αγκαλιασμένου για να παλέψει, «επειδή πάλεψε με τον Θεό». Ο Μάρτιν Λούθηρος φάνηκε να ευνοεί αυτήν την ιδέα, λέγοντας: «Σίγουρα δεν είναι ακατάλληλη, γιατί σε αυτό το μικρό βιβλίο βλέπουμε έναν άνθρωπο, θανάσιμα σοβαρά, να παλεύει με το πανίσχυρο πρόβλημα της θεοδικίας (της θείας δικαιοσύνης) σε έναν ταραχώδη κόσμο. »

Άλλοι έχουν προτείνει ότι το όνομά του προήλθε από ένα ασυριακό λουλούδι --- Hambaquim --- αλλά δεν υπάρχει τρόπος να επαληθευτεί αυτό. Σύμφωνα με μια δημοφιλή εβραϊκή παράδοση, ήταν γιος της Σουναμίτης, αφού ο Ελισσαίε της είπε: «Αυτή την εποχή τον επόμενο χρόνο θα αγκαλιάσεις (habaq) έναν γιο» (Β' Βασιλέων 4:16). Μια δεύτερη παράδοση τον ταυτίζει με τον «φύλακα» του εδαφίου Ησαΐας 21:6. Περαιτέρω θρυλικό υλικό μπορεί να συλλεχθεί από τις σελίδες του Απόκρυφου βιβλίου Bel and The Dragon (εδ. 33-42), όπου ένας άγγελος μεταφέρει αυτόν τον προφήτη από τα μαλλιά του στη Βαβυλώνα για να ταΐσει τον Δανιήλ στο λάκκο των λιονταριών.

Ο Μπελ και ο Δράκος 33-42

Τώρα ο προφήτης Αββακούμ ήταν στην Ιουδαία. είχε φτιάξει ένα σπιτάκι και θρυμματισμένο ψωμί στο μπολ, και ήταν καθ' οδόν προς το χωράφι του, το κουβαλούσε στους θεριστές, όταν ένας άγγελος Κυρίου είπε: «Αββακούμ, κουβάλησε το γεύμα που έχεις μαζί σου στη Βαβυλώνα, γιατί Ο Ντάνιελ, που βρίσκεται στο λιοντάρι». Ο Αββακούμ είπε: «Κυρίε μου, δεν έχω πάει ποτέ στη Βαβυλώνα. Δεν ξέρω πού είναι ο λάκκος των λιονταριών ». Τότε ο άγγελος έπιασε τον προφήτη από το στέμμα του κεφαλιού του, και κρατώντας τον από τα μαλλιά του, τον παρέσυρε στη Βαβυλώνα με το φύσημα της αναπνοής του και τον έβαλε κάτω από το λάκκο. Ο Αββακούμ φώναξε: "Δανιήλ, Δανιήλ, πάρε το γεύμα που σου έστειλε ο Θεός!" Ο Δανιήλ είπε: «Θεέ μου, πράγματι με θυμάσαι. ποτέ δεν θα εγκαταλείψεις αυτούς που σε αγαπούν». Μετά σηκώθηκε και έφαγε. και ο άγγελος του Θεού επέστρεψε αμέσως τον Αββακούμ στο σπίτι του. Την έβδομη μέρα ο βασιλιάς πήγε να θρηνησει για τον Δανιήλ, αλλά όταν έφτασε στο λάκκο και κοίταξε μέσα, καθόταν εκεί ο Δανιήλ! Τότε ο βασιλιάς φώναξε δυνατά: «Μεγάλος είσαι, Κύριε, ο Θεός του Δανιήλ, και δεν υπάρχει Θεός παρά μόνο

εσύ». Έτσι, ο βασιλιάς τράβηξε τον Δανιήλ. και τους άντρες που είχαν σχεδιάσει να τον καταστρέψουν πέταξε στο λάκκο, και τότε και εκεί τους έφαγαν μπροστά στα μάτια του.

Εκτός από το όνομά του, λίγα είναι γνωστά για αυτόν τον προφήτη. Προφανώς έζησε ως ένας από τους καλούμενους προφήτες του Θεού (Αββακούμ 1:1) και δεν ασχολήθηκε με κάποιο κοσμικό επάγγελμα όπως ο Αμώς (Αμώς 7:14-15). Μερικοί έχουν συμπεράνει ότι η τελική δήλωση του βιβλίου --- "Για τον διευθυντή της χορωδίας, στα έγχορδα όργανα μου" (3:19) --- μπορεί να υποδηλώνει ότι ήταν επίσης Λευίτης και μέλος της χορωδίας του Ναού ή ότι συνδέθηκε με κάποιο άλλο τρόπο με τη λατρεία του Ναού στην Ιερουσαλήμ. Μπορούμε επίσης να υποθέσουμε με βεβαιότητα ότι ήταν προφήτης του νότιου βασιλείου του Ιούδα και ότι πιθανότατα έζησε στην Ιερουσαλήμ.

Ημερομηνία

Η μόνη ρητή χρονική αναφορά σε αυτή την προφητεία είναι το 1:6, όπου ο Κύριος λέει, «Αναστρώνω τους Χαλδαίους» (Βαβυλώνιοι). Στην πραγματικότητα, οι Χαλδαίοι ήταν «μια φυλή Σημιτών από τη νότια Βαβυλωνία, οι οποίοι, υπό την ηγεσία του Ναμποπολασάρ, έγιναν άρχοντες της νεοβαβυλωνιακής αυτοκρατορίας» (Τζακ Λιούις).

Αυτό συνεπάγεται χρόνοπρινστην άνοδό τους στην εξουσία (η οποία ήρθε μετά την κρίσιμη μάχη του Carchemish το 605 π.Χ.). Πριν από αυτήν την εποχή, οι Βαβυλώνιοι δεν ήταν πραγματικά μια παγκόσμια δύναμη υπολογίσιμη. Γι' αυτό ο Κύριος λέει στον Αββακούμ: "Κοίταξε ανάμεσα στα έθνη! Παρατήρησε! Μείνε έκπληκτος! Θαύμασε! Επειδή κάνω κάτι στις μέρες σου που δεν θα το πίστευες αν σου έλεγαν" (Αββακούμ 1:5).

Το εδάφιο Αββακούμ 1:2-4 (μιλώντας για εσωτερικές συνθήκες στον Ιούδα) δείχνει μια εποχή μετά τη βασιλεία του βασιλιά Ιωσία (640-609 π.Χ.). Ωστόσο, κατά τη διάρκεια της βασιλείας του βασιλιά Ιωακείμ (609-597 π.Χ.), ειδικά κατά τα πρώτα χρόνια της βασιλείας του, οι συνθήκες ταιριάζουν. Ήταν ένας άθεος βασιλιάς που οδήγησε το έθνος στον δρόμο προς την καταστροφή --- Β' Βασιλέων 23:34 - 24:5. Ιερεμίας 22:18.

«Φαίνεται καλύτερο, επομένως, να αναθέσουμε το κήρυγμα του Αββακούμ σε μια ημερομηνία λίγο πριν από το 606 π.Χ., αλλά μετά την έναρξη της δυτικής κίνησης της Βαβυλώνας για την παγκόσμια κατάκτηση» (Gleason

Archer). "Η πιθανή ημερομηνία για αυτό το βιβλίο είναι περίπου το 607 π.Χ." (*Διευρυμένη Ανοικτή Βίβλος*).

Ιστορική Αναδρομή

Μετά το θάνατο του καλού Βασιλιά Ιωσία στη Μεγιδδώ (609 π.Χ.) --- Β' Βασιλέων 23:29 --- ο γιος του, ο Ιωάχαζ, έγινε βασιλιάς. Ήταν μόλις 23 ετών και σύμφωνα με το Β' Βασιλέων 23:32 «έκανε το κακό ενώπιον του Κυρίου». Βασιλέψε μόνο 3 μήνες, και στη συνέχεια ο Φαραώ Νεκώ της Αιγύπτου τον καθαίρεσε και έβαλε στον θρόνο τον αδελφό του, Ιωακείμ (επίσης αποκαλούμενος Ελιακίμ) (Β' Βασιλέων 23:33-37). Ήταν 25 ετών όταν πήρε το θρόνο και έκανε και το κακό στα μάτια του Θεού.

«Μέσα σε μια περίοδο περίπου 20 ετών οι Χαλδαίοι σάρωσαν τον Ιούδα σε διαδοχικά κύματα και τελικά κατέστρεψαν τη χώρα και πήραν τους κατοίκους της σε αιχμαλωσία το 586 π.Χ.» (Zondervan's Pictorial Encyclopedia of the Bible). Εσωτερικά, ο λαός του Θεού βρισκόταν σε θρησκευτική παρακμή και ηθική αμηχανία.

"Κοιτάζοντάς τον ο Αββακούμ βλέπει μια ζωντανή επίδειξη των επικρατούντων κακών. Απαριθμεί αυτούς που είναι περήφανοι και ασφαλείς με τον δικό τους τρόπο (αυτή η λίστα προέρχεται από: Schultz, *The Old Testament Speaks*):

Οι άδικοι επιτιθέμενοι --- 2:6-8

Αυτοί που δικαιολογούν τους κακούς τρόπους τους --- 2:9-11

Αυτοί που χύνουν αίμα για προσωπικό όφελος --- 2:12-14

Αυτοί που εξαπατούν τους γείτονές τους --- 2:15-17

Αυτοί που εμπιστεύονται στα είδωλα --- 2:18-19

Η παραπάνω σειρά των πέντε δεινών έχει τη μορφή μασάλ (ένα χλευαστικό τραγούδι) και είναι βασικά κατά: απληστίας και επιθετικότητας ... αυτοεπιβεβαίωσης, εκμετάλλευσης και εκβιασμού ... βίας ... ανηθικότητας και απανθρωπίας .. ειδωλολατρία.

Ο σκοπός του Αββακούμ

"Το βιβλίο του Αββακούμ διαφέρει από τα άλλα βιβλία προφητείας σε μια ειδική πτυχή. Αντί να μεταφέρει το μήνυμα του Ιεχωβά απευθείας στον λαό, μεταφέρει το παράπονο του λαού στον Ιεχωβά, εκπροσωπώντας τους στο παράπονο" (Homer Hailey). Ο Αββακούμ είναι άνθρωπος του Θεού. ένας άνθρωπος της πίστης? που μπερδεύεται με όσα συμβαίνουν γύρω του. Δεν

καταλαβαίνει γιατί ο Θεός κάνει αυτό που κάνει. Φαίνεται ασυμβίβαστο με όσα έχουν αποκαλυφθεί προηγουμένως.

Επομένως, ο προφήτης πηγαίνει στον Θεό και κάνει μερικές δύσκολες ερωτήσεις, και λαμβάνει κάποιες απαντήσεις που τον μπερδεύουν πολύ. Παρόλα αυτά μέσα από όλα αυτά, είτε καταλαβαίνει είτε όχι, η πίστη του στον Θεό δεν κλονίζεται ποτέ!! "Το πνεύμα Του είναι βαθιά ταραγμένο... Πώς θα μπορούσε ο Θεός να επιτρέψει τόσα βάσανα και θάνατο; Πώς μπορούσε ο Θεός να τιμωρήσει τους δικούς Του ανθρώπους, παρόλο που είχαν αμαρτήσσει, από ένα έθνος που ήταν ακόμη πιο πονηρό;" (Hester, *The Heart of Hebrew History*). «Πώς μπορεί ένας δίκαιος Θεός να χρησιμοποιήσει τους κακούς Χαλδαίους για να τιμωρήσει τον λαό Του, ο οποίος, παρά την αποστασία του, εξακολουθεί να είναι πιο δίκαιος από αυτούς;» (*Zondervan's Pictorial Encyclopedia of the Bible*).

«Η βία και η παραβίαση του νόμου αφθονούσαν, και οι πονηροί φαινόταν τουλάχιστον επιφανειακά να θριαμβεύουν. Σύμφωνα με όλα όσα γνώριζε ο Αββακούμ για την αγιότητα και τη διαθήκη του Θεού (πρβλ. Δευτ. 26-33, από την οποία ο Αββακούμ φαινόταν εξαρτημένος), ο Γιαχβέ έπρεπε να είχε εγερθεί διορθώστε την κατάσταση, ιδιαίτερα ως απάντηση στην πίστη στην προσευχή για αλλαγή από τέτοιους ανθρώπους όπως ο Αββακούμ δεν είχε γίνει τέτοια διόρθωση και οι προσευχές των δικαίων και ο αγώνας για δικαιοσύνη στη γη φάνηκαν μάταιες, με αποτέλεσμα το λυτρωτικό πρόγραμμα του Θεού. η ιστορία απειλήθηκε» (*Expositor's Bible Commentary, Vol. 7*).

"Γιατί το κακό και τα βάσανα είναι αχαλίνωτα στον κόσμο μας; Η καλοσύνη και η δικαιοσύνη φαίνεται να αποτυγχάνουν! Πώς, Θεέ μου, είσαι τόσο ενάντια στο λάθος αλλά συνεχίζεις να ανέχεσαι το λάθος; Θεέ μου, είναι δίκαιο αυτό που κάνεις; Είναι ειλικρινά αυτό το ηθικό, ηθικό πράγμα που πρέπει να κάνουμε;». (D. Stuart Briscoe). «Ο Αββακούμ είναι ένας ελεύθερα σκεπτόμενος προφήτης που δεν φοβάται να παλέψει με ζητήματα που δοκιμάζουν την πίστη του» (*Expanded Open Bible*). Τέτοιοι πνευματικοί αγώνες δεν είναι νέοι! «Ο Ιερεμίας, επίσης, αμφισβητεί και αποκηρύσσει τον Θεό καθώς αγωνίζεται με το δυσεπίλυτο πρόβλημα της ευημερίας των πονηρών --- Ιερεμίας 12:1-4· 13:17· 15:10-18· 20:7-18» (*New Layman's Bible Commentary*).

Το βιβλίο του Ιώβ εξετάζει επίσης το ερώτημα γιατί υποφέρει ο

μεμονωμένος δίκαιος άνδρας ή γυναίκα. Αυτό συζητείται περαιτέρω στους Ψαλμούς 37, 49 και 73. Στη μη κανονική βιβλιογραφία συζητείται σε μέρη όπως --- IV Έσδρας 3:29-36 και Β Βαρούχ 11:1-7. "Πώς μπορεί κανείς να δικαιολογήσει τα γεγονότα της ζωής με το δόγμα ενός παντοδύναμου αλλά δίκαιου Θεού που είναι ενεργός στην ιστορία; Τα γεγονότα δεν φαίνεται να επιβεβαιώνουν το δόγμα ότι η αμαρτία φέρνει τιμωρία. Ο Θεός φαίνεται ανενεργός!" (Τζακ Λιούις). Αυτό ήταν το πρόβλημα με το οποίο πάλεψε ο Αββακούμ!

Ο Αββακούμ, ωστόσο, «ήταν ένας έντιμος αναζητητής της αλήθειας που πήγε απευθείας στον Θεό για την απάντηση» (Hester, *The Heart of Hebrew History*). "Ενώ είναι ένας άνθρωπος που έχει αμφιβολίες και τολμά να τις εκφράσει, δεν κάνει το λάθος να κυβερνά τον Θεό εκτός εικόνας! Παρόλο που είναι γεμάτος αμφιβολίες, φέρνει τη στενοχώρια του και τις αμφιβολίες του για τον Θεό στον ίδιο τον Θεό!" (D. Stuart Briscoe). «Όταν οι άνθρωποι προσπαθούν να σκεφτούν το πανάρχαιο πρόβλημα του κακού και επιδιώκουν να συσχετίσουν τα ζοφερά γεγονότα της ιστορίας με έναν Θεό δικαιοσύνης και δύναμης που κρατά τα πάντα στον έλεγχό Του, έλκονται από τον Αββακούμ» (*New Layman's Bible Commentary*).

Το τελικό συμπέρασμα του Αββακούμ είναι ότι πρέπει να επιτρέψουμε στον Θεό να είναι Θεός και να Του επιτρέψουμε να κάνει τα πράγματα με τον τρόπο Του και στην καλή Του στιγμή. Η δουλειά μας είναι να Τον εμπιστευόμαστε και να ζούμε με πίστη! «Ο δίκαιος θα ζήσει από την πίστη του» (Αββακούμ 2:4) --- ο βασικός στίχος ολόκληρου αυτού του βιβλίου!! Αν και τα πράγματα δεν εξελίσσονται πάντα όπως θα θέλαμε, εντούτοις θα χαιρόμαστε στον Κύριο ούτως ή άλλως! (Αββακούμ 3:17-19).

"Παρά τα φαινόμενα για το αντίθετο, ο Θεός εξακολουθεί να βρίσκεται στον θρόνο ως Κύριος της ιστορίας και Κυβερνήτης των εθνών. Ο Θεός μπορεί να αργήσει να θυμώσει, αλλά κάθε ανομία θα τιμωρηθεί τελικά. Είναι το πιο άξιο αντικείμενο πίστης, και ο δίκαιος θα εμπιστευτεί σε Αυτόν ανά πάσα στιγμή» (Επεκτεταμένη Ανοικτή Βίβλος). "Εκτός από τον Ησαΐα (Ησ. 7:9-28:16), κανένας άλλος προφήτης δεν τόνισε τη σημασία της πίστης και της εμπιστοσύνης με προσευχή με τέτοιο τρόπο όπως ο Αββακούμ. Το κεντρικό θέμα της προφητείας του Αββακούμ, δηλαδή ότι οι δίκαιοι θα ζήσουν Η πίστη του (2:4), λαμβάνεται υπόψη σε σημαντικά πλαίσια: Ρωμαίους 1:17 προς Εβραίους 10:38-39» (Εικόνα της Βίβλου του Zondervan).

"Ο προφήτης κλείνει τα ποιήματά του με μια από τις μεγαλύτερες διακηρύξεις πίστης που υπάρχουν στη βιβλική λογοτεχνία. Ο προφήτης που έχει εγείρει τέτοια ερωτήματα αναζήτησης στο πρώτο μέρος του βιβλίου δηλώνει ότι είναι το χειρότερο από αυτό, θα κρατήσει σταθερά το Λόρδος» (Τζακ Π. Λιούις). "Αν και με φόνευσε, θα ελπίζω σ' Αυτόν. Ωστόσο, θα μαλώνω τους δρόμους μου ενώπιόν Του" (Ιώβ 13:15).

"Η ανάπτυξη της πίστης από την αμηχανία και την αμφιβολία στο ύψος της απόλυτης εμπιστοσύνης είναι μια από τις όμορφες πτυχές του βιβλίου. Το μάθημά του είναι για πάντα!" (Όμηρος Χέιλι).

ΧΑΓΚΑΙ

Προσωπικό παρελθόν

Το όνομα Haggai σημαίνει «γιορτή, γιορτή, γιορτή». Μερικοί προτείνουν ότι μπορεί να είναι μια συντομευμένη μορφή του Haggiah που σημαίνει «γιορτή του Ιεχωβά». Αυτό οδήγησε πολλούς να υποθέσουν ότι μπορεί να γεννήθηκε σε μια από τις μεγαλύτερες γιορτές ή γιορτές των Εβραίων (Πάσχα, για παράδειγμα). Αν και αναφέρεται ως «προφήτης» (Αγγαίος 1:1· Έσδρας 5:1· 6:14), λίγα άλλα είναι γνωστά για αυτόν τον άνθρωπο. Το όνομα του πατέρα του δεν αναφέρεται ποτέ. Υποτίθεται ότι γεννήθηκε στη Βαβυλώνα την εποχή της αιχμαλωσίας.

Είναι πολύ πιθανό ο Αγγαίος να επέστρεψε στην Ιερουσαλήμ με την πρώτη ομάδα των 50.000 ατόμων με επικεφαλής τον Ζοροβάβελ το 536 π.Χ. Είναι επίσης πιθανό να έγραψε κάποιους ψαλμούς κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Οι Εβδομήκοντα (η ελληνική εκδοχή του ΟΤ, που έγινε γύρω στο 250 π.Χ.) τον πιστώνει ως συγγραφέα/συν-συγγραφέα αρκετών ψαλμών (Ψαλμοί 138, 146-149).

«Στο Μιντράς και το Ταλμούδ, ο θρύλος κάνει τον Χαγκάι, τον Ζαχαρία και τον Μαλαχία να είναι οι ιδρυτές της «Μεγάλης Συναγωγής» (Aboth R. Nathan 1· Baba Bathra 15a), ενός σώματος που φέρεται ότι έπαιξε μεγάλο ρόλο στη μετα-Οι εξόριστοι χρόνοι για τη διατήρηση της Γραφής και την παράδοση των παραδοσιακών εντολών και της παράδοσης πιστεύεται περαιτέρω από τους ραβίνους ότι μετά το θάνατο αυτών των τριών προφητών το Άγιο Πνεύμα αναχώρησε από το Ισραήλ» (Τζακ Π. Λιούις). «Είναι θεμιτό να υποθέσουμε ότι ο Χαγγαίος ήταν ακόμη παιδί όταν επέστρεψε στην Ιουδαία με τους γονείς του το 536 π.Χ.» (Zondervan's

Pictorial Encyclopedia). Ο Αγγαίος ήταν σύγχρονος του Ζαχαρία αλλά και του Κομφούκιου (557-479 π.Χ.). Ο Αγγαίος ήταν ο πρώτος προφήτης στην Ιερουσαλήμ μετά την επιστροφή από τη Βαβυλωνιακή αιχμαλωσία. Η προφητεία του Αγγαί είναι δεύτερη μόνο μετά από αυτή του Αβδιά σε συντομία μεταξύ των βιβλίων της Ο.Τ.

Ημερομηνία

Ο προφήτης χρονολογεί το δικό του έργο με μεγάλη ακρίβεια. Το εδάφιο Αγγαίος 1:1 το χρονολογεί στο «δεύτερο έτος του βασιλιά Δαρείου». Πρόκειται για τον Δαρείο Α', γιο του Υστάσπη (522-486 π.Χ.). Έτσι, η προφητεία χρονολογείται στο έτος 520 π.Χ.

Αυτό το βιβλίο αποτελείται από τέσσερις σύντομους χρησμούς, καθένας από τους οποίους χρονολογείται με ακρίβεια εντός αυτού του έτους. Παραδόθηκαν «μεταξύ Αυγούστου και τελευταίας Δεκεμβρίου του έτους 520 π.Χ.» (Hester, *The Heart of Hebrew History*). Έτσι, οι τέσσερις χρησμοί αυτής της προφητείας συμβαίνουν όλοι μέσα σε μια περίοδο τεσσάρων μηνών.

Ο Αγγαίος ήταν ο πρώτος που προφήτευσε στους ανθρώπους που είχαν επιστρέψει, αν και σύντομα ακολούθησε ο Ζαχαρίας. Η διακονία του Αγγαί ήταν πολύ σύντομη, αλλά η διακονία του Ζαχαρία κράτησε πολύ περισσότερο. «Μερικοί έχουν την τιμή να οδηγούν, άλλοι να διαρκούν, στο έργο του Θεού» (Ματθαίος Χένρι).

Ιστορική Αναδρομή

Το έτος 586 π.Χ. το νότιο βασίλειο του Ιούδα έπεσε στα χέρια των Βαβυλωνίων και η πόλη της Ιερουσαλήμ μετατράπηκε σε ερείπια, μαζί με τον Ναό. Οι άνθρωποι οδηγήθηκαν στην αιχμαλωσία (όσοι δεν σκοτώθηκαν), αν και σε λίγους επετράπη να μείνουν πίσω για να ζήσουν στα ερείπια. Τις επόμενες αρκετές δεκαετίες αυτοί οι λίγοι που παρέμειναν στην πατρίδα τους άρχισαν να παντρεύονται με τους άνδρες και τις γυναίκες των ξένων εθνών γύρω τους (συμπεριλαμβανομένων μερικών από τους Ασσύριους που είχαν διαφύγει από την καταστροφή του δικού τους έθνους). Αυτή η συγχώνευση των λαών οδήγησε στην ομάδα που είναι γνωστή ως Σαμαρείτες, οι οποίοι, όταν οι Εβραίοι επέστρεφαν στη γη τους μετά την αιχμαλωσία, θα γινόταν ένας από τους μεγαλύτερους αντιπάλους τους.

Κατά την περίοδο της αιχμαλωσίας, οι προφήτες Δανιήλ και Ιεζεκιήλ, που

επίσης αιχμαλωτίστηκαν, παρείχαν πνευματική ελπίδα και καθοδήγηση στους εξόριστους. Το έτος 562 π.Χ. ο βασιλιάς Ναβουχοδονόσορ πέθανε και η Βαβυλώνα είχε τότε μια σειρά από αδύναμους ηγεμόνες. Δεν υπήρχε κανείς αρκετά δυνατός για να κρατήσει ενωμένη την αυτοκρατορία. Το 549 π.Χ. ο Κύρος (που είχε γίνει βασιλιάς των Περσών περίπου δέκα χρόνια νωρίτερα) νίκησε τον βασιλιά των Μηδών και ένωσε τους Μήδους και τους Πέρσες.

Το 539 π.Χ. (στις 13 Οκτωβρίου) ο Κύρος κατέλυσε την πόλη της Βαβυλώνας και διόρισε έναν «βασιλιά φάντασμα» στην πόλη. Αυτός ο βασιλιάς είναι γνωστός στη Βίβλο ως Δαρειός ο Μήδος, ο οποίος είναι πιθανώς ο Gubaru (ή Gabryas) της κοσμικής ιστορίας (αυτός δεν είναι ο ίδιος Δαρειός με αυτόν που αναφέρεται στο Haggai).

Ο Κύρος ήταν ένας πολύ καλοπροαίρετος ηγεμόνας και είχε μια πολιτική να επιτρέπει στους υπόδουλους λαούς να επιστρέψουν στις πατρίδες τους και να ξαναχτίσουν τους ναούς τους και να επαναφέρουν τις θρησκευτικές τους πρακτικές. Το 538 π.Χ. ο Κύρος εξέδωσε ένα διάταγμα που επέτρεπε στους Εβραίους να επιστρέψουν στην πατρίδα τους (Β' Χρον. 36:22-23· Έσδρας 1:1-4). Πάνω από 150 χρόνια πριν από αυτό το γεγονός, ο Ησαΐας είχε προφητεύσει ότι ο Θεός θα χρησιμοποιούσε τον Κύρο για να επιφέρει αυτή την αποκατάσταση (Ησαΐας 44:24 - 45:7).

Αυτή η επιστροφή των Εβραίων στην πατρίδα τους έγινε σε διάφορα στάδια. Δεν ήθελαν να επιστρέψουν όλοι οι αιχμάλωτοι Εβραίοι. Πολλοί είχαν γεννηθεί στη Βαβυλώνα και με τα χρόνια είχαν δημιουργήσει ευημερούσες εμπορικές επιχειρήσεις. Επίσης, «η προοπτική της επιστροφής σε μια έρημη και φτωχή γη, και η ανοικοδόμηση των ερειπίων του παρελθόντος, είχε ελάχιστη πρακτική απήχηση σε εκείνους τους Εβραίους που κατάφεραν να επωφεληθούν από τους γενναϊόδωρους και μάλλον αφελείς Βαβυλώνιους. Μόνο εκείνοι οι Εβραίοι που είχαν πιάσει ένα όραμα υπηρεσίας προς τον Θεό και οι άνθρωποι υπό το φως της υποσχεμένης διαθήκης ενδιαφέρθηκαν σοβαρά για την πρόκληση» (Zondervan's Pictorial Encyclopedia). Τα διάφορα στάδια αυτής της επιστροφής ήταν:

536 π.Χ. --- Περίπου 50.000 επιστρέφουν υπό τον Ζοροβάβελ. Ο Joshua, ο ιερέας, υπηρέτησε ως θρησκευτικός ηγέτης των ανθρώπων που επέστρεψαν. Ο Χαγγαΐος επέστρεψε με αυτήν την ομάδα ... Ezra 2.

457 π.Χ. --- Μια δεύτερη ομάδα με επικεφαλής τον Έσδρα, αποτελούμενη από περίπου 2058 άτομα, επιστρέφει. Θεσμοθετούνται αρκετές μεταρρυθμίσεις, συμπεριλαμβανομένου του προβλήματος των ενδογαμικών γάμων με τα έθνη ....Ezra 8-10.

445 π.Χ. --- Μια τρίτη ομάδα, με επικεφαλής τον Νεεμία, επιστρέφει. Ο Νεεμίας υπηρετεί ως κυβερνήτης της Ιερουσαλήμ. Τα τείχη ξαναχτίζονται ....Νεεμίας 2.

Με την επιστροφή της πρώτης ομάδας (536 π.Χ.) άρχισαν οι εργασίες για τον Ναό. Ο βωμός της θυσίας αποκαταστάθηκε και τέθηκαν τα θεμέλια για τον νέο Ναό. Ωστόσο, σε αυτό το σημείο ο κόσμος σταμάτησε τη δουλειά του. Η πόλη, τα σπίτια και το τείχος ήταν όλα ερειπωμένα, η γη είχε παραμεληθεί για 50 χρόνια και τα τρόφιμα ήταν λιγοστά. Οι Εβραίοι που είχαν παραμείνει στη γη και παντρεύτηκαν με τα έθνη προσφέρθηκαν να βοηθήσουν στην ανοικοδόμηση, αλλά η προσφορά τους απορρίφθηκε --- αυτό οδήγησε σε σκληρά συναισθήματα και εναντίωση. Ως αποτέλεσμα, ο κόσμος αποθαρρύνθηκε. Έστρεψαν όλη τους την προσοχή όταν επιβίωσαν. Έπειτα, αφού είχαν εκπληρώσει τις βασικές ανάγκες της ζωής, άρχισαν να κοιτάζουν προς τις πολυτέλειες και στην πορεία έγιναν απαθείς προς την ανοικοδόμηση του Ναού.

Τον Κύρο διαδέχθηκε ο γιος του Καμβύσης (529-522 π.Χ.). Μετά από αυτόν τον βασιλιά ήρθε ο Δαρείος Α' (522-486 π.Χ.). Δύο χρόνια μετά τη βασιλεία του (520 π.Χ.) και 16 χρόνια μετά τη διακοπή των εργασιών στο Ναό, ο Θεός ανέστησε τον προφήτη Αγγαίο «για να καταπολεμήσει την απάθεια και την κατάθλιψη δίνοντας εμπνευσμένη ηγεσία» για την ανοικοδόμηση του Ναού (Ζόντερβαν's Pictorial Encyclopedia).

Το μήνυμα του Αγγάι

Ο Χαγκάι "ήταν άνθρωπος με μια πρωταρχική ιδέα --- να χτίσει τον Ναό!" (Ομηρος Χέλι). Η επιθυμία του ήταν να δει τον Ναό να ανακατασκευάζεται και να αποκαθίσταται η λατρεία του Θεού. Ο κόσμος είχε αποθαρρυνθεί και, ως αποτέλεσμα, ξεχούσε τον Θεό. Οι προτεραιότητές τους ήταν όλες λανθασμένες, σκέφτονταν τον εαυτό τους και όχι τον Θεό, χτίζοντας τα δικά τους σπίτια, αλλά όχι τα δικά του! Ο Haggai στάλθηκε ως κίνητρο και επεξεργαστής --- Λάβετε σωστά τις προτεραιότητές σας! Βάλτε τον Θεό πρώτα, και Αυτός θα φροντίσει για τις άλλες ανάγκες σας (Ματθαίος 6:33).

Το μήνυμα του Αγκάι ήταν εξαιρετικά καλοδεχούμενο και αποτελεσματικό. «Μέσα σε τρεις εβδομάδες και λίγες μέρες μετά την πρώτη του ομιλία στον κόσμο, άρχισαν πάλι να εργάζονται στον Ναό» (Χέιλι). Ένας από τους λόγους της επιτυχίας του ήταν η εξάρτησή του από τον Λόγο του Κυρίου! Είκοσι έξι φορές (σε ένα βιβλίο μόνο 38 στίχων!) κάνει έκκληση στον Θεό ως αυθεντία και πηγή του μηνύματός του. Τέτοιες εκφράσεις όπως «λέει ο Ιεχωβά», «δηλώνει ο Κύριος των δυνάμεων» και παρόμοιες είναι πολύ συνηθισμένες. «Αυτή η έκκληση στη Θεία προέλευση των όσων είπε ξεσήκωσε τους ανθρώπους, συγκίνησε τις καρδιές τους και είχε αποτελέσματα» (Hailey). "Κανένας προφήτης δεν εμφανίστηκε ποτέ σε μια πιο κρίσιμη καμπή στην ιστορία ενός λαού, και μπορεί να προστεθεί, κανένας προφήτης δεν ήταν πιο επιτυχημένος" (Marcus Dods).

Ο Ναός ολοκληρώθηκε το 516 π.Χ., είκοσι χρόνια μετά την έναρξή του και εβδομήντα χρόνια μετά την καταστροφή του το 586 π.Χ. (Εσδρας 6:15). Ο νέος αυτός Ναός βεβηλώθηκε την εποχή του Αντιόχου των Επιφανείων (168 π.Χ.) αλλά αργότερα καθαρίστηκε. Προστέθηκε από τον Ηρώδη τον Μέγα. Ήταν ουσιαστικά αυτός ο ίδιος Ναός στον οποίο ο Ιησούς και οι απόστολοι έμπαιναν ξανά και ξανά κατά τη διάρκεια των διακονιών τους.

Ο Αγγαίος μας διδάσκει ότι η πίστη και οι υλικές ευλογίες συνδέονται άμεσα. ότι «όταν ένα καλό έργο περιμένει την ολοκλήρωσή του, είναι καιρός να το κάνουμε*τώρα*» (Farrar)· ότι "η αποθάρρυνση, όσο βαθιά κι αν είναι, δεν είναι επαρκής λόγος για την παραμέληση των καθηκόντων, ακόμη και όταν φαίνεται ότι περικλείονται με δυσκολία. Να είσαι δυνατός και να εργάζεσαι» είναι ένα ένδοξο σύνθημα για την ανθρώπινη ζωή» (Φάραρ)· ότι «η βάση κάθε επιτυχημένου κηρύγματος είναι «λέει ο Ιεχωβά». Είχε αποτελέσματα τότε, και τέτοιο κήρυγμα θα έχει αποτελέσματα σήμερα!» (Homer Hailey).

ΩΣΕΑ

Προσωπικό παρελθόν

Το όνομα Ωσηέ προέρχεται από την εβραϊκή γλώσσα. Σημαίνει σωτηρία. Αν και δεν αναφέρεται συγκεκριμένα, πιστεύεται ότι ο Ωσηέ ήταν ντόπιος της Σαμάρειας (αναφέρεται στον άρχοντα της Σαμάρειας ως «ο βασιλιάς μας» - -- Ωσηέ 7:5). Η οικογένειά του φαίνεται να έχει σημαντική κοινωνική θέση για να αναφερθεί το όνομα του πατέρα του (Ωσηέ 1:1).

Για το επάγγελμά του, τίποτα δεν είναι γνωστό με βεβαιότητα. Φαίνεται ξεκάθαρο ότι κατείχε «κάποια θέση ή θέση διάκρισης». Πολλοί μελετητές πιστεύουν ότι μπορεί να ήταν ιερέας.

Ημερομηνία

Με βάση την αναφορά του στους βασιλιάδες (Ωσηέ 1:1), οι περισσότεροι μελετητές χρονολογούν την προφητική διακονία του κατά τα έτη 753 - 715 π.Χ. Το βιβλίο που φέρει το όνομά του είναι ένας συνδυασμός πολλών κηρυγμάτων και ενεργειών που παραδόθηκαν σε μια περίοδο αρκετών δεκαετιών.

Ιστορική Αναδρομή

Θρησκευτικά --- Ο Ωσηέ συνόψισε τις θρησκευτικές δραστηριότητες του Ισραήλ σε μια λέξη: Πορνεία. Ως πόρνη, είχε εκπορνευτεί μπροστά στους ψεύτικους θεούς. Οι άνθρωποι δεν είχαν γνώση (Ωσηέ 4:6· 5:4) και αγνοούσαν τον Νόμο του Θεού (Ωσηέ 8:12). Είχαν στηθεί είδωλα και οι γυναίκες υπηρετούσαν στους ναούς ως ιερόδουλες.

Ηθική --- "Η συμπεριφορά τους ήταν ακριβώς αντίθετη από αυτή που επιθυμούσε και ζήτησε ο Θεός. Οι άνθρωποι ήταν ένοχοι για βρισιές, παραβίαση πίστης, φόνο, κλοπή, μοιχεία, δόλο, ψέματα, μέθη, ανεντιμότητα στις επιχειρήσεις και άλλα εγκλήματα εξίσου αποτρόπαιο ενώπιον του Ιεχωβά Η εικόνα που απεικονίζεται στο Βιβλίο του Ωσηέ είναι πραγματικά αυτή ενός έθνους σε αποσύνθεση» (Ομηρος Χέιλι).

Πολιτική --- Ήταν μια περίοδος πολιτικής αναταραχής στο Ισραήλ. Μετά το θάνατο του Ιεροβοάμ, αρκετοί βασιλιάδες ανέβηκαν στο θρόνο, αλλά δολοφονήθηκαν γρήγορα. μερικά βασιλεύουν μόνο λίγες εβδομάδες. Ο Τιγλάθ-Πιλεσέρ (βασιλιάς της Ασσυρίας) ήρθε εναντίον του Ισραήλ και απαίτησε από αυτούς βαρύ φόρο. Τελικά, το 722 π.Χ., το βόρειο βασίλειο έπεσε στα χέρια των Ασσυρίων, με πολλούς από τους ανθρώπους να οδηγούνται σε αιχμαλωσία. "Αυτά ήταν δοκιμασμένα χρόνια πολιτικής συνεννόησης και ίντριγκας, αναρχίας και εξέγερσης, προδοσίας και δολοφονίας. Ο Θεός έμεινε εντελώς έξω από την εικόνα και τη σκέψη των ανθρώπων. Το καθήκον του προφήτη ήταν να γυρίσει τη σκέψη του λαού πίσω στον Θεό , αλλά ήταν πολύ βουτηγμένοι στην ειδωλολατρία τους για να δώσουν προσοχή στην προειδοποίησή του.

Η απιστία τους εκδηλώθηκε με δύο βασικούς τρόπους:

- Εξέγερση ενάντια σε κάθε συνιστώμενη εξουσία.
- Εξάρτηση από τις ανθρώπινες άμυνες και τις ξένες συμμαχίες, παρά από τη δύναμη του Ιεχωβά.

Η αιτία αυτής της εκτεταμένης ανηθικότητας και απιστίας προς τον Θεό ήταν διπλή:

- Διαφθορά των ιερέων, με τους οποίους συμμαχούσαν οι ψευδοπροφήτες.
- Διαφθορά της λατρείας.

Το μήνυμα του Ωσηέ

Ο Θεός, η φύση και ο χαρακτήρας Του. Υπάρχει μόνο ένας Θεός! Είναι παντοδύναμος ...Είναι δίκαιος ...Είναι αγάπη! Απεικονίζεται ταυτόχρονα ως ένας στοργικός σύζυγος και ένας στοργικός πατέρας. Μία από τις αγαπημένες εκφράσεις αυτού του προφήτη είναι η στοργική καλοσύνη.

Η διαθήκη μεταξύ Θεού και Ισραήλ. Ο Ωσηέ βλέπει τον Ισραήλ ως τους «εκλεκτούς» του Θεού. Ο Θεός είχε συνάψει ένωση μαζί τους. Η οικειότητα αυτής της σχέσης περιγράφεται κάτω από δύο σχήματα --- μια σχέση γάμου και μια σχέση πατέρα/γιου. Ο Ωσηέ τονίζει ότι μια διαθήκη περιλαμβάνει πάντα αμοιβαίες υποχρεώσεις.

Η καταστροφή του έθνους είναι αναπόφευκτη. Λόγω της απιστίας του έθνους, ο Ωσηέ προετοιμάζει τους ανθρώπους για την επικείμενη τιμωρία. Ο Δίκαιος Σύζυγος απαιτεί να απομακρυνθεί η άπιστη σύζυγος από Αυτόν, αλλά ο Αγάπης Σύζυγος ελπίζει σε μια εποχή αποκατάστασης της σχέσης!

JOEL

Προσωπικό παρελθόν

Το όνομα Joel (Εβραϊκά = Yo'el) σημαίνει «Ο Γιαχβέ είναι Θεός». Ήταν γιος ενός ανθρώπου που ονομαζόταν Pethuel (ή Bethuel στα Εβδομήκοντα) που σημαίνει «η ανοιχτή καρδιά ή ειλικρίνεια του Θεού». Αν ο Τζόελ έλαβε το όνομά του κατά τη γέννησή του ή αν του δόθηκε αυτό το όνομα αργότερα ως αποτέλεσμα της διακονίας του, είναι άγνωστο.

Ο Ιωήλ έζησε και προφήτεψε στο νότιο βασίλειο του Ιούδα. Πολύ πιθανόν να ήταν κάτοικος της πόλης της Ιερουσαλήμ. Αναφέρεται συχνά στον Ιούδα και στην Ιερουσαλήμ (2:32· 3:1, 17-18, 20), στους πολίτες τους (3:6, 8, 19),

στη Σιών (2:1, 15, 32· 3: 17, 21) και τα παιδιά του (2:23). Δείχνει επίσης μεγάλη εξοικείωση με τον Ναό και τη διακονία του (1:9, 13-14, 16· 2:14, 17· 3:18). Γνώριζε επίσης από κοντά τη γεωγραφία και την ιστορία της χώρας (1:2· 3:2-8, 12, 14, 18).

Μερικοί μελετητές έχουν προτείνει ότι η εξοικείωσή του με την υπηρεσία του Ναού μπορεί να υποδηλώνει ότι ήταν ιερέας ή γιος ιερέα. Άλλοι εικάζουν ότι «η αποδοκιμασία του για τους ιερείς υποδηλώνει ότι δεν ήταν μέλος της κάσας τους». Λίγα είναι γνωστά για αυτόν τον άνθρωπο, εκτός από όσα μπορούν να εξαχθούν από το ίδιο το βιβλίο. Αν και άλλα 13 πρόσωπα στα γραπτά του ΟΤ φέρουν το όνομα Joel, δεν μπορεί να ταυτιστεί με κανένα από αυτά.

"Ο Τζόελ ήταν άνθρωπος ζωντάνιας και πνευματικής ωριμότητας. Ένας οξυδερκής διακρίτης των καιρών, παρέδωσε το μήνυμα του Θεού στον λαό του Ιούδα με ζωντανό και παθιασμένο ύφος, με ακρίβεια και πρωτοτυπία σκέψης που χρησίμευε ως πραγματικό λατομείο από το οποίο πολλές επόμενες προφητικές οικοδομικές πέτρες επρόκειτο να λαξευθούν» (Expositor's Bible Commentary).

Ημερομηνία

Υπάρχει μεγάλη διαφωνία μεταξύ των μελετητών ως προς τη χρονολόγηση αυτού του βιβλίου. Οι θεωρίες κυμαίνονται από τον 9ο αιώνα έως τον 4ο αιώνα π.Χ. Κάποιοι προσπάθησαν μάλιστα να το χρονολογήσουν τόσο αργά όσο και η Μακκαβαϊκή περίοδος (κατά τη λεγόμενη Διαδιαθηκική Περίοδο). Το πρόβλημα -- δεν αναφέρεται ημερομηνία στην επικεφαλίδα του βιβλίου, ούτε υπάρχει ρητή αναφορά στο σώμα του ίδιου του έργου. Οι κύριες θεωρίες είναι:

- **Μετά την εξορία --- Οι αιχμαλωσία του λαού του Θεού έληξαν. Οι εξόριστοι επέστρεψαν στην πατρίδα τους. Ο Ναός έχει ξαναχτιστεί. Αυτή η άποψη απαιτεί μια χρονολόγηση στα μέσα του 4ου αιώνα π.Χ.**
- **Προεξορία --- Τρεις γενικές θέσεις έχουν προωθηθεί από εκείνους που αναθέτουν μια ημερομηνία προεξορίας στον Τζόελ. Αυτοί είναι:**
  - **Πρώιμη προεξορία --- Χρονολογία 9ου αιώνα. Θεωρείται ότι οι καταστάσεις που απεικονίζονται στο βιβλίο παραπέμπουν καλύτερα στην εποχή του αγοριού-βασιλιά Ιωάσ (835-796 π.Χ.), ο οποίος ξεκίνησε την κυριαρχία του μέσω της αντιβασιλείας του αρχιερέα Ιωϊάδα.**

○ **Μέση Προεξορία --- Χρονολογία πρώιμου 8ου αιώνα. Μια εκτενής υπεράσπιση αυτής της άποψης δίνεται στο The Expositor's Bible Commentary, Vol. 7, σελ. 231-233.**

○ **Ύστερη προεξορία --- Χρονολογία 7ου αιώνα. Αυτή η άποψη επιδιώκει να βρει έναν σύνδεσμο με τον προφήτη Ιερεμία και να αναρμονίσει τις λογοτεχνικές μορφές και τις θρησκευτικές αντιλήψεις των δύο προφητών.**

Η πιο πιθανή και λογική από αυτές τις θεωρίες είναι η Πρώιμη Προεξορία, η οποία χρονολογούσε την προφητεία του Ιωήλ από το 835 π.Χ. περίπου. Για μια εξαιρετική υπεράσπιση αυτής της άποψης βλέπε --- A Survey of Old Testament Introduction από τον Gleason L. Archer, Jr., σελ. 304-307.

Ευκαιρία

Η γη έχει καταστραφεί από μια πανούκλα ακρίδας. Ξηρασία, πείνα και πυρκαγιές ακολουθούν στον απόηχο της πανώλης των ακρίδων. Αυτό είναι πολύ περισσότερο από μια απλή φυσική καταστροφή -- είναι επίσης μια εθνική καταστροφή! Σχεδόν κάθε πτυχή της κοινοτικής ζωής έχει επηρεαστεί. Η οικονομία της γης έχει σχεδόν καταστραφεί. Ολόκληρο το έθνος έχει σταματήσει. Ακόμη και η θρησκευτική ζωή της κοινότητας απειλείται από την έλλειψη προσφορών.

Ο Τζόελ βλέπει μια σύνδεση μεταξύ αυτής της φυσικής/εθνικής καταστροφής και μιας εποχής επερχόμενης κρίσης από τον Κύριο Θεό --- την Ημέρα του Κυρίου. Όχι μόνο ήταν αυτή η μάστιγα της ακρίδας μια πραγματική κρίση από τον Θεό, αλλά προειδοποίησε για μια ακόμη μεγαλύτερη επικείμενη κρίση εναντίον του λαού του Θεού --- όταν ο εχθρός δεν θα ήταν στρατοί ακρίδων, αλλά στρατοί ανθρώπων!

Αυτή η ιδέα της περαιτέρω κρίσης οδήγησε επίσης τον Τζόελ να αποκαλύψει την πρόθεση του Θεού για τις έσχατες ημέρες --- την τελική έλευση του Θεού στην κρίση στο τέλος του χρόνου.

Χρήση του Joel στην Καινή Διαθήκη

"Ενώ αυτό είναι ένα από τα συντομότερα βιβλία του ΟΤ, είναι ταυτόχρονα ένα από τα πιο βαθιά. Τόσο ως προς την κατανόηση της σχέσης μεταξύ των ιστορικών γεγονότων και της υπερϊστορικής προσδοκίας της ημέρας του Κυρίου, όσο και Η επίδρασή του στην πρώιμη χριστιανική θεολογία, η

επιρροή του δεν ήταν σχεδόν ανάλογη με το μέγεθός της» (New Layman's Bible Commentary).

Στις Πράξεις 2:16στ, ο απόστολος Πέτρος δηλώνει ότι τα πράγματα που έβλεπαν οι άνθρωποι την ημέρα της Πεντηκοστής είχαν μιλήσει από τον προφήτη Ιωήλ (Ιωήλ 2:28-29).

Στο προς Ρωμαίους 10:11-13, ο Παύλος αναφέρεται στα εδάφια Ιωήλ 2:26β και 2:32.

Στο Μάρκος 4:29 ο Ιησούς κάνει χρήση του Ιωήλ 3:13.

Φαίνεται ότι υπάρχει κάποια εξάρτηση από το Joel 2:32 στις Πράξεις 2:39. Υπάρχουν αρκετές αναφορές στον Ιωήλ στο Βιβλίο της Αποκάλυψης --- Αποκ. 6:12 (Ιωήλ 2:10, 31· 3:15) ....Αποκ. 6:17 (Ιωήλ 2:11) ....Αποκ. 9:7-9 (Ιωήλ 1:6· 2:4-5) ....Αποκ. 14:15, 18 (Ιωήλ 3:13).

Μήνυμα

Το βιβλίο χωρίζεται σε δύο ξεχωριστές ενότητες:

1. Ο Τζόελ μιλάει ..... 1:2 - 2:17
2. Ο Ιεχωβά μιλάει ..... 2:18 - 3:21

Ο Τζόελ αναφέρεται στη φυσική/εθνική καταστροφή της ακρίδας και λέει στους ανθρώπους ότι αυτό είναι μια προειδοποίηση για να μετανοήσουν. Αυτή η καταστροφή προανήγγειλε την Ημέρα του Κυρίου που μπορούσε να αποφευχθεί μόνο με γνήσια μετάνοια. Εάν μετανοούσαν, αυτή η ημέρα της κρίσης θα ερχόταν στους εχθρούς τους και όχι στους ίδιους.

"Το βιβλίο είναι μια έκκληση από τον Ιεχωβά προς τους ανθρώπους να Τον αναζητήσουν μέσω μετάνοιας. Από αυτή τη μετάνοια θα προέκυπταν υλικές ευλογίες που θα ακολουθούσαν μια έκχυση πνευματικών ευλογιών" (Homer Hailey). Ο Ιωήλ συχνά αποκαλείται Προφήτης της Πεντηκοστής λόγω της αναφοράς του στις πνευματικές ευλογίες.

Άλλα σημαντικά μηνύματα του βιβλίου του Joel είναι:

- Ο Θεός καθοδηγεί κυρίαρχα τις υποθέσεις της ιστορίας της γης προς τον προκαθορισμένο τελικό Του στόχο --- 1:15. 2:1-4, 18, 20, 25-27, 28-32; 3:1-21.
- Είναι Θεός της χάρις και του ελέους --- 2:13, 18.
- Ένας Θεός στοργικής καλοσύνης και συμπόνιας --- 2:13.

- Ένας Θεός της δικαιοσύνης --- 3:1-8, 12-13.

Ο απλός εξωτερισμός στη λατρεία προς τον Θεό είναι ανεπαρκής --- 2:12-13.

Όταν η αμαρτία γίνεται η κυρίαρχη κατάσταση του λαού του Θεού, πρέπει να κριθούν. Ο Θεός μπορεί να χρησιμοποιήσει φυσικές καταστροφές, ή πολιτικά μέσα, για να επιτύχει την τιμωρία του λαού Του. Για όσους μετανοήσουν θα υπάρξουν οι ευλογίες μιας αποκατεστημένης συναναστροφής.

"Αναπόσπαστο σε όλη την προφητεία του Joel είναι η διδασκαλία του για την Ημέρα του Κυρίου. Με την επιδέξια χρήση αυτού του όρου, που δίνει συνοχή σε ολόκληρο το μήνυμά του, ο Joel έδειξε ότι ο Θεός είναι κυρίαρχα ενεργός σε όλα όσα συμβαίνουν, κατευθύνοντας τα πάντα σε το καθορισμένο τέλος τους» (Expositor's Bible Commentary).

Ο Θεός είχε ευλογήσει άφθονα τον Ιούδα, αλλά οι άνθρωποι είχαν θεωρήσει τον Θεό και τις ευλογίες Του ως δεδομένα. Η πίστη τους είχε εκφυλιστεί σε έναν κενό φορμαλισμό και η ζωή τους σε ηθική παρακμή. "Υπό θείκη έμπνευση ο Τζόελ είπε στους ανθρώπους ότι η μάστιγα της ακρίδας ήταν μια προειδοποίηση για μια μεγαλύτερη κρίση που ήταν επικείμενη εκτός και αν μετανοήσουν και επέστρεφαν στην πλήρη κοινωνία με τον Θεό. και να τους δώσουμε ξανά τα στοιχεία που χρειάζονται για να προσφέρουν τις θυσίες Το τελετουργικό σύστημα σχεδιάστηκε για να εκφράσει μια καρδιακή σχέση με τον Θεό.

ΓΡΟΥΣΟΥΖΗΣ

Προσωπικό παρελθόν

Το όνομα Ιωνάς (Εβραϊκά: Yonah) σημαίνει «περιστέρι». Ήταν γιος του Αμιτταΐ, της φυλής του Ζαβουλών (Ιησούς του Ναυή 19:13) και από την πόλη Γαθ-Χεφέρ που βρίσκεται στην περιοχή της Γαλιλαίας. Πιστεύεται από μερικούς από τους Εβραίους Ραβίνους ότι ο Ιωνάς πρέπει να ταυτιστεί με τον νεκρό γιο μιας χήρας από τη Σαρεφάθ που ανέστησε στη ζωή ο Ηλίας (Α' Βασιλέων 17), ωστόσο, δεν υπάρχει καμία απολύτως βάση για μια τέτοια υπόθεση. Στο Β' Βασιλέων 14:25 ο Ιωνάς αναφέρεται ως προφήτης του Θεού κατά τη διάρκεια της βασιλείας του βασιλιά Ιεροβοάμ Β' (793-753 π.Χ.). Ο Ιωνάς προείπε την ευρεία έκταση των κατακτήσεων αυτού του βασιλιά και την επέκταση του εδάφους του Ισραήλ υπό την ηγεσία του.

Ως αποτέλεσμα της παραπάνω πολύ δημοφιλής προφητείας, η οποία εκπληρώθηκε σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα, «ο Ιωνάς πρέπει να απολάμβανε μεγάλο λαϊκό σεβασμό ως αληθινός προφήτης ... αυτό μπορεί να εξηγήσει την απροθυμία του να δεχτεί μια λιγότερο δημοφιλή εντολή ... και να τον κάνει να χάσει ουσιαστικό πρόσωπο» (New Layman's Bible Commentary).

Τεχνικά, το βιβλίο του Ιωνά είναι ανώνυμο. Ωστόσο, η εβραϊκή παράδοση υποστηρίζει ότι ο συγγραφέας είναι ο ίδιος ο Ιωνάς. Τα πιο πρόσφατα χρόνια πιστεύεται ότι «το βιβλίο είναι για τον Ιωνά και όχι για αυτόν». "Είναι κυρίως ένα βιβλίο για έναν προφήτη αντί να είναι μια συλλογή χρησμών του προφήτη. Χρειάζονται μόνο οκτώ λέξεις για να αναφερθεί το κήρυγμα του Ιωνά -- Ιωνάς 3:4" (Τζακ Π. Λιούις).

Ο Ιωνάς είναι ο μόνος «μικρός προφήτης» που έχει αναφερθεί ποτέ από τον Ιησού Χριστό. Είναι επίσης η μόνη φιγούρα του ΟΤ που ο ίδιος ο Ιησούς παρομοιάζει με τον εαυτό Του (Ματθαίος 12:39-41· 16:4· Λουκάς 11:29-32). Αν και ορισμένοι υποστηρίζουν ότι αυτό το βιβλίο είναι ένας μύθος και ότι ο Ιωνάς δεν έζησε ποτέ στην πραγματικότητα, οι βιβλικές αποδείξεις υποστηρίζουν το αντίθετο. Το εδάφιο Β' Βασιλέων 14:25 μιλά για αυτόν ως πραγματική ιστορική προσωπικότητα. Το ίδιο και ο Ιησούς Χριστός. Ο Ιώσηπος (πρώιμος Εβραίος ιστορικός) τον θεωρούσε επίσης ιστορικό και όχι φανταστικό (Antiquities of the Jews, Βιβλίο 9, Κεφάλαιο 10, Ενότητες 1-2). Επίσης, όταν ο Παύλος έγραψε ότι ο Ιησούς «ετάφη, και ότι αναστήθηκε την τρίτη ημέρα σύμφωνα με τις Γραφές» (Α Κορινθίους 15:4), μπορεί κάλλιστα να υπαινίσσεται, τουλάχιστον εν μέρει, την εμπειρία του Ιωνά.

Οι συγγραφείς της διαθήκης (The Aposcrypha) θεωρούσαν επίσης τον Ιωνά ως πραγματική ιστορική προσωπικότητα. Καταγράφεται στους «Δώδεκα Προφήτες» στο εδάφιο Sirach 49:10. Το Tobit 14:4 αναφέρεται στον «λόγο του Θεού που ειπώθηκε από τον Ιωνά εναντίον της Νινευή» (αν και ο Σιναϊτικός Κώδικας διαβάζει «Ναούμ» σε αυτήν την τοποθεσία και όχι «Ιωνάς»). Στο ΙΙΙ Μακκαβαίων 6:8 η απελευθέρωση του Ιωνά είναι μία από τις μεγάλες πράξεις του Θεού ελέους του παρελθόντος που αποτελεί μέρος της προσευχής του Ελεάζαρ.

Οι Έλληνες έχουν εκφράσει εδώ και καιρό τη βαθιά λατρεία τους για τον προφήτη Ιωνά. Τον 6ο αιώνα μ.Χ. του αφιέρωσαν μια εκκλησία ---

(συγκρίνετε αυτήν την ενέργεια με αυτό που επιδίωξε να κάνει ο Πέτρος στο Λουκάς 9:33).

Ημερομηνία & Περίσταση

Από το Β' Βασιλέων 14:25, γνωρίζουμε ότι ο Ιωνάς έζησε την εποχή του Ιεροβοάμ Β' (793-753 π.Χ.). Στάλθηκε στη Νινευή --- την πρωτεύουσα της Ασσυρίας --- για να δώσει μια προειδοποίηση από τον Θεό ότι αν δεν μετανοήσουν θα καταστραφούν. Υπάρχουν αρκετές ιστορικές ενδείξεις που φαίνεται να δείχνουν μια ημερομηνία για αυτήν την προφητεία κάπου στα τέλη της δεκαετίας του 750 π.Χ. --- ίσως γύρω στο 758 π.Χ.

Κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Adad-nirari III (811-783 π.Χ.) υπήρξε μια στροφή προς τον μονοθεϊσμό. Ωστόσο, με τον θάνατό του, το έθνος εισήλθε σε μια περίοδο εθνικής αδυναμίας και ακόμη μεγαλύτερης ηθικής παρακμής. "Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, η Ασσυρία είχε εμπλακεί σε έναν αγώνα ζωής και θανάτου με τις ορεινές φυλές των Ουράрту και τους συνεργάτες της Mannai και Madai στο βορρά, οι οποίοι κατάφεραν να σπρώξουν τα σύνορά τους σε λιγότερο από εκατό μίλια από τη Νινευή". (Expositor's Bible Commentary, Τόμος 7).

Το 756 π.Χ. μια πανώλη έπληξε το έθνος, ακολουθούμενη από μια δεύτερη πανούκλα το 759 π.Χ. Το 763 π.Χ. έγινε έκλειψη ηλίου. Αυτά ήταν «γεγονότα του τύπου που θεωρούσαν οι αρχαίοι ως απόδειξη θεϊκής κρίσης και θα μπορούσαν να είχαν προετοιμάσει τους ανθρώπους να λάβουν το μήνυμα του Ιωνά» (The Ryrie Study Bible). «Αναμφίβολα αυτή η καταθλιπτική κατάσταση της Ασσυρίας συνέβαλε πολύ στην ετοιμότητα του λαού να ακούσει τον Ιωνά καθώς άρχισε να τους κηρύττει» (Homer Hailey).

Υπάρχουν κάποιες ιστορικές μαρτυρίες ότι κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Ashurdan III (771-754 π.Χ.) σημειώθηκε θρησκευτική αφύπνιση. Αυτό μπορεί να ήταν το αποτέλεσμα του κηρύγματος του Ιωνά. Το 745 π.Χ. ανέβηκε στο θρόνο ο Τιγλάθ-Πιλεσέρ Γ' (745-727 π.Χ.) και η Ασσυρία έγινε ξανά μεγάλη δύναμη. Υπό την ηγεσία του οι Ασσύριοι έγιναν «η ράβδος του θυμού του Θεού» (Ησαΐας 10:5) εναντίον του επαναστατημένου λαού Του Ισραήλ. Το Ισραήλ τελικά έπεσε στα χέρια των Ασσυρίων με την κατάληψη της Σαμάρειας το 722 π.Χ. (μέσω των προσπαθειών των διαδόχων του Tiglath-Pileser --- Shalmaneser V και Sargon II).

Μέσω του κηρύγματος του Ιωνά και της μετάνοιας των κατοίκων της

Νινευή, η πόλη γλίτωσε αυτή τη στιγμή. Ωστόσο, η ιστορία μας λέει ότι η μετάνοιά τους ήταν αρκετά βραχύβια. Σύντομα είχαν ξαναπέσει στον αμαρτωλό τρόπο ζωής τους. Ο προφήτης Ναούμ στάλθηκε τότε στους ίδιους αυτούς ανθρώπους. Ωστόσο, δεν κατάφεραν να μετανοήσουν (όπως και με τον Ιωνά), και έτσι καταστράφηκαν το 612 π.Χ.

Ερμηνεία του Βιβλίου του Ιωνά

Ίσως η μεγαλύτερη δυσκολία που συνδέεται με αυτό το βιβλίο είναι το θέμα του προσδιορισμού της μεθόδου ερμηνείας. Μέχρι τον 18ο και 19ο αιώνα, ο Ιωνάς θεωρούνταν σχεδόν αποκλειστικά ως ιστορικό γεγονός. Ωστόσο, τον 20ο αιώνα έχουν διατυπωθεί πολλές άλλες θεωρίες σχετικά με τον καλύτερο τρόπο ερμηνείας αυτού του βιβλίου. Οι ακόλουθες είναι οι κύριες θεωρίες ερμηνείας που προτείνονται:

ΑΛΛΗΓΟΡΙΚΗ --- "Μια αλληγορία είναι μια ιστορία που αποτελείται από μια σειρά περιστατικών που είναι ανάλογα με μια παράλληλη σειρά γεγονότων που έχουν σκοπό να επεξηγήσουν." Έτσι: Ιωνάς = Ισραήλ ... Η φυγή του Ιωνά = αποτυχία του Ισραήλ να εκπληρώσει την πνευματική του αποστολή στα έθνη ... Το «μεγάλο ψάρι» = Βαβυλώνα, που καταπίνει τον Ισραήλ στην αιχμαλωσία ... Φτύσιμο του Ιωνά = η αποκατάσταση του Ισραήλ στην πατρίδα τους ... Κλπ ... Κλπ. (Περεμίας 51:31 μιλάει για τη Βαβυλώνα που «κατάπιε» τον Ισραήλ «σαν τέρας» και «γέμισε το στομάχι του». Στη συνέχεια, στο εδάφιο 44, ο Θεός λέει ότι θα «βγάλει από το στόμα του αυτό που έχει καταπιεί .") --- Μερικοί το θεωρούν αυτό ως βιβλική απόδειξη της θεωρίας τους ότι ο Ιωνάς είναι απλώς μια αλληγορία.

ΠΑΡΑΒΟΛΙΚΗ --- "Μια παραβολή είναι μια σύντομη, εύστοχη ιστορία με διδακτικό στόχο." Το ηθικό δίδαγμα αυτής της ιστορίας --- Η αγάπη του Θεού για τα έθνη. Ο Ιωνάς χαρακτηρίζει «τον στενόμυαλο, αποκλειστικό Εβραίο χωρίς αγάπη για τα έθνη πέρα από τα σύνορα του».

ΜΥΘΙΚΟ --- Αυτή η άποψη προϋποθέτει ότι η όλη ιστορία δεν είναι παρά ένας μύθος ή ένας θρύλος που προέκυψε γύρω από κάποιο περιστατικό στην ιστορία του Ισραήλ.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ --- Αυτή η άποψη υποστηρίζει ότι η αφήγηση περιγράφει γεγονότα που πραγματικά συνέβησαν. Αυτή είναι η πιο πιθανή άποψη.

Όσοι αντιτίθενται σε αυτήν την άποψη το κάνουν κυρίως με βάση το θαυματουργό στοιχείο στην αφήγηση (το περιστατικό του «μεγάλου ψαριού», για παράδειγμα). «Ο Ιησούς έθεσε την κύρωσή Του στην ιστορία ως ιστορικό γεγονός... επομένως, η ιστορική ερμηνεία είναι η μόνη ερμηνεία που αξίζει να γίνει αποδεκτή από όλους όσοι πιστεύουν ότι ο Ιησούς είναι ο Χριστός» (Homer Hailey). «Η προσπάθεια να πούμε ότι ο Ιησούς ήταν απλώς ένας άνθρωπος της εποχής του και αποδέχτηκε ορισμένες απόψεις που επικρατούσαν μεταξύ εκείνων για αυτόν φέρει συνέπειες που δεν είμαστε έτοιμοι να αποδεχτούμε» (Τζακ Π. Λιούις).

Το γεγονός ότι αυτή η αφήγηση πρέπει να θεωρείται ιστορική, ωστόσο, δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν παραβολικά ή αλληγορικά ή πνευματικά διδάγματα που πρέπει να αντληθούν από αυτήν. «Αυτό δεν αποκλείει την παρουσία τυπικών μαθημάτων που απεικονίζονται από τα ιστορικά περιστατικά» (The Ryrie Study Bible).

Τα θαύματα του βιβλίου του Ιωνά

Το γεγονός ότι υπάρχουν προφανή θαύματα που καταγράφονται σε αυτό το βιβλίο έχει κάνει ορισμένους --- που αμφιβάλλουν ή αρνούνται τη θαυματουργή δύναμη του Θεού --- να χαρακτηρίσουν αυτό το έργο ως μυθοπλασία. Υπάρχουν πολλά θαύματα που καταγράφονται εδώ, αλλά «έχει γίνει τόσα πολλά για την «ιστορία των ψαριών» που μπαίνει στον πειρασμό να ξεχάσει όλα τα άλλα σχετικά με το βιβλίο του Ιωνά» (Τζακ Π. Λιούις). Τα διάφορα θαύματα που καταγράφονται στο βιβλίο του Ιωνά είναι:

- **Ο Θεός σηκώνει καταιγίδα --- 1:4**
- **Ο Θεός ηρεμεί την καταιγίδα --- 1:15**
- **Ο Θεός ανέθεσε ένα μεγάλο ψάρι να καταπιεί τον Ιωνά -- 1:17**
- **Ο Jonah επιζεί τρεις μέρες και τρεις νύχτες μέσα στο ψάρι -- 1:17**
- **Ο Θεός διατάζει τα ψάρια να κάνουν εμετό στον Ιωνά στην ξηρά -- 2:10**
- **Μια πόλη στο μέγεθος της Νινευή που βιώνει μια τόσο διαδεδομένη μετάνοια -- 3:5-9**
- **Ο Κύριος ανασταίνει ένα φυτό, ένα σκουλήκι και έναν καυτό ανατολικό άνεμο --- 4:6-8**

Νταγκ Γκαντόλνι είναι η εβραϊκή φράση που κυριολεκτικά σημαίνει «μεγάλο ψάρι». Οι Εβραίοι δεν είχαν ειδική λέξη για τη «φάλαινα» (η λέξη που χρησιμοποιείται στο KJV). Δεδομένου ότι η λέξη dag μπορεί

να αναφέρεται σε ένα ψάρι οποιουδήποτε είδους, συμπεριλαμβανομένης της φάλαινας (η οποία τεχνικά δεν είναι καθόλου ψάρι), "είναι λογικό να τηρήσουμε την παραδοσιακή ερμηνεία σε αυτό το σημείο, καθώς κανένα αληθινό ψάρι --- σε αντίθεση σε ένα θαλάσσιο θηλαστικό --- είναι γνωστό ότι έχει στομάχι τόσο ευρύχωρο όσο της φάλαινας» (Gleason L. Archer, Jr.).

«Η ικανότητα ή η αδυναμία να αποδεχθεί ένα θαύμα εξαρτάται από το αν κάποιος γράφει τον Θεό του με κεφαλαίο «G»» --- Homer Hailey

Τα κύρια μηνύματα του Ιωνά

Το συνολικό μήνυμα του βιβλίου είναι βασικά διπλό:

1. Η αγάπη και το ενδιαφέρον του Θεού είναι για *ο*λάάνθρωποι, και *ο* καθεναςποιος είναι πρόθυμοι να μετανοήσουν και να στραφούν στον Θεό μπορούν να βρουν σωτηρία (Πράξεις 26:19-20; Β΄ Πέτρου 3:9).
2. Ο Θεός είναι *α*Παγκόσμιος Θεός. Υπάρχει *α*λλά *Ε*ΝΑΣ Ο Θεός, και μόνο Αυτός πρέπει να είναι ο Θεός του *ο*λά Ανθρώπων. Ο Ιωνάς κήρυξε σε έναν μονοθεϊστικό λαό, αλλά ο θεός που λάτρευαν ήταν *Nebo*. Τους προειδοποίησε ότι πρέπει να μετανοήσουν και να στραφούν στον Ιεχωβά, και να τον λατρεύουν και να τον υπηρετούν μόνο.

Μερικά από τα άλλα σπουδαία μαθήματα του βιβλίου του Ιωνά είναι:

- «Οι κρίσεις του Θεού, ακόμη και όταν δηλώνονται σε προφητεία, μπορούν να αποτραπούν με γνήσια μετάνοια». Αυτή είναι μια «κρίσιμη θεολογική αλήθεια που σχετίζεται με την ανθρώπινη μετάνοια με τη διαφυγή από την αναμενόμενη κρίση» (*New Layman's Bible Commentary*). "Ιερεμίας 18:7-8 --- "Κάποια στιγμή θα μπορούσα να μιλήσω για ένα έθνος ή για ένα βασίλειο για να το ξεριζώσουμε, να το γκρεμίσουμε ή να το καταστρέψω. αν εκείνο το έθνος εναντίον του οποίου μίλησα απομακρυνθεί από το κακό του, θα υποχωρήσω για τη συμφορά που σχεδίαζα να του φέρω».
- Το εθνικό αμάρτημα απαιτεί εθνική μετάνοια ! Όπως αυτή η αρχή ίσχυε για τη Νινευή, την πρωτεύουσα της Ασσυρίας, το ίδιο ισχύει και για τα σημερινά έθνη!

- Αυτό το βιβλίο είναι μια αυστηρή επίπληξη μιας στενής αποκλειστικότητας που χαρακτήριζε τους Ισραηλίτες. Ο Ιωνάς, του οποίου η στάση ήταν χαρακτηριστική του λαού του, δεν ήθελε να δει τους Ασσύριους να σωθούν --- ήταν ο εχθρός! Έφυγε αντί να κηρύξει ένα τόσο δυσάρεστο μήνυμα σε αυτόν τον απαίσιο λαό. Και ακόμη και αφού τελικά το κήρυξε, κάθισε έξω από την πόλη περιμένοντας να δει αν ο Θεός θα άλλαζε γνώμη και θα τους κατέστρεφε. Όταν κατάλαβε ότι ο Θεός επρόκειτο πράγματι να δείξει έλεος σε αυτούς τους ανθρώπους, προσευχήθηκε να πεθάνει αντί να γίνει μάρτυρας αυτού του πράγματος! (Ιωνάς 4:1-3).

- Όταν σήμερα κρατάμε μια τέτοια στάση --- "Είμαστε οι μόνοι που ευνοεί ο Θεός" ..."Προτιμούμε να πεθάνουμε παρά να δούμεεκείνοιάνθρωποι σώθηκαν!" ...«Δεν πρόκειται να κηρύξουμε το ευαγγέλιο σεότιμάτσο" --- τότε έχουμε επαναλάβει την αμαρτία του Ιωνά. Επιπλέον, δεν καταφέραμε να αντιληφθούμε την παγκόσμια αγάπη του Θεού. Ο Ιωνάς συμβολίζει ένα στενό, σχεταριστικό πνεύμα!

- Δεν μπορεί κανείς να ξεφύγει από τον Θεό (Ψαλμός 139:7-12). «Ο Jonah έμαθε, και μέσω της πολύτιμης εμπειρίας του, εκατομμύρια έχουν μάθει, ότι όταν ο Θεός διατάσσει ένα δυσάρεστο καθήκον, είναι πολύ πιο εύκολο να πάτε και να το κάνετε παρά να το σκάσετε» (JW McGarvey). «Όταν κάποιος ξεκινά να μπερδέψει τον Θεό, είναι βέβαιο ότι θα γίνει καταγιγίδα» (George L. Robinson).

- «Η άπειρη μέριμνα του Θεού για τη ζωή φαίνεται σε αντίθεση με την ανησυχία του ανθρώπου για το υλικό» (Homer Hailey). "Ο μαρασμός της κολοκύθας του προφήτη, με τις τύψεις που εξιτάρει, χτυπά το σπίτι σε όλους τους αιώνες, όπως πρέπει να έκανε στις μέρες του Ιωνά, η αντίθεση μεταξύ της απέραντης αγάπης του Θεού και της εγωιστικής ψυχρότητας του ανθρώπου. Η ανάπτυξη μιας νύχτας μπορεί Λυπούμαστε όταν αγγίζουμε τους εαυτούς μας, αλλά ανείπωτα υψηλότερες αξιώσεις πολύ συχνά δεν ξυπνούν τρυφερότητα όταν δεν μας αφορά προσωπικά» (Cunningham Geikie).

- Στον Ιωνά βλέπει κανείς «τον πρόδρομο του παγκόσμιου ευαγγελικού μηνύματος» και αγγελιοφόρο (Hailey). Επίσης, βλέπουμε την αρχή ότι "τα πιο απρόοπτα πεδία αποστολής είναι συχνά τα πιο ανταποκρινόμενα" (*The Ryrie Study Bible*). «Από ανθρώπινης σκοπιάς η Ασσυρία ήταν το τελευταίο μέρος που θα επέλεγε ένας Ισραηλίτης για ένα ιεραποστολικό εγχείρημα,

έτσι ο Ιωνάς έκανε ένα ταξίδι προς την αντίθετη κατεύθυνση» (Σάμιουελ Τζ. Σουλτς).

- "Δεν υπάρχει καμία διαμαρτυρία και καμία αναφορά για την προηγούμενη κλήση και φυγή του Ιωνά (Ιωνάς 3:1-2). Ο Κύριος είναι πρόθυμος να συγχωρήσει και να ξεχάσει!

ΜΑΛΑΧΗ

Προσωπικό παρελθόν

Η λέξη Μαλαχίας μεταφράζεται γενικά «ο αγγελιοφόρος μου». «Μπορεί εύλογα να θεωρηθεί ως συντομογραφία του Malakhiyah που σημαίνει «αγγελιοφόρος του Ιεχωβά»» (George L. Robinson). «Υπήρξε σημαντική επιστημονική συζήτηση» κατά τη διάρκεια των αιώνων «για το αν το «Malachi» είναι ή όχι γνήσιο κύριο όνομα ή κοινό ουσιαστικό» (Zondervan's Pictorial Encyclopedia). Αν πρόκειται για το δεύτερο, αυτό το βιβλίο είναι από έναν ανώνυμο συγγραφέα που αναφέρεται ως «Ο αγγελιοφόρος μου» ή ο «Αγγελιοφόρος του Ιεχωβά».

Το LXX (Εβδομήκοντα) θεωρεί τη λέξη ως ουσιαστικό και όχι ως κύριο όνομα. Το Targum του Jonathan ben Uzziel (μια αραμαϊκή παράφραση των προφητικών βιβλίων που χρονολογούνται από τον 4ο ή 5ο αιώνα μ.Χ., αλλά περιέχει πολλές προηγούμενες παραδόσεις) έχει: "Ο αγγελιοφόρος μου που είναι ο Έσδρας ο γραμματέας." Ο Ιερώνυμος (340-420 μ.Χ.) και ο Ιωάννης Καλβίνος (1509-1564 μ.Χ.) συμφώνησαν και οι δύο με αυτήν την άποψη ότι το πραγματικό όνομα του συγγραφέα ήταν Έσδρας. Το Ταλμούδ (Megillah 15a) πιστώνει στον Μαροδοχαίο τη συγγραφή αυτού του βιβλίου. Άλλοι πιστεύουν ότι μπορεί αρχικά να ήταν μέρος του βιβλίου του Ζαχαρία, το οποίο κόπηκε και μετατράπηκε σε άλλο βιβλίο «για να φτάσουν οι Μικροί Προφήτες στον ιερό αριθμό 12» (Eissfeldt). Ο Matthew Henry επισημαίνει ότι μερικοί στην εποχή του «υποθέτουν ότι αυτός ο προφήτης ήταν πράγματι ένας άγγελος από τον ουρανό και όχι ένας άνθρωπος».

Σημείωση--- "Αν και ο Ιώσηπος ανέφερε όλους τους κύριους χαρακτήρες αυτής της περιόδου, δεν συμπεριέλαβε έναν άνδρα που ονομαζόταν Μαλαχία μεταξύ τους ..... το όνομα απουσιάζει σε όλη την υπόλοιπη Βίβλο ...ακόμα και εκεί όπου αναφέρεται στο ΝΔ, το όνομά του δεν εμφανίζεται --- Ματθ. 1:27. «Το όλο θέμα είναι τελικά αβέβαιο και

ίσως ασήμαντο· αλλά είναι πιθανό αυτό το κατά τα άλλα άγνωστο όνομα, Μαλαχίας, να ήταν στην πραγματικότητα το πραγματικό όνομα του προφήτη» (The New Layman's Bible Commentary).

Η εβραϊκή παράδοση λέει ότι ήταν μέλος της «Μεγάλης Συναγωγής», ότι ήταν από τη φυλή του Ζαβουλών και ότι πέθανε νέος. Τίποτα άλλο δεν είναι γνωστό για αυτόν τον άνθρωπο του Θεού.

Ημερομηνία

Είναι αδύνατο να χρονολογηθεί με ακρίβεια αυτό το έργο, ωστόσο με την εξέταση του υλικού μέσα στο ίδιο το βιβλίο μπορεί κανείς να προσδιορίσει τον γενικό χρόνο αυτής της προφητείας. Ο περσικός όρος για κυβερνήτης (pehah) χρησιμοποιείται στο εδάφιο Μαλαχίας 1:8 (βλέπε: Νεχ. 5:14· Αγγαίος 1:1, 14· 2:21), υποδεικνύοντας έτσι ότι γράφτηκε κατά τη διάρκεια της περσικής κυριαρχίας στο Ισραήλ (539- 333 π.Χ.).

Μπορεί κανείς να το περιορίσει περισσότερο εξετάζοντας τις εσωτερικές συνθήκες που επικρατούν στην Παλαιστίνη αυτή τη στιγμή. Ο Ναός έχει ανοικοδομηθεί και σε αυτόν προσφέρονται θυσίες. Οι ιερείς είναι διεφθαρμένοι. Τα δέκατα και οι προσφορές παραμελούνται. Γίνονται επιγαμίες με ειδωλολάτρες και τα διαζύγια είναι αχαλίνωτα. Υπάρχει ένα πνεύμα σκεπτικισμού. Οι οικονομικές καταχρήσεις είναι πολλές. Ο Ιούδας είναι υπό κυβερνήτη και ο Εδώμ έχει καταστραφεί. Συμφωνείται από τους περισσότερους μελετητές ότι αυτά είναι τα ίδια προβλήματα με αυτά που αντιμετωπίζει ο Νεεμίας. «Είναι λοιπόν πιθανό ότι ο προφήτης και ο Νεεμίας ήταν ενεργοί περίπου την ίδια εποχή και θα ήταν καλό να μελετήσουμε τον Νεεμία ως υπόβαθρο για τον Μαλαχία» (Τζακ Π. Λιούις). «Μια δίκαιη εκτίμηση ως σήμερα θα ήταν περίπου το 435 π.Χ.» (Gleason Archer).

Ιστορική Αναδρομή

- Το 536 π.Χ. η Βαβυλωνιακή Αιχμαλωσία των Εβραίων έληξε επίσημα όταν ο Κύρος επέτρεψε στον λαό του Ισραήλ να επιστρέψει στην πατρίδα του. Υπό την ηγεσία του Ζοροβάβελ επέστρεψαν περίπου 50.000 Εβραίοι. Ενθαρρυμένοι από το κήρυγμα του Αγγά και του Ζαχαρία, οι άνθρωποι ανοικοδόμησαν τον Ναό μεταξύ 520-516 π.Χ.

- Το 458 π.Χ. ο Έσδρας επέστρεψε με μια δεύτερη ομάδα εξόριστων. Πέρσης βασιλιάς κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου ήταν ο Αρταξέρξης Α' (465-425 π.Χ.). Ήταν αυτός που επέτρεψε στον Νεεμία

να επιστρέψει το 445 π.Χ. για να ξαναχτίσει τα τείχη της Ιερουσαλήμ. Η πρώτη θητεία του Νεεμία ως Κυβερνήτη ήταν το 445-433 π.Χ. Στη συνέχεια επέστρεψε στην Περσία για ένα διάστημα, μετά την οποία υπηρέτησε για δεύτερη θητεία ως Κυβερνήτης από το 430-425 π.Χ.

Ήταν κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου που "ο Μαλαχίας ανέλαβε το τιμόνι των πνευματικών υποθέσεων στην Ιερουσαλήμ" (The Expositor's Bible Commentary). «Για μια πλήρη εικόνα των συνθηκών στην Ιουδαία κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου θα πρέπει να διαβάσετε το Έσδρα 7-10 και το πλήρες βιβλίο του Νεεμία. Οι συνθήκες του λαού όπως αποκαλύπτονται στον Νεεμία και η τολμηρή και θαρραλέα επίθεση του Μαλαχία ενάντια στα προβλήματα που ο τελευταίος αναφέρει στο βιβλίο του ξεκάθαρα τις σύγχρονες χρονολογίες των δύο» (Homer Hailey).

Σκοπός και περίσταση

Είχαν περάσει περίπου 100 χρόνια από τότε που ο λαός του Ισραήλ είχε επιστρέψει στην πατρίδα του από τη βαβυλωνιακή αιχμαλωσία. Ο Ναός είχε ξαναχτιστεί, τα τείχη ξαναχτίστηκαν, το σύστημα των θυσιών είχε αποκατασταθεί. Οι περισσότεροι από τους στόχους τους, που τους είχαν τεθεί με την επιστροφή τους, είχαν επιτευχθεί. Ήταν ασφαλείς από τα έθνη γύρω τους. Και βαρέθηκαν!! Ο αρχικός τους ενθουσιασμός, λόγω των προκλήσεων που αντιμετώπιζαν, είχε ξεφύγει. Η λατρεία τους είχε γίνει μηχανική, τελετουργική και αντιπνευματική. Έκαναν τις κινήσεις, αλλά η καρδιά τους δεν εμπλεκόταν. Οι σχέσεις τους κατέρρεαν --- τόσο με τον Θεό όσο και μεταξύ τους. Ωστόσο, φαίνεται ότι δεν μπορούν να καταλάβουν γιατί ο Θεός είναι δυσαρεστημένος μαζί τους!

Είναι σε αυτήν την αρένα της επιδείνωσης των σχέσεων, του ενθουσιασμού και της πνευματικότητας που ο Μαλαχίας ωθείται, ως ο τελευταίος «αγγελιοφόρος του Κυρίου» πριν από μια περίοδο 400 ετών προφητικής σιωπής! «Στόχος του ήταν να αποκαταστήσει τους Εβραίους σε μια νέα σχέση με τον Θεό, υποδεικνύοντας τα ακριβή αίτια της σύγχρονης πνευματικής παρακμής και ορίζοντας τα βήματα με τα οποία θα μπορούσε να ανανεωθεί η ζωή της κοινότητας. Όπως ο Αγγαίος πριν από αυτόν, η κυρίαρχη ανησυχία του ήταν για αναγνώριση πνευματικών προτεραιοτήτων από την πλευρά της αποκατεστημένης κοινότητας»

(Zondervan's Pictorial Encyclopedia). «Οι αμαρτίες του Ιούδα εναντίον του Θεού και του ανθρώπου ήταν φανερές και πολυάριθμες» (Expositor's Bible

Commentary).

Μερικές από τις αμαρτίες που προκάλεσαν το θυμωμένο κατηγορητήριο του Μαλαχία ήταν:

Ιερατική χαλαρότητα--- Μαλ. 1:6 - 2:9 (Νεε. 13:4-9). "Κατήγγειλε την ιεραρχία για την αδυναμία της να παράσχει αυτό το είδος ηθικής και θρησκευτικής ηγεσίας που θα επέτρεπε στην κοινότητα που επέστρεφε να αποφύγει μεγάλο μέρος της τρέχουσας αγωνίας. Οι ιερείς ήταν αδιάφοροι και ακόμη και περιφρονητικοί στην εκτέλεση των καθηκόντων τους" (Zondervan's Pictorial Encyclopedia).

Οικονομικές καταχρήσεις & παραμέληση δέκατων--- Μαλ. 3:5-10 (Νεε. 13:10-13).

Η λατρεία βρισκόταν σε κατάσταση φθοράς--- Τα απορρίμματα των κοπαδιών και των κοπαδιών μεταφέρονταν στο Ναό για θυσίες στον Θεό -- - Μαλ. 1:8.

Επιγαμίες με ειδωλολάτρες & διαζύγιο των συζύγων τους για να παντρευτούν ειδωλολάτρες--- Ο λαός δεν τιμούσε τις διαθήκες του. Οι σχέσεις τους, τόσο με τον Θεό όσο και μεταξύ τους, απέτυχαν --- Μαλ. 2:10-16 (Νεε. 10:30· 13:23-28· Έσδρας 9-10).

"Ο λαός του Ισραήλ έχει απογοητευτεί και είναι αμφίβηλος. Αρχίζουν να αμφισβητούν την πρόνοια του Θεού καθώς η πίστη του εκφυλίζεται ανεπαίσθητα σε κυνισμό. Εσωτερικά, αναρωτιούνται αν αξίζει τελικά να υπηρετήσουν τον Θεό. Εξωτερικά, αυτές οι συμπεριφορές εμφανίζονται σε μηχανικές τάσεις, κενό τελετουργικό εξαπάτηση για τα δέκατα και τις προσφορές και την ωμή αδιαφορία για τον ηθικό και τελετουργικό νόμο του Θεού , ο υλισμός και ο εξωτερισμός που προκύπτουν γίνονται σταθερά χαρακτηριστικά που αργότερα πιάνουν τα θρησκευτικά κόμματα των Φαρισαίων και των Σαδδουκαίων» (The Expanded Open Bible).

Το ύφος του βιβλίου

«Το βιβλίο του Μαλαχία είναι γραμμένο με ύφος μοναδικό στους προφήτες» (Τζακ Π. Λιούις). Είναι ένα νέο στυλ ομιλίας γνωστό ως Διδακτική -- Διαλεκτική μέθοδος ομιλίας (γνωστή και ως μέθοδος αμφισβήτησης). Αργότερα αυτή η χρήση του "ισχυρισμού -- ένσταση -- αντίκρουση" έγινε αρκετά δημοφιλής και ήταν η συνήθης μορφή για τους ραββίνους και τους

γραφείς. Αυτή η μέθοδος διατύπωσης ενός σημείου βρίσκεται σε όλα τα Ευαγγέλια και τις Επιστολές του κανόνα της ΝΔ.

«Σε αυτό το είδος διδασκαλίας γίνεται ένας ισχυρισμός ή μια κατηγορία, μια φανταστική αντίρρηση προβάλλεται από τους ακροατές και μια διάψευση στην αντίρρηση παρουσιάζεται από τον ομιλητή. Στο ύφος του Μαλαχία έχουμε την αρχή μιας μεθόδου διδασκαλίας που αργότερα έγινε καθολική στα εβραϊκά σχολεία και στη συναγωγή» (Homer Hailey). Το Μαλαχίας 1:2 είναι ένα καλό παράδειγμα της μορφής που είναι τυπική για το στυλ αυτού του συγγραφέα.

Ο Μαλαχίας είναι γραμμένος σαν μια διαρκής συζήτηση με εκείνους που αμφισβητούν την καλοσύνη και τη δικαιοσύνη του Κυρίου. "Το ύφος του Μαλαχία, λοιπόν, είναι αυτό του προφορικού λόγου. Το βιβλίο μοιάζει πολύ με το γράμμα του Ιακώβου στο ΝΔ και μοιάζει με μια συλλογή από χαλαρά συνδεδεμένους χρησμούς παρά με ένα προσεκτικά οργανωμένο λογοτεχνικό έργο" (The New Layman's Bible Σχολιασμός).

Στο βιβλίο του Μαλαχία φαίνονται αρκετά σημαντικά θέματα. Μεταξύ αυτών είναι τα ακόλουθα:

Το βιβλίο της μνήμης --- Μαλ. 3:16, στο οποίο καταγράφονται οι πράξεις των δικαίων. Η ανάπτυξη αυτής της έννοιας φαίνεται στα μεταγενέστερα γραπτά του λαού του Θεού.

Τονίζεται η ιδέα ότι η αληθινή μετάνοια είναι το πρώτο βήμα προς μια σωστή πνευματική σχέση με τον Θεό.

Ο Μαλαχίας τονίζει τον ερχομό ενός προδρόμου που θα προαναγγέλλει την έλευση του Κυρίου. Ο Ιησούς και άλλοι θεώρησαν αυτή την προφητεία ως προεικονίζοντας το έργο του Ιωάννη του Βαπτιστή --- Μάρκος 9:11-13.

MICAH

Προσωπικό παρελθόν

Το όνομα Micah είναι μια συντομευμένη μορφή του Micaiah που σημαίνει "Ποιος είναι όμοιος με τον Κύριο;" Η μεγαλύτερη μορφή αυτού του ονόματος εμφανίζεται (Στο εβραϊκό κείμενο) στο Ιερεμίας 26:18. Στο εδάφιο Μιχαίας 7:18 γίνεται ένα λογοπαίγνιο για το όνομά του. «Ποιος είναι Θεός σαν Εσένα, που συγχωρεί την ανομία και προσπερνά την επαναστατική

πράξη του υπολοίπου της κατοχής Του;»

Ο Μιχαίας ήταν από την πόλη Μορσέθ (Μιχαίας 1:1), η οποία βρισκόταν κοντά στη Γαθ (Μιχαίας 1:14), η οποία ήταν περίπου 25 μίλια ΝΔ της Ιερουσαλήμ. Αυτή ήταν μια παραγωγική γεωργική περιοχή στα σύνορα Ιούδα και Φιλιστίας. Από αυτή την περιοχή περνούσαν συχνά οι στρατοί και τα εμπορικά καραβάνια, καθώς ήταν ο κύριος δρόμος προς τη Θαλάσσια Πεδιάδα και προς την Αίγυπτο. «Εξαιτίας αυτού, ο νεαρός προφήτης είχε ευκαιρίες να μάθει για μεγάλα γεγονότα που συνέβαιναν στην εποχή του» (Hester, *The Heart of Hebrew History*).

Τίποτα δεν είναι γνωστό για την οικογένειά του ή τη ζωή του στο σπίτι. Ωστόσο, όπως ο Αμος (η πατρίδα του Τεκόα ήταν μόλις 17 μίλια μακριά), ο Μίχας ήταν άνθρωπος της επαρχίας. "Από το βιβλίο του μπορεί κανείς να υποθέσει ότι ο Μίχας ζούσε κοντά τόσο στους ανθρώπους όσο και στο έδαφος και είχε έντονη συμπάθεια και για τους δύο. Ο Μορσέθ ήταν αρκετά αποκομμένος από την Ιερουσαλήμ για να δημιουργήσει ανθρώπους με θάρρος και ανεξαρτησία σκέψης" (Homer Hailey). «Το όνομα του πατέρα του δεν δίνεται και συμπεραίνουμε ότι η οικογένειά του ήταν ταπεινής καταγωγής» (Gleason Archer).

Ο Μιχαίας ήταν σύγχρονος του Ησαΐα και του Αμώς και του Ωσηέ. Μερικοί μάλιστα έχουν υποθέσει ότι μπορεί να ήταν μαθητής του προφήτη Ησαΐα -- σίγουρα υπάρχουν αρκετές ομοιότητες στα δύο προφητικά τους βιβλία (Ησαΐας 2:2-4 και Μιχαίας 4:1-3 είναι σχεδόν πανομοιότυπα). «Ο Μίχας, ωστόσο, ήταν ένας αγροτικός προφήτης με υπαίθρια διακονία, ενώ ο Ησαΐας από την πόλη αφιέρωσε τις προφητικές του προσπάθειες στον πληθυσμό και την αυλή της Ιερουσαλήμ» (Σουλτζ, *Η Παλαιά Διαθήκη μιλάει*). "Επομένως δεν είχε τόσο στενή επαφή με τη διεθνή πολιτική όσο ο σύγχρονος του, Ησαΐας. Η διακονία του ήταν ιδιαίτερα απασχολημένη με τα βάσανα των απλών ανθρώπων και των αγροτών στις αγροτικές περιοχές που εκμεταλλεύονταν πλούσια και αδίστακτη γαιοκτημόνα" (Τοξότης). «Ο Μίχας ήταν ο προφήτης των φτωχών και των καταπιεσμένων» ...που επιδεικνύει «το θαρραλέο και ατρόμητο πνεύμα εκείνου που αγανακτεί για τη διαφθορά και την ακαρδία των απάνθρωπων ηγεμόνων και των θρησκευτικών που υπηρετούν τον χρόνο» (Hailey).

Ημερομηνία

Το Μιχαίας 1:1 τοποθετεί τις προφητείες του για μακρά χρονική περίοδο ---

κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Βασιλιά Ιωθάμ (750-731 π.Χ.), του Βασιλιά Άχαζ (736-715 π.Χ.) και του Βασιλιά Εζεκία (715-686 π.Χ.) ... όλοι τους ήταν βασιλιάδες του νότιου βασιλείου του Ιούδα. «Από τα εδάφια Ιερεμίας 26:18-19 μαθαίνουμε ότι οι ειλικρινείς προειδοποιήσεις του κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Εζεκία λήφθηκαν σοβαρά υπόψη και συνέβαλαν σημαντικά στην αναβίωση που έλαβε χώρα υπό την κρατική χορηγία» (Archer).

Αν και η ενεργός διακονία του Μιχαία μπορεί κάλλιστα να κάλυψε μια περίοδο περίπου 50 ετών, «φαίνεται πιθανό ότι το μεγαλύτερο μέρος των καταγεγραμμένων προφητικών χρησμών του εκφωνήθηκαν την περίοδο 725-710 π.Χ.» (Zondervan's Pictorial Encyclopedia). Άλλες πηγές αναθεωρούν αυτόν τον αριθμό στο 735-710 π.Χ. για να επιτρέψουν την εργασία κατά τη διάρκεια της βασιλείας του βασιλιά Ιωθάμ.

Είναι αρκετά προφανές ότι αυτό το βιβλίο είναι μια συλλογή από προφητείες που παραδόθηκαν σε μια περίοδο αρκετών δεκαετιών. "Είναι μια σειρά μηνυμάτων που ονομάζονται χρισμοί που δίνονται σε διαφορετικούς χρόνους, σε διαφορετικές περιστάσεις, κατά πάσα πιθανότητα εκτείνονται σε μεγάλο χρονικό διάστημα. Είναι σημαντικό να το αναγνωρίσουμε εάν πρόκειται να βγάλουμε κάποιο νόημα από αυτά που λέει ο Μίχας" (Stuart Briscoe).

Ιστορική Αναδρομή

Τα βιβλικά κείμενα για την ιστορία αυτής της περιόδου είναι --- Β' Βασιλέων 15-20. ΙΙ Χρονικά 27-32; Ησαΐας 36-39. Ο Μιχαίας μιλάει τόσο στο βόρειο όσο και στο νότιο βασίλειο (Ισραήλ και Ιούδας), «αν και ασχολείται κυρίως με τον Ιούδα».

Το βόρειο βασίλειο του Ισραήλ επρόκειτο σύντομα να πέσει στην Ασσυρία. Αυτό συνέβη το 722 π.Χ., πιθανώς μέσα σε μια δεκαετία από την προειδοποίησή του ότι ερχόταν η καταστροφή (Μιχαίας 1:6). Το νότιο βασίλειο του Ιούδα θα γινόταν ένα «ασσυριακό υποτελές κράτος» για πολλά χρόνια και θα αναγκαζόταν να πληρώσει βαρύ φόρο στην Ασσυρία.

Ο βασιλιάς Εζεκίας τελικά εγκατέλειψε αυτή την φιλοασσυριακή πολιτική (Β' Βασιλέων 18:7, 19-20) και ο Σεναχειρείμ εισέβαλε στον Ιούδα (701 π.Χ.), αλλά ο Κύριος τους ανέτρεψε και τους έδιωξε πίσω. Στη συνέχεια ο Εζεκίας εισήγαγε μερικές ευρείες θρησκευτικές μεταρρυθμίσεις.

Ήταν κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου που ο Μίχας εργάστηκε. Προέβλεψε επίσης την πτώση του Ιούδα στη Βαβυλώνα και την επακόλουθη αποκατάστασή τους (Μιχαίας 4:10). Αυτό δεν θα συνέβαινε για αρκετό καιρό, ωστόσο (περίπου 125 χρόνια αργότερα), έτσι δεν ελήφθη πολύ σοβαρά υπόψη από τους ανθρώπους.

Ένα μεγάλο μέρος του μηνύματος του Μιχαία μπορεί κάλλιστα να εμπίπτει στην εποχή του Βασιλιά Άχαζ. «Οι διεφθαρμένες και ειδωλολατρικές συνθήκες που αντικατοπτρίζονται σε όλο το βιβλίο μπορεί να σχετίζονται με τη χαμηλή άμωπη της ηθικής και του θρησκευτικού ενδιαφέροντος κατά τις ημέρες του Άχαζ» (Σουλτς, Η Παλαιά Διαθήκη μιλάει). «Κοινωνικά και ηθικά ο Ιούδας παρουσίασε μια σκοτεινή εικόνα» αυτή τη στιγμή (Hailey). Οι πλούσιοι ποθούσαν τη γη των ανθρώπων γύρω τους (Μιχαίας 2:1-2). Λήστεψαν τους φτωχούς (Μιχαίας 2:8στ). Εφαρμόστηκε διεφθαρμένη επιχειρηματική ηθική (Μιχαίας 6:11). Υπήρχαν πολλοί ψευδοπροφήτες (Μιχαίας 2:11) που προφήτευαν για ανταμοιβή (Μιχαίας 3:11). Οι ιερείς δίδασκαν επίσης έναντι τιμήματος (Μιχαίας 3:11). Οι άρχοντες και οι δικαστές θα μπορούσαν να δωροδοκηθούν (Μιχαίας 7:3).

Οι άνθρωποι ήταν θρησκευόμενοι, αλλά ήταν ένας κενός τελετουργισμός. "Η θρησκεία είχε γίνει θέμα μορφής· οι τελετουργικές τελετές θεωρούνταν ότι πληρούσαν όλες τις θρησκευτικές απαιτήσεις. Υπήρχε ευρέως διαδεδομένη παρανόηση ότι όσο οι εξωτερικές πράξεις λατρείας εκτελούνταν σχολαστικά, οι άνθρωποι είχαν δικαίωμα στη θεϊκή εύνοια και προστασία" (Homer Hailey) . "Οι άνθρωποι έχουν αντικαταστήσει την εγκάρδια λατρεία με άδειο τελετουργικό, νομίζοντας ότι αυτό είναι το μόνο που απαιτεί ο Θεός. Έχουν χωρίσει τα πρότυπα δικαιοσύνης του Θεού από τις καθημερινές τους συναλλαγές για να καλύψουν τις αδίστακτες πρακτικές τους" (The Expanded Open Bible).

Σκοπός του Μίχα

«Προερχόμενος από τη φτωχότερη, εργατική τάξη, ο Μίχας είχε πλήρη επίγνωση των αδικιών και της φιλαργυρίας των πλουσίων. Ενώ ενδιαφερόταν για τις πολιτικές υποθέσεις του έθνους του, ο Μίχας μίλησε μόνο επειδή συνδέονταν με τη θρησκευτική και ηθική κατάσταση σε αυτούς» (Zondervan's Pictorial Encyclopedia). Ο Μίχας θέλει οι άνθρωποι να συνειδητοποιήσουν ότι η αληθινή πίστη στον Θεό έχει ως αποτέλεσμα προσωπική αγιότητα και κοινωνική δικαιοσύνη! «Δίνει έμφαση στην

αναπόσπαστη σχέση μεταξύ της αληθινής πνευματικότητας και της κοινωνικής ηθικής» (Expanded Open Bible). "Η λατρεία και η ηθική δεν μπορούν να χωριστούν μεταξύ τους. Είναι οι δύο όψεις του ίδιου νομίσματος" (Τζακ Π. Λιούις).

«Συνειδητοποιεί έντονα ότι καμία πληθώρα θυσιών δεν μπορεί να αντικαταστήσει επαρκώς τη δικαιοσύνη στην πράξη» (Σουλτς, Η Παλαιά Διαθήκη μιλάει). "Αυτοί οι άνθρωποι ομολογούν πολλά και έχουν ελάχιστα. Ο Θεός παρατηρεί την αντίφαση μεταξύ πίστης και συμπεριφοράς", λέει ο προφήτης, "και δεν θα το ανεχτεί άλλο" (D. Stuart Briscoe).

Τι απαιτεί ο Κύριος από εσάς;! Το εδάφιο Μιχαίας 6:8 απαντά στην ερώτηση --- «Να κάνετε δικαιοσύνη, να αγαπάτε την καλοσύνη και να περπατάτε ταπεινά με τον Θεό σας». "Πώς θα μάθει ο κόσμος ότι περπατώ ταπεινά με τον Θεό μου; Θα ξέρουν από τον τρόπο με τον οποίο συμπεριφέρομαι στους ανθρώπους. Όσοι περπατούν ταπεινά με τον Θεό τους έχουν μια παθιασμένη ανησυχία για την απονομή δικαιοσύνης στην κοινωνία και μια βαθιά ανησυχία να συμπεριφέρονται στους ανθρώπους με αγάπη και ευσπλαχνία» (D. Stuart Briscoe).

Ο Μιχαίας είναι ο πρώτος προφήτης που απείλησε συγκεκριμένα τον Ιούδα με την καταστροφή της Ιερουσαλήμ και του ναού της (Μιχαίας 3:12). Τους απειλεί επίσης με την αποτυχία της προφητείας (Μιχαίας 3:6-7) --- δεν θα υπήρχε λόγος από τον Θεό. καμία καθοδήγηση! Ο Μιχαίας είναι επίσης ο πρώτος που έδειξε τη Βηθλεέμ ως την πόλη από την οποία θα ερχόταν ο Μεσσίας (Μιχαίας 5:2). Οι αρχιερείς και οι γραμματείς αναφέρθηκαν σε αυτή την προφητεία όταν ο Ηρώδης ρώτησε πού θα γεννηθεί ο Μεσσίας (Ματθαίος 2:4-7). Αυτό το απόσπασμα προέκυψε επίσης σε μια διαμάχη μεταξύ του πλήθους για το από πού θα προερχόταν ο Μεσσίας (Ιωάννης 7:40-44). Επίσης, Μιχαίας 2:12-13· 4:1-8; και 5:4-5 "προσφέρετε μερικές από τις καλύτερες περιγραφές του ΟΤ για τη δίκαιη βασιλεία του Χριστού σε ολόκληρο τον κόσμο" (Expanded Open Bible). Και, ο Ιησούς παρέθεσε το Μιχαίας 7:6 όταν μίλησε στους Δώδεκα για τη μαθητεία (Ματθαίος 10:36).

Τα λογοπαίγνια του Μίχα

"Το τελευταίο μέρος του 1ου κεφαλαίου (1:10-16) αποκαλύπτει την ικανότητα του προφήτη ως επικοινωνιακού. Χρησιμοποιεί ένα παιχνίδι με τις λέξεις, δείχνοντας ότι είναι τόσο έξυπνος ποντάρης όσο και ένας εντυπωσιακά προικισμένος ποιητής!" (Μπίρσκο). Οι προσπάθειες για

την απόδοσή τους στα αγγλικά φαίνονται στις μεταφράσεις των Moffat και Phillips. Είναι «η μεγαλύτερη σειρά από συνεχή λογοπαίγνια στο ΟΤ, στην οποία ο Μίχας περιγράφει την προέλαση του ασσυριακού στρατού μέσω του τμήματός του στη χώρα» (Τζακ Π. Λιούις).

Για παράδειγμα --- Ο Γκαθ (1:10) ακούγεται σαν την εβραϊκή λέξη για να πω, έτσι είναι σαν να έλεγε, "Μην το λες στην Πόλη". Επίσης, στο 1:10 γράφει, «Στο Beth-le-Aphrah (σπίτι της σκόνης) κυλήστε τον εαυτό σας στη σκόνη». Zaanan (1:11) σημαίνει «βγαίνω έξω», οπότε λέει, «Όσοι από εσάς στο «Go Out City» δεν θα βγουν έξω». Και τα λοιπά.

«Φανταστείτε έναν Αμερικανό ιεροκήρυκα να λέει: «Το να ζει κανείς στο Πίτσμπουργκ είναι οι λάκκοι» ή «Το Λος Άντζελες δεν είναι μια πόλη αγγέλων» ή «Το Ουισκόνσιν πρέπει να προφέρεται μόνο Wiscon-sin». Αυτό θα τραβούσε την προσοχή του κόσμου ο Micah είχε πρόβλημα να μεταδώσει το μήνυμά του στους ανθρώπους, έτσι επέλεξε αυτό το δραματικό όχημα για να τους φτάσει» (Μπρίσκο).

NAXOYM

Προσωπικό παρελθόν

Το όνομα αυτού του προφήτη --- Ναούμ --- σημαίνει «παρηγοριά, παρηγοριά». Είναι μια συντομευμένη μορφή του Nehemiah που σημαίνει «η παρηγοριά του Γιαχβέ». Αυτός ο προφήτης αναφέρεται μόνο μία φορά σε ολόκληρη τη Βίβλο (Ναούμ 1:1). Το όνομά του «είναι κατά μία έννοια συμβολικό του μηνύματος του βιβλίου, το οποίο είχε σκοπό να παρηγορήσει και να παρηγορήσει τον καταπιεσμένο και ταλαιπωρημένο λαό του Ιούδα» (Eiselen).

Αναγνωρίζεται ως «Ναούμ ο Ελκοσίτης». Κάποιοι υποθέτουν ότι αυτό αναφέρεται στο όνομα του πατέρα του (Elkoshai) και ότι γεννήθηκε στην πραγματικότητα στο Bethabor (που είναι πέρα από την Ιορδανία). Οι Γραφές του Χαλδαίου τον αποκαλούν «Ναούμ της Βηθ-Κόσι». Πιθανότατα, όμως, αυτό το όνομα αναφέρεται στον τόπο γέννησής του. Ωστόσο, η ταύτιση αυτής της πόλης αμφισβητείται πολύ. Υπάρχουν τέσσερις κύριες θεωρίες:

Μια παράδοση του 16ου αιώνα ταυτίζει τον Ελκός με τον Αλ-Κους στο Ιράκ, βόρεια της τοποθεσίας Νινευή στον ποταμό Τίγρη. Ο Νεστόριος

(Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως --- 428-431 μ.Χ.) ανέφερε έναν υποτιθέμενο "τάφο του Ναούμ" σε αυτήν την τοποθεσία.

Ο Ιερώνυμος (340-420 μ.Χ.), ο οποίος παρήγαγε τη Λατινική Βουλγάτα της Βίβλου, πίστευε ότι βρισκόταν στη Γαλιλαία σε ένα μέρος που ονομαζόταν «Ελκέσι» κοντά στη Ράμα.

Οι περισσότεροι συντηρητικοί μελετητές πιστεύουν ότι το Elkosh ήταν μια πόλη στη νότια Ιούδα (αργότερα ονομάστηκε "Elcesei") που βρισκόταν στο μέσο της Ιερουσαλήμ και της Γάζας. "Αυτό θα έκανε τον Ναούμ προφήτη του νότιου βασιλείου και μπορεί να εξηγήσει το ενδιαφέρον του για τον θρίαμβο του Ιούδα --- Ναούμ 1:15· 2:2" (The Open Bible -- Expanded Version).

Πολλοί εικάζουν ότι η πόλη «Καπερναούμ» (Εβραϊκά -- Kepar-Nahum), που σημαίνει «χωριό του Ναούμ», μπορεί να ήταν η τοποθεσία του Elkosh και ότι η πόλη μετονομάστηκε προς τιμή του προφήτη που καταγόταν από εκεί. Η Καπερναούμ, ωστόσο, ήταν στη Γαλιλαία, και μερικοί πιστεύουν ότι το Ιωάννης 7:52 αντικρούει αυτήν την άποψη --- "Ερευνήστε και δείτε ότι κανένας προφήτης δεν βγαίνει από τη Γαλιλαία."

Άλλες απόψεις σχετικά με τη θέση αυτής της πόλης είναι --- Ήταν στον Ιούδα κοντά στην Ελευθερόπολη, σύμφωνα με τον Ψευδο-Επιφάνιο. Ο Βενιαμίν της Τουδέλας (12ος αιώνας μ.Χ.) ισχυρίστηκε ότι είδε τον τάφο του Ναούμ νότια της Βαβυλώνας. Τελικά, πρέπει να παραδεχτεί κανείς ότι η πραγματική τοποθεσία του Έλκος είναι άγνωστη, αν και φαίνεται πολύ πιθανό, με βάση εσωτερικά στοιχεία από το ίδιο το βιβλίο του Ναούμ, ότι αυτός ο προφήτης ήταν κάτοικος του Ιούδα.

Ημερομηνία

Οι μελετητές είναι σε θέση να χρονολογήσουν την προφητεία του Ναούμ με αρκετά ακριβή βάση βασισμένοι σε τρεις κύριες εκτιμήσεις:

Στο Ναούμ 3:8-10 ο προφήτης μιλάει για την πτώση της πόλης των Θηβών (No-αμών) που βρισκόταν στην άνω Αίγυπτο. Θεωρείται ως ένα γεγονός που είχε ήδη συμβεί. Η Θήβα έπεσε στα χέρια των Ασσυρίων το 661 π.Χ. Έτσι, αυτή η προφητεία πρέπει να γράφτηκε μετά από αυτό το διάστημα.

Δέκα χρόνια μετά την πτώση της, η Θήβα είχε αρχίσει να υψώνεται από τα

ερείπιά της, να ξαναχτίζει και να ανακτά την παλιά της αίγλη. Αν ο Ναούμ περίμενε πολύ καιρό μετά την πτώση της Θήβας για να χρησιμοποιήσει την καταστροφή του ως προειδοποίηση προς τη Νινευή, η ισχύς αυτής της προειδοποίησης θα είχε χαθεί. Η Νινευή θα μπορούσε κάλλιστα να υποθέσει --- Εάν η Θήβα μπορεί να ανακάμψει τόσο γρήγορα, τότε μπορούμε και εμείς!

Η πτώση της Νινευή θεωρείται μελλοντικό γεγονός. Η πόλη έπεσε το 612 π.Χ. όταν οι Μήδοι και οι Βαβυλώνιοι την κατέστρεψαν τελικά. Έτσι, η προφητεία πρέπει να είχε γραφτεί πριν από αυτό το γεγονός.

Ο Ναούμ μιλά για τη Νινευή ως «δυνατή και γεμάτη από την παλιά της αυτοκρατορική αλαζονεία» (Μπλάικλοκ). Αυτό θα τοποθετούσε την προφητεία στην εποχή του Ασουρμπανιπάλ (668-625 π.Χ.). ήταν κάτω από τους διαδόχους του που το έθνος παρήκμασε και έπεσε.

Ο Ναούμ δεν αναφέρει επίσης κανέναν βασιλιά στην εισαγωγή του. Αυτό οδήγησε μερικούς στο συμπέρασμα ότι δεν υπήρχε βασιλιάς επί του λαού του Θεού εκείνη την εποχή άξια αναφοράς --- αυτός θα μπορούσε κάλλιστα να ήταν ο βασιλιάς Μανασσής (686-642 π.Χ.).

Όλοι αυτοί οι παράγοντες, καθώς και άλλοι που θα μπορούσαν επίσης να συζητηθούν, φαίνεται να παραπέμπουν σε μια εποχή γύρω στο 655 π.Χ. Αυτό θα ήταν μόλις λίγο περισσότερο από τέσσερις δεκαετίες από την πτώση αυτού του πανίσχυρου έθνους.

Ιστορική Αναδρομή

Ο βάνουσος ιμπεριαλισμός της Ασσυρίας ήταν κατάρα για τα εδάφη της Μέσης Ανατολής για μερικούς αιώνες. Από την αρχή είχαν μια πολιτική «δυτικής κατάκτησης και παγκόσμιας κυριαρχίας». Σημειώθηκαν ως ένα από τα πιο επιθετικά, βάνουσα, σκληρά και πονηρά έθνη στη γη. "Η Ασσυρία ήταν ένα έθνος προσανατολισμένο σε μεγάλο βαθμό για επιθετικό πόλεμο και οι θηριωδίες της ήταν παροιμιώδεις. Η Νινευή έβλεπε τους ανθρώπους και τα έθνη ως εργαλεία προς εκμετάλλευση για να ικανοποιήσει τον πόθο της κατάκτησης και της εμπορευματικότητας. Η Ασσυρία υπήρχε για να μην προσφέρει καμία υπηρεσία στην ανθρωπότητα" (Willis).

Ο Ιωνάς προφήτευσε στη Νινευή περίπου το 758 π.Χ. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα μια εθνική μετάνοια. Ωστόσο, αυτή η αλλαγή καρδιάς ήταν βραχύβια. Η Νινευή μετάνιωσε για τη μετάνοιά της! Σύντομα επέστρεψαν

σε μια πορεία παγκόσμιας κατάκτησης και πονηρής επιθετικότητας. Ακολουθεί μια λίστα με τους βασιλιάδες και τις κατακτήσεις της από την εποχή της «αλλαγής της καρδιάς» της μέχρι την καταστροφή της:

Tiglath-pileser III (745-727 π.Χ.) --- Ξεκίνησε ένα πρόγραμμα παγκόσμιας κατάκτησης. Εισέβαλε στη Δύση και απέλασε μερικούς από τους κατοίκους του βόρειου Ισραήλ, μεταφέροντάς τους σε μια περιοχή βόρεια της Νινευή. Επέκτεινε επίσης την εξουσία του στον Ιούδα, απαιτώντας φόρο τιμής από αυτούς ...B' Βασιλέων 15:29. 16:5-18; I Χρον. 5:6, 26; II Χρον. 28:16f; 30:6.

Σαλμανεσέρ E' (727-722 π.Χ.) --- Άρχισε την πολιορκία της Σαμάρειας, της πρωτεύουσας του βόρειου βασιλείου του Ισραήλ. Πέθανε πριν πέσει η πόλη.

Σαργών B' (722-705 π.Χ.) --- Ολοκλήρωσε την πολιορκία της Σαμαριάς. Η πόλη έπεσε το 722 π.Χ., τερματίζοντας έτσι το βόρειο βασίλειο του Ισραήλ ...B' Βασιλέων 17:3-6. Δολοφονήθηκε το 705 π.Χ.

Σενναχερίμ (705-681 π.Χ.) --- Ο βασιλιάς Εζεκίας (728-687 π.Χ.) εγκατέλειψε την φιλοασσυριακή πολιτική του (B' Βασιλέων 18:7, 19-20). Ως αποτέλεσμα, ο Σενναχερίμ εισέβαλε στον Ιούδα (701 π.Χ.), κατέκτησε τις οχυρωμένες πόλεις του και περικύκλωσε την Ιερουσαλήμ. Καυχόταν ότι είχε κλείσει τον Εζεκία στην Ιερουσαλήμ «σαν πουλί σε κλουβί!». Ωστόσο, ο Άγγελος του Κυρίου χτύπησε 185.000 από τους στρατιώτες του νεκρούς μέσα σε μια νύχτα, και ο στρατός αποσύρθηκε ...B Βασιλέων 18:13 - 19:36. II Χρον. 32:1-31; Ησαΐας 36:1 - 37:38. Δολοφονήθηκε από δύο από τους γιους του (Αδραμμελέχ και Σαρέζερ) και ο τρίτος γιος (Εσαρχαδδών) έγινε βασιλιάς ...B' Βασιλέων 19:37. Ησαΐας 37:38.

Esarhaddon (681-668 π.Χ.) --- Αυτός ο βασιλιάς ήταν που συνέλαβε τον βασιλιά Μανασσή (686-642 π.Χ.) και τον οδήγησε μακριά για μια σύντομη περίοδο αιχμαλωσίας (B' Χρον. 33:10-13). Πέθανε ενώ βιάδιζε κατά της Αιγύπτου σε μια προσπάθεια να τους υποτάξει.

Ασουρμπανιπάλ (668-625 π.Χ.) --- Αυτός ο βασιλιάς ολοκλήρωσε την εκστρατεία στην Αίγυπτο που είχε ως αποτέλεσμα την πτώση του «Νο-άμον» (Θήβας) το 661 π.Χ. (Ναούμ 3:8-10). Επέκτεινε την επιρροή της

Ασσυρίας περισσότερο από οποιονδήποτε από τους προκατόχους του. Υπό την κυριαρχία του, η Νινευή έγινε η ισχυρότερη πόλη στη γη. Σύμφωνα με τα αρχεία, ήταν ένας εξαιρετικά σκληρός άνθρωπος.

Η Πόλη --- Τα τείχη της Νινευή ήταν σχεδόν 8 μίλια γύρω. είχαν ύψος 100' και αρκετά φαρδύ ώστε τρία άρματα να μπορούν να τα καβαλήσουν δίπλα-δίπλα. Γύρω από τα τείχη υπήρχαν πύργοι που εκτεινόταν επιπλέον 100 πόδια πάνω από την κορυφή του τείχους. Επιπλέον, γύρω από την πόλη υπήρχε τάφρος πλάτους 150' και βάθους 60'. Η Νινευή είχε αρκετές προμήθειες εντός της πόλης για να αντέξει μια 20ετή πολιορκία. Έτσι, η προφητεία του Ναούμ για την ανατροπή αυτής της πόλης φαινόταν πράγματι πολύ απίθανη στους κατοίκους. Ήταν επίσης μια πόλη γεμάτη κήπους και πάρκα, ακόμη και ζωολογικός κήπος. Το βασιλικό ανάκτορο είχε έκταση σχεδόν 100.000 τετραγωνικών ποδιών και οι τοίχοι του ήταν σμιλεμένοι με σκηνές από τις νίκες του βασιλιά. Υπήρχαν 15 κύριες πύλες με τεράστιους πέτρινους ταύρους να φρουρούν σε κάθε μία.

Assur-etil-ilani και Sinshumlishir (625-620 π.Χ.) --- Αυτοί οι δύο γιοι του Ashurbanipal είχαν σύντομη και αναποτελεσματική βασιλεία. Η δυναστική σταθερότητα της Ασσυρίας άρχισε να παρακμάζει.

Sin-shar-ishkun (620-612 π.Χ.) --- Αυτός ήταν ο γιος του Assur-etil-ilani. Ήταν επίσης γνωστός ως Esarhaddon II. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου ο Nabopolassar (625-605 π.Χ.) καθιερώθηκε ως βασιλιάς της Βαβυλώνας και άρχισε να καταλαμβάνει τις ασσυριακές εκμεταλλεύσεις. Το 616 π.Χ. είχε κερδίσει την πλήρη ανεξαρτησία της Βαβυλώνας από την Ασσυρία. Το 614 π.Χ. οι Μήδοι, υπό τον Κυαξάρη, κατέλαβαν την πόλη Ασούρ και προκάλεσαν άγρια σφαγή στον πληθυσμό. Τότε σχηματίστηκε συμμαχία μεταξύ των Μήδων και των Βαβυλωνίων και των Σκόθων και άρχισε η πολιορκία της Νινευή. Η πολιορκία κράτησε 3 μήνες και έληξε (σύμφωνα με το Βαβυλωνιακό Χρονικό) όταν τα νερά της πλημμύρας παραβίασαν τα τείχη επιτρέποντας στους στρατιώτες να εισέλθουν στην πόλη. Αυτό ήταν σύμφωνα με την προφητεία --- «Με κατακλυσμό θα τελειώσει εντελώς την τοποθεσία του» (Ναούμ 1:8). Ο ποταμός Τίγρης είχε ξεχειλίσει από τις όχθες του και είχε καταβροχθίσει τα τείχη. «Καθώς οι τοίχοι εκείνων των αρχαίων πόλεων ήταν γενικά σχηματισμένοι από τούβλα ζυμωμένα με άχυρο και ψημένα στον ήλιο, μια πλημμύρα υδάτων θα μπορούσε

εύκολα να προκαλέσει τη διάλυσή τους» (Adam Clarke). Όταν ο εχθρός μπήκε στην πόλη, ο βασιλιάς Σιν-σαρ-ισκούν συγκέντρωσε τις γυναίκες και τα παιδιά του και όλη την περιουσία του στο παλάτι και το έβαλε φωτιά. Όλοι χάθηκαν στη φωτιά.

Μερικοί από τους Ασσύριους προσπάθησαν να αντέξουν στη Χαράν και να μεταρρυθμίσουν την κυβέρνηση, αλλά ηττήθηκαν το 606 π.Χ. από τον βασιλιά Ναβουχοδονόσορ στη μάχη του Καρχεμίς. Η καταστροφή της Νινευή ήταν τόσο ολοκληρωτική που περίπου 200 χρόνια αργότερα, όταν ο Ξενοφών ο Αθηναίος και οι «Δέκα Χιλιάδες», που αποσύρθηκαν από την εμπλοκή τους στην Περσία, πέρασαν από την τοποθεσία είπαν ότι δεν υπήρχε καμία απόδειξη ότι υπήρχε ποτέ πόλη εκεί!! Τα εδάφια Ναούμ 3:11, 17 προέβλεψαν ότι θα ήταν «κρυμμένοι» και η θέση τους «άγνωστη». Σε πιο σύγχρονους χρόνους, η τοποθεσία ανακαλύφθηκε μόλις το 1842. Σήμερα, η τοποθεσία καλύπτεται από χωράφια, ένας πύργος νερού για ένα κοντινό χωριό, ένα νεκροταφείο και μια τοπική χωματερή!

Το μήνυμα του Ναούμ

Οι κάτοικοι της Νινευή είχαν επανέλθει γρήγορα στις σκληρές και ειδωλολατρικές συνήθειές τους. «Δεν είχαν μεταδώσει τη γνώση τους για τον αληθινό Θεό στα παιδιά τους» (Ryrie Study Bible). Είχαν μετανοήσει για τη μετάνοιά τους! Επομένως, ο Θεός, μέσω του Ναούμ, προείπε την πλήρη καταστροφή αυτού του βασιλείου. Τους είχε γλιτώσει μια φορά (την εποχή του Ιωνά). Δεν θα το έκανε ξανά. Σε αντίθεση με τον Ιωνά, ο Ναούμ δεν πηγαίνει στην πόλη της Νινευή. μάλλον δηλώνει το χρησμό του από μακριά. Δεν υπάρχει καμία ελπίδα να γίνει κάποια μετάνοια, επομένως δεν χρειάζεται να πάτε στην πόλη.

Αν και αυτό το βιβλίο ασχολείται με την πτώση της Ασσυρίας, εντούτοις είναι γραμμένο προς όφελος του Ιούδα. Ο Θεός έχει δείξει την υπομονή και τη μακροθυμία Του. τώρα θα δείξει την οργή Του! Το μήνυμα αυτού του βιβλίου είναι ότι, παρόλο που ο Θεός μπορεί να είναι αργός στην οργή, εντούτοις πάντα "καθαρίζει πλήρως τους λογαριασμούς Του!" «Αν και ο Θεός είναι αργός στο θυμό και άφθονη στοργική καλοσύνη (όπως δείχνει η δράση Του προς τη Νινευή στο βιβλίο του Ιωνά), η μακροθυμία Του δεν πρέπει να ερμηνευθεί ως αδιαφορία ή ως έλλειψη δύναμης --- Ναούμ 1:1 - 6" (Γουίλις).

Αυτό είναι επίσης ένα μήνυμα παρηγοριάς για τον λαό του Ιούδα που

καταπιέζεται από την Ασσυρία. Ανεξάρτητα από το πώς φαίνονται τα πράγματα, ο Θεός δεν ξεχνά τον λαό Του. Το βιβλίο της Αποκάλυψης είναι ένα τέλειο παράδειγμα αυτού του μηνύματος. "Όταν οι δυνάμεις που εναντιώνονται στον Θεό είναι τόσο σταθερά κατακλυσμένες και η λυχνία του λαού του Θεού που τρεμοπαίζει, είναι εύκολο να ξεχάσει το υπόλοιπο. Ο Ναούμ μας θυμίζει, όπως και τα ερείπια της αρχαίας Νινευή, ότι ο ίδιος ο Θεός είναι ο απόλυτος κυβερνήτης ΑΥΤΟΣ ΘΑ ΕΧΕΙ ΤΟΝ ΤΕΛΙΚΟ ΛΟΓΟ!!» (Expositor's Bible Commentary).

"Κάποιοι έχουν αντιταχθεί στη χαρούμενη στάση με την οποία ο Ναούμ χαιρετίζει την προοπτική της πτώσης της πρωτεύουσας της Ασσυρίας και τη θεωρούν έκθεση εθνικιστικού φανατισμού και εκδικητικής κακίας. Αυτό, ωστόσο, είναι μια παρανόηση του εδάφους που καταλαμβάνει ο προφήτης. Είναι άνθρωπος του Θεού, μιλάει ως ένας που είναι πλήρως απασχολημένος με την υπόθεση του Κυρίου στη γη, η ειλικρινής επιθυμία του είναι να δει τον Ιεχωβά να δικαιώνει την αγιότητά Του στα μάτια των ειδωλολατρών, ως ενάντια στην απάνθρωπη και ανελέητη τυραννία αυτού του Θεού. - αφηφώντας την αυτοκρατορία που για τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα είχε καταπατήσει όλα τα υποτελή έθνη με άκαρδη βαρβαρότητα» (Gleason Archer).

Ο JMP Smith τον περιγράφει ως «ενθουσιώδη, αισιόδοξο πατριώτη», αλλά «το βιβλίο του δεν είναι η καταγραφή της προσωπικής χαράς για την πτώση της Νινευή, που εκφράζει το στενό μίσος και την προκατάληψη ενός και μόνο ατόμου· αλλά είναι η ένθερμη έκφραση των αγανακτισμένων συνείδηση της ανθρωπότητας» (Homer Hailey). «Είναι ένα υπέροχο «Επιτέλους»» (GA Smith).

«Η κραυγή του δεν είναι μόνο η κραυγή αγαλλίασης για την πτώση ενός καταπιεστικού εχθρού, αλλά είναι επίσης η κραυγή πίστης στην κυρίαρχη διακυβέρνηση του Ιεχωβά και μια δικαίωση της εμπιστοσύνης ότι θα εκδικηθεί τους εκλεκτούς Του όταν έρθει η ώρα. Το μάθημα της όμορφα διατυπωμένης αλλά τρομερής προφητείας του είναι μια προφητεία στην οποία ο κόσμος θα μπορούσε κάλλιστα να δώσει προσοχή σήμερα θα γυρίσει τελικά ένα έθνος πίσω στο Σεόλ, τη λήθη του αόρατου, όταν κάνει τη σκληρότητα και την κακία το πρότυπο με το οποίο ζει» (Homer Hailey).

ΟΒΑΔΙΑΗ

Προσωπικό παρελθόν

Το όνομα Obadiah σημαίνει «Υπηρέτης του Γιαχβέ» (κυριολεκτικά -- «Αυτός που υπηρετεί ή λατρεύει τον Ιεχωβά»). Αυτή η προφητεία έχει τη διάκριση ότι είναι το συντομότερο βιβλίο στο ΟΤ. Υπάρχουν δώδεκα διαφορετικά άτομα στο ΟΤ με αυτό το όνομα (ένα πολύ κοινό όνομα), αλλά καμία ένδειξη ότι κάποιο από αυτά τα άλλα άτομα πρόκειται να ταυτιστεί με αυτόν τον συγκεκριμένο προφήτη.

Τίποτα δεν είναι γνωστό για τη ζωή, το υπόβαθρο ή την προσωπικότητά του εκτός από όσα λίγα μπορούν να συναχθούν από αυτή την προφητεία. Υποτίθεται ότι ήταν γέννημα θρέμμα του Ιούδα. Άλλοι πιστεύουν ότι μπορεί επίσης να ήταν μεταξύ του κύκλου των προφητών που συνδέονται με τον Ναό της Ιερουσαλήμ. Το εβραϊκό Ταλμούδ αναφέρει ότι ο Οβαδίας δεν ήταν Εβραίος, αλλά μάλλον ένας Εδωμίτης προσήλυτης Θεός χρησιμοποιούσε για να επιπλήξει τον λαό του.

Ημερομηνία

Εκτός από το συντομότερο βιβλίο στο ΟΤ, ο Obadiah «φέρει επίσης τη διάκριση ότι είναι η πιο δύσκολη από όλες τις προφητείες μέχρι σήμερα» (Gleason Archer). Το έργο του αποδίδεται σε περιόδους που κυμαίνονται από το 845 έως το 400 π.Χ. Υπάρχουν δύο βασικές θεωρίες:

- 585 π.Χ. --- Αυτή είναι η άποψη των περισσότερων φιλελεύθερων μελετητών. Τοποθετεί αυτή την προφητεία περίπου ένα χρόνο μετά την πτώση της Ιερουσαλήμ στους Βαβυλώνιους.

- 845 π.Χ. --- Αυτή είναι η άποψη που υποστηρίζει «η μεγάλη πλειοψηφία των ευαγγελικών μελετητών του 19ου και 20ου αιώνα» (Archer). Τοποθετεί την προφητεία κατά τις ημέρες του βασιλιά Ιωράμ (848 - 841 π.Χ.) όταν η Ιερουσαλήμ δέχτηκε επίθεση από Φιλισταίους και Άραβες (με πιθανή συνεργασία από τους Εδωμίτες --- Β' Βασιλέων 8:20· Β' Χρον. 21:8-10, 16-17). Αυτή η άποψη φαίνεται να είναι η πιο πιθανή. (Για μια εξαιρετική υπεράσπιση αυτής της θέσης βλέπε -- A Survey of OT Introduction, by Gleason L. Archer, Jr., σελ. 299-303, και A Commentary on the Minor Prophets, by Homer Hailey, σελ. 28-29.)

Λογοτεχνικές Σχέσεις

Αυτό είναι ένα από τα επτά βιβλία ΟΤ που δεν αναφέρονται στις σελίδες του ΝΤ. Ωστόσο, υπάρχουν προφανείς σχέσεις με αρκετά άλλα βιβλία ΟΤ. Υπάρχει μια ομοιότητα μεταξύ πολλών φράσεων που βρέθηκαν στο Joel 3

και Obadiah:

- **Εξαιτίας της βίας - Joel 3:19 και Obad. 10**
- **Οι πράξεις σας θα επιστρέψουν στο κεφάλι σας - Joel 3:4-7 και Obad. 15**
- **Η ημέρα του Κυρίου πλησιάζει - Ιωήλ 1:15. 2:1; 3:14 και Obad. 15**
- **Στο όρος Σιών θα υπάρχουν αυτοί που θα δραπετεύσουν - Ιωήλ 3:17 και Οβάντ. 17**

Φαίνεται ότι ο Ιερεμίας ήταν εξοικειωμένος με το έργο του Αβδιά. Πρβλ. Ιερ. 49:7-22 με Obadiah 1-9. Υπάρχουν "ισχυρές αποδείξεις ότι ο προφήτης Ιερεμίας είχε διαβάσει και προσαρμόσει για τους δικούς του σκοπούς Οβάντ. 1-9" (Archer).

Ιστορική Αναδρομή

Αυτή η προφητεία είναι εναντίον του λαού του Εδώμ. Οι Εδωμίτες ήταν απόγονοι του Ησαύ (Γένεση 36:8-9), ενώ οι Ισραηλίτες ήταν απόγονοι του Ιακώβ, του δίδυμου αδελφού του Ησαύ. Έτσι, οι άνθρωποι είχαν πολύ στενή σχέση.

Από την αρχή, υπήρχε εχθρότητα μεταξύ αυτών των δύο αδελφών --- μια εχθρότητα που μεταφέρθηκε στα έθνη που κατάγονταν από αυτούς.

- Ο Ιακώβ και ο Ησαύ «πολέμησαν μαζί» μέσα στη μήτρα της Ρεβέκκας (Γέν. 25:22). Στο επόμενο εδάφιο ο Κύριος της λείει, «Δύο έθνη είναι στην κοιλιά σου».
- Υπήρξε σύγκρουση σχετικά με την ανάληψη των πρωτογενών δικαιωμάτων από τον Ιακώβ από τον Ησαύ (Γέν. 25:27-34). Ήταν εκείνη τη στιγμή που ο Ησαύ απέκτησε το όνομα *Edom* (σημαίνει «κόκκινο») --- το χρώμα του στιφάδου για το οποίο πούλησε το πρωτογενές του δικαίωμα (Γέν. 25:30). Μεγάλο μέρος της γης που κατείχαν οι Εδωμίτες αποτελούνταν από σκούρο κόκκινο ψαμμίτη. αυτό ήταν επίσης το χρώμα του Ησαύ κατά τη γέννησή του (Γέν. 25:25).
- Υπήρξε σύγκρουση όταν ο Ιακώβ ξεγέλασε τον Ισαάκ για να τον ευλογήσει αντί του Ησαύ (Γέν. 27).

- Υπήρξαν προβλήματα χρόνια αργότερα καθώς τα δύο αδέρφια συναντήθηκαν (Γεν. 32-33).
- Η σύγκρουση μεταξύ των δύο εθνών (Εδώμ και Ισραήλ) ξεκίνησε την εποχή της Εξόδου από την Αίγυπτο, όταν ο Εδώμ αρνήθηκε να αφήσει τον λαό του Ισραήλ να περάσει από την περιοχή του στο δρόμο προς τη γη της επαγγελίας (Αριθμοί 20:14-21).
- Αυτή η έχθρα συνεχίστηκε μέχρι την εποχή του βασιλιά Δαβίδ, όταν τους υπέταξε στον Ισραήλ (Β' Σαμουήλ 8:14).
- Κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Ιωράμ, ο Εδώμ επαναστάτησε (Β' Βασιλέων 8:20-22· Β' Χρον. 21:8-10) και έστησε τον δικό τους βασιλιά. Ήταν κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, περίπου το 845 π.Χ., που ο Οβαδίας έδωσε την προφητεία του στο λαό του Εδώμ.

Ο λαός του Εδώμ ήταν συνεχώς γεμάτος μίσος για τον Ισραήλ. Μιλώντας γι' αυτούς τους ανθρώπους, το εδάφιο Αμώς 1:11 λέει, «καταδίωξε τον αδελφό του με το ξίφος, ενώ κατέπνιγε τη συμπόνια του· ο θυμός του επίσης έσκιζε συνεχώς, και διατήρησε την οργή του για πάντα». Ως αποτέλεσμα, το Μαλαχίας 1:3-4 λέει ότι ο Κύριος θα κατέστρεφε τελείως τους Εδωμίτες. Είχαν γίνει ο λαός "για τους οποίους ο Κύριος αγανακτεί για πάντα!"

Κατά τη διάρκεια της μετέπειτα ιστορίας τους, οι Ναβαταίοι Άραβες κατέλαβαν την επικράτεια του Εδώμ και τους έδιωξαν από τη γη τους. Κατέφυγαν στην περιοχή νότια της Νεκράς Θάλασσας και με τον καιρό έγιναν γνωστοί ως *Ιδουμαίους*. Γύρω στο 120 π.Χ. κατακτήθηκαν από τον Ιωάννη Υρκανό των Μακκαβαίων, ο οποίος ανάγκασε πολλούς από αυτούς να περιτμηθούν και να αποδεχτούν το Νόμο του Μωυσή.

Κατά τη διάρκεια της δίκης του Ιησού Χριστού, βλέπουμε την τελική αντιπαράθεση --- Ο Ιησούς (απόγονος του Ιακώβ) στάθηκε μπροστά στον Βασιλιά Ηρώδη (απόγονο του Ησαύ).

«Μέχρι το 100 μ.Χ. ο λαός του Εδώμ είχε χαθεί στην ιστορία» (Όμηρος Χέιλι). «Αν ταξιδέψετε σήμερα στην περιοχή του Εντόμ, δεν θα βρείτε τίποτα άλλο παρά την πιο έντονη ερημιά και το πιο απομονωμένο κενό... είναι ένα από τα πιο τρομερά, εγκαταλειμμένα σημεία στη γη» (Μπρίσκο). Θα «γίνουν σαν να μην έχουν υπάρξει ποτέ!». (Obad. 16)

Ευκαιρία

Η πόλη της Ιερουσαλήμ είχε δεχθεί επίθεση από Φιλισταίους και Άραβες. Η πόλη είχε καταληφθεί και λεηλατηθεί. Ο Εδώμ, που βρισκόταν σε κατάσταση εξέγερσης, τάχθηκε στο πλευρό των δυνάμεων εισβολής και μοιράστηκε τα λάφυρα (Οβδ. 11). Χαιρόντουσαν για την κακοτυχία του Ισραήλ (Οβδ. 12-13) και σκότωσαν ή φυλάκισαν όσους έφυγαν από την καταστροφή. (Οbad. 14)

Το μήνυμα

Αυτό το βιβλίο δομείται γύρω από δύο βασικά θέματα:

- 1. Η καταστροφή του Εδώμ --- αναφέρεται επίσης ως Ησαύ και Θεμάν**
- 2. Η δικαίωση του Ιούδα --- αναφέρεται επίσης ως Ιακώβ, Ιερουσαλήμ και Όρος Σιών**

Η χρήση του Ιακώβ και του Ησαύ ειδικότερα, μαζί με φράσεις όπως «ο αδελφός σου», επιστά την προσοχή στη σχέση αίματος μεταξύ αυτών των δύο εθνών. «Είναι η παραβίαση αυτών των δεσμών που προκαλεί τόσο την καταγγελία του Εδώμ από τον Οβαδία όσο και την ανάγκη για αποκατάσταση του Ιούδα» (Expositor's Bible Commentary).

Τα μεγάλα μαθήματα του Αβδιά

Ο John Calvin παρατήρησε κάποτε ότι λόγω της συντομίας του Obadiah "δεν πρότεινε τόσα κηρύγματα" όσο τα μεγαλύτερα προφητικά έργα. Αν και αυτό μπορεί να είναι αλήθεια, υπάρχουν ωστόσο πολλά μαθήματα που πρέπει να αντληθούν από αυτό το βιβλίο. Για παράδειγμα --- όταν κάποιος μοιράζεται «τα λάφυρα του αδικήματος», παρόλο που μπορεί να μην είναι υποκινητής του εγκλήματος, «στέκεται σε απόσταση» γίνεται «ως ένας από αυτούς». (Οβδ. 11).

- Όταν κάποιος (ακόμα και ένα έθνος) γίνει άδικος, σκληρός και πικραμένος απέναντι σε κάποιον άλλο ...ειδικά όταν είναι αδέρφια ... θα τιμωρηθεί και αυτός που αδικείται θα εκδικηθεί
- Όπως σπέρνει ο λαός, έτσι θα θερίσει ένας λαός! «Μην ξεγελιάστε, ο Θεός δεν κοροϊδεύεται· γιατί ό,τι σπείρει ο άνθρωπος, αυτό θα θερίσει!». (Γαλ. 6:7). Οι Εδωμίτες επεδίωξαν να καταστρέψουν τους Ισραηλίτες και οι ίδιοι καταστράφηκαν. (βλέπε Obad. 15)

- Ο Obadiah ξεκαθαρίζει ότι η ιδέα ότι ένα έθνος είναι άτρωτο είναι μια ψευδαίσθηση! Ο Εντόμ ένιωθε τόσο ασφαλής που πίστευαν ότι κανείς δεν μπορούσε να τους καταστρέψει. Έφτιαξαν ολόκληρες πόλεις που ήταν κρυμμένες μέσα σε γκρεμούς και στις οποίες μπορούσε κανείς να φτάσει μόνο με στενά περάσματα --- η περίφημη πόλη της Πέτρας, που ήταν λαξευμένη από μια πλαγιά βουνού, ήταν στον Εδώμ. Η ασφάλειά τους όμως ήταν άστοχη. Ο Θεός είπε ότι θα τους κατέστρεφε, και η ιστορία δείχνει πώς συνέβη αυτό.
- Ο κόσμος ήταν περήφανος και αλαζόνας που τον οδήγησε στην αυταπάτη. «Η αλαζονεία της καρδιάς σου σε ξεγέλασε, εσύ που ζεις στις σχισμές του βράχου, στο μεγαλείο της κατοικίας σου, που λες μέσα στην καρδιά σου: Ποιος θα με κατεβάσει στη γη;» (Οβδ. 3). . Η απάντηση βρίσκεται στον επόμενο στίχο --- ""Από εκεί θα σε κατεβάσω", δηλώνει ο Κύριος."
- Οι Εδωμίτες είχαν γίνει σοφοί στα μάτια τους. Είχαν όλες τις απαντήσεις. Δεν χρειαζόταν τίποτα. Ο Θεός είχε μείνει εκτός εικόνας. Στο ΟΤ δεν αναφέρεται καμία Εδωμική θρησκεία ή κανένας Εδωμικός θεός. "Οι Εδωμίτες δεν είχαν καμία πίστη σε έναν θεό. Αυτό οδήγησε πολλούς μελετητές να πιστέψουν ότι αυτός ο ασυνήθιστος λαός ήταν τόσο αυτάρκης, αλαζονικός και αυτοικανοποιημένος που δεν θα φώναζαν καν το όνομα κανενός είδους θεού. πίστευαν ότι είχαν όλες τις απαντήσεις οι ίδιοι!». (D. Stuart Briscoe)
- Η Βασιλεία του Κυρίου θα επικρατεί πάντα τελικά (Οβδ. 21 --- «Και η βασιλεία θα είναι του Κυρίου»).
- Το απόλυτο αμάρτημα του Εδώμ ήταν «μια έκδηλη επίδειξη έλλειψης αδελφότητας» (Τζακ Π. Λιούις). Ο Εδώμ στάθηκε δίπλα και χαϊρόταν για την κακοτυχία ενός αδελφού έθνους. «Αυτός που χαίρεται με τη συμφορά δεν θα μείνει ατιμώρητος». (Παρ. 17:5)
- Ο Θεός παρέχει ένα μέρος διαφυγής για εκείνους που θα στραφούν σε Αυτόν --- Όρος Σιών. (Obad. 17)

ΖΑΧΑΡΙΑΣ

Προσωπικό παρελθόν

Το όνομα *Ζαχαρίας* (Εβραϊκά: Zekar-yah) σημαίνει «ο Γιαχβέ θυμήθηκε». Αυτό ήταν ένα πολύ κοινό εβραϊκό όνομα. Υπάρχουν σχεδόν 30 διαφορετικοί άνδρες με αυτό το όνομα που αναφέρονται στη Βίβλο, «πιθανώς επειδή ο Κύριος θυμήθηκε τις προσευχές των γονιών για ένα αγοράκι». (Gleason L. Archer, Jr.)

Zech. Το 1:1 δείχνει ότι ήταν γιος του Βερεχία και εγγονός του Ιδδώ. Ο Ιδδώ ήταν ένας από τους ιερείς που επέστρεψαν στην Ιερουσαλήμ στην ομάδα με επικεφαλής τον Ζοροβάβελ (Νεε. 12:4, 16· Έσδρας 5:1· 6:14). Ζαχαρίαζήταν επίσης ένας από αυτούς που επέστρεψαν υπό τον Ζοροβάβελ, και ήταν ήδη ιερέας την εποχή της επιστροφής (Νεχ. 12:16). Είναι επίσης πολύ πιθανό να ήταν απλώς νεαρός άνδρας (Εβραϊκά: na'ar) αυτή την εποχή (Ζαχ. 2:4). Πιθανότατα γεννήθηκε στη Βαβυλώνα και ίσως είχε μόλις γίνει ιερέας την εποχή που οι εξόριστοι επέστρεψαν στην Ιερουσαλήμ.

Η εβραϊκή παράδοση αναφέρει ότι ο Αγγαίος, ο Ζαχαρίας και ο Μαλαχίας ήταν οι ιδρυτές της Μεγάλης Συναγωγής. Η Ελληνική Παλαιά Διαθήκη (Οι Εβδομήκοντα) πιστώνει επίσης τον Ζαχαρία και τον Αγγαίο ως συν-συγγραφείς αρκετών από τους Ψαλμούς (βλ. τη μελέτη αυτής της σειράς για τον Αγγαίο).

Στο Κατά Ματθαίον 23:35 και Λουκάς 11:51, ο Ιησούς μιλά για τον «Ζαχαρία, τον γιο του Βερεχία» που «δολοφονήθηκε μεταξύ του ναού και του θυσιαστηρίου». (ΣΗΜΕΙΩΣΗ --- Ένας άλλος ιερέας με το όνομα Ζαχαρίας ... ο γιος του Ιωϊδά ... σκοτώθηκε επίσης στην αυλή του ναού (Β' Χρον. 24:20-22). Μερικοί ισχυρίζονται ότι ο Ιησούς ή κάποιος γραμματέας κάνει ένα αντίγραφο του βιβλικού κειμένου, μπέρδεψε αυτούς τους δύο άνδρες.

"Ένας τάφος φαίνεται μέχρι σήμερα στους πρόποδες του Όρους των Ελαιών, ο οποίος, όπως προσποιείται, ανήκει στον προφήτη Ζαχαρία. Άλλοι υποστηρίζουν ότι είναι θαμμένος σε ένα μέρος που ονομάζεται Bethariah, 150 μέτρα από την Ιερουσαλήμ" (Adam Clarke) . Ο Ζαχαρίας «έχει ονομαστεί προφήτης με «ψυχή καλλιτέχνη και μάτι μάντη»» (HI Hester, The Heart of Hebrew History)

Ημερομηνία

Σύμφωνα με τον Ζεχ. 1:1 αυτός ο προφήτης άρχισε να προφητεύει δύο μήνες αφότου ο σύγχρονος του Αγγαίος άρχισε το έργο του (βλέπε Αγγαίος 1:1). Αυτό θα έθεσε την αρχή του έργου του Ζαχαρία ως προφήτη γύρω στο μήνα Νοέμβριο του 520 π.Χ. Από το εδάφιο Ζαχ 7:1 γνωρίζουμε ότι ο Ζαχαρίας προφήτευσε για τουλάχιστον άλλα δύο χρόνια. Ωστόσο, τα κεφάλαια 9-14 δεν έχουν ημερομηνία και λόγω διαφόρων στυλιστικών διαφορών και λόγω εσωτερικών στοιχείων, "είναι πιθανό ότι αυτό το μήνυμα δόθηκε μετά την αφιέρωση του Ναού. Πιθανώς αυτό αντιπροσωπεύει το μήνυμα του Ζαχαρία κατά τη διάρκεια μιας μεταγενέστερης περιόδου στην προφητική του καριέρα." (Σουλτς, Η Παλαιά Διαθήκη μιλάει)

Σημείωση--- Υπάρχουν εκείνοι που δεν πιστεύουν ότι ο Ζαχαρίας έγραψε τα κεφάλαια 9-14. Οι δύο κύριες θεωρίες σχετικά με αυτό είναι:

Η Θεωρία της Προεξορίας --- υποστηρίζει ότι αυτή η ενότητα γράφτηκε πριν από την εξορία, ίσως από τον Ιερεμία.

Η Μετα-Αλεξανδρινή Θεωρία --- που υποστηρίζει ότι γράφτηκε μετά την εποχή του Μεγάλου Αλεξάνδρου (356 - 323 π.Χ.) από έναν άγνωστο συγγραφέα. Αυτό θεωρείται απαραίτητο από ορισμένους λόγω της αναφοράς στην Ελλάδα στο Ζεχ. 9:13. Ο Keil, ωστόσο, δηλώνει ότι τέτοια συμπεράσματα ενάντια στην "ενότητα της συγγραφής ολόκληρου του βιβλίου βασίζονται σε ψευδείς ερμηνείες και παρεξηγήσεις!"

Ιστορική Αναδρομή

Για μια συζήτηση σχετικά με το ιστορικό υπόβαθρο, δείτε τη μελέτη αυτής της σειράς για τον Χαγγαίο. Ο Αγγαίος "παρέδωσε την αρχική ώθηση για την τοποθέτηση των θεμελίων του δεύτερου Ναού, ενώ ο Ζαχαρίας βοήθησε υλικά στην ολοκλήρωση του έργου δίνοντας μια μεγαλύτερη πνευματική διάσταση στην αποκατεστημένη θεοκρατία μέσω των προφητικών χρησμών του. Με τον σύγχρονο Αγγαίο κλήθηκε να το δώσει αυτό είδος πνευματικής ηγεσίας που θα αναγεννούσε τη θεοκρατία, θα την ανακαλούσε στην αληθινή της αποστολή και θα την καθοδηγούσε προς το πεπρωμένο της ως ζωντανός μάρτυρας του Θεού στον κόσμο». (Zondervan's Pictorial Encyclopedia of the Bible)

Ο Ζαχαρίας «άρχισε να προφητεύει την εποχή που ο ζήλος για τα ιδανικά

της θεοκρατίας είχε φτάσει σε πολύ χαμηλή άμπαση». «Όπως συνέβη με τον Αγγαίο, το πρωταρχικό μέλημα του Ζαχαρία ήταν ο καθορισμός πνευματικών προτεραιοτήτων στη ζωή της κοινότητας που επέστρεφε». Ο Ζαχαρίας είδε τους «κινδύνους που ενέχει ο λατρευτικός φορμαλισμός». συνειδητοποίησε ότι «η υποταγή, η μετάνοια και η κάθαρση από την αμαρτία πρέπει να προηγούνται της έκχυσης της Θείας ευλογίας». και ότι «η ευημερία της θεοκρατίας εξαρτιόταν από μια σωστή σχέση μεταξύ του λαού της διαθήκης και του Θεού τους». (Zondervan's Pictorial Encyclopedia of the Bible)

Χαρακτηρισμός του Βιβλίου

«Ο Ζαχαρίας είναι ο μακρύτερος και ο πιο σκοτεινός από όλους τους δώδεκα μικρότερους προφήτες» (Adam Clarke). «Είναι το πιο δύσκολο από οποιοδήποτε από τα βιβλία του ΟΤ στην ερμηνεία» (Homer Hailey). Ο Ζαχαρίας «είναι το πιο Μεσσιανικό, το πιο αληθινά αποκαλυπτικό και εσχατολογικό, από όλα τα γραπτά του ΟΤ» (Ροβινσών). «Ο Ζαχαρίας προέβλεψε περισσότερα για τον Μεσσία από οποιονδήποτε άλλο προφήτη εκτός από τον Ησαΐα» (Ryrie Study Bible). «Κανένας προφήτης ολόκληρου του ΟΤ δεν ασχολείται περισσότερο με τη Μεσσιανική ελπίδα ή δεν δίνει πιο συγκεκριμένες προβλέψεις για τον ερχομό του Μεσσία». (Η Ανοιχτή Βίβλος)

«Ο Ζαχαρίας άσκησε μεγαλύτερη επιρροή στη Μεσσιανική εικόνα του ΝΔ από οποιονδήποτε άλλο μικρό προφήτη» (Τζακ Π. Λιούις). Υπάρχουν προφητείες σχετικά με την πρώτη παρουσία Του --- 3:8, 9:9, 16; 11:11-13; 12:10; 13:1. (The Expanded Open Bible) Τα ακόλουθα είναι μερικές από τις ρητές προσδοκίες του Ζαχαρία για τον Χριστό:

Ο Άγγελος του Κυρίου --- 3:1

Η πέτρα με τα επτά μάτια --- 3:9

The Righteous Branch --- 3:8; 6:12-13

Ο Βασιλιάς/Ιερέας --- 6:13

Ο ταπεινός Βασιλιάς --- 9:9-10

Ο ακρογωνιαίος λίθος, μανταλάκι σκηνής και τόξο της μάχης --- 10:4

Ο καλός ποιμένας που απορρίπτεται και πωλείται για 30 σίκλια ασήμι, την τιμή ενός δούλου --- 11:4-13

Ο τρυπημένος --- 12:10

Το σιντριβάνι καθαρισμού --- 13:1

Ο χτυπημένος Ποιμένας που είναι εγκαταλελειμμένος --- 13:7

Ο ερχόμενος Κριτής και ο δίκαιος Βασιλιάς --- κεφάλαιο 14

Ο Τζακ Λιούις επισημαίνει ότι «ο Ζαχαρίας άσκησε άλλες επιρροές στο ΝΔ. Η απαίτησή του να λέει ο καθένας την αλήθεια στον πλησίον του απηχείται από τον Παύλο (Ζαχ. 8:16· Εφεσ. 4:25). Ο αναγνώστης του βιβλίου της Αποκάλυψης μπορεί επίσης βρείτε εδώ το προηγούμενο ορισμένων εικόνων που χρησιμοποίησε αυτός ο συγγραφέας." Για παράδειγμα:

Οι τέσσερις καβαλάρηδες --- Ζεχ. 6:1-8; Αποκ. 6:1-8

Οι δύο ελιές --- Ζεχ. 4:3f; Αποκ. 11:4

Ο λυχοστάτης και τα επτά μάτια --- Ζεχ. 4:2-10; Αποκ. 1:12στ

Στον Ζαχαρία, ο Σατανάς εμφανίζεται ως ο κατηγορος για να φέρει την προσοχή του Θεού στις αδυναμίες των ανθρώπων --- Ζαχ. 3:1στ; βλ. Ι Χρον. 21:1; Ιώβ 1:6στ; 2:1 στ.

Ο Όμηρος Χέιλι σημειώνει «Ο Ζαχαρίας διαφέρει σε τρία σημεία από τους προφήτες που προηγήθηκαν:

1. Δίνει έμφαση στα οράματα ως μέσο θεϊκής επικοινωνίας. Είναι αλήθεια ότι τα οράματα εμφανίζονται στο Βιβλίο του Αμώς, αλλά όχι ανάλογα με αυτά του Ζαχαρία.

2. *Αγγελική μεσολάβηση* κατέχει σημαντική θέση στο μήνυμά του. Οι άγγελοι είναι ιδιαίτερα εμφανείς στα πρώτα έξι κεφάλαια του βιβλίου.

3. *Αποκαλυπτικός συμβολισμός* Η είσοδος στα οράματα είναι ένα άλλο εξαιρετικό χαρακτηριστικό των γραπτών αυτού του προφήτη».

«Ο προφήτης βλέπει και τονίζει την αλήθεια ότι ο τελικός θρίαμβος εξαρτάται από τη Θεία συνεργασία και από την υποταγή του λαού στο Θείο Θέλημα του Θεού» (Homer Hailey). «Θα ήταν αδύνατο να υπερβάλλουμε τη σημασία τέτοιων αποσπασμάτων από αυτόν τον Μικρό Προφήτη στο κήρυγμα και την πίστη των πρώτων χριστιανών!». (*Η Ανοιχτή Βίβλος*)

ΖΕΦΑΝΙΑ

Προσωπικό παρελθόν

Το όνομα Σοφονίας (Εβραϊκά -- Τσεφαν-γιαχ) σημαίνει «ο Γιαχβέ κρύβει» ή «ο Γιαχβέ έχει κρύψει». "Ο Σοφονίας προφανώς γεννήθηκε κατά το τελευταίο μέρος της βασιλείας του βασιλιά Μανασσή (695 - 642 π.Χ.). Το

όνομά του μπορεί να σημαίνει ότι ήταν "κρυμμένος" από τις φρικαλεότητες του Μανασσή" (Expanded Open Bible). Βλέπε Β' Βασιλέων 21:1-18 και Β' Χρονικών 33:1-20 για τη φύση της βασιλείας αυτού του βασιλιά.

«Μόνο ο Σοφονίας μεταξύ των προφητικών βιβλίων παρουσιάζει ένα εκτενές γενεαλογικό σημείωμα για τον συγγραφέα» (Expositor's Bible Commentary). «Η γενεαλογία του είναι πολύ μεγαλύτερη από τη συνηθισμένη προφητική γενεαλογία και ανιχνεύει τέσσερις γενιές» (New Layman's Bible Commentary). Zeph. Το 1:1 τον προσδιορίζει ως τον δισέγγονο ενός ανθρώπου που ονομάζεται Εζεκίας -- πολλοί μελετητές πιστεύουν ότι αυτός ήταν ο καλός βασιλιάς Εζεκίας (715 - 686 π.Χ.), δημιουργώντας έτσι αυτόν τον προφήτη με βασιλικό αίμα. Άλλοι, ωστόσο, επιμένουν ότι αυτό δεν είναι δυνατό λόγω έλλειψης χρόνου από τις ημέρες του βασιλιά Εζεκία έως τη γέννηση του Σοφονία. Η αναφορά του στην Ιερουσαλήμ ως «αυτός ο τόπος» (Σεφ. 1:4) φαίνεται να δείχνει ότι η Ιερουσαλήμ ήταν το σπίτι του. «Η γνωριμία του με τις συνθήκες της πόλης (Σεφ. 3:1στ) επιβεβαιώνει περαιτέρω αυτό το σημείο». (Ομηρος Χέιλι)

«Οι αυστηρές του καταγγελίες για τις αμαρτίες του λαού και οι παθιασμένες κραυγές του για μετάνοια του έδωσαν το όνομα «πουριτάνος»» (Hester, The Heart of Hebrew History). «Λαμβάνοντας μια υπόδειξη από το Σεφ. 1:12, οι καλλιτέχνες του Μεσαίωνα αντιπροσώπευαν τακτικά τον Σοφονία ως τον άνθρωπο με το λυχνάρι, αναζητώντας στην Ιερουσαλήμ για αμαρτωλούς για να τους φέρει σε τιμωρία». (Τζακ Π. Λιούις)

Εκτός από αυτά τα λίγα γεγονότα και υποθέσεις, τίποτα δεν είναι γνωστό για αυτόν τον προφήτη.

Ημερομηνία

Zeph. Το 1:1 χρονολογεί αυτή την προφητεία στις ημέρες του βασιλιά Ιωσία (640 - 609 π.Χ.). Μπορεί να συναχθεί από την χαμηλή ηθική και θρησκευτική κατάσταση του Ιούδα την εποχή που γράφτηκε αυτό ότι αυτή η προφητεία ήρθε πριν από τη μεγάλη θρησκευτική μεταρρύθμιση του 621 π.Χ. (Β' Βασιλέων 22-23· Β' Χρονικών 34-35)

Επίσης, ο Ζεφ. Το 2:13 καθιστά σαφές ότι η πτώση της Νινευή (η οποία συνέβη το 612 π.Χ.) ήταν ένα γεγονός ακόμη στο μέλλον. "Θα ήταν ασφαλές να προτείνουμε το 630 έως το 625 π.Χ. ως την πιθανή ημερομηνία του έργου του. Εάν το 626 π.Χ. γίνει αποδεκτό, τότε οι διακονίες του Ιερεμία και του

Σοφονία άρχισαν την ίδια χρονιά." (Ομηρος Χέλι)

Ιστορική Αναδρομή

Κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Μανασσή (695 - 642 π.Χ.) και του Αμών (642 - 640 π.Χ.) το νότιο βασίλειο του Ιούδα βυθίστηκε σε εκπληκτικά ηθικά και πνευματικά βάθη. Αυτοί οι δύο βασιλιάδες παρέμειναν πιστοί υποτελείς στην Ασσυρία και προσπάθησαν να αναιρέσουν όλα τα καλά που είχε επιτύχει ο βασιλιάς Εζεκίας. Ωστόσο, το έτος 640 π.Χ. --- σε ηλικία μόλις 24 ετών --- ο βασιλιάς Άμων δολοφονήθηκε από τους υπηρέτες του (Β' Βασιλέων 21:23· Β' Χρον. 33:24) και ο 8χρονος γιος του, Ιωσίας, έγινε βασιλιάς (Β' Βασιλέων 21:24 - 22:2· Β' Χρον. 33:25 - 34:2). Ο Ιωσίας ήταν ο τελευταίος καλός βασιλιάς που βασίλευσε στον Ιούδα. Όταν πέθανε το 609 π.Χ. --- σε ηλικία μόλις 39 ετών --- Ο Ιούδας θα είχε μόνο 23 χρόνια πριν την καταστροφή της και τη Βαβυλωνιακή Αιχμαλωσία (586 π.Χ.).

Σε ηλικία 16 ετών ο Ιωσίας άρχισε «να αναζητά τον Θεό του πατέρα του Δαβίδ» (Β' Χρον. 34:3). Σε ηλικία 20 ετών άρχισε να «καθαρίζει τον Ιούδα και την Ιερουσαλήμ» από όλα όσα ήταν ανίερα και πονηρά (Β' Χρον. 34:3στ). Οι μεταρρυθμίσεις του ήταν οι πιο εκτεταμένες από αυτές που επιχείρησε οποιοσδήποτε βασιλιάς που βασίλευσε ποτέ στον Ιούδα.

Αρκετά χρόνια αργότερα (621 π.Χ.) ο ιερέας Χιλκίας ανακάλυψε το χαμένο βιβλίο του Νόμου του Μωυσή («Η Βίβλος είχε μείνει στο ράφι για τόσο καιρό και αγνοήθηκε, που κανείς δεν μπορούσε καν να θυμηθεί πού ήταν -- ή ακόμη και νοιαζόταν!»). Όταν ο Ιωσίας κατάλαβε τι ήταν αυτό και τη σημασία του, συγκέντρωσε όλο τον λαό της γης του, από τον μεγαλύτερο έως τον μικρότερο, και τους διάβασε το Βιβλίο της Διαθήκης (Β' Χρον. 34:29-30). Στη συνέχεια, ο ναός καθαρίστηκε και γιορτάστηκε το Πάσχα -- - παρόμοιο του οποίου δεν είχαν δει εδώ και καιρό (Β' Χρον. 35). Ο Ιωσίας απέκτησε επίσης ανεξαρτησία από τους Ασσύριους και άρχισε να ανακτά μέρος της γης που είχαν καταλάβει από το βόρειο βασίλειο του Ισραήλ.

Αναμφίβολα, η προφητεία και το έργο του Σοφονία άσκησαν επιρροή στον Ιωσία και μπορεί κάλλιστα να είχαν να κάνουν πολύ με τον θεσμό των μεταρρυθμίσεων --- και αν πράγματι ο Ιωσίας και ο Σοφονίας είχαν σχέση (και οι δύο κατάγονται από τον βασιλιά Εζεκία), αυτός ο προφήτης πιθανότατα είχε μεγάλη πρόσβαση και επιρροή στον νεαρό βασιλιά.

Ο Σοφονίας προβλέπει επίσης μια επερχόμενη Ημέρα του Κυρίου. Παρόλο που είχαν θεσμοθετηθεί μεταρρυθμίσεις, εντούτοις σε σύντομο χρονικό

διάστημα (μετά τον θάνατο του Ιωσία) οι άνθρωποι θα επέστρεφαν στους παλιούς, κακούς τρόπους τους. Επομένως, ο Σοφονίας προειδοποιεί για την επικείμενη καταστροφή ενός έθνους ακόμη και τώρα στον ορίζοντα. Αυτό το έθνος ήταν η Βαβυλώνα! «Η Ημέρα του Κυρίου του Σοφονία παίζει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της έννοιας της τελικής ημέρας της κρίσης» (Τζακ Π. Λιούις). «Ο Σοφονίας χρησιμοποιεί αυτήν την έκφραση περισσότερο από οποιονδήποτε άλλο προφήτη» (Expositor's Bible Commentary). Zeph. 3:9-20 "μιλά για μια άλλη πλευρά της ημέρας του Κυρίου: Θα είναι ημέρα ευλογίας μετά την ολοκλήρωση της κρίσης. Ένα δίκαιο υπόλοιπο θα επιζήσει και όλοι όσοι τον επικαλούνται, Ιουδαίος ή Εθνικός, θα ευλογηθούν" (Αναπτύχθηκε Ανοιχτή Βίβλος). Ο Ιησούς αναφέρθηκε στον Σοφονία σε δύο περιπτώσεις --- Ματθαίος 13:41 (Σοφ. 1:3) και Ματθαίος 24:29 (Σοφ. 1:15). Και οι δύο αυτές περικοπές συνδέονται με τη δεύτερη έλευση του Χριστού.

"Ο Φαραώ Νέχο της Αιγύπτου ήταν αποφασισμένος να βοηθήσει την Ασσυρία να πολεμήσει τους Βαβυλώνιους στη Χαράν, και έτσι βάδισε βόρεια με τον στρατό του (609 π.Χ.). Ο Ιωσία προσπάθησε να τον σταματήσει στη Μειγιδδώ ρίχνοντας τις δυνάμεις του στο μονοπάτι του Φαραώ Νεχώ. εμποδίζοντας τον αιγυπτιακό στρατό να φτάσει στη Χαράν, αλλά σκοτώθηκε στη μάχη Για τέσσερα χρόνια η Αίγυπτος κυριάρχησε στον Ιούδα, αλλά το 605 π.Χ. ο Φαραώ Νεχώ ηττήθηκε από τον Ναβουχοδονόσορ (Βασιλιάς των Βαβυλωνίων) εδώ διαδραματίζεται μια από τις ειρωνείες του Ο Ιούδας, με επικεφαλής τον Ιωσία, είχε προσπαθήσει να βοηθήσει τους Βαβυλώνιους πολεμώντας εναντίον της Αιγύπτου στη Μειγιδώ να καταστραφεί από τη Βαβυλώνα». (Όμηρος Χέιλι)

Ημέρα του Κυρίου

Το κύριο μήνυμα αυτού του βιβλίου είναι Η Ημέρα του Κυρίου --- μια ημέρα κρίσης. Θεωρείται ως μια ημέρα τρόμου .... ως επικείμενη ..... ως μια ημέρα που θα πέσει σε όλη τη δημιουργία ως κρίση για την αμαρτία. Είναι μια ζοφερή εικόνα καταστροφής, αλλά από αυτήν θα βγει ένα κατάλοιπο. «Είναι ημέρα απελευθέρωσης για τους πιστούς» (Χέιλι), καθώς και καταστροφής για τους άπιστους.

Ο Τζορτζ Άνταμ Σμιθ, στο Βιβλίο των Δώδεκα Προφητών (Τόμος 2, σελ. 48), έχει συνοψίσει καλά το πνεύμα αυτής της προφητείας --- "Κανένα πιο καυτό βιβλίο δεν βρίσκεται σε όλη την Παλαιά Διαθήκη. Ούτε δροσιά, ούτε γρασίδι ούτε δέντρο ούτε Κάθε άνθρωπος ζει μέσα του, αλλά είναι παντού

φωτιά, καπνός και σκοτάδι, παρασύρεται άχυρο, ερείπια, τσουκνίδες, αλυκές και κουκουβάγιες και κοράκια κοιτάζουν από τα παράθυρα των ερημικών παλατιών».

Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΔΙΑΘΗΚΩΝ

Εισαγωγή: Από τη στιγμή που φεύγουμε από τη Μαλαχία, περνούν περίπου 400 χρόνια πριν από την έναρξη των γραμμών της Καινής Διαθήκης. Εκείνη την εποχή συμβαίνουν πολλά σημαντικά ιστορικά γεγονότα και μεταβάσεις. Σε συνδυασμό, αυτές οι συνθήκες αποτελούν την «ακριβώς την κατάλληλη στιγμή» για τον ερχομό του Ιησού Χριστού. (πρβλ. Ρωμαίους 5:6)

Αλλά πρώτα, τι συνέβη με τους Εβραίους και ολόκληρο τον μεσογειακό κόσμο κατά την περίοδο μεταξύ των διαθηκών;

I. Η Βαβυλωνιακή Αυτοκρατορία

A. Τα ακόλουθα σημαντικά γεγονότα συνέβησαν μετά τη βασιλεία του βασιλιά Δαβίδ:

1. Ο Σολομών, ο γιος του, γίνεται βασιλιάς το 970 π.Χ.
2. Με το θάνατο του Σολομώντα το 930 π.Χ. το βασίλειο διαιρέθηκε.
ένα. Το Βόρειο Βασίλειο (δηλαδή το Ισραήλ) αποτελούνταν από δέκα φυλές υπό την ηγεσία του Ιεροβοάμ.
σι. Το Νότιο Βασίλειο περιέρχεται στη Βαβυλώνα το 606 π.Χ.
[1] Ο Δανιήλ και άλλοι οδηγήθηκαν στη Βαβυλώνα. (Δανιήλ 1:1-7)
[2] Άλλοι αιχμάλωτοι συνελήφθησαν σε μεταγενέστερες εκτοπίσεις - 597 και 586 π.Χ.
3. Ακριβώς όπως προφήτευσε ο Ιερεμίας, ο Ιούδας επέστρεψε στην πατρίδα του το 536 π.Χ. - 70 χρόνια μετά την αιχμαλωσία.

B. Κατά τα εβδομήντα χρόνια της βαβυλωνιακής αιχμαλωσίας, έγιναν αρκετές μόνιμες, σημαντικές αλλαγές στον Ιουδαϊσμό.

1. Η συναγωγή έγινε ο κυρίαρχος τόπος λατρείας και διδασκαλίας.
2. Ο γραμματέας αντικατέστησε τον ιερέα ως τον άνθρωπο με τη μεγαλύτερη πνευματική επιρροή.
3. Η εξορία στη Βαβυλώνα δημιούργησε επίσης τη Διασπορά, σκόρπισε τους Εβραίους καθώς πολλοί από τους Εβραίους δεν επέστρεψαν ποτέ στην Παλαιστίνη.

II Η Μηδοπερσική Αυτοκρατορία

- A. Υπό τον βασιλιά Κύρο, η Περσία κατέλαβε τη Βαβυλώνα το 539 π.Χ.
- B. Το 536 π.Χ. ο Κύρος εξέδωσε διάταγμα που επέτρεπε στους Εβραίους να επιστρέψουν στα σπίτια τους και να ξαναχτίσουν τον Ναό.
- C. Ένας μεταγενέστερος Πέρσης βασιλιάς (Ξέρξης ή Ασούηρος) παντρεύτηκε μια Εβραία γυναίκα (480 π.Χ.) που χρησιμοποιήθηκε από τον Θεό για να σώσει τον λαό της. (πρβλ. Esther)
- Δ. Ένας ακόμη Πέρσης βασιλιάς - ο Ανταξέρξης Α' - επέτρεψε σε περισσότερους Εβραίους να επιστρέψουν στην πατρίδα τους.
1. Ο Έσδρας ήταν σε αυτή την ομάδα και έγινε μεγάλος δάσκαλος του Νόμου. (πρβλ. Έσδρας 7-10)
  2. Ο Νεεμίας έλαβε άδεια να επιστρέψει και να ξαναχτίσει το τείχος της Ιερουσαλήμ το 445 π.Χ.
- E. Καθώς οι Εβραίοι επέστρεφαν, η εχθρότητα μεγάλωνε μεταξύ των ανθρώπων που είχαν εγκατασταθεί στη γη κατά τη διάρκεια της απουσίας τους - των Σαμαρειτών, των Εβραίων που παντρεύτηκαν εθνικούς.
- ΣΤ. Υπό τον Έσδρα, τον Νεεμία και τον προφήτη Μαλαχία έλαβε χώρα η αναβίωση.
- Z. Αυτό μας οδηγεί στο τέλος της Παλαιάς Διαθήκης (περίπου 400 π.Χ.).
- Η Η. Η Περσία συνέχισε να είναι η κύρια παγκόσμια δύναμη μέχρι την έλευση της ελληνικής αυτοκρατορίας.

III. Η Ελληνική Αυτοκρατορία

- A. Ενώ η ελληνική αυτοκρατορία είχε προβλεφθεί από τον προφήτη Δανιήλ (πρβλ. Δανιήλ 2), ο χρόνος της κυριαρχίας της δεν αντικατοπτρίστηκε στη γραφή.
- B. Η Ελλάδα ήρθε στην εξουσία καθώς ο Φίλιππος της Μακεδονίας κατάφερε να ενώσει τις ελληνικές πόλεις-κράτη κάτω από έναν κανόνα.
1. Βασίλεψε από το 359 π.Χ. έως το 336 π.Χ.
  2. Ο γιος του, ωστόσο, έγινε ένας από τους πιο διάσημους παγκόσμιους ηγέτες στην ιστορία.

Γ. Ο Μέγας Αλέξανδρος διαδέχθηκε τον πατέρα του το 336 π.Χ. και κυβέρνησε για δεκατρία χρόνια.

1. Ο Αλέξανδρος ήταν στρατιωτική ιδιοφυΐα.
2. Με δάσκαλο τον Αριστοτέλη τον έφαγε η ιδέα να κατακτήσει και να ενώσει τον κόσμο κάτω από τον ελληνικό πολιτισμό.
3. Καθώς έπεφτε έθνος μετά έθνος, η ελληνική αρχιτεκτονική, ο ελληνικός αθλητισμός, η ελληνική γλώσσα, τα ελληνικά έθιμα κ.λπ. εξαπλώθηκαν στον μεσογειακό κόσμο.
4. Ο Αλέξανδρος και τα στρατεύματά του κατέκτησαν την Παλαιστίνη το 332 π.Χ.
ένα. Οι Εβραίοι δεν πρόβαλαν καμία στρατιωτική αντίσταση.
σι. Όπως οι Πέρσες, οι Έλληνες επέτρεψαν στους Εβραίους τη θρησκευτική ελευθερία.

Δ. Μετά το θάνατο του Αλεξάνδρου, η παγκόσμια ελληνική επιρροή συνεχίστηκε, αλλά ξέσπασαν μάχες μεταξύ των στρατηγών του και η αυτοκρατορία κατακερματίστηκε σε τέσσερα μέρη:

1. Ο Πτολεμαίος έλεγχε την Αίγυπτο.
2. Ο Αντίπατρος έλεγχε την Ελλάδα και τη Μακεδονία.
3. Ο Σέλευκος κυβέρνησε τη Βαβυλωνία.
4. Ο Λυσίμαχος κυβέρνησε τη Θράκη.

Ε. Τελικά επικράτησαν δύο δυνάμεις, ο Πτολεμαίος και ο Σέλευκος.

IV. Τα Μεταελληνικά/Προρωμαϊκά Χρόνια

Α. Οι Πτολεμαίοι είχαν πολιτικό και στρατιωτικό έλεγχο στην Παλαιστίνη από το 323 π.Χ. έως το 198 π.Χ.

1. Υπό την κυριαρχία τους, η ελληνική επιρροή συνέχισε να δυναμώνει.
2. Η αυξημένη χρήση της ελληνικής γλώσσας οδήγησε στην ανάγκη μετάφρασης της γραφής στη γλώσσα αυτή.
ένα. Οι Εβδομήκοντα (LXX) κατασκευάστηκαν περίπου το 250 π.Χ.
σι. Ήταν η Βίβλος για τους Εβραίους της διασποράς και αργότερα.

Β. Οι Σελευκίδες υπό τον Αντίοχο Γ', πολέμησαν τον έλεγχο της Παλαιστίνης από τους Πτολεμαίους το 198 π.Χ. (πρβλ. Α΄ Μακκαβαίων 1:15)

1. Τριάντα χρόνια αργότερα, στο θρόνο βρέθηκε ο γιος του Αντίοχος Δ' Επιφάνεια.
2. Ο Αντίοχος Επιφανής προσπάθησε να κατακτήσει τους Πτολεμαίους στην Αίγυπτο, αλλά αναγκάστηκε να φύγει από τη Ρώμη.
3. Υποχώρησε μέσω της Παλαιστίνης και ξέσπασε την αμηχανία και την οργή του στους Εβραίους. (Α' Μακκαβαίων 1:20-53)
4. Για δύο χρόνια, δολοφόνησε, λεηλατούσε και σκλάβωσε.
ένα. Βήλωσε το ναό, απογυμνώνοντάς τον από τους θησαυρούς της.
σι. Στις 16 Δεκεμβρίου 167 π.Χ., ο Αντίοχος Επιφανής πρόσφερε ακόμη και ένα γουρούνι στο ιερό θυσιαστήριο. (Α Μακκαβαίων 1:54-64)

Γ. Ένας Εβραίος ιερέας ονόματι Ματθίας και οι πέντε γιοι του ηγήθηκαν μιας εξέγερσης κατά των Σελευκιδών το 166 π.Χ.

1. Από την λοφώδη χώρα οργάνωσαν αντάρτες. (Α Μακκαβαίων 2:1-70)
2. Ο Ματθίας πέθανε τον επόμενο χρόνο και η ηγεσία της εξέγερσης πέρασε στον γιο του Ιούδα.
ένα. Το παρατσούκλι του ήταν Μακκαβαίος. (δηλαδή - το σφυρί)
σι. Ήταν ένας λαμπρός στρατιωτικός στρατηγός.
3. Ο Ιούδας Μακκαβαίος πήρε τον έλεγχο της Ιερουσαλήμ.
ένα. Κατασκεύασε ένα νέο βωμό και ανακαίνισε το ναό.
σι. Επαναφιέρωσε τον ναό στον Κύριο στις 14 Δεκεμβρίου 164 π.Χ.
ντο. Η Χανουκά (Γιορτή των Φώτων) είναι η ετήσια εβραϊκή εορταστική περίοδος που γιορτάζει αυτό το γεγονός.
4. Υπό την ηγεσία των Μακκαβαίων, η Παλαιστίνη απαλλάχθηκε από την επιρροή της Συρίας (δηλαδή των Σελευκιδών), ιδιαίτερα μέσω μιας συνθήκης με τη Ρώμη το 139 π.Χ.
5. Κατά τη διάρκεια της βασιλείας των Μακκαβαίων, αναδείχθηκαν τρεις ομάδες που θα ασκούσαν μεγάλη επιρροή στην Παλαιστίνη στην εποχή του Ιησού.
ένα. Οι Μακκαβαίοι (ιερείς) έγιναν οι Χασμοναίοι Ιερείς.
σι. Οι Χασιδίμ έγιναν Φαρισαίοι.
ντο. Οι Ελληνιστές έγιναν Σαδδουκαίοι.

V. Η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία

A. Η Ρώμη πήρε τον έλεγχο της Παλαιστίνης υπό τον Πομπήιο το 63 π.Χ.

B. Ενώ η ρωμαϊκή εξουσία κυριάρχησε στον πολιτισμένο κόσμο καθ' όλη

τη διάρκεια της χρονικής περιόδου που καλύπτεται από τη βιβλιογραφία της Καινής Διαθήκης. Η Ρώμη βασικά επέτρεψε σε κατακτημένα εδάφη να αυτοκυβερνηθούν.

Γ. Μετά την κατάκτηση της Παλαιστίνης από τον Πομπήιο, η κυριαρχία της Παλαιστίνης δόθηκε στον Αντίπατρο.

1. Ο Αντίπατρος ήταν Ιδουμαίος, όχι Εβραίος.
2. Πονηρός χειριστής, κατάφερε να εξασφαλίσει αυτή τη θέση.
3. Ήταν η αρχή της δυναστείας των Ηρωδιών.

Δ. Μετά τον Αντίπατρο βασίλευσε ο Ηρώδης ο Μέγας από το 37 π.Χ. έως το 4 μ.Χ.

1. Ονομάστηκε Ηρώδης «ο Μέγας» λόγω των μεγάλων οικοδομικών του έργων.
2. Αλλά ο Ηρώδης ήταν ένας σκληρός, αδίστακτος άνθρωπος. (π.χ. - Ματθαίος 2)

Ε. Μετά το θάνατο του Ηρώδη, η Παλαιστίνη χωρίστηκε σε τρεις από τους γιους του - τον Φίλιππο, τον Αντύπα και τον Αρχιλέα.

ΣΤ. Κάτω από τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, πολλά πράγματα ήταν στη θέση τους για την «πλήρη του χρόνου».

1. Κοινή γλώσσα.
2. Γενική παγκόσμια ειρήνη.
3. Εκτεταμένη φτώχεια μεταξύ των κατακτημένων λαών.
4. Η δουλεία επιβλήθηκε.

ΜΕΛΕΤΗ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Εισαγωγή: Η Παλαιά Διαθήκη υπέδειξε συνεχώς έναν ερχόμενο Μεσσία και μια νέα διαθήκη που θα έφερνε. Μερικές βασικές πληροφορίες θα μας βοηθήσουν να κατανοήσουμε καλύτερα το πλήρες νόημα της Καινής Διαθήκης και το σκηνικό της. Ο Χριστός ήρθε, οι απόστολοι κλήθηκαν και η εκκλησία μεγάλωσε και άκμασε στο ακόλουθο παγκόσμιο περιβάλλον.

I. Ο Ρωμαϊκός Κόσμος του 1ου Αιώνα.

A. Η πολιτική δομή της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας.

1. Μέχρι την εποχή της Καινής Διαθήκης, η Ρώμη είχε εξελιχθεί από δημοκρατία σε μοναρχία.

2. Ο παρακάτω πίνακας παραθέτει τους αυτοκράτορες του πρώτου αιώνα μαζί με αναφορές στην Καινή Διαθήκη και σημαντικά βιβλικά γεγονότα.

Dates	Name	NT Reference	Significant Event
30 B.C.-A.D. 14	Augustus	Luke 2:1	Birth of Christ
A.D. 14-37	Tiberius	Luke 3:1	Ministry and death of Christ
A.D. 37-41	Caligula		
A.D. 41-54	Claudius	Acts 11:28 Acts 18:2	The great famine Expulsion of the Jews from Rome
A.D. 54-68	Nero	Acts 25:10; 28:19	Trial of Paul
A.D. 68	Galba		
A.D. 69	Otho		
A.D. 69	Vitellius		
A.D. 69-79	Vespasian		Destruction of Jerusalem
A.D. 79-81	Titus		
A.D. 81-96	Domitian		Persecution of Christians
A.D. 96-98	Nerva		
A.D. 98-117	Trajan		

3. Ενώ ο ρόλος του αυτοκράτορα ήταν τελικά σημαντικός, πιο κεντρικός στην ιστορία της Καινής Διαθήκης ήταν η κυριαρχία των επαρχιών.
 ένα. Αντιπρόξενοι διορισμένοι από τη Ρωμαϊκή Σύγκλητο διοικούσαν τις ασφαλέστερες επαρχίες.
 σι. Οι εισαγγελείς που διορίζονταν από τον αυτοκράτορα κυβερνούσαν τις λιγότερο ασφαλείς περιοχές.
4. Η ιθαγένεια ήταν ένα χαρακτηριστικό που εισήχθη στον κόσμο μέσω της Ρώμης.
 ένα. Κάποιος θα μπορούσε να είναι πολίτης της Ρώμης με βάση τη γέννηση, την αυτοκρατορική επιχορήγηση ή την αγορά.
 σι. Αργότερα, το δικαίωμα της ιθαγένειας επεκτάθηκε σε όλα τα ελεύθερα άτομα.
 ντο. Ο Παύλος έκανε έκκληση στην υπηκοότητά του να σταματήσει την άδικη τιμωρία. (Πράξεις 22:25-29)
5. Το ρωμαϊκό δίκαιο ήταν μια σημαντική συνεισφορά στον πολιτισμένο δυτικό κόσμο.
 ένα. Το ρωμαϊκό δίκαιο ήταν άμεσο και επίκαιρο.
 σι. Ελάχιστη έμφαση δόθηκε σε προθέσεις ή ελαφρυντικές περιστάσεις.
 ντο. Η επιβολή αυτού του νόμου ήταν γρήγορη και ισότιμη.
6. Οι υποδομές ταξιδιού και επικοινωνίας ήταν κεντρικές για τη διάδοση

του Ευαγγελίου.

ένα. Γενικά ασφαλείς ρωμαϊκοί δρόμοι συνέδεαν τις πόλεις.

σι. Οι θάλασσες καθαρίστηκαν από τους πειρατές.

ντο. Ομιλούνταν μια κοινή γλώσσα (δηλαδή τα ελληνικά).

B. Οι πεποιθήσεις και η θρησκεία των Ρωμαίων.

1. Η αστρολογία και η δεισιδαιμονία αφθονούσαν. (πρβλ. Πράξ. 8:9-24)

2. Ο παραδοσιακός ελληνορωμαϊκός πολυθεϊσμός παρέμεινε.

ένα. Τον 1ο αιώνα, αυτές οι παραδοσιακές θεότητες άρχισαν να χλευάζονται.

σι. Μερικές περιοχές είχαν ακόμη ακμάζουσες λατρείες. (πρβλ. Πράξεις 19:27. 34, 35)

3. Οι θρησκείες μυστηρίου είχαν γίνει αρκετά δημοφιλείς (π.χ. Ζωροαστρισμός, Ίσις και Σέραπις – όπως οι σύγχρονες λατρείες).

4. Η λατρεία του αυτοκράτορα έγινε εξαιρετικά σημαντική στα τέλη του πρώτου αιώνα.

ένα. Από τον Αύγουστο και μετά οι αυτοκράτορες θεωρούνταν θεότητες μετά το θάνατό τους.

σι. Αυτή η παράδοση φαινόταν να συνδυάζει τον πατριωτισμό και τη θρησκεία, επιβάλλοντας μεγαλύτερο έλεγχο στους ανθρώπους.

ντο. Όταν ο Δομιτιανός ανέβηκε στο θρόνο (81-96 μ.Χ.)

αυτοανακηρύχθηκε «dominiset deus» (δηλαδή Κύριος και Θεός) και διέταξε τη λατρεία του εαυτού του.

[1] Λόγω του μακροχρόνιου μονοθεϊσμού τους, οι Εβραίοι εξαιρούνταν από αυτή την εντολή.

[2] Θεωρούμενος ως μια πρωτοεμφανιζόμενη λατρεία, ο Χριστιανισμός δεν έλαβε τέτοια εξαίρεση.

5. Βασική σημασία έχει το γεγονός ότι κανένα από τα παραπάνω δεν δημιούργησε μεγάλη αίσθηση ηθικής στον κόσμο.

II. Η Παλαιστίνη στον 1ο αιώνα.

A. Η πολιτική κατάσταση στην Παλαιστίνη.

1. Όταν ο Πομπήιος κατέλαβε την περιοχή για τη Ρώμη το 63 π.Χ., έβαλε τον Αντίπατρο επικεφαλής της Παλαιστίνης.

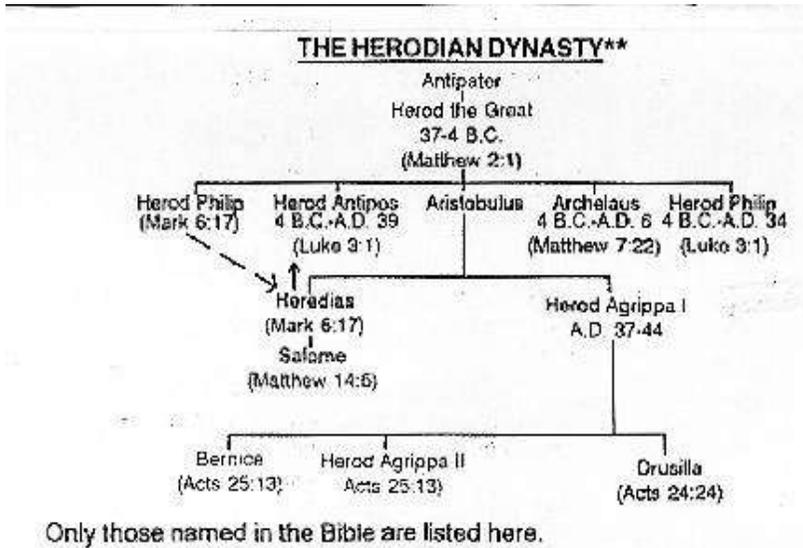
ένα. Ο Αντίπατρος έγινε επίσημα εισαγγελέας το 55 π.Χ.

σι. Δολοφονήθηκε το 43 π.Χ.

ντο. Μετά από κάποια αναταραχή, ο γιος του Αντίπατρου, Ηρώδης (ο Μέγας), διορίστηκε «Βασιλιάς των Ιουδαίων» το 37 π.Χ.

2. Η Καινή Διαθήκη έχει συχνές αναφορές επί σειρά ετών στη δυναστεία

των Ηρώδειων. Για τον απλό αναγνώστη, μπορεί να προκαλέσουν σύγχυση. Το παρακάτω διάγραμμα μπορεί να είναι χρήσιμο:

3. Με το θάνατο του Ηρώδη του Μεγάλου το 4 π.Χ., η Παλαιστίνη μοιράστηκε στους τρεις γιους του.
 ένα. Ο Αρχέλαος έγινε τετράρχης της Ιουδαίας.
 σι. Ο Αντύπας έγινε τετραάρχης Γαλιλαίας και Περαιάς.
 ντο. Ο Φίλιππος έγινε ο τετράρχης των βορείων περιοχών της Υπεριορδανίας.
4. Ο Αρχέλαος ήταν τόσο θηριώδης ηγέτης που η Ρώμη τον απομάκρυνε από το αξίωμα το 6 μ.Χ.
5. Λόγω της απομάκρυνσής του, η εξουσία στην Ιουδαία μεταδόθηκε σε μια σειρά Ρωμαίων εισαγγελέων.

ΠΡΩΤΟΣ ΑΙΩΝΑΣ ΠΡΟΚΟΥΡΑΤΕΣ ΤΗΣ ΙΟΥΔΑΙΑΣ

Ημερομηνία βασιλείας Όνομα Γραφή

μ.Χ. 6-10 Coponius

μ.Χ. 10-13 M. Ambivius

μ.Χ. 13-15 Annius Rufus

μ.Χ. 15-26 Valerius Gratus

μ.Χ. 26-36 Πόντιος Πιλάτος Λουκάς 3:1. 23:1

μ.Χ. 36-38 Μάρκελλος

μ.Χ. 38-41 Maryllus**

μ.Χ. 44-46 Cuspius Fadius

μ.Χ. 46-48 Τιβέριος Αλέξανδρος

μ.Χ. 48-52 Ventidius Cumanus

AD 52-59 M. Antonius Felix Πράξεις 23, 24

μ.Χ. 59-61 Porcius Festus Πράξεις 24:27

μ.Χ. 61-65 Albinus

65 μ.Χ. Καταστροφή της Ιερουσαλήμ

70 μ.Χ. Gessius Florus - Καταστροφή της Ιερουσαλήμ

AD 72 Vettulenus Cerialis

μ.Χ. 72-75 Lucilius Bassus

μ.Χ. 75-86 M. Salvienus

Φλάβιος Σίλβα

μ.Χ. 86 Pompeius Longinus

**Ο Ηρώδης Αγρίππας Α' κυβέρνησε την Ιουδαία το 41-44 μ.Χ

B. Η πολιτιστική κατάσταση στην Παλαιστίνη:

1. Οι περισσότεροι Εβραίοι ήταν φτωχοί.
ένα. Οι ψαράδες, οι αγρότες και οι τεχνίτες απολάμβαναν μια ήπια ζωή.
σι. Μικρή σκλαβιά υπήρχε μεταξύ των Εβραίων.
ντο. Λίγες κοινωνικές ή ταξικές διακρίσεις δίχασαν τους ανθρώπους.
2. Αναπτύχθηκε μια πλούσια αριστοκρατία ανάμεσα σε λίγες οικογένειες ιερέων.

Γ. Η πνευματική ζωή των Εβραίων:

1. Η εβραϊκή παράδοση έχει προηγηθεί του Νόμου του Μωυσή.
ένα. Ο Νόμος είχε γίνει ακόμη πιο πολύτιμος κατά τη διάρκεια της εξορίας στη Βαβυλωνία.
σι. Ωστόσο, οι ίδιοι οι γραμματείς που σέβονταν και δίδασκαν το νόμο σύντομα έγιναν ένοχοι για την οικοδόμηση μιας μεγάλης λίστας παραδόσεων που ήρθαν να αντικαταστήσουν τον αληθινό νόμο.
(πρβλ. Μάρκος 7:1-13)
2. Η συναγωγή είχε γίνει πιο σημαντική στην καθημερινή εβραϊκή ζωή από τον ναό.
3. Ο ναός τιμήθηκε κυρίως επειδή ήταν το επίκεντρο των μεγάλων εορτών (Πάσχα, Πεντηκοστή και Εορτή των Σκηνών).
4. Στο ιερατείο κυριαρχούσαν οι Εβραίοι «φιλελεύθεροι» που ήταν οι μαριονέτες των Ρωμαίων εισαγγελέων.

5. Αρκετά κόμματα προέκυψαν στον Ιουδαϊσμό.
  - ένα. Οι Φαρισαίοι, μια μικρή αυστηρή και σεβαστή ομάδα, δεσμεύτηκαν να τηρούν τον Νόμο άσπογα. Στον αυτονομισμό τους, ενθάρρυναν συχνά την υποκρισία.
  - σι. Οι Σαδδουκαίοι ήταν οι πλούσιοι αριστοκράτες που συνεργάστηκαν με τη Ρώμη. Γενικά δεν ήταν δημοφιλείς στους περισσότερους Εβραίους.
  - ντο. Οι Ζηλωτές ήταν μια μαχητική, ριζοσπαστική ομάδα Εβραίων πατριωτών που είχαν σκοπό να απαλλάξουν τη γη από τη ρωμαϊκή κυριαρχία.
  - ρε. Το Σανχεντρίν ήταν το ανώτατο δικαστήριο του Ιουδαϊσμού. Άκουσε μεγάλες διαφωνίες για κοινωνικά και θρησκευτικά ζητήματα.
6. Επειδή ο Χριστιανισμός γεννήθηκε στους κόλπους του Ιουδαϊσμού, είναι εξαιρετικά σημαντικό να κατανοήσουμε αυτό το υπόβαθρο.

III. Μια γρήγορη ματιά στην Καινή Διαθήκη.

A. Η Καινή Διαθήκη γράφτηκε σε μια περίοδο 50 ετών.

B. Την ονομάζουμε Καινή Διαθήκη, Διαθήκη, γιατί έτσι είναι.

1. Ο Ιερεμίας προφήτευσε ότι μια νέα διαθήκη θα δημιουργηθεί. (Ιερεμίας 31:31-34)
2. Το αίμα του Ιησού καθιέρωσε αυτή τη νέα διαθήκη. (πρβλ. Α' Κορινθίους 11:23-25· Εβραίους 8:6-8)

Γ. Δεν ξέρουμε ακριβώς πότε και πώς συγκεντρώθηκε ο σημερινός κανόνας των 27 βιβλίων.

1. Η πρώτη ομάδα αποδεκτών βιβλίων χρονολογείται περίπου στο 140 μ.Χ.
2. Αν και υπήρξε κάποια διαφωνία για μερικά βιβλία, συναίνεση επιτεύχθηκε πολύ νωρίς στην ιστορία της εκκλησίας ως προς το ποια βιβλία ήταν εμπνευσμένα από τον Θεό.
3. Σημαντικές δοκιμές για «κανονικότητα» περιελάμβαναν:
  - ένα. Το έγραψε κάποιος απόστολος ή στενός συνεργάτης αποστόλου (π.χ. Μάρκος και Λουκάς);
  - σι. Περιεχόμενο?
    - ντο. Επιβεβαίωση με άλλη γραφή;
    - ρε. Ήταν η επιστολή ή το βιβλίο αποδεκτό από τις πιστές εκκλησίες από τα πρώτα χρόνια;

4. Αναμφίβολα η πρόνοια του Θεού ήταν ο βασικός παράγοντας για τη μεταφορά της Καινής Διαθήκης σε εμάς.

ΜΑΤΘΑΙΟΣ

Εισαγωγή: Ο Ματθαίος είναι το πρώτο από τα τέσσερα «ευαγγέλια». Ενώ αυτά τα τέσσερα ευαγγέλια παρέχουν πληροφορίες για τη ζωή του Ιησού Χριστού, δεν είναι απλώς ιστορία ή βιογραφίες. Μάλλον έχουν σχεδιαστεί σαν σύγχρονα φυλλάδια για να φέρνουν τους αμαρτωλούς στην πίστη. (πρβλ. Ιωάννης 20:30-1· Λουκάς 1:3-4)

Το ευαγγέλιο του Ματθαίου είναι μια ισχυρή εικόνα της ζωής του Ιησού. Στην πραγματικότητα, ήταν το πιο δημοφιλές από τα τέσσερα ευαγγέλια στις πρώτες ημέρες της εκκλησίας.

Όνομα: Το βιβλίο φέρει το όνομα του συγγραφέα.

Συγγραφέας: Ενώ κανένας από τους συγγραφείς του Ευαγγελίου δεν αυτοπροσδιορίζεται στα γραπτά του, οι παλαιότερες παραδόσεις αποδίδουν το βιβλίο στον απόστολο Ματθαίο, έναν πρώην φοροεισπράκτορα.

1. Απόσπασμα από το χαμένο έργο του Παπία, επισκόπου Ιεραπόλεως Η Phrygia (μ.Χ. 130) αναφέρει τον Ματθαίο ως συγγραφέα.
2. Άλλοι πατέρες και ιστορικοί της πρώτης εκκλησίας (π.χ. Ιουστίνος Μάρτυρας, Ειρηναίος, Ιερόνυμος, Ωριγένης και Αυγουστίνος) συμφωνούν ότι το πρώτο ευαγγέλιο γράφτηκε από τον Ματθαίο.
3. Λόγω της σχετικής αφάνειας του Ματθαίου μεταξύ των αποστόλων, είναι πολύ αμφίβολο ότι το βιβλίο θα έφερε το όνομά του εκτός από το γεγονός ότι όντως το έγραψε.

Σκοπός: Ο Ματθαίος γράφτηκε κυρίως στους Εβραίους για να αποδείξει ότι ο Ιησούς ήταν ο Βασιλιάς του βασιλείου. (πρβλ. 2:2, 5· 21· 10· 27:29-42· 25:31)

1. Ο Ματθαίος έχει περισσότερες αναφορές στην Παλαιά Διαθήκη από οποιοδήποτε άλλο ευαγγέλιο.
2. Παραδόξως, το βιβλίο περιέχει μερικές από τις πιο σκληρές δηλώσεις της Καινής Διαθήκης κατά των Εβραίων.

I. Ιστορικό του βιβλίου.

A. Ο άνθρωπος Ματθαίος.

1. Είναι γνωστός και με το όνομα Λέβι. (Ματθαίος 9:9-13· Μάρκος 2:13-17, Λουκάς 5:27-32)

2. Ο Ματθαίος ήταν φοροεισπράκτορας στην Καπερναούμ (Ματθαίος 9:9-13), που άφησε τα πάντα και ακολούθησε τον Ιησού. (Λουκάς 5:27-29)
  3. Μετά την κλήση του, κάλεσε πολλούς από τους συναδέλφους του φοροεισπράκτορες να έρθουν να συναντήσουν τον Ιησού. (Ματθαίος 9:10-13)
  4. Όταν αργότερα ο Ιησούς επέλεξε τους Δώδεκα, ο Ματθαίος επιλέχθηκε να είναι σε αυτή την ομάδα. (Ματθαίος 10:3· Μάρκος 3:18· Λουκάς 6:15· Πράξεις 1:13)
- B. Η ακριβής ημερομηνία σύνθεσης του ευαγγελίου του Ματθαίου είναι άγνωστη.
1. Η φράση «μέχρι σήμερα» (Ματθαίος 27:8· 28:15) είναι απόδειξη για μερικά χρόνια μετά την αγορά του «Πόττερς Φιλντ».
  2. Η πτώση της Ιερουσαλήμ προβλέπεται αλλά δεν περιγράφεται στο Ματθαίος 24, υπονοώντας ότι το βιβλίο γράφτηκε πριν από το 70 μ.Χ.
  3. Οι περισσότεροι συντηρητικοί μελετητές τοποθετούν την ημερομηνία συγγραφής μεταξύ του 60 μ.Χ. και του 70 μ.Χ.

II. Το κύριο μήνυμα του βιβλίου -Το κύριο μήνυμα του Ματθαίου είναι ο προσδιορισμός του Ιησού ως βασιλιά του βασιλείου των Ουρανών

A. Πολλές από τις παραβολές εστιάζουν στο βασίλειο και στην αξία του. (πρβλ. 13)

B. Το βιβλίο ξεκαθαρίζει επίσης ότι το βασίλειο είναι κοντά. (Ματθαίος 3:2· 4:17· 6:10)

III. Το περίγραμμα του βιβλίου.

A. Τα πρώτα χρόνια του Ιησού. (Ματθαίος 1:1 - 4:17)

1. Δίνεται η γενεαλογία από τον Αβραάμ στον Ιησού.
2. Η γέννηση του Ιησού περιγράφεται εν συντομία. (1:18-25)
3. Η επίσκεψη των Μάγων. (2:1-12)
4. Ο Ιωσήφ, η Μαρία και ο Ιησούς δραπετεύουν στην Αίγυπτο. (2:13-23)
5. Ο Ιωάννης ο Βαπτιστής προετοιμάζει το δρόμο. (3:1-12)
6. Ο Ιησούς βαπτίζεται από τον Ιωάννη. (3:13-17)
7. Ο Ιησούς αντιμετωπίζει τους πειρασμούς στην έρημο. (4:1-11)

B. Η διακονία του Ιησού στη Γαλιλαία. (Ματθαίος 4:12 - 18:35)

1. Σε εκπλήρωση της προφητείας, ο Ιησούς αρχίζει να κηρύττει στη Γαλιλαία. (4:12-17)

2. Καλεί τους πρώτους μαθητές του. (4:18-22)
3. Ο Ιησούς διδάσκει και θεραπεύει τους αρρώστους. (4:23-25)
4. Η επί του Όρους ομιλία. (5:1-7:29)
5. Ο Χριστός προσφέρει τα διαπιστευτήριά του μέσω θαυμάτων και άλλων καλών έργων. (8:1-9:38)
6. Ο Ιησούς στέλνει τους Δώδεκα. (10:1-42)
7. Διδάσκει και κηρύττει στις πόλεις της Γαλιλαίας. (11:1-12:50)
8. Δίνονται επτά παραβολές σχετικά με τη βασιλεία. (13:1-58)
9. Ο Ιωάννης ο Βαπτιστής αποκεφαλίζεται. (14:1-12)
- 10 Ο Ιησούς προσφέρει διάφορα θαύματα και διδασκαλίες, όπως:
  - ένα. Η σίτιση των 5000. (14:13-21)
  - σι. Ο Ιησούς περπατά πάνω στο νερό. (14:22-33)
  - ντο. Διδασκαλία για το τι είναι καθαρό και ακάθαρτο. (15:1-20)
  - ρε. Η θεραπεία της κόρης μιας Χαναανίας. (15:21-28)
  - μι. Η σίτιση των 4000. (15:29-39)
  - φά. Επίπληξη σε Φαρισαίους και Σαδδουκαίους. (16:1-12)
  - σολ. Η ομολογία του Πέτρου για τον Χριστό. (16:13-28)
  - η. Η Μεταμόρφωση. (12:1-13)
  - Εγώ. Η θεραπεία ενός αγοριού με έναν δαίμονα. (17:14-23)⁷
  - ι. Διδασκαλίες για την ταπεινοφροσύνη και τη συγχώρεση. (18:1-35)

Γ. Διακονία του Ιησού στην Περαία και την Ιουδαία. (Ματθαίος 19:1 - 20:34)

1. Ο Ιησούς διδάσκει για το διαζύγιο και τον νέο γάμο. (19:1-12)
2. Υποδέχεται μικρά παιδιά. (19:13-15)
3. Συναντά τον πλούσιο νέο. (19:16-30)
4. Ο Ιησούς διδάσκει την παραβολή των εργατών στον αμπελώνα. (20:1-16)
5. Προλέγει πάλι τον θάνατο και την ανάστασή του. (20:17-19)
6. Η μητέρα του Ιακώβου και του Ιωάννη ζητά την υπεροχή για τους γιους της. (20:20-28)
7. Ο Ιησούς θεραπεύει δύο τυφλούς στην Ιεριχώ. (20:29-34)

Δ. Η διακονία του Ιησού στην Ιερουσαλήμ. (Ματθαίος 21:1-25:46)

1. Ο Ιησούς κάνει μια θριαμβευτική είσοδο στην Ιερουσαλήμ. (21:1-11)
2. Διδάσκει παραβολές και απαντά σε ερωτήσεις. (21:12-22:46)
3. Καταγγέλλει τους γραμματείς και τους Φαρισαίους. (23:1 -36)
4. Θρηνεί για την ανυπάκουη Ιερουσαλήμ. (23:37-39)
5. Ο Ιησούς προλέγει την καταστροφή της Ιερουσαλήμ και το τελικό

τέλος του χρόνου. (24:1-25:46)

E. Η Δίκη του Ιησού. (Ματθαίος 26:1-27:32)

1. Ο Ιησούς πάλι προβλέπει τον θάνατό του. (26:1-2)
2. Οι αρχιερείς και οι πρεσβύτεροι επιβουλεύονται τον θάνατό του. (26:3-5)
3. Ο Κύριός μας είναι αλειμμένος με πολύτιμο άρωμα. (26:6-13)
4. Ο Ιούδας κάνει μια συμφωνία για την προδοσία του Ιησού. (26:14-16)
5. Ο Ιησούς καθιερώνει το Δείπνο του Κυρίου. (26:17-30)
6. Προβλέπει την άρνηση του Πέτρου. (26:31-35)
7. Ο Ιησούς προσεύχεται στη Γεθσημανή. (26:36-46)
8. Συλλαμβάνεται. (26:47-56)
9. Ο Ιησούς δικάζεται ενώπιον του Καϊάφα και καταδικάζεται. (26:57-68)
10. Ο Πέτρος αρνείται τον Κύριο τρεις φορές. (26:69-75)
11. Ο Ιησούς παραδίδεται στον Πιλάτο. (:1-2)
12. Ο Ιούδας επιστρέφει τα χρήματα της προδοσίας και αυτοκτονεί. (27:3-10)
13. ο Ιησούς κρίνεται ενώπιον του Πιλάτου. (27:11-26)
14. Τον κοροϊδεύουν οι Ρωμαίοι στρατιώτες. (27:27-30)
15. Οδηγείται για να σταυρωθεί. (27:31 -32)

ΣΤ. Η Σταύρωση. (Ματθαίος 27:33-56)

Z. Η ταφή του Ιησού. (Ματθαίος 27:57-66)

1. Ο Ιωσήφ από την Αριμαθαία ζητά το σώμα του Ιησού. (27:57-58)
2. Ο Ιησούς είναι θαμμένος στον νέο τάφο του Ιωσήφ. (27:59-61)
3. Ο τάφος είναι ασφαλισμένος. (27:62-66)

H. Η Ανάσταση. (Ματθαίος 28:1-15)

1. Μετά από έναν ισχυρό σεισμό, ο τάφος του Ιησού ανοίγει. (28:1-4)
2. Ένας άγγελος μιλάει στις γυναίκες που αναφέρουν την ανάσταση σε άλλους. (28:5-10)
3. Ένα ψέμα ετοιμάζεται για να εξηγήσει το σώμα του Ιησού που λείπει. (28:11-15)

I. Τα τελευταία λόγια του Χριστού. (Ματθαίος 28:16-20)

1. Όλη η εξουσία δίνεται στον Ιησού. (28:16-18)
2. Η Μεγάλη εντολή δίνεται από τον Ιησού. (28; 19-20)

IV. Βασικά θέματα του βιβλίου.

A. Το "Συνοπτικό-Πρόβλημα:"

1. Το συνοπτικό πρόβλημα είναι η φράση που χρησιμοποιείται για να περιγράψει τη δυσκολία που έχουν οι μελετητές στην αντιμετώπιση της φαινομενικής αλληλεπίδρασης του Ματθαίου, του Μάρκου και του Λουκά.

ένα. Πολλοί συμπεραίνουν ότι μεταξύ των τριών υπήρχε λογοτεχνική εξάρτηση.

σι. Έγραψε ο ένας πρώτος και οι άλλοι δανείστηκαν από το έργο του; ντο. Δανείστηκαν από μια κοινή πηγή, που ονομάζεται Q, ένα άγνωστο έγγραφο;

ρε. Επανέλεγαν προφορικές παραδόσεις;

2. Δεν υπάρχει πραγματικά κανένα πρόβλημα εδώ.

ένα. Η Γραφή μας λέει ξεκάθαρα ότι οι συγγραφείς χρησιμοποίησαν διαφορετικές πηγές - πληροφορίες αυτοπτών μαρτύρων, προφορικές αναφορές, γραπτές πληροφορίες κ.λπ.

σι. Στις πρώτες μέρες της εκκλησίας, οι πραγματικοί θρύλοι των διδασκαλιών και των θαυμάτων του Χριστού είχαν σίγουρα γίνει μάλλον τυποποιημένοι. (πρβλ. Ιωάννης 14:26)

ντο. Αυτοί οι άνδρες έγραψαν καθώς τους συγκινούσε το Άγιο Πνεύμα.

[1] Γράφοντας από μια κοινή πηγή πληροφοριών για μια κοινή φιγούρα (τον Ιησού Χριστό), δεν είναι περίεργο που μοιάζουν τόσο πολύ.

[2] Ωστόσο, κάθε συγγραφέας είχε διαφορετική κλίση ή έμφαση, προσαρμοσμένη σε ένα συγκεκριμένο κοινό.

[3] Ειλικρινά, πολύ μεγαλύτερη ανησυχία θα προκαλούσε αν δεν υπήρχε μια βασική ομοιότητα στη γραφή τους.

B. Ταυτότητα Υιού Θεού/Υιού Ανθρώπου.

1. Ο Ιησούς ως Υιός του Θεού είναι ένα από τα κύρια θέματα στον Ματθαίο. (Ματθαίος 3:17· 17:5· 16:16· 28:19)
2. Αλλά ο Ιησούς αναφέρεται ως «Υιός του Ανθρώπου» 31 φορές στο κατά Ματθαίο ευαγγέλιο.
3. Η έμφαση που δίνεται και στους δύο αυτούς τίτλους τονίζει το γεγονός ότι ο Ιησούς ήταν πλήρως Θεός και πλήρως άνθρωπος.

Γ. Η Βασιλεία των Ουρανών.

1. Ο Ματθαίος μιλάει επανειλημμένα για τη Βασιλεία των Ουρανών (38 φορές).

2. Ο Μάρκος και ο Λουκάς χρησιμοποιούν τον όρο «Βασιλεία του Θεού» για να αναφερθούν στην ίδια οντότητα.
3. Η ελληνική λέξη για το βασίλειο είναι βασιλεία. Έχει την ιδέα της «κυριαρχίας», της «κυριαρχίας» ή της «εξουσίας».
  - ένα. Ο κόσμος είναι γενικά υπό την κυριαρχία του Σατανά, του Πρίγκιπα του κόσμου. (Λουκάς 4:6· Ιωάννης 12:31· 14:30)
  - σι. Αλλά ο Ιησούς ήρθε να νικήσει τον Σατανά και να ελευθερώσει τους αιχμαλώτους του. (Ματθαίος 12:25-30· Λουκάς 11:20)
4. Η Βασιλεία των Ουρανών (ή ο Θεός) είναι η βασιλεία ή η κυριαρχία του Θεού στις καρδιές και στο μυαλό του λαού Του.
  - ένα. Η αποφασιστική βασιλεία του Θεού πραγματοποιείται στην εκκλησία Του. (Δανιήλ 2:44· πρβλ. Πράξ. 2)
  - σι. Ωστόσο, το βασίλειο και η εκκλησία δεν είναι ακριβώς πανομοιότυποι όροι.
    - [1] Για παράδειγμα, τα μικρά παιδιά είναι μέρος της βασιλείας του Θεού αλλά όχι στην εκκλησία. (Ματθαίος 19:14)
    - [2] Υπάρχουν κάποιοι που προστίθενται στην εκκλησία που χάνουν την προοπτική της Κυριότητας του Ιησού Χριστού. (Ματθαίος 7)
    - [3] Στον Λουκά, ο Ιησούς λέει, «Η βασιλεία είναι μέσα σας».
  - ντο. Είναι σίγουρα αλήθεια ότι κάθε ενήλικας που βρίσκεται στη βασιλεία του Θεού είναι στην εκκλησία του Χριστού.

Δ. Τα κηρύγματα του Ιησού.

1. Το βιβλίο του Ματθαίου οργανώνεται γύρω από πέντε σπουδαία κηρύγματα.
  - ένα. Το επί του Όρους κήρυγμα. (5-7)
  - σι. Η διδασκαλία στους Δώδεκα. (10)
  - ντο. Οι παραβολές του βασιλείου. (13)
  - ρε. Διδασκαλία για τη συγχώρεση. (18)
  - μι. Διδασκαλία για τα «τελευταία πράγματα». (24-25)
2. Το μεγαλύτερο μέρος της ύλης σε αυτά τα μαθήματα αφορά τα πιο βασικά και πρακτικά θέματα στη ζωή. (π.χ. 5-7, 18)
3. Αντιμετωπίζεται και πολύ πιο δύσκολο υλικό. (π.χ. 24)

ΣΗΜΑΔΙ

Εισαγωγή: Το βιβλίο του Μάρκου παρουσιάζει μια ζωντανή, γρήγορη και συνοπτική αφήγηση της ζωής του Ιησού. Τα θαύματα του Ιησού τυγχάνουν μεγάλης προσοχής σε αυτό το ευαγγέλιο. Πάνω από σαράντα φορές ο Μάρκος αναφέρεται στον Ιησού ως άνθρωπο δράσης, που κάνει τα πράγματα «αμέσως» ή «αμέσως».

Όπως και τα άλλα τρία. Το ευαγγέλιο του Μάρκου είναι γραμμένο για να υποκινήσει άνδρες και γυναίκες να πιστέψουν στον Υιό του Θεού.

Όνομα- Το βιβλίο πήρε το όνομα του συγγραφέα του.

Συγγραφέας- Τζον Μαρκ

1. Ενώ ο συγγραφέας πουθενά δεν προσδιορίζει τον εαυτό του ονομαστικά στο ευαγγέλιο, είμαστε βέβαιοι ότι το έγραψε ο Μάρκος.
2. Ο μάρτυρας της πρώτης εκκλησίας το αποδίδει ομοιόμορφα στον Μάρκο. (π.χ. Παπίας, Ειρηναίος, Κλήμης Αλεξανδρείας, Ωριγένης, Ιερώνυμος)

Σκοπός

1. Ενώ ο Ματθαίος ετοίμαζε το ευαγγέλιό του για ένα εβραϊκό κοινό, ο Μάρκος γράφει την αφήγηση της ζωής του Χριστού για τη ρωμαϊκή προοπτική.
2. Ο Κλήμης από την Αλεξάνδρεια (εκκλησιαστικός ηγέτης του δεύτερου αιώνα) είπε ότι το ευαγγέλιο του Μάρκου γράφτηκε ως απάντηση σε αίτημα των Ρωμαίων για γραπτή αφήγηση της ζωής και της διακονίας του Χριστού.
3. Σε ορισμένα σημεία. Ο Μάρκος εξηγεί τα εβραϊκά έθιμα και τη γλώσσα για ένα μη-εβραϊκό κοινό. (Μάρκος 5:41· 7:34· 15:34)

μεγάλο. Το φόντο του βιβλίου.

A. Ο άνθρωπος Μάρκος.

1. Ο Μάρκος αναφέρεται για πρώτη φορά ονομαστικά στις Πράξεις 12:12.
2. Όπως πολλοί στην εποχή του ήταν γνωστός με δύο ονόματα ένα. Ιωάννης ήταν το εβραϊκό του όνομα. σι. Mark (Marcus) ήταν το λατινικό του όνομα.
3. Ήταν ξάδερφος του Βαρνάβα. (Κολοσσαείς 4:10)

4. Ο Ιωάννης Μάρκος συνόδευσε τον Παύλο στο πρώτο του ιεραποστολικό ταξίδι. (Πράξεις 13:5)
 ένα. Γύρισε πίσω στην Πέργα. (Πράξεις 13:13)
 σι. Αργότερα, όταν ο Παύλος πρότεινε ένα δεύτερο ιεραποστολικό ταξίδι, ο Βαρνάβας θέλησε να πάρει ξανά τον Ιωάννη Μάρκο. Ο Παύλος αρνήθηκε και οι δυο τους χώρισαν την παρέα με τον Βαρνάβα να πηγαίνει τον Μάρκο σε ένα ιεραποστολικό ταξίδι στην Κύπρο. (Πράξεις 15:36-39)
5. Τελικά ο Παύλος και ο Μάρκος συμφιλιώθηκαν. (Φιλήμων 24· Κολοσσαείς 4:10· Β' Τιμόθεο 4:11)
6. Ο Μάρκος ήταν επίσης στενός συνεργάτης του Πέτρου. (Α' Πέτρου 5:13)
 ένα. Προφανώς ο Μάρκος έμεινε στη Ρώμη όταν ο Παύλος ελευθερώθηκε από την πρώτη του φυλάκιση.
 σι. Πιθανότατα ο Μάρκος ενώθηκε με τον Πέτρο όταν ήρθε στη Ρώμη. (Α' Πέτρου 5:13)
7. Ένα άλλο ενδιαφέρον στοιχείο είναι ότι προφανώς αναφέρει τη δική του εμπειρία στο Μάρκο 14:51-52.

B. Τόπος και ημερομηνία συγγραφής.

1. Αρκετές αναφορές στον Μάρκο υποδεικνύουν ρωμαϊκή προέλευση και προορισμό.
 ένα. Εάν ο «Ρούφος» που αναφέρεται από τον Μάρκο (15:21) είναι ο ίδιος που χαιρέτησε ο Παύλος στο εδάφιο Ρωμαίους 16:13, αυτό θα μπορούσε να υποδηλώνει μια άμεση σχέση του ευαγγελίου με τη Ρώμη.
 σι. Ένας αριθμός σημαντικών «λατινισμών» εμφανίζονται στον Μάρκο.
     [1] μπουσέλ (4:21)
     [2] δήμιος (6:12)
     [3] αφιέρωμα (12:14)
     [4] εκατόνταρχος (15:39)
2. Η ημερομηνία που αποδίδεται στο ευαγγέλιο είναι το 65-70 μ.Χ.

II Το κύριο μήνυμα του βιβλίου

Ο Α. Μάρκος παρουσιάζει τον Χριστό ως τον πάσχοντα δούλο (Μάρκος 8:31· 10:33) που είναι ο Υιός του Θεού.

B. «Διότι και ο Υιός του Ανθρώπου δεν ήρθε για να υπηρετηθεί, αλλά για

να υπηρετήσει και να δώσει τη ζωή του ως λύτρο για πολλούς». (Μάρκος 10:45)

Γ. «Και όταν ο εκατόνταρχος, που στεκόταν εκεί μπροστά στον Ιησού, άκουσε την κραυγή του και είδε πώς πέθανε, είπε: «Ασφαλώς αυτός ήταν ο Υιός του Θεού!» (Μάρκος 15:38-39).

II. Περίγραμμα του Βιβλίου

A. Η περίοδος προετοιμασίας. (Μάρκος 1:1-13)

1. Η διακονία του Ιωάννη του Βαπτιστή αναφέρεται εν συντομία. (Μάρκος 1:2-8)

2. Ο Ιησούς βαπτίζεται. (Μάρκος 1:9-11)

3. Ο Ιησούς πειράζεται από τον Σατανά. (Μάρκος 1:12-13)

B. Γαλιλαία Διακονία του Ιησού. (Μάρκος 1:14-8:30)

1. Ο Ιησούς κηρύττει στη Γαλιλαία. (1:14-15)

2. Καλεί τους πρώτους μαθητές. (1:16-20)

3. Διδάσκει με μεγάλη εξουσία. (1:21-28)

4. Ο Ιησούς θεραπεύει την πεθερά του Πέτρου και πολλούς άλλους. (1:29-34)

5. Ο Ιησούς προσεύχεται σε ένα μοναχικό μέρος. (1:35-39)

6. Καθαρίζει λεπρό. (1:40-45)

7. Ο Ιησούς συναντά την πρώτη του διαμάχη με τους Φαρισαίους και τους γραμματείς. (2:1-3:6)

8. Ο Ιησούς αποσύρεται από το πλήθος και επιλέγει τους Δώδεκα. (3:7-19)

9. Η οικογένεια του Ιησού τον ερωτά. (3:20-35)

10. Ο Ιησούς διδάσκει παραβολές για τη βασιλεία. (4:1-34)

11. Γίνονται διάφορα θαύματα. (4:35 - 5:43)

12. Τον απορρίπτουν στη γενέτειρά του τη Ναζαρέτ. (6:1-6)

13. Οι Δώδεκα στέλνονται έξω. (6:7-13)

14. Ο Ιωάννης ο Βαπτιστής σκοτώνεται. (6:14-29)

15. Γίνονται περισσότερα θαύματα. (6:30-56)

16. Μια άλλη σύγκρουση συμβαίνει με τους Φαρισαίους. (7:1-23)

17. Ο Ιησούς θεραπεύει την κόρη μιας Συροφονίκας και μια κωφάλαλη. (7:24-37)

18. Ο Ιησούς ταΐζει τους 4000. (8:1-13)

19. Έχει άλλη μια σύγκρουση με τους Φαρισαίους. (8:11-21)

20. Ο Πέτρος κάνει την ομολογία του για τον Χριστό. (8:27-30)

Γ. Το ταξίδι του Ιησού στην Ιερουσαλήμ. (Μάρκος 8:31-10:52)

1. Ο Ιησούς προβλέπει τον θάνατό του. (8:31 -33)
2. Διδάσκει για το κόστος της μαθητείας. (8: 34-9:1)
3. Η μεταμόρφωση. (9:2-13)
4. Ο Ιησούς θεραπεύει ένα αγόρι με κακό πνεύμα. (9:14-29)
5. Ο Ιησούς πάλι προβλέπει τον θάνατό του. (9:30-32)
6. Ο Ιησούς διδάσκει για την ταπεινοφροσύνη, τον αποκλεισμό και τη μαθητεία, το διαζύγιο και τα παιδιά. (9:32–10:16)
7. Συναντά τον πλούσιο νεαρό ηγεμόνα. (10:17-31)
8. Για τρίτη φορά, ο Ιησούς προβλέπει τον θάνατο και την ανάστασή του. (10:32-34)
9. Ο Ιάκωβος και ο Ιωάννης ζητούν εξέχουσα θέση στο βασίλειο. (10:35-45)
10. Ο τυφλός Βαρτίμαιος λαμβάνει την όρασή του. (10:46-52)

Δ. Ο Ιησούς στην Ιερουσαλήμ. (Μάρκος 11:1-13:37)

1. Ο Ιησούς εισέρχεται θριαμβευτικά στην Ιερουσαλήμ. (11:1-14)
2. Καθαρίζει τον ναό. (11:15-19)
3. Δίνει ένα μάθημα χρησιμοποιώντας μια μαραμμένη συκιά. (11:20-26)
4. Ο Ιησούς συναντά μια σειρά από διαμάχες με τους εχθρούς του. (11:27-12:44)
5. Η ομιλία Olivet καταγράφεται. (13:1-37)

Ε. Ο θάνατος, η ταφή και η ανάσταση του υπηρέτη. (Μάρκος 14:1 -16:20)⁸

1. Αφού αφηγείται τη συνωμοσία για να σκοτώσει τον Ιησού, χρίζεται στη Βηθανία. (14:1-9)
2. Ο Ιούδας διαπραγματεύεται να προδώσει τον Κύριο. (14:10-11)
3. Το τελευταίο δείπνο καταγράφεται. (14:12-31)
4. Ο Ιησούς αγωνιά στη Γεθσημανή. (14:32-42)
5. Προδίδεται και συλλαμβάνεται. (14:43-52)
6. Ο Ιησούς δικάζεται ενώπιον του Καϊάφα. (14:53-65)
7. Ο Πέτρος αρνείται ότι γνωρίζει τον Χριστό. (14:66-72)
8. Ο Πιλάτος καταδικάζει τον Ιησού σε θάνατο. (15:1-15)
9. Η σταύρωση. (15:16-41)
10. Ο Κύριός μας είναι θαμμένος. (15:42-47)
11. Το πρωί της επόμενης Κυριακής, ο Ιησούς ανασταίνεται από τους νεκρούς. (16:1-8)
12. Οι εμφανίσεις γίνονται ενώπιον μαρτύρων. (16:9-14)
13. Ο Ιησούς δίνει στους αποστόλους τη Μεγάλη εντολή. (16:15-18)

14. Ο Ιησούς ανεβαίνει στον ουρανό. (16:19-20)

IV. Βασικά θέματα του βιβλίου.

A. Η ερώτηση του Μάρκου 16:9-20.

1. Οι στίχοι αυτοί παραλείπονται από τα παλαιότερα γνωστά ελληνικά χειρόγραφα (Βατικανός και Σιναϊτικός).
2. Διάφορες μεταφράσεις παραλείπουν, σημειώνουν, πλάγια γράμματα, ξεχωρίζουν ή υποδηλώνουν με άλλο τρόπο μια ερώτηση κειμένου εδώ.
3. Ειλικρινά, είναι αβέβαιο εάν οι στίχοι ήταν το αρχικό τέλος του ευαγγελίου ή αν προστέθηκαν από μεταγενέστερο γραμματέα.
4. Είτε έτσι είτε αλλιώς, δεν τίθεται κανένα πραγματικό πρόβλημα. Ένα. Αυτή είναι μια ερώτηση κειμένου, όχι ζήτημα έμπνευσης.
σι. Τα περιεχόμενα του Μάρκου 16:9-20 βρίσκονται σε άλλα τμήματα της γραφής. (δηλαδή, Ματθαίος 28)

B. Ο ρόλος του Ιωάννη του Βαπτιστή.

1. Περισσότερο από κάθε άλλο συγγραφέα ευαγγελίου. Ο Μάρκος αποδίδει μεγάλη σημασία στη διακονία του Ιωάννη.
2. Ξεκινά την ιστορία του Ιησού με το έργο του Ιωάννη. (Μάρκος 1:1)
3. Ο Μάρκος ενδιαφέρεται για την αποστολή, το μήνυμα και τους τρόπους του Τζον.
ένα. Η αποστολή του ήταν να προετοιμάσει τους ανθρώπους για τον επερχόμενο Μεσσία. (Μάρκος 1:2-3)
σι. Το μήνυμά του ήταν ένα μήνυμα μετάνοιας. (Μάρκος 1:4· πρβλ. Ματθαίος 3:2)
ντο. Οι τρόποι του σίγουρα έκαναν τον κόσμο να συρρέει για να τον δει. (Μάρκος 1:5-6)
4. Ο Μάρκος μοιράζεται με τον αναγνώστη τις φρικτές, παραστατικές λεπτομέρειες του θανάτου του Ιωάννη στα χέρια του Ηρώδη Αντύπα. (Μάρκος 6:14-29)
ένα. Ο Ηρώδης είχε πάρει για γυναίκα του την Ηρωδιά (ανιψιά και κουνιάδα του).
σι. Ο Γιάννης επιπλήττει με τόλμη την ανηθικότητα του.
ντο. Η Ηρωδιάδα, χρησιμοποιώντας την κόρη της Σαλώμη, επιφέρει πονηρά τον θάνατο του Ιωάννη.

Γ. Το μοτίβο του υποφερόμενου υπηρέτη (κεντρικό θέμα ή κυρίαρχη ιδέα).

1. Το θέμα «δούλος του Κυρίου» βρίσκεται σε πολλά σημεία της

- Παλαιάς Διαθήκης. (π.χ. Ησαΐας 42:1-4· 53:1-11· Ζαχαρίας 3:8)
2. Ο Μάρκ απεικονίζει ένα ισχυρό άτομο, ικανό για φοβερά θαύματα, που υπέφερε οικειοθελώς για να σώσει τη χαμένη ανθρωπότητα. (πρβλ. Μάρκος 8:31· 10:33-45)
  3. Αυτό το πορτρέτο θα ήταν ελκυστικό στο ρωμαϊκό μυαλό.
    - ένα. Ο Υιός του Ανθρώπου παρουσιάζεται ως ένας δυναμικός άνθρωπος δράσης.
    - σι. Το θάρρος και η προθυμία του να πεθάνει για τους άλλους θα τραβούσε την προσοχή τους.

ΛΟΥΚΑ

Εισαγωγή: Ο Λουκάς είναι το αγαπημένο ευαγγέλιο πολλών ανθρώπων. Μάλιστα, έχει χαρακτηριστεί «το πιο όμορφο βιβλίο που γράφτηκε ποτέ». Με κομψό και ευδιάκριτο ύφος, ο Λουκάς δίνει στον αναγνώστη μια δυνατή και συναισθηματική εικόνα του Χριστού.

Όνομα- Το βιβλίο πήρε το όνομα του συγγραφέα του.

Συγγραφέας- Τα στοιχεία δείχνουν έντονα τον Λουκά, τον Εθνικό γιατρό.

1. Ο Λουκάς και οι Πράξεις είναι προφανώς συνοδευτικοί τόμοι που γράφτηκαν από τον ίδιο συγγραφέα.
  - ένα. Και οι δύο απευθύνονται σε κάποιον Θεόφιλο.
  - σι. Και τα δύο είναι παρόμοια στη γλώσσα και το ύφος, και το δεύτερο αναφέρεται στο πρώτο. (πρβλ. Πράξεις 1:1-5)
2. Η ισχυρότερη απόδειξη της συγγραφής και των δύο βιβλίων από τον Λουκά βρίσκεται στις ενότητες «εμείς» των Πράξεων των Αποστόλων.
  - ένα. Ο συγγραφέας των Πράξεων των Αποστόλων χρησιμοποιεί τις αντωνυμίες «εμείς», «εμείς» και «μας» σε ορισμένες ενότητες. (Πράξεις 16:10-17· 20:5-21· 27:1-28:16)
  - σι. Σε αυτές τις ενότητες, ο συγγραφέας εμπλέκεται προσωπικά στα ταξίδια του Παύλου.
  - ντο. Αρκετές γραφές υποδεικνύουν τον Λουκά ως στενό σύντροφο του Παύλου. (πρβλ. Κολοσσαείς 4:12-14· Β΄ Τιμόθεο 4:11· Φιλήμονα 24)
  - ρε. Μετά την ανάλυση των δεδομένων, ο Luke είναι ο μόνος εύλογος υποψήφιος για συγγραφικό έργο.
3. Η χρήση της ιατρικής γλώσσας στα ελληνικά υποδεικνύει τον Λουκά τον ιατρό ως συγγραφέα.

4. Οι πρώτοι ιστορικοί της εκκλησίας (π.χ. Ειρηναίος, Μάρτυς Ιουστίνος κ.λπ.) συμφωνούν ότι ο συγγραφέας του τρίτου ευαγγελίου ήταν ο Λουκάς.

Γ. Σκοπός - Ο σκοπός του Λουκά είναι να παρουσιάσει μια καλά τεκμηριωμένη, ιστορικά ακριβή, χρονολογικά σωστή περιγραφή της ζωής και της διακονίας του Ιησού Χριστού.⁹

I. Ιστορικό του βιβλίου.

A. Ο άνθρωπος Λουκάς.

1. Ο Λουκάς ήταν Εθνικός και ο μόνος μη Εβραίος συγγραφέας οποιουδήποτε υλικού της Καινής Διαθήκης. (πρβλ. Κολοσσαείς 4:10-17)
2. Ήταν γιατρός. (Κολοσσαείς 4:14)
3. Η παράδοση λέει ότι ο Λουκάς καταγόταν από την Αντιόχεια.
ένα. Ο Ευσέβιος κάνει αυτόν τον ισχυρισμό.
σι. Ορισμένες περιστασιακές αποδείξεις σχετικά με το αντιοχικό υπόβαθρο του Λουκά βρίσκονται στη δομή της πρότασης του εδαφίου Πράξεις 11:28.
4. Ο Λουκάς ήταν συνταξιδιώτης με τον Παύλο.
ένα. Ο Λουκάς ήταν μαζί με τον Παύλο κατά τη διετή φυλάκισή του στη Ρωμαϊκή φυλάκιση. (Φιλήμων 24)
σι. Ήταν με τον Παύλο κοντά στο τέλος της ζωής του αποστόλου. (Β' Τιμόθεο 4:11)

B. Ο αρχικός παραλήπτης του βιβλίου - Θεόφιλος.

1. Θεόφιλος σημαίνει «φίλος του Θεού».
ένα. Μερικοί θεωρούν ότι αυτό είναι ένα γενικό όνομα για όποιον είναι φίλος του Θεού.
σι. Άλλοι το θεωρούν ως αναφορά σε ένα συγκεκριμένο άτομο.
ντο. Η τελευταία επιλογή είναι πιο βιώσιμη.
2. Στον πρόλογο του Λουκά, ο γιατρός απευθύνεται στον «άριστο Θεόφιλο».
ένα. Αυτός ο τίτλος μπορεί να αντικατοπτρίζει κάποια επίσημη κατάσταση.
σι. Στην αρχή του βιβλίου των Πράξεων, ο Λουκάς απορρίπτει την «εξαιρετική» προσφώνηση.
[1] Ίσως απλώς να έχουν γνωρίσει καλύτερα.
[2] Μερικοί έχουν προτείνει ότι ο Θεόφιλος μπορεί να είχε

μετατραπεί στον Χριστιανισμό μεταξύ της συγγραφής του Λουκά και των Πράξεων.

[3] Άλλοι δηλώνουν ότι ήταν αρχικά ένα βιβλίο.

Γ. Ημερομηνία συγγραφής.

1. Το βιβλίο των Πράξεων των Αποστόλων γράφτηκε το 62 μ.Χ.
2. Εφόσον ο Λουκάς γράφτηκε πριν από εκείνη την εποχή, προβλέπεται μια ημερομηνία περίπου του 60 μ.Χ.

II. Το κύριο μήνυμα του βιβλίου.

A. Το κύριο μήνυμα του Λουκά είναι ότι ο Ιησούς από τη Ναζαρέτ είναι το Βασιλιάς των Εβραίων.

1. Ο Ματθαίος παρουσιάζει τον Ιησού ως τον Βασιλιά των Εβραίων.
2. Ο Μάρκος τον παρουσιάζει ως τον πάσχοντα υπηρέτη του Θεού.
3. Ο Λουκάς απεικονίζει τον Ιησού ως τον Αμνό του Θεού που ανέλαβε τις αμαρτίες μας.

Ο Β. Λουκάς είναι προσανατολισμένος στον ελληνικό νου και έχει σχεδιαστεί για να δείξει τον Χριστό ως σωτήρα όλων των ανθρώπων.

III. Περίγραμμα του βιβλίου.

A. Ο Πρόλογος. (Λουκάς 1:1-4)

B. Ιστορίες γέννησης και βρεφικής ηλικίας. (Λουκάς 1:5 - 2:52)

1. Ο Ζαχαρίας και η Ελισάβετ λαμβάνουν μια αγγελική ανακοίνωση ότι θα γεννήσει ένα παιδί που θα είναι ο πρόδρομος του Μεσσία. (1:5-25)
2. Η Μαρία λαμβάνει είδηση ότι θα γεννήσει τον Χριστό. (1:26-38)
3. Η Μαίρη επισκέπτεται την Ελισάβετ. (1:39-56)
4. Δίνεται η αφήγηση για τη γέννηση του Ιωάννη. (1:57-80)
5. Περιγράφεται η ένδοξη γέννηση του Ιησού. (2:1-20)
6. Αργότερα το παιδί περιτομείται (2:21) και παρουσιάζεται στο ναό. (2:22-39)
7. Κατά τη διάρκεια του δωδέκατου έτους του, ο Ιησούς μένει πίσω στο ναό. (2:40-50)
8. Το υπόλοιπο της ανάπτυξής του μέχρι την ανδρική ηλικία συνοψίζεται σε δύο στίχους. (2:51-52)

Γ. Προετοιμασία Υπ. (Λουκάς 3:1 - 4:13)

1. Ο Γιάννης ετοιμάζει το δρόμο. (3:1-20)

2. Ο Ιησούς βαπτίζεται από τον Ιωάννη. (3:21-22)
3. Ο Λουκάς δίνει τη γενεαλογία του Ιησού από την πλευρά της Μαρίας. (3:23-28)
4. Ο Ιησούς πειράζεται από τον Σατανά. (4:1-13)

Δ. Το Υπουργείο της Γαλιλαίας. (Λουκάς 4:14-9:50)

1. Καταγράφονται πολλά γεγονότα που εμφανίζονται επίσης στον Ματθαίο και/ή τον Μάρκο με προσθήκες:
  - ένα. Η θαυματουργή σύλληψη ψαριών. (5:1-11)
  - σι. Η ανατροφή του γιου της χήρας στο Ναϊν. (7:11-17)
  - ντο. Η ιστορία της γυναίκας που άλειψε τα πόδια του Ιησού στο σπίτι του Σίμωνα. (7:36-50)
2. Μοναδική μεταξύ των διδασκαλιών του Ιησού κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου ήταν η παραβολή των δύο οφειλετών. (7:41)

Ε. Στο δρόμο για την Ιερουσαλήμ. (Λουκάς 9:51 -19:27)

1. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, ο Ιησούς τονίζει ιδιαίτερα το ενδιαφέρον για τους Σαμαρείτες.
  - ένα. Δείχνει υπομονή όταν Τον απορρίπτουν. (9:51-56)
  - σι. Ο Ιησούς λέει την παραβολή του Καλού Σαμαρείτη. (10:25-42)
  - ντο. Όταν ο Ιησούς καθάρισε δέκα λεπρούς, ο μόνος που επέστρεψε Τον ευχαριστώ ήταν Σαμαρείτης. (17:11-19)
2. Άλλα γεγονότα μοναδικά στο αρχείο του Λουκά κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου περιλαμβάνουν:
  - ένα. Η θεραπεία μιας ανάπηρης γυναίκας. (13:10-17)
  - σι. Η θεραπεία ενός ανθρώπου με υδρωπικία. (14:1-4)
  - ντο. Το γεύμα του Ιησού με τον Ζακχαίο. (19:1-10)
3. Οι παραβολές ή οι μοναδικές διδασκαλίες του Λουκά κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου περιλαμβάνουν:
  - ένα. Ο Καλός Σαμαρείτης. (10:25-42)
  - σι. Ο φίλος τα μεσάνυχτα. (11:5-10)
  - ντο. Ο πλούσιος ανόητος. (12:13-21)
  - ρε. Οι υπηρέτες που παρακολουθούν. (12:35-48)
  - μι. Η άγονη συκιά. (13:6-9)
  - φά. Η παραβολή του μεγάλου συμποσίου. (14:15-24)
  - σολ. Ο ημιτελής πύργος ή ο ανεκδιήγητος πόλεμος. (14:28-33)
  - η. Οι «χαμένες» παραβολές-πρόβατο, νόμισμα, γιος. (15:1-32)
  - Εγώ. Ο οξυδερκής μάνατζερ. (16:1-15)

- ι. Ο πλούσιος και ο Λάζαρος. (16:19-31)
- κ. Οι ασύμφοροι υπηρέτες. (17:7-10)
μεγάλο. Η επίμονη χήρα. (18:1-8)
- Μ. Ο Φαρισαίος και ο τελώνης. (18:9-14)
- ν. Οι δέκα μίνες. (19:11-27)

ΣΤ. Το Υπουργείο της Ιερουσαλήμ. (Λουκάς 19:28 - 24:53)

1. Μετά από μια θριαμβευτική είσοδο (19:28-44), ο Ιησούς συναντά αυξημένη σύγκρουση με τους Φαρισαίους, τους γραμματείς και τους αρχιερείς. (19:45 - 21:38)
2. Ο Ιούδας δέχεται να προδώσει τον Ιησού. (22:1-6)
3. Ο Ιησούς καθιερώνει το Δείπνο του Κυρίου. (22:7-20)
4. Μετά την προσευχή του στη Γεθσημανή (22:39-46), ο Ιησούς συλλαμβάνεται. (22:47-53)
5. Ο Πέτρος αρνείται τον Ιησού τρεις φορές. (22:54-62)
6. Ο Ιησούς δοκιμάζεται τόσο από τους Ιουδαίους (22:63-71) όσο και από τους Ρωμαίους. (23:1-25)
7. Παραδομένος στο θάνατο (23:26-32), ο Ιησούς σταυρώθηκε έξω από την Ιερουσαλήμ. (23:33-49)
8. Είναι θαμμένος. (23:50-56)
9. Τέλος, ο Λουκάς κλείνει με την ένδοξη αφήγηση της ανάστασης του Ιησού (24:1-49) και της ανάληψης. (24:50-53)

IV. Βασικά θέματα του βιβλίου.

A. Η έμφαση του Λουκά στους ανθρώπους.

1. Ο Λουκάς έδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον του Ιησού για εκείνους που θα θεωρούνταν «κοινωνικά κατώτεροι».
  - ένα. Σαμαρείτες. (Λουκάς 10:25-42· 17:11)
  - σι. Γυναίκες. (Λουκάς 1· 7:11-15· 7:36-48· 8:2-3· 10:38-42· 13:10-17· 21:1-4· 23:28-31)
  - ντο. Οι φτωχοί. (Λουκάς 6:20· 12:15· 16:19-31)
2. Ο Λουκάς δείχνει το πάθος και τη συμπόνια του Ιησού για το άτομο. (Λουκάς 5:17-26· 7:1-10· 7:36-50· 8:26-39, 40-56· 15:1-32, κ.λπ.)

B. Η έμφαση του Λουκά στην προσευχή στη ζωή του Ιησού.

1. Ο Λουκάς είναι ο μόνος που αναφέρει την προσευχή του Ιησού στο:
  - ένα. Η βάπτισή του. (3:21)
  - σι. Πριν επιλέξει τους δώδεκα αποστόλους Του. (6:12)
  - ντο. Το γεγονός της ομολογίας του Πέτρου ως Χριστού. (9:18)
  - ρε. Η σκηνή της μεταμόρφωσης. (9:29)

2. Άλλες αναφορές γίνονται στις προσευχές του Ιησού. (5:15-16· 10:17-21:11:1, κ.λπ.)
3. Ειδικές παραβολές για την προσευχή βρίσκονται μόνο στο ευαγγέλιο του Λουκά.
  - ένα. Η παραβολή του άδικου δικαστή. (18:1-8)
  - σι. Η παραβολή του Φαρισαίου και του τελώνη. (18:9-14)
4. Ο Λουκάς μοιράζεται με τον αναγνώστη τη ζέση και την ένταση της προσευχής του Ιησού στη Γεθσημανή. (22:39-46)

Γ. Η έμφαση του Λουκά στον σκοπό της ζωής του Ιησού.

1. Το ευαγγέλιο του Λουκά είναι χτισμένο με βάση το θέμα του Ιησού στο δρόμο για την Ιερουσαλήμ.
  - ένα. Σε αντίθεση με τα άλλα ευαγγέλια, ο Λουκάς δεν έχει τον Ιησού στην Ιερουσαλήμ μέχρι το τέλος της ζωής του.
  - σι. Φαίνεται ότι ο Λουκάς κάνει την Ιερουσαλήμ το αποκορύφωμα της ζωής του Ιησού.
2. Το σημείο καμπής του ευαγγελίου του Λουκά είναι «Καθώς πλησίαζε ο καιρός για την ανάληψη του στον ουρανό, ο Ιησούς ξεκίνησε αποφασιστικά για την Ιερουσαλήμ». (Λουκάς 9:51)

Η έμφαση του Δ. Λουκά στις παραβολές.

1. Ένα μοναδικό τμήμα παραβολών καταδεικνύει τη γοητεία του Λουκά με αυτή τη μέθοδο διδασκαλίας. (Λουκάς 9:51 -18:14)
  - ένα. Είκοσι δύο παραβολές βρίσκονται στον Λουκά.
  - σι. Από αυτά, τα δεκαεπτά είναι μοναδικά στο ευαγγέλιο του Λουκά.
2. Μια παραβολή είναι μια ιστορία ή μια ρήση που χρησιμοποιεί μια οικεία κατάσταση για να επεξηγήσει μια πνευματική αλήθεια ή αλήθειες.
3. Κάθε παραβολή πρέπει να μελετάται για το κύριο σημείο της, όχι για το κυνήγι αξιωμάτων.
4. Οι παραβολές χρησιμοποιήθηκαν ευρέως πριν από τον Ιησού, αλλά Αυτός έφερε αυτή τη μορφή διδασκαλίας στην τελειότητα.

ΓΙΑΝΝΗΣ

Εισαγωγή: Το τέταρτο ευαγγέλιο είναι το πιο μοναδικό. Γράφτηκε αρκετά χρόνια μετά τα άλλα, ο Ιωάννης μας δίνει ιδέες για τη ζωή του Ιησού που οι άλλοι παρέλειψαν. Πάνω από το 90% του υλικού του John δεν βρίσκεται στα συνοπτικά, αποκαλύπτοντας ότι ο John απέφυγε συνειδητά την επανάληψη του υλικού τους. Απλώς σε λεξιλόγιο και στυλ, ο Γιάννης είναι βαθύς στο βάθος των ζητημάτων που θέτει.¹⁰

Όνομα-Το βιβλίο πήρε το όνομα του συγγραφέα του

Συγγραφέας– Συγγραφέας είναι ο Απόστολος Ιωάννης

1. Όπως και τα άλλα ευαγγέλια, ο Ιωάννης δεν έχει αυτόγραφο στο έργο του.
2. Ο συγγραφέας αυτοπροσδιορίζεται ως αυτόπτης μάρτυρας πολλών γεγονότων στο ζώή του Ιησού. (πρβλ. Ιωάννης 1:14· 6:5, 7· 13:21-22· 19:35, κ.λπ.)
3. Ο συγγραφέας περιγράφει τον εαυτό του ως «αυτόν που αγάπησε ο Ιησούς». (Ιωάννης 21:20 και 24)
4. Επιπλέον, ο συγγραφέας ήταν προφανώς ένας Παλαιστίνιος Εβραίος που ήταν καλά εξοικειωμένοι με τα εβραϊκά έθιμα, την εβραϊκή ιστορία και την παλαιστινιακή γεωγραφία.

Σκοπός

1. Ο Ιωάννης είναι το μόνο ευαγγέλιο που δηλώνει ξεκάθαρα τον σκοπό του.
2. «Ο Ιησούς έκανε πολλά άλλα θαυμαστά σημεία παρουσία των μαθητών του, τα οποία δεν καταγράφονται σε αυτό το βιβλίο. Αυτά όμως είναι γραμμένα για να πιστέψετε ότι ο Ιησούς είναι ο Χριστός, ο Υιός του Θεού, και για να έχετε τη ζωή στο όνομά του, πιστεύοντας». (Ιωάννης 20:30-31)

I. Ιστορικό του βιβλίου.

A. Ο άνθρωπος, Γιάννης.

1. Πιθανότατα ο Ιωάννης ήταν μαθητής του Ιωάννη του Βαπτιστή πριν αρχίσει να ακολουθεί τον Χριστό. (Ιωάννης 1:40)
2. Αυτός και ο αδελφός του Ιάκωβος, και ο πατέρας τους, ήταν σε μια

επιχείρηση αλειείας με τον Πέτρο και τον Ανδρέα. (Μάρκος 1:19-20· Λουκάς 5:10)

3. Αφού ακολούθησε τον Κύριο για περισσότερο από ένα χρόνο, επιλέχθηκε μαζί με έντεκα άλλους για να έχουν μια ιδιαίτερη σχέση με τον Ιησού ως αποστόλους Του. (Λουκάς 6,12-6)
4. Αυτός και ο αδερφός του ονομάστηκαν Υιοί της Βροντής από τον Ιησού. (Μάρκος 3:17· πρβλ. Λουκάς 9:49-56)
5. Ο Γιάννης ήταν μέλος του «εσώτερου κύκλου» και του επετράπη να παρακολουθήσει τα γεγονότα του:
ένα. Η Μεταμόρφωση. (Λουκάς 9:28)
σι. Η ανατροφή της κόρης του Ιαείρου. (Λουκάς 8:51)
ντο. Οι ιδιωτικές στιγμές στον κήπο της Γεθσημανή. (Μάρκος 14:33)
6. Ο Ιωάννης ήταν ο μόνος απόστολος που ήταν μάρτυρας της σταύρωσης (Ιωάννης 19:26) και του ανατέθηκε η φροντίδα της μητέρας του Ιησού. (Ιωάννης 19:25-27)
7. Αργότερα έγινε ένας από τους στύλους της πρώτης εκκλησίας στην Ιερουσαλήμ. (Γαλάτες 2:9-10)
8. Ως γέρος, ο Ιωάννης εξορίστηκε στη νήσο Πάτμο από τη ρωμαϊκή κυβέρνηση λόγω της μαρτυρίας του για τον Χριστό. (Αποκάλυψη 1:9) Εδώ έγραψε την Αποκάλυψη.
9. Η παράδοση λέει ότι ο Ιωάννης επέστρεψε στην Έφεσο περίπου το 96 μ.Χ. και πέθανε εκεί κατά τη διάρκεια της βασιλείας του αυτοκράτορα Τρώου. (μ.Χ. 98-117)

B. Ημερομηνία και Τόπος Συγγραφής.

1. Το βιβλίο γράφτηκε στα ώριμα χρόνια του Ιωάννη -πιθανότατα το 95 μ.Χ.
2. Οι περισσότεροι μελετητές πιστεύουν ότι γράφτηκε στην Έφεσο.
3. Το παλαιότερο θραύσμα βιβλίου της Καινής Διαθήκης που έχουμε στην κατοχή μας είναι ένα κομμάτι παπύρου με πέντε στίχους από τον Ιωάννη 18.
ένα. Αναγνωρίζεται ως P52, στεγάζεται στο Μάντσεστερ της Αγγλίας.
σι. Αυτό το κομμάτι παπύρου χρονολογείται από το 125-150 μ.Χ., παρέχοντας στοιχεία ότι το ευαγγέλιο κυκλοφορούσε λίγο μετά την παραγωγή του.

II. Το κύριο μήνυμα του βιβλίου.

A. Δηλώσαμε νωρίτερα ότι ο Ιωάννης δηλώνει ξεκάθαρα τον σκοπό του

βιβλίου του Ιωάννη. (Ιωάννης 21:30)

B. Με αυτόν τον σκοπό, το κύριο μήνυμα του βιβλίου είναι ότι ο Ιησούς σας φέρνει ζωή.

1. Το βιβλίο ξεκινά με την επιβεβαίωση ότι εγγενής στον Ιησού είναι αυτή η νέα ζωή. (Ιωάννης 1:14)
2. Το μήνυμα ηχεί ξεκάθαρα σε όλο το βιβλίο. (Ιωάννης 3:3-16· 5:26-11:25 και 14:6)

III Περίγραμμα του Βιβλίου

A. Ο πρόλογος. (Ιωάννης 1:1-18)

B. Θεωρήσεις των Αξιώσεων του Ιησού. (Ιωάννης 1:19-4:54)

1. Καταγράφεται η μαρτυρία του Ιωάννη του Προδρόμου. (1:19-28)
2. Ο Ιωάννης ο Βαπτιστής συναντά τον Ιησού. (1:29-34)
3. Ο Ιησούς καλεί τους πρώτους μαθητές Του. (1:35-51)
4. Ο Ιησούς παρευρίσκεται στο γαμήλιο γλέντι στην Κανά και μετατρέπει το νερό σε κρασί. (2:1-11)
5. Ο Ιησούς παρακολουθεί το Πάσχα στην Ιερουσαλήμ και καθαρίζει το ναό. (2:12-25)
6. Ο Νικόδημος επισκέπτεται τον Ιησού. (3:1-21)
7. Δίνεται περαιτέρω μαρτυρία από τον Ιωάννη τον Βαπτιστή. (3:22-36)
8. Ο Ιησούς συνομιλεί με μια Σαμαρείτιδα. (4:1-26)
9. Πολλοί Σαμαρείτες πιστεύουν στον Ιησού. (4:27-42)
10. Ο Ιησούς θεραπεύει τον γιο του Ευγενή. (4:43-54)

Γ. Διαμάχη και σύγκρουση με τους Εβραίους. (Ιωάννης 5:1 -11:53)

1. Υπάρχει αντίθεση στο να θεραπεύει ο Ιησούς έναν κουτσό άνδρα στην Ιερουσαλήμ. (5:1-47)
2. Ο Ιησούς ταΐζει το πλήθος. (6:1-15)
3. Περπατά στη Θάλασσα της Γαλιλαίας. (6:16-21)
4. Οι ισχυρισμοί του Ιησού γυρίζουν πίσω μεγάλο μέρος του πλήθους. (6:22-71)
5. Οι αδελφοί του Ιησού δεν πιστεύουν σε Αυτόν. (7:1-9)
6. Ο Κύριος πηγαίνει στην Ιερουσαλήμ για την εορτή των Σκηνών. (7:10-13)
7. Ο Ιησούς διδάσκει στο Ναό. (7:14-44)
8. Οι Εβραίοι επιδιώκουν να ξεγελάσουν τον Ιησού σε μια υπόθεση που αφορά μια γυναίκα που πιάστηκε σε μοιχεία. (8:1-11)

9. Ο Ιησούς απευθύνεται στους Φαρισαίους. (8:12-30)
10. Ο Ιησούς απευθύνεται σε πιστούς Εβραίους. (8:31-50)
11. Ο Ιησούς θεραπεύει τον άνθρωπο που γεννήθηκε τυφλός. (8:12-30)
12. Ο Ιησούς κάνει μια ομιλία για τον Καλό Ποιμένα. (10:1-18)
13. Ο Ιησούς κάνει μια ομιλία στη Στοά του Σολομώντα. (10:12-39)
14. Πολλοί πιστεύουν σ' Αυτόν. (10:40-42)
15. Ο Ιησούς ανασταίνει τον Λάζαρο από τους νεκρούς. (11:1-44)
16. Μερικοί Εβραίοι αρχίζουν να σχεδιάζουν τον θάνατο του Ιησού. (11:45-53)

Δ. Κρίσεις για τους ισχυρισμούς του Ιησού. (Ιωάννης 11:54-12:36)

1. Οι αρχιερείς διατάζουν να αρπάξουν τον Ιησού. (11:54-57)
2. Ο Ιησούς έρχεται στο σπίτι του Λαζάρου. (12:1-11)
3. Ο Ιησούς εισέρχεται στην Ιερουσαλήμ προς έπαινο του πλήθους. (12:12-19)
4. Ήρθε η ώρα. (12:20-36)

Ε. Η Διάσκεψη με τους Μαθητές. (Ιωάννης 12:37 -17:26)

1. Η απιστία προφητεύεται και εκπληρώνεται. (12:37-50)
2. Ο Ιησούς τρώει τον Μυστικό Δείπνο με τους αποστόλους. (13:1 - 14:31)
3. Ο Ιησούς είναι το αληθινό αμπέλι. (15:1-8)
4. Ο Ιησούς διατάζει και δείχνει αγάπη. (15:9-27)
5. Ο Ιησούς θα στείλει το Άγιο Πνεύμα. (16:1-16)
6. Ο Ιησούς μιλά ξεκάθαρα για τον θάνατό Του. (16:17-33)
7. Ο Ιησούς προσφέρει μια προσευχή για τον εαυτό Του, τους αποστόλους και όλους τους πιστούς. (17:1-26)

ΣΤ. Η σύλληψη, η σταύρωση και η ανάσταση. (Ιωάννης 18:1-20:31)

1. Ο Ιησούς πιάνεται στον κήπο. (18:1-11)
2. Ο Ιησούς οδηγείται ενώπιον του αρχιερέα. (18:12-14)
3. Ο Πέτρος αρνείται τον Χριστό. (18:15-18)
4. Ο Ιησούς οδηγείται στο Πραιτώριο του Πιλάτου. (18:28-40)
5. Ο Πιλάτος επιδιώκει να απελευθερώσει τον Ιησού. (19:1-12)
6. Ο Πιλάτος καταδικάζει τον Ιησού σε θάνατο. (19:13-16)
7. Ο Ιησούς σταυρώνεται στο Γολγοθά. (19:17-37)
8. Ο Ιησούς θάβεται από τον Ιωσήφ και τον Νικόδημο. (19:38-42)
9. Ο τάφος βρίσκεται άδειος. (20:1-10)
10. Ο Ιησούς εμφανίζεται στη Μαρία τη Μαγδαληνή. (20:11-18)

11. Εμφανίζεται στους μαθητές. (20:19-23)
12. Τους εμφανίζεται ξανά περίπου μια εβδομάδα αργότερα. (20:24-29)
13. Ο Ιωάννης μας λέει τον σκοπό των σημείων. (20:30-31)

Z. Επίλογος.

1. Ο Ιησούς εκδηλώνεται στους μαθητές στη Γαλιλαία. (21:1-25)
2. Ο Ιησούς ρωτά τον Πέτρο, "Μ' αγαπάς;" (21:1 -14)
3. Συμπέρασμα. (21:15-16)

IV. Βασικά Θέματα του Βιβλίου

A. Ο Λόγος. (ελληνικά λογότυπα):

1. Στον πρόλόγό του, ο Ιωάννης χρησιμοποιεί ένα μοτίβο για να προσδιορίσει τον Ιησού που θα καταγραφόταν με τον Εβραίο και τον Έλληνα.
  - ένα. Για τον Εβραίο ο λόγος ήταν η δημιουργική δύναμη του Θεού (Γένεση 1:3), έδωσε ζωή (Ησαΐας 55:13) και εκπλήρωσε τον θεϊκό σκοπό σε όλα τα πράγματα. (Ησαΐας 55:11)
  - σι. Για τον Έλληνα, ο λόγος τροφοδότησε το σύμπαν με τάξη και αρμονία. (π.χ. Ηράκλειτος)
2. Ο Ιωάννης μας λέει ότι ο Λόγος έχει έρθει στη σάρκα. (Ιωάννης 1:14)
  - ένα. Για τον Εβραίο, αυτό σήμαινε ότι ο Ιησούς ήταν η απόλυτη δύναμη και ζωή.
  - σι. Για τον Έλληνα, σήμαινε ότι ο Ιησούς ήταν η πηγή του λογικού, ισχυρού και υπερβατικού νοήματος της ζωής.
3. Ο Ιωάννης ξεκινά το ευαγγέλιό του με μια επιβεβαίωση ότι ο Ιησούς είναι θεϊκός - η λογική, παντοδύναμη, δημιουργική, συνεκτική δύναμη του σύμπαντος.

B. Τα «σημεία» του Ιησού.

1. Η Καινή Διαθήκη χρησιμοποιεί διάφορους όρους για να αναφέρεται στα θαύματα.
  - ένα. Miracle – dunamis: ένα πανίσχυρο έργο/μια μεγάλη έκθεση δύναμης. (πρβλ. Πράξεις 19:11)
  - σι. Εργασία - έργο: πράξη που κάνει καλό τον λόγο. (πρβλ. Ιωάννης 14:11)
  - ντο. Wonder - teras: ένα θαύμα/κάτι που εκπλήσσει, ξαφνιάζει ή μαγεύει. (πρβλ. Πράξεις 2:22)
  - ρε. Σημάδι - σημείο βεβαίωση γνησιότητας / επιβεβαιωτική πράξη. (πρβλ. Ιωάννης 2:23· 3:2· 4:54· 6:2, 14, κ.λπ.)

2. Ο Ιωάννης χρησιμοποιεί τον τελευταίο από αυτούς τους τέσσερις όρους σκόπιμα.
  - ένα. Ο Ιωάννης είδε τα θαύματα του Ιησού όχι απλώς ως φοβερές πράξεις που αψηφούσαν τον φυσικό νόμο ή θαύματα για να ζαλίζουν το κοινό.
  - σι. Ο Ιωάννης παρουσιάζει τα θαύματα του Ιησού ως σημεία - βεβαιώσεις της γνησιότητας των ισχυρισμών Του ότι είναι ο Μεσσίας και ο Υιός του Θεού. (Ιωάννης 5:36· 7:31)
3. Τα θαύματα του Ιησού είναι απαραίτητα για το ποιος ήταν και τι κατάφερε.
  - ένα. Κατά τη διάρκεια των ετών, πολλοί προσπάθησαν να αποδεχτούν έναν ιστορικό Ιησού, ενώ απέρριψαν την πραγματικότητα των θαυμάτων Του.
  - σι. Η απόρριψη των θαυμάτων είναι βασικά ένα φιλοσοφικό πρόβλημα.
  - ντο. Εάν ένα άτομο πιστεύει σε έναν παντοδύναμο, παντογνώστη Θεό, η πραγματικότητα των θαυμάτων αποδεικνύει την ύπαρξή Του και επιφέρει τους σκοπούς Του.

Γ. Η συνομιλία του Ιησού με τον Νικόδημο και η νέα γέννηση.

1. Ο Νικόδημος, ένας Εβραίος ηγέτης, ήρθε στον Ιησού τη νύχτα.
2. Ήταν περίεργος για τη διδασκαλία αυτού του ανθρώπου.
3. Ο Ιησούς του είπε, «αν δεν γεννηθεί άνθρωπος από νερό και Πνεύμα, δεν μπορεί να εισέλθει στη βασιλεία του Θεού».
  - ένα. Το "γεννημένος από το νερό" είναι σίγουρα μια αναφορά στη γέννηση μιας πνευματικής ζωής με το βάπτισμα.¹¹
  - σι. Η πραγματική δύναμη της αναγέννησης και της αναγέννησης προέρχεται από το Άγιο Πνεύμα του Θεού. (πρβλ. Τίτο 3:5· Ρωμαίους 8:11)
4. Η δύναμη και η αποτελεσματικότητα του βαπτίσματος δεν είναι στη διαχείρισή του (Α' Κορινθίους 1:17) ή στο νερό (Α' Πέτρου 3:21). Η αποτελεσματικότητά του έγκειται στη συγχωρητική δύναμη του Θεού (Πράξεις 2:38), στην εμπιστοσύνη στον Ιησού και στην υπάκουη πίστη του αποκριόμενου. (Α Πέτρου 3:21· Ρωμαίους 6:3-5)

ΠΡΑΞΕΙΣ

Εισαγωγή: Το βιβλίο των Πράξεων των Αποστόλων είναι η μόνη ιστορική καταγραφή της γέννησης και των πρώτων ημερών μετά την ίδρυση της εκκλησίας Του από τον Χριστό.¹² Οι Πράξεις, λοιπόν, είναι ένα βιβλίο ιστορίας. Χωρίς αυτό το ιστορικό αρχείο, λίγα θα ήταν γνωστά για την επέκταση της εκκλησίας. Ο πρωταρχικός σκοπός του συγγραφέα ήταν να δώσει μια λεπτομερή περιγραφή του πώς οι άντρες και οι γυναίκες μεταστράφηκαν στον Χριστό και πώς φυτεύτηκαν εκκλησίες σε όλο τον ρωμαϊκό κόσμο.

Όνομα- Από την εποχή των Εβδομήκοντα, το βιβλίο αυτό ονομάζεται Πράξεις των Αποστόλων.

Συγγραφέας- Εσωτερικά και εξωτερικά στοιχεία δείχνουν ότι ο Λουκάς είναι ο εμπνευσμένος από το πνεύμα συγγραφέας των Πράξεων.

1. Εσωτερικά στοιχεία βρίσκονται σε μεγάλο βαθμό στις ενότητες «εμείς» του βιβλίου. (Πράξεις 16:10-17· 20:6-21:18· 27:1-28:16)- βλέπε σημειώσεις για τον Λουκά.
ένα. Κατά τη σύνταξη μιας λίστας με τους συντρόφους του Παύλου από τη χρονική περίοδο που καλύπτεται από τις ενότητες «εμείς», εντοπίζονται συνολικά δεκαεπτά άτομα.
σι. Μέσα από μια διαδικασία αποβολής, η λίστα μειώνεται στον Λουκ.
2. Είναι η ομόφωνη μαρτυρία της εκκλησιαστικής παράδοσης ότι ο Λουκάς έγραψε το βιβλίο των Πράξεων των Αποστόλων. (π.χ. Κλήμης Αλεξανδρείας, Τερτυλλιανός, Ειρηναίος κ.λπ.)

Σκοπός- Τουλάχιστον τρεις σκοποί φαίνεται να προκύπτουν ξεκάθαρα για τη σύνθεση των Πράξεων.

1. Ο πρώτος σκοπός ήταν να ολοκληρωθεί αυτό που ξεκίνησε ο Λουκάς στο ευαγγέλιό του.
ένα. Ο Λουκάς και οι Πράξεις είναι δύο μέρη ενός συνόλου.
σι. Στον τόμο Α (Λουκάς), ο Λουκάς αφηγήθηκε τα λόγια και τα έργα του Χριστού. Στον τόμο Β' (Πράξεις) είτε την ιστορία των λόγων και των έργων του Χριστού που έγιναν μέσω των αποστόλων Του.
2. Ένας δεύτερος σκοπός της συγγραφής των Πράξεων ήταν να δοθεί γραπτή υπεράσπιση του Χριστιανισμού.
3. Ένας τρίτος σκοπός στη συγγραφή των Πράξεων ήταν να παράσχει σταθερότητα στη νέα πίστη.

I. Ιστορικό του Βιβλίου

A. Πότε γράφτηκαν οι Πράξεις;

1. Το βιβλίο των Πράξεων τελειώνει απότομα με τη φυλάκιση του Παύλου στη Ρώμη.
2. Η πιο πιθανή εξήγηση για να αφήσει τον αναγνώστη σε αγωνία είναι ότι το αποτέλεσμα της προσφυγής του Παύλου δεν είχε ακόμη αποφασιστεί όταν γραφόταν το βιβλίο.
3. Γνωρίζουμε ότι ο Παύλος και οι συνεργάτες του έφτασαν στη Ρώμη το 60 μ.Χ. και έμειναν εκεί δύο ολόκληρα χρόνια πριν πάνε σε δίκη. (Πράξεις 28:30)
4. Επομένως, οι Πράξεις πρέπει να γράφτηκαν στις αρχές του 62 μ.Χ.
5. Σημείωση: Οι Πράξεις δεν κάνουν καμία αναφορά στη δίωξη που θα ασκούσε ο Νέρων στους Χριστιανούς το 64 μ.Χ.

ΣΙ. Πού γράφτηκαν οι Πράξεις; – Εφόσον ο Λουκάς ήταν μαζί με τον Παύλο στη Ρώμη εκείνη την εποχή, είναι λογικό ότι η Ρώμη ήταν ο τόπος συγγραφής.

II. Κύριο μήνυμα του βιβλίου.

A. Το κύριο μήνυμα του βιβλίου βρίσκεται στις Πράξεις 1:8 «θα λάβετε δύναμη όταν το Άγιο Πνεύμα έρθει επάνω σας. και θα είστε μάρτυρές μου στην Ιερουσαλήμ, και σε όλη την Ιουδαία και τη Σαμάρεια, και μέχρι τα πέρατα της γης».¹³

B. Ο Λουκάς εντοπίζει το πρότυπο της διάδοσης του ευαγγελίου:

1. Το ευαγγέλιο κηρύσσεται στην Ιερουσαλήμ. (Πράξεις 2:1 - 8:3)
2. Το ευαγγέλιο μεταφέρεται στην Ιουδαία και τη Σαμάρεια. (Πράξεις 8:4-11:18)
3. Το ευαγγέλιο εξαπλώνεται στα απώτατα μέρη του κόσμου. (Πράξεις 11:19 -28:31)

III. Περίγραμμα του βιβλίου.

A. Η πρώτημη εξάπλωση της Εκκλησίας στην Ιερουσαλήμ. (Πράξεις 1:1-7:60)

1. Ο Ιησούς ανεβαίνει στον ουρανό. (1:1-11)
2. Ο Ματίας επιλέγεται για να αντικαταστήσει τον Ιούδα. (1:12-26)
3. Το Άγιο Πνεύμα έρχεται στους αποστόλους την Πεντηκοστή. (1-13)
4. Ο Πέτρος κηρύττει ότι τον Ιησού που σταύρωσαν ο Θεός έκανε Κύριο

και Χριστό. (2:14-36)¹⁴

5. Η εκκλησία αρχίζει. (2:37-47)

6. Αρχίζει η διώξη. (3:1-4:31)

7. Οι πιστοί μοιράζονται γενναιόδωρα μεταξύ τους. (4:32-37)

8. Ο Ανανίας και η Σαπφείρα σκοτώνονται επειδή είπαν ψέματα στον Θεό. (:1-11)

9. Ένα δεύτερο κύμα διώξεων ξεσπά. (5:12-42)

10. Γίνεται πρόνοια για παραμελημένες Ελληνίδες χήρες. (6:1-7)

11. Ο Στέφανος συλλαμβάνεται (Πράξεις 6:8-15), κηρύττει (7:1 -53) και λιθοβολείται. (7:54-60)

B. Η Εκκλησία απλώνεται στη Σαμάρεια. (Πράξεις 8:1 -9:31)

1. Με αυξανόμενους διωγμούς, η εκκλησία σκορπίζεται σε όλη την Ιουδαία και τη Σαμάρεια. (8:1-4)

2. Ο Φίλιππος κηρύττει στη Σαμάρεια. (8:5-8)

3. Ο Σίμων ο μάγος «προσηλυτίζεται» και αναζητά θαυματουργή δύναμη. (8:9-25)

4. Ο Φίλιππος προσηλυτίζει έναν Αιθίοπα. (8:26-40)

5. Δίνεται η αφήγηση της μεταστροφής του Σαούλ. (9:1-31)

Γ. Η Εκκλησία εξαπλώνεται στη Φοινίκη, την Κύπρο και την Αντιόχεια. (Πράξεις 9:32-12:25)

1. Ο Πέτρος ανασταίνει τη Δόρκα από τους νεκρούς. (9:32-43)

2. Ο Θεός χρησιμοποιεί τον Πέτρο για να μεταφέρει το ευαγγέλιο στον Εθνικό Κορνήλιο. (10:1-48)

3. Ο Πέτρος εξηγεί τις πράξεις του στους Εβραίους Χριστιανούς στην Ιουδαία. (11:1-18)

4. Μια εκκλησία των Εθνών ξεκινά στην Αντιόχεια. (11:19-30)

5. Ο Πέτρος φυλακίζεται από τον Ηρώδη και αφήνεται ελεύθερος από τον Θεό. (12:1-19)

6. Ο Ηρώδης πεθαίνει. (12:20-25)

Δ. Η επέκταση της Εκκλησίας από την Αντιόχεια στη Γαλατία. (13:1-5:35)

1. Ο Παύλος κάνει το πρώτο του ιεραποστολικό ταξίδι. (13:1-14:28)

2. Γίνεται σύνοδος στην Ιερουσαλήμ για να καθορίσει τη συμπεριφορά των Εθνικών Χριστιανών. (15:1-35)

Ε. Η επέκταση της Εκκλησίας στη Μακεδονία. (Πράξεις 15:36-21:16)

1. Καταγράφεται το δεύτερο ιεραποστολικό ταξίδι του Παύλου. (15:36-18:22)

2. Καταγράφεται το τρίτο ιεραποστολικό ταξίδι του Παύλου. (18:23-21:16)

ΣΤ. Τα χρόνια της φυλάκισης του Παύλου. (Πράξεις 21:17-28:31)

1. Στην Ιερουσαλήμ. (21:17-23:35)
2. Στην Καισάρεια. (24:1-26:32)
3. Το ταξίδι στη Ρώμη. (27:1-28:15)
4. Στη Ρώμη. (28:16-31)

IV. Βασικά θέματα του βιβλίου.

A. Η ανάπτυξη της πρώιμης Εκκλησίας.

1. Τις πρώτες μέρες, το κήρυγμα του Ευαγγελίου παρέμεινε στην Ιερουσαλήμ.
2. Ο διωγμός των Χριστιανών που ακολούθησε τον λιθοβολισμό του Στεφάνου οδήγησε στον ευαγγελισμό της ευρύτερης περιοχής της Ιουδαίας και της Σαμάρειας. (Πράξεις 8:1 επ.)
ένα. Ο Φίλιππος κήρυξε στη Σαμάρεια. (Πράξεις 8:4-25)
σι. Προσηλυτίστηκε Αιθίοπας. (Πράξεις 8:26-39)
ντο. Ο Φίλιππος κήρυξε στην πόλη των Εθνών της Καισάρειας. (Πράξεις 8:40)
3. Μετά από περίπου μια δεκαετία, η πρώτη καταγραφή της μεταστροφής των Εθνών περιγράφεται λεπτομερώς στη συνάντηση του Πέτρου με τον Κορνήλιο. (Πράξεις 10)
ένα. Δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι εγείρονται αντιρρήσεις. (Πράξεις 11:1-3)
σι. Ωστόσο, το δικαίωμα των Εθνών να ακούσουν το ευαγγέλιο επιβεβαιώθηκε. (Πράξεις 11:4-8)
4. Περίπου την εποχή που ο Κορνήλιος μεταστράφηκε (περίπου το 40 μ.Χ.) το ευαγγέλιο ήρθε στην Αντιόχεια. (Πράξεις 11:19-30)

B. Ο άνθρωπος Παύλος.

1. Η επίδραση του Ιουδαϊσμού στον Παύλο.
ένα. Ο Παύλος ήταν Εβραίος πατριώτης. (πρβλ. Ρωμαίους 3:1· 9:1-3)
σι. Ήταν «Φαρισαίος των Φαρισαίων». (Πράξεις 23:6· Φιλιπησίους 3:5)
ντο. Ο Παύλος ήταν λοιπόν σπουδαίος μελετητής της Παλαιάς Διαθήκης. (22:3)
2. Η επίδραση του ελληνισμού στον Παύλο.
ένα. Ο Παύλος καταγόταν από την Ταρσό, την πρωτεύουσα της

ρωμαϊκής επαρχίας Celicia.

[1] Η Ταρσός ιδρύθηκε ως ελληνική πόλη-κράτος το 171 π.Χ. από τον Αντίοχο Επιφάνεια.

[2] Τα στοιχεία δείχνουν το γεγονός ότι οι Εβραίοι εγκαταστάθηκαν στην Ταρσό από την ίδρυση της πόλης και τους δόθηκαν δικαιώματα ως πολίτες. (π.χ. Πράξεις 21:39)

[3] Η Ταρσός ήταν επίσης έδρα μάθησης, έχοντας εκεί πανεπιστήμιο. Ως Εβραίος στον ελληνιστικό κόσμο, ο Παύλος πρέπει να γνώριζε καλά τους μυθολογικούς θεούς και τις μυστηριώδεις θρησκείες.

3. Η προσωπική ζωή του Παύλου.

ένα. Σαούλ ήταν το εβραϊκό του όνομα. Παύλος ήταν το λατινικό του όνομα.

σι. Ο Παύλος δεν ήταν παντρεμένος. (πρβλ. Α' Κορινθίους 7:8)

[1] Μπορεί να μην παντρεύτηκε ποτέ.

[2] Μερικοί μελετητές έχουν υποθέσει ότι η γυναίκα του πέθανε ή ίσως τον άφησε όταν πίστεψε στον Χριστό.

ντο. Ο Θεός χρησιμοποίησε το ζήλο διωγμό της εκκλησίας από τον Παύλο (Σαούλ) για να τονώσει την ανάπτυξή της. (Πράξεις 8:1-4)

ρε. Η μεταστροφή του (πρβλ. Πράξεις 9:22-26) είναι ένα από τα μεγάλα απολογητικά (άμυνα) της χριστιανικής πίστης.

Γ. Οι Κεντρικές Προσωπικότητες των Πράξεων - Πέτρος και Παύλος.

1. Ο Λουκάς χωρίζει την ύλη του βιβλίου αναλογικά γύρω από τα δύο βασικοί ηγέτες της πρώτης εκκλησίας.

ένα. Ο Πέτρος, απόστολος της περιτομής, είναι η κύρια μορφή των πρώτων 12 κεφαλαίων.

σι. Ο Παύλος, απόστολος της μη περιτομής, είναι το επίκεντρο των υπολοίπων.

2. Ο Λουκάς όχι μόνο δίνει στους άνδρες ίσο χώρο, αλλά σημειώνει πώς οι θαυματουργές τους πράξεις είναι παράλληλες:

ένα. Η θεραπεία των κουτσών ανδρών. (Πράξεις 3:22 επ. 14:8 επ.)

σι. Θαύματα της ζημιάς. (Πράξεις 5:1 επ. 13:6 επ.)

ντο. Θεραπείες με δευτερεύοντα μέσα. (Πράξεις 5:15· 19:12)

ρε. Διώχνοντας τους δαίμονες. (Πράξεις 5:16· 16:18)

μι. Αντιμετώπιση μάγων. (Πράξεις 8:18 επ. 13:6 επ.)

φά. Ανάσταση νεκρών. (Πράξεις 9:36 επ. 20:9 επ.)

Δ. Οι ιεραποστολικές περιόδους του Παύλου.

1. Η εκκλησία στην Αντιόχεια προφανώς ιδρύθηκε από φυγάδες από τον

- διωγμό του Σαούλ στην Ιερουσαλήμ. (Πράξεις 11:19)
ένα. Οι εθνικοί έγιναν χριστιανοί εδώ. (Πράξεις 11:19-21)
σι. Η εκκλησία της Ιερουσαλήμ έστειλε τον Βαρνάβα να εξετάσει αυτή την κατάσταση. (Πράξεις 11:22-24)
2. Κατά ειρωνικό τρόπο, ο Βαρνάβας ζήτησε τη βοήθεια του Σαούλ για την οικοδόμηση της εκκλησίας στην Αντιόχεια. (Πράξεις 11:25)
ένα. Ο Βαρνάβας είχε ήδη εγγυηθεί για την ακεραιότητα της μεταστροφής του Παύλου. (Πράξεις 9:26-27)
σι. Τώρα είδε ένα μέρος για το μοναδικό υπόβαθρο και την εκπαίδευση του Σαούλ.
3. Καθώς η εκκλησία μεγάλωνε εκεί, χορηγήθηκαν τρεις μεγάλες ιεραποστολικές περιοδείες από την Αντιόχεια.
ένα. Η πρώτη περιοδεία (Πράξεις 12:25 -14:28) έλαβε χώρα μεταξύ 46-47 μ.Χ. και ακολούθησε μια διάσκεψη στην Ιερουσαλήμ που συζητούσε το θέμα της αποδοχής των Εθνών στην εκκλησία. (Πράξεις 15:1-35)
σι. Το δεύτερο ιεραποστολικό ταξίδι ξεκίνησε περίπου. 48 μ.Χ. και επεκτάθηκε στα τέλη του 51 ή στις αρχές του 52. (Πράξεις 15:36 - 18:22) Το ευαγγέλιο μεταφέρθηκε στην Ευρώπη.
ντο. Η τρίτη περιοδεία ξεκίνησε το 52 μ.Χ. και τελείωσε με τη σύλληψη του Παύλου στην Ιερουσαλήμ το 57 μ.Χ. (Πράξεις 18:23 - 21:16) Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, ο Παύλος έμεινε στην Έφεσο 2 έως 3 χρόνια.
4. Μετά από αυτά τα ταξίδια, οι Πράξεις μας λένε ότι ο Παύλος πέρασε χρόνο ως φυλακισμένος στην Ιερουσαλήμ, την Καισάρεια και τη Ρώμη.
5. Η παράδοση αναφέρεται σε ένα τέταρτο ιεραποστολικό ταξίδι στη Δύση (πιθανώς στην Ισπανία) μετά την απελευθέρωσή του από τον πρώτο του περιορισμό στη Ρώμη.

ΡΩΜΑΙΟΙ

Εισαγωγή: Η επιστολή του Παύλου προς τους Ρωμαίους συγκαταλέγεται στα πιο σημαντικά λογοτεχνικά κομμάτια στην ιστορία του δυτικού ανθρώπου. Αν και ο Παύλος πιθανότατα θα εκπλαγούσε αν άκουγε μια τέτοια δήλωση, ποτέ δεν θα αμφισβητούσε τη δύναμη του μηνύματος που περιέχει η επιστολή. Σε αυτό, ο απόστολος δίνει την πιο συναρπαστική ομιλία στη Γραφή σχετικά με τη σωτήρια δύναμη του ευαγγελίου.

Συγγραφέας-Παύλος, ο απόστολος. (Ρωμαίους 1:1)

Τόπος συγγραφής-Κόρινθος; όπως φαίνεται από τους χαιρετισμούς του Γάιου, ο οποίος ζούσε στην Κόρινθο (Ρωμαίους 16:23· Α' Κορινθίους 1:14), και του Εραστού, ο οποίος είχε εγκατασταθεί εκεί (Ρωμαίους 16:23· Β' Τιμόθεο 4:20). Επίσης, η Φοίβη, που προφανώς συνόδευε τον Παύλο (Ρωμαίους 16:1-2), ήταν από την εκκλησία της Κενχρέας, ένα «προάστιο» της Κόρινθου.

Ωρα συγγραφής- 57-58 μ.Χ. ενώ βρισκόταν στο τρίτο του ταξίδι (Πράξεις 20:13), λίγο πριν την άφιξη του στην Ιερουσαλήμ με τη συλλογή για τους άπορους χριστιανούς εκεί. (Ρωμαίους 15:25-26· Πράξεις 20:16· 24:17)

Οι Επιστολές (Επιστολές) ως Λογοτεχνική Μορφή

1. Οι επιστολές της Καινής Διαθήκης είναι τα 21 βιβλία από τους Ρωμαίους μέχρι τον Ιούδα. Ο απόστολος Παύλος προσδιορίζεται ως ο συγγραφέας των 13 από αυτούς (Ρωμαίους μέσω Φιλήμονος).
2. Τα γράμματα ήταν μια κοινή λογοτεχνική μορφή την εποχή του Παύλου. Η φόρμα επιστολής χρησιμοποιήθηκε για σκοπούς μεγαλύτερους από την απλή επικοινωνία.
ένα. Οι επιστολές του Παύλου σχεδιάστηκαν για να διαβάζονται δυνατά στις εκκλησίες. (Α' Θεσσαλονικείς 5:27· Κολοσσαείς 4:16)
Είναι σαφές ότι οι επιστολές είχαν σκοπό να ωφεληθούν περισσότερο από τους κύριους αποδέκτες.
σι. Στις επιστολές δίνονται πληρέστερα η τάξη, η θέση, τα προνόμια και τα καθήκοντα της εκκλησίας. Η εκκλησία ως σώμα του Χριστού, αποκαλύπτεται το «μυστήριο, το οποίο επί αιώνες έμεινε κρυμμένο στον Θεό (Εφεσίους 3:9).
3. Ένας βολικός τρόπος για να ομαδοποιήσετε τις επιστολές του Παύλου είναι ο εξής:
ένα. Επιστολές προς εκκλησίες που γράφτηκαν κατά τις ιεραποστολικές περιοδείες: Α' & Β' Θεσσαλονικείς, Γαλάτες, Α' & Β' Κορινθίους και Ρωμαίους.
σι. Επιστολές που γράφτηκαν ενώ ήταν αιχμάλωτος στη Ρώμη (μ.Χ. 60-62): Εφέσιοι, Φιλιπείς, Κολοσσαείς και Φιλήμων.
ντο. Επιστολές μετά την πρώτη ρωμαϊκή φυλάκιση: Α' & Β' Τιμόθεος και Τίτος.

I. Ιστορικό του Βιβλίου των Ρωμαίων.

A. Ρώμη

1. Οι απαρχές της πόλης της Ρώμης χάνονται στο μύθο. Η ιστορία ήταν ότι είχε πάρει το όνομά του από τον ιδρυτή του, Ρωμόλο, του οποίου οι πρόγονοι είχαν γλιτώσει από την ελληνική καταστροφή της Τροίας. Η ημερομηνία λέγεται ότι ήταν το 753 π.Χ. Αυτή ήταν η χρονιά από την οποία οι μεταγενέστεροι Ρωμαίοι μέτρησαν την αρχή της ιστορίας τους.
2. Για αιώνες η Ρώμη ήταν μια μικρή και μαχόμενη πόλη-κράτος. Μετά από περιόδους διαμάχης, φτώχειας και πολέμου, η Ρώμη κέρδισε σιγά σιγά έδαφος και μέχρι το 275 π.Χ., έλεγχε όλη την Ιταλία.
3. Τον πρώτο αιώνα μ.Χ. η Ρώμη ήταν η πρωτεύουσα της αυτοκρατορίας και η μεγαλύτερη και πιο σημαντική πόλη του κόσμου, με πληθυσμό περίπου δύο έως τέσσερα εκατομμύρια ψυχές.
ένα. Υπήρχαν περισσότεροι σκλάβοι παρά ελεύθεροι στη Ρώμη εκείνη την εποχή. Η έντονη αντίθεση του πλούτου και της φτώχειας δεν θα μπορούσε να λείπει από έναν επισκέπτη.
σι. Η ηδονική ζωή (προσωπική ευχαρίστηση ο κύριος στόχος της ζωής) της Ρώμης κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου είναι γνωστή.
ντο. Η Ρώμη ήταν μια πόλη με συγκλονιστική θρησκευτική ποικιλομορφία, που περιλάμβανε κάθε είδους ανατολικό μυστικισμό, αστρολογία, μαγεία και ελληνική μυθολογία. Όταν οι Ρωμαίοι κατέκτησαν τους Έλληνες, κυρίευσαν όλους τους θεούς τους και τους έδωσαν ρωμαϊκά ονόματα (ο Δίας έγινε ο Ρωμαίος θεός Δίας κ.λπ.).
ρε. Αυτό το smorgasbord των «θρησκευτικών» επιλογών δεν ικανοποίησε τον κόσμο. Δεν πρόσφερε πραγματικές απαντήσεις στα προβλήματα του καλού και του κακού, της ζωής και του θανάτου. Η ζωή ήταν αβέβαιη. Αυτοί οι θεοί δεν είχαν καμία δύναμη να σώσουν τις πόλεις τους από ξαφνική καταστροφή. Οι άνθρωποι έψαχναν για σκοπό στη ζωή. Γιατί να ζήσουν καλές ζωές αν οι θεοί δεν μπορούσαν να τους αποδώσουν δικαιοσύνη;
μι. Μια μεγάλη εβραϊκή αποικία ήταν εκεί. Η Ρώμη είχε συχνά προστατεύσει τους Εβραίους στο παρελθόν. Ο Παύλος ήταν και Εβραίος και Ρωμαίος πολίτης, και φυσικά στρεφόταν στη Ρώμη για δικαιοσύνη και προστασία. Η Ρώμη είχε παράσχει την ειρήνη και την ελευθερία να ταξιδεύουν και να διαδίδουν το ευαγγέλιο. Όταν ο Παύλος φέρθηκε άδικα, χρησιμοποίησε το δικαίωμά του ως Ρωμαίος για να προσφύγει στον Αυτοκράτορα. (Ο Παύλος μπορεί να μην ήξερε τότε τι κακός άνθρωπος γινόταν ο Νέρων.)

B. Η εκκλησία στη Ρώμη.

1. Τίποτα δεν αποκαλύπτεται στην Καινή Διαθήκη σχετικά με την έναρξη της εκκλησίας στη Ρώμη.
ένα. Είναι πιθανό ότι οι επισκέπτες στην Ιερουσαλήμ την ημέρα της Πεντηκοστής ήταν μεταξύ των 3000 που σώθηκαν (Πράξεις 2:10) και αργότερα πήραν το ευαγγέλιο μαζί τους πίσω στο σπίτι τους.
σι. Ή θα μπορούσε να είναι ότι μεταξύ εκείνων που διασκορπίστηκαν μετά το θάνατο του Στέφανου ήταν κάποιοι που πήγαν στη Ρώμη και κήρυξαν το ευαγγέλιο εκεί. (Πράξεις 8:1-4)
2. Το πρώτο που διαβάζουμε για τους Χριστιανούς στη Ρώμη είναι πιθανώς αυτό του Ακύλα και της Πρίσκιλλας μαζί με όλους τους Εβραίους που εκδιώχθηκαν από τη Ρώμη από τον Κλαύδιο και βρέθηκαν από τον Παύλο στην Κόρινθο κατά το δεύτερο ταξίδι του. (Πράξεις 18:1-2) Αφού ταξιδέψουμε με τον Παύλο στην Έφεσο και δουλέψουμε με την εκκλησία εκεί (Πράξεις 18:18-19, 24-26· Α Κορινθίους 16:19), τους βρίσκουμε πίσω στη Ρώμη και φιλοξενούμε μια εκκλησία στην το σπίτι τους. (Ρωμαίους 16:3-5)
3. Από τους χαιρετισμούς που έδωσε ο Παύλος στο κεφάλαιο δέκατο έκτο, φαίνεται ότι υπήρχαν Χριστιανοί στη Ρώμη που συναθροίζονταν σε διάφορα σπίτια (Ρωμαίους 16:5, 14-15). Τα ονόματα των ατόμων υποδηλώνουν ότι οι Χριστιανοί ήταν κυρίως Εθνικοί, με μικρότερο αριθμό Εβραίων.
4. Η φήμη των χριστιανών στη Ρώμη ήταν ευρέως διαδεδομένη. Τόσο η πίστη τους (Ρωμαίους 1:8) όσο και η υπακοή τους (Ρωμαίους 16:19) ήταν γνωστές. Για το λόγο αυτό ο Παύλος ήθελε από καιρό να τους δει (Ρωμαίους 15:23), με στόχο να συμμετάσχει στην αμοιβαία οικοδόμησή τους (Ρωμαίους 1:11-12) και να τον βοηθήσουν στο δρόμο του προς την Ισπανία. (Ρωμαίους 15:22-24)

Γ. Σκοπός της Επιστολής.

1. Ο εξαπλούμενος καρκίνος των «Ιουδαϊστών δασκάλων» που είχε αναστατώσει τις εκκλησίες στην Αντιόχεια, την Κόρινθο και τη Γαλατία ήταν πιθανό να φτάσει στη Ρώμη.
2. Για να το αποτρέψει αυτό και για να διαβεβαιώσει ότι η επίσκεψή του στη Ρώμη θα ήταν ευνοϊκή (Ρωμαίους 15:30-33), ο Παύλος γράφει αυτή την επιστολή ΓΙΑ ΝΑ ΔΙΕΥΘΥΝΕΙ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΚΑΙ Η ΦΥΣΗ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ.
3. Κάνοντάς το αυτό, δείχνει πώς το ευαγγέλιο του Χριστού εκπληρώνει

ό,τι λείπει τόσο στον ειδωλολατρικό όσο και στον Ιουδαϊσμό, αντικαθιστώντας έτσι αποτελεσματικά ως θρησκευτικά συστήματα. Μια τέτοια επιστολή θα όπλιζε την εκκλησία της Ρώμης εναντίον εκείνων που θα διαστρέβλωναν το ευαγγέλιο ή θα υπονοούσαν ότι ήταν ανεπαρκές από μόνο του.

4. Η επιστολή θα χρησιμεύει πάντα ως μια θεραπευτική έκθεση των θεμελιωδών θεμελίων της χριστιανικής πίστης.

II. Το Κύριο Μήνυμα της Επιστολής - Ρωμαίους 1:16-17

«Δεν ντρέπομαι για το ευαγγέλιο του Χριστού, γιατί είναι η δύναμη του Θεού για τη σωτηρία καθενός που πιστεύει: για τον Ιουδαίο πρώτα και επίσης για τον Έλληνα. Γιατί στο ευαγγέλιο αποκαλύπτεται μια δικαιοσύνη από τον Θεό, μια δικαιοσύνη δηλαδή με πίστη από τον πρώτο μέχρι τον τελευταίο, όπως είναι γραμμένο: «Ο δίκαιος θα ζήσει με την πίστη».

III. Περίγραμμα της Επιστολής.

A. Εισαγωγή (1:1-17)

1. Προσφώνηση και χαιρετισμός. (1:1-7)
2. Ημέρα των Ευχαριστιών. (1:8-15)
3. Θέμα. (1:16-17)

B. Άνθρωπος υπό την οργή του Θεού. (1:18- 3:20)

1. Ο άδικος Άνθρωπος – Εθνικός. (1:18-32)
ένα. Η γνώση του Θεού είναι δυνατή. (1:18-20)
σι. Ο Θεός δεν το παραδέχτηκε. (1:21-32)
2. Ο αυτοδικαίων άνθρωπος - Εβραίος. (2:1-3:20)
ένα. Αυτοδικαίους κριτικούς. (2:1-29)
σι. Ο νόμος αποκαλύπτει την αποξένωση του ανθρώπου. (3:1-20)

Γ. Η δικαιοσύνη ως δώρο στους αμαρτωλούς. (3:21 5:11)

1. Για όλους όσους πιστεύουν στον Ιησού Χριστό. (3:21-26)
2. Εκτός από το νόμο. (3:27-31)
3. Εκπλήρωση της διαθήκης. (4:1-25)
4. Ειρήνη Συμφιλίωσης. (5:1-11)

Δ. Δημιουργία μιας νέας ανθρωπότητας. (5:12-8:17)

1. Ο Χριστός ως νέος Αδάμ. (5:12-21)
2. Το βάπτισμα ως θάνατος και ανάσταση. (6:1-14)

3. Η νέα ζωή είναι ελευθερία. (6:15-8:17)
 ένα. Ελευθερία από την «Ελευθερία». (6:15-23)
 σι. Ελευθερία από το Δίκαιο. (7:1-12)
 ντο. Ελευθερία από το άγχος. (7:13-25)
 ρε. Ελευθερία στο Πνεύμα. (8:1-17)
- E. Η ελευθερία εξαρτάται από την κυρίαρχη αγάπη του Θεού. (8:18-11:36)
1. Η αγάπη του Θεού είναι κυρίαρχη πάνω στη δημιουργία. (8:18-39)
2. Η αγάπη του Θεού είναι κυρίαρχη στην ιστορία. (9:1-11:36)
 ένα. Η θλίψη του Παύλου για τη δυσπιστία του Ισραήλ. (9:1-5)
 σι. Επιβεβαίωση της δύναμης του λόγου του Θεού. (9:6-26)
 ντο. Δόγμα για το δίκαιο υπόλοιπο. (9:27-11:10)
 ρε. Παγκόσμια ελπίδα. (11:11-36)
- ΣΤ. Η ελευθερία ενεργεί με αγάπη. (12:1-15:13)
1. Προς τον Θεό. (12:1-2)
 2. Προς αδελφούς. (12:3-13)
 3. Απέναντι στους διώκτες. (12:14-21)
 4. Απέναντι στις αρχές. (13:1-7)
 5. Προς το νόμο. (13:8-14)
 6. Προς τους αδύναμους. (14:1 -15:13)
- Z. Προσωπικές σημειώσεις. (15:14-16:27)
1. Προτεινόμενο δρομολόγιο. (15:14-33)
 2. Έπαινος Φοίβης. (16:1-27)

IV. Βασικά θέματα στο γράμμα.

- A. Όλοι έχουν αμαρτήσει και υπολείπονται.
1. Οι Εβραίοι και οι Εθνικοί είναι υπό καταδίκη εξαιτίας της αμαρτίας. (1:18f)
 ένα. Οι Εθνικοί ειδωλολάτρες ηθικολόγοι δεν ήταν καλύτεροι από άλλους ειδωλολάτρες. (2:1-11)
 σι. Όταν εξετάζουμε την πνευματική μας κατάσταση, πρέπει να κοιτάζουμε τον Θεό που είναι άγιος, αντί να αναζητούμε την ψευδοασφάλεια που έρχεται όταν συγκρίνουμε τους εαυτούς μας με άλλους αμαρτωλούς. (2:1-4); 3:23)
2. Ο ίδιος ο Παύλος πάλεψε με την «αμαρτωλή φύση» του και γνώριζε ότι εκτός από τον Χριστό, δεν είχε καμία ελπίδα για δικαιοσύνη ή αιώνια ζωή. (7:15-25· βλέπε επίσης Εφεσίους 2:1-10)

3. Ο νόμος δεν μπορεί να μας σώσει, αλλά μας κάνει να συνειδητοποιήσουμε την αμαρτωλή μας κατάσταση. (3:20)

Β. Δικαίωση με πίστη.

1. «Αλλά τώρα έγινε γνωστή μια δικαιοσύνη από τον Θεό, εκτός από τον νόμο». (3:21)
2. Αυτή η θαυμάσια διδαχή συνοψίζεται στο προς Ρωμαίους 3:23-26.
ένα. Αμαρτία είναι το πρόβλημα. (εδ. 23)
σι. Χριστός είναι η λύση. (εδ. 24)
ντο. Πίστη είναι το μέσο για τη σωτηρία. (έναντι 25-26)
3. Η σωτηρία δεν μπορεί να κερδηθεί κάνοντας καλά έργα. (4:1-25)
Είναι το έργο του Χριστού που δίνει τον εαυτό Του ως την τέλεια θυσία στο σταυρό που εξασφαλίζει τη σωτηρία μας. (4:24-25)
4. Αλλά η χάρη δεν είναι άδεια αμαρτίας! Η αληθινή πίστη είναι μια ζωντανή και ενεργή πίστη που περιλαμβάνει το είδος της παράδοσης στον Θεό με το θάνατο στην αμαρτία, την ταφή στο νερό και την ανάσταση Εν Χριστώ που συμβολίζεται στο βάπτισμα. (6:1-23)

Γ. Ζωή εν Πνεύματι.

1. Ο Θεός όχι μόνο μας έχει απελευθερώσει από την ενοχή και την καταδίκη που προκάλεσαν οι προηγούμενες αμαρτίες μας, αλλά έκανε δυνατή τη ζωή της νέας εν Χριστώ ζωής με νίκη έναντι των προηγούμενων αδυναμιών και πειρασμών. (5:1-11)
2. Η παρουσία και η δύναμη του κατοικούντος Πνεύματος το κάνουν πραγματικότητα. (8:1-17, 26-27, βλέπε επίσης Α' Ιωάννη 4:4) Στο βάπτισμα, το Πνεύμα του Θεού δίνεται για να ζωντανέψει (να ζωντανέψει) και να μας ενδυναμώσει για μια νέα ζωή (6:5-11). (Βλέπε επίσης Πράξεις 2:38 και Α Κορινθίους 6:19-20)
3. Μπορούμε τώρα να έχουμε πλήρη εμπιστοσύνη ότι ο Θεός μας θα μας ελευθερώσει από τα βάσανα. (8:18-39)
4. Πρέπει να αφιερώσουμε τη ζωή μας στον Θεό - αυτό ευχαριστεί τον μεγάλο Θεό μας που πρώτος μας ελέησε. (12:1-2)

Δ. Η κοινότητα της πίστης.

1. Πρέπει να υπηρετούμε τους συγχριστιανούς μας, την εκκλησία, με τα πνευματικά μας χαρίσματα. (12:3-8)
2. Πρέπει να αγαπάμε ο ένας τον άλλον (12:9-16), και όσους δεν ανήκουν στην οικογένεια του Θεού. (12:17-21)
3. Πρέπει να υποδείξουμε την καλή ιθαγένεια. (13:1-14)

4. Πρέπει να ζούμε σε ενότητα ο ένας με τον άλλον. (14:1 -15:7)
ένα. Η αληθινή ενότητα δεν εξαρτάται από τη συμμόρφωση στο σώμα του Χριστού. Όσον αφορά τα συζητήσιμα θέματα, πρέπει να υπάρχει ανοχή και ανεκτικότητα. (14:1-8)
σι. Πρέπει να «καταβάλουμε κάθε προσπάθεια για να κάνουμε αυτό που οδηγεί στην ειρήνη και στην αμοιβαία οικοδόμηση». (14:19)

Η ΚΟΡΙΝΘΙΑ

Εισαγωγή: Η πρώτη επιστολή του Παύλου προς τους Χριστιανούς στην Κόρινθο είναι η πιο διαφοροποιημένη από όλες τις επιστολές του Παύλου που έχουμε. Κάποιος είπε ότι οι επιστολές του Παύλου μας δίνουν τη δυνατότητα να αφαιρέσουμε τη στέγη από τους χώρους συνάθροισης των πρώτων Χριστιανών και να κοιτάξουμε μέσα. Καμία άλλη επιστολή που έχουμε από τον Παύλο δεν το κάνει αυτό περισσότερο ή καλύτερα από την Προς Κορινθίους.

Συγγραφέας: Παύλος, ο απόστολος. (1:1· 16:21)

Τόπος συγγραφής: Έφεσος, στο τέλος της τριετούς διαμονής του Παύλου εκεί. (Πράξεις 20:31· Α Κορινθίους 16:5-8)

Ωρα συγγραφής: Περίπου το 56 μ.Χ. λίγο πριν την εβραϊκή γιορτή της Πεντηκοστής. (16:8)

I. Ιστορικές πληροφορίες.

A. Η Πόλη της Κορίνθου

1. Η Κόρινθος βρισκόταν στον Ισθμό της Ελλάδας (η Αχαΐα στη Βίβλο) ανάμεσα στο Ιόνιο και το Αιγαίο Πέλαγος, πάνω από τη Μεσόγειο Θάλασσα. Περίπου 50 μίλια ανατολικά ήταν η πόλη της Αθήνας.
2. Η Κόρινθος της εποχής του Παύλου ήταν σχετικά νέα. Η παλιά Κόρινθος (που ήταν διάσημη και ισχυρή στις μέρες του Πελοποννησιακού Πολέμου) κάηκε το 146 π.Χ. από τους Ρωμαίους. Επειδή ήταν μια πόλη αφιερωμένη στους θεούς, χρειάστηκαν να περάσουν εκατό χρόνια για να μπορέσει να ξαναχτιστεί η πόλη. Το 46 π.Χ., ο Ιούλιος Καίσαρας ανοικοδόμησε την πόλη και την ονόμασε Ιουλία Κόρινθο. Σύντομα έγινε πολύ σημαντικό εμπορικό κέντρο.
3. Με πληθυσμό 400.000 κατοίκων και με εξέχον εμπορικό κέντρο στον μεσογειακό κόσμο, ήταν τόπος για κάθε είδους κακία. Ένα παράδειγμα της ανηθικότητάς του βρέθηκε στο ναό της Αφροδίτης (Αφροδίτη) που

φιλοξένησε 1.000 ιέρειες αφιερωμένες στην πορνεία στο όνομα της θρησκείας.

4. Η στενή γειτνίαση της πόλης με την πόλη της Αθήνας πιθανότατα πρόσθεσε το πρόβλημα της διανοήσης.
5. Όπως σημειώνεται στην επιστολή, ένα τέτοιο περιβάλλον είχε την επίδρασή του στην εκκλησία. Είναι εκπληκτικό που υπήρχε καθόλου εκκλησία σε μια τέτοια πόλη!
6. Η Κόρινθος είχε μεγάλες δυνατότητες για παγκόσμιες αποστολές. Ακόμη κι έτσι, όταν ο Παύλος μπήκε στην Κόρινθο, μπήκε «εν αδυναμία και με φόβο και με πολύ τρόμο». (Α' Κορινθίους 2:3)

Β. Η Εκκλησία στην Κόρινθο

1. Ο Παύλος ίδρυσε αυτήν την εκκλησία κατά το δεύτερο ιεραποστολικό του ταξίδι. Αυτό καταγράφεται από τον Λουκά στις Πράξεις 18:1-18.
2. Διαβάζοντας την επιστολή μαθαίνουμε ότι η εκκλησία επηρεάστηκε αρνητικά από το διεφθαρμένο περιβάλλον που βρέθηκε στην πόλη.
ένα. Η υπερηφάνεια προκάλεσε διχασμό στην εκκλησία και αναστάτωση στη συνέλευση. (1:4-11)
σι. Η ανηθικότητα και η ατιμία βρήκαν τον δρόμο τους στην εκκλησία, γεγονός που της χάρισε κακή φήμη. (5)
ντο. Οι αδελφοί έπαιρναν τα προσωπικά τους προβλήματα μεταξύ τους ενώπιον των ειδωλολατρικών δικαστηρίων αντί να τα λύνουν μεταξύ τους. (6)
3. Η εκκλησία κατακλύζεται από άλλα προβλήματα και ερωτήματα που έπρεπε να απαντηθούν.
ένα. Ερωτήσεις για το γάμο. (7)
σι. Ερωτήσεις σχετικά με τα κρέατα που θυσιάζονται στα είδωλα. (8-10)
ντο. Ερωτήσεις για γυναίκες που προσεύχονται και προφητεύουν με ακάλυπτα τα κεφάλια. (11)
ρε. Ερωτήσεις σχετικά με τη χρήση πνευματικών χαρισμάτων. (12-14)
μι. Ερωτήσεις για την ανάσταση από τους νεκρούς. (15)
φά. Ερωτήσεις σχετικά με τη συλλογή για τους αγίους στην Ιερουσαλήμ. (16)

Γ. Σκοπός της Επιστολής

1. Τα άσχημα νέα σχετικά με τα προβλήματα στην Κόρινθο είχαν φτάσει στον Παύλο στην Έφεσο. Φαίνεται ότι αυτή η είδηση προήλθε από τουλάχιστον δύο πηγές:

ένα. Το νοικοκυριό της Χλόης. (1:11)

σι. Μια επιστολή που εστάλη στον Παύλο. (7:1· 16:17)

2. Επομένως, απαντώντας σε αυτές τις αναφορές, ο Παύλος γράφει την επιστολή

ένα. Για τη διόρθωση αμαρτωλών πρακτικών.

σι. Για να αντικρούσει το ψεύτικο δόγμα,

ντο. Να καλέσουμε ξανά την εκκλησία σε πνεύμα ενότητας.

II. Το κύριο μήνυμα της επιστολής:

«Τώρα σας παρακαλώ, αδελφοί, με το όνομα του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, να μιλάτε όλοι το ίδιο πράγμα, και να μην υπάρχουν διαίρεσεις μεταξύ σας, αλλά να είστε τέλεια ενωμένοι στον ίδιο νου και στο ίδιο κρίση." (1:10)

III. Περίγραμμα της Επιστολής

A. Εισαγωγή: Χαιρετισμός και Ημέρα των Ευχαριστιών (1:1-9)

B. Σώμα επιστολής (1:10—16:4)

1. Ο Παύλος απαντά σε προφορικές αναφορές για την εκκλησία της Κορινθίας. (1:10—6:20)

ένα. Διαίρεσεις στην εκκλησία. (1:10—4:12)

[1] Το πρόβλημα: αντίπαλες φατρίες. (1:10-17)

[2] Ο σταυρός ως απαραίτητο κέντρο του ευαγγελίου. (1:18—2:5)

[3] Η χριστιανική σοφία ως απαραίτητη ανάπτυξη. (2:6—3:23)

Εγώ. Πνευματικοί άνθρωποι εναντίον φυσικών ανθρώπων. (2:6-

16)

ii. Πνευματικοί Χριστιανοί εναντίον Σαρκικών Χριστιανών.

(3:1-23)

[4] Η σωστή στάση απέναντι στους αποστόλους. (4:1-21)

σι. Μια περίπτωση αιμομιξίας. (5:1-13)

ντο. Αγωγές μεταξύ πιστών. (6:1-11)

ρε. Η σοβαρότητα της σεξουαλικής ανηθικότητας γενικά. (6:12-20)

2. Ο Παύλος απαντά στην επιστολή των Κορινθίων. (7:1-16:4)

ένα. Σχετικά με το γάμο (7:1-40)

[1] Σε όσους έχουν ήδη ή προηγουμένως παντρεμένους. (7:1-16)

[2] Αναλογίες με την περιτομή και τη σκλαβιά. (7:17-24)

[3] Σε όσους δεν παντρεύτηκαν ποτέ ή δεν σκέφτονται να παντρευτούν. (7:25-40)

- σι. Σχετικά με την τροφή που θυσιάζεται στα είδωλα. (8:1—11:1)
- [1] Εισαγωγή στο πρόβλημα και η λύση: Μετριασμός της γνώσης με αγάπη. (8:1-13)
  - [2] Μια δεύτερη αίτηση: Χρήματα για το υπουργείο. (9:1-18)
  - [3] Το υποκείμενο κίνητρο: Η εξοικονόμηση όσο το δυνατόν περισσότερων. (9:19-27)
  - [4] Παραδείγματα του κινδύνου της άδειας: Η ειδωλολατρία του Ισραήλ και οι εορτές των ειδώλων στην Κόρινθο. (10:1-22)
  - [5] Περίληψη: Εξισορρόπηση ελευθερίας και περιορισμού. (10:23-11:1)
- ντο. Σχετικά με τη λατρεία. (11:2—14:40)
- [1] Καλύμματα κεφαλιού. (11:2-16)
  - [2] Δείπνο του Κυρίου. (11:17-34)
  - [3] Πνευματικά χαρίσματα. (12:1—14:40)
    - Εγώ. Διαφορετικότητα εντός της Ενότητας (12:1-31a)
    - ii. Η υπεροχή της αγάπης. (12:31β—13:13)
    - iii. Προφητεία και γλώσσες: Προτιμήστε την καταληπτότητα. (14:1-25)
    - iv. Προφητεία και γλώσσες: Προτιμήστε την τάξη. (14:26-40)
- ρε. Σχετικά με την ανάσταση (15:1-58)
- [1] Η βεβαιότητα της ανάστασης. (15:1-34)
  - [2] Η φύση της ανάστασης. (15:35-58)
- μι. Σχετικά με τη συλλογή για την Ιερουσαλήμ. (16:1-4)

Γ. Συμπέρασμα: Ταξιδιωτικά σχέδια και τελικοί χαιρετισμοί. (16:5-24)

1. Τα ταξιδιωτικά σχέδια του Παύλου και των συναδέλφων του. (16:5-12)
2. Το επίσημο κλείσιμο. (16:13-24)

IV. Μερικά βασικά θέματα στην επιστολή

A. Ο Χριστιανισμός στην εργασία σε έναν ειδωλολατρικό πολιτισμό

1. Η εκκλησία αγιάζεται (καθαρίζεται ή ελευθερώνεται από την αμαρτία) στον Ιησού Χριστό και καλείται να είναι αγία. (1:2)
2. Η εκκλησία υπάρχει ως αντικουλτούρα. Ταυτόχρονα, οι Χριστιανοί θα πρέπει να επιδιώξουν να επηρεάσουν τις χαμένες ψυχές του περιβάλλοντος πολιτισμού. (5:9-11· βλέπε επίσης Α' Πέτρου 2:9-15)

B. Ενότητα και Ειρήνη μεταξύ των Χριστιανών

1. Η νέα εν Χριστώ ζωή προορίζεται να ζήσει με ενότητα και ειρήνη μεταξύ των αδελφών. (Α' Κορινθίους 1-4· βλέπε επίσης Ιωάννη 17:20-21)
2. Το βάπτισμα δένει κάποιον με τον Χριστό, όχι με έναν κήρυκα. (1:13-17)
3. Οι πιστοί δάσκαλοι του Λόγου δεν προάγουν προσωπικές αφοσίωση. (3:5-9)
4. Όπως ο Παύλος έδωσε οδηγίες στην εκκλησία της Ρώμης, ο λαός του Θεού πρέπει να αναζητά ειρήνη μεταξύ τους. (Ρωμαίους 14:19) Αυτή η ενότητα δεν εξαρτάται από μια αυστηρή συμμόρφωση απόψεων ή προτιμήσεων σε «συζήτητα ζητήματα». (Ρωμαίους 14:1-8)
5. Σε περιπτώσεις προσβολής μεταξύ αδελφών, η συμφιλίωση πρέπει να επιδιώκεται σύμφωνα με το θέλημα του Κυρίου. (Α Κορινθίους 6:1-8· βλέπε επίσης Ματθαίος 18:15-17)

Γ. Ο Αγιασμός του Γάμου

1. Ένας χριστιανικός γάμος απαιτεί αμοιβαία αφοσίωση από την πλευρά του συζύγου και της συζύγου. (7:3-5)
2. Συνεπής με άλλους εμπνευσμένους συγγραφείς, ο Παύλος διδάσκει θετικά για τα πνευματικά μέσα για την ενίσχυση του γάμου και αρνητικά για το μίσος του Θεού για το διαζύγιο.

Δ. Το Σώμα του Χριστού

1. Η ευλογία και τα προβλήματα των πνευματικών χαρισμάτων. (12:14)
2. Αγάπη, ο πιο εξαιρετικός τρόπος. (13:1-8· 13)

Β' ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ

Εισαγωγή: Το βιβλίο που ονομάζουμε Β' Κορινθίους είναι ένα από τα πιο δυνατά και συναισθηματικά γράμματα της Καινής Διαθήκης. Μετά την προηγούμενη επιστολή διόρθωσης και διδασκαλίας του Παύλου (Α' προς Κορινθίους), κάποια εναντίωση εγείρεται εναντίον του αποστόλου. Κάποιος από αυτόν τον ανταγωνισμό θα ήταν μια αντίδραση στην επίπληξη του Παύλου. περισσότερο πιθανότατα προήλθε από επίσκεψη σε Εβραίους Χριστιανούς που προσπάθησαν να πείσουν τους Χριστιανούς της Κορίνθου ότι ο Παύλος δεν ήταν απόστολος. Αντίθετα, ισχυρίστηκαν ότι ήταν απόστολοι, φέρνοντας ακόμη και συστατικές επιστολές ως τέτοιες. (Β Κορινθίους 3:1· 11:5, 13) Αυτοί οι ψευδοδιδάσκαλοι είχαν κερδίσει τους ακόλουθους στην Κόρινθο (Β Κορινθίους 11:20-23) και υπονόμευαν την

εξουσία του Παύλου και την εμπιστοσύνη της εκκλησίας σε αυτόν. (Β Κορινθίους 10:1-12)

Λόγω των παραπάνω, η Β' Κορινθίους είναι μια έντονα προσωπική επιστολή στην οποία ο Παύλος υπερασπίζεται με τόλμη την κλήση και τη διακονία του.

Όνομα— Το βιβλίο πήρε το όνομά του από τους ανθρώπους της εκκλησίας στην Κόρινθο που θα λάμβαναν αρχικά την επιστολή.

Συγγραφέας—Ο απόστολος Παύλος είναι ο συγγραφέας και περιλαμβάνει τον Τιμόθεο στην εισαγωγή.

Σκοπός— Ο Παύλος έγραψε τη Β' Κορινθίους για να ενισχύσει την εξουσία του ως απόστολος του Ιησού Χριστού.

1. Ήταν απολύτως απαραίτητο να το κάνει αυτό για να διαφυλάξει τη υγεία της εκκλησίας.
2. Έγραψε επίσης για να ευχαριστήσει για την ευνοϊκή ανταπόκριση απέναντί του που εξέφραζε η πλειοψηφία.
3. Επιπλέον, ο Παύλος ένωσε υποχρεωμένους να υπενθυμίσει στους Κορινθίους την προσφορά στους φτωχούς αγίους της Ιουδαίας και να τους καθοδηγήσει για τη σωστή στάση απέναντι σε αυτόν που αναφέρει.

I. Ιστορικό του Βιβλίου.

Ο Α. Παύλος ήρθε για πρώτη φορά στην Κόρινθο από την Αθήνα το 50 μ.Χ.

1. Ενώ έμενε με τον Ακύλα και την Πρίσκιλλα, ο Παύλος εργάστηκε ως σκηνοθέτης για να συντηρηθεί.
2. Επί δεκαοκτώ μήνες το κήρυγμα και η διδασκαλία του οδήγησαν σε πολλές μεταστροφές.

Β. Από την Κόρινθο ο Παύλος ταξίδεψε στην Έφεσο και έμεινε εκεί τρία χρόνια. (πρβλ. Πράξεις 19)

1. Ενώ βρισκόταν στην Έφεσο, ο Παύλος έγραψε μια επιστολή στην Κόρινθο σχετικά με την ανηθικότητα στην εκκλησία. (Α' Κορινθίους 5:9)
2. Στις αρχές του 55 μ.Χ., ο Παύλος έγραψε την επιστολή που τώρα

αποκαλούμε Α' Κορινθίους.

Γ. Όταν έμαθε ότι αυτή η επιστολή δεν είχε το επιθυμητό αποτέλεσμα και ότι οι ψευδαπόστολοι βρίσκονταν στη σκηνή, ο Παύλος έκανε μια βιαστική, δύσκολη και σε μεγάλο βαθμό ανεπιτυχή επίσκεψη στην Κόρινθο. (2:1· 12:14· 13:1-2)

Δ. Πίσω στην Έφεσο, έγραψε μια τρίτη επιστολή στην Κόρινθο «από μεγάλη στενοχώρια και αγωνία καρδιάς και με πολλά δάκρυα». (Σημείωση: ένα γράμμα που δεν έχουμε.)

Ε. Αφού συνάντησε προβλήματα στην Έφεσο (πρβλ. Πράξεις 19:24 επ.), ο Παύλος έφυγε για την Τρωάδα και τη Μακεδονία. (2:12-13)

Ο Φ. Τίτος έφερε στον Παύλο μια αναφορά ότι η κατάσταση έχει βελτιωθεί κάπως. (7:5-16)

Ζ. Σε αυτό το πλαίσιο, ο Παύλος έγραψε την τέταρτη επιστολή του προς την Κόρινθο — την επιστολή που ονομάζουμε Β' Κορινθίους (περίπου 55 μ.Χ.).

Η. Αργότερα ο Παύλος επέστρεψε στην Κόρινθο (56 μ.Χ.), έμεινε τρεις μήνες (Πράξεις 20:1-3) και πιθανότατα έγραψε την επιστολή προς τους Ρωμαίους από εκεί.

II. Το κύριο μήνυμα του βιβλίου.

Η Α. Β' Κορινθίους είναι η παράκληση ενός πιστού μέντορα του οποίου τα πνευματικά παιδιά έχουν λανθασμένα οδηγηθεί σε δυσπιστία. (6:11στ)

Β. Κατηγορήθηκε για αστάθεια και σαρκικότητα (1:17), για απόκρυψη πληροφοριών (1:13; 3:12στ; 4:1στ), για αυτοέπαινο (3:1; 5:12· 12:19), για ύπαρξη εκτός από τον εαυτό του (5:13), επειδή εκμεταλλεύεται τους ανθρώπους (7:2· 12:17στ), ακόμη και ύποπτος για το αν ο Χριστός μιλάει μέσω αυτού, ο Παύλος αναγκάζεται να λάβει μια στάση άμυνας σε όλη την επιστολή.

1. Στη διαδικασία της υπεράσπισης του εαυτού του, ο απόστολος αποκαλύπτει πολλά για τη φύση της γνήσιας διακονίας του Ευαγγελίου.
2. «Διότι δεν κηρύττουμε τον εαυτό μας, αλλά τον Ιησού Χριστό ως

Κύριο, και τους εαυτούς μας ως δούλους σας για χάρη του Ιησού».
(4:4)

III. Περίγραμμα του βιβλίου.

A. Ένας αποστολικός λειτουργός εξηγεί ο ίδιος. (1:1—2:13)

1. Χαιρετισμός (1:1-2)
2. Ο Παύλος προσφέρει μια ευλογία, αναφερόμενος στην παρηγοριά που έχει λάβει στη θλίψη του. (1:3-11)
3. Εξηγεί το πρόβλημα της αναβληθείσας επίσκεψής του. (1:12—2:4)
4. Ο Παύλος ενθαρρύνει τη συγχώρεση μετά την εκκλησιαστική πειθαρχία. (2:5-11)
5. Ο Παύλος αγωνιά γιατί δεν βρήκε τον Τίτο. (2:12-13)

B. Ένας αποστολικός λειτουργός εξηγεί τη διακονία του. (2:14—6:10)

1. Δηλώνει ότι εμπλέκεται σε μια διακονία μεγαλύτερη από αυτή του Μωυσή. (2:14—3:18)
2. Ο Παύλος παρομοιάζει το ευαγγέλιο με «θησαυρούς σε πήλινα πιθάρια». (4:1-18)
3. Μιλάει για την αιώνια κατοικία μας. (5:1-10)
4. Μιλά για το υπουργείο συμφιλίωσης.¹⁵(5:11-21)
5. Ο απόστολος μιλά για τις πολυάριθμες κακουχίες του. (6:1-13)

Γ. Μια παθιασμένη εκκληση για αποδοχή. (6:11—7:4)

1. Ο Παύλος τους παρακαλεί ως πατέρας στα παιδιά του. (6:11-13)
2. Καλεί τον αγιασμό τους. (6:14 - 7:1)
3. Ο Παύλος κάνει εκκληση για προσωπική συμφιλίωση. (7:2-4)

Δ. Η παρηγοριά και η χαρά του Παύλου για τον ερχομό του Τίτου. (7:5-16)

Ο Ε. Παύλος ζητά τη βοήθειά τους στους φτωχούς της Ιουδαίας. (8:1—9:15)

1. Μιλάει για τη χαριτωμένη γενναιοδωρία των Μακεδόνων Χριστιανών. (8:1-5)
2. Ο Τίτος έχει ανατεθεί να ενθαρρύνει μια τέτοια γενναιοδωρία στην Κόρινθο. (8:6-24)
3. Ο απόστολος μιλάει για την ομορφιά και τις ευλογίες της γενναιοδωρης προσφοράς. (9:1-15)

ΣΤ. Ένας αποστολικός λειτουργός υπερασπίζεται τον εαυτό του. (10:1—

12:18)

1. Ο Παύλος υπερασπίζεται την τόλμη του. (10:1-18)
2. Ο Παύλος επιτίθεται σε ψευδείς αποστόλους. (11:1-15)
3. Μιλάει για τα βάσανά του για χάρη του ευαγγελίου. (11:16-33)
4. Μιλάει ότι θα υπομείνει το «αγκάθι στη σάρκα» του για να τον βοηθήσει να εκτιμήσει την επάρκεια της χάρης του Θεού. (12:1-10)

Ο Γ. Παύλος συλλογίζεται την τρίτη επίσκεψή του στην Κόρινθο.

1. Εξηγεί ότι ό,τι έχει κάνει είναι από ανησυχία για τους Κορινθίους. (12:11-21)
2. Ο Παύλος κλείνει με:
ένα. Τελικές προειδοποιήσεις. (13:1-10)
σι. Τελευταίοι χαιρετισμοί. (13:11-13)

IV. Βασικά θέματα του βιβλίου.

A. Τα «χαμένα» γράμματα προς την Κόρινθο.

1. Αναφέρθηκε νωρίτερα σε αυτό το μάθημα ότι δεν έχουμε κάποια κομμάτια αλληλογραφίας που έστειλε ο Παύλος στους Κορινθίους. (πρβλ. Α' Κορινθίους 5:9· Β' Κορινθίους 2:3-4)
2. Υπήρχαν λογοτεχνικά έργα που αναφέρονται στην Παλαιά Διαθήκη τα οποία κατά τα άλλα μας είναι άγνωστα.
3. Αν και είναι προβληματικοί για λίγους παρανοϊκούς, εμπιστευόμαστε με σιγουριά την πρόνοια του Κυρίου για τη διατήρηση της εμπνευσμένης λογοτεχνίας που χρειαζόμαστε για σωτηρία και θεϊκή καθοδήγηση.
4. Ειλικρινά, το ενδιαφέρον μας δεν πρέπει να είναι για οποιοδήποτε υλικό δεν έχουμε τόσο πολύ για την παραμέλησή μας για την καθημερινή υπακοή στο υλικό που έχουμε.

B. Η Χάρη του Δόσιμου.

1. Και στις δύο κανονικές προς Κόρινθο επιστολές. (Α Κορινθίους 16:1-4). Β' Κορινθίους 8:1—9:15), ο Παύλος αναφέρεται σε μια συλλογή που ετοίμαζε για την Ιερουσαλήμ.
2. Παρέδωσε αυτά τα χρήματα στο τέλος του τρίτου ιεραποστολικού του ταξιδιού. (πρβλ. Πράξεις 24:17)
3. Στο Β' Κορινθίους 9, ο Παύλος μας διδάσκει την ομορφιά της χάριτος της προσφοράς:
ένα. Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ. (v.6)

σι. Η διαδικασία. (v.7)

[1] Τι έχει αποφασίσει στην καρδιά του. δώστε δηλαδή με σωστή στάση.

[2] Όχι απρόθυμα, δηλαδή με ενθουσιασμό.

[3] Όχι υπό πίεση, δηλαδή οικειοθελώς.

[4] «Ο Θεός αγαπά έναν εύθυμο δότη» δηλ. ο Θεός είναι εύθυμος δότης.

ντο. Η υπόσχεση. (έναντι 8-11)

Γ. Η ουσιαστική παρουσία των δοκιμασιών.

1. Η ζωή του Παύλου ήταν μια παράξενη σειρά δοκιμασιών και δυσκολιών. (Β Κορινθίους 11:24-29)

ένα. Πάνω από αυτά, η κόντρα που είχε αρχίσει να συναντά στην Κόρινθο και τη Γαλάτεια πρόσθεσε τα δεινά του.

σι. Απίστευτο, εκτός από τα παραπάνω, ο Παύλος είχε ένα «αγκάθι στη σάρκα» που ο Θεός δεν θα αφαιρούσε. (Β Κορινθίους 12:7-10)

[1] Αυτό το αγκάθι στη σάρκα μπορεί να ήταν μια ασθένεια που αναφέρει ο απόστολος στους Γαλάτες 4:13-14.

[2] Άλλοι έχουν ερμηνεύσει το Γαλάτας 4:15 ότι σημαίνει ότι ο Παύλος είχε μια σοβαρή ασθένεια των ματιών. (πρβλ. Γαλάτες 6:11)

[3] Ειλικρινά, δεν έχουμε ιδέα τι ήταν το «αγκάθι».

2. Ευτυχώς ο Παύλος είδε και αντιμετώπισε αυτά τα προβλήματα μέσω της προοπτικής της πίστης.

ένα. Συνειδητοποίησε ότι το «αγκάθι» του τον έκανε να βασιστεί αληθινά στη χάρη και την επάρκεια του Θεού. (12:9-10; 11:30)

σι. Ο Παύλος έζησε την πραγματικότητα για την οποία μιλά ο Ιάκωβος στο Ιάκωβο 1:2-4.

3. Το παράδειγμα του Παύλου είναι ταυτόχρονα ενθάρρυνση και πρόκληση για όλους μας.

ΓΑΛΑΤΕΣ

Εισαγωγή: Το βιβλίο των Γαλάτας περιέχει μια σθεναρή υπεράσπιση του ευαγγελίου του Χριστού στο οποίο έχουμε ελευθερία από την αμαρτία και τον νόμο. Αυτή η επιστολή είχε επιρροή στο Μεταρρυθμιστικό Κίνημα, καθώς οι άνδρες αμφισβήτησαν το καταπιεστικό σύστημα έργων της Ρωμαϊκής Εκκλησίας. Οι Γαλάτες αποκαλούνταν συχνά «The Magna Charta της Χριστιανικής Ελευθερίας».

Όνομα: Η επιστολή πήρε το όνομά της από την εκκλησία που την έλαβε αρχικά. (δηλαδή – Γαλάτεια)

Συγγραφέας: Παύλος, ο απόστολος. (1:1· 5:2)

II. Ιστορικό της επιστολής.

A. Κατά το πρώτο του ιεραποστολικό ταξίδι (46-48 μ.Χ.), ο Παύλος και ο Βαρνάβας είχαν την ευκαιρία να ιδρύσουν αρκετές εκκλησίες στη ρωμαϊκή επαρχία της Γαλατίας (Πράξεις 13:14—14:23). Στη δεύτερη περιοδεία του, ο Παύλος και ο Σίλας τους επισκέφτηκαν ξανά. (Πράξεις 16:1-5)

B. Ωστόσο, δεν πέρασε πολύς καιρός, πριν ήρθαν μερικοί Εβραίοι Χριστιανοί και άρχισαν να διδάσκουν ότι οι Εθνικοί Χριστιανοί πρέπει να περιτιμούνται και να τηρούν το Νόμο του Μωυσή (παρόμοιο με αυτό που συνέβη στην Αντιόχεια της Συρίας, πρβλ. Πράξεις 15:1στ). Αυτοί οι «Ιουδαϊζόμενοι δάσκαλοι» μόχθησαν σκληρά για να πείσουν τους Γαλάτες ότι:

1. Ο Παύλος δεν ήταν νόμιμος απόστολος.
2. Η σωτηρία έρχεται με το ευαγγέλιο συν την εκτέλεση των έργων.
3. Το κήρυγμα του Ευαγγελίου από τον Παύλο θα οδηγούσε σε χαλαρή ζωή.

Γ. Έτσι, ο Παύλος γράφει αυτή την εγκύκλιο προς τις «εκκλησίες της Γαλατίας». (Γαλάτες 1:2)

III. Χρόνος και τόπος συγγραφής.

Η χρονολόγηση των Γαλατών επηρεάζεται από την άποψη κάποιου για το εάν οι εκκλησίες της Γαλατίας βρίσκονταν στο βόρειο-κεντρικό τμήμα της Μικράς Ασίας (εθνοτική Γαλατία) ή στο νότιο-κεντρικό τμήμα (τη ρωμαϊκή επαρχία της Γαλατίας).

1. Η «Θεωρία της Βόρειας Γαλατίας» υποστηρίζει ότι οι εκκλησίες βρίσκονταν στο βορρά και ότι ο Παύλος δεν ήταν εκεί μέχρι την αρχή του τρίτου ιεραποστολικού του ταξιδιού. (52-57 μ.Χ. πρβλ. Πράξεις 18:23) Αυτό θα σήμαινε ότι ο Παύλος έγραψε την επιστολή του κάποια στιγμή προς το τέλος αυτού του ταξιδιού ή μετά (δηλ. 57-58 μ.Χ. ή αργότερα).
2. Η «Θεωρία της Νότιας Γαλατίας» προσδιορίζει τις εκκλησίες της Γαλατίας ως εκείνες που ιδρύθηκαν στο πρώτο ταξίδι του Παύλου,

όπως αυτές της Αντιόχειας της Πισιδίας, του Ικονίου, των Λύστρων και της Δέρβης. (πρβλ. Πράξεις 13:14 - 14:23) Αυτή η θεωρία υποστηρίζεται από την πεποίθηση ότι η συνάντηση που περιγράφεται στα εδάφια Γαλάτας 2:1-10 έλαβε χώρα κατά τη διάρκεια της «Διάσκεψης της Ιερουσαλήμ» που αναφέρεται στις Πράξεις 15:1-29. Αυτή η άποψη ανοίγει πολλές δυνατότητες για τον τόπο και τον χρόνο γραφής:

ένα. Κορίνθου, την περίοδο των Πράξεων 18:1-17.

σι. Αντιόχεια, την περίοδο των Πράξεων 18:22.

ντο. Έφεσος, την περίοδο των Πράξεων 19:1-41.

ρε. Μακεδονία ή Αχαΐα την περίοδο των Πράξεων 20:1-3.

IV. Σκοπός της Επιστολής.

A. Οι εκκλησίες στη Γαλατία επηρεάζονταν από εκείνους που θα

«διέστρεφαν το ευαγγέλιο του Χριστού» (Γαλάτες 1:6-7, 3:1)

διδάσκοντας ότι οι Εθνικοί προσήλυτοι έπρεπε να περιτμηθούν και να τηρήσουν τον Νόμο του Μωυσή. (πρβλ. Πράξεις 15:1στ)

B. Ο Παύλος αναγνώρισε ότι αυτό το δόγμα θα έθετε σε κίνδυνο τη

σωτηρία εκείνων των ψυχών που το αποδέχονταν (Γαλάτες 5:4). Έτσι

γράφει την επιστολή του στις εκκλησίες της Γαλατίας για να

επιβεβαιώσει και να υπερασπιστεί το ευαγγέλιο της δικαίωσης με πίστη στον Χριστό.

Γ. Επειδή οι εχθροί του αληθινού ευαγγελίου προσπαθούσαν να

υποστηρίξουν την υπόθεσή τους υπονομεύοντας την εξουσία του

Παύλου ως απόστολου του Χριστού, ήταν απαραίτητο να επαληθευτεί

ότι ήταν αληθινά απόστολος «όχι από ανθρώπους ούτε μέσω ανθρώπου, αλλά μέσω Ιησού Χριστού και Θεού ο πατέρας.» (1:1)

II. Κύριο μήνυμα της επιστολής:

«Για την ελευθερία μας ελευθέρωσε ο Χριστός. Σταθείτε, λοιπόν, και μη αφήσετε τον εαυτό σας να εμπλακεί ξανά σε ζυγό δουλείας». (5:1)

III. Θεματικό περίγραμμα της επιστολής.

A. Εισαγωγή (1:1-10)

1. Χαιρετισμός (1:1-5)

2. Αιτία για την επιστολή (1:6-10)

B. Η υπεράσπιση του Παύλου της Αποστολής Του (1:11—2:21)

1. Η θεία προέλευση του ευαγγελίου του. (1:11-17)

ένα. Θέση: Το ευαγγέλιό του ελήφθη απευθείας από τον Θεό. (1:11-12)

σι. Τα προχριστιανικά του χρόνια και η μεταστροφή του. (1:13-17)

2. Η σχέση του με τους άλλους αποστόλους. (1:18—2:21)

ένα. Η πρώτη του επίσκεψη με τον Πέτρο και τα πρώτα χρόνια ως Χριστιανός. (1:18-24)

σι. Το συμβούλιο στην Ιερουσαλήμ. (2:1-5)

ντο. Η κύρωσή του από τον Ιάκωβο, τον Κήφα και τον Ιωάννη. (2:6-10)

ρε. Η επίπληξή του για τον Πέτρο στην Αντιόχεια. (2:11-21)

[1] Η υποκρισία του Πέτρου. (2:11-13)

[2] Ο λόγος του στον Πέτρο, πώς δικαιωνόμαστε με την πίστη στον Χριστό. (2:14-21)

Γ. Η υπεράσπιση του Παύλου του ευαγγελίου της δικαίωσης με πίστη (3:1—4:31)

1. Το προσωπικό επιχείρημα: (3:1-5)

ένα. Πώς έλαβαν το Πνεύμα. (3:1-5)

σι. Από τους οποίους έλαβαν το Πνεύμα. (3:5)

2. Το επιχείρημα της Γραφής: (3:6-25)

ένα. Το παράδειγμα του Αβραάμ. (3:6-9)

σι. Η κατάρα του Νόμου. (3:10-14)

ντο. Η προτεραιότητα της Υπόσχεσης έναντι του Νόμου. (3:15-18)

ρε. Ο σκοπός του Νόμου. (3:19-25)

3. Το πρακτικό επιχείρημα: (3:26—4:7)

ένα. Εν Χριστώ είναι ένα, ως παιδιά του Θεού, σπέρμα του Αβραάμ και κληρονόμοι της υπόσχεσης. (3:26-29)

σι. Αυτρωμένοι από το νόμο και υιοθετημένοι ως γιοι, δεν είναι πια δούλοι, αλλά κληρονόμοι. (4:1-7)

4. Το συναισθηματικό επιχείρημα: (4:8-20)

ένα. Οι φόβοι του για την επιστροφή τους στη δουλεία. (4:8-11)

σι. Οι σχέσεις του παρελθόντος και του παρόντος μαζί του. (4:12-20)

5. Το αλληγορικό επιχείρημα: (4:21-31)

ένα. Μια αλληγορία για όσους επιθυμούν να είναι κάτω από το Νόμο. (4:21-24a)

σι. Συμβολικό των δύο διαθηκών. το ένα από το όρος Σινά που γεννά τη δουλεία, και το άλλο από την Ιερουσαλήμ πάνω που ελευθερώνει. (4:24β-31)

- Δ. Η κλήση να σταθούμε γερά στην ελευθερία του Ευαγγελίου: (5:1–6:10)
1. Ελευθερία που αποκλείει την αναγκαιότητα της περιτομής. (5:1-6)
ένα. Μην μπλέξετε ξανά με ζυγό δουλείας. (5:1)
σι. Η περιτομή δεν σημαίνει τίποτα. η απαίτησή του οδηγεί σε πτώση από
χάρη. (5:2-4)
ντο. Πρέπει να περιμένουμε την ελπίδα της δικαιοσύνης με την πίστη
να λειτουργεί
μέσω της αγάπης. (5:5-6)
  2. Μια ελευθερία που εκπληρώνει το νόμο: (5:7-15)
ένα. Προσοχή από αυτούς που θα δεσμεύσουν τον Νόμο. (5:7-12)
σι. Χρησιμοποιήστε την ελευθερία σας ως ευκαιρία να υπηρετήσετε ο
ένας τον άλλον με αγάπη, και θα εκπληρώσετε τον Νόμο. (5:13β, 15)
ντο. Προσέξτε όμως να μην το χρησιμοποιείτε ως ευκαιρία για τη
σάρκα με την οποία καταναλώνετε ο ένας τον άλλον.
  3. Μια ελευθερία στην οποία κάποιος πρέπει να οδηγηθεί από το
Πνεύμα. (5:16-26)
ένα. Η ελευθερία δεν είναι δικαιολογία για άδεια. (5:16-18)
σι. Τα έργα της σάρκας έρχονται σε αντίθεση με τους καρπούς του
Πνεύματος.¹⁶(5:19-23)
ντο. Όσοι είναι του Χριστού έχουν σταυρώσει τη σάρκα και μπαίνουν
μέσα
το πνεύμα. (5:24-26)
  4. Μια ελευθερία με αίσθημα ευθύνης. (6:1-10)
ένα. Βοηθώντας όσους έχουν βάρη. (6:1-5)
σι. Κάνοντας καλό σε όλους, σπέρνοντας έτσι στο Πνεύμα. (6:6-10)
- Ε. Συμπέρασμα (6:11-18)
1. Μια τελευταία επίπληξη σε εκείνους που θα δέσουν την περιτομή.
(6:11-13)
  2. Η εμπιστοσύνη του Παύλου στον σταυρό του Χριστού. (6:14-17)
  3. Ευλογία. (6:18)

ΕΦΕΣΙΟΥΣ

Εισαγωγή: Μετά την ανάγνωση των αντιπαραθέσεων στην Κόρινθο και

της πύρινης προς Γαλάτες επιστολή του Παύλου, η προς Εφεσίους επιστολή φαίνεται αρκετά ευγενική και ήρεμη. Σε αντίθεση με πολλές από τις επιστολές του Παύλου, αυτή η επιστολή δεν είναι προσανατολισμένη στα προβλήματα. Σκοπός του δεν είναι να επιπλήξει αλλά να φωτίσει. Ο Παύλος αποκαλύπτει μια μεγάλη δογματική δήλωση σχετικά με τη σχέση μεταξύ του Χριστού και της εκκλησίας Του.

Όνομα— Η επιστολή πήρε το όνομά της από την εκκλησία που την έλαβε αρχικά. (δηλαδή - Έφεσος)

Συγγραφέας— Παύλος (Εφεσίους 1:1)

Σκοπός— Ο Παύλος έγραψε την επιστολή για να δώσει οδηγίες στους Χριστιανούς της Μικράς Ασίας σχετικά με τα προνόμια και τις ευθύνες εκείνων που ήταν μέρος της εκκλησίας, του σώματος του Χριστού.

I. Ιστορικό του βιβλίου.

A. Η πόλη της Εφέσου.

1. Η Έφεσος βρισκόταν στη Μικρά Ασία όπου ο ποταμός Κάυστρος χύνονταν στο Αιγαίο Πέλαγος.
2. Ήταν μεγάλο εμπορικό κέντρο.
ένα. Η Έφεσος χρησίμευε ως ένα από τα μεγάλα λιμάνια του αρχαίου κόσμου.
σι. Επιπλέον, τρεις μεγάλοι αυτοκινητόδρομοι συναντήθηκαν στην Έφεσο.
3. Η πόλη είχε και μεγάλη πολιτική σημασία.
ένα. Ήταν μια ρωμαϊκή «ελεύθερη πόλη» που σήμαινε ότι δεν υπήρχαν στρατεύματα κατοχής εκεί.
σι. Η πόλη ήταν ουσιαστικά αυτοδιοικούμενη και ονομαζόταν «Ανώτατη Μητρόπολη της Ασίας».
ντο. Η Έφεσος ήταν επίσης μια «αστιζόμενη πόλη», που σημαίνει ότι εκεί θα εκδικάζονταν σημαντικές νομικές υποθέσεις που είχαν παραπεμφθεί στον κυβερνήτη.
4. Κέντρο θρησκείας, η Έφεσος είναι γνωστή για το ότι έχει τον αρχαίο ναό της Άρτεμης (Διάνα)—ένα από τα επτά θαύματα του αρχαίου κόσμου.

B. Η εκκλησία στην Έφεσο.

1. Όταν ο Παύλος, ο Ακύλας και η Πρίσκιλλα σταμάτησαν στο δρόμο

τους προς την Παλαιστίνη από την Κόρινθο (περίπου 53-54 μ.Χ.), και ο Παύλος συζήτησε τους Εβραίους στη συναγωγή (Πράξεις 18:18-21), η εκκλησία ξεκίνησε στην Έφεσο.

2. Ο Παύλος επέστρεψε περίπου πέντε χρόνια αργότερα στο τρίτο ιεραποστολικό του ταξίδι.
ένα. Επί τρεις μήνες κήρυττε στη συναγωγή. (Πράξεις 19:1-8)
σι. Όταν προέκυψε έντονη αντίθεση, δίδαξε για δύο χρόνια στην Αίθουσα του Τύραννου. (Πράξεις 19:9-10)
ντο. Ο Παύλος έμεινε στην Έφεσο συνολικά τρία χρόνια σε αυτό το ταξίδι. (Πράξεις 20:28-32)
3. Η σημασία που έδωσε ο Παύλος στο έργο του στην Έφεσο υποδεικνύεται από τη διάρκεια της παραμονής του εκεί και από μια δήλωση που έκανε όταν έγραψε το Α' Κορινθίους από την Έφεσο — «Αλλά θα μείνω στην Έφεσο γιατί μου άνοιξε μια μεγάλη και αποτελεσματική πόρτα ."
4. Η επίδραση του ευαγγελίου στους Εφεσίους αποδεικνύεται από το γεγονός ότι οι πιστοί έκαμαν απόκρυφα βιβλία αξίας 50.000 αργύριων ταυτόχρονα. (πρβλ. Πράξεις 19:18-20)
5. Αφού απελευθερώθηκε από την πρώτη του φυλάκιση στη Ρώμη, ο Παύλος πήρε τον Τιμόθεο στην Έφεσο για να αντιταχθεί στην ψεύτικη διδασκαλία που έκαναν ο Υμέναιος, ο Αλέξανδρος, ο Φιλήτος και άλλοι. (Α' Τιμόθεο 1:3-7, 18-20)
6. Τριάντα χρόνια μετά την επιστολή του Παύλου, μια άλλη επιστολή απευθύνθηκε στην εκκλησία της Εφέσου ως μέρος της Αποκάλυψης.

Γ. Οι Επιστολές της Φυλακής.

1. Οι «επιστολές της φυλακής» έλαβαν αυτόν τον τίτλο επειδή ο Παύλος τις έγραψε κατά τον κατ' οίκον περιορισμό του στη Ρώμη. (πρβλ. Πράξεις 28:30-31)
2. Κάθε ένα από τα γράμματα ανέφερε τον εγκλεισμό του. (Εφεσίους 3:1· 4:1· 6:20· Φιλιππησίους 1:7,13,14, 17· Κολοσσαείς 1:14· 4:3· 10, 18· Φιλήμονας 1, 10, 13, 23)
3. Εφεσίους, Κολοσσαείς και Φιλήμονας γράφτηκαν ταυτόχρονα και μαζί στάλθηκαν από τον Παύλο στους προορισμούς τους.
ένα. Αυτά τα τρία γράμματα μετέφεραν ο Όνησιμος (ο δραπέτης δούλος του Φιλήμονα) και ο Τύχικος. (πρβλ. Εφεσίους 6:21· Κολοσσαείς 4:7-9· Φιλήμονα 10-12)
σι. Σε αυτές τις τρεις επιστολές ορίζεται η ημερομηνία του 61 μ.Χ.
4. Philippians συντάχθηκε και στάλθηκε το επόμενο έτος.

II. Το κύριο μήνυμα του βιβλίου.

- A. Αυτή η όμορφη επιστολή παρουσιάζει μια εξυψωμένη άποψη της εκκλησίας και το ευλογημένο προνόμιο να είσαι εν Χριστώ.
- B. Στο αρχικό κεφάλαιο, ο Παύλος συζητά τον ρόλο κάθε μέλους της Θεότητας σε σχέση με την εκκλησία.
1. Ο Πατέρας σκόπευε ότι η σωτηρία θα ήταν διαθέσιμη στους αματωλούς εν Χριστώ. (1:3-6)
  2. Ο Υιός θυσίασε το αίμα του για να λυτρωθούμε. (1:7-12)
  3. Το Άγιο Πνεύμα σφραγίζει τους πιστούς με την οικιστική παρουσία του.
- Γ. «Δόξα στον Θεό και Πατέρα του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, που μας ευλόγησε στα ουράνια βασίλεια με κάθε πνευματική ευλογία εν Χριστώ». (1:3-4)

III. Περίγραμμα του βιβλίου.

- A. Ο σχεδιασμός της εκκλησίας. (Εφεσίους 1:1 — 3:21)
1. Η εκκλησία έχει θεϊκή καταγωγή. (1:1-14)
  2. Ο Παύλος προσεύχεται για τους αναγνώστες να κατανοήσουν τη χάρη του Θεού. (1:15-23)
  3. Η εκκλησία αποτελείται από αματωλούς που σώθηκαν με τη χάρη του Θεού. (2:1-10)
  4. Είναι ένα ενιαίο σώμα που αποτελείται από Εβραίους και Εθνικούς. (2:11-22)
  5. Τα σχέδια του Θεού εκπληρώνονται μέσω της εκκλησίας. (3:1-13)
  6. Ο Παύλος προσεύχεται οι αναγνώστες της επιστολής να ενδυναμωθούν και να ολοκληρωθούν εν Χριστώ. (3:14-21)
- B. Η ζωή μέσα στην εκκλησία.¹⁷(Εφεσίους 4:1—6:24)
1. Οι Χριστιανοί πρέπει να ζουν σε:
ένα. Ενότητα. (4:1-16)
σι. Ηθική καθαρότητα. (7:17—5:20)
ντο. Οικιακή ηρεμία. (5:21—6:9)
  2. Ο Παύλος περιγράφει την πανοπλία που μας έχει δώσει ο Θεός για πνευματικό πόλεμο. (6:10-20)
  3. Ολοκληρώνει την επιστολή με τα εξής:
ένα. Έπαινος του Τυχικού. (6:21-22)
σι. Μια ευλογία. (6:23-24)

IV. Βασικά θέματα του βιβλίου.

A. Η ομορφιά της εκκλησίας του Χριστού.

1. Με το πέρασμα των χρόνων η εικόνα και η αντίληψη του Σώματος του Χριστού, η εκκλησία, έχει αμαυρωθεί.

ένα. Ο θρησκευτικός εθνικισμός, ο σεχταρισμός, οι λατρείες και οι αποστασίες έχουν προκαλέσει στον κόσμο μια απέχθεια για την έννοια της «εκκλησίας».

σι. Μερικοί που προσπάθησαν να αποκαταστήσουν τον απλό Χριστιανισμό της Καινής Διαθήκης έχουν συχνά επιδείξει διχασμό, σεχταριστικό πνεύμα και συχνά δεν είχαν την «ενότητα του Πνεύματος στον δεσμό της ειρήνης». (4:3)

2. Σίγουρα κανένας από εμάς δεν έχει τίποτα κοντά στη θεϊκή εκτίμηση που έχει ο Θεός μας για την εκκλησία Του.

3. Στους Εφεσίους ζωγραφίζονται τρεις μεγάλες εικόνες της εκκλησίας: ένα. Η εκκλησία είναι το Σώμα του Χριστού. (1:23; 2:16; 4:16)

σι. Η εκκλησία είναι ο ναός του Χριστού. (2:20-22)

ντο. Η εκκλησία είναι η Νύμφη του Χριστού. (5:21 -33)

4. Όπως κάθε άλλο κομμάτι της γραφής, η Εφεσίους μας δίνει μια ανανεωμένη εκτίμηση για την ομορφιά και την αναγκαιότητα της σχέσης με τον Χριστό μέσω της εκκλησίας του.

B. Η προσευχή του Παύλου στους Εφεσίους 3.

1. Ξεκινά με ταπεινώση. (εδ. 14, 15)

2. Προσεύχεται για την ενδυνάμωση των Εφεσίων «δια του Πνεύματός του στο εσωτερικό σας». (εδ. 16)

ένα. Αυτό το Πνεύμα επιτρέπει «ο Χριστός να κατοικεί στις καρδιές σας μέσω της πίστης». (εδ. 17)

σι. Το Άγιο Πνεύμα μας δίνει επίσης τη δύναμη να κατανοήσουμε πληρέστερα την αγάπη του Χριστού και μας γεμίζει με την πληρότητα του Θεού.» (εδ. 18, 19).

3. Ο Παύλος αναγνωρίζει ότι ο Θεός είναι σε θέση να κάνει «αμέτρητα περισσότερα από όσα ζητάμε ή φανταζόμαστε». (εδ. 20)

4. Ο απόστολος κλείνει την προσευχή δηλώνοντας δόξα στον Θεό «εν τη εκκλησία και εν Χριστώ Ιησού σε όλες τις γενεές». (v.21)

Γ. Χριστιανική πανοπλία. (Εφεσίους 6:10-20)

1. Ο χριστιανός εμπλέκεται συνεχώς σε πνευματικό πόλεμο.

2. Ενώ ο Σατανάς είναι αμείλικτος στην επίθεσή του, ο Θεός μας δίνει τη δύναμη και τα όπλα να σταθούμε σταθεροί ενάντια στον διάβολο και τις δυνάμεις του.

3. Όπως γράφει ο Παύλος στους Εφεσίους, βρίσκεται υπό τη συνεχή φρουρά ενός Ρωμαίου στρατιώτη του οποίου η πανοπλία του θυμίζει την προστασία του Θεού για τον Χριστιανό.
- ένα. Η ζώνη ασφαρίζει ολόκληρο το ντύσιμο και είναι το κομμάτι στο οποίο κρέμονται τα όπλα. Ο Παύλος το παρομοιάζει με την αλήθεια του Λόγου του Θεού.
- σι. Το θώρακα προστατεύει την καρδιά. Η δικαιοσύνη του Ιησού Χριστού κάνει το ίδιο για τον Χριστιανό.
- ντο. Τα παπούτσια ή τα σανδάλια επιτρέπουν στον στρατιώτη να διανύει μεγάλες αποστάσεις. Με τον ίδιο τρόπο, το ευαγγέλιο μεταφέρει τη σωτηρία του Χριστού σε όλο τον κόσμο.
- ρε. Η ασπίδα ενός στρατιώτη τον προστατεύει από βέλη και αιωρούμενα ξίφη. Η πίστη μας εξυπηρετεί την ίδια λειτουργία στον πνευματικό πόλεμο.
- μι. Το κράνος προστατεύει τον εγκέφαλο και το μυαλό. Ο Παύλος παρομοιάζει αυτό το κομμάτι της πανοπλίας με τη γνώση της σωτηρίας κάποιου.
- φά. Τέλος, το ξίφος ενός πολεμιστή είναι το επιθετικό του όπλο για να ξεπεράσει έναν εχθρό. Η προσβολή του χριστιανού ενάντια στο κακό είναι ο Λόγος του Θεού.

ΦΙΛΙΠΠΕΣ

Εισαγωγή: Οι Φιλιππείς είναι η πιο χαρούμενη από τις επιστολές του Παύλου. Οι λέξεις «χαρείτε», «χαρείτε» ή «χαρά» χρησιμοποιούνται δεκαεπτά φορές στα τέσσερα σύντομα κεφάλαια του βιβλίου. Ο Παύλος έχει λόγο να χαίρεται για την ευγενική μεταχείριση της εκκλησίας προς αυτόν, που αποδεικνύεται πιο πρόσφατα σε ένα δώρο που έστειλε ο Επαφρόδιτος. Μέσω αυτής της επιστολής, ο απόστολος επιθυμεί να ευχαριστήσει την εκκλησία για την προσοχή της σε αυτόν και να τους ενθαρρύνει να κάνουν τη χαρά τρόπο ζωής.

Όνομα— Η επιστολή πήρε το όνομά της από την εκκλησία που την έλαβε αρχικά. (δηλαδή - Φιλίππους)

Συγγραφέας— Παύλος (Φιλιπησίους 1:1)

Σκοπός— Ο Παύλος έγραψε αυτή την επιστολή προς:

1. Ευχαριστώ τους πιστούς στους Φιλίππους που του έστειλαν ένα

- οικονομικό δώρο.
2. Ας ξέρουν ότι παρόλο που ήταν φυλακισμένος, το ευαγγέλιο κηρύσσεται ακόμα.
  3. Ενθαρρύνετε δύο γυναίκες στην εκκλησία που είχαν διαφορές μεταξύ τους να συμφιλιωθούν.

I. Ιστορικό του Βιβλίου.

A. Η πόλη των Φιλίππων.

1. Οι Φίλιπποι βρίσκονταν στον ποταμό Μπουνάρμπαχι, νυν Αμγίστες, περίπου οκτώ μίλια από το Αιγαίο Πέλαγος και ονομάζονταν «αρχική πόλη» αυτού του τμήματος της Μακεδονίας. (Πράξεις 16:12)
2. Αρχικά ονομαζόταν Κρενίδες (δηλαδή Κρήνες), η πόλη κατελήφθη και ξαναχτίστηκε από τον Φίλιππο της Μακεδονίας.
ένα. Ο Φίλιππος ήθελε την πόλη για τη στρατηγική της σημασία και για ορυχεία χρυσού και αργύρου κοντά.
σι. Μετονόμασε την πόλη για τον εαυτό του το 356 π.Χ.
3. Οι Φίλιπποι διεκδίκησαν πολιτική σημασία.
ένα. Ο Αύγουστος έκανε μια αποικία της πόλης.
σι. Μια ρωμαϊκή αποικία ήταν σαν μια μικρογραφία της Ρώμης.
ντο. Η επίσημη γλώσσα τους ήταν τα λατινικά και φορούσαν ρωμαϊκά ρούχα και χρησιμοποιούσαν ρωμαϊκά χρήματα.
ρε. Οι δύο αρχινομάρχες τους διορίστηκαν από τη Ρώμη και δεν υπάγονταν στον κυβερνήτη της επαρχίας.

B. Η εκκλησία στους Φιλίππους.

1. Η εκκλησία των Φιλιππίνων φυτεύτηκε όταν ο Παύλος, ο Σίλας, ο Τιμόθεος και ο Λουκάς ανταποκρίθηκαν στο «Μακεδονικό κάλεσμα» που έλαβε ο Παύλος στην Τρωάδα στο δεύτερο ιεραποστολικό του ταξίδι. (Μ.Χ. 51-52· Πράξεις 16:6-12)
2. Όταν ο Παύλος ήρθε στους Φιλίππους, οι πρώτοι προσήλυτοι ήταν η Λυδία και το σπιτικό της. (Πράξεις 16:6-10)
ένα. Η Λυδία ήταν προφανώς ένας θεοσεβής Εθνικός.
σι. Προφανώς δεν υπήρχε συναγωγή στους Φιλίππους.
3. Η επόμενη αξιοσημείωτη μεταστροφή ήρθε σε σχέση με την εκδίωξη ενός δαίμονα από μια υπηρέτρια. (Πράξεις 16:16-34)
ένα. Για αυτή την ηρωική ενέργεια, ο Παύλος και ο Σίλας ξυλοκοπήθηκαν και ρίχτηκαν στη φυλακή.
σι. Τα μεσάνυχτα έψαλλαν ύμνους στον Θεό.
ντο. Μετά από μια θαυματουργή απελευθέρωση, ο δεσμοφύλακας τους

προσηλυτίστηκε.

4. Σεπερίληψη, η εκκλησία ιδρύθηκε με τις μεταστροφές μιας επιχειρηματίας, του νοικοκυριού της, ενός δεσμοφύλακα και της οικογένειάς του, και πιθανώς μιας νεαρής σκλάβας και μερικών κρατουμένων.
5. Προφανώς, ο Λουκάς έμεινε πίσω για να βοηθήσει στην καθιέρωση αυτών των νέων Χριστιανών στην πίστη.
ένα. Κάνουμε αυτή την υπόθεση από το γεγονός ότι η πρώτη ενότητα «εμείς» των Πράξεων τελειώνει εδώ. Το επόμενο επεισόδιο στη Θεσσαλονίκη λέγεται χρησιμοποιώντας το τρίτο πρόσωπο, αντωνυμία πληθυντικού, «αυτοί». (πρβλ. Πράξεις 16:10-17· 17:1)
σι. Όταν ο Παύλος επέστρεψε στους Φιλίππους στην τρίτη του περιοδεία, ο Λουκ προφανώς επανέρχεται στην ομάδα του. (πρβλ. Πράξεις 20:5-6)
6. Όταν οι Φιλίππιοι έμαθαν για τη φυλάκιση του Παύλου στη Ρώμη, του έστειλαν δώρο από τον Επαφρόδιτο. (Φιλιπησίους 4:18)
7. Ο Παύλος συνέθεσε την επιστολή του προς τους Χριστιανούς των Φιλιππων κατά την παραμονή του Επαφροδίτου στη Ρώμη και την έστειλε πίσω από αυτόν. (2:25-28)
ένα. Οι Φιλιππείς ήταν πιθανώς η τελευταία που γράφτηκε από τις τέσσερις επιστολές της φυλακής.
[1] Ο εγκλεισμός του Παύλου ήταν μακρύς. (1:14-17)
[2] Η επιστολή υπονοεί ότι πολλά ταξίδια και δραστηριότητες έχουν πραγματοποιηθεί από τον εγκλεισμό του στη Ρώμη.
[3] Επίσης, η επιστολή φαίνεται να δείχνει ότι η μοίρα του Παύλου θα αποφασιζόταν σύντομα. (1:23; 2:23-24)
σι. Όλα αυτά τα στοιχεία υποδεικνύουν μια ημερομηνία του 62 μ.Χ. για τη σύνθεσή του.

II. Το Μήνυμα του Βιβλίου

Απ. Από όσα έμαθε από τον Επαφρόδιτο, ο Παύλος ήθελε να αναφερθεί σε ορισμένες καταστάσεις στην εκκλησία εκεί.

1. Παρακαλούσε για ενότητα και έκανε έκκληση για πνεύμα ταπεινοφροσύνης. (2:1-8· 4:2-3)
2. Προειδοποίησε ενάντια στους Ιουδαϊσμούς δασκάλους. (3:1-4:1)

Β. Μέσα από αυτές τις προκλήσεις τους κάλεσε να διατηρήσουν την εν Χριστώ χαρά τους.

1. Οι Φιλιπησίους αποκαλούνται συχνά «η επιστολή της χαράς».

2. «Να χαίρεστε εν Κυρίω πάντα. Θα το ξαναπώ: Να χαίρεσαι! (4:4)

III. Περίγραμμα του Βιβλίου.

A. Εισαγωγή. (Φιλιπησίους 1:1-11)

1. Ο Παύλος προσφέρει έναν τυπικό χαιρετισμό. (1:1-2)
2. Εκφράζει ευχαριστίες για τους αγίους εκεί. (1:3-11)

B. Η διακονία του Παύλου ενώ βρισκόταν σε δουλεία. (1:12-30)

1. Ο απόστολος διαβεβαιώνει τους αναγνώστες ότι ο Θεός χρησιμοποιεί την κατάσταση του για να προωθήσει το ευαγγέλιο. (1:12-18)
2. Αναμένει να αποφυλακιστεί σύντομα. (1:19-20)
3. Ωστόσο, είναι έτοιμος να πεθάνει για τον Χριστό (1:21-26) και ενθαρρύνει τους Φιλίππους να είναι τολμηροί στην πίστη τους. (1:27-30)

Γ. Αγαλλίαση εν Χριστώ. (2:1-18)

1. Ο Παύλος κάνει έκκληση στους χριστιανούς εκεί να έχουν μέσα τους το νου του Χριστού. (2:1-11)
2. Τους ενθαρρύνει να «λάμπουν σαν αστέρια στο σύμπαν» καθώς συνεργάζονται με τους σκοπούς του Θεού. (2:12-18)

Ο Δ. Παύλος τους στέλνει τον Τιμόθεο και τον Επαφρόδιτο. (2:19-30)

E. Παλιές και παρούσες ανάγκες του Παύλου. (Φιλιπησίους 3:1-21)

1. Ο Παύλος θυμάται την ιδιότητά του ως Εβραίος. (3:1-6)
2. Τα υπολογίζει όλα ως απώλεια για χάρη της γνώσης του Χριστού. (3:7-11)
3. Τους προτρέπει να πιέζουν προς τον στόχο «για τον οποίο ο Θεός με κάλεσε στον ουρανό εν Χριστώ Ιησού». (3:12-21)

Αρχές του Φ. Παύλου για χαρούμενη ζωή. (Φιλιπησίους 4:1-23)

1. Κάνει έκκληση για ενότητα. (4:1 -3)
2. Ενθαρρύνει την εξάρτηση από τον Θεό και την εστίαση σε ευγενή πράγματα. (4:4-9)
3. Μιλάει για το μυστικό της ικανοποίησης. (4:10-13)
4. Τους ευχαριστεί για το δώρο τους. (4:14-20)

Z. Λόγια κλεισίματος και ευλογία. (Φιλιπησίους 4:21-23)

IV. Βασικά θέματα του βιβλίου.

A. Η στάση του Παύλου απέναντι στις κακουχίες και τα βάσανα.

(Φιλιπησίους 1:12-18)

1. Ο απόστολος διατήρησε την άποψη ότι οι αλυσίδες του είχαν χρησιμεύσει για την προώθηση του ευαγγελίου και της υπόθεσης του Ιησού Χριστού. (1:12-14)
2. Ωστόσο, για λόγους που δεν μας είπαν, κάποιοι στη Ρώμη ντρέπονταν ή απειλήθηκαν από την παρουσία του Παύλου ως φυλακισμένου εκεί. (1:15-17)
ένα. Ίσως ντρέπονταν που ένας απόστολος φυλακίστηκε σαν κοινός εγκληματίας και ήθελαν να δείξουν ότι η εκκλησία μπορούσε να αναπτυχθεί χωρίς αυτόν.
σι. Ίσως κάποιοι ηγέτες στην εκκλησία εκεί ένιωσαν τη σημασία τους να απειλείται από την παρουσία του.
ντο. Όποια και αν είναι τα συγκεκριμένα, μας λένε ότι τα κίνητρό τους για το κήρυγμα του ευαγγελίου ήταν ανειλικρινή.
3. Επειδή το πρόβλημά τους δεν ήταν δογματικό αλλά προσωπικό, ο Παύλος απλώς χάρηκε που κηρύχθηκε το ευαγγέλιο. (1:18)

B. Ιησούς Χριστός — Άνθρωπος, Θεός, Σωτήρας (Φιλιπησίους 2:5-11)

1. Στην εκκλησίη του για ενότητα μεταξύ των Χριστιανών στους Φιλίππους, ο Παύλος τους παρότρυνε να μιμηθούν το μυαλό του Ιησού. (2:1-5)
2. Καθώς περιέγραψε την ταπεινοφροσύνη που επέδειξε ο Κύριός μας, ο Παύλος έγραψε ένα από τα πιο όμορφα και ουσιαστικά κείμενα της Βίβλου.
ένα. Δεν ξέρουμε αν πρόκειται για έναν σύγχρονο ύμνο που τραγουδούν οι πρώτοι χριστιανοί ή για ποιητική σύνθεση του ίδιου του Παύλου.
σι. Ανεξάρτητα από αυτό, ανιχνεύει απλά και όμορφα τη σταδιοδρομία του Χριστού από την προ-ενσαρκωμένη κατάστασή του έως την τωρινή του έξαρση.
3. Ο Ιησούς Χριστός είναι Θεός. (2:6· πρβλ. Ιωάννης 1:1 -3· Κολοσσαείς 1:15-20· 2:9)
4. Ο Ιησούς Χριστός έγινε άντρας. (2:7· Ιωάννης 1:14· Εβραίους 4:15)
5. Ο Ιησούς Χριστός υψώνεται ως Κύριός μας. (2:8-11· Εβραίους 12:2· Μάρκος 16:19)

Γ. Το μυστικό της ικανοποίησης

1. Αφού ο Παύλος ευχαριστεί τους Φιλιππησίους για το δώρο τους, δηλώνει ότι έμαθε το μυστικό της ικανοποίησης. (4:10-12)
2. Το μυστικό βρίσκεται στο εδάφιο Φιλιππησίους 4:13 «Μπορώ να κάνω τα πάντα μέσω αυτού που μου δίνει δύναμη».

ΚΟΛΟΣΙΑΝΟΙ

Εισαγωγή: Η επιστολή της Κολοσσίας είναι μοναδική στο ότι ο Παύλος δεν επισκέφτηκε ποτέ προσωπικά αυτήν την εκκλησία. (πρβλ. Κολοσσαείς 2:1) Ωστόσο, πιθανότατα ιδρύθηκε ως αποτέλεσμα της εκτεταμένης διακονίας του Παύλου στην Έφεσο. Στην επιστολή, ο Παύλος αναφέρθηκε σε μια λατρευτική αίρεση που είχε ξεσπάσει στην εκκλησία εκεί. Έστειλε την επιστολή στους Κολοσσούς από τον Τυχικό. (Κολοσσαείς 4:7-8)

Όνομα- Το βιβλίο πήρε το όνομά του από την εκκλησία που έλαβε την επιστολή. (δηλαδή - Colossae)

Συγγραφέας— Παύλος (Κολοσσαείς 1:1) από κατ' οίκον περιορισμό στη Ρώμη. (μ.Χ. 61)

Σκοπός— Η επιστολή γράφτηκε πρωτίστως για να σταθεροποιήσει την εκκλησία δογματικά. Η εκκλησία επηρεαζόταν από λεπτή αλλά αιρετική διδασκαλία την οποία ο Παύλος έγραψε για να καταπολεμήσει.

I. Ιστορικό του βιβλίου.

A. Η πόλη των Κολοσσών.

1. Η πόλη βρισκόταν στην κοιλάδα του Λύκου περίπου 100 μίλια ανατολικά της Εφέσου.
ένα. Η Λαοδικεία και η Ιεράπολη (Κολοσσαείς 4:13) βρίσκονταν κοντά.
σι. Οι Κολοσσές βρίσκονταν στην επαρχία της Φρυγίας, τμήμα της ρωμαϊκής επαρχίας της Ασίας.
2. Στην περσική περίοδο (500-400 π.Χ.), οι Κολοσσές βρίσκονταν σε μεγάλο εμπορικό δρόμο.
ένα. Ο Ξέρξης, ο Πέρσης βασιλιάς, είχε στρατοπεδεύσει εκεί ενώ πήγαινε να εισβάλει στην Ελλάδα το 480 π.Χ.
σι. Εκεί στρατοπέδευσε και ο Κύρος όταν βάδισε εναντίον του Αρταξέρξη το 401 π.Χ.

3. Τον πρώτο αιώνα μ.Χ. η Λαοδίκεια και η Ιεράπολη είχαν χαρακτηρίσει τις Κολοσσές ως εμπορικό κέντρο.
ένα. Την εποχή της συγγραφής του Παύλου, η πόλη ήταν κυρίως γνωστή για την παραγωγή ενός σκούρου γυαλιστερού μαύρου μαλλιού που ονομαζόταν colussinus.
σι. Η πόλη δεν είχε καμία πολιτική σημασία και θεωρούνταν η λιγότερο σημαντική πόλη στην οποία ο Παύλος απηύθυνε επιστολή.

B. Η εκκλησία στις Κολοσσές.

1. Ο Παύλος έμεινε στην Έφεσο για περίπου τρία χρόνια περίπου. μ.Χ. 52-55. (πρβλ. Πράξεις 19:1—20:1)
ένα. Από εκεί, αυτός και οι συνάδελφοί του έκαναν ευαγγελικές προσπάθειες σε ολόκληρη την επαρχία της Ασίας. (Πράξεις 19:10)
σι. Προφανώς σε ένα από αυτά, η εκκλησία ως ιδρύθηκε.
2. Πέντε ή έξι χρόνια αργότερα, ο Παύλος ενημερώθηκε για την εκκλησία της Κολοσσίας μέσω του Επαφρά. (1:7-8)
ένα. Σε γενικές γραμμές, η έκθεση ήταν θετική και ενθαρρυντική. (1:3-6; 2:5)
σι. Υπήρχε όμως και λόγος για σοβαρή ανησυχία. (2:8)
3. Μια μοναδική αίρεση είχε εισβάλει στην εκκλησία των Κολοσσών.
ένα. Φαίνεται ότι ήταν ένα παράξενο μείγμα ασκητισμού (αυστηρή αυταπάρνηση σαν ερημίτης), εβραϊκού νομικισμού και κάποιου είδους φιλοσοφικού μυστικισμού.
σι. Η αίρεση συνδύαζε στοιχεία της ελληνικής φιλοσοφίας και μυθολογίας (2:8) με τον εβραϊκό νομικισμό. (2:16)
ντο. Ζητούσε τη λατρεία των αγγέλων. (2:18)
ρε. Είχε στοιχεία Γνωστικισμού. (2:9)
μι. Αυτή η αίρεση καυχιόταν για οράματα και ανώτερη γνώση. (2:18β, 23α)
4. Η επιστολή του Παύλου σχεδιάστηκε κυρίως για να καταπολεμήσει αυτήν την ψεύτικη διδασκαλία και να καλέσει την εκκλησία πίσω σε μια σταθερή πίστη.

II. Το βασικό μήνυμα του βιβλίου.

A. Όπως αναφέρθηκε στην ενότητα «Ιστορικό», ο πρωταρχικός στόχος της επιστολής ήταν να αντικρούσει και να επιπλήξει την ψευδή διδασκαλία στην οποία είχαν εκτεθεί οι Κολοσσαείς.

B. Ενάντια σε αυτήν την αίρεση, ο απόστολος παρουσιάζει την πλήρη

επάρκεια του Ιησού Χριστού.

- Γ. «Γιατί στο Χριστό όλη η πληρότητα της Θεότητας ζει σε σωματική μορφή, και σας έχει δοθεί πληρότητα εν Χριστώ, που είναι το κεφάλι πάνω σε κάθε δύναμη και εξουσία». (Κολοσσαείς 2:9-11)

III. Περίγραμμα του βιβλίου.

A. Εισαγωγή. (Κολοσσαείς 1:1-14)

1. Η επιστολή ανοίγει με έναν σύντομο χαιρετισμό (1:1-2) και έναν ευχαριστήριο λόγο για την εκκλησία στις Κολοσσές. (1:3-8)
2. Ο Παύλος επαινεί την πνευματική τους πρόοδο. (1:9-12)
3. Επαινεί τη σωτήρια δύναμη του Χριστού. (1:13-14)

B. Η υπεροχή του Χριστού. (Κολοσσαείς 1:15-29)

1. Ο Παύλος δηλώνει ότι ο Χριστός είναι κυρίαρχος σε όλα τα πράγματα: ένα. Στη δημιουργία. (1:15-17)
σι. Στην εκκλησία. (1:18)
ντο. Στο έργο της συμφιλίωσης. (1:19-23)
2. Ο Παύλος επιβεβαιώνει την αποστολή του ως κήρυγμα αυτού του «μυστηρίου» στους Εθνικούς. (1:24-29)

Γ. Προειδοποιήσεις για την αίρεση. (Κολοσσαείς 2:1-23)

1. Ο Παύλος εκφράζει μια προσωπική ανησυχία για τους Κολοσσαείς. (1-7)
2. Δηλώνει ότι ο Χριστός είναι αυτό που χρειάζονται. (8-15)
3. Καταδικάζει συγκεκριμένες αρχές στην ψευδή διδασκαλία που λαμβάνουν. (16-23)

Δ. Ο απόστολος κάνει έκκληση για αγία ζωή. (Κολοσσαείς 3:1—4:6)

1. Εφόσον έχουμε «αναστηθεί με τον Χριστό» μετά τον θάνατό μας στην αμαρτία και την ταφή στον υδάτινο τάφο του βαπτίσματος, οι στοργές μας θα πρέπει να επικεντρώνονται στα παραπάνω πράγματα. (3:1-4)
2. Οι Χριστιανοί πρέπει να αποβάλουν τα κακά πράγματα (3:5-11) και να φορέσουν άγια πράγματα. (3:12-17)
3. Ο Παύλος κάνει έκκληση για σωστές οικιακές σχέσεις: ένα. Στο γάμο. (3:18-19)
σι. Μεταξύ γονέων και παιδιών. (3:20-21)
ντο. Ανάμεσα σε αφέντες και υπηρέτες. (3:22—4:1)
4. Κάθε Χριστιανός πρέπει να είναι άγρυπνος και να προσεύχεται. (4:2-

6)

Ε. Συμπεράσματα. (Κολοσσαείς 4:7-18)

IV. Βασικά θέματα του βιβλίου.

Α. Η «Κολοσσαϊκή αίρεση».

1. Έχουμε ήδη ρίξει μια γρήγορη, ευρεία ματιά στην περίεργη αίρεση που απειλούσε την εκκλησία στις Κολοσσές.
2. Ένα από τα βασικά συστατικά αυτού του ψευδούς δόγματος φαίνεται να ήταν μια περίεργη εβραϊκή μορφή Γνωστικισμού.¹⁸
ένα. Η ελληνική λέξη γνώση σημαίνει γνώση.
σι. Οι Γνωστικοί ήταν μια λατρευτική ομάδα που διεκδίκησε ειδική φώτιση.
ντο. Ανέπτυξαν μια θρησκεία βασισμένη στην υπερηφάνεια διδάσκοντας ότι τα θεία μυστήρια μπορούσαν να γίνουν κατανοητά από ανώτερη διάνοια.
ρε. Οι Γνωστικοί δίδασκαν ότι το πνεύμα ήταν καλό και η ύλη κακή, εξ ου και οι ασκητικές πρακτικές.
μι. Λόγω της διδασκαλίας τους για το καλό/κακό του πνεύματος/ύλης, πίστευαν ότι τα δύο δεν μπορούσαν πραγματικά να αναμειχθούν, αρνούμενοι έτσι την πλήρη θεότητα του Ιησού Χριστού.
[1] Πίστευαν σε μια ιεραρχία θεοτήτων.
[2] Μέχρι τον 2ο αιώνα μ.Χ. οι Γνωστικοί πίστευαν ότι υπήρχαν δεκατέσσερα βήματα μεταξύ Θεού και ανθρώπου.
3. Ενώ πολλά ερωτήματα παραμένουν αναπάντητα σχετικά με τις ιδιαιτερότητες αυτής της παράξενης λατρείας, η επιστολή του Παύλου ξεκαθαρίζει ορισμένες πτυχές της:
ένα. Ήταν σαγηνευτικό. (2:4)
σι. Απευθυνόταν στον πνευματικό ελιτισμό. (2:8)
ντο. Βασίστηκε στην ανθρώπινη παράδοση. (2:8)
ρε. Ήταν νομικιστικό. (2:16-20)
μι. Η αίρεση ασκητική (αυστηρή αυταπάρνηση, και λιτή σε εμφάνιση, τρόπο ή στάση) στη φύση. (2:23)
φά. Περιλάμβανε λατρεία άλλων όντων. (2:18)
σολ. Επιτέθηκε στην επάρκεια του Χριστού.
4. Παραδόξως, ανά τους αιώνες, χιλιάδες λατρείες έχουν έρθει και παρέρχονται, καθεμία από τις οποίες χαρακτηρίζεται από τα περισσότερα ή όλα τα παραπάνω.

B. Η πανάρκεια του Ιησού Χριστού.

1. Για την καταπολέμηση της αίρεσης των Κολοσσών, ο Παύλος παρουσίασε απλώς την πανάρκεια του Χριστού.
2. Ο Ιησούς Χριστός ενσαρκώνει την πληρότητα της θεότητας. (1:19· 2:9)
3. Η «πληρότητα» ή η αίσθηση του σκοπού που αναζητούμε δεν προέρχεται από:
  - ένα. Ανθρώπινη σοφία. (2:8)
  - σι. Περιτομή στα χέρια των ανδρών. (2:11)
  - ντο. Τι τρώμε ή πίνουμε. (2:16)
  - ρε. Τήρηση ειδικών ημερών. (2:16)
  - μι. Η λατρεία αγγέλων ή άλλων όντων. (2:18)
  - φά. Ασκητισμός. (2:23)
4. Έχουμε πληρότητα όταν έχουμε τον Ιησού Χριστό μέσα μας! (2:13-15)

ΕΓΩ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΣ

Εισαγωγή: Η Α' Θεσσαλονικείς είναι πιθανώς η δεύτερη παλαιότερη από τις κανονικές επιστολές του Παύλου. Σε αντίθεση με τη δεύτερη επιστολή προς τη Θεσσαλονίκη, αυτή η επιστολή έχει θετικό τόνο. Ο Παύλος βρίσκει πολλά πράγματα για να επαινέσει για την εκκλησία εκεί και θέλει να ξεκαθαρίσει κάποια σύγχυση σχετικά με τη δεύτερη έλευση του Χριστού.

Όνομα— Το βιβλίο πήρε το όνομά του από την εκκλησία που το έλαβε αρχικά. (δηλαδή - Θεσσαλονίκη)

Συγγραφέας-Παύλος. (Α' Θεσσαλονικείς 1:1· 2:18)

Σκοπός— Ο βασικός σκοπός του Παύλου που έγραψε στους Θεσσαλονικείς ήταν να αποδείξει την αγάπη του για τους εκεί χριστιανούς. Ένας δεύτερος σκοπός γραπτώς ήταν να διευκρινιστεί η αλήθεια για την επιστροφή του Κυρίου.

I. Ιστορικό του βιβλίου.

A. Η πόλη της Θεσσαλονίκης.

1. Γεωγραφικά βρισκόταν 100 μίλια δυτικά της πόλης των Φιλίππων στις εκβολές του Θερμικού Κόλπου.
2. Η Θεσσαλονίκη βρισκόταν στην περιοχή της Μακεδονίας και ήταν

η κύρια πόλη της.

ένα. Καθώς αναπτύχθηκε το λιμάνι, η Θεσσαλονίκη έγινε μια πόλη με εμπορικό προσανατολισμό.

σι. Πιστή ρωμαϊκή πόλη, ανακηρύχθηκε «ελεύθερη πόλη» το 42 π.Χ

ντο. Στην εποχή της Καινής Διαθήκης, ο πληθυσμός της πόλης ήταν περίπου 200.000.

3. Η πόλη είχε αρκετά μεγάλο εβραϊκό πληθυσμό αλλά ήταν κυρίως ελληνικός.

B. Η εκκλησία της Θεσσαλονίκης.

1. Η εκκλησία ιδρύθηκε στη Θεσσαλονίκη κατά το δεύτερο ιεραποστολικό ταξίδι του Παύλου.

ένα. Σε εκείνο το ταξίδι, ο Παύλος κλήθηκε να φύγει από τους Φιλίππους. (Πράξεις 16:39-40)

σι. Από εκεί πήγε στη Θεσσαλονίκη όπου ξεκίνησε το ευαγγελικό του έργο στη συναγωγή. (Πράξεις 17:2-3)

[1] Κάποιοι προσήλυτοι έγιναν εκεί. (Πράξεις 17:4)

[2] Η εβραϊκή εναντίωση προκάλεσε ταραχή και απήγγειλε ψευδείς κατηγορίες εναντίον του Παύλου. (Πράξεις 17:5-9)

[3] Οι σύντροφοι του Παύλου πρόσφεραν «δεσμό ειρήνης» για την απελευθέρωση του Παύλου και αυτός έφυγε από την πόλη κατά τη διάρκεια της νύχτας.

ντο. Έχοντας βρεθεί στη Θεσσαλονίκη μόνο για λίγο, ο Παύλος μετακόμισε στη Βέροια (Πράξεις 17:10) όπου και πάλι αναγκάστηκε να φύγει λόγω ταραχής.

ρε. Από τη Βέροια, ο Παύλος πήγε στην Αθήνα και μετά στην Κόρινθο. (Πράξεις 17:11—18:4)

[1] Από την Αθήνα, ο Παύλος έστειλε τον Τιμόθεο πίσω στη Θεσσαλονίκη. (3:1-2)

[2] Ο Σίλας και ο Τιμόθεος ενώθηκαν ξανά (Πράξεις 18:5) και ο Τιμόθεος έφερε μια αναφορά για την κατάσταση της εκκλησίας στη Θεσσαλονίκη. (3:6-8)

2. Στην Κόρινθο, ο Παύλος έγραψε και έστειλε την πρώτη του επιστολή στους Θεσσαλονικείς.

3. Η χρονολογία της επιστολής είναι το 51 μ.Χ.

II. Το μήνυμα του βιβλίου.

Απ. Το κύριο μήνυμα του βιβλίου είναι η προσδοκία της δεύτερης έλευσης

του Ιησού Χριστού.

B. Διότι ο ίδιος ο Κύριος θα κατέβει από τον ουρανό, με δυνατή εντολή, με τη φωνή του αρχαγγέλου και με τη σάλπιγγα του Θεού. (4:16)

III. Περίγραμμα του βιβλίου.

Η σχέση του Α. Παύλου με την εκκλησία της Θεσσαλονίκης. (1:1—3:13)

1. Μετά από ένα σύντομο χαιρετισμό (1:1), ο Παύλος προσφέρει ευχαριστήρια λόγια για τις συνθήκες της εκκλησίας στη Θεσσαλονίκη. (1:2-10)
2. Αφηγείται τις συνθήκες της διακονίας του εκεί. (2:1-16)
3. Ο Παύλος λέει στους Θεσσαλονικείς ότι είναι πρόθυμος να τους δει. (2:17-20)
4. Εξηγεί ότι ο Τιμόθεος είχε σταλεί για να τους καθιερώσει στην πίστη. (3:1-5)
5. Ο Τιμόθεος είχε επιστρέψει με μια ενθαρρυντική αναφορά για την πίστη τους. (3:6-10)
6. Ο Παύλος προσεύχεται για την περαιτέρω ενίσχυσή τους από τον Κύριο. (3:11-13)

B. Προτροπή των αγίων. (Α' Θεσσαλονικείς 4:1—5:28)

1. Ο απόστολος καθοδηγεί τους Χριστιανούς να ζουν άγιες και δίκαιες ζωές. (4:1-12)
2. Περιγράφει τι θα συμβεί όταν ξανάρθει ο Κύριος. (4:13-18)
3. Δίνει συμβουλές για προσωπικές στάσεις και συμπεριφορά που συνδέονται με εκείνη τη δεύτερη έλευση. (5:1-22)
4. Τελικές λέξεις. (5:23-28)

IV. Βασικά θέματα του βιβλίου.

A. Η δεύτερη παρουσία του Κυρίου.

1. Ένας στους 25 στίχους της Καινής Διαθήκης αναφέρεται στη δεύτερη έλευση του Ιησού Χριστού.
2. Οι βεβαιώσεις αυτού του ερχομού είναι από διάφορες πηγές.
ένα. Ο Ιησούς υποσχέθηκε επανειλημμένα ότι θα ερχόταν ξανά.
(Ματθαίος 25:31 επ. Ιωάννης 14:3, κ.λπ.)
σι. Οι απόστολοι το δήλωσαν.
[1] Πέτρος. (Πράξεις 3:19-20· Β' Πέτρου 3:3-10)
[2] Παύλος. (4:16· Α Κορινθίους 15:23)
[3] Ιωάννης. (Αποκάλυψη 1:7)

ντο. Οι άγγελοι είπαν μάλιστα ότι θα ξανάρθει. (Πράξεις 1:11)

3. Η πρώτη έλευση του Χριστού σε αυτόν τον κόσμο χαρακτηρίστηκε από ταπεινοφροσύνη και ταπεινοφροσύνη. η δεύτερη έλευση του θα σηματοδοτεί από δόξα, λαμπρότητα και θρίαμβο. (1:7-10)

ένα. Θα έρθει «σωματικά» και εμφανώς. (Πράξεις 1:11· Α'

Θεσσαλονικείς 4:16· Φιλιππησίους 3:21)

σι. Η άφιξη θα είναι ξαφνική και χωρίς προειδοποίηση. (4:16· 5:2· Α Κορινθίους 15:52α)

ντο. Οι νεκροί θα αναστηθούν. (4:13-14· Α Κορινθίους 15:52α)

ρε. Οι ζωντανοί θα αλλάξουν και θα «πιαστούν στον αέρα» με τους αναστημένους νεκρούς.

μι. Όλη η ανθρωπότητα θα εμφανιστεί ενώπιον του Κυρίου για κρίση.

(Ματθαίος 25:32· Αποκάλυψη 20:12)

φά. Θα γίνει ένας αιώνιος χωρισμός και η τελική ποινή θα επιβληθεί σε όλους τους άνδρες. (Ματθαίος 25:33-34, 41)

σολ. Η γη θα καταστραφεί. (Β' Πέτρου 3:10)

η. Η βασιλεία θα παραδοθεί στον Πατέρα. (Α' Κορινθίους 15:24)

4. Οι εικασίες για το πότε θα συμβεί αυτή η επιστροφή είναι άσκοπες και άκαρπες.

ένα. Με τα χρόνια, πολλά άτομα ισχυρίστηκαν ότι γνώριζαν την ακριβή ώρα της επιστροφής του Ιησού.

σι. Κάθε φορά που κάποιος ισχυρίζεται ότι ορίζει ημερομηνία για τη δεύτερη έλευση του Χριστού, αυτομάτως επισημαίνει τον εαυτό του ως ψευδοπροφήτη. (πρβλ. Ματθαίος 24:42· 25:13· Μάρκος 13:32· Β' Πέτρου 3:10)

5. Όποια και αν είναι η ημερομηνία, ο χριστιανός πρέπει να είναι προετοιμασμένος για την παρουσία του, την ελληνική που σημαίνει τη δεύτερη έλευση.¹⁹(5:4)

B. Ζώντας υπό το φως της έλευσης του Χριστού.⁷

1. Το δόγμα της δεύτερης παρουσίας του Χριστού, η κρίση και η ανταμοιβή του ουρανού είναι το κίνητρό μας να είμαστε πιστοί στο κάλεσμά μας. (Β' Πέτρου 3:11-14)
2. Στην πρώτη θεσσαλονίκη επιστολή, ο Παύλος καταλήγει με πρακτικές προτροπές υπό το φως του μέλλοντος. (πρβλ. 5:16-24)

Η ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΣ

Εισαγωγή:Μια περίοδος όχι περισσότερο από αρκετούς μήνες χωρίζει τη

συγγραφή των Α' και Β' Θεσσαλονικέων. Η πρώτη επιστολή αφορούσε κάποια παρεξήγηση σχετικά με τη δεύτερη έλευση του Ιησού Χριστού. Για παράδειγμα, μερικοί είχαν φοβηθεί ότι όσοι είχαν ήδη πεθάνει δεν θα μπορούσαν να συμμετάσχουν σε αυτό το ένδοξο γεγονός (Α' Θεσσαλονικείς 4:13-18). Άλλοι εικάζουν την ώρα ή την ημερομηνία για τον ερχομό του Ιησού. (5:1-4)

Παρά το γεγονός ότι ο Παύλος εξέτασε αυτές τις ανησυχίες στην πρώτη του επιστολή προς τη Θεσσαλονίκη, τα προβλήματα και οι εσφαλμένες αντιλήψεις είχαν επιδεινωθεί. (2:1 επ.) Λόγω του κωφού, οι Θεσσαλονικείς είχαν στραφεί στην πρώτη επιστολή του Παύλου, η δεύτερη επιστολή του παίρνει έναν πολύ πιο σκληρό και σταθερό τόνο.

Όνομα— Η επιστολή ονομάζεται για τα άτομα που την έλαβαν αρχικά.

Συγγραφέας— Παύλος (Β' Θεσσαλονικείς 1:1: 3:17)

Σκοπός— Η Β' Θεσσαλονικείς γράφτηκε για δύο βασικούς λόγους:

1. Για να διορθώσετε το λάθος σχετικά με την «ημέρα του Κυρίου».
2. Να μιλήσουμε για την πειθαρχία των προβληματικών πιστών.

I. Ιστορικό του βιβλίου.

A. Η πρώτη θεσσαλονικιά επιστολή είχε γραφτεί και σταλεί από την Κόρινθο το 51 μ.Χ.

B. Η δεύτερη θεσσαλονική επιστολή όπως γράφτηκε μέσα σε λίγες εβδομάδες ή μήνες από την πρώτη.

1. Ο Παύλος είχε λάβει μια ενημερωμένη προφορική αναφορά για την κατάσταση εκεί. (Β' Θεσσαλονικείς 3:11)
2. Προφανώς είχε κυκλοφορήσει πλαστό γράμμα μεταξύ των εκεί χριστιανών. (Β' Θεσσαλονικείς 2:2-3)
3. Επομένως, ο Παύλος ένιωσε την υποχρέωση να ανταποκριθεί σε αυτά τα προβλήματα αμέσως.

Γ. Η χρονολογία της Β' Θεσσαλονικείς είναι πιθανότατα τέλη του 51 μ.Χ.

II. Το βασικό μήνυμα του βιβλίου.

A. Όπως η πρώτη επιστολή προς τους Θεσσαλονικείς, έτσι και αυτή η επιστολή αφορά πρωτίστως τη δεύτερη έλευση του Ιησού.

Ο Β. Παύλος προτρέπει σθεναρά τους Θεσσαλονικείς να μείνουν σταθεροί στη διδασκαλία που είχαν ήδη λάβει και να μην πειστούν από ψευδή διδασκαλία και ανόητες εικασίες.

Γ. «Την ημέρα που έρχεται για να δοξαστεί στον άγιο λαό του και να θαυμαστεί ανάμεσα σε όλους εκείνους που πίστεψαν. Αυτό περιλαμβάνει εσάς, γιατί πιστέψατε τη μαρτυρία μας για εσάς». (1:10)

III. Περίγραμμα του βιβλίου.

A. Προσωπικές παρατηρήσεις. (Β' Θεσσαλονικείς 1:1-12)

1. Χαιρετισμός. (1:1-2)
2. Ο Παύλος προσφέρει μια ευγνωμοσύνη για τους Θεσσαλονικείς. (1:3-12)

B. Επιπρόσθετη διδασκαλία για τη δεύτερη έλευση του Ιησού. (2:1 — 3:18)

1. Ο Παύλος αρνείται ότι έχει διδάξει ότι η παρουσία επίκειται. (2:1-2)
2. Στην πραγματικότητα, ο Κύριος δεν θα επιστρέψει μέχρι να αποκαλυφθεί ο «άνθρωπος της ανομίας». (2:3-12)
3. Κάνει έκκληση για ακλόνητη πίστη και προσευχές για λογαριασμό του. (2:13—3:5)
4. Επαινεί την πειθαρχία προς εκείνους που διδάσκουν ψευδώς για τη Δευτέρα Παρουσία. (3:6-15)
5. Η επιστολή κλείνει με:
ένα. Μια προσευχή. (3:16)
σι. Μια ευλογία. (3:17-18)

IV. Βασικά θέματα του βιβλίου.

A. Ποιος είναι ο "άνθρωπος της ανομίας" στο Β' Θεσσαλονικείς 2:1-12;

1. Χαρακτηριστικά:
ένα. Ο άνθρωπος της ανομίας θα αποκαλυφθεί πριν από την Ημέρα του Κυρίου. (εδ. 3)
σι. Θα οδηγήσει μια εξέγερση. (εδ. 3)
ντο. Θα «αντισταθεί και θα εξυψώσει τον εαυτό του σε κάθε τι που ονομάζεται Θεός ή λατρεύεται». (εδ. 4)
ρε. Θα τοποθετηθεί στον «ναό του Θεού» ανακηρύσσοντας τον εαυτό του ως Θεό. (εδ. 4)
μι. Ο ερχομός του θα συνοδεύεται από κάθε είδους πλαστά θαύματα,

- σημεία και θαύματα, (εδ. 9)
 φά. Θα φέρει μαζί του κάθε είδους κακό για να εξαπατήσει αυτούς που χάνονται. (εδ. 10)
2. Ποιες είναι οι δυνατότητες της ταυτότητάς του;
- ένα. Οι Premillennialists εξισώνουν τον "άνθρωπο της ανομίας" με τον Αντίχριστο (εδ. Α' Ιωάννη 2:18) — υποτίθεται ότι είναι μια τελική προσωποποίηση του κακού που θα εμφανιζόταν λίγο πριν από τη 2η έλευση του Ιησού Χριστού και την εγκαθίδρυση της βασιλείας του 1000 ετών.
- σι. Πολλοί προτεστάντες ταυτίζουν τον άνθρωπο της ανομίας με τον παπισμό του Καθολικισμού.
- ντο. Άλλοι ταυτίζουν τον άνθρωπο της ανομίας με έναν Ρωμαίο αυτοκράτορα ή αυτοκράτορες που καταδίωξαν την πρώτη εκκλησία (π.χ. - Νέρων ή Δομιτιανός).
- ρε. Μια άλλη πιθανότητα απορρίπτει την ταύτιση με οποιοδήποτε συγκεκριμένο πρόσωπο, αλλά συνδέει τον άνθρωπο του παράνομου με ένα πνεύμα εξέγερσης και ανυπακοής.
3. Ποιος είναι/ήταν;
- ένα. Λόγω των αβάσιμων εικασιών που αποτελούν το θεμέλιο του προγεννιολισμού, αυτή η πιθανότητα είναι απίθανη.
- σι. Ενώ ο πάπας ισχυρίζεται ότι είναι ο «εφημέριος του Χριστού», δεν ισχυρίζεται ότι είναι Θεός.
- ντο. Η ταύτιση του ανθρώπου της ανομίας ως Ρωμαίου αυτοκράτορα (ή γραμμής αυτοκρατόρων) είναι αρκετά πιθανή.
- [1] στ. 4 — Ρωμαίοι αυτοκράτορες (π.χ. - Δομιτιανός) βλασφήμησαν τη θεότητα και απαίτησαν να λατρεύονται ως θεοί.
- [2] στ. 6-7 — Αυτό που μπορεί να «συγκρατούσε» τον άνθρωπο της ανομίας θα μπορούσε να είναι τα τελευταία απομεινάρια της ρωμαϊκής δημοκρατίας.
- [3] στ. 8 — Ο Ιησούς θα τον καταστρέψει κατά τον ερχομό Του.
- [4] στ. 9-10 — Θα υπάρχουν πολλά πλαστά σημάδια και θαύματα που σχετίζονται με τον άνθρωπο της ανομίας. Αυτό θα μπορούσε να είναι μια αναφορά στην ψευδή ιεροσύνη που ο Δομιτιανός ίδρυσε για να τον λατρεύει.
- [5] Τέλος, οι συγκαλυμμένες αναφορές του Παύλου σε αυτό το πρόσωπο θα ήταν μια κατανοητή προσπάθεια αποφυγής της κυβερνητικής καταστολής και δίωξης από τον Ρωμαίο κυβερνήτη.
- ρε. Η ιδέα ότι ο άνθρωπος της ανομίας αντιπροσωπεύει τη συνεχιζόμενη πάλη μεταξύ Χριστιανισμού και Σατανά είναι η

επόμενη πιο πιθανή ερμηνεία.

[1] Το Α' Ιωάννου 2:18 αναφέρει ότι όσο περνάει ο καιρός θα εμφανιστούν πολλοί Αντίχριστοι.

[2] Το σημείο που γίνεται με αυτήν την ερμηνεία θα ήταν ότι κάθε φορά που το κακό γίνεται πραγματική απειλή για τη συνεχιζόμενη ύπαρξη του Χριστιανισμού, ο Κύριος θα έρχεται και θα απομακρύνει την απειλή.

[3] Το πρόβλημα με αυτήν την ερμηνεία είναι ότι το κείμενο φαίνεται να αναφέρεται σε συγκεκριμένο άτομο ή πρόσωπα. μ. Ειλικρινά, πρέπει να παραδεχθούμε ότι κανείς δεν μπορεί να ταυτίσει τον άνθρωπο της ανομίας με τη δογματική ιδιαιτερότητα.

B. Τι γίνεται με τα «σημάδια» της Δευτέρας Παρουσίας;

1. Σε κάθε γενιά οι εντυπωσιακοί επισημαίνουν τους σεισμούς, τους πολέμους, τα ηφαίστεια και άλλες καταστροφές ως σημάδια που δηλώνουν ότι ο ερχομός του Κυρίου είναι κοντά.

2. Πολλά από αυτά τα άτομα επισημαίνουν τα σημεία του εδαφίου Ματθαίος 24:5-31 ως δείκτες της παρουσίας του.

ένα. Αυτά ήταν σημάδια που προμήνυαν την καταστροφή της Ιερουσαλήμ το 70 μ.Χ. (Ματθαίος 24:1-3)

σι. Ο Ιησούς δήλωσε συγκεκριμένα ότι όλα αυτά θα εκπληρωνόταν στη δική του γενιά. (Ματθαίος 24:34)

3. Αντίθετα, ο Ιησούς δηλώνει ότι δεν θα δοθεί κανένα σημάδι για να εγκαινιάσει τη δεύτερη παρουσία Του. (Ματθαίος 24:36-44)

4. Μερικοί πρώτοι Χριστιανοί περίμεναν την εμφάνιση του Ιησού ανά πάσα στιγμή.

ένα. Κάποιοι μάλιστα είχαν σταματήσει να εργάζονται και περνούσαν όλο το χρόνο τους περιμένοντας. (Β' Θεσσαλονικείς 3:6-10)

σι. Ο Παύλος έδωσε οδηγίες στους Θεσσαλονικείς ότι πρώτος θα ερχόταν ο άνθρωπος της ανομίας. (Β' Θεσσαλονικείς 2:3)

ντο. Δεδομένων των επιλογών για την ταυτότητά του που περιγράφηκαν προηγουμένως, αυτή η προϋπόθεση έχει προφανώς εκπληρωθεί.

5. Επομένως, είμαστε έτοιμοι για την επιστροφή του Χριστού, μη εξαρτώντας την πίστη μας στην υποκειμενική ερμηνεία των υποτιθέμενων σημείων.

Γ. Θεσσαλονικιώτικο πρόβλημα με την αδράνεια. (3:6-13)

1. Μερικοί από τους Χριστιανούς της Θεσσαλονίκης είχαν αποφασίσει ότι επειδή ο Ιησούς ερχόταν αμέσως, δεν υπήρχε ανάγκη να

εργαστούν.

ένα. Αυτοί οι άνθρωποι έγιναν «μοχλητές» (εδ. 6-8) και πολυάσχολοι.
(v.11)

σι. Ο Παύλος είπε ότι η συμπεριφορά τους ήταν αντίθετη με το παράδειγμα που είχε δώσει ενώ ήταν μεταξύ τους. (εδ. 7-9)

2. Ο Παύλος θέτει την αρχή στο εδάφιο 10 «Νύχτα και μέρα προσευχόμαστε θερμά για να μπορέσουμε να σας ξαναδούμε και να προσφέρουμε ό,τι λείπει από την πίστη σας».
3. Αυτή η εντολή μιλάει πολλά για τη σύγχρονη νοοτροπία των δικαιωμάτων μας.

I ΤΙΜΟΘΕΥ

Εισαγωγή: Ο νεαρός ιεροκήρυκας Τιμόθεος δεν ήταν πολύ χαρούμενος στην εκκλησία του στην Έφεσο. Ο Παύλος γράφει αυτή την επιστολή για να τον ενθαρρύνει. Στις τρεις «ποιμαντικές επιστολές» (Α' & Β' Τιμόθεο και Τίτο), ο Παύλος χρησιμοποίησε την ελληνική λέξη πιστός (πιστός) τουλάχιστον εβδομήντα φορές. Το θέμα διατρέχει κάθε κεφάλαιο: Να είστε πιστοί στον Λόγο, να είστε πιστοί στο καθήκον σας και να είστε πιστοί στους ανθρώπους στους οποίους διακονείτε.

Το I Timothy έχει και αρνητικό και θετικό στόχο. Αρνητικά, ενθαρρύνει την αντίθεση του ψευδούς δόγματος και των ψευδοδιδασκάλων. Θετικά, ενθαρρύνει την ικανή ηγεσία για την εκκλησία που θα την καθοδηγήσει στην εκπλήρωση της αποστολής της. Γενικά, μπορούμε να πούμε ότι αυτή η επιστολή δίνει συμβουλές για τη διεξαγωγή της ζωής μιας τοπικής εκκλησίας.

Συγγραφέας: Ο απόστολος Παύλος, όπως αναφέρεται στον χαιρετισμό (Α' Τιμόθεο 1:1). Τα εσωτερικά στοιχεία σίγουρα υποστηρίζουν τον Παύλο ως συγγραφέα, ειδικά οι αναφορές στην προηγούμενη ζωή του (Α' Τιμόθεο 1:13) και στη στενή σχέση μεταξύ του συγγραφέα και του Τιμόθεου. (Α' Τιμόθεο 1:2· πρβλ. Φιλιπησίους 2:22)

Παραλήπτης: Τιμόθεος, ο «αληθινός στην πίστη γιος» του Παύλου (1:2-8).
Α. Ο Τιμόθεος μας συστήνεται για πρώτη φορά στις Πράξεις 16:1 -3, όπου μαθαίνουμε ότι η μητέρα του ήταν Εβραία (πρβλ. επίσης Β' Τιμόθεο 1:5· 3:14-15) και ο πατέρας του Έλληνας.

Β. Για τους οποίους καλά μίλησαν οι αδελφοί στα Λύστρα και στο Ικόνιο, ο Παύλος επιθυμούσε να ταξιδέψει ο νεαρός μαθητής μαζί του και επομένως τον έβαλε να περιτομή για να φιλοξενήσει τους Ιουδαίους που θα ήθελαν να ευαγγελίσουν. Αυτό ξεκίνησε μια μακρά σχέση υπηρεσίας μαζί στο έργο του Κυρίου, στο οποίο ο Τιμόθεος υπηρέτησε τον Παύλο όπως ο γιος του πατέρα του. (Φιλιπησίους 2:19-24). Τέτοια υπηρεσία περιλάμβανε:

1. Ταξιδεύοντας με τον Παύλο.
2. Παραμονή με νέες εκκλησίες όταν ο Παύλος έπρεπε να φύγει ξαφνικά. (Πράξεις 17:13-14)
3. Επιστρέφω για να ενθαρρύνω τέτοιες εκκλησίες. (Α' Θεσ. 3:1-3)

4. Υπηρετεί ως προσωπικός απεσταλμένος του Παύλου. (Α Κορινθίους 16:10-11· Φιλιπησίους 2:19-24)

Ο Γ. Τιμόθεος είχε την τιμή να ακολουθήσει τον Παύλο στον χαιρετισμό πολλών επιστολών που έγραψε ο Παύλος (Β Κορινθίους 1:1, Φιλιπησίους 1:1, Κολοσσαείς 1:1, Α' Θεσσαλονικείς 1:1, Β' Θεσσαλονικείς 1:1), και από τέτοιες επιστολές μαθαίνουμε ότι ο Τιμόθεος ήταν μαζί με τον Παύλο κατά τη διάρκεια της φυλάκισής του στη Ρώμη.

Δ. Αυτή η πιστή υπηρεσία μας βοηθά να κατανοήσουμε γιατί ο Παύλος τον άφηνε στην Έφεσο. (Α' Τιμόθεο 1:3)

III. Χρόνος και Τόπος Συγγραφής.

Α. Μερικοί σχολιαστές (όπως ο Μπαρνς) πιστεύουν ότι ο Παύλος μπορεί να έγραψε τον Α' Τιμόθεο μετά την παρατεταμένη παραμονή του στην Έφεσο και την αναχώρησή του στη Μακεδονία για το τρίτο ιεραποστολικό του ταξίδι. (πρβλ. Πράξεις 19:1-41· 20:1-3) Αυτό θα τοποθετούσε τη σύνθεσή του γύρω στο 58-59 μ.Χ.

Β. Ωστόσο, η γενική συναίνεση είναι ότι ο Παύλος έγραψε αυτή την επιστολή από τη Μακεδονία, μετά την πρώτη φυλάκισή του στη Ρώμη. (πρβλ. Πράξεις 28:16, 30-31)

IV. Σκοπός της Επιστολής: Ο Παύλος είχε αφήσει πίσω τον Τιμόθεο στην Έφεσο με μια φοβερή ευθύνη: να αναθέσει σε μερικούς να μην διδάσκουν τίποτα αντίθετο με το «σωστό δόγμα» που ήταν σύμφωνα με το «ένδοξο ευαγγέλιο του μακαριστού Θεού». (Α' Τιμόθεο 1:3-11) Η εκπλήρωση αυτής της υποχρέωσης έγινε δύσκολη λόγω της νεότητας και της φυσικής συστολής του Τιμόθεου. (Α' Τιμόθεο 4:11-12· πρβλ. Β' Τιμόθεο 1:7-8) Ενώ ο Παύλος ήλπιζε να έρθει ο ίδιος, γράφει στον Τιμόθεο για να τον καθοδηγήσει στο μεταξύ. (Α' Τιμόθεο 3:14-15)²⁰Γράφει λοιπόν ο Παύλος:

Α. Να καθοδηγήσει τον Τιμόθεο πώς να συμπεριφέρεται κατά τη διαχείριση των υποθέσεων της εκκλησίας. (Α' Τιμόθεο 3:14-15)

Β. Να ενθαρρύνει τον Τιμόθεο παρέχοντας συμβουλές σχετικά με τη δική του πνευματική πρόοδο. (Α' Τιμόθεο 4:12-16)

Γ. Να διδάξουν τους Χριστιανούς πώς να συμπεριφέρονται.

V. Θέμα της Επιστολής:

Αυτή η επιστολή απευθύνεται σε έναν νεαρό ευαγγελιστή που έχει την ευθύνη να συνεργάζεται με μια εκκλησία και να την καθοδηγεί με τον σωστό τρόπο. Όλα όσα είναι γραμμένα έχουν σχεδιαστεί για να βοηθήσουν τόσο αυτόν όσο και την εκκλησία στη διδασκαλία και τη διαγωγή. Ένα κατάλληλο θέμα για αυτήν την επιστολή θα μπορούσε επομένως να είναι: «Σωστή διδασκαλία για μια εκκλησία και τον κήρυκά της».

VI. Βασικοί Στίχοι.

«Αυτά σου γράφω, αν και ελπίζω να έρθω σύντομα σε σένα· αν όμως καθυστερήσω, σου γράφω για να μάθεις πώς πρέπει να συμπεριφέρεσαι στον οίκο του Θεού, που είναι η εκκλησία του ζωντανού Θεού, ο πυλώνας και το έδαφος της αλήθειας». (Α' Τιμόθεο 3:14-15)

VII. Περίγραμμα της επιστολής.

A. Εισαγωγή (1:1-2)

B. Χρέωση σχετικά με το ορθό δόγμα. (1:3-20)

1. Διδασκαλία του υγιούς δόγματος. (1:3-11)
2. Ευχαριστία για τη χάρη και το έλεος του Κυρίου. (1:12-17)
3. Ευθύνη του Τιμόθεου. (1:18-20)

Γ. Γενικές οδηγίες για την εκκλησία. (2:1-3:13)

1. Η άσκηση της προσευχής. (2:1-8)
2. Οδηγίες για γυναίκες. (2:9-15)
3. Προσόντα εκκλησιαστικών λειτουργιών. (3:1-13)
ένα. Για τους επισκόπους [οι επόπτες είναι πιο ακριβής μετάφραση]. (3:1-7)
σι. Για τους διακόνους. (3:8-13)

Δ. Συμβουλές στον Τιμόθεο. (3:14-19)

1. Ο σκοπός του Παύλου γραπτώς. (3:14-16)
2. Θυμηθείτε την προειδοποίηση του Πνεύματος για την αποστασία. (4:1-6)
3. Ασκηθείτε στην ευσέβεια. (4:7-16)

Ε. Οδηγίες που αφορούν μέλη της εκκλησίας. (5:1 - 6:19)

1. Διατηρήστε σωστές σχέσεις. (5:1-2)
2. Σχετικά με τις χήρες. (5:3-16)
3. Σχετικά με τους γέροντες. (5:17-25)
4. Σχετικά με τους υπηρέτες. (6:1-2)
5. Σχετικά με δασκάλους με κίνητρο την απληστία. (6:3-10)
6. Σχετικά με τον ίδιο τον άνθρωπο του Θεού. (6:11-16)
7. Αφορά τους πλούσιους. (6:17-19)
8. Καταληκτική χρέωση προς τον Τιμόθεο. (6:20-21)

VIII. Βασικά θέματα της επιστολής.

A. Η οργάνωση τοπικής εκκλησίας.

B. Φροντίδα χηρών.

Γ. Παράδειγμα ευσεβούς ζωής.

D. Χρήση κρασιού (ζυμωμένο ή μη) από τον Τιμόθεο.

II ΤΙΜΟΘΕΥ

Εισαγωγή: Χρονολογικά, το Β' Τιμόθεο είναι η τελευταία από τις θεόπνευστες επιστολές του Παύλου. Γραμμένος από μια φυλακή της Ρώμης, ο απόστολος γνωρίζει πολύ καλά ότι η εκτέλεσή του είναι επικείμενη. Είναι μια πολύ προσωπική επιστολή από τον ηλικιωμένο απόστολο προς τον μικρότερο συνεργάτη του. Η επιστολή τονίζει την ανάγκη να φυλάσσεται ο θησαυρός του Ευαγγελίου (1:14) και να συνεχίζει τη διακονία που του είχε μεταβιβάσει ο Παύλος. (2:2)

Όνομα— Το βιβλίο φέρει το όνομα του Timothy, του νεότερου συνεργάτη και μελετητή του Paul.

Author-Παύλος. (Β' Τιμόθεο 1:1)

Σκοπός— Ο Παύλος έγραψε στον Τιμόθεο:

A. Προτρέψτε τον να είναι δυνατός και πιστός στη διακονία του.

B. Προειδοποιήστε τον για τα προβλήματα που περιμένουν την εκκλησία.

Γ. Ζητήστε να έρθει στη Ρώμη.

I. Ιστορικό του βιβλίου.

A. Λίγα είναι γνωστά για τη ζωή και το έργο του Παύλου μεταξύ της απελευθέρωσής του από τον ρωμαϊκό κατ' οίκον περιορισμό (άνοιξη του 62 μ.Χ.) και τη δεύτερη φυλάκισή του εκεί (καλοκαίρι ή φθινόπωρο του 64 μ.Χ.).

1. Μπορεί να έκανε το ταξίδι στην Ισπανία όπως είχε σχεδιάσει. (Ρωμαίους 15:28)

2. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, ο Παύλος θα μπορούσε να είχε εργαστεί με τον Τιμόθεο στην Έφεσο και πριν πάει στη Μακεδονία.

B. Προφανώς ο Παύλος συνελήφθη στην Τρωάδα. (Β' Τιμόθεο 4:13)

1. Μια ξαφνική και απροσδόκητη σύλληψη θα εξηγούσε την ανάγκη του Παύλου για ορισμένα από τα υπάρχοντά του.

2. Στην επιστολή του ο Παύλος κάλεσε τον μανδύα του, τα βιβλία του και τις περγαμηνές του. (Β' Τιμόθεο 4:13)

Γ. Σε αυτή τη δεύτερη επιστολή προς τον Τιμόθεο, ο Παύλος έδωσε πληροφορίες για την προσωπική του κατάσταση.

1. Μερικοί από τους πιστούς συνεργάτες του υπηρετούσαν άλλες εκκλησίες. (Β' Θεσσαλονικείς 4:10)
2. Άλλοι πρώην συνεργάτες είχαν εγκαταλείψει τον Παύλο την ώρα που είχε ανάγκη. (Β' Θεσσαλονικείς 4:10)
3. Μόνο ο Λουκάς είναι με τον Παύλο και ο απόστολος ανυπομονεί να δει τον Τιμόθεο και τον Μάρκο. (Β' Τιμόθεο 4:9-11)

Δ. Αν και ο Παύλος δεν αποκαλύπτει τις συνθήκες της σύλληψής του, η ιστορία μπορεί να ρίξει φως στους λόγους της φυλάκισής του.

1. Μια τεράστια πυρκαγιά κατέστρεψε το μεγαλύτερο μέρος της πόλης της Ρώμης σε διάστημα εννέα ημερών τον Ιούλιο του 64 μ.Χ.
2. Ο λαός της Ρώμης κατηγορήσε τον Νέρωνα για την τραγωδία.
3. Για να αποφύγει τις ευθύνες, ο Νέρων βρήκε έναν αποδιοπομπαίο τράγο στη χριστιανική κοινότητα.
4. Ακολούθησε έντονος, τοπικός διωγμός της εκκλησίας, με αποτέλεσμα πολλά σκληρά μαρτύρια,
5. Ο Παύλος πιθανότατα συνελήφθη στον απόηχο αυτών των γεγονότων.

Ε. Ενώ η εκτέλεσή του φαινόταν σίγουρη και σύντομα (πιθανώς εκτελέστηκε κάποια στιγμή το 65 μ.Χ.), ο Παύλος ήταν σίγουρος για την αιώνια ανταμοιβή του. (Β' Τιμόθεο 4:6-8:18)

ΣΤ. Αυτή η επιστολή γράφτηκε στον Τιμόθεο το φθινόπωρο του 64 μ.Χ.

II. Το βασικό μήνυμα του βιβλίου.

Α. Αυτή η επιστολή είναι μια προσωπική υποχρέωση προς τον Τιμόθεο να είναι πιστός και σταθερός στη διακονία του.

1. Ο Παύλος τον ενθαρρύνει να μην ντρέπεται να καταθέσει για τον Κύριο. (1:8)
2. Δίνει οδηγίες στον Τιμόθεο να είναι πρόθυμος να υπομείνει τις κακουχίες «σαν καλός στρατιώτης του Χριστού Ιησού». (2:3)
3. Ο Παύλος προτρέπει τον νεαρό κήρυκα να προστατεύσει την προσωπική του ακεραιότητα. (2:14-26)
4. Ο απόστολος προειδοποίησε τον Τιμόθεο να προσέχει από κακούς και ψεύτικους δασκάλους. (3:1-9)

Β. «Κήρυξε τον Λόγο. να είστε προετοιμασμένοι εντός και εκτός εποχής. διορθώστε, επιπλήξτε και ενθαρρύνετε - με μεγάλη υπομονή και προσεκτική διδασκαλία». (4:2)

III. Περίγραμμα του βιβλίου.

Α. Προσωπικοί χαιρετισμοί. (Β΄ Τιμόθεο 1:1-2)

Β. Ενθάρρυνση να είσαι πιστός. (1:3—2:13)

1. Ο Παύλος θυμάται την αγάπη και την εκτίμησή του για τον Τιμόθεο. (1:3-7)
2. Παραγγέλλει στον Τιμόθεο να μην ντρέπεται για το ευαγγέλιο. (1:8-10)
3. Ο Παύλος θυμάται συναδέλφους που του έχουν εγκαταλείψει και του έχουν μείνει πιστοί. (1:11-18)
4. Ο απόστολος ενθαρρύνει τον Τιμόθεο να είναι πιστός. (2:1-7)
5. Υπενθυμίζει στον προστατευόμενο του ότι ο Χριστός θα προστατεύσει πιστά και ενδυναμώσει όσους πιστεύουν σε Αυτόν. (2:8-13)

Γ. Εργάτης εγκεκριμένος από τον Θεό. (Β΄ Τιμόθεο 2:14-26)

1. Ο Τιμόθεος ενθαρρύνεται να αποφεύγει άσκοπες διαμάχες. (2:14-19)
2. Τον ενθαρρύνει περαιτέρω να είναι αγνός στη ζωή και στο δόγμα. (2:20-26)

Δ. Προειδοποιήσεις για αθεΐα τις τελευταίες ημέρες.

1. Ο Παύλος λέει στον Τιμόθεο για κάθε είδους κακή συμπεριφορά που θα έρθει. (3:1-9)
2. Ο Παύλος αναθέτει στον νεαρό κήρυκα να κρατήσει σταθερά τα ιερά συγγράμματα και τις διδασκαλίες του Παύλου. (3:10-17)
3. Ο απόστολος δίνει στον Τιμόθεο μια τελευταία εντολή να κηρύξει υγιές δόγμα. (4:1-5)

Ε. Τελικές παρατηρήσεις. (Β΄ Τιμόθεο 4:6-22)

1. Ο Παύλος λέει για τον επικείμενο θάνατό του. (4:6-8)
2. Μοιράζεται με τον Timothy προσωπικές πληροφορίες για συνεργάτες. (4:9-15)
3. Ο Παύλος δηλώνει ότι ο Κύριος στάθηκε μαζί του σε όλες αυτές τις δοκιμασίες. (4:16-18)

4. Τελικοί χαιρετισμοί και ευλογία. (4:19-22)

IV. Βασικά θέματα του βιβλίου.

A. Το πνευματικό ταξίδι του Τιμόθεου.

1. Ο Τιμόθεος προφανώς προσηλυτίστηκε στο πρώτο ιεραποστολικό ταξίδι του Παύλου.
2. Όταν ο Παύλος ξεκίνησε το δεύτερο ιεραποστολικό του ταξίδι, μόνο ο Σύλας τον συνόδευε. (Πράξεις 15:40)
3. Ωστόσο, ο Τιμόθεος ενώθηκε μαζί τους στα Λύστρα. (Πράξεις 16:1) ένα. Η μητέρα του, η Ευνίκη, ήταν επίσης πιστή. (Πράξεις 16:1· Β' Τιμόθεο 1:5)
σι. Ο πατέρας του όμως ήταν Έλληνας άπιστος. (Πράξεις 16:1)
4. Ο Τιμόθεος είχε κάποια μειονεκτήματα και εμπόδια στην αποτελεσματική μαθητεία.
ένα. Η ζωή στο σπίτι του άφησε κάτι να είναι επιθυμητό. (Πράξεις 16:1-2)
σι. Προφανώς είχε χρόνια προβλήματα υγείας. (Α' Τιμόθεο 5:23)
ντο. Πιθανότατα είχε πρόβλημα με τη ντροπαλότητα και τη δειλία. (1:7)
5. Ο Τιμόθεος είχε επίσης μερικά σημαντικά περιουσιακά στοιχεία.
ένα. Είχε θεοσεβή μητέρα και γιαγιά. (1:5)
σι. Είχε λάβει εξαιρετική εκπαίδευση στη γραφή. (3:15)
ντο. Ήταν βαθιά αφοσιωμένος στον Κύριο.
6. Ο Τιμόθεος έγινε ο πιο στενός και πιο έμπιστος συνεργάτης του Παύλου.
ένα. Δύο φορές ο Παύλος τον αποκαλεί «γιο της πίστης» (Α' Τιμόθεο 1:2· Β' Τιμόθεο 1:2).
σι. Ο Παύλος είπε: «Δεν έχω κανέναν άλλον σαν αυτόν». (πρβλ. Φιλιππίνες 2:19-22)
ντο. Γνωρίζοντας ότι η εκτέλεσή του πλησιάζει, ο Παύλος θέλει τον Τιμόθεο δίπλα του. (4:9)

B. Η έμπνευση και ο σκοπός της γραφής.

1. «Όλη η Γραφή είναι θεόπνευστη και είναι χρήσιμη για διδασκαλία, επίπληξη, διόρθωση και εκπαίδευση στη δικαιοσύνη, ώστε ο άνθρωπος του Θεού να είναι πλήρως εξοπλισμένος για κάθε καλό έργο». (3:16-17)
2. Η ελληνική λέξη που αποδίδεται «θεόπνευστος» (NIV) ή «θεόπνευστος» (KJV) είναι θεόπνευστος.

3. Το δόγμα της έμπνευσης αναφέρεται στην υπερφυσική διαδικασία του Αγίου Πνεύματος που καθοδηγεί ορισμένα άτομα να μιλήσουν και να γράψουν τον έγκυρο Λόγο του Θεού.
 ένα. Η διαδικασία της έμπνευσης δεν αναιρούσε το ατομικό στυλ γραφής των συγγραφέων.
 σι. Το Πνεύμα χρησιμοποίησε τις διαφορές υποβάθρου και προσωπικού ενδιαφέροντος για να μεταδώσει αποτελεσματικά την αλήθεια του Θεού.
4. Υπάρχουν πολλοί ισχυρισμοί στη γραφή σχετικά με την έμπνευση.
 ένα. Ο Ιησούς επικύρωσε την εμπνευσμένη φύση της Παλαιάς Διαθήκης. (Ματθαίος 5:17-18· Ιωάννης 10:35)
 σι. Εξουσιοδότησε τους αποστόλους να είναι πράκτορες του θεόπνευστου Λόγου Του. (Ιωάννης 14:26· 16:13· Ματθαίος 18:18)
 ντο. Η δεύτερη επιστολή του Πέτρου έκανε ουσιαστικά τον ίδιο ισχυρισμό. (Β΄ Πέτρου 2:21)
5. Η διαφορά μεταξύ θεολογικού συντηρητισμού και φιλελευθερισμού έγκειται στη στάση απέναντι στη γραφή.

Γ. Η πίστη του Παύλου μπροστά στο θάνατο. (Β΄ Τιμόθεο 4:6-8)

1. Ο Παύλος χρησιμοποιεί πολλές μεταφορές για να απεικονίσει τον επικείμενο θάνατό του:
 ένα. Ξεχύνεται σαν προσφορά ποτού.
 σι. Πολέμησε τον καλό αγώνα.
 ντο. Ολοκλήρωσε τον αγώνα.
2. Μέσα από όλα αυτά, ο Παύλος είπε, «να έχω κρατήσει την πίστη» και με σιγουριά περίμενε την ανταμοιβή του.

ΤΙΤΟΣ ΚΑΙ ΦΙΛΗΜΩΝ

Εισαγωγή: Λόγω της συντομίας τους ο Τίτος και ο Φιλήμων έχουν συνδυαστεί. Ενώ μέρος διαφορετικών ομαδοποιήσεων των γραφών (δηλ. ο Τίτος είναι μια «ποιμνική επιστολή» και ο Φιλήμων είναι μια «επιστολή φυλακής»), και οι δύο είναι γραμμένες σε θεοσεβείς ανθρώπους, προσφέροντας πολύτιμες οδηγίες.

Όνομα— Και τα δύο βιβλία ονομάζονται για τα άτομα που τα έλαβαν. (δηλ. Τίτος και Φιλήμων)

Συγγραφέας— Ο Paul έγραψε και τα δύο βιβλία. (Τίτος 1:1· Φιλήμονας 1:1)

Σκοπός

A. Τίτος —

1. Ο Παύλος έγραψε αυτή την επιστολή:
ένα. Να υπενθυμίσει στον Τίτο να ολοκληρώσει τα απαραίτητα οργανωτικά θέματα στην εκκλησία της Κρήτης.
σι. Για να τον ενθαρρύνει να διδάσκει σωστή διδασκαλία και να αντικρούει ψευδοδιδασκάλους.

B. Φιλήμων — Ο Παύλος έγραψε αυτή την προσωπική επιστολή στον φίλο του Φιλήμονα για να μεσολαβήσει για τον δούλο Ονήσιμο.

I. Ιστορικό των βιβλίων.

A. Τίτος

1. Ο Τίτος ήταν έμπιστος και πολύτιμος συνεργάτης του Παύλου.
ένα. Περιέργως, όμως, δεν αναφέρεται στις Πράξεις.
σι. Αυτό που γνωρίζουμε για τον Τίτο είναι η σύνδεσή του με τα έργα του Παύλου.
2. Ο Τίτος ήταν Έλληνας.
ένα. Προφανώς μεταστράφηκε μέσω του κηρύγματος του Παύλου. (Τίτος 1:4)
σι. Ο Παύλος δεν ζήτησε να γίνει η περιτομή του Τίτου. (Γαλάτες 2:3)
ντο. Προφανώς ο Παύλος ήθελε να επισημάνει στους «Ιουδαϊστές» ότι η περιτομή δεν ήταν προϋπόθεση για τη μεταστροφή στον Χριστό. (Γαλάτες 2:4-5)
3. Μεταξύ της συγγραφής των επιστολών του προς τους Κορινθίους, ο Παύλος έστειλε τον Τίτο να συνεργαστεί με την εκκλησία στην Κόρινθο. (πρβλ. Β' Κορινθίους 8:16-24)
4. Με την απελευθέρωση από την πρώτη του φυλάκιση στη Ρώμη, ο Παύλος πήρε μαζί του τον Τίτο στην Κρήτη και τον άφησε εκεί να επιβλέπει το έργο. (Τίτος 1:5)
ένα. Η Κρήτη είναι ένα μεγάλο νησί της Μεσογείου.
σι. Η εκκλησία μπορεί να ιδρύθηκε εκεί μέσω Εβραίων προσήλυτων την Πεντηκοστή. (Πράξεις 2:11)
ντο. Ο Τίτος ήταν εκεί για να διορίσει πρεσβυτέρους και να διορθώσει ορισμένα προβλήματα.
ρε. Ο Παύλος ήταν προφανώς στη Νικόπολη και πρόθυμος ο Τίτος να

έρθει μαζί του αφού τελείωσε το έργο του. (Τίτος 3:12)

5. Μία από τις ποιμαντικές επιστολές, ο Παύλος έγραψε αυτή την επιστολή το 63 μ.Χ. από την Έφεσο.

B. Φιλήμων

1. Η επιστολή προς τον Φιλήμονα ήταν μία από τις τέσσερις επιστολές της φυλακής (μαζί με τους Εφεσίους, τους Φιλιππησίους και τους Κολοσσαείς) που γράφτηκαν κατά την πρώτη φυλάκιση του Παύλου στη Ρώμη.

2. Ο Φιλήμων προφανώς γράφτηκε ταυτόχρονα με τους Κολοσσαείς. ένα. Ο Φιλήμων προφανώς ζούσε στις Κολοσσές.

σι. Ο Παύλος έστειλε τον Τυχικό να συνοδεύσει τον Ονήσιμο και να παραδώσει τις επιστολές. (Κολοσσαείς 4:7-9)

ντο. Οι Κολοσσαείς ασχολήθηκαν με ζητήματα που καλύπτονταν από την εκκλησία. Ο Φιλήμων αντιμετωπίζει ένα προσωπικό πρόβλημα.

3. Για να κατανοήσει κανείς τον Φιλήμονα, πρέπει να έχει κάποια κατανόηση της δουλείας στη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία.

ένα. Υπολογίζεται ότι το ένα τρίτο του μισού πληθυσμού της Αυτοκρατορίας τον πρώτο αιώνα αποτελούνταν από σκλάβους.

σι. Η δουλεία ήταν ιδιαίτερα σκληρή σε αυτόν τον πολιτισμό.

[1] Οι σκλάβοι θεωρούνταν «ζωντανά εργαλεία».

[2] Η ζωή, ο θάνατος και η θεραπεία τους ήταν όλα στη διακριτική ευχέρεια του κυρίου τους.

[3] Οι σκλάβοι αποκτήθηκαν μέσω της κατάκτησης της μάχης, της γέννησης, του χρέους κ.λπ.

ντο. Στην εποχή της Καινής Διαθήκης, κάποια πολιτική προστασία άρχισε να παρέχεται στους σκλάβους. Ωστόσο, ήταν ακόμα ένας σκληρός και απαίσιος τρόπος ζωής.

4. Ο Όνησιμος ήταν δούλος του Φιλήμονα. (Φιλήμων 18-19)

ένα. Είχε σκάσει στη Ρώμη.

σι. Επιπλέον, είχε πάρει κλοπιμαία.

5. Κάπως ο Όνησιμος ήρθε σε επαφή με τον Παύλο και μεταστράφηκε. (Φιλήμων 10)

ένα. Μετά τη μεταστροφή του, ο Όνησιμος βοήθησε τον Παύλο στη διακονία του. (Φιλήμων 11-13)

σι. Γνωρίζοντας την ηθική υποχρέωση να τακτοποιήσει τα πράγματα με τον Φιλήμονα, ο Παύλος έστειλε πίσω τον Ονήσιμο με μια υπόσχεση και ένα αίτημα. (Φιλήμων 12-14)

II. Τα κύρια μηνύματα των βιβλίων.

A. Τίτος

1. Το κύριο μήνυμα αυτής της επιστολής ήταν να παράσχει στον Τίτο οδηγίες και ενθάρρυνση για την εκπλήρωση της διακονίας του στην Κρήτη.
2. «Αυτά, λοιπόν, είναι τα πράγματα που πρέπει να διδάξετε. Ενθαρρύνετε και επιπλήττετε με κάθε εξουσία. Μην αφήνετε κανέναν να σε περιφρονεί». (Τίτος 2:15)

B. Φιλήμων

1. Το κύριο μήνυμα του Φιλήμονα ήταν να ενθαρρύνει τον Φιλήμονα να δεχτεί, να συγχωρήσει και ακόμη και να απελευθερώσει τον Ονήσιμο.
2. «Εάν λοιπόν με θεωρείτε σύντροφο, καλωσορίστε τον όπως θα καλωσορίζατε εμένα». (Φιλήμων 17)

III. Περίγραμμα των βιβλίων.

A. Τίτος

1. Εισαγωγή (Τίτος 1:1-4)
2. Ο Παύλος υπενθυμίζει στον Τίτο τα καθήκοντα που πρέπει να ολοκληρώσει όσο βρίσκεται στην Κρήτη. (Τίτος 1:5)
3. Ο απόστολος του υπενθυμίζει τις απαιτήσεις για τους άνδρες που θα διορίζονταν πρεσβύτεροι. (Τίτος 1:6-9)
4. Ο Παύλος τον προειδοποιεί για ψεύτικους δασκάλους που θα του εναντιωθούν. (Τίτος 1:10-16)
5. Ο Παύλος προσφέρει οδηγίες για τη διδασκαλία συγκεκριμένων ομάδων, όπως:
  - ένα. Ηλικιωμένοι άνδρες (Τίτος 2:1-2)
  - σι. Ηλικιωμένες γυναίκες. (Τίτος 2:3)
  - ντο. Νεαρές γυναίκες. (Τίτος 2:4-5)
  - ρε. Νεαροί άνδρες. (Τίτος 2:6-8)
  - μι. Σκλάβοι. (Τίτος 2:9-10)
6. Ο απόστολος γράφει για τη χάρη του Θεού που είναι η βάση της ηθικής. (Τίτος 2:11-15)
7. Ο Παύλος δίνει οδηγίες σχετικά με τη σωστή συμπεριφορά για όλους τους πιστούς (Τίτος 3:1-7) και καταδικάζει όσους ζουν διαφορετικά. (Τίτος 3:8-11)
8. Τελικές παρατηρήσεις. (Τίτος 3:12-15)

B. Φιλήμων

1. Οι χαιρετισμοί του Παύλου στον Φιλήμονα. (Φιλήμων 1-3)
2. Ο απόστολος εκφράζει ευγνωμοσύνη για τον ευσεβή χαρακτήρα του Φιλήμονα. (Φιλήμων 4-7)
3. Ο Παύλος κάνει την έκκλησή του για τον Ονήσιμο. (Φιλήμων 8-21)
4. Μιλάει για την επιθυμία του να επισκεφτεί σύντομα τον Φιλήμονα. (Φιλήμων 22)
5. Κλείσιμο χαιρετισμό. (Φιλήμων 23-25)

IV. Βασικά θέματα του βιβλίου.

A. Η ζωή του ιεροκήρυκα. (Τίτος 2:7-8)

1. Ο Παύλος λέει στον Τίτο ότι η ποιότητα της ζωής του πρέπει να επιβεβαιώνει τη διδασκαλία του. (2:7)
2. Συγκεκριμένα, ο Παύλος περιέγραψε αυτές τις ευθύνες:
  - ένα. Κάνε αυτό που είναι καλό. (εδ. 7)
  - σι. Στη διδασκαλία, δείξτε ακεραιότητα. (εδ. 7)
  - ντο. Να έχετε «ηγεία λόγου». (εδ. 8)
  - ρε. Πείτε αυτό που «δεν μπορεί να καταδικαστεί». (εδ. 8)
3. Αυτό το μοντέλο και η οδηγία είναι διαχρονικά.

B. Γιατί ο Παύλος έκανε την περιτομή του Τιμόθεου αλλά όχι του Τίτου;

1. Ο Παύλος αρνήθηκε την περιτομή του Τίτου για να κατευνάσει τους Ιουδαϊστές δασκάλους. (Γαλάτες 2:1-3)
2. Έκανε περιτομή στον Τιμόθεο όταν ο νεαρός έγινε μέλος της ιεραποστολικής του ομάδας. (Πράξεις 16:3)
3. Δεν υπάρχει ασυνέπεια στις ενέργειες του Παύλου.
  - ένα. Ο Τιμόθεος δεν περιτομήθηκε για να κατευνάσει τους ψευδοδιδασκάλους αλλά για να τον κάνει πιο αποτελεσματικό διάκονο των Ιουδαίων.
  - σι. Εάν ο Τίτος είχε περιτμηθεί, θα είχε θέσει σε κίνδυνο την ακεραιότητα του ευαγγελίου.

Γ. Το υπουργείο συμφιλίωσης.

1. Η γρήγορη και μέσω της συμφιλίωσης μεταξύ των Χριστιανών είναι ένα βασικό θέμα στη γραφή. (B Κορινθίους 5:17-20· Ματθαίος 5:9· 23, 24· 18:15· Ιωάννης 17:20-23· Εφεσίους 4:31-32)
2. Η επιστολή προς τον Φιλήμονα παρέχει ένα θαυμάσιο μοντέλο πρακτικής, σχετικής, χριστοκεντρικής συμφιλίωσης. Αυτή η συμφιλίωση περιλαμβάνει:
  - ένα. Προσευχή (εδ. 4-6)
  - σι. Ευγένεια (εδ. 8-9)

ντο. Απόρρητο (v. 10-14)

ρε. Προσωπικός

μι. Συνεργασία (v. 17-19)

3. Το κλειδί για τη συμφιλίωση βρίσκεται στο «Απαλλαγείτε από κάθε πικρία, οργή και θυμό, καυγάδες και συκοφαντίες, μαζί με κάθε μορφή κακίας. Να είστε καλοί και συμπονετικοί ο ένας προς τον άλλον, συγχωρώντας ο ένας τον άλλον, όπως εν Χριστώ σας συγχώρησε ο Θεός». (Εφεσίους 4:31-32)

ΕΒΡΑΙΟΙ

Εισαγωγή: Η επιστολή προς τους Εβραίους είναι μοναδική στην εύγλωττη παρουσίαση του Ιησού Χριστού ως του τέλειου αρχιερέα και της ιδανικής θυσίας για την αμαρτία. Ο συγγραφέας βλέπει ολόκληρη την αποκάλυψη της Παλαιάς Διαθήκης να δείχνει απευθείας τον Ιησού, ο οποίος εκπληρώνει όχι μόνο συγκεκριμένες προφητείες αλλά και την πρόθεση της Παλαιάς Διαθήκης.

Συγγραφέας— Άγνωστο. Εσωτερικά στοιχεία δείχνουν ότι ο συγγραφέας ήταν χριστιανός δεύτερης γενιάς (Εβραίους 2:3). Οι προτάσεις ότι το βιβλίο γράφτηκε από τον Παύλο ή τον Λουκά έχουν απορριφθεί, κυρίως επειδή το ελληνικό στυλ είναι τόσο διαφορετικό από τα γραπτά οποιοδήποτε από αυτούς τους δύο άνδρες. Όποιος έγραψε τους Εβραίους ήταν πολύ εξοικειωμένος με την Παλαιά Διαθήκη, ιδιαίτερα την Πεντάτευχο και τους Ψαλμούς, με 23 από τα 29 απευθείας αποσπάσματα που προέρχονται από αυτά τα βιβλία. Άλλοι προτεινόμενοι συγγραφείς περιλαμβάνουν τον Απόλλωνα, τον Ιωάννη, την Πρίσκιλλα, τον Βαρνάβα και τον Φίλιππο.

Τόπος γραφής— Ίσως η Ρώμη (όπως προτείνεται στους Εβραίους 13:24). Ο Τιμόθεος ήταν μαζί με τον συγγραφέα. (Εβραίους 13:23)

Ώρα συγγραφής— Η επιστολή γράφτηκε πολύ νωρίς. Οι αναφορές του σε θυσίες της Παλαιάς Διαθήκης υποθέτουν ότι εξακολουθούν να εκτελούνται, αν και ο ναός καταστράφηκε και οι θυσίες σταμάτησαν το 70 μ.Χ.

I. Ιστορικές πληροφορίες.

A. Παραλήπτες — Αυτή η επιστολή δεν κατονομάζει τα πρόσωπα στα

οποία απευθύνεται. Αλλά ο συγγραφέας προφανώς κατευθύνει μια υπεράσπιση του Χριστιανισμού στην εβραϊκή κοινότητα, πιθανότατα σε Εβραίους πιστούς που ένιωθαν να έλκονται πίσω από τις παραδόσεις του Ιουδαϊσμού, που αγαπούσαν και σεβάστηκαν. Το βιβλίο ήταν γνωστό ως «Η επιστολή προς τους Εβραίους» στα τέλη του δεύτερου αιώνα.

B. Σκοπός της επιστολής.

1. Να δείξει την ανωτερότητα της Διαθήκης του Χριστού έναντι της Παλαιάς Διαθήκης.²¹ Σε όλη την επιστολή, ο Ιησούς Χριστός συγκρίνεται και φαίνεται καλύτερος από την αποκάλυψη της Παλαιάς Διαθήκης.
2. Να προετοιμάσει τους Εβραίους Χριστιανούς για την επερχόμενη πτώση της Ιερουσαλήμ. Οι Εβραίοι Χριστιανοί αναμφίβολα νόμιζαν ότι η αγαπημένη τους πόλη, υπό τη βασιλεία του Μεσσία τους, επρόκειτο να γίνει η πρωτεύουσα του κόσμου. Αντίθετα, επρόκειτο να δεχτούν το σοκ της ζωής τους. Με ένα χτύπημα του ρωμαϊκού στρατού, η Ιερή Πόλη επρόκειτο να αφανιστεί, ο Ναός να καταστραφεί και οι τελετουργίες του Ναού σταμάτησαν.

II. Το κύριο μήνυμα της επιστολής:

«Στο παρελθόν ο Θεός μίλησε στους προπάτορές μας μέσω των προφητών πολλές φορές και με διάφορους τρόπους. Αλλά σε αυτές τις τελευταίες ημέρες μας μίλησε μέσω του Υιού του, τον οποίο όρισε κληρονόμο όλων των πραγμάτων, και μέσω του οποίου δημιούργησε το σύμπαν. Ο Υιός είναι η ακτινοβολία της δόξας του Θεού και η ακριβής αναπαράσταση της ύπαρξής του, που υποστηρίζει τα πάντα με τον ισχυρό λόγο του. Αφού παρείχε εξαγνισμό για τις αμαρτίες, κάθισε στα δεξιά της Μεγαλειότητας στον ουρανό».(Εβραίους 1:1-3)

III. Περίγραμμα της επιστολής.

A. Εισαγωγή. (1:1-4)

B. Ανωτερότητα της Ταυτότητας του Χριστού. (1:5 — 4:13)

1. Ανώτερος από τους αγγέλους. (1:5-14)
2. Ανώτερος ως συγγραφέας μεγαλύτερης σωτηρίας. (2:1-9)
3. Ανώτερος ως αληθινός άνθρωπος. (2:10-18)
4. Ανώτερος του Μωυσή. (3:1-6)
5. Προειδοποίηση: Ακούστε Τον. (3:7-4:13)
ένα. Η εξέγερση εμποδίζει το λαό του Θεού να βιώσει ανάπαυση. (3:7-

19)

σι. Ζήστε την ανάπαυση του Θεού ανταποκρινόμενοι υπάκουα στα λόγια του Ιησού. (4:1-13)

Γ. Ανωτερότητα της Αρχιερατείας του Χριστού. (4:14 —7:28)

1. Εμπιστοσύνη στον Ιησού. (4:14-16)

2. Ιδιότητες Αρχιερέα. (5:1-4)

3. Τα μοναδικά προσόντα του Χριστού. (5:5-10)

4. Προειδοποίηση: Μην γυρίσετε πίσω. (5:11- 6:20)

ένα. Η αργή πρόοδος προς την ωριμότητα είναι πρόβλημα.²²(5:11-14)

σι. Δεν μπορώ να ξαναβάλω τα θεμέλια της πίστης. (6:1 -3)

ντο. Δεν μπορώ να ξανασταυρώσω τον Ιησού. (6:4-8)

ρε. Επιμείνετε λοιπόν. (6:9-12)

μι. Ορισμένος Θεός θα κρατήσει την υπόσχεσή Του και ότι η σωτηρία μας είναι ασφαλής. (6:13-20)

5. Η ιεροσύνη του Χριστού είναι ανώτερη από αυτή της Παλαιάς Διαθήκης. (7:1-28)

ένα. Έχει ως πρότυπο τον Μελχισεδέκ, όχι τον Λευί. (7:1-14)

σι. Είναι ανώτερο γιατί:

[1] Είναι μόνιμο. (7:15-19)

[2] Επιβεβαιώθηκε με τον όρκο του Θεού. (7:20-22)

[3] Το εγγύαται η ατελείωτη ζωή του Χριστού. (7:23-25)

[4] Η διακονία του ολοκληρώθηκε με μία μόνο θυσία. (7:26-28)

Δ. Ανωτερότητα της θυσίας του Χριστού. (8:1—10:39)

1. Η διαθήκη που προβλέπει τη θυσία του Χριστού είναι ανώτερη. (8:1-7)

2. Η παλαιά διαθήκη ήταν πάντα προορισμένη να αντικατασταθεί. (8:8-13)

3. Η παλαιά διαθήκη παρείχε μόνο ένα επίγειο, συμβολικό μέρος για θυσίες. (9:1-10)

4. Ο Χριστός πρόσφερε το δικό Του αίμα, όχι αίμα ζώων. (9:11 -14)

5. Η θυσία Του μας λύτρωσε από την αμαρτία. (9:15-22)

6. Η μια για πάντα θυσία του ήταν αρκετή. (9:23-28)

7. Η μια για πάντα θυσία του παρέχει συγχώρεση και μας κάνει αγίους. (10:1-18)

8. Προειδοποίηση: Διατήρηση. (10:19-39)

ένα. Κρατήστε ακλόνητα την ελπίδα μας σε Αυτόν. (10:19-25)

σι. Η εσκεμμένη αμαρτία φέρνει πάντα κρίση. (10:26-31)

ντο. Κρατήστε την εμπιστοσύνη στον Χριστό παρά τα βάσανα και τον διωγμό. (10:32-39)

E. Η επάρκεια της πίστης: (11:1—13:19)

1. Η φύση της πίστης. (11:1 -3)

2. Faith's hall of fame: (11:4-40)

ένα. Πίστη πριν από τον κατακλυσμό. (11:4-7)

σι. Πίστη του Αβραάμ και της Σάρρας. (11:8-19)

ντο. Πίστη των πατριαρχών. (11:20-22)

ρε. Η πίστη του Μωυσή. (11:23-28)

μι. Η πίστη της γενιάς της εξόδου. (11:29-31)

φά. Η πίστη των άλλων. (11:32-38)

σολ. Η υπόσχεση της πίστης. (11:39-40)

3. Η απάντηση της πίστης στην πειθαρχία: (12:1-13)

ένα. Εξετάστε το παράδειγμα του Χριστού. (12:1-3)

σι. Θυμηθείτε ότι ο Θεός αγαπά αυτούς που πειθαρχεί. (12:4-11)

ντο. Επομένως, επιμείνετε. (12:12-13)

4. Η δέσμευση της πίστης στη δικαιοσύνη: (12:14-29)

ένα. Η σημασία της προσωπικής αγιότητας. (12:14-17)

σι. Η δόξα της παρούσας αποκάλυψης. (12:18-24)

ντο. Η σημασία της ανταπόκρισης στον Θεό με ευλάβεια και δέος.
(12:25-29)

5. Προτροπές προς τους πιστούς: (13:1-19)

ένα. Συνέχισε να αγαπάς τους άλλους. (13:1-5a)

σι. Συνέχισε να εμπιστεύεσαι τον Θεό. (13:5β-6)

ντο. Συνεχίστε να απαντάτε στους ηγέτες. (13:7-8)

ρε. Συνέχισε να δοξάζεις τον Θεό. (13:9-16)

μι. Συνεχίστε να ανταποκρίνεστε στους ηγέτες. (13:17)

φά. Συνέχισε να προσεύχεσαι. (13:18-19)

ΣΤ. Συμπέρασμα (13:20-25)

1. Δοξολογία (έκφραση δοξολογίας προς τον Θεό). (13:20-21)

2. Τελικές Προτροπές. (13:22-25)

IV. Βασικά θέματα στην επιστολή.

A. Δεν μπορούμε να τιμούμε πολύ τον Ιησού.

1. Αυτός και ο Θεός, Πατέρας είναι ένα.

2. Σηκώθηκε για να μας σηκώσει.

3. Εγγυάται τη σωτηρία μας.

B. Η «ανάπαυση» εξαρτάται από την πίστη και την εμπιστοσύνη που

εκφράζεται με την υπακοή.

Γ. Ο Ιησούς καταλαβαίνει πραγματικά την κατάστασή μας.

Δ. Ας... μια σειρά από έντεκα προτροπές:

1. Να είστε προσεκτικοί. (4:1)
2. Εργασία. (4:11)
3. Έλα με σιγουριά στο θρόνο της χάριτος. (4:16)
4. Συνεχίστε. (6:1)
5. Πλησιάστε. (10:22)
6. Κρατήστε. (10:23)
7. Σκεφτείτε ο ένας τον άλλον. (10:24)
8. Πέτα κάθε εμπόδιο και τρέξε με επιμονή. (12:1)
9. Λατρεύετε τον Θεό αποδεκτά. (12:28)
10. Πήγαινε μπροστά. (13:13)
11. Προσφέρετε μια θυσία επαίνου. (13:15)

Τζέιμς

Εισαγωγή: Το βιβλίο του Ιακώβου είναι ένα από τα πιο πρακτικά και απαραίτητα γράμματα για τους πιστούς κάθε γενιάς. Σε αυτή την επιστολή, ο Ιάκωβος ασχολείται ελάχιστα με δογματικά ζητήματα. Μάλλον εστιάζει στην εκτέλεση της γνήσιας πίστης. Η επιστολή καλεί τους Χριστιανούς να ζήσουν τη ζωή τους σύμφωνα με το επάγγελμά τους.

Ο Τζέιμς προσφέρει ιδιαίτερα καυστικές επιπλήξεις κατά της κοσμικότητας, της θρησκευτικής προσποίησης και της κοινωνικής αδικίας. Αυτές οι επιπλήξεις οδήγησαν πολλούς να χαρακτηρίσουν τον Ιάκωβο «ο Αμώς» της Καινής Διαθήκης.

Όνομα— Το βιβλίο πήρε το όνομα του συγγραφέα του.

1. Αρκετές προσωπικότητες με το όνομα Ιάκωβος εμφανίζονται στο αρχείο της Καινής Διαθήκης. (πρβλ. Ματθαίος 4:21· 10:3· Λουκάς 6:16· και Μάρκος 6:3)
2. Με τη διαδικασία της εξάλειψης, η μόνη λογική πιθανότητα είναι ο Ιάκωβος, ο αδελφός του Ιησού.
ένα. Ο Ιάκωβος, ο πατέρας του Ιούδα, και ο Ιάκωβος, γιος του Αλφαίου, δεν έχουν καμία σχέση με την επιστολή.
σι. Ο Ιάκωβος, ο αδελφός του Ιωάννη και γιος του Ζεβεδαίου, πέθανε

το 44 μ.Χ.—σχεδόν σίγουρα πριν γραφτεί αυτό το βιβλίο.
ντο. Ο Ωριγένης και ο Ευσέβιος, οι πρώτοι ηγέτες της εκκλησίας,
αποδίδουν και οι δύο την επιστολή στον Ιάκωβο, τον αδελφό του
Ιησού.

Σκοπός— Η επιστολή γράφτηκε σε πιστούς των οποίων η ζωή προφανώς
δεν ταίριαζε με την πίστη τους στον Χριστό. Ο Τζέιμς τους υπενθυμίζει
(και σε εμάς) ότι η γνήσια πίστη φαίνεται σε μια μεταμορφωμένη ζωή.

I. Ιστορικό του βιβλίου

A. Ιάκωβος, ο αδελφός του Ιησού.

1. Κατά τη διάρκεια της επίγειας διακονίας του Ιησού, ο Ιάκωβος ήταν
δύσπιστος για τους ισχυρισμούς του Ιησού. (Ιωάννης 7:3-5)
2. Ωστόσο, ο Ιησούς εμφανίστηκε στον Ιάκωβο μετά την ανάστασή του
και ο Ιάκωβος έγινε πιστός. (Α' Κορινθίους 15:7· πρβλ. Πράξεις 1:14)
3. Ο Ιάκωβος έγινε ηγέτης της πρώιμης εκκλησίας της Ιερουσαλήμ.
ένα. Μετά την απόδρασή του από τη φυλακή, ο Πέτρος έστειλε μήνυμα
στον Τζέιμς. (Πράξεις 12:17)
σι. Έκανε την οριστική ομιλία στη διάσκεψη της Ιερουσαλήμ σχετικά
με τη μεταστροφή των Εθνών. (Πράξεις 15:31στ)
ντο. Όταν επέστρεψε από το τρίτο ιεραποστολικό του ταξίδι, ο Παύλος
ανέφερε στον Ιάκωβο. (Πράξεις 21:18-25)
ρε. Ο Παύλος αναφέρθηκε στον Ιάκωβο ως «στύλο» στην εκκλησία.
(Γαλάτες 2:9)
μι. Ο Ευσέβιος, ένας ιστορικός της εκκλησίας του τέταρτου αιώνα, μας
λέει ότι ο Ιάκωβος είχε το παρατσούκλι «ο Δίκαιος» και περνούσε
τόσο πολύ χρόνο στην προσευχή που «τα γόνατά του φθαρμένα και
σκληρά σαν της καμήλας».
4. Ωστόσο, προσέξτε την εισαγωγή του Ιακώβου στην επιστολή —
«Ιάκωβος, δούλος του Θεού και του Κυρίου Ιησού Χριστού».
(Ιακώβου 1:1)
ένα. Ο Ιάκωβος είδε την πνευματική του σχέση με τον Χριστό πολύ πιο
σημαντική από τη σχέση που είχαν στη σάρκα. (πρβλ. Μάρκος 3:31-
35)
σι. Μαρτυρεί επίσης την αίσθηση γνήσιας ταπεινοφροσύνης του
Τζέιμς.

B. Η επιστολή απευθύνεται σε Εβραίους Χριστιανούς που
διασκορπίστηκαν από την Παλαιστίνη λόγω διωγμών.

1. Αυτή η διασπορά είχε συμβεί ως αποτέλεσμα επιθέσεων από άπιστους Εβραίους. (Πράξεις 8—περίπου 33 μ.Χ.· Πράξεις 12—περ. 41 μ.Χ.)
2. Ωστόσο, το βιβλίο γράφτηκε πριν από τη διαμάχη για το αν ή πώς να δεχτούν Εθνικούς στην εκκλησία. (περίπου 48 μ.Χ.)
3. Επομένως, ο Ιάκωβος πιθανότατα γράφτηκε για το 45 μ.Χ., καθιστώντας το το αρχαιότερο από τα βιβλία της Καινής Διαθήκης.

II. Το κύριο μήνυμα του βιβλίου.

- A. Το κύριο μήνυμα του βιβλίου του Ιακώβου είναι η άσκηση της αληθινής θρησκείας.
- B. «Μην ακούτε απλώς τον λόγο, και έτσι εξαπατάτε τον εαυτό σας. Κάνε αυτό που λέει." (Ιακώβου 1:22)

III. Περίγραμμα του βιβλίου.

A. Προσφώνηση και χαιρετισμός. (Ιακώβου 1:1)

B. Δοκιμασίες και πειρασμοί. (Ιακώβου 1:2-18)

1. Οι αναγνώστες προτρέπονται να θεωρούν τις δοκιμασίες ως οικοδόμους πίστης. (1:2-4)
2. Ζητήστε σοφία. (Ιακώβου 1:5-11)
3. Συντηρητής υπό δοκιμές. (Ιακώβου 1:12)
4. Θυμηθείτε την πηγή και τη φύση των πειρασμών. (Ιακώβου 1:13-16)
5. Να θυμάστε ότι ο Θεός είναι ο δωρητής όλων των καλών και τέλειων δώρων. (1:17-18)

Γ. Οδηγίες ακρόασης και πράξης. (Ιακώβου 2:19-26)

Δ. Απαγορεύεται η ευνοιοκρατία. (Ιακώβου 2:1-13)

ΜΙ. Η αληθινή φύση της πίστης και των έργων. (Ιακώβου 2:14-26)

ΣΤ. Σωστή χρήση της γλώσσας. (Ιακώβου 3:1-12)

Ζ. «Επίγεια» έναντι «ουράνιας» σοφίας. (Ιακώβου 3:13-17)

Η. Υποταγή στον Θεό. (Ιακώβου 4:1-12)

Ι. Καθημερινή εξάρτηση από τον Θεό. (Ιακώβου 4:13-17)

J. Προειδοποιήσεις για τον πλούτο. (Ιακώβου 5:1-6)

K. Υπομονή μέσα από τα βάσανα. (Ιακώβου 5:7-12)

Λ. Η δύναμη της προσευχής. (Ιακώβου 5:13-18)

M. Αποκατάσταση αδερφού που σφάλει. (Ιακώβου 5:19-20)

IV. Βασικά θέματα του βιβλίου.

A. Ακούγοντας και κάνοντας. (Ιακώβου 1:22-27)

1. Η εντολή: (εδ. 22)

ένα. Ο Τζέιμς προειδοποιεί για την παγίδα του να ακούει κανείς τι πρέπει να κάνει, αλλά να μην το κάνει.

σι. Η ελληνική λέξη που μεταφράζεται "ακρόαση" είναι η ρίζα της λέξης από την οποία παίρνουμε την αγγλική λέξη "auditor".

ντο. Η αλήθεια του Ευαγγελίου πρέπει να μεταφραστεί σε συγκεκριμένες πράξεις και πράξεις πίστης.

2. Η απεικόνιση: (εδ.23-24)

ένα. Ο Τζέιμς συγκρίνει το άτομο που «ακούει» αλλά ποτέ δεν «ακούει» με εκείνον που βλέπει την αντανάκλασή του στον καθρέφτη και δεν κάνει τίποτα γι' αυτό.

σι. Φανταστείτε να βλέπετε τον εαυτό σας στον καθρέφτη στη χειρότερη δυνατή κατάστασή σας και απλά να απομακρύνεστε!

ντο. Ο Τζέιμς παρομοιάζει αυτή την ανοησία με εκείνον που βλέπει την κακή πνευματική του κατάσταση να αντικατοπτρίζεται στην αλήθεια της γραφής και περπατά με απάθεια Μακριά.

3. Η αίτηση: (εδ. 25-27)

ένα. Ο Τζέιμς εφαρμόζει πρώτα αυτή την αλήθεια στη γλώσσα. (εδ. 26)

σι. Η επόμενη εφαρμογή του αφορά τη φροντίδα για χήρες και ορφανά. (εδ. 27α)

ντο. Η τρίτη εφαρμογή του είναι να υπακούει ο «πράττοντας» σε εντολές που θα τον/την εμπόδιζαν να μολυνθεί από τον κόσμο.

B. Πίστη και έργα. (Ιακώβου 2:14-26)

1. Ο Ιάκωβος επιτίθεται στο ψεύτικο δόγμα ότι κάποιος μπορεί να έχει μια γνήσια πίστη που δεν αποδίδει καρπούς που αποδεικνύονται στα καλά έργα.

2. Προβάλλει τους εξής ισχυρισμούς:
 ένα. Η γνήσια πίστη βοηθάει τους άλλους. (εδ. 15-16)
 σι. Μια ζωντανή πίστη παράγει καλά έργα. (εδ. 17-18)
 ντο. Η πίστη δεν είναι απλώς μια πνευματική δραστηριότητα. (εδ. 19)
3. Στη συνέχεια ο Τζέιμς μοιράζεται ιστορικά παραδείγματα ζωντανής, ενεργού, παραγωγικής πίστης:
 ένα. Αβραάμ. (εδ. 21-23· πρβλ. Γένεση 22:1-19· Εβραίους 11:17-19)
 σι. Ραχάβ. (εδ. 25· πρβλ. Ιησούς του Ναυή 2:1-24· Εβραίους 11:31)
4. Για αιώνες, ο χριστιανικός κόσμος έχει δημιουργήσει μια άχυρο διαμάχη για την πίστη εναντίον των έργων.
 ένα. Δεν υπάρχει τέτοια διαμάχη στη γραφή.
 σι. Η Γραφή καθιστά απολύτως σαφές ότι είναι αχώριστες.
 ντο. Σωζόμαστε «με χάρη μέσω πίστης», (όχι μόνο χάρη, όχι μόνο πίστη). (Εφεσίους 2:8-9)
 ρε. Μια ζωντανή πίστη (δηλ. — που δεν είναι νεκρή) θα παράγει πάντα καλά έργα και πράξεις.
 μι. Αλλά κανένα ποσό καλών έργων δεν θα κερδίσει τη σωτηρία.
- Γ. Η χρήση της γλώσσας. (Ιακώβου 3:3-12)
1. Ο James εισάγει αυτό το θέμα χρησιμοποιώντας τρεις αναλογίες για τη γλώσσα.
 ένα. Είναι σαν ένα κομμάτι στο στόμα ενός αλόγου. (εδ. 3)
 σι. Είναι σαν το τιμόνι ενός πλοίου. (εδ. 4)
 ντο. Είναι σαν τη σπίθα που ανάβει μια μεγάλη δασική πυρκαγιά. (v. 5b-6)
2. Σε καθεμία από αυτές τις παρομοιώσεις/μεταφορές, ο Τζέιμς τονίζει την εποικοδομητική και καταστροφική δύναμη σε αυτό το μικροσκοπικό μέρος της ανθρώπινης ανατομίας.
3. Στη συνέχεια προειδοποιεί συγκεκριμένα για τις καταστροφικές τάσεις της γλώσσας, αποκαλώντας την:
 ένα. Ένα αδάμαστο θηρίο. (εδ. 7-8α)
 σι. Ένα ανήσυχο κακό. (εδ. 8)
 ντο. Γεμάτο θανατηφόρο δηλητήριο. (εδ. 8)
4. Η τελευταία του ανησυχία είναι η ασυνεπής χρήση του.
 ένα. Με το ίδιο στόμα επαινούμε και βρίζουμε. (εδ. 9-10)
 σι. Ο Τζέιμς σημειώνει ότι μια τέτοια ασυνέπεια είναι ξένη προς το έργο του Θεού. (εδ. 11-12)

I & II ΠΕΤΡΟΣ και ΙΟΥΝΤ

Εισαγωγή: Αν και δεν είναι γειτονικά στην Καινή μας Διαθήκη, αυτά τα τρία βιβλία ομαδοποιούνται για αυτήν τη μελέτη.

Υπάρχει καλός λόγος να μελετήσουμε αυτές τις τρεις επιστολές μαζί. Και οι τρεις επιστολές μοιράζονται μια κοινή ανησυχία για τους Χριστιανούς να παραμείνουν πιστοί. Επιπλέον, μεγάλο μέρος του υλικού του Β' Πέτρου και Ιούδα μοιράζεται πολύ εμφανείς ομοιότητες. (πρβλ. Β' Πέτρου 2:1—3,3 και Ιούδας 4-19)

Ονόματα- Κάθε ένα από τα γράμματα ονομάστηκε για τους συγγραφείς τους.

Συγγραφείς- Πέτρου (Α' Πέτρου 1:1· Β' Πέτρου 1:1) και Ιούδας (Ιούδας)

Σκοπός

1. Το Α' Πέτρου γράφτηκε για να ενθαρρύνει τους πιστούς στη μέση των βασάνων τους.
2. Γνωρίζοντας ότι ο θάνατός του πλησίαζε, ο Πέτρος στη δεύτερη επιστολή του θέλησε να υπενθυμίσει στους πιστούς ορισμένα δόγματα και να τους προειδοποιήσει για ψεύτικους δασκάλους.
3. Ο Ιούδας επρόκειτο να γράψει μια επιστολή για το θέμα της σωτηρίας (εδ. 3), αλλά όταν άκουσε ότι κάποια άτομα εγκατέλειπαν την πίστη, έγραψε για να αντιμετωπίσει την αποστασία.

I. Ιστορικό των βιβλίων.

A. Ο απόστολος Πέτρος,

1. Εκτός από τον ίδιο τον Ιησού, ο Πέτρος είναι ο πιο γνωστός χαρακτήρας στην Καινή Διαθήκη.
2. Ο Πέτρος, ο Ανδρέας (ο αδελφός του), ο Ιάκωβος και ο Ιωάννης συνεργάζονται σε μια επιχείρηση αλιείας όταν ο Ιησούς τους κάλεσε να είναι «ψαράδες ανθρώπων». (Λουκάς 5:9-11)
3. Και οι τέσσερις αυτοί άνδρες ονομάστηκαν ως απόστολοι, και στους τέσσερις καταλόγους των αποστόλων, το όνομα του Πέτρου εμφανίζεται πρώτο. (πρβλ. Ματθαίος 10:2-4· Μάρκος 3:16-19· Λουκάς 6:14-16· Πράξεις 1:13)
4. Ο Πέτρος είναι γνωστός για τις αποτυχίες του και τα λάθη στην πίστη του ωρίς στην καριέρα του. (π.χ. Ματθαίος 14:28-31· 16:21-23·

26:69-75)

5. Ωστόσο, μετά την ανάσταση ο Πέτρος έγινε ο «βράχος» που σηματοδοτεί το όνομά του και στάθηκε σταθερός απέναντι στη δοκιμασία και τον διωγμό. (πρβλ. Πράξεις 4:18-21· 5:27-41· 12:1-17)
6. Ο Παύλος τον αποκάλεσε «στύλο» της εκκλησίας στην Ιερουσαλήμ. (Γαλάτες 2:9)
7. Ήταν στα τελευταία του χρόνια που ο Πέτρος έγραψε την πρώτη του επιστολή προς τους χριστιανούς που ήταν διάσπαρτοι στις ρωμαϊκές επαρχίες του Πόντου, της Γαλατίας, της Καππαδοκίας, της Ασίας και της Βιθυνίας. (Α' Πέτρου 1:1)
8. Είναι λιγότερο συγκεκριμένος στην ονομασία του κοινού της δεύτερης επιστολής του, αλλά πιθανότατα ήταν συνέχεια της ίδιας ομάδας πιστών. (Β' Πέτρου 1:1)
9. Η παράδοση μας λέει ότι ο Πέτρος σταυρώθηκε ανάποδα στη Ρώμη γύρω στο 65 μ.Χ.

B. Ο άνθρωπος Jude.

1. Γνωρίζουμε λίγα για τον Jude.
2. Αυτοπροσδιορίζεται ως «ο αδελφός του Ιακώβου», κάνοντάς τον να μοιάζει με τον ετεροθαλή αδελφό του Ιησού. (Μάρκος 6:3)
3. Όπως ο Ιάκωβος, δεν ισχυρίζεται ότι δεν υπάρχει ιδιαίτερη σαρκική σχέση με τον Ιησού, αλλά αυτοπροσδιορίζεται μόνο ως «υπηρέτης του Ιησού Χριστού». (Ιούδα 1)

II. Τα κύρια μηνύματα των βιβλίων.

A. I Peter γράφτηκε στα μέσα της δεκαετίας του '60 για να ενθαρρύνει τους αναγνώστες να προετοιμαστούν για την οδυνηρή δοκιμασία που θα αντιμετωπίσουν.

1. Αυτή η προειδοποίηση και η παραίνεση ήρθε σε σχέση με τους διωγμούς που εξαπέλυσε ο Νέρων.
2. «Εάν όμως κάποιος υποφέρει ως Χριστιανός, ας μην ντρέπεται, αλλά ας δοξάζει τον Θεό σε αυτό το θέμα». (Α' Πέτρου 4:16)

B. II Ο Πέτρος γράφτηκε λίγο αργότερα για να προειδοποιήσει για ψεύτικους δασκάλους

1. Περιλαμβάνεται στο σφάλμα τους η γλευή για τη δεύτερη έλευση του Ιησού. (Β' Πέτρου 3:3-4)
2. «Γι' αυτό, αγαπητοί φίλοι, αφού το γνωρίζετε ήδη αυτό, να είστε σε επιφυλακή για να μην παρασυρθείτε από το σφάλμα των ανόμων και

πέσετε από την ασφαλή θέση σας». (Β΄ Πέτρου 3:17-18)

Ο Γ. Ιούδας φαίνεται να είναι μια γενική επιστολή προς τους Χριστιανούς που τους λέει να διεκδικήσουν την πίστη.

1. Προφανώς η απειλή των ψευδοδιδασκάλων για τους οποίους είχε προειδοποιήσει ο Πέτρος είχε πραγματοποιηθεί.
2. «Διότι ορισμένοι άντρες των οποίων η καταδίκη γράφτηκε εδώ και πολύ καιρό έχουν γλιστρήσει κρυφά ανάμεσά σας. Είναι άθεοι άνθρωποι, που μεταβάλλουν τη χάρη του Θεού μας σε άδεια ανηθικότητας και αρνούνται τον Ιησού Χριστό τον μοναδικό μας Κυρίαρχο και Κύριο». (Ιούδα 4)

III. Περιγράμματα των βιβλίων.

A. Εγώ ο Πέτρος.

1. Χαιρετισμός. (Α' Πέτρου 1:1-2)
2. Ο Πέτρος δοξάζει τον Θεό για μια ζωντανή ελπίδα. (Α' Πέτρου 1:3-12)
3. Διατάζει την ιερή ζωή. (Α' Πέτρου 1:13—2:3)
4. Ο απόστολος χρησιμοποιεί διάφορες μεταφορές για να περιγράψει τη σχέση μεταξύ του Χριστού και των πιστών του.
5. Ο Πέτρος συζητά μια σειρά από σχέσεις στη ζωή του λαού του Θεού: ένα. Με απίστους. (Α' Πέτρου 2:13-17)
σι. Σκλάβοι στους κυρίους. (Α' Πέτρου 2:18-25)
ντο. Μεταξύ συντρόφων γάμου. (Α' Πέτρου 3:1-7)
6. Προτρέπει τους πιστούς να ζουν για τον Θεό και να είναι πρόθυμοι να υποφέρουν για να κάνουν το καλό. (Α' Πέτρου 3:8—4:19)
7. Ο Πέτρος προτρέπει:
ένα. Γέροντες. (Α' Πέτρου 5, 1-4)
σι. Νεαροί άνδρες. (Α' Πέτρου 5:5-9)
8. Ευλογία. (Α' Πέτρου 5:10-14)

B. Π Πέτρος.

1. Χαιρετισμός. (1:1-2)
2. Ο Πέτρος προτρέπει τους αναγνώστες του να κάνουν σίγουρη την κλήση και την εκλογή τους. (1:3-11)
3. Επικυρώνει την αυθεντικότητα και την ακρίβεια των προφητών. (1:12-21)
4. Ο απόστολος δίνει μια αυστηρή προειδοποίηση ενάντια στους ψευδοπροφήτες. (2:1-22)
ένα. Ο Πέτρος λέει για τον πραγματικό τους χαρακτήρα. (2:10-16)

- σι. Στη συνέχεια προλέγει την καταστροφή τους. (2:17-22)
5. Η επιστολή τελειώνει με μια υπενθύμιση ότι ο Ιησούς έρχεται ξανά (3:1-13) και μια προτροπή για αγιότητα καθώς περιμένουν αυτόν τον ερχομό. (3:14-18)

C. Jude

1. Χαιρετισμός (1-2)
2. Αφού σημείωσε τι σκόπευε αρχικά να γράψει (3-4), ο Τζουντ ανακοινώνει την καταστροφή των ψευδοδιδασκάλων. (5-16)
3. Προτρέπει τους πιστούς να τηρούν την αληθινή πίστη. (17-23)
4. Ευλογία. (24-25)

IV. Βασικά θέματα του βιβλίου.

A. Η πνευματική ανάπτυξη του Πέτρου.

1. Όπως αναφέρεται στην ενότητα "Ιστορικό". Η πρώτη ιστορία του Peter είναι μια ιστορία αστάθειας. (Ματθαίος 14:28-31· 16:21-23· 26:69-75)
2. Μετά την ανάσταση, η πίστη του ήταν ισχυρότερη. (Πράξεις 4:18-21· 5:27-41· 12:1-17)
3. Ωστόσο, ακόμη και πολύ καιρό μετά την ίδρυση της εκκλησίας, ο Πέτρος παρουσίασε κάποια αστάθεια. (πρβλ. Γαλάτες 2:10-21)
4. Σε όλη τη ζωή του αποστόλου, τρία πράγματα ήταν συνεπή στη σχέση του με τον Κύριο:
ένα. Η αγάπη του για τον Χριστό. (Α' Ιωάννου 21:15-23)
σι. Η ταπεινοφροσύνη και η μετάνοιά του μετά τις ελλείψεις του. (Ματθαίος 26:75)
ντο. Η συγχώρεση και η υπομονή του Ιησού. (Ιωάννης 21:15-23)
5. Αυτά είναι τα βασικά στοιχεία της καρδιάς που μπορεί να χρησιμοποιήσει ο Θεός. (πρβλ. Ιάκωβος 4:6· Ματθαίος 23:12· Ματθαίος 22:37-38· Β' Πέτρου 3:9)
6. Πόσο κατάλληλο θα χρησιμοποιούσε ο Θεός έναν ώριμο, στιβαρό Πέτρο, του οποίου το παρελθόν τον προσδιόριζε καλύτερα να ενθαρρύνει τους αμφιταλαντευόμενους Χριστιανούς.

B. Οι ομοιότητες Β' Πέτρου και Ιούδα.

1. Έχει ήδη σημειωθεί η έντονη ομοιότητα μεταξύ του εδαφίου Β' Πέτρου 2:1—3:3 και του Ιούδα 4:19.
2. Πώς εξηγούμε αυτή την ομοιότητα;
ένα. Αυτό θα μπορούσε να είναι μια κολοσσιαία σύμπτωση, αλλά δεν

είναι πιθανό.

σι. Θα μπορούσαν και οι δύο να έχουν δανειστεί από άλλη πηγή, αλλά δεν υπάρχει χειρόγραφη απόδειξη αυτής της θεωρίας.

ντο. Ο ένας συγγραφέας μπορεί να έχει δανειστεί από το έργο του άλλου. Αυτή είναι η πιο εύλογη και πιθανή εξήγηση.

3. Προφανώς, το Β' Πέτρου γράφτηκε πριν από τον Ιούδα.

ένα. Η Ο Πέτρος προειδοποιεί για ψεύτικους δασκάλους που θα έρθουν. (Β' Πέτρου 2:1)

σι. Ο Τζούντ υποδεικνύει ότι έχουν έρθει ψεύτικοι δάσκαλοι. (Ιούδα 4)

ντο. Κατά πάσα πιθανότητα, η αναφορά του Ιούδα στην αποστολική προειδοποίηση για τέτοια (Ιούδα 17-18) είναι μια αναφορά στη δεύτερη επιστολή του Πέτρου.

ρε. Είναι πιθανό ότι η συνάντηση του Ιούδα με τη δεύτερη επιστολή του Πέτρου προκάλεσε την αλλαγή εστίασης στην επιστολή του. (Ιούδα 3-4)

Γ. Υποφέρω ως Χριστιανός: (Α' Πέτρου 4:12-19)

1. Κάθε άνθρωπος αντιμετωπίζει δοκιμασίες και βάσανα. (Ματθαίος 5:45· Ιάκωβος 1:2)

2. Μερικές φορές το να είσαι Χριστιανός φέρνει ένα μοναδικό σύνολο προβλημάτων. (Ματθαίος 5:10-12· Β' Τιμόθεο 3:12)

3. Γιατί ο Θεός επιτρέπει τα βάσανα;

ένα. Για την ωριμότητα. (1 Πέτρου 1:7· Ιάκωβος 1:3-4)

σι. Για εξάρτηση από τον Κύριο. (Α' Πέτρου 3:14· Β' Κορινθίους 12:7-10)

ντο. Για να μας βοηθήσει να λαχταράμε τον Παράδεισο. (Α Πέτρου 1:3-4· Ιακώβου 1,12)

ρε. Για την ομοίωση του Χριστού. (Α' Πέτρου 2:21)

I, II και III Ιωάννης

Εισαγωγή: Σε αυτές τις επιστολές, ο Ιωάννης ο «απόστολος της αγάπης» θα μοιραστεί τις ανησυχίες του για εκείνα τα πράγματα που θα απειλούσαν την ευημερία της εκκλησίας στα τέλη του πρώτου αιώνα.

Όνομα— Τα βιβλία ονομάζονται για τον πιθανό συγγραφέα.

Συγγραφέας—Μάλλον ο Ιωάννης, ο απόστολος.

1. Ο συγγραφέας δεν κατονομάζεται σε αυτά τα βιβλία.

2. Ωστόσο, υπάρχουν αναμφισβήτητες ομοιότητες στο λεξιλόγιο, το μοτίβο σκέψης και το στυλ γραφής μεταξύ αυτών των επιστολών και του ευαγγελίου του Ιωάννη. (π.χ. Ιωάννης 1:1 και Ι Ιωάννης 1:1)

Σκοπός

1. Το Ι John γράφτηκε για την καταπολέμηση της ψευδούς διδασκαλίας σχετικά με το πρόσωπο και το έργο του Ιησού Χριστού.
2. Στο Β' Ιωάννης, ο απόστολος, έγραψε για να προειδοποιήσει τους πιστούς για τους ψευδοδιδασκάλους.
3. Στην τρίτη επιστολή, ο Ιωάννης έγραψε για να επαινέσει, να ενθαρρύνει και να διδάξει τον καλό του φίλο Γάιο.

I. Ιστορικό των βιβλίων.

A. Νωρίτερα στη μελέτη μας εξετάσαμε τη ζωή του John.

Ο Β. Ειρηνάιος μας λέει ότι ο απόστολος πέρασε τα τελευταία του χρόνια στην Έφεσο,

1. Από εκεί θα είχε υπηρετήσει ως μέντορας σε εκκλησίες σε όλη τη Μικρά Ασία. (πρβλ. Αποκάλυψη 1:4α)
2. Το Ι John ήταν πιθανώς μια εγκύκλιος επιστολή που διανεμήθηκε στην ίδια ομάδα εκκλησιών.

Γ. Αυτές οι επιστολές πιθανότατα γράφτηκαν από την Έφεσο. (περίπου 90-95 μ.Χ.)

1. Ι John δεν απευθυνόμουν σε κάποιο συγκεκριμένο πρόσωπο ή εκκλησία και πιθανότατα διανεμήθηκε ευρέως.
2. Η δεύτερη επιστολή απευθυνόταν στην «εκλεκτή κυρία». ένα. Μερικοί πιστεύουν ότι πρόκειται για αναφορά σε τοπική εκκλησία. Πιθανότατα, η «εκλεγμένη κυρία» ήταν μια πολύ γνωστή, βαθιά αγαπημένη αδελφή στον Κύριο. (Β' Ιωάννη 1:5, 13)
3. ΙΙΙ Ο Ιωάννης γράφτηκε στον φίλο του Ιωάννη τον Γάιο.

II. Τα κύρια μηνύματα των βιβλίων.

A. Το κύριο μήνυμα, του Ι John είναι ότι ο Ιησούς ήταν ο Θεός που ήρθε στη σάρκα για να σώσει την ανθρωπότητα.

1. Ψεύτικοι δάσκαλοι είχαν διεισδύσει στην εκκλησία αρνούμενοι τη θεότητα του Ιησού Χριστού. ένα. Αρνήθηκαν ότι ο Θεός μπορούσε να συσχευαστεί σε σάρκα. (Α' Ιωάννου 4:1-3)

σι. Προφανώς, ισχυρίστηκαν ότι ήταν αναμάρτητοι. (Α' Ιωάννου 1:8-10)

ντο. Προσπαθούσαν να παρασύρουν άλλους στην αποστασία τους.

2. Αυτή η αιρετική διδασκαλία ήταν η βάση για το ψευδές δόγμα που έγινε γνωστό ως Γνωστικισμός.

ένα. Οι Γνωστικοί θεωρούσαν το πνεύμα ως θείο και την ύλη ως κακό, αρνούμενοι έτσι τη δυνατότητα ενσάρκωσης.

σι. Οι Γνωστικοί πίστευαν ότι ο Ιησούς ήταν ένας άνθρωπος που χρησιμοποιήθηκε ειδικά από τον Θεό (αρχίζοντας από το βάπτισμά του) και εγκαταλείφθηκε από τον Θεό (κατά τη σταύρωση).

ντο. Ένα παρακλάδι αυτής της αίρεσης - ο δόκιμος Γνωστικισμός - πίστευε ότι ο Ιησούς ήταν θεϊκό πνεύμα αλλά όχι πραγματικά άνθρωπος.

3. Στην πρώτη του επιστολή, ο Ιωάννης επιβεβαιώνει την αληθινή ταυτότητα και αποστολή του Ιησού Χριστού. «Και αυτή είναι η μαρτυρία: ο Θεός μας έδωσε την αιώνια ζωή, και αυτή η ζωή είναι στον Υιό του». (Α' Ιωάννου 5:11)

B. Το κύριο μήνυμα του Β' Ιωάννη είναι η έκκληση για προστασία του ευαγγελίου.

1. Η εκλεγμένη κυρία ήταν προφανώς γνωστή για τη φιλοξενία της και καλωσόριζε τους επισκέπτες δασκάλους.

2. Ο Γιάννης της έγραψε για να την προειδοποιήσει ότι κάποιιοι από αυτούς τους δασκάλους ήταν ξένοι στην αλήθεια.

3. «Αν κάποιος έρθει σε εσάς και δεν φέρει αυτή τη διδασκαλία, μην τον πάρετε στο σπίτι σας και μην τον καλωσορίσετε». (Β' Ιωάννη 10)

Γ. Το κύριο μήνυμα του ΙΙΙ Ιωάννη είναι να ενθαρρύνει έναν φίλο.

1. Ο Ιωάννης επαίνεσε τον Γάιο για την καλή του ζωή. (ΙΙΙ Ιωάννης 3, 4)

2. Ο Γάιος ενθάρρυνε τους άλλους μέσω της αγάπης και της φιλοξενίας του. (Γ' Ιωάννης 5-8)

3. Αλλά ο Ιωάννης προειδοποιεί επίσης τον φίλο του για έναν ταραχοποιό που ονομάζεται Διοτρέφης. (ΙΙΙ Ιωάννης 2 και 9)

4. «Αγαπητέ φίλε, μη μιμηθείς το κακό αλλά το καλό. Όποιος κάνει το καλό είναι από τον Θεό. Όποιος κάνει το κακό δεν έχει δει τον Θεό». (ΙΙΙ Ιωάννης 11)

ΙΙΙ. Περιγράμματα των βιβλίων.

A. Εγώ Γιάννης

1. Ο Ιωάννης περιγράφει τους γενικούς σκοπούς του για την επιστολή. (Α' Ιωάννου 1:1-4)
2. Γράφει για τη φύση της συναναστροφής. (Α' Ιωάννου 1:5 — 2:6)
     ένα. Συντροφιά και φως. (Α' Ιωάννου 1:5-7)
     σι. Συναναστροφή και εξομολόγηση. (Α' Ιωάννου 1:8 — 2:2)
     ντο. Συντροφιά και υπακοή. (Α' Ιωάννου 2:3-6)
3. Ο Ιωάννης γράφει για την αγάπη στην πράξη. (Α' Ιωάννου 2:7-11)
4. Απευθύνεται σε διαφορετικές ηλικίες και κατηγορίες πιστών. (Α' Ιωάννου 2:12-14)
5. Ο απόστολος διατάζει να μην «αγαπούν οι πιστοί τον κόσμο». (Α' Ιωάννου 2:15-17)
6. Ο Ιωάννης προειδοποιεί ενάντια στους «αντίχριστους». (Α' Ιωάννου 2:18-27)
7. Είμαστε παιδιά του Θεού! (Α' Ιωάννου 2:28 — 3:10)
8. Να αγαπάτε ο ένας τον άλλον. (Α' Ιωάννου 3:11-24)
9. Ο Ιωάννης διατάζει ότι οι πιστοί «δοκιμάζουν τα πνεύματα». (Α' Ιωάννου 4:1-6)
10. Αγαπάμε γιατί πρώτα μας αγάπησε ο Θεός. (Α' Ιωάννου 4:7-21)
11. Ο Ιωάννης μιλάει για πίστη. (Α' Ιωάννου 5:1-13)
     ένα. Η πίστη νικά τον κόσμο. (Α' Ιωάννου 5:1-5)
     σι. Η πίστη επικεντρώνεται πάντα στον Χριστό. (Α' Ιωάννου 5:6-12)
     ντο. Αυτός που έχει πίστη μπορεί να είναι σίγουρος για την αιώνια ζωή. (Α' Ιωάννου 5:13)
12. Οι Χριστιανοί πρέπει να προσεύχονται ο ένας για τον άλλον. (Α' Ιωάννου 5:14-17) και να προσέχετε από την αμαρτία. (Α' Ιωάννου 18-21)

B. Β' Ιωάννης

1. Ο Ιωάννης γράφει αυτή την επιστολή για να ενθαρρύνει την αγάπη και την υπακοή από την πλευρά μιας Χριστιανής κυρίας και των παιδιών της. (Β' Ιωάννη 1-6)
2. Προειδοποιεί την αδερφή για τη φιλοξενία σε ψεύτικους δασκάλους. (Β' Ιωάννη 7-11)
3. Εκφράζει την ελπίδα να τη δει σύντομα (Β' Ιωάννη 12) και στέλνει χαιρετισμό στα ανίψια της. (Β' Ιωάννη 13)

C. ΙΙΙ Ιωάννης

1. Ο Ιωάννης στέλνει ευχές στον φίλο του Γάιο (ΙΙΙ John 1 -4) και ενθαρρύνει τη συνεχή υποστήριξή του στους ιεραποστόλους. (Γ'

Ιωάννης 5-8)

2. Ο απόστολος προειδοποιεί τον Γάιο για τον Διοτρέφη. (Γ' Ιωάννης 9-10)
3. Έπειτα επαινεί τον Δημήτριο. (Γ' Ιωάννου 11-12)
4. Ο Γιάννης εκφράζει την ελπίδα για μια επίσκεψη σύντομα. (Γ' Ιωάννης 13-14)
5. Ευλογία. (III Ιωάννης 15)

IV. Βασικά θέματα του βιβλίου.

A. Γραφικές προειδοποιήσεις κατά των ψευδοδιδασκάλων.

1. Σε προηγούμενα μαθήματα συναντήσαμε παραδείγματα ψευδούς διδασκαλίας.
  - ένα. Στη Γαλατική επιστολή, οι «Ιουδαϊστές» προσπαθούσαν να αναμείξουν στοιχεία του Νόμου του Μωυσή με την υπακοή στο ευαγγέλιο. (Γαλάτες 2:4-5· 5:1-6)
  - σι. Στην επιστολή της Κολοσσίας, ένα περίεργο μείγμα Ιουδαϊσμού και μυστικισμού είχε οδηγήσει τους πιστούς σε παράξενα συμπεράσματα για το έργο του Χριστού. (Κολοσσαείς 2:4, 8-23)
  - ντο. Στη Β' Θεσσαλονικείς, κάποιοι προωθούσαν την αδράνεια και το κουτσομπολιό. (Β' Θεσσαλονικείς 3:2, 6-13)
2. Τι λέει η Αγία Γραφή για τους ψεύτικους δασκάλους;
  - ένα. Β' Πέτρου 2:1 — Αλλά υπήρχαν και ψευδοπροφήτες μεταξύ του λαού, όπως θα υπάρχουν και ψευδοδιδάσκαλοι ανάμεσά σας. Θα εισαγάγουν κρυφά καταστροφικές αιρέσεις, αρνούμενοι ακόμη και τον κυρίαρχο Κύριο που τις αγόρασε - θα φέρουν γρήγορη καταστροφή στον εαυτό τους.
  - σι. Α' Ιωάννου 4:1-2 — «Αγαπητοί φίλοι, μην πιστεύετε σε κάθε πνεύμα, αλλά δοκιμάστε τα πνεύματα για να δείτε αν είναι από τον Θεό, επειδή πολλοί ψευδοπροφήτες έχουν βγει στον κόσμο. Έτσι μπορείτε να αναγνωρίσετε το Πνεύμα του Θεού: Κάθε πνεύμα που αναγνωρίζει ότι ο Ιησούς Χριστός έχει έρθει στη σάρκα είναι από τον Θεό».
  - ντο. Β' Ιωάννη 7-10 — «Πολλοί απατεώνες, που δεν αναγνωρίζουν ότι ο Ιησούς Χριστός έρχεται κατά τη σάρκα, έχουν βγει στον κόσμο. Κάθε τέτοιο άτομο είναι ο απατεώνας και ο αντίχριστος. Προσέξτε να μην χάσετε αυτό για το οποίο έχετε εργαστεί, αλλά να ανταμειφθείτε πλήρως. Όποιος τρέχει μπροστά και δεν συνεχίζει στη διδασκαλία του Χριστού δεν έχει Θεό. όποιος συνεχίζει στη διδασκαλία έχει και τον Πατέρα και τον Υιό. Αν κάποιος έρθει σε

εσάς και δεν φέρει αυτή τη διδασκαλία, μην τον πάρετε στο σπίτι σας και μην τον καλωσορίσετε».

ρε. Ιούδας 4 — «Διότι μερικοί άνθρωποι των οποίων η καταδίκη γράφτηκε εδώ και πολύ καιρό, γλίστρησαν κρυφά ανάμεσά σας. Είναι άθεοι άνθρωποι, που μεταβάλλουν τη χάρη του Θεού μας σε άδεια ανηθικότητας και αρνούνται τον Ιησού Χριστό τον μοναδικό μας Κυρίαρχο και Κύριο».

3. Είναι ενδιαφέρον ότι η χρήση του όρου «ψευδοδάσκαλος» ή «ψευδοπροφήτης» στην Καινή Διαθήκη προορίζεται για όσους αρνούνται την ίδια τη θεότητα και το σωτήριο έργο του Χριστού. Ένα. Ζούμε σε μια εποχή που πολλοί είναι πρόθυμοι να χαρακτηρίσουν οποιοδήποτε με τον οποίο διαφωνούν σχετικά με ένα σημείο του δόγματος ως «ψευδοδάσκαλο».

σι. Ενώ κάθε σημείο του δόγματος είναι σημαντικό, πάντα υπήρχαν διαφωνίες σχετικά με την εφαρμογή τους. (πρβλ. Ρωμαίους 14· Α Κορινθίους 8, κ.λπ.)

ντο. Από τη σκοπιά της Αγίας Γραφής, η χρήση του κατηγορητηρίου «ψευδοδάσκαλος» θα πρέπει να χρησιμοποιείται εκεί όπου η ίδια η καρδιά του Ευαγγελίου αρνείται.

B. Τι είναι ο «αντίχριστος»;

1. Στις αρχές αυτού του αιώνα, γεννήθηκε ένα δόγμα που πρότεινε ότι ο αντίχριστος θα ερχόταν λίγο πριν από μια χιλιετή βασιλεία του Χριστού.

ένα. Γραφικά, ολόκληρη αυτή η θεωρία της χιλιετίας είναι χωρίς ουσία.

σι. Η ιδέα ενός μελλοντικού ατόμου που θα υπηρετεί ως ο μοναδικός αντίχριστος είναι εξίσου ξένη προς τη Βίβλο.

2. Το Α' Ιωάννου 2:22 ορίζει τον αντίχριστο — "ποιος είναι ο ψεύτης; Είναι ο άνθρωπος που αρνείται ότι ο Ιησούς είναι ο Χριστός. Ένας τέτοιος άνθρωπος είναι ο αντίχριστος - αρνείται τον Πατέρα και τον Υιό."

ένα. Ο Ιωάννης δηλώνει περαιτέρω ότι «πολλοί αντίχριστοι» είχαν ήδη έρθει τη στιγμή της συγγραφής του. (Α' Ιωάννου 2:18)

σι. Ο Ιωάννης συνεχίζει να ορίζει τον αντίχριστο ως πνεύμα και όχι ως συγκεκριμένο άτομο. (Α' Ιωάννου 4:3)

Γ. Η εξασφάλιση της σωτηρίας. (Εγώ Γιάννη)

1. Ένας από τους πρωταρχικούς σκοπούς του Ιωάννη για την πρώτη του

επιστολή είναι να διαβεβαιώσει τους πιστούς για τη σωτηρία τους. (Α' Ιωάννου 5:13)

2. Η λέξη «γνωρίζω» εμφανίζεται στο μικρό βιβλίο 42 φορές!
3. Η αδυναμία μας στη σάρκα κάποια στιγμή κάνει κάθε πιστό να αμφισβητεί τη βεβαιότητα της σωτηρίας μας.
4. Ο Ιωάννης δίνει αρκετούς λόγους για μια τέτοια διαβεβαίωση:
ένα. Η δύναμη του αίματος του Χριστού. (Α' Ιωάννου 1:7· 2:1)
σι. Η δύναμη της συγχώρεσης [για τους Χριστιανούς] θεσπίστηκε με την ομολογία μας. (Α' Ιωάννου 1:9)
ντο. Η παρουσία του Αγίου Πνεύματος στον πιστό. (Α' Ιωάννου 4:13)
ρε. Η ομολογία μας του Χριστού. (Α' Ιωάννου 4:14-16α)
μι. Η αγάπη μας για τα αδέρφια. (Α' Ιωάννου 4:16β-21)
φά. Η υπακοή μας στο θέλημά Του. (Α' Ιωάννου 5:1-5)

ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ

Εισαγωγή:Κανένα βιβλίο της Βίβλου δεν είναι πιο αινιγματικό για τον μέσο αναγνώστη της Βίβλου από την Αποκάλυψη. Είναι ένα βιβλίο γεμάτο σύμβολα, φιγούρες και περίεργες εικόνες. Για το λόγο αυτό, πολλοί επίδοξοι μαθητές έχουν αποθαρρυνθεί στην προσπάθειά τους να διακρίνουν το μήνυμά του. Επιπλέον, πολλοί έχουν αναβληθεί από την κατάχρησή του, καθώς οι προφητείες du jour έβαλαν τη δική τους στροφή στο περιεχόμενό του.

Ωστόσο, ο Θεός δεν συμπεριέλαβε αυτό το βιβλίο για τη σύγχυσή μας, αλλά για την ενθάρρυνση μας. Στην πραγματικότητα, εξετάστε μερικούς καλούς λόγους για τους οποίους πρέπει να μελετηθεί η Αποκάλυψη:²³

1. Είναι μια αποκάλυψη που δόθηκε από τον Ιησού Χριστό. (1:1)
2. Υπόσχεται μια ευλογία σε όσους τη διαβάζουν. (1:3)
3. Το βιβλίο παρουσιάζει τη χριστιανική θεώρηση της ιστορίας.
4. Το μήνυμα επικεντρώνεται στον σωτήρα μας. (1:12-13; 5:2, 9-10; 12:5; 20:11)
5. Το βιβλίο γράφτηκε για να ενθαρρύνει την εκκλησία του Θεού.

Όνομα— Το βιβλίο έλαβε το όνομά του επειδή το περιεχόμενό του ήρθε με τη μορφή αποκάλυψης (δηλ. - οράματος) στον απόστολο Ιωάννη.

Συγγραφέας— Ιωάννης (Αποκάλυψη 1:1, 4, 9)

Σκοπός— Το βιβλίο της Αποκάλυψης γράφτηκε στους:

1. Ενθαρρύνετε τους Χριστιανούς του πρώτου αιώνα να υπομείνουν τον διωγμό τους.
2. Ας γνωρίζουν οι Χριστιανοί όλων των γενεών ότι το καλό του Θεού θα θριαμβεύσει επί του κακού του Σατανά καθώς ο Θεός έχει πάντα τον έλεγχο.

I. Ιστορικό του βιβλίου

A. Η Αποκάλυψη ανήκει σε ένα ύφος/τάξη γραφής που είναι γνωστή ως «αποκαλυπτική» λογοτεχνία, (από τα ελληνικά. apokalopsis).

1. Τα βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης του Δανιήλ, του Ιεζεκιήλ και μέρη του Ζαχαρία ανήκουν στο ίδιο είδος.
2. Αυτό το στυλ γραφής χρησιμοποιήθηκε για να κάνει ένα μήνυμα πιο ζωντανό και έντονο μέσω της χρήσης δραματικών μορφών και συμβόλων.
3. Η αποκαλυπτική λογοτεχνία συνήθως χρησιμοποιήθηκε σε περιόδους αναταραχής για να μεταφέρει ένα μήνυμα αισιοδοξίας — συγκεκριμένα ότι ο Θεός έχει τον έλεγχο της ιστορίας.
4. Αυτό το στυλ λογοτεχνίας άκμασε μεταξύ των Εβραίων από το 200 π.Χ. έως το 200 μ.Χ.

B. Μερικά χαρακτηριστικά μιας αποκάλυψης περιλαμβάνουν:

1. Το μήνυμα που μεταδίδεται με όραμα.
2. Η προσωποποίηση του καλού εναντίον του κακού σε κάποια μορφή σύγκρουσης (π.χ. γυναίκα εναντίον δράκου — Αποκάλυψη 12).
3. Συμβολισμός.

ένα. Οι αριθμοί είναι συμβολικοί.

[1] Ο αριθμός 2 = κάτι ενισχυμένο ή οχυρωμένο.

[2] Ο αριθμός 3 = ο θεϊκός αριθμός.

[3] Ο αριθμός 4 = ο κόσμος που κατοικούν οι άνδρες.

[4] Ο αριθμός 6 = κακό ή ατέλεια.

[5] Ο αριθμός 7 = ολοκλήρωση ή θεϊκή τελειότητα.

[6] Ο αριθμός 10 (και τα πολλαπλάσιά του) = ανθρώπινη

ολοκλήρωση.

[7] Ο αριθμός 12 = οργανωμένη θρησκεία.

σι. Τα χρώματα έχουν ιδιαίτερη σημασία, π.χ.

[1] λευκό = αγνότητα.

[2] κόκκινο = αίμα.

[3] μαύρο = θάνατος.

ντο. Τα εξημερωμένα ζώα αντιπροσωπεύουν τον λαό του Θεού, ενώ τα άγρια ζώα αντιπροσωπεύουν τις δυνάμεις του κακού.

4. Συχνά «σφραγίζεται» για τις επόμενες γενιές.

Γ. Το κύριο ερώτημα σχετικά με την Αποκάλυψη είναι πώς θα ερμηνευτεί αυτή η αποκάλυψη. Υπάρχουν τέσσερις κύριες σχολές σκέψης:

1. Η συνεχής ιστορική άποψη υποστηρίζει ότι η Αποκάλυψη είναι ένα προσχέδιο της εκκλησιαστικής ιστορίας από την εποχή της συγγραφής της έως το τέλος της ιστορίας.

2. Η φουτουριστική σχολή ή άποψη υποστηρίζει ότι τα γεγονότα του τετάρτου κεφαλαίου έως το τέλος του βιβλίου θα πραγματοποιηθούν κατά κυριολεξία λίγο πριν ο Κύριος επιστρέψει για μια 1000χρονη βασιλεία στη γη.

3. Η ιδεαλιστική άποψη κάνει ολόκληρο το βιβλίο αλληγορία.

4. Η προτερική σχολή ερμηνεύει το βιβλίο ενάντια στον αγώνα που υπήρχε μεταξύ Ρώμης και εκκλησίας την εποχή της συγγραφής του.

5. Πιστεύω ότι μια μέτρια προτερική άποψη είναι κατάλληλη.

ένα. Διατηρεί το βιβλίο στο ιστορικό του πλαίσιο.

σι. Είναι σύμφωνο με το σκοπό της αποκαλυπτικής λογοτεχνίας.

ντο. Διατηρεί την Αποκάλυψη συνεπή με άλλες διδασκαλίες της

Γραφής.

ρε. Επιτρέπει τη χρησιμότητα της Αποκάλυψης σε οποιαδήποτε γενιά.

Δ. Η Αποκάλυψη γράφτηκε σε μια εποχή που οι Χριστιανοί αντιμετώπιζαν έντονο διωγμό σε ολόκληρη την αυτοκρατορία.

1. Προς το τέλος της βασιλείας του Δομιτιανού (81-96 μ.Χ.) ο αυτοκράτορας

αυτοανακηρύχτηκε «dominus et deus» (δηλαδή κύριος και θεός).

2. Έστησε αγάλματα του εαυτού του για να τα λατρεύουν.

3. Οι χριστιανοί που αρνήθηκαν να συμμετάσχουν σε αυτή τη λατρεία υπόκεινταν σε οικονομικό μπουϊκοτάζ ή ακόμη και σε θάνατο. (πρβλ. 13:5-10)

4. Ένας ηλικιωμένος απόστολος Ιωάννης ήταν εξόριστος στην Πάτμο (νησί του Αιγαίου) όταν έλαβε την Αποκάλυψη. (1:9)

II. Το βασικό μήνυμα του βιβλίου

A. Το κύριο μήνυμα είναι η νίκη στον Ιησού.

1. Αυτό το ειδικό βιβλίο σχεδιάστηκε για να ενημερώσει τους διωκόμενους Χριστιανούς

- ότι η υπόθεση του Χριστού θα θριαμβεύσει τελικά.
2. Αναμφίβολα, η χρήση αποκαλυπτικών συμβόλων και εικόνων αντί για η απλή πεζογραφία επέτρεψε την κυκλοφορία της επιστολής χωρίς κυβερνητική καταστολή.
  3. Οι αρχικοί παραλήπτες θα είχαν κατανοήσει τα σύμβολα το ίδιο εύκολα
όπως ερμηνεύουμε τις σύγχρονες πολιτικές γελοιογραφίες.

Β. Η Αποκάλυψη έχει γίνει καταλύτης για θεολογική ανοησία όταν ερμηνεύεται εκτός από το ιστορικό της πλαίσιο, το στυλ γραφής και τον επιδιωκόμενο σκοπό.

Γ. «Η αποκάλυψη του Ιησού Χριστού, που του έδωσε ο Θεός για να δείξει στους υπηρέτες του τι πρέπει να γίνει σύντομα. Το έκανε γνωστό στέλνοντας τον άγγελό του στον υπηρέτη του Ιωάννη». (Αποκάλυψη 1:1)

III. Περίγραμμα του βιβλίου

A. Εισαγωγή. (Αποκάλυψη 1:1-20)

1. Ο σκοπός του βιβλίου σχετίζεται και εντοπίζονται οι αρχικοί αναγνώστες. (1:1-8)
2. Ο Ιωάννης λέει για την εκκλησή του να γράψει το βιβλίο και θυμάται το όραμά του για τον δοξασμένο Χριστό. (1:9-20)

B. Οι επιστολές προς τις Επτά Εκκλησίες της Ασίας. (Αποκάλυψη 2-3)

1. Έφεσος. (2:1-7)
2. Σμύρνη. (2:8-11)
3. Πέργαμο. (2:12-17)
4. Θυάτιρα. (2:18-29)
5. Σάρδεις. (3:1-6)
6. Φιλαδέλφεια. (3:7-13)
7. Λαοδίκεια. (3:14-22)

Γ. Το όραμα του ενθρονισμένου Θεού και ο κύλινδρος με τις 7 σφραγίδες. (4-7)

1. Ο Παντοδύναμος Θεός περιβάλλεται από έναν ουράνιο οικοδεσπότη. (4:1-11)
2. Ο Ιωάννης είδε ένα βιβλίο που περιείχε τη μοίρα της ανθρωπότητας στα χέρια του Πατέρα. (5:1-5)
3. Το βιβλίο το πήρε το Αρνί καθώς τον ύμνησε όλος ο ουρανός. (5:6-14)

4. Καθώς άνοιξαν οι σφραγίδες του βιβλίου, τέσσερις δυνάμεις εξαπολύονται εναντίον της εκκλησίας:
ένα. Κατάκτηση. (6:1-2)
σι. Πόλεμος. (6:3-4)
ντο. Πείνα. (6:5-6)
ρε. Θάνατος. (6:7-8)
5. Καθώς ανοίγεται η έκτη σφραγίδα, οι μάρτυρες φωνάζουν για δικαίωση. (6:9-11)
6. Με το άνοιγμα της έκτης σφραγίδας αρχίζει η κρίση των εχθρών της εκκλησίας. (6:12-17)
7. Πριν από εκείνη την κρίση υπάρχει μια σφράγιση των αγίων του Θεού. (7:1-17)

Δ. Ο ήχος των επτά τρομπέτων. (Αποκάλυψη 8—11:19)

1. Ηχούν επτά σάλπιγγες. (8:1-6)
2. Τα τέσσερα πρώτα φυσά διαδοχικά και επηρεάζεται το περιβάλλον. (8:7-12)
3. Η πέμπτη σάλπιγγα αρχίζει το μαρτύριο κατά της Ρώμης. (9:1-12)
4. Η έκτη τρομπέτα οραματίζεται εξωτερικές εισβολές στην αυτοκρατορία. (9:13-21)
5. Ο Ιωάννης βλέπει έναν άγγελο να κρατά ένα ειλητάριο που του λένε να φάει. (10:1-10)
6. Ο «ναός του Θεού» (δηλ. - η εκκλησία Του) μετριέται ως διαβεβαίωση της θεϊκής προστασίας της (11:1-14), και η έβδομη σάλπιγγα ηχεί για να υποδηλώσει την ανατροπή των εχθρών της. (11:15-19)

Ε. Όραμα της εκκλησίας και των εχθρών Της. (Αποκάλυψη 12-14)

1. Παρουσιάζεται ένα νέο σύνολο σχημάτων.
ένα. Μια γυναίκα, ένα παιδί και ένας δράκος είναι οι κεντρικοί χαρακτήρες. (12:1-6)
σι. Αντιπροσωπεύουν τον Ισραήλ, τον Χριστό και τον Σατανά, αντίστοιχα.
2. Ο Σατανάς προσπαθεί να καταστρέψει τον Χριστό και τον λαό Του. (12:7-17)
3. Καλεί δύο συμμάχους:
ένα. Ένα θηρίο από τη θάλασσα [Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία]. (13:1-10)
σι. Ένα θηρίο από τη γη [Ρωμαϊκό ιερατείο]. (13:11-18)
4. Εξασφαλίζεται ο θρίαμβος των αγίων καθώς οι «144.000» είναι ασφαλείς στο σπίτι με το Αρνί. (14:1-5)

5. Μια σειρά αγγέλων αναγγέλλουν τη θεία κρίση εναντίον των εχθρών του Θεού. (14:6-20)

F. The Seven Bowls of Wrath. (Αποκάλυψη 15-16)

1. Επτά ακόμη άγγελοι εξαπολύουν τις τελευταίες και πιο καταστροφικές πληγές εναντίον της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. (15:1-8)
2. Τα μπολ της οργής χύνονται στα:
  - ένα. Γη. (16:1-2)
  - σι. Θάλασσα. (16:3)
  - ντο. Γλυκά νερά. (16:4-7)
  - ρε. Ήλιος. (16:8-9)
  - μι. Θρόνος του θηρίου. (16:10-11)
  - φά. Ποταμός Ευφράτης. (16:12-16)
  - σολ. Αέρας. (16:17-21)

Z. Η κρίση και η πτώση της «Βαβυλώνας». (Αποκάλυψη 17 — 19:21)

1. Η Ρώμη απεικονίζεται ως πόρνη. (17:1-6)
2. Εξηγείται το μυστήριο του θηρίου και της πόρνης. (17:7-18)
3. Η Ρώμη (συμβολικά, η Βαβυλώνα) ανατρέπεται. (18:1-24)
4. Ο ουρανός επαινεί! (19:1-10)
5. Το θηρίο και ο ψευδοπροφήτης καταστρέφονται. (19:11-21)

H. Η κρίση του Σατανά και της Ανθρωπότητας. (20)

1. Ο διάβολος είναι δεσμευμένος για «1000 χρόνια». (20:1-3)
2. Οι μάρτυρες εγείρονται για να βασιλέψουν με τον Χριστό. (20:4-6)
3. Απεικονίζεται η οριστική ανατροπή του Σατανά. (20:7-10)
4. Περιγράφεται η κρίση της ανθρωπότητας. (20:11-15)

I. Το Αιώνιο Σπίτι. (Αποκάλυψη 21-22)

1. Επιτρέπεται στον Ιωάννη να δει τον παράδεισο. (21:1-22:5)
2. Συμπέρασμα. (22:6-21)

IV. Βασικά θέματα του βιβλίου.

A. Συνήθεις παρεξηγήσεις από το βιβλίο.

1. Ποιοι είναι οι 144.000; (Αποκάλυψη 7:1-8)
  - ένα. Μεταξύ του ανοίγματος της έκτης και της έβδομης σφραγίδας «σφραγίζονται» 144.000 άτομα (δηλαδή - σημειώνονται για αναγνώριση και προστασία).
  - σι. Η έβδομη σφραγίδα θα επιφέρει μια τρομερή κρίση κατά της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. (Αποκάλυψη 8: Av)

ντο. Αυτή είναι προφανώς μια συμβολική αναπαράσταση ολόκληρης της πιστής εκκλησίας που θα υπόκειται σε διωγμό.

[1] Ο αριθμός προκύπτει χρησιμοποιώντας αριθμητικά σύμβολα για την οργανωμένη θρησκεία ($12 \times 12 = 144$) και την ανθρώπινη πληρότητα ($10 \times 10 \times 10 = 1000$).

[2] Ο αριθμός 144.000 αντιπροσωπεύει το σύνολο της πιστής εκκλησίας στη γη.

ρε. Οι 144.000 φαίνονται ξανά στην Αποκάλυψη 14, ασφαλείς στον παράδεισο μετά τη δοκιμασία.

μι. Η ιδέα ότι μόνο 144.000 άνθρωποι θα σωθούν τελικά (από όλη την ανθρωπότητα) διαψεύδεται από τη σκηνή στον ουρανό ενός «μεγάλου πλήθους που κανένας άνθρωπος δεν θα μπορούσε να αριθμήσει». (Αποκάλυψη 7:9)

2. Το σημάδι του θηρίου — «666».

ένα. Όσοι λατρεύουν το «θηρίο από τη θάλασσα» (δηλαδή τον Ρωμαίο αυτοκράτορα) σημειώνονται με τον αριθμό 666.

σι. Έχουν γίνει πολυάριθμες και παράξενες προσπάθειες για να εξηγηθεί το 666.

[1] Πολλοί έχουν χρησιμοποιήσει το gematria, ένα εβραϊκό παιχνίδι λέξεων στο οποίο τα γράμματα αποδίδονταν αριθμητικές τιμές, για να συσχετίσουν το σημάδι του θηρίου με τον Νέρωνα, τον Χίτλερ κ.λπ.

[2] Οι εικασίες είναι τόσο ευρείες όσο η φαντασία κάποιου.

ντο. Το σημάδι του θηρίου είναι πιθανότατα ένα πιστοποιητικό που δίνεται σε όσους προσκυνούσαν στα ιερά του.

ρε. Οι μη συμμετέχοντες υπέστησαν κοινωνικά και οικονομικά αντίποινα.

μι. Μια άλλη πιθανότητα είναι να δούμε απλώς το «σημάδεμα» του θηρίου ως το αντίθετο από το σημάδι του λαού του Θεού. (Αποκάλυψη 7:3· 14:1)

[1] Ο Ιωάννης λέει ότι το 666 είναι ο «αριθμός ενός άνδρα» ή «αριθμός του ανθρώπου».

[2] Συμβολικά, το 6 υπολείπεται της τελειότητας, επομένως το 666 είναι κακό μέχρι το απόλυτο.

[3] Το σημάδι του θηρίου θα μπορούσε να αναφέρεται στον ουράνιο προσδιορισμό των δυνάμεων του εχθρού από τον Θεό.

3. Το δέσιμο του Σατανά και η χιλιετία.

ένα. Αυτό είναι ένα από τα πιο κακοποιημένα κείμενα της Βίβλου και είναι κεντρικό στην προχλιετή θεωρία.

- [1] Αυτό το κείμενο δεν μιλά πουθενά για τη δεύτερη έλευση του Ιησού, μια βασιλεία από Ιερουσαλήμ, μια αρπαγή, κ.λπ. - όλα αυτά αποτελούν μέρος μιας προχλιετής ερμηνείας.
- [2] Μια σωστή ερμηνεία μπορεί να βρεθεί εάν το κείμενο διατηρείται στο πλαίσιο.
- σι. Το «δέσιμο» του Σατανά αναφέρεται σε μείωση της δύναμής του να συνεχίσει να καταστρέφει την πρώτη εκκλησία μέσω των αυτοκρατορικών συμμάχων του. (πρβλ. Αποκάλυψη 13:7)
- [1] Τα δύο θηρία και ο δράκος (δηλ. ο Σατανάς) ήταν μια ανίερη τριάδα που έπρεπε να καταστρέψει - τους αγίους.
- [2] Το Κεφάλαιο 19 λέει για τα δύο θηρία που θανατώθηκαν.
- [3] Μετά την καταστροφή τους, ο Σατανάς είναι δεμένος για 1000 χρόνια. (20:2)
- (α) Ο αριθμός 1000 χρησιμοποιείται μερικές φορές στη γραφή για να αναπαραστήσει μια μακρά, αόριστη χρονική περίοδο. (Δευτερονόμιο 7:9· Ψαλμός 50:10· Β΄ Πέτρου 3:8)
- (β) Στην αποκαλυπτική λογοτεχνία, είναι σύμβολο πληρότητας.
- [4] Σε αυτό το πλαίσιο το δέσιμο του Σατανά για 1000 χρόνια αναφέρεται στη διάρκεια της χριστιανικής εποχής.
- ντο. Η «πρώτη ανάσταση» (Αποκάλυψη 20:5) δεν είναι φυσική ανάσταση, αλλά ανάσταση των μαρτύρων που πέθαναν κάτω από τον διωγμό της Ρώμης στους ουράνιους θρόνους τους.
- ρε. Η 1000χρονη βασιλεία του Χριστού είναι μια βασιλεία που μοιράζονται οι εξυψωμένοι μάρτυρες της Αποκάλυψης. δεν είναι μια γήινη εμπειρία που θα έρθει ακόμα.
- μι. Τα εδάφια Αποκάλυψη 20:6-7 είναι ένα ενδιαφέρον συμπέρασμα σε αυτό το τμήμα.
- [1] Μπορεί να υποδηλώνει έναν τελικό διωγμό της εκκλησίας του Χριστού κοντά στο τέλος του χρόνου.
- [2] Μπορεί απλώς να είναι μια δραματική περιγραφή της απελευθέρωσης του Σατανά με σκοπό να αντιμετωπίσει την τελική του κρίση.

B. Ο Θεός είναι Νικητής.

1. Η μεγαλύτερη αξία της Αποκάλυψης είναι μια ζωντανή, δραματική υπενθύμιση ότι ο μεγάλος Θεός μας ελέγχει την ιστορία.
2. Αν και είναι αλήθεια ότι το κακό διαπερνά τον κόσμο μας σε επιδημικές αναλογίες, αυτό δεν θα συμβαίνει πάντα.

3. Η Αποκάλυψη μας διαβεβαιώνει ότι η καλосύνη του Θεού θα επικρατήσει και ότι όσοι έχουν πίστη σε Αυτόν θα λυτρωθούν και θα δικαιωθούν.
4. Τα δύο τελευταία κεφάλαια του βιβλίου προσφέρουν μερικές από τις πιο παρηγορητικές και ενθαρρυντικές λέξεις σε όλες τις γραφές.

Τα μαθήματα του BibleWay Online σημειώνονται στο The Outlined Bible

¹Για πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με το Πώς πήραμε τη Βίβλο, ανατρέξτε στην ενότητα Σύνταξη και Μετάφραση της Βίβλου

²Πνευματικό Γάλα, Σελίδα 49

³Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη φύση του Θεού και την εικόνα Του, ανατρέξτε στην ενότητα Λατρεύετε τον Θεό και υπηρετήστε τον ΜΟΝΟ,

⁴Για πρόσθετη μελέτη σχετικά με τη σωτηρία του Θεού, ανατρέξτε στην Προγραμματισμένη Λύτρωση

⁵Για μαθήματα σχετικά με τον Νεεμία, βλέπε Μετάνοια, Αποκατάσταση και Ανοικοδόμησι

⁶Μπορεί επίσης να σας ενδιαφέρει οι Μεγαλύτερες Ερωτήσεις που Ερωτήθηκαν ποτέ.

⁷Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τους Δαίμονες, ανατρέξτε στο Beyond The Terrestrial.

⁸Για πρόσθετες μελέτες σχετικά με τη σταύρωση και τα τελευταία λόγια του Ιησού διαβάστε τον Σταυρό

⁹Για μια πιο λεπτομερή μελέτη, βλέπε Η ζωή του Χριστού.

¹⁰Διαβάστε τον Ιησού από τη Ναζαρέτ για το τι έκανε όταν ήταν άνδρας.

¹¹Για μια λεπτομερή μελέτη διαβάστε το Βάπτισμα στον Χριστό

¹²Το φυλλάδιο για την Εκκλησία μπορεί να έχει ενδιαφέρον.

¹³Το βιβλίο του Αγίου Πνεύματος είναι διαθέσιμο για μια εις βάθος μελέτη.

¹⁴Ενα μάθημα για το Τι θα κάνουμε; που ζητήθηκε από τον Peter είναι διαθέσιμο.

¹⁵Η συμφιλίωση με τον Θεό είναι το θέμα ολόκληρης της Βίβλου. Αναφέρομαι σε [Προετοιμασία του Δρόμου προς τη Σωτηρία](#)

¹⁶Για μελέτες υπέρβασης των έργων της σάρκας ανατρέξτε στο Living Liberated.

¹⁷Το Έργο της Εκκλησίας μπορεί να βοηθήσει στην κατανόηση της λειτουργίας του Σώματος του Χριστού, της Εκκλησίας.

¹⁸Για περισσότερα σχετικά με τον Γνωστικισμό, ανατρέξτε στις Διδασκαλίες, Πρακτικές και Ερμηνείες της Γραφής μετά το 100 μ.Χ.

¹⁹Δείτε Ζείτε για τη META-ZΩΗ ή META ΘΑΝΑΤΟ;

²⁰Ο Παύλος ήταν μέντορας πολλών νεαρών Χριστιανών. Για να μάθετε περισσότερα για το Mentoring.

²¹Για μια εις βάθος ματιά στο Σάββατο, διαβάστε το Σάββατο.

²²Διαβάστε το Spiritual Milk για να μάθετε για τη θέση και τη λειτουργία σας στην Εκκλησία.

²³Για μια ευανάγνωστη μελέτη σχετικά με το Βιβλίο της Αποκάλυψης, δείτε την Αποκάλυψη του Αποστόλου Ιωάννη,

